

CÍRKEVNÍ ROK.

Kniha naučná
pro každý stav i věk,

obsahující

na každý den několik životopisů světcův a světic
Páně a všechny slavnosti, neděle, svátky i výroční
památky církevní dle kalendáře Českého.

Se-psal

BENEŠ METHOD KULDA,

sídelní kanovník Vyšehradský.

~~~~~  
*Díl třetí.*  
~~~~~

MĚSÍC DUBEN A KVĚTEN.

V Praze 1880.

Nákladem spisovatelovým.

Číslo 2369.

Dílo to schvalujeme, a hojného zdaru při tomto bohumilém podniknutí přejeme.

Z knížecí arcibiskupské konsistoře
v Praze dne 11. dubna 1877.

Kuffer, v. r.
generální vikář.

Hora, v. r.
kancléř.

Měsíc duben.

Boží hod Velikonoční.

Mar. 16, 1—7.

Syn Boží, Ježíš Kristus, dokonál Svě dílo vykupitelské na kříži. V pátek o třetí hodině odpolední zavolav hlasem velikým řekl: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého,“ a skonal. Josef z Arimathey přistoupil k Pilátovi, požádal o tělo Ježíšovo, sejmul je s kříže, obvinul plátnem tenkým a položil ve hrobě do skály vytesaném, v němž ještě nikdo položen nebyl. Luk. 23, 45—53. Přivaliv kámen veliký ke dveřům hrobovým odešel. Maria Magdalena a Maria Josefova dívaly se, kde byl položen. Mar. 15, 46. 47.

Druhého dne, v sobotu, sešli se velekněží a fariseové k Pilátovi řkouce: „Páne, rozpomenuli jsme se, že svědce ten řekl ještě živ jsa: „Po třech dnech vstanu.“ Rozkaž tedy ostrážeti hrobu až do dne třetího, aby snad učenci Jeho přišedše neukradli Ho a neřekli lidu: „Vstalť jest z mrtvých.“ I bude poslední blud horší nežli první.“ Pilát řekl jim: „Máte stráž, jděte, ostřežte, jak víte.“ Oni pak odešli, ohradili hrob strážníky vojenskými, a zapečetili kámen. Mat. 27, 62—66.

Zatvrzeli a krátkozrací židé domnívali se nyní, že vražda na Bohu-člověku spáchaná navždy utajena jest ve hrobě zapečetěném; měli za to, že dílo Kristovo překaženo a odstraněno jest. Po několika nocích nepokojných oddali se opět spánku klidnému. Avšak spokojenost zlých lidí není trvalá. Vítězství hříchu a lži nad ctností a pravdou jest jen zdánlivé a kratičké. Vycházející slunce nedělní rozptýlilo chmury jitřní na obloze,

a Kristus, věčná pravda, rozebral všechnu lež a lesť podlých nepřátel Svých.

Josef z Arimathéy a Nikodem, tajný učeník Kristův, obvinuli tělo Páně s křídze sňaté, jak už povědíno, plátnem tenkým a smíšeninou myrhy i aloe, a pochovali je. Jan 19, 39—42. Ale balsamování to nemohlo dokonáno býti, poněvadž nastal den sobotní, den sváteční. Proto v sobotu, po celý den odpočinuli přátelé a ctitelé Kristovi, Luk. 23, 56, jakož předpisoval zákon Mojžíšův ika: „Sedmého dne jest sobota Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla v něm.“ II. Mojž. 20, 10. Jakmile však minuly hodiny dne sobotního, připravovaly za doby popůlnoční svaté ženy: Maria Magdalena a Maria, matka Jakobova, manželka Alfeova, drahou masť, aby pomazaly Ježíše v hrobě položeného. Za doby ranní, mezi čtvrtou a pátou hodinou, vydaly se na cestu. Přidružily se k nim také Salóma, Joanna, a jiné ženy nábožné. Luk. 24, 10. Vedla je láska a úcta k Pánu Ježíši, a ta jim nedala déle meškati. Stejná láska a úcta spojila je ku stejnému dílu zbožnému; šly, aby dokonaly pomazání Páně. Mar. 16, 1. Luk. 24, 1.

Nežli však došly ku hrobu, Kristus vlastní Svou mocí Božskou vyšel z hrobu zavřenými a zapečetěnými dveřmi, neporušiv kamene a pečeti, jak při narození Svém vyšel ze života Panny, neporušiv jí panenství. Potom teprve anjel Boží odvalil kámen, aby bylo všem zjevno, že Kristus z mrtvých vstal a z hrobu vyšel; že dvéře smrti a smutného předpekli prolomil a brány nebeské otevřel; že veškera stráž od židů ke hrobu daná nemohla zameziti Jeho z mrtvých vstání. „A aj, zemětřesení stalo se veliké, neb anjel Páně sestoupil s nebe a přistoupiv odvalil kámen, a posadil se na něm. Bylť obličej jeho jako blesk, a roucho jeho jako sněh. A bázní před ním zděsili se strážníci, a učiněni jsou jako mrtví.“ Mat. 28, 2—4. Když pak se vzpamatovali, utekli do města Jerusalema, „aby oznámili knížatům kněžským, co se bylo stalo.“ Mat. 28, 11.

Jako druhdy podivné narození Kristovo v Betlémě, Luk. 2, 9., tak nyní Jeho slavné z mrtvých vstání zvěstovali anjelové. Byli přiroditi rouchem bílým jako sněh, a tvárnosti jejich skvěly se bleskem, aby dokázali, že jsou poslové Boží, mající lidem zvěstovati radost velikou a slávu připravenou Kristem

vzkříšeným v nebesích. Strážníkům, představujícím nevěru světa, ukázal se anjel hrozným a děsivým; ale ženám zbožným, kteréž zatím se blížily ke hrobu, vládně přimlouval a je těšil, aby se nebály.

Svaté ženy z domů svých vyšly, když se počalo rozednívatí, a když ke hrobu přišly, slunce již vzešlo. Mar. 16, 2. Pečeť na kameni a stráž vojenská nedělala jim starosti žádné, poněvadž o věcech těch nevěděly; ale viděly kámen veliký, jenž byl přivalen ke hrobu. Mat. 27, 61. Proto přicházejíce ke hrobu řekly vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?“ Mar. 16, 3. — O to však už postaral se anjel Boží. Vzhledly a uzřely kámen odvalený. Byl zajisté veliký velmi. A když vešly do hrobu (vodorovně ve skále vytesaného), spatřily mládence, an sedí na pravici, oděného rouchem bílým. I ulekly se.“ Mar. 16, 4. 5. „Mládencem“ jmenuje svatý evangelista anjela pro ustavičné mládí, v němž anjelové trvají, a pro zevnější postavu, v nížto se ukázal. Svate ženy „ulekly se;“ ale leknutí to bylo povahy jiné, nežli zděšení se strážníkův. Leknutí žen svatých spojeno bylo s radostí, kteráž se jich úplně zmocnila, když k nim anjel promluvil, řka: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného! Vstalt jest, není Ho tuto! Aj, místo, kdežto byli Jej položili.“ Mar. 16, 6. Vy přítelky, vy ctitelky Pána Ježíše, vy se nebojte! Nechť se bojí a děsí nepřátelé Jeho; ale vy se radujte! Vímt, že hledáte Pána svého, abyste Mu projevíly úctu. Vstalt jest z mrtvých, není Ho tuto! Aj, vizte prázdné místo, kde Jej byli položili. — A hned přikázal jim anjel řka: „Ale jděte, povězte učeníkům Jeho i Petrovi, že vás předejde do Galiley. Tamť Jej uzříte, jakož pověděl vám.“ Zasloužily svaté ženy býti zvěstovatelkami vzkříšení Páně před apoštoly. Zasloužily býti poselkyněmi i k samým apoštolům pro svou věrnost. Petra jmenoval anjel zvláště, poněvadž byl prvním mezi apoštoly, a poněvadž pro zapření Pána potřeboval potěchy. — Do Galiley odkázal anjel apoštoly, ješto v Galilee měli domov svůj, a tam s Kristem svobodněji obcovati mohli, židův se nebojíce. Ukázal se Pán sice apoštolům také v Jerusalemě, ale jen mimochodem, aby je utvrdil a ochotnější učinil k odchodu do Galiley.

Svaté ženy vyslechly slova anjelova, vyšly z hrobu a utekly.

Žádnému z lidí, jež potkaly, ničeho nepověděly. Když pak napotom Pán Ježíš ukázal se jim, všeliké bázně je sprostil a jazyk jim rozvázal: Mat. 28, 10., netoliko apoštolům daly návěští o všech těch věcech, ale všude horlivě ohlašovaly radostné vzkříšení Pána Ježíše Krista.

Skvělým a výtečným vzorem jsou nám tyto zbožné a svaté ženy. Jak ony Krista hledaly s věcmi vonnými, aby Jej pomazaly, tak my Jej horlivě hledejme s modlitbami a dobrými skutky. Čtemeť ve Zjevení svatého Jana 5, 8, že cherubové mají bány zlaté, plné vonných věcí, jež jsou modlitby nábožných křesťanů na zemi, kteréž přednášejí a obětují Bohu. Jako svaté ženy s úzkostlivou starostlivostí mluvily vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových“: tak my odhodlaně a opravdově odvalme se sebe kámen zarytosti hříšné, aby duše naše povstala z hrobu nepravostí k životu ctnostnému. Jestli pravda, „veliký velmi jest kámen“ pýchy, kámen závisti a nenávisti, kámen nestřídmosti, kámen smilství, kámen zpronevěry, kámen vlažnosti ve víře; avšak, chce-li snad někdo z vás, aby jej kámen ten tlačil až do konce života, a napotom po celou nešťastnou věčnost? Starejme se o jeho odvalení, a Bůh pomůže nám! Kněz Církve svaté na místě Božím v posvátné zpovědnici odvalí kámen hříchů, jakož byl anjel Boží odvalil kámen ode hrobu Kristova.

Buďmež poslušní vážného napomenutí svatého apoštola Pavla říkajícího: „Bratři, vymette starý kvas, abyste byli nové skropení!“ I. Kor. 5, 7. Povstaňme s Kristem! Očištež, ozdobmež a obohatmež za této doby Velikonoční duši svou pokáním svátostním a nekonečnými zásluhami vzkříšeného Vykupitele svého, aby nás Kristus, milosrdný Soudce o všeobecném z mrtvých vstání ráčil přijmouti do Svého království nebeského.

Pondělí Velikonoční.

Vykupitel světa, Syn Boží, pravý Bůh a člověk, Ježíš Kristus, vlastní Božskou mocí Svou vstal z mrtvých jako vítěz nad smrtí a nad ďáblem. Vzkříšení Jeho zvěstovali anjelové

ženám svatým u hrobu otevřeného a prázdného, ženy pak slavnou a radostnou událost tu vypravovaly jedenácti apoštolům a ostatním učenickým Páně. Ale učenci nevěřili ženám. Petr a Jan běželi ke hrobu, aby se na vlastní oči přesvědčili o zázraku tom. Jiní pak dokonce počali se rozcházeti z Jerusáléma domů k rodinám a řemeslům svým. Pozbývaliť všelikou naději v říší Mesiášovu, anebo alespoň zvikláni byli v naději té smrti Kristovou.

Dva z učenických Páně, Kleofáš a druhý nejmenovaný, v neděli k večeru šli do městečka, kteréž bylo vzdáleno od Jerusáléma honů šedesáte, tedy asi půl druhé míle naší. Městečko ono, tenkrát Emaus, nyní Kubeibi nazývané, leží severozápadně od Jerusáléma. Jdouce rozmlouvali učenci vespolek o těch věcech, kteréž se byly dály v Jerusálémě. Rozmlouvali o smrti Páně, o tom, že nábožné ženy šly zjitra ke hrobu, a Pána v něm nenalezly; o tom, že anjelové ženám ukázali se, a o podobných věcech týkajících se Krista Pána. I stalo se, když rozmlouvali a sebe se dotazovali, sám Ježíš přiblížil se a šel s nimi. Ale oči jejich držány byly všemocí Kristovou, aby Ho nepoznali, ješto Pán chtěl srdce jejich připravit, a jim z Písma proroků Božích ukázati a dokázati, že všechno to s Ním státi se muselo. Potom teprvé dal se jim poznati.

Přidruživ se k nim Pán Ježíš nepoznaný řekl: „Které jsou ty věci, jež rozmlouváte vespolek jdouce, a jste smutni?“ Luk. 24, 17. Odpověděl jeden z nich, kterémuž bylo jméno Kleofáš, pravil: „Ty sám jsi přichozí do Jerusáléma, a nepoznal jsi, které věci staly se v něm těchto dnů?“ — Učenci ti měli Pána za poutníka, který se po svátcích Velikonočních navracoval z Jerusáléma domů, a jenž, pobýv v Jerusálémě, musel slyšeti o těch věcech, které se tam staly s Ježíšem. Když pak nepoznaný Pán opět tázal se jich: „Které?“ odpovídali Jemu: „O Ježíši Nazaretském, jenž byl muž prorok, mocen v skutku i v řeči před Bohem i přede vším lidem; a kterak Jej vydali nejvyšší kněží a knížata naše na odsouzení k smrti a ukřižovali Jej. My pak jsme se nadáli, že by On měl vykoupiti lid Israelský; a nyní tomu všemu třetí den jest dnes, co se to stalo. Ale i ženy některé z našich zastrašily nás, které přede dnem byly u hrobu, a když nenalezly těla Jeho, přišly a pravily, že viděly také zjevení anjelské, kteřížto praví, že jest živ. I odešli někteří z našich

ke hrobu, a našli tak, jak ženy pravily, ale Jeho nenalezli.“ Luk. 24, 19—24. — Učenští ti před cizincem neznámým jmenovali Ježíše Nazaretského prorokem, jenž se mnohými zázraky a řečí svou mocným bytí prokázal před Bohem i před lidem veškerým. Vypravovali Jemu, kterak velekněží a velmoži židovští vydali Jej Římanům vládnoucím, aby byl ukřižován. Praviliť: My jsme se nadáli, že Kristus vykoupí národ náš z poroby Římské a učiní nás národem velikým, jakýmž býval za vlády Davida a Šalomouna krále. Nyní ale už jest třetí den, kdy z mrtvých vstáti měl dle přísloví Svě. Nevíme, co bychom měli o tom souditi. My jsme Jej vzkříšeného neviděli. Některé ženy sice šly záhy z rána ke hrobu, aby tělo Kristovo pomazaly vonnou mastí; a těm, jak vypravují, zjevili se anjelové a zvěstovali jim, že Kristus z mrtvých vstal a živ jest. Krom toho i Petr a Jan odešli ke hrobu, a přesvědčili se o tom, co jim byly ženy pravily, ale Pána samého nenalezli.

Nepoznaný Ježíš vyslechl řeč jejich trudnou, vytýkal jim nevěru, či vlastně malou, nedokonalou víru, a odstranil škodnou pochybnost, anaž jim mysl znepokojovala, řka: „Ó vy blázni a zpozdilí srdcem k věření všemu, co předpověděli proroci! Zdaliž nemusel těch věcí trpěti Kristus, a tak vjíti do slávy Svě?“ Luk. 24, 25. 26. To jest: Nebylo-liž utrpení Kristovo zřejmě předzvěstováno od proroků Starozákonných? Nevyniká-li právě z utrpení podstoupeného, že Ježíš Nazaretský jest Kristem, Mesiášem, Vykupitelem člověčenstva, ješto se na Ném naplnily výroky všech proroků? A nemusel-liž Kristus takto vejíti do slávy Svě, a vzkříšením, nanebevstoupením, a sesláním Ducha Svatého prokázati se Pánem a Králem i Soudcem veškerého člověčenstva? „A počna od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všechna Písma, kteráž o Ném byla.“ Luk. 24, 27. Vložilť jim Pán ještě nepoznaný náznaky, obrazy a nástiny očekávaného Mesiáše, jimiž byli: Isak, Josef Egyptský, Melchisedech, Mojžíš a jiní. Vysvětlil jim význam beránka velikonočního, jemuž nesměly se lámati kosti. Objasnil jim hada mēdēného a jiné předznaky Mesiáše za Starého Zákona spolu s jasnými předpověďmi prorokův o umučení a smrti, jakož i o vzkříšení Spasitelově.

Řeč Páně tak zajímala mysl učeníků, že jim cesta bez obtíže

přešla, a že ani nenapadlo jim se ptáti, kdo jest ten, jenž tak umí vykládati Písma? „I přiblížili se zatím k městečku Emausům do kterého šli, a Pán nepoznaný dělal se, jakoby chtěl dále jíti,“ zachovávaje obyčejnou slušnost, nevtíraje se jim, nébrž čekaje, až by jej usilně zvali do domu svého.

Učenáci již z obvyklé hostinnosti, ještě více pak z veliké přítulnosti a rozháralosti srdcí svých „přinutili Ho říkouce: Zůstaň s námi, neb se připozdívá, a den se již nachýlil.“ Luk. 24, 29. I vešel Pán k učenskům snažně Jej zvoucím, a nechoval se u nich jako host, nébrž jako Pán a Hospodář, jak se jindy mezi učensky Svými choval. Neboť „když seděli s Ním za stolem, vzal chléb, a dobrořečil, a lámal, a podával jim.“ Luk. 24, 30. Pán Ježíš tuto ponejprv dvěma učenskům podal nejsvětější Svátost, Své Tělo a Svou Krev, pod jednou toliko způsobou chleba. Svátost rozvázala jim svazek, jímž oči jejich držány byly; neboť „otevříný jsou oči jejich a poznali Ho; a On zmizel s očí jejich.“ Luk. 24, 31.

„I řekli učenáci vespolek: Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil cestou a otvíral nám Písma?“ Luk. 24, 32. Již cestou hořelo jim srdce láskou, tužbou, radostí, nadějí a jakousi nevyslovitelnou žáhou blaživou, kterouž neuměli ani pojmenovati; ale tušili, že ten oheň v nich povstati mohl jenom od Krista. Když pak poznali Ho, an chleba proměnil v živé Tělo Své a jim podal a zmizel: nemohli u sebe udržeti citův přeblahých, jimiž přeplněna byla srdce jejich. Za tou příčinou „v touž hodinu pozdní vstali a vrátili se do Jerusáléma. Když pak našli shromážděných jedenácte apoštolů, i ty, kteří s nimi byli,“ chtěli jim zvěstovati novinu radostnou, že se jim na cestě a v Emausích zjevil vzkříšený Pán a Mistr. Avšak i svatému Petrovi v neděli odpoledne už se byl zjevil Kristus v Jerusálémě, a tudíž oni sami příchozím pravili: „Vstal Pán právě a ukázal se Šimonovi!“ A nyní teprve oba učenáci Emauští na vzájem vypravovali shromážděným, „co se bylo dalo cestou do Emausů, a kterak Ho poznali v lámání chleba.“ Luk. 24, 35. Dvě ta zjevení Páně, Petrovi Šimonovi a učenskům Emauským, vespolek se potvrzovala, a upevnila všechny shromážděné ve víře v Pána vzkříšeného.

Radost a blaženost, kteráž povstala v duších apoštolů a učenků svatých, když nabyli neklamné jistoty o skutečném

z mrtvých vstání Jesu Krista, ta samá radost blaží každého pravověrného křesťana, kdykoli přemýšlí o slavném vzkříšení Páně. Proto s největší slávou konají se v Církvi Boží svátky Velikonoční; proto i v rodinách křesťanských panuje veselí posvátné a neobyčejné. Mimo jiné pokrmy světlé a před každým jiným jídlem při obědě Velikonočním uctivě požívají se vejce na červeno obarvená, kteráž i nesvěcená dávají se darem mládeži. Obyčej ten jest prastarý a v Církvi Východní i Západní všeobecně známý. Vejce ta slovou u Čechů „kraslice,“ poněvadž slovo „krásný“ Slovanům původně znamenalo „červený,“ jakož doposud Rusům znamená. Odtud tu onde svátky Velikonoční nazývají se „svátky červené,“ t. j. „krásné.“ Obyčej, červené vejce dávati darem o Velikonoci, mnohým vidí se býti původu pohanského, ješto vejce značí mlazení se přírody za doby jarní. Tomu nasvědčuje také naše slovo „pomlázka,“ totiž proutek nebo žíla z proutků vrbových upletená a barevnými tkaničkami ozdobená, kterouž nosívali děti o Velikonoci. Tu onde i samo červené vejce a jiné dary Velikonoční jmenují se „pomlázkou.“

V Církvi katolické mají červená vejce čili kraslice význam mnohem důležitější a vznešenější. Kraslice jest znakem a obrazem budoucího vzkříšení našeho. Jako vejce na pohled mrtvé pod kvočnou oživuje a živé kuře vydává: tak naše tělo mrtvé bude v den soudný oživeno a s duší pro celou věčnost spojeno. Zárukou našeho vzkříšení jest z mrtvých vstání Ježíše Krista.

Vejce Velikonoční jest také obrazem Jesu Krista, Boha a člověka. Skořápka znamená člověcké tělo, bílek duši, a žloutek Božství Pána a Vykupitele našeho Jesu Krista, kteréhož každý věrný křesťan o Velikonoci chválí a velebí vděčným a radostným „alleluja!“

Dne 1. dubna.

1. Svatý Hugo, biskup Grenobelský.

V diecesi Valence-ské (Valanské) ve Francii narodil se rodičům šlechtickým a šlechtěným roku 1053. syn, jemuž na křtu svatém dáno jméno Hugo. Otec i matka dočkali se věku veli-

kého a radosti kromobyčejné, že na smrtelné posteli od vlastního syna svaté svátosti přijali a šťastně skonali za jeho nábožných modliteb.

Hugo hned za mládí útlého zaskvíval se vlastnostmi dobrými. Vypravili ho z domu otcovského, aby se věnoval vědám. Za všech nebezpečných poměrů snažil se Hugo všemožně, aby zachoval nevinnost svou bez porušení. Za tou příčinou, ke každému jsa přívětiv a laskav, sebe podroboval kázni tuhé.

Dokonal učení a byl na kněžství vysvěcen. Vrátil se do Valence, stal se kanovníkem při chrámu biskupském, skromností, zbožností a vzorným obcováním získal sobě vážnosti a lásky všeobecné, a brzo i důvěry u tehdejšího papežského vyslance ve Francii, Hugona de Die, kterýž mu svěřoval úlohy ve věcech vyslaneckých a v napravování mravů skleslých. V oboru tomto kanovník Hugo výborně působil vážným slovem a skvělým příkladem.

Roku 1080. konala se synoda v Avignonu, kterou svolal a řídil jmenovaný papežský legát Hugo de Die. Toho času uprázdnilo se biskupství Grenoble. ¹⁾ Duchovenstvo města a celého biskupství přišlo do Avignonu k jednateli papežskému a prosilo, aby jim za biskupa dán byl Hugo kanovník. Ješto pak pokorný Hugo, maje se za nehodna, nikterak nevolil důstojnost biskupskou přijmouti, rozkázal mu papežský legát, aby svolil bez odporu. Vraceje se do Říma, vzal Hugona s sebou, a papež Řehoř VII. sám vysvětil jej na biskupství.

V úřadě pastýřském nastala Hugonovi práce perná. Rozmanité neřesti a nepravosti byly se zahrnázily ve všech stavech společnosti. Zbožný biskup především modlil se k Bohu a kál se, aby sobě vyžádal dobrého zdaru. Pak horlivě hlásal slovo Boží, napomínal, vyučoval a prosil, prolévaje hojné slzy. Bludným ovečkám důrazně na oči stavěl záhubu z hříchův pochodící, a živě zvěstoval a doličoval jim nekonečnou smilovnost dobrého Pastýře, Krista Pána, jenž i život položil za ovečky Své, a hříšníka sebe většího přijímá jako milující otec marnotratného syna, obrátí-li se opravdově od hříchů svých na cestu ctnostnou. Veliké strasti

¹⁾ Grenoble (Grenobl), staré Gratianopolis, hlavní hrazené město, francouz. depart. Isère.

musel Hugo snášeti a mnohé překážky překonávati. Avšak trpělivost a láska Hugonova zvítězila. Jeho apoštolská horlivost dočinila se znamenitého úspěchu. Bůh žehnal činnosti obětavé tou měrou, že veškero biskupství Grenobelské nabývalo nové tvárnosti.

Přece pokládal se biskup Hugo za slabého pro břemeno vrchního pastýře. Proto po dvou létech nepoznán vstoupil do Benediktinského opatství v biskupství Klermontském, kdežto jako nováček cvičil se v pokoře a lásce a umínil sobě, že veškeren ostatní život svůj v zátiší klášterském věnovati bude výhradně toliko Bohu a duši své. Avšak papež Řehoř VII., dozvěděv se o tom, poručil Hugonovi, aby se ihned navrátil na biskupskou stolicí. Biskup uposlechnuv navrátil se, od svěřenců svých uvítán byl jako otec od potěšených dcer a synů, a znova obětavě pečoval o stádece Boží.

Léta Páně 1084. měl svatý Hugo vidění, za něhož sedm jasných hvězd objevilo se mu a zašlo v Chartreuské poušti jeho biskupství. ¹⁾ Brzo potom přišel k němu svatý Bruno se šesti společníky. Hledali ochrany před zkázou a nebezpečím světa v odlehlé samotě. Poznávaje v tom vůli Božskou, biskup Hugo cizince vlídně přijal, a daroval jim pustinu Chartreuskou pět mil od Grenoblu vzdálenou. Tam svatý Bruno za jeho pomoci založil řád Kartusiánský, v němž nalézali a posud nalézají zachránění, klid a spásu pobloudilci i nevinní, jimžto Bůh záhy propůjčuje milost a dar kajcnosti. Svatý biskup Hugo dal se do počtu Kartusiánův zapsati; trávil mezi nimi dny povinností pastýřských prosté; předcházel je příkladem pokory a sebezapírání, konaje nejnižší služby klášterní. I ve svém sídle biskupském žil jako Kartusian. Denně se postil, zhusta kázal lidu a vyučoval ho, a k nuzným tak byl dobrotiv, že jej všeobecně nazývali otcem chudobných. Aby čistotu srdce bez poskvrny zachoval, po celých patnácti letech biskupování svého ani se nepodíval na žádnou osobu ženskou.

Laskavost a lahodu svou biskup Hugo uměl spojovati s ne-

¹⁾ Chartreuse (Šartros) la Grande (veliká), znamenitý Kartusiánský klášter v departamentě Isère uprostřed neúrodné a nepřístupné výšiny založený od svatého Brunona roku 1084., kterýžto stav se hlavním sídlem Kartusiánův, roku 1790. zrušen, ale 1814 zase obnoven byl.

ohrožeností, šlo-li o čest Boží a o práva Jeho svaté Církve. Na církevním sněmu Vienneském zmužile mluvil proti vrtkavému a urputnému císaři Jindřichu IV. (nar. 1050., † 7. srpna 1106.), kterýž Řehoře VII. dne 22. června 1076 prohlásil ve Vormsu za sesazeného, na hradě Kanose pokání čině prosil papeže za milost, roku 1081. jiného papeže pod jménem Klémenta III. zvoliti dal a Řím oblehl, nástupce Řehořova Viktora III. pronásledoval, znesnadnil se pak i s papežem Paschalem, až i vlastní syn král Jindřich ke straně papežské přistoupil, tak že se musel vlády odříci a sbíraje nové vojsko proti synovi zemřel v Lutichu.

Mimo protivenství zevnější bylo svatému Hugonovi také snášení kruté bolesti hlavy a žaludku, a bojovati s pokušeními zlými. Trpitele a bojovníka statečného sílil Bůh Svou milostí a dařil jej útechami vniternými. Rozjímaje o přehořkém umučení Páně proléval vždy hojné slzy důkův a lásky.

Později prosil Hugo papeže Inocence II. (1130—1143.), aby jej sprostil břemena biskupského. Papež nesvolil, ale těšil jej a napomínal, aby se mírnil ve svých právech a v mrtvení těla. Hugo zůstal tedy biskupem až do svého osmdesátého roku, kdy konečně zvolen byl následník Jeho. Svatý Hugo, důvěrný přítel svatého Bernarda, složiv úřad biskupský, žil ještě několik měsícův ustavičně se modle a rozjímaje o věcech věčných, až pak jej Bůh k Sobě povolal z údolí slzavého dne 1. dubna 1132.

Papež Inocenc II. už dva roky po šťastné smrti slavně prohlásil jej za svatého v Církvi Páně.

2. Svatá Theodora (Bohdarka), mučenice Římská.

Svatá panna Balbina ¹⁾, panna Římská, vroucně líbala řetěz, jímžto byl svatý papež Alexander I. na krku spoután, a zázračně vyzdravěla. Svatý Alexander jí pravil: „Přestaň líbat pouta má; raděj vyhledej řetězy svatého apoštola Petra.“ — Balbina hledala dle pokynutí papežova, a našla je. Velebila Boha za milost tu a ctíla poklad převzácný.

Theodora, sestra svatého Herma ²⁾, přednosty Římského,

¹⁾ Svatá Balbina dne 31. března. — ²⁾ Svatý Hermes dne 28. srpna.

s kterým pokřtěna byla od papeže Alexandra I.,¹⁾ paní převzácná, prosila Balbinu, aby jí darovala řetěz svatého Petra. Balbina ochotně vyhověla žádosti té.

Svatou Theodoru pro Krista uvězněnou předvedli soudci pohanskému, který se jí otázel: „Kde jsou pokladové bratra tvého Herma? Okaž je a obětuj, aby's nebyla mučena a usmrcena.“ — Theodora: „Poklady, kterých jsme měli já i bratr můj, z lásky ke Kristu rozdali jsme chudobným a pouťníkům. Nemám ničeho mimo tělo, které vidíš, a také tělo své volna jsem obětovati Kristu. Ale věz, modlám nikdy nebudu obětovati, i kdyby's rozkázal, aby tělo mé rozsekáno bylo na kusy.“ Soudce rozhněvaný dal ji bičovati a mečem popraviti dne 1. dubna 117. Křesťané pochovali tělo svaté Theodory vedlé těla bratra Herma, mučeníka, na hřbitově u silnice Solné na její statku nedaleko od města Říma.

Dne 2. dubna.

1. Svatý František z Paoly, zakladatel řádu.

Svatý František narodil se v městě Paole čili Paule v Italské zemi Kalabrii na moři Tyrhenském roku 1416. z rodičův chudobných, ale nábožných. Manželé ti byli po několik roků bez dětí. Vyzývali svatého Františka Assisiského, aby jim od Boha vyprosil syna, jež by z vděčnosti zasvětili výhradně službě Boží. Hospodin vyslyšel vroucnou prosbu jejich a přímluvnou modlitbu svatého Františka. Dal jim syna, jemuž dáno na křtu svatém jméno František. Avšak brzo nastala obava, že chlapeček oslepne. Rodiče znova zavázali se slibem, že syna svého, vyzdraví-li, dají na rok do služby v klášteře Františkánském. Synáček vyváznuv z nebezpečí, nábožně byl vychován a již jako pachole liboval sobě v modlitbě, samotě a tuhé kázni.

Pamětlivi jsouce slibu učiněného odevzdali rodiče Františka třináctiletého do Františkánského kostela v městěčku San Marko, kde ztrávil celý rok v dobrovolné tuhé kázni. Nejsa vázán slibem řeholným, přísně zachovával pravidla klášterní, ne-

¹⁾ Svatý Alexander dne 3. května.

jedl žádných pokrmů masitých, neokusil vína a nenosil oděvu lněného.

Později vykonal s rodiči svými pouť do Říma a do Assisi. Navrátiv se odešel s povolením rodičův nejprve do samoty nedaleko rodiště svého Paoly, a pak dále k moři do jeskyně skalné, kdežto se živil zelinami nasbíranými v lese.

Roku 1435. přidružili se k němu jiní mužové nábožní. Obyvatelé sousedních vesnic zbudovali každému chyšku a společnou kapličku, v nížto kuž z osady nedaleké sloužíval mši svatou a přisluhoval jim svátostmi. Tak povstali poustevníci svatého Františka Assisiského.

Počet poustevníků se množil. František z Paoly, vyžádav sobě svolení biskupa Kosenzského¹⁾, započal roku 1454. stavěti kostel a klášter, při čemž mu nápomocno bylo obyvatelstvo celé krajiny hojnými dary a ruční prací z lásky. Do kláštera hotového uvedl František poustevníky své, a byl jim vzorem tuhého života. Spával jen maličko na prkně nebo na holé zemi. Kámen nebo poleno měl za podušku. Jenom jednou za den dobrou večerní pojedl kousek chleba a požil trochu vody. Před velkými slavnostmi církevními nejídal dva dny ničeho. Pokora, kajicnost a láska k bližnímu byly základem jeho řeholy. Mniši museli s ním postiti se, a nesměli požívat ani masa, ani vajec, mléka, sýra a másla. Říkával svatý František: „Půst podobá se oleji, kterýž všude na povrchu plove.“ Dovolným pokrmem v jeho řádu byl jenom chleb, olej, zeleniny a voda. Tuhým postem zamýšlel poněkud napravit poklésky, jichžto dopouštěli se křesťané toho věku nešetřením postů, a mnil příkladem výmluvným ku střídmosti v jídle a pití přivoditi křesťany mimo klášter žijící. Z pokory dal řeholníkům svým jméno „Minimi“, t. j. „Nejmenší“. Přednosta kláštera jmenoval se „nápravníkem“, ješto napravování života bylo účelem řádu těch „bratří nejmenších.“ Tento řád brzo rozšířil se v Kalábrii a na Sicílii; došel církevního potvrzení arcibiskupem Kosenzským roku 1471., a papežem Sixtem IV. dne 23. března 1474. František ustanoven byl za vrchního nápravníka všech

¹⁾ Kozenza, hlavní město Neapolského kraje Kalabrie, za starší doby slulo Konsencia.

klášterů řádu svého. Písemnou řeholu však mnichům svým ještě nevolil dáti; ale sloužil jim za vzor a za pravidlo živé.

Pověst o jeho svatosti a zázračné i prorocké moci šířila se každým dnem. Proto vypravil k němu papež Pavel II. roku 1469. zvláštního vyslance, aby celou tu věc náležitě vyšetřil. Vyslanec přijda k němu chtěl mu ruku políbiti. František ale, ač jej nikdy nebyl viděl, nedopustil toho a pravil: „Mně náleží tobě líbat ruky, kteréž od třiceti let přinášejí Bohu oběť máše svaté.“ I podivil se vyslanec slovům jeho, a vida na vlastní oči skutky svaté a zázraky Františkem konané, podal o něm věrnou zprávu papeži.

Francouzský král Ludvík XI. povážlivě stonal a náramně se bál smrti. I slíbil lékaři svému 10.000 tolarů za každý měsíc, o kterýžby mu prodloužil živobytí. Když pak nemoc horšila se, dal za uzdravení své konati veřejné modlitby, prosebné průvody a poutě, a rozkázal, aby ostatky mnohých svatých snesly se k němu do pokoje. Konečně dal požádati Františka z Paoly, o jehož moci zázračné byl slyšel, aby přišel k němu do Francie a navrátil mu zdraví. František nedal se k tomu pohnouti ani skvělými sliby, ani přímlovou krále Neapolského a řekl: „Nebudu pokoušeti Boha a konati dalekou cestu do Francie k vůli knížeti, který žádá ode mne zázrak z úmyslů zemských.“ Když mu ale sám papež Sixtus IV. poručil, aby k němu šel, uposlechl a vypravil se na cestu.

Ubíraje se krajinou, v nížto řádila rána morová, modlitbou uzdravil mnoho lidí morem zachvácených.

Roku 1482. přišel do Paříže. Byl slavně uvítán a králem Ludvíkem za uzdravení úpěnlivě žádán. František pravil: „Život králův má své meze jako život každého člověka. Není pomoci jiné, než trpělivě do vůle Boží odevzdati a připravit se na šťastnou smrt.“ Mnohými rozmluvami konečně král Ludvík zmoudřel a jako pravý křesťan smýšlel i jednal, až pak dne 13. srpna 1483. blaženě skonal v náručí svatého Františka.

Ludvíkův syn a nástupce, král Karel VIII., ctil svatého Františka ještě více. Dal mu v zámeckých zahradách Plessis-les-Tourských a v Amboise vystavěti krásné kláštery.¹⁾

¹⁾ Plessis-les-Tours (Plesy le Túr), ves ve francouzském kraji Indre-Loire, kde Ludvík XI. vystavěl a obýval velkolepý zámek. Amboise (Amboas), město v témž kraji, v jehož hradě Karel VIII. narodil se.

V Paříži mniši svatého Františka jmenování byli „bons hommes“, t. j. dobří lidé, dobří muži. Ve Španělsku, kamž byl svatý František poslal mnichy z kláštera Plessis-les-Tourského, dáno jim jméno „otcové vítězství“, poněvadž Ferdinand Katolický, král Španělský¹⁾, jejich modlitbám připisoval vítězství nad Maury mahomedánskými, jimžto vyrváno bylo opevněné město Malaga v království Granadském.

Jako král Karel VIII. radil se ve věcech náboženských i zemských se svatým Františkem, tak i nástupce jeho Ludvík XII. měl jej ve vážnosti, nechtěl jej od sebe propustiti, a zaspával jej a jeho kláštery svou přízní.

Roku 1493. dokončil František svou troji řeholu pro mnichy, pro jeptišky, a pro bratry i sestry třetího řádu. Zůstavil nám také knihu „Návod k pokání.“ Papež Alexander VI. potvrdil řeholu „Nejmenších bratří“ roku 1502., a papež Julius II. roku 1506.

Svatý František, tuše nedaleký svůj konec, horlivě připravoval se na smrt. Za posledních tří měsícův zavřel se v komůrce, nepřipouštěl nikoho k sobě, a obřad se výhradně toliko s Bohem a s věčností. Na Květnou neděli roku 1507. dostavila se zimnice. Na Zelený čtvrtek povolal k sobě učenky mnichy, doporučil jim důrazně lásku k Bohu a vzájemnou mezi sebou lásku, jakož i věrné a svědomité plnění předpisův řeholných všech bez výminky. Vykonav potom svatou zpověď, a přijav nejsvětější Svátost oltářní i svátost posledního pomazání svatě v Pánu zesnul dne 2. dubna roku 1507. v 91. roce věku svého. Tělo svatého Františka z Paoly pochováno bylo v kostele kláštera Plessis-les-Tourského. Už léta Páně 1518. prohlásil papež Lev X. Františka z Paoly za svatého v Církvi Boží.

Když svatý František z Paoly zemřel, byl jeho řád „Nejmenších bratří“ už v pěti zemích rozvětven. Později počítal 450 klášterů. Oděv mnichů těch byl ze sprosté látky vlněné, přirozeně černé, totiž nebarvené. Za našich časů má řád „Nejmenších bratří“ jenom několik klášterů v Itálii s hlavním domem v Římě.

¹⁾ Ferdinand Katolický narodil se r. 1452., a zemřel r. 1516.

2. Svatý Niketius, biskup Lyonský.

Svatý Niketius byl dvacátým devátým biskupem v znamenitém městě francouzském — v Lyoně. Svatý Řehoř Túrský,¹⁾ vysvěcen byv za jahna, navštívil svého strýce, bratra matčina, svatého biskupa Niketia v Lyoně. Svatý Řehoř Túrský ve své knize: „Sláva vyznavačův“ chválí svatého Niketia a vydává svědectví, že za jeho času u hrobu svatého Niketia zemřelého roku 573. děli se zázrakové velicí.

3. Svatý Apian, mučeník Cesarejský.

Vlastí svatého Apiana (také Afian a Amfian zvaného) byla Lykia na jižním pobřeží Malé Asie. Za panování Římského císaře Kája Valeria Maximina (305—311), zuřivého pronásledovníka křesťanův, kromě mnohých jiných umučen byl pro víru svatou i Apian.

Zámožní a starostliví rodiče vypravili jej, jinocha dvacetiletého, do Bajrutu²⁾, aby nabyl rozsáhlé vzdělanosti na školách slovných. Za nebezpečných poměrů velkoměstských Apian zachoval panickou čistotu, a jako učený právník navrátil se do vlasti své. Nemoha patřiti na špatné mravy svých příbuzných, tajně odešel do Palestiny, cvičil se v bohovědě křesťanské, a utvrzoval se ve víře rozmluvami se svatým mučenkem Pamfylem v Cesaree, po němž dědil mysl neohroženou.

Hlasatelové svolávali muže, ženy a dítky do pohanských chrámů. Setníci po domech zapisovali obyvatele, a veřejně čtouce jména jejich, volali je k obětování. Mezi věřícími povstal veliký strach. Z čista jasna objevil se Apian u vladaře Urbana, když chtěl obětovati. Chopil se jeho ruky, aby jej zdržel od modloslužby, mluvě při tom slova klidná, vážná a moudrá. Žoldnéři ihned povalili jej na zem, šlapali po něm, rozdrápali mu obličej, a spoutaného odvlékli do tmavého žaláře. Druhého dne Apian vyznal³⁾

¹⁾ Sv. Řehoř Tourský dne 17. listopada. — ²⁾ Bajrut, Beirut, u Řeků Beritos, v bibli Berothaf, prastaré město v Syrii mezi Sidonem a Tripolí, bývalo přístavem Feničanů, jako osada Římská slulo Julia Felix, a mělo hlavní školy právnické. Nyní jest ohraženým, neúhledným městem.

že jest křesťan. Byl za to ke sloupu přivázán, nemilosrdně roz-sápán a jeho nohy omotané plátnem v oleji namočeným byly za-páleny. Za těch strašných muk vyznával Boha Krista zvučným hlasem. Nemohouce dovědět se, kdo a odkud by byl, odnesli ho zase do žaláře. Příštího dne, setrvav ve svaté víře, vhozen byl do hlubiny mořské. V tom nastala bouře a země se zatřásla, tak že veškero obyvatelstvo města Cesarey děsilo se. Tělo vítězného bojovníka vynesly vlny mořské na břeh, aby od věřících odnešeno a uctivě pochováno bylo. (Pravé dějiny svatých mučeničků Východních.)

4. Svatá Eba, abatyše Koldinghamská, panna, a spolumučenice.

Svatý Osvald, král v Northumbrii, v jednom z osmera Saských království v Britanii, od roku 634., obnovil hasnoucí křesťanství netoliko ve svém království, nýbrž také v královstvích sousedních.¹⁾ K tomu konci zakládal kláštery a stavěl kostely v zemi své. V klášteře Koldinghamském byla první abatyší Osvaldova sestra Eba (Ebba).

Od založení kláštera toho napotom uplynulo dvojí století, kdy opět abatyše onoho kláštera jmenovala se Eba po zakladatelce sestře Osvaldově. Této druhé Ebě abatyši a její spolumučenicem věnována jest výroční památka dnešní.

Dánové, část kmene germánského, kteráž pod jménem Normanů známa byla, za času svého krále Ragnara započali své válečné výpravy na západ i na východ, a podnikali je po staletí. Příčinou těch válečných výprav byla veliká lidnatost a touha po kořisti. Mimo to pak začasť některý syn královský obdržel za podíl jednu neb dvě lodě, aby si vyhledal a vybojoval království své. Dánové, tenkrát ještě pohané, podnikli s králem Ragnarem Lodbrokem takové tažení válečné mezi rokem 800. a 850. do Northumbrie. Kláštery a kostely křesťanské napořád byly drancovány a vyvraceny. I klášter Koldinghamský octnul se v nebezpečí tom. Abatyše Eba více bála se o své panenství než o život. Proto shromáždila kolem sebe všechny jeptišky podřízené, učinila jim dojemnou řeč a z vyššího vnuknutí

¹⁾ Svatý Osvald dne 5. srpna.

uřízla sobě nos, aby se D á n o v é zhrozili a jí násilí neučinili. Všechny panny jeptišky za příkladem abatyše znetvořily si obličej, aby zachránily panenství. Divoši D á n o v é vedrali se do kláštera, zděsili se jeptišek zkrvácených, a ovšem nedotkli se cudných chotí Kristových. Za to však zapálili klášter, a plamenem vysvobozeny byly duše čisté z těl Bohu obětovaných, aby přijaly odplatu v nebesích.

Dějiny vypravují nám, že král Dánův, Ragnar Lodbrok, při onom tažení v Northumberlandě zajat a do jámy plné hadů uvržen byl, v nížto zahynul broznou smrtí.

Dne 3. dubna.

I. Svatá Maria Egyptská, kajicnice.

Dle Římského kalendáře dne 2. dubna.

Maria Egyptská ve svém dvanáctém roce uprchla z domu otcovského do Alexandrie, hlavního města v Egyptě, kdežto sedmnáct let ztrávila v nepravostech všemožných. Vidouc, že množství lidu spěchá k moři na velikou loď, a slyšíc, že lidé ti putují do Jerusalema na slavnost povýšení svatého kříže, přidružila se k nim. V Jerusalemě i ona šla s velikými zástupy do chrámu svatého kříže; avšak jakási neviditelná moc nedala jí vkročiti do kostela. Hříšnice Maria poznala, že pro mnohé a veliké nepravosti není hodna, aby spatřila dřevo kříže, na kterémž Kristus zjednal spásu člověčenstvu. Zastyděla se. V předstíni v koutku plakala a litovala hříchů svých. Plačíc uviděla obraz Marie Panny na stěně. Před obrazem tím klekla a modlila se řkouc: „Matko Boží, slyšela jsem, že jsi Matkou milosrdenství a útočištěm hříšníků! Smiluj se nade mnou největší hříšnicí! Nejsem hodna, abych uctila kříž Vykupitele svého! Vyžádáš-li mi však milost tu, zavazuji se tobě slibem, že po všechen budoucí život svůj budu oplakávati hříchy spáchané!“ — Pomodlila se, bez překážky vkročila do chrámu, padla před křížem Kristovým na kolena a hořce plakala. Pak navrátila se před obraz Marie Panny, aby jí díky vzdala a na poušť se odebrala.

K večeru dorazila k Jordanu, kde v kostele svatého Jana Křtitele se modlila. Ráno vyzpovídala se, a přijala nejsvětější Svátost oltářní. Tak připravena dala se na lodičce přes řeku převézt, a ubytovala se na místě pustém, kdežto pak po celých čtyřicet sedm roků činila tuhé pokání. Jenom zelinami a kořínky živila se, modlitbou a postem ukrutná pokušení přemáhala, a po celou tu dobu žádného člověka nespátřila.

Konečně řízením Božím Zosim, starý opat jednoho kláštera, na poušti ji našel. Maria kajicnice vnuknutím vyšším poznala v něm kněze, vypravovala mu veškeren život svůj a prosila jej, aby opět přišel roku příštího na Zelený čtvrtek k Jordanu, a přinesl ji nejsvětější Svátost. Zosim v den ustanovený dostavil se. Maria s protějšího břehu, poznamenavši se křížem, přešla k němu po vodě, přijala nejsvětější Svátost, poprosila ho, aby i léta příštího přišel, a opět navrátila se na protější břeh.

Po roce opat Zosim hledal ji na poušti, kde se byl poprvé s ní shledal. Nalezl ji mrtvou a pochoval tělo její spůsobem křesťanským. Ze slov, kteráž byla Maria na zemi do písku napsala, dověděl se Zosim, že již před rokem v Pánu zesnula toho dne, kdy jí byl podal Tělo Páně. Blažená smrt svatě kajicnice Marie Egyptské udála se okolo roku 421.

2. Svatá Agapa, Chionia, Irena, sestry; Kasia, Filipa, Eutychia, Agathon (Dobroslav), mučeníci Soluňští.

Dne 24. února 303 vydal císař Dioklecian a spolucísař Maximian zákon protikřesťanský, kterýmž mimo jiné přikázáno bylo, aby křesťanům Písma svatá pobrala a spálila se. Kdožkoli je dobrovolně nevydal, byl trestán smrtí.

V bývalém hlavním městě Macedonském, Solunu (v Thessalonice), kteréž nyní po Cařihradu jest nejřednějším obchodním městem v říši Turecké, kde svatý apoštol Pavel byl založil osadu křesťanskou, jižto psal své dva listy „k Soluňanům“, a odkud vyšli naši milí svatí Slovanští apoštolové Cyrill a Method za devátého století, — v Solunu za panování císaře Diokleciana a Maximiana žily tři sestry křesťanky: Agapa, Chionia a Irena. Jak mile byl zmíněný zákon protikřesťanský prohlášen, odešly sestry do hor, a uschovaly drahocenné knihy psané. Teprve po

roce navrátily se do města, byly prozrazeny, lapeny a náměstníku císařskému Dulceciovu předvedeny. Jeho písař před soudnou stolicí četl list udavačův: „Posílám šest paniček a jednoho muže, jenž nevolili jísti z masa bohům obětovaného. Jména jejich jsou: Agapa, Chionia a Irena (panny), Kasia, Filipa a Eutychia (ženy), a muž Agathon.“

Dulcecius, náměstek císařský a soudce, obrátiv se k paničkám mluvil: „Vy ubožičky, proč jste neuposlechly zákonů císařských? A ty, Agathone, proč nevolíš jako ostatní poddaní říše požívatí masa bohům obětovaného?“ — Agathon: „Poněvadž jsem křesťan!“ — Soudce: „Agapo, kterak ty smýšlíš?“ — Agapa: „Věřím v Boha živého, a nerada bych skutkem zlým pozbyla zásluhy života minulého.“ — Soudce: „Chionio, co ty pravíš?“ — Chionia: „Věřím v Boha živého, a proto neuposlechla jsem rozkazu císařova!“ — Soudce: „Ireno, proč ty nepodrobila se's zákonu císařskému?“ — Irena: „Bála jsem se, abych neurazila Boha!“ — Soudce: „Kasio, jakou odpověď ty máš?“ — Kasia: „Volím zachovati duši svou!“ — Soudce: „Nemíníš-li podílu míti v našich obětích?“ — Kasia: „Chraniž mne Bůh od takové neřesti!“ — Soudce: „Filipo, budeš-li i ty mluvití jako ostatní?“ — Filipa: „Zajisté! Raději bych umřela, nežli bych měla nejmenšího podílu v oběti vaší!“ — Soudce: „Eutychio, budeš-li ty tak nemoudrá, jako družky tvé?“ — Eutychia: „Smýšlím jako ony. Raději dám život, než bych svolila k žádosti tvé!“

Těhotnou vdovu Eutychii dal soudce do žaláře odvesti až do porodu; a hned znova počal tázati se: „Agapo, nemíníš-li následovati těch, jenž mají za povinnost svou, aby císaře poslušni byli?“ — Agapa: „Nezadám se duchu zlému. Všechna slova tvá neomámí mne!“ — Soudce: „A ty, Chionio, jakou mi dáš odpověď konečnou?“ — Chionia: „Já setrvávám na přesvědčení svém!“ — Soudce: „Nemáte-li knihy nebo spisy týkající se učení křesťanského?“ — Chionia: „Nemáme žádných více; byly nám pobrány k rozkazu císařskému.“ — Soudce: „Kdož pak vštípl vám víru křesťanskou?“ — Chionia: „Učení svaté, jež vyznáváme, máme od Boha všemohoucího a od Jeho Syna Jesu Krista, Pána našeho!“ — Soudce: „Vy jste povinny, podrobovati se rozkazům císařským. Ješto pak tvrdošíjně setrváváte v neposlušnosti

a honosíte se učením křesťanským, nevolíce vyznávati náboženství naší říše: uvalím na vás tresty předepsané. Pro tvrdošijné vyznávání náboženství křesťanského navzdor božskému nařízení našich císařův, odsuzujeme Agapu a Chionii, aby za živa upáleny byly. Agathon, Kasia, Filipa a Irena zůstanou zatím v žaláři, pokud o nich nerozhodneme.“

Agapa a Chionia statečně dobyly sobě koruny mučnické a slávy nebeské na hranici.

Náměstník Dulcecius opět dal před soudnou stolicí svou přivesti Irenu. a pravil: „Nyní objevila se pošetilost tvá. Nalezly se u tebe knihy a spisy náboženské, a nemohla jsi zapřít, že's je uschovávala. Nezastrašila-li tě ani smrt sester tvých? Chceš-li i ty umřít? Budeš-li se klaněti bohům našim, prominu tobě všechnu nepravost tvou!“ — Irena: „Neučiním po vůli tvé. Chceš-li, abych hořela v ohni věčném, kterýž bude podílem těch, kdožkoli zapřeli Syna Božího, Jesu Krista?“ — Soudce: „Kdo tě měl k tomu, abys tak dlouho skrývala knihy záhubné?“ — Irena: „Bůh všemohoucí, kterýž velí, bychom Jej milovali i za ztráty vlastního života. Proto raději necháme se za živa upáliti, než bychom Písma Božská vydali a Boha zradili.“ — Soudce: „Kdo pak věděl o tom, že jsi knihy ty skrývala?“ — Irena: „O tom žádný nevěděl leč Bůh, před Nímž není nic skrytého. Ani služebnictvo naše nevědělo o tajemství tom, neboť obávaly jsme se, aby nás nevyzradili.“ — Soudce: „Kam jsi v loni prchla, když byl prohlášen zákon císařský?“ — Irena: „Kam se Bohu líbilo — do hor!“ — Soudce: „Kdo tě tam živil?“ — Irena: „Bůh, kterýž pečuje o výživu všech tvorů Svých!“ — Soudce: „Jistě sousedové vaši živilí vás!“ — Irena: „Optej se jich a vyšetři celou věc!“ — Soudce: „Když jsi vrátila se z hor, čtávala's-li knihy ty u přítomnosti jiného člověka?“ — Irena: „Největší bolestí bylo nám, že jsme nemohly volně čísti v knihách svatých od té doby, co prohlášen byl zákon císařský.“ — Soudce: „Sestry tvé byly potrestány po zásluze. I ty hodna jsi smrti, poněvadž jsi skrývala knihy zapovězené. Ale tebe trestati budu způsobem jiným. Obnaženou vystavím tě v hampejse, a pokrmem tvým bude chleb z paláce přinášený. Žoldníci budou tě střežiti, a nesmějí tě propustiti ani na okamžik.“

Ohyzdný rozsudek ten byl uskutečněn. Ale Bůh zachránil

čistotu služebnice Své. Nikdo neodvážil se přistoupiti k ní a promluvití před ní nepočetné slovo.

Zase přivedena byla k soudu. Soudce ptal se jí: „Setrváš-li ve své vzdorovitosti a neposlušnosti?“ — Irena: „Co ty jmenuješ vzdorovitostí a neposlušností, nazývám já láskou k Bohu, v nížto setrvám.“ — Soudce: „An tomu tak, ihned vyměřím tobě zasloužený trest.“ — Požádav tabulku, napsal rozsudek následný: „Ješto Irena zdráhala se císařův uposlechnouti a bohům obětovati, a zatvrzele setrvává při křesťanství: nařizujeme, aby za živa byla upálena jako upáleny byly dvě sestry její.“

Rozsudek ten bez odkladu vykonal se na tom místě, kde Agapa a Chionia před několika dny podstoupily smrt mučnickou. Irena upálena byla dne 5. dubna roku 304.

3. Svatý Richard, biskup Chichesterský (Čičestrský).

Svatý Richard, Angličan, narodil se z rodičů šlechtických na zámku Vichu roku 1197. Už jako mladík byl nábožný, pilný a dobročinný. Staršímu bratru statek zpustlý napravil a od něho z vděčnosti darem vzal. Když pak nyní bohatému Richardovi přfbuzní namlouvali vznešenou nevěstu, a starší bratr darování svého pykal, vrátil mu Richard ochotně statek a postoupil mu i nevěstu, bude-li volna provdati se za něj.

Richard, sprostiv se starostí odešel do Oxfordu¹⁾, a potom do Paříže na vysoké učení. V Paříži s dvěma soudruhy vedl život tuhý o chlebě a o vodě. Masa a ryb požíval jen k vůli dobrodinci hostiteli. Plášť jediný měli všickni tři společně.

Dokončiv učení vrátil se do Oxfordu, stal se mistrem a učitelem vysokého umění, a zase odebral se do Bologny²⁾, kde se po sedm roků učil a pak vyučoval právu církevnímu za nemocného mistra vědy té, který mu nabízel za choť jedinou svou dceru. Richard zdvořile poděkoval se za důvěru tu, a maje vyšší věci na zřeteli, vrátil se do vlasti, kde zvolen byl za kancléře vysokých škol Oxfordských.

¹⁾ Oxford, město v Anglii nad Temží, kde toho času dostupovalo vysoké učení svého vrcholu (1229—1815). — ²⁾ Bologna (Bononia), hlavní město delegace papežské Romagny až do nedávných let; onoho času slovně svou universitou kterou navštěvovali mladíci všech národů, i z Čech a z Polska.

Tam ho poznal a svým kancléřem učinil arcibiskup Canterbury'ský¹⁾, svatý Edmund.²⁾ Kancléř Richard úřad svůj zastával vzorně, prospíval všemi ctnostmi, a věrně po boku vytrval svému arcibiskupovi, i když před Jindřichem III., králem, prchnouti musel do Francie, kde roku 1242. zemřel. Richard nyní oddal se učení bohovědnému, a zvláště čtení Písma svatého v Orleansu³⁾; dal se na kněžství vysvětit, navrátil se do Anglie, a tam po nějakou dobu byl farářem.

Toho času umřel biskup Chichesterský.⁴⁾ Král Jindřich III., slabý nástroj v rukou své choti a svých milců, chtěl biskupem učiniti jednoho z miláčků svých. Ale biskupové zemští jednosvorně prohlásili Richarda za biskupa Chichesterského. Král popuzený jej týral, ba i důchody biskupské mu odebral, kteréž mu vrátil teprve za dvě léta zakročením papeže Innocence IV. Biskup Richard i za chudoby byl pastýřem dobrým. Navštěvoval osady, hlásal slovo Boží, a rozdával svátosti. Nabyv statků svých byl k chudině štedrý, sám pak skromný, šetrný, a pokorný. Kam jako biskup zavítal, nejprve navštěvoval a obdarovával chudé a nemocné, jimžto k vůli prodal i drahocenné náčiní. Pro chudinu založil nemocnici, a pro žáky ústav. Za to však přísně pokračoval na svědomité plnění příkázání církevních. Svých příbuzných nepřipouštěl k úřadům důležitějším; říkával: „Kristus Pán nedal klíče Jakobovi, příbuznému Svému, nýbrž Petrovi, s kterým nestál v žádném příbuzenství.“ V domě svém nevytrpěl pomlouvače, klevetníky a jiné nemravy. Přišli-li duchovní na jitřní pozdě, modlíval se pro sebe a nevytýkal jim toho. Ublížitelům svým ochotně odpouštěl z celé duše. Chodě z města do města horlivě vybízel k obětavosti na vyproštění míst svatých z rukou Mahomedánů. Na takové výpravě v Doveru⁵⁾ roznemohl se, ale přece ještě zpovídal, biřmoval a posvětil nový kostel ke cti svatému Edmundovi. Donešen byv do nemocnice připravoval se na smrt,

¹⁾ Canterbury (Kentrbery), má staroslavné arcibiskupství, bývalé hlavní město království Kentského; arcibiskup jest primasem celé Anglie. —

²⁾ Sv. Edmund dne 16. listopada. — ³⁾ Orleans (Orlean), za starověku Aurelianum, hlavní město franc. depart. Loireského na pravém břehu Loiry, míval slavné školy právnické. — ⁴⁾ Chichester (Čičestr), hlavní město Anglického hrabství Sussexského nad řekou Lavantem blíže jižního břehu.

— ⁵⁾ Dover, přístavní město u Kanálu v Anglii.

přijal svaté svátosti, velebil Krista, vzýval Marii Pannu, a odevzdal Bohu duši dne 3. dubna 1253.

Dne 4. dubna.

I. Svatý Isidor, arcibiskup Sevilský, učitel církevní.

Svatý Isidor narodil se v Kartageně, pevném přímořském městě Španělském, okolo roku 570. ze slavných rodičů, jenž byli příbuzní krále Theodoricha Gotského. Otec Severian, přednosta Kartagenský, dal Isidora pečlivě vyučiti. Brzo objevila se jeho veliká záliba ve starých spisovatelích, jichžto dšla čtával s horlivostí neunavnou, jakož z jeho. vlastních spisů zjevno jest. Bludařství Arianské už jako jinoch veřejně s takovou potírál statečností, žeby málem byl horlivost svou zaplatil smrtí.

Starší bratři Isidorovi byli biskupy: Leander v Seville, Fulgenc pak v Kartageně. Za jich příkladem zvolil sobě také Isidor stav duchovní. Největší ozdobou arcibiskupského stolce Sevilského byl Leander, a po něm bratr jeho Isidor¹⁾, kteréhož posmrtní Leandra Gotský král Rekkared, duchovenstvo a všechen lid roku 596. jednomyslně na prestol arcibiskupský povýšili. Získal sobě Isidor svou výmluvností a skvělými ctnostmi už před tím takovou důvěru, že všeobecně pokládán byl v celých Španělich za jediného muže, jenžby zemi hluboce kleslou dovedl opět zvelebiti, a vzdělanost úplně zaniklou znova oživiti. Úloha ta byla převelika a nesnadna; neboť jmenovaný král Gotský Rekkared teprve roku 586. přijal víru katolickou, a s ním Arianští Gothové. Tudíž ovšem bylo ještě dlouho bojovati se zlými následky Arianismu.

Arcibiskup Isidor dokonale vyhověl všeobecnému přání, aby ze země Španělské vypudil bludy Arianské a z nich vzešlé veliké nepravosti. K tomu konci založil ústavy a školy, v nichžto se budoucí kněží nábožně vychovávali a všemi vědami vzdělávali. Svatý arcibiskup sám dokonale uměl mluvit jazykem latinským, řeckým a hebrejským; tudíž byl s to, osobně říditi důkladné

¹⁾ Sevilla, druhdy hlavní město Andalusie ve Španělich, rozprostírá se na obou březích splavné řeky Guadalquiviru, a má 160,000 obyvatelů, 30 kostelů, 16 kaplí, 64 klášterů a mnoho dobročinných ústavů.

vzdělání duchovenstva svého. Avšak ještě požehnaněji u věci té působil svou hlubokou nábožností a svým příkladem. Svatý Ildelfons, napotomní arcibiskup Toledský (od roku 658. do 667)., nabyt vychování svého v Sevillské škole svatého Isidora, a s ním mnoho jiných výtečných mužů doby té.

Svatý Isidor pečoval také o mnichy. Vlastním nákladem stavěl kláštery, předepsal mnichům řeholu, a ustanovil mezi jiným, aby každodenně čtávali tři hodiny nábožné knihy, a šest hodin konali ruční práce, jimiž za příkladem svatých apoštolů měli sobě výživu svou opatrovati a chudé podporovati.

Aby život církevní v zemi všestranně zvelebil, svolal a řídil sněm církevní roku 619. v Seville. Na sněmě tom hlásal pravou víru katolickou vzhledem ke bludům toho času vystupujícím, a vydal nařízení kněžím i mnichům potřebná.

Druhý sněm, jemuž svatý Isidor předsedal, odbyval se roku 633. v Toledě, na kterémž mimo důležité a spasitelné předpisy církevní také stalo se usnešení, aby následník králův vždycky volen byl ve shromáždění biskupův a světských velmožův.

Vedle přemnohých prací úřadu pastýřského sepsal mnoho učených a užitečných knih¹⁾; byl pravým otcem chudých, jimžto se za svých posledních let den co den prokazoval dobročinnějším, tak že biskupský dům podobal se za posledních šesti měsícův živobyť jeho více nemocnici a ústavu pro chudé, nežli paláci.

Na konci života svého ještě zkoušen byl nemocí přebolestnou. Čtyry dny před smrtí povolal k sobě dlužníky své; daroval jim všechny dluhy; rozdal zbytek svých peněz mezi chudobné, a dal se do kostela dovesti, kdežto lidu shromážděnému ještě dal spasitelná napomenutí. Mimo jiné pravil: „Že i v tomto stavu ještě mluvím k vám, z toho poznejte, jak srdečně vás miluji. Cokoli jsem kdy pravil vám, k tomu napomínám vás i dnes. Smýšlení Církve katolické budiž smýšlením vaším! Buďtež poslušni panovníků svých. Jenom bázeň Boží a nábožnost působí blaho a pokoj v zemi.“ — Ukončiv řeč svlekl biskupské roucho, oblekl se do šatův kajfcích, dal sobě hlavu posypati popelem, vykonal veřejnou zpověď, prosil shromážděné za odpuštění, a přijav rozhršení od

¹⁾ Knihy sv. Isidora mají proto veliké ceny do sebe, že obsahují výpisy z knih pohanických i křesťanských spisovatelů namnoze ztracených.

svých bratří kněží a nejsvětější Svátost oltářní, odebral se zase do přibytku svého. Obíraje se výhradně toliko se Spasitelem svým zesnul v Pánu dne 4. dubna roku 636. Svatý Isidor počítá se mezi učitele církevní.

Tělo svatého Isidora, jak sobě byl přál, pochováno bylo v Seville u prostřed mezi bratrem Leandrem a sestrou Florentinou. Ferdinand I., král Kastilský a Leonský, koupil za veliký peníz ostatky jeho od panovníka Saracenského, jenž měl Sevilu v moci své, převezl je do Leonu, hlavního města v království Leonském, a vystavěl mu ke cti chrám, v němžto kosti jeho oslavené mnohými zázraky chovají se ve velké úctě všeho lidu.

2. Svatý Zosim, poustevník Egyptský.

Svatá Maria Egyptská, kajicnice¹⁾, činila nejtěžší pokání za hříchy mladosti své po celých čtyřicet sedm roků na poušti. Po celou tu dobu nespátřila člověka žádného, až pak řízením Božím našel ji na poušti starý opat jednoho kláštera, svatý Zosim. Kajicnice vypravovala mu veškeren život svůj, a prosila ho, aby příštího roku na Zelený čtvrtek opět přišel k Jordanu a přinesl jí nejsvětější Svátost. Opat Zosim v ustanovený den dostavil se. Maria Egyptská se vyzpovídala, přijala Tělo Boží, a zase prosila, aby i léta příštího přišel.

Po roce opat Zosim našel už jenom mrtvolu její na poušti, kterouž tam uctivě pochoval.

3. Svatý Agathop, jahen, a Theodul, čtenář, mučníci Soluňští.

Svatý jahen Agathop a nábožný kostelní čtenář Theodul, rodáci Soluňští, žili a požehnaně působili na začátku čtvrtého století. Modloslužebníci jali je pro víru křesťanskou. Soudce je vyzval, aby obětovali modlům. Oba statečně vyznali víru svatou a byli do žaláře odvedeni. V žaláři oba dva měli stejný sen. Zdálo se jim, že jsou na lodi a plaví se na moři. Tu pak nastala bouře

¹⁾ Svatá Maria Egyptská dne 3. dubna.

mořská, loď se stroskotala a všickni ve vlnách zahynuli, jenom oni dva zachránili se a odnešení byli na kopec vysoký. Sen ten vyznamenával jejich smrt v moři a odchod do nebe. Zjitra povolal je soudce k sobě a rozkázal jim, aby obětovali. Ješto pak se k tomu nikterak nedali nakloniti, dal je v moři utopiti. Podstoupili mučeníctví to dne 4. dubna.

Dne 5. dubna.

I. Svatý Vincenc (Čeněk) Ferrer, Dominikán, Španěl.

Veliký světec Vincenc¹⁾, syn vznešených a bohabojných rodičů, narodil se roku 1346. ve Valencii, v bývalém hlavním městě království téhož jména, v nynějším hlavním městě provincie Španělské, na pravém břehu řeky Guadalaviaru, asi hodinu cesty od jeho ústí do moře Středozemního. Veliké vlohy a dobrou povahu jevil Vincenc Ferrer od mladosti. Jako žák malých i vyšších škol vyznačoval se dětskou nábožností a bázni Boží, kterouž mu byli moudří rodiče slovem i příkladem vštíplili do duše. Rád se modlil a kostely navštěvoval. Zvláštní lásku měl k Ježíši Kristu a k Jeho Božské Matce Marii. Za tou příčinou postil se každou středu a každý pátek.

Osmnáctiletý Vincenc Ferrer vstoupil do kazatelského řádu svatého Dominika, v němžto od roku 1363. do 1394. působil jako nováček, žák vyššího učení, učitel svobodných umění a bohosloví, a jako kazatel v několika Dominikánských klášterích Španělských. Roku 1385. stal se mistrem čili doktorem bohovědy, jížto se věnoval s výsledkem skvělým na vysokém učení v Barceloně. Pro studie své nikdy neobmeškával pobožností, ale vždycky spojoval vědu s nábožností vroucnou. Říkávalť žákům svým: „Aby věda byla vám ku posvěcení, nezanedbávejte modlitby. Beďte radu více s Bohem nežli s knihami,

¹⁾ „Vincenc“ za věku našeho obyčejně jazykem Českým zní „Čeněk.“ Také Jungmannův Slovník má Čeněk — Vincentius (?) a Čeňka — Vincencia. Moravský archivář p. V. Brandl však doposud nepřišel na diplomatický doklad, že Čeněk jest substitutio jména Vincentius. Palacký má jméno Čeněk za metamorfosu slova Častolov, což arcit jest záměnou neobyčejnou.

a prostě Boha, aby vám dal porozumět tomu, co čtete. Studování unavuje; zotavujte se časem ve svatých ranách Vykupitele svého. Z Jeho Božského srdce čerpejte novou sílu a nové světlo. Bez modlitby ani nezačínajte ani nepřestávejte studovati, a mezi prací vědeckou začasté pozdvihujte srdce k Bohu; neboť věda jest darem Otce světla, a nikoli pouhým ovocem pilnosti a rozumu.“

Nad vnitřním pokušením proti čistotě mravní zvítězil Vincenc Ferrer horlivou modlitbou, častým přijímáním svatých svátostí, tuhým mrtvením těla a rychlým útekem z poměrů a společností nebezpečných.

Kardinal Petr de Luna, papežský legát (jednatel) ve Francii, povolal učeného a ctuostného Vincence k sobě do Paříže. Tam Vincenc po delší čas požehnaně hlásal slovo Boží. Kardinal Petr, byv po smrti Klémenta VII. pod jménem Benedikta XIII. za papeže zvolen, vzal Vincence Ferrera ke dvoru papežskému roku 1394. do Avignonu¹⁾, a zvolil jej za svého zpovědníka a správce paláce. V úřadě tom však setrval Vincenc jenom do roku 1398., kdy za těžké nemoci zjevením se jemu svatého Dominika a Františka byl od Boha povolán, aby se národům stal apoštolem posledního soudu. Nadarmo nabízel mu papež Benedikt XIII. biskupství a hodnost kardinálskou. Vincenc uposlechl hlasu Božího, a papež ustanovil jej za apoštolského věrověsta s plnou mocí mimořádnou.

Za neblahého tehdejšího rozkolu v Církvi, a za nepořádků z něho povstalých bylo zapotřebí posla s kromobyčejným darem mocného slova a činu. Takovým skutečně byl svatý Vincenc Ferrer, jakožto apoštolský věrověst, až do své smrti. Od roku 1398. do roku 1419. procestoval neunavený ten hlasatel pravdy svaté netoliko téměř všechny kraje Španělské vlasti své, nébrž také Francii, Itálii, Anglii, Irsko a Skotsko. I v biskupství Lausanneském²⁾ kázal, aby přivedl ku zdravému rozumu a k víře

¹⁾ Avignon, hlavní město kraje Vaucluse v jižní Francii u Rhonu, kde papežové za XIV. století sídlo své měli, z kteréhožto doby město ono honosí se velkolepými stavbami středověkými. — ²⁾ Lausanne (Lózan) nyní hlavní město Švýcarského kantonu Vaudského, nedaleko Jezera Genevského v krajině překrásné, má velkolepý chrám biskupský dostavěný roku 1275., a radnici podobnou pevnůstce.

spasné bludaře tvrdošíjně, kteříž klaněli se slunci. Ze všech měst, kam přicházel kázat, vycházeli mu zpívající v ústřety knížata, šlechticové, biskupi, preláti a duchovenstvo s veškerým lidem. I sám papež Martin V. a králové ve Španělských a ve Francii vítali jej před městy, sídly svými, jakmile se blížil v kazatelském povolání svém. Vincenc, obklopen jsa komonstvem skvělým, seděl na oslu chudičkém, maje oči pokorně sklopeny k zemi. Kamkoli přišel, zástupové ohromní valili se k němu. Nezřídka počítalo se posluchačův jeho až 80,000. V zástupech těch byli také sborové kajícníkův povzbuzujících příkladem svým k napravení života hříšného.

Podivuhodna byla svatého Vincence starostlivost o rozmanité potřeby posluchačův. Měl ve společnosti své kněze, aby zpovídali a služby Boží konali; zpěváky a varhany; notáře čili písaře, aby smírné listiny vyhotovovali; muže rozšafné, jenž obstarávali pokrmy a byty. Kamkoli zavítal, tam žádný řemeslník nezůstal v dílně své; učitelstvo přestalo vyučovati, a nemocní jen s těží dali se doma udržeti.

Věru Vincence Ferrera učinil Bůh novým apoštolem v Církvi Svě, jenž pravdy křesťanské zvěstoval mocí nadzemskou a zápalen úchvatným, hlubokým citem a veleosvíceným duchem; výmluvností nebeskou a hlasem dle potřeby přísným, vážným, lahodným, měkkým, vždy dojímavým. Každý domníval se, že slyší nikoli člověka, nýbrž anjela. Jakmile ústa otevřel a mluvit počal, rozplakalo se veškero množství, zvláště když kázal o posledním soudu, o pekle, o hořkém umučení Kristově. Nejzarytější hříšníci, zachvácení zázračným jeho slovem, hrůzou klesali a hlasitě vyznávali nepravosti své. Uražení, jenž strojili pomstu nepřátelům svým, volali hlasem velikým, že mile rádi odpouštějí svým ubližitelům. Tisíce hříšníků a hříšnic všeho druhu: smilníci, nevěstky, dohazovači, svůdníci, cizoložníci, lichváři, vražedníci, zlodějové — dali se na pokání. Jenom ve Španělských obrátil 25,000 židů a 8000 Mahomedánů na víru křesťanskou. K jeho slovu zbudováno mnoho klášterů, kostelů, nemocnic a mostů. Do všech stavů, jimžto bez ohledu na osoby na oči stavěl zrcadlo hříchův, vnikl lepší mrav. Ani na děti nezapomínal, ale vyučoval je a vyptával se jich z katechismu.

Mimo dary kazatelské podporovala činnost svatého Vincence

také zázračná moc od Boha jemu propůjčená, svatost života, a dar jazykův, jímžto obdaření byli druhdy svatí apoštolové; neboť, ač svatý Vincenc mluvil vždy toliko mateřským jazykem, nářečím ve Valencii běžným, přece rozuměli mu lidé všech národů.

Denní pořádek svatého Vincence Ferrera byl následný: Pět hodin spal na bídném tvrdém lůžku; ostatek noci trávil modlitbou a čtením Písma svatého. Ráno po zpívané mši svaté měl dvoje i troje kázání. Potom přijímal lid se tlačící, aby mu ruku polsbili. Pak k němu přiváděli nemocné a neduživé, kteréž poznamenal křížem a modlil se nad nimi: „Na nemocné budou ruce vzkládati, a tito dobře se míti budou. Mar. 16, 18. Ježíš, Syn Marie, světa Spasitel a Pán, jenž tě přivedl k víře katolické, zachovej tě v ní a blahoslavena tebe učiň, a od této nemoci račiž tě vysvoboditi. Amen“. ¹⁾ Nyní teprve následoval skromný postní oběd. Tak živ jsa, a nesmírně namáhaje se přece tuze kál se, zejména každého dne se bičoval; a přece až do konce života svého zachoval plnou mladistvou pružnost a sflu ducha, tak že, ač věkem už tělesně chatrný, na kazatelně rovnal se mladíku ohnivému.

Kardinálové, biskupové a panovníci brávali s ním radu. Papež Martin V., povýšen byv na Stolicí apoštolskou, potvrdil jej též v úřadě věrověsta apoštolského, v němžto Vincenc setrval až do blažené smrti své dne 5. dubna 1419. Zesnul v Pánu ve Vannesu (Vanu), hlavním městě departementu Morbihanského v Bretani.

Bůh i po smrti oslavil jej mnohými zázraky. Papež Kalist III. prohlásil jej roku 1455. slavně za svatého v Církvi Boží. O jeho spisovatelské činnosti doposud vydává svědectví: „Pojednání o novém rozkolu v Církvi,“ kteréž věnoval Petrovi, králi Aragonskému, „několik listů“ a „spisy asketické.“

2. Svatá Theodora (Bohdarka), vdova, jeptiška Soluňská.

Aegina, nyní Engina, ostrov v Saronské zátoce, jenž náleží Řecku, a na něm hlavní město téhož jména bylo rodištěm

¹⁾ „Super aegros manus imponent et bene habebunt. Jesus, Mariae filius, mundi salus et dominus, qui te traxit ad fidem catholicam, te conservet in ea et beatum faciat, et ab hac infirmitate te liberare dignetur. Amen.“

svaté Theodory (Bohdarky). Její rodiče, Antonín kněz a Chrysantha, vynikali netoliko bohatstvím, ale také všemi ctnostmi. Největším skvostem pak byla jim dcera Theodora učená a moudrá, která se provdala za muže zbožného a učeného. Pro nebezpečné vpády divochů vystěhovali se mladí manželé do Macedonie, kde Theodora dcerušku porodila, Bohu obětovala a nábožným pannám na vychování dala.

Tu pak zemřel manžel její. Theodora ihned sama také odešla k dcerušce do kláštera, a tam krokem podivuhodným kráčela cestou dokonalosti křesťanské. Nejprve osvojila sobě základy všech ctností: pokoru a lásku k Bohu a bližnímu. Sebe nepatrnějších pokynů představených byla ochotně poslušna. Nejnižší práce mileráda konala, ač dříve oplývala bohatstvím a drahocenným šatstvem. Z lásky k Bohu trávila hodiny noční na modlitbách; tuhými posty tělo své podmaňovala duchu; spoluřeholicem sloužila všemožně, sama pak od žádné nedala sloužiti sobě. Žítat tou měrou v Bohu, že se nezarmucovala nižádnou nehodou, bolestí a strastí; byla tak statečná, že nepromluvila se svou dcerou plných patnáct let ani slova, ač pod jednou bydlely střechou. Očí, sluchu a jazyka svého nikdy neupotřebila, leč ke cti a slávě Boží. Svatě dokonala rekovnou pouť života vezdejšího léta Páně 880. ve svém klášteře Soluňském. Svatost její osvědčil Bůh velikými zázraky, jenž děly se na její přímlovu, a pro kteréž veliké slávy nabyla i v zemské vlasti své u potomstva vděčného.

3. Svatý Albert (Aleš), biskup Monte-Korvinský.

Svatý Albert, po staročesku Aleš¹⁾, ze vznešeného rodu Normanského, od mladosti pilně se učil ve školách, ženským se vyhýbal, mnoho se postil, v ozdobování kostelů, v horlivých modlitbách a v pečování o chudinu liboval sobě.

Jakmile se uprázdnila biskupská stolice v Monte-Korvín²⁾, kdež otec jeho Jan na hoře byl vystavěl kostel Svato-

¹⁾ Glossarium, verfasst von V. Brandl, mährischen Landesarchivar. —

²⁾ Monte Corvino, město v Italské provincii Principato citeriore, východně od Salerna.

Mikulášský, jednohlasně **Albert** za jeho nástupce zvolen a proti vůli své posvěcen byl, avšak nedřívě, jak si byl vymínil, pokud nerozšířil a neokrášlil malý a zanedbaný kostel biskupský. Vilém, vévoda v Apulii, jihovýchodní polovici Italského poloostrova, a velmožové zemští, poznávše svatost biskupovu, hrnuli se k němu, aby vykonali zpověď a napravili život svůj. Biskup **Albert** pozbyl konečně modlitbou, postem a pláčem zraku, ale za to nabyl od Boha daru zázraků a proroctví.

Žalostný byl nárek všeho lidu, když se rozhlásilo, že milovaný svatý biskup jest blízek smrti. On k nim mluvil slova útěchy, pravil, že to poslední jeho řeč, požehnal jim a klidně v Pánu zesnul roku 1127.

Dne 6. dubna.

1. Den úmrtí svatého Methoděje, apoštola Slovanského.

Smrt svatého Methoděje. ¹⁾

Co se to tam hemží cestou k Velehradu?
 Snad to vlaštověnky berou spolu radu?
 Radu spolu berou, kde být pohostinu,
 jak se rozdělití mají o krajinu?
 Vlaštověnky to tam nebdí o domovy,
 sedmero to bratrů chvátá k Methodovi;
 žádný nerozpráví, po tichu jdou všeci;
 což to ukrývají v hrudi tajné věci!
 Došlať jich zlá zpráva náhle o Methodu,
 že ho anjel smrti volá k nebes hodu;
 proto pospíchají tito věrní chodci,
 aby promluvili ještě k svému otci.
 Tam již docházejí Methodova bytu,
 tichost odpovídá smutnému jich citu.
 Již jsou uvnitř domu, však než k otci stanou,
 utírají slzy, jež jim z očí kanou.

¹⁾ „Růže a trní,“ básně od Frant. Sušila, strana 52. V Brně 1851.

Netřpytí to snít se ve sluneční záři,
 stkvějí se to vlasy ob otcovu tváři;
 tvář jak slunko svítí, hlava jak lesk sněhů,
 jest to věští prokmyt s nadhvězdových břehů.
 Na loži on leží a má ruce spjaté,
 ústa pohybují v modlitbě se svaté;
 a když vidí svatých sedmero těch bratří,
 s přívětivou láskou s lože na ně patří;
 a jak obstoupají děti rodiče,
 tak se vinou bratří k Methodovi cele.

Nepadá to rosa na bylinu suchou,
 řeč to padá svatá v mysl dobroslychou;
 Method jim všem žehná, a se s nimi loučí,
 a je Kristu Pánu ve stráž odporoučí;
 a jsa blízek smrti, jak hlas jenom zdolá,
 Horazda tu zvláště ještě k sobě volá:
 „Dal jsem těmto krajům tebe za biskupa,
 jak si vyžádala svatá kněží kupa;
 buď jim otcem dobrým, veď je nenádherně,
 pas to stádo Páně, pas je vezdy věrně;
 kaž jim slovo Boží, kaž jim vezdy právě,
 vychovávej národ tento k Boží slávě;
 aby náboženství blahodějně kvetlo,
 především jim tvého příkladu svít světlo.
 Drž se Spasitele, drž se Krista přímě,
 drž se také Jeho náměstníka v Římě.“

A to povídaje sotva ještě hlesá,
 a své zraky mroucí zvedá na nebesa.

Líbezný to vánek nezavívá z jihu,
 jest to šepot duše k nebi na postihu;
 poslední z úst prosba Methodovi zněla,
 jakoby se palma dechem Božím chvěla.
 Když duch jeho zbožný opustil svou schránu,
 otvíralo nebe pro něho svou bránu;
 na rtou však mu ještě libý úsměv tanul,
 jakby po nich anjel perutěma vanul.

Květná neděle na Velehradě. ¹⁾

Spousty ledu hle už popukaly,
jarní vody s vrcholů se valí;
s nimi národ spěchá odevšad
na posvátný drahý Velehrad.

Tam dnes otec Method palmy světlí;
proto chvátají tam jeho děti;
zavítalať Květná neděle,
Vesna usmívá se vesele.

Usmívá se Vesna po všem kraji;
avšak zvony Velehradské lkají,
věstí lidu, že dnes naposled
žehnati mu bude svatý kmet.

Ajhle Method s rajským v tváři klidem
ubírá se ve chrám zbožným lidem;
a lid úctou před ním pokleká,
pozdravit ho přišel z daleka.

Vznáší k němu letorosti svěží.
Method blahořečí v kruhu kněží,
aby národ ctností se květy
Kristu Pánu krácel v ústrety.

Vizte, jak se palmy rozkvétají,
v rukou lidu slavnostně jak vlají,
a chrám odívá se v háje šat,
oslněný krásou jarních vnaď.

Zatím poslední už oběť Bohu
vysílá teď Method nad oblohu
z lůna Velehradské dvorany
za zdar víry mezi Slovany.

¹⁾ Od Jana Soukopa, čelného básníka Čekého na Moravě.

„Konec mého nastává mi boje,
takto oslovuje dítky svoje,
„Pán mne volá, abych počet dal
z vás, jež jsem tak vroucně miloval.“

„Tuším, po odchodu mém že draví
vlkové sem vtrhnou do Moravy,
aby stádce moje zhubili,
ovečky mé drahé zhltili.“

„Proto věčného se nespouštějte
Pastýře, a Krista vezdy v srdci mějte;
Onť vám jedin život zaručí,
nezhynete v Jeho náručí!“

„Nyní pak mne po tři dny tu strážte,
modlitbou mne na odchodu těšte;
posledně dnes, dítky, žehnám vám;
kéž nás obejmě kdys nebes chrám!“

A lid krutým skormoucen jsa bolem
tři dny trvá se svým apoštolem;
na sotnách jej blaží modlitbou,
naposled mu jeví lásku svou.

Třetího dne za souzvuku žalmů
odebral se pro nebeskou palmu
Method; s Bohem už se veselí,
jak byl věstil v Květnou neděli.

Slovan na Moravě podnes kvílí,
Květná když se neděle mu schýlí,
o které se loučil s Methodem —
otec loučil se tu s národem.

2. Svatý Sixtus I., papež, mučeník.

Papež Sixtus I., šestý nástupce knížete apoštolského, svatého Petra, byl rodem Říman. Po mučnické smrti papeže Alexandra I. k jednomyslné žádosti všeho duchovenstva povýšen byl na stoličce apoštolskou v Římě, spravoval Církev Páně horlivě a moudře devět let, deset měsícův a osm dnů za panování císaře Římského Hadriana¹⁾ a Tita Aurelia Antonina Pia.²⁾

Pečliv jsa o důstojné konání služeb Božích, nařídil, aby posvátných nádob a nejsvětější Svátosti nedotýkal se nikdo než svěcení sluhové církevní; aby korporale, svěcená bílá rouška rozprostřená o mši svatě pod kalichem a pod svatou hostií, zhotovovala se jenom z pravého plátna lněného na památku, že i Tělo Kristovo v plátno zahalené ve hrobě po tři dny odpočívalo, a všechen lid aby při mši svatě zpíval třikrát „svatý“ (Trisagion): „Svatý Bože, Svatý Silný, Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi!“

Sixtus byl muž v pravdě svatý, bezúhonný, k chudobným štědrý a mnohými zázraky oslavený. Koruny mučnické dosáhl dne 6. dubna. Pochován byl v kostele Vatikánském v Římě.

3. Blahoslavená Juliana Kornelionská, panna.

Juliana spatřila světlo světa roku 1193. ve vesnici Retines nedaleko Lutichu v Belgii. Jsouc pět let stára osiřela. Poručník odevzdal ji a starší sestru na vychování jeptiškám řádu svatého Augustina na hoře Korneliově nedaleko Lutichu.³⁾ Juliana pilně cvičila se v pokorě a v ručních pracích, ráda se modlila a bedlivě čtávala v knihách Písma svatého i svatých otcův církevních. Nejvíce libovala sobě ve spisech svatého Augustina a Bernarda, jimžto věnovala každou prázdnou chvíli. Svatého

¹⁾ Hadrianus Publius Aelius, Římský císař, panoval od r. 117—138.

— ²⁾ Antoninus Pius vládl od r. 138—161. Ač se řídil svým výrokem: „Volím raději jednoho občana zachovati nežli tisíc nepřátel zabítí,“ přece pohané té doby křesťany pronásledovali, kladouce jim za vinu všeliké nehody živelné. — ³⁾ Lutich, lat. Leodum, hlavní město Lutišské provincie v Belgii na Mose, východně od Bruselu.

Bernarda výklad „Písně Šalomounovy“ roznítil v ní plamennou lásku k Pánu Ježíši. Ustavičná modlitba, tuhý půst a pilná práce dovedly ji na takový stupeň dokonalosti, že i sebe horlivější jeptišky se jí podivily. Kajicnost její byla tak vznešena, že hořce oplakávala hříchy všech lidí, jakoby se jich byla sama dopustila. Velika byla její láska k Bohu a bližnímu; velika její pokora, poslušnost, pobožnost, zdrželivost, horlivost na modlitbách a hojnost milostin nebeských.

Rozjímala-li o nejsvětější Svátosti oltářní, hořelo jí srdce plamenem nebeským, a naplněna byla nejsladší útěchou. Tajemství nejsvětější Svátosti pokládala právem za tak vznešené, jako tajemství vtělení Syna Božího, a nemohla pochopiti, proč v Církvi není ustanovena zvláštní slavnost ke cti nejsvětější Svátosti oltářní. Utvrzena v náhledu tom zvláštním viděním ¹⁾, vymohla pomocí Jakoba z Troyesu, arcijahna v Lutichu, napotomního papeže Urbana IV., a Hugona, provinciála Dominikánského, u Roberta, biskupa Lutišského, že nařídil roku 1246. pro celé biskupství slavnost Těla Božího, kterouž pak papež Urban IV. rozšířil po veškerém oboru křesťanském. Původkyní této velebné slavnosti jest tedy blahoslavená Juliana, kteráž od roku 1230. byla převorkou kláštera svého.

Neuprosnou přísností, aby se dokonale zachovávala řehola předepsaná, uvalila na sebe nevoli nezaslouženou, tak že s několika věrnými sestrami z kláštera svého odejítí, a v rozličných klášteřích zdržovati se musela. Všude jsouc pronásledována na nějaký čas nalezla útulek u Beguinek ²⁾ v Namuru ³⁾, kdežto žila v největší chudobě. I z tohoto kláštera byla vyštována i se svými sestrami, a důvěřujíc se v Boha šla do opatství Salsines, a pak do kláštera Fosse, kde Hospodin konečně věrnou služebnicí

¹⁾ Viz „Slavnost Božího Těla.“ — ²⁾ Beguinky, Beghinky, byly řád svobodnější, jehož členové nebyli vázáni ustavičnými sliby ani klauzурou, tedy vlastně jen zbožné družstvo. Řádu toho bylo potřebí zvláště v Belgii svobody milovně. Vstupovaly do něho vdovy i panny, aby zachránily se před nebezpečím zlého světa. V Lutichu založil řád ten okolo roku 1180. horlivý kněz Lambert le Beghe, odkud jméno jejich Beghinky. — ³⁾ Namur (Namýr), hlavní město Namurské provincie v Belgii.

Svou povolal z údolí slzavého do království Svého dne 5. dubna roku 1258., když byla dostoupila svého 66. léta.

Tělo blahoslavené Juliany vedlé přání před smrtí projeveného pochováno bylo v opatství Villierském (Vilje) v Brabantsku.

Blahoslavená Juliana v Nizozemsku oslavuje se dne 5. dubna. Výroční památka její světlí se i v Portugalsku.

V arcibiskupství Pražském svátek blahoslavené Juliany Kornelionské ustanovil kardinal arcibiskup Pražský Bedřich kníže Švarcenberg na den 6. dubna následkem nálezu sboru posvátných obřadů v Římě dne 21. srpna 1876.

4. Svatý Celestin I. papež.

Po Bonifáciovi I. zvolen byl dne 10. září 422. za papeže Celestin I., jahen Římský. Osvědčil se býti pravým nástupcem svatého Petra apoštola. Moudře bděl nad kázní církevní a statečně hájil práva svaté Stolicе apoštolské. Roku 430. svolal proti bludaři Nestoriovі církevní sněm do Říma a zavrhl bludy jeho. Na všeobecný sněm Efeský vypravil dva poslance a potvrdil úchvaly sněmu toho. Povstale spory o knihách svatého Augustina uklidil. Pečoval o rozšíření svaté víry Kristovy v národech pohanských, jmenovitě v Anglii a v Irsku, pro kteréž ustanovil Paladia za biskupa. V desátém roce své církevní správy zemřel léta Páně 432. Výroční památka jeho světlí se dne 6. dubna. Zůstavil po sobě čtrnáct listů čili dopisů důležitých.

5. Svatý Vilém, opat Dánský.

Svatý Vilém, narodiv se v Paříži roku 1105. z rodičův šlechtických, nábožně vychován byl u svého ujce Hugona, opata v klášteře svatého Germana. Vstoupil do stavu duchovního a stal se kanovníkem při chrámě svaté Genovefy, kde horlivě se modlil a bezúhonný život vedl. Pro svou nábožnost a ctnotu musel mnoho nepřijemností snášeti, ale nedal se ničím zviklati. Spolukanovníci zvolili jej za probošta mimo Paříž, aby jej vypravili ze sboru svého. Roku 1147. papež Eugen III.

zrušil kapitolu u svaté Genovefy, a na jích místo zavedl řeholníky svatého Augustina s představeným Odonem. Probošt Vilém odřekl se důstojnosti své a prosil, aby přijat byl za řeholníka. Odloživ roucho skvostné oblekl se v řeholný šat. Čím dál tím více zaskvíval se mírností, poslušností, pokorou, láskou a zapíráním sebe. Odo učinil jej podpřevorem. Vilém svítil příkladem svým tou měrou, že ho všickni milovali a ochotně následovali. Vilém spokojeně žil a Bohu i bratřím sloužil až do svého šedesátého roku.

Tu pak Absolon, biskup Roeskildeský v Dánsku, žádal Odonu opata, aby propustil Viléma, ježž byl poznal v Paříži ve školách, s několika bratřími do Dánska, poněvadž chtěl jeho přispěním obnoviti kázeň v klášteře Eskildeském. Opat svolil. Vilém ochotně vypravil se na dalekou cestu léta Páně 1165. Král Valdemar¹⁾ a biskup Absolon laskavě přivítali jej a odevzdali mu správu kláštera.

Opatovi Vilémovi nastal život perný. Dánští mniši neposlechli nového opata svého, a tři bratři francouzští, vidouce nepořádek ten, opustili ho. Opat Vilém už mýnil navrátiti se do vlasti, ale k žádosti biskupové vytrval. I modlil se dnem i nocí, postil se, nosil oděv kající, a prosil Boha, aby osvítil podřízence jeho. A hle, mniši poznali záhubné chyby své a počali milovati svatého opata, tak že bohabojnost přebývala v klášteře Eskildeském, a svatý Vilém založil nový klášter ke cti svatému Tomáši nedaleko města Roeskilde. Z klášterův těch pak rozprostraňovala se nábožnost a mravnost po celé zemi.

Svatý Vilém dožil se roku devadesátého. Tu pak mu bylo zjeveno, že za sedm dnů umře. I připravoval se na smrt. Když pak sedmého dne byl živ a zdrav, vykládal sobě zjevení ono na sedm týchdnů, pak na sedm měsíců, a konečně na sedm roků. Čím dál, tím tužší kázni podroboval tělo své, tím vroucněji sloužil Bohu. Nežli sedm těch roků uplynulo, přestál svatý Vilém šťastně nemoc nebezpečnou a přebolestnou. Na Zelený čtvrtek léta Páně 1202. sloužil mši svatou, podával lidu

¹⁾ Valdemar I. Veliký, pohrobni syn Knuta Svatého, panoval 1157—1180. Za choť měl Ruskou princesnu Žofii. Svatý Knut čili Kanut IV. dne 19. ledna.

Tělo Boží a myl chudým nohy. Když pak odpolední dobou i bratřím mnichům nohy umýval, roznemohl se a nepovstal více s lůžka. Na Boží Hod Velikonoční přijal svátosti, dal se položit na roucho žíněné a skonal smrtí šťastnou. Pro mnohé zázraky, jimiž jej Bůh oslaviti ráčil, prohlásil jej papež Honorius III. roku 1224. za svatého v Církvi Páně.

6. Svatý Marcelin, tribun, notář, mučeník Karthaginský.

Za toho času, kdy svatý Marcelin zastával důležitý úřad tribuna a notáře, to jest právníka, sudího a tajemníka císařského, zuřili v Africe bludaři Donatisté. Císař Honorius nařídil schůzi biskupů katolických a náčelníků bludařských do města Karthaginy, a za sondce vypravil do ní svého náměstka, tribuna Marcelina, který se ochotně uvázal v úkol nesnadný, a prohlásil, že spravedlivě souditi bude spornou věc. A skutečně jeho přispěním za pomoci Boží „mír a svornost po celé Africe zjednány byly Církvi katolické.“

Svatý Augustin věnoval některé spisy své svatému Marcelinu, a mnoho listů jemu psal. Také svatý Jeroným dopisoval si s ním. Avšak bludaři nepřestali nenáviděti spravedlivého a nevinného soudce Marcelina. Jak mile nastala vhodná chvíle, usmrtili jej roku 413. Původcové této vraždy pro víru a spravedlnost byli vypátráni a potrestáni, Marcelin pak pro veliké zásluby smrtí zpečetěné vepsán jest do počtu svatých mučovníků v Církvi Boží.

7. Svatý Amand (Milota), hrabě, měšťanosta v Gisalbě.

V Gisalbě, starodávném městě Italském v biskupství Bergamském byl hrabětem čili přednostou svatý Amand, jenž dne 6. dubna roku 515. šťastně dokonal svůj zbožný a záslužný život, a pochován jest v kostele Panny Marie u prostřed dvou oltářů.

Amand byl muž dobročinný; vystavěl a hojně nadal kostel svatého Vavřince mučovníka, u něhož povstalo opatství svatého Amanda, jenž v něm poslední léta svá bohabojně trávil a v Pánu zesnul jmenovaného dne. Vedlé svatého Amanda odpočívají těla svatých: Lucia, Leoncia a Luciana.

Svatý Amand vyznamenal se také jako obezřelý a statečný vojevůdce za vlády císaře Římského Severa roku 463. za neustálých nájezdů národů německých se strany severní. Jemu připsati dlužno velikou část vítězství přičítaného vojenskému veliteli Ričimerovi; proto dána mu jména: „Otec vlasti, útěcha sužovaných, štít měšťanův a obhájce krajiny.“ Neméně chrabře hájil pravou víru katolickou proti Arianům bludařům za vlády Odoakra, velitele žoldnéřův německých ve službě císařův Západořímských, roku 489.

8. Sv. Prudenc, biskup Troyeský.

Svatý Prudenc narodil se ve Španělsku, vystěhoval se do Francie, a vyměnil své dřívější jméno Galiedo za Prudenc. Roku 845. zvolen byl za biskupa Tryeského.¹⁾ Zůstavil po sobě knihy, svědčící o veliké učenosti. Zemřel dne 6. dubna 861. Toho dne svěťí se v Troyesu výroční památka jeho.

Dne 7. dubna.

1. Blahoslavený Heřman (Hereš) Josef, Premonstrát.

Heřman narodil se za panování císaře Římského a nejmocnějšího panovníka z rodu Hohenštauffů, Bedřicha I., příjímím Barbarosy čili Rudovousa, v Kolíně nad Rýnem z rodičů chudobných, kteříž jej bohabojně vychovávali. Hned za let dítěcích jevil Heřman něžnou úctu k blahoslavené Marii Panně, kterou s pocitem vděčnosti vždycky nazýval svou matkou a svou růží.

Dvanáctiletého Hereše přijali do kláštera Premonstrátského v Julichu, v bývalém vévodství Německém, kteréž nyní jest částí Pruského Porýnska na levém břehu Rýna. Zapíráním sebe a krocením vlastní vůle Hereš brzo dospěl k vysokému stupni dokonalosti křesťanské a sjednocenosti s Bohem.

Aby se vyučil potřebným vědám, žil po delší dobu mimo

¹⁾ Troyes (Troja) hlavní město franc. depart. Aube, druhdy hlavní město v Champagni na řece Sekváně, a na železné dráze z Paříže do Basileje.

klášter ve Frieslandu. Za té doby nabyt netoliko značného vzdělání vědeckého, ale osvojil sobě také ustavičnou zbožnou cvičbou většího světla, větší osvěty vniterné, nežli moudrost lidská kdy může poskytnouti.

Když se po skončených studiích opět navrátíl do kláštera, uložilo se mu obstarávání večeřadla a sakristie. Nemaje při úřadech těch tolik času k modlitbám, jak sobě přál, rmoutil se proto, a zmalomyslněl. Avšak brzy nabyt útěchy mimořádné. Ve snách zjevila se mu Rodička Boží, Maria Panna, a promluvila k němu: „Heřmane, věz, že Synu Božímu a mně jest nejvýš příjemno, dobře-li konáš práce své z poslušnosti, a sloužíš-li bratřím svým z lásky dokonalé.“ — Od té chvíle vykonával Hereš, nábožný sakrista ¹⁾, všechny povinnosti upřímně a radostivě. Jeho úcta k Marii Panně byla každým dnem vroucnější a důvěrnější, tak že bratři klášterníci jmenovali ho pro tu něžnou lásku k Marii „Josefem.“

Byla-li však velika a vroucna Herešova láska k Marii Panně, byla ovšem ještě větší a vroucnější jeho láska k Synu Božímu, k Synu Marie Panny, Ježíši Kristu. Tomuto Králi všech králů a Spasiteli všeho člověčenstva ozývalo se v duši nábožného Heřmana Josefa ustavičné „hosanna.“ Kristu zaznívala z modliteb a zpěvů Heřmanových nekonečná sláva. Za tou příčinou arcíť nejpokornější a nejvroucnější byla jeho pobožnost k nejsvětější Svátosti oltářní, v nížto Ježíš Kristus, pravý Bůh a pravý člověk, skutečně a podstatně jest přítomen pod skromničkou způsobou chleba. Kdykoli mu bylo možno, navštěvoval Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti za dne i za noci. Obětoval-li mši svatou, téměř vždycky proléval slzy vroucné lásky. Nezřídka při mši svaté a na modlitbách před nejsvětější Svátostí oltářní byl u vytržení takového, že po několik hodin před oltářem stál nebo klečel, ozářen jsa leskem nebeským. Vykonav modlitby své věrně a bedlivě pracoval v povolání klášterském.

Pán Ježíš, budoucí Soudce náš, ráčil říci: „Pravím vám, z každého slova prázdného, kteréž mluvíti budou lidé, budou muset

¹⁾ Sakrista při kostelích biskupských a klášterních má na starosti ošetřování rouch i nádob posvátných a čistotu chrámu. V jiných kostelích služby ty koná kostelník.

počet vydati v den soudný.“ Mat. 12, 36. Blahoslavený Heřman Josef tato slova Páně nikdy nespouštěl se zřetele. K tomu konci na svých modlitbách a ve svých rozjímáních tak se ponořoval v Boha a ve svaté pravdy Bohem zjevené, že i mimo modlitbu, při svých pracích a v obcování s lidmi nic nemyslel a nic nemluvil, než co směřovalo ke cti a slávě Boží. Slovo prázdné, slovo marné nikdy nevypustil z úst svých.

Kterak blahoslavený Heřman Josef živ byl v Ježíši Kristu, Králi nebes a země, o tom svědčila také jeho skromnost a pokora. Z lásky ke Kristu chudému, jenž byl o Sobě vyřknul: „Ptactvo nebeské má hnízda svá, i lišky mají doupata svá, ale Syn člověka nemá, kde by položil hlavu svou,“ nosil blahoslavený Heřman Josef vždy toliko staré a záplatované roucho řeholné a říkával: „Lepšího oděvu nejsem hoden!“ Za to však Pán a Král, Ježíš Kristus, obohatil a ozdobil služebníka Svého takovou vnitřnou krásou, zbožností a čistotou srdce, že ho každý jmenoval „vtěleným anjelem.“

Zvláštním vnuknutím Božím už dlouho napřed předzvídal a předpovídal svou smrt řka: „V jiném klášteře, kamž poslán budu, zemru dne 7. dubna, a mrtvola má bude do kláštera tohoto přenesena a zde pochována.“ — To pak skutečně naplnilo se roku 1226, kdy šťastnou smrtí přešel z tohoto světa ke Králi svému v nebesích.

Při slavném královském vjezdu Pána Ježíše do Jerusalema jedni provolávali Kristu slávu řkouce: „Hosanna Synu Davidu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!“ Jiní pak, pyšní, a proto nevěřící fariseové a zákonníci, okem závistivým pohlíželi na slávu prokazovanou Kristu Králi, a radili se o tom, kterak by Jej vydali na smrt. I za věku našeho rozdělení jsou národové ve dva tábory. V táboře jednom jsou křesťané věřící, jenž pokorně a vděčně klanějí se a chválu vzdávají Kristu, svému Vykupiteli a budoucímu Soudci. V táboře druhém pak jsou lidé ducha chorobného, pobloudilci a svedení, jenž ve směšné a politování hodné pyše Bohu se protíví, Krista potupují a Jemu se rouhají. Do kterého z obou těch táborů volíme náležeti my? S úctou pohlížíme na blahoslaveného Heřmana Josefa, jenž pokorně a zbožně slovem

i skutkem šířil a množil čest a slávu Boží, jenž nábožně oslavoval svého Pána a Krále Jesu Krista v nejsvětější Svátosti oltářní. V té živé víře a lásce ke Kristu byl i sám šťasten a blažen, i bližní své činil šťastnými a blaženými. Ve svatém témdni před Božím Hodem Velikonočním koná se památka hořkého umučení a přebolestné smrti Pána našeho Jesu Krista. Proto na Zelený čtvrtek, na Velký pátek a na Bílou sobotu svolává Církev Páně věřící do chrámu, aby čest a slávu prokazovali Kristu Králi v nejsvětější Svátosti. Užijmež příhodného času toho, a kajicně i vděčně navštěvujme Krista, prosíce Ho, aby nás účastnými učiniti ráčil Svých nekonečných zásluh a Své milosti za života vezdejšího, na konci života našeho pak aby nás jako věrné ctitele a oslavovatele Své přjmouti ráčil do království věčného na nebesích.

2. Svatá Theodosia, panna, mučenice Cesarejská.

Roku 307. dne 7. dubna v neděli přišla z Tyru, slavného obchodního města ve Fénicii, Theodosia, panna křesťanská, do Cesarey¹⁾, kde před soudnicí vladařovou seděli vyznavači Kristovi spoutaní, očekávající výrok mučnické smrti své. Theodosia pozdravila a prosila je, aby na ni pamatovali u Boha, jak mile odpravení budou vedlé žádosti své. Za to žoldnéři hned postavili ji před vladaře Urbana, jenž ji vyzval, aby obětovala bůžkům. Theodosia odporovala pošetilému tomu rozkazu. Urban dal ji do krve ubíčovati a železnými nástroji až do vnitřností rozsápati.

Podruhé vyzval ji soudce, aby obětovala. Theodosia odpověděla vladaři: „Nevš-li, že jsem tebou našla, po čem toužila jsem? Raduji se z toho, žeš mne příúčastnil utrpení svatých mučeničků Božích. Děkuji Bohu za to, že předstihnu vyznavače, které jsem nedávno prosila za přímluvu u Boha.“

¹⁾ Cesarea Palestinská, dříve Stratonis turris (Stratonova věž) zvaná, ležela při moři Středozemním na rozhraní Galiley a Samarie, a byla sídlem Římských vladařů, císařských náměstníků. Nyní město to leží v rumecké vždy hlouběji do písku zapadajících, byvši vyvráceno od Saracenů r. 635. Chatrný městys Kaisarieh jižně od Akky v Syrii s dobrým přístavem jest na místě Cesarey Stratonovy, ve kteréž vítězné korany dobyli sobě „mučeničci Východní.“

Vladař rozkázal, aby vhozena byla do moře, v němžto dosáhla žádané oslavy, a odsoudil všechny před radnicí na smrt čekající křesťany do Palestinských bání měděných bez muk předchozích.

3. Svatý Hegesip, první církevní dějepisec.

Svatý Hegesip narodil se na počátku druhého století v Palestině z rodičů židovských. Přijav křest svatý náležel do křesťanské obce Jerusalemské. Za papeže Aniceta (157—168) putoval do Říma. Cestou navštívil mnoho křesťanských osad, mezi nimi i osadu Korintskou pod biskupem Primem. Všude shledal se s ryzou věrou apoštolskou, jíž učil Pán Ježíš v Jerusalemě.

V Římě zůstal až do smrti papeže Sotera roku 176., a zemřel léta Páně 180.

V Římě napsal své dějepisné dílo „Památné události křesťanské“ v pěti knihách. Dílo to obsahovalo osudy Církve od umučení Páně až do jeho doby, ale zachovaly se z něho jenom zlomky, které nalezájí se ponejvíce v církevních dějinách Eusebiových. Zlomky ty důležité jsou: Mučenická smrt svatého Jakoba; vypravování o příbuzných Páně; mučenická smrt Jerusalemského biskupa Simeona; jiné dva jednájí o Hegesipovi samém a o bludařích Palestinských, z nichžto první jmenoval se Thebutis. Dějepisec Eusebius chválí Hegesipovo věrné a neporušené podání víry apoštolské.

4. Blahoslavená Voršilina (Ursulina), panna.

V Parmě¹⁾ narodila se a žila blahoslavená Voršilina za druhé polovice čtrnáctého století. Až v šestém roce naučila se chodit, ale za to libovala sobě ve svatém rozjímání. Sousedky vytýkaly matce, že její Voršilina nechodí k nim na besedu jako jiné děvy. Voršilina pravila matce: „Proč bych se k vůli lidem vzdávala obcování s Pánem Kristem a s Jeho svatými?“ — Voršilina osvědčovala velikou znalost Písma svatého. Kdysi učený pán tázal se jí: „Jsi-li tak osvícena, jak se o tobě říká, pověz

¹⁾ Parma, hlavní město Italské provincie Parmské.

mi rychle, co jest nejsvětější Trojice?“ — Voršilina odpověděla: „Kdybys na Boha trojjediného sám patřiti mohl, vyzpytoval-li bys Jej, a dovedl-li bys bytost Jeho slovy vyjádřiti?“ — Všeťchný pán ten musel vyznati, že nikoli; ale opět dal jí otázku tu: „Ješto mnoho obcuješ s Bohem, zajisté víš, kteří lidé spaseni, a kteří zavrženi budou?“ — Voršilina odvětila: „Vida strom kvetoucí, můžeš-li rozeznati, který z těch květů vydá ovoce, a který neplodný spadne?“ — Když pán nedal odpovědi, pravila: „To ví jenom Bůh, a komu to Bůh zjeviti chce.“

Voršilina moudrou řečí a ctnostným životem mnoho dobrého spůsobila, ale musela také snášeti mnoho nepříjemností a útrap.

Okolo roku 1400. vypovězena byla z rodného města Parmy násilniskem pánem města toho. Odebrala se s matkou do Verony¹⁾, a živila se prací tichou. Po několika létech rozstonala se. Matka ji pobízela, aby prosila Boha za uzdravení. Voršilina však pravila: „Milá matko, musíme se odevzdati do vůle Boží. Bůh ví, čeho nám třeba. Nevedl-li nás Bůh doposud dobře na světě tomto? Nemáme-liž my hříšní lidé trpěti s nevinným Kristem? Vždyť jsme údové Jeho! Víím, že jsem u konce života zemského!“

Když se lidé kolem nemocné shromáždili, mluvila k nim Voršilina: „Přede vším snažně prosím vás, abyste se vespolek milovali. Nespouštějte se pravé a živé víry, a buďte ubezpečeni, že Bůh nekonečně miluje vás. Nikoho neodsuzujte, nebo odsuzování jiných klamně jest a pro duši škodné jako jed.“

Příštího dne modlila se: „Věčný Bože, nejlepší Pane a Mistře, jenž jsi toto tělo ze země spůsobiti ráčil; nejsladší Lásko a Dobroto, Tys učinil tělo přibýtkem předrahé duše, obrazu Svého! Tobě, věčný Otče, obětuji život svůj! Smiluj se nade mnou, odpusť mi hříchy, a propůjč mi požehnání Svého! Má vina! Urážela jsem Tvou Velebnost, věčná Trojice, neposlušností, nevděkem, nevědomostí, nedbalostí a mnohými jinými chybami. Smiluj se nade mnou!“

Uprěla zraky své na obraz Ukřižovaného, prosila matku za

¹⁾ Verona, pevnost a hlavní město Italské provincie Veronské v Benátsku na řece Adizi, až do roku 1866. náležela k říši Rakouské.

požehnání, požehnala i sama matce a přítomným, poručila duši svou Bohu, a blaženě v Pánu zesnula. Její tělo ve Veroně pochované později do otčiny Parmy přeneřeno bylo, kde v klášterním kostele svatého Kvintina v úctě se chová.

5. Blahoslavený Kristian (Křiřtan), patron řestinedělek.

Flandry, druhdy nejznamenitější ze sedmnácti zemí v Nizozemsku, nyní rozděleny jsou ve tři části mezi Francii, Belgii a Holand. Ve Flandřích Francouzských, ve farním kostele svatého Albina v Duaku ve schránce dřevěné a pozlacené v úctě chová se tělo blahoslaveného Křiřtana, hlava pak ve zvláštní nádobě kovové nad hlavním oltářem. O jeho životě zachovaly se jen sporé poznámky, že byl štědrý k chudým a nemocným. Na obrazech představuje se maje klíče kostelní v ruce. Tělo blahoslaveného Křiřtana nosí se o veřejných průvodech. Jemu ke cti zříceno jest bratrstvo blahoslaveného Křiřtana ve farnosti Duakské, kteréž každoročně po slavnosti Velikonoční má slavné služby Boží v kostele svatého Albina. řestinedělky a lidé zimnicí sklícení vyzývají svatého Křiřtana za přimluvu. Nedaleko kostela svatého Albina dosud nkaznje se „zahrada blahoslaveného Křiřtana.“

Neděle I. po Velikonoci, „Bílá, Provodní.“

Jan 20, 19—31.

Nábožným ženám, přednímu apořtolu svatému Petrovi, a dvěma učenským do Emansú jdoucím už se byl zjevil Pán Ježíř z mrtvých povstalý. Chtěl se také zjeviti všem apořtolům spolu, aby je potěřil a zármutku zbavil; aby jim podal nepopíratelný a nezvratný důkaz o Svém skutečném z mrtvých vřtání a o Svém Božřtví. To se stalo hned toho dne nedělního, když byl Pán Ježíř vlastní Svou mocí vyřel z hrobu jako vítěz nad smrtí, nad hřícem a nad ďablem.

Svatý evangelista Jan vypravuje nám velikou tu událost slovy následnými: „Když byl večer toho dne, kterýž jest prvním po sobotě, a dvěře byly zavřeny, kdež byli učenci shromážděni

pro strach před Židy, přišel Ježíš, stál u prostřed nich a řekl jim: Pokoj vám! A to pověděv ukázal jim ruce i bok.“ Jan 20, 19, 20. Zavřenými dveřmi vkročil Pán Ježíš mezi apoštoly Svě, neboť tělo Kristovo po vzkříšení z mrtvých bylo proměněno, a stalo se duchovnějším, nejsouc tak podrobena místu a času, jak podrobena jest tělo hmotné, zemské a neoslavené. Proto také zjeviv se a poučiv v Emausích učeníky Lukáše a Kleofáše najednou zmizel jim z očí. Luk. 24, 31.

Takovým způsobem Pán také vstal z hrobu Svého, neporušiv pečeti na dveřích hrobových, a hrob teprve napotom po z mrtvých vstání otevřen byl anjelem, kterýž odvalil kámen na důkaz, že skutečně událo se vzkříšení.

Tak proměněna, duchovní a oslavena budou i naše těla při vzkříšení v den soudný. O tom chtěl Pán Ježíš apoštoly Svě poučiti a přesvědčiti. Proto postavil se „u prostřed“, aby dobře viděn byl ode všech. Proto „ukázal jim ruce i bok“, aby jim dokázal, že skutečně z mrtvých vstal v těle Svém, kteréž měl před umučením. Po ranách v rukou a v boku poznati Jej mohli, poznati Jej museli.

Při tom pozdravil apoštoly pozdravením významným: „Pokoj v á m“, na dosvědčení, že jim „pravý pokoj“ vyprosil a zjednal u Otce nebeského, smířiv smrtí výkupnou člověčenstvo s Bohem, jak jim byl přislíbil řka: „Pokoj zřstavuji vám, pokoj Svůj dávám vám; ne jako svět ho dává, já dávám vám. Nekormuť se srdce vaše aniž se strachuj.“ Jan 14, 27. Arciť, svět od Boha odloučený může služebníkům svým dáti jen pokoj zdánlivý, pokoj chvilkový, pokoj planý; ale Kristus nám zjednal pokoj skutečný, pravý, stálý, věčný; pokoj vniterný, duchovní, nebeský. Pokoj ten okamžitě a mocně působil v apoštolích, neboť smutek jejich ihned obrátil se v radost, „a zradovali se vidouce Pána.“ Jan 20, 20.

Ješto nyní apoštolové výkupnou smrtí Kristovou smířeni byli s Bohem, a nalezali se v rajském stavu posvětné milosti Boží, byli také již schopni darův Ducha Svatého. Tudíž jim Pán Ježíš jeden veliký dar Ducha Svatého udělil Božským výrokem: „Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.“ To pověděv vdechl a řekl jim: „Přijměte Ducha Svatého; kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“ Jan 20, 21—23. Učinilť

Kristus mocí Božskou apoštoly a jejich nástupce v Církvi Svými náměstky, aby na místě Kristové konali poselství, a smiřovali člověčenstvo v Kristu s Bohem, jak byl překrásně napsal svatý apoštol Pavel II. Kor. 5, 20.

Při tomto prvním společném zjevení se Páně nebyl přítomen Tomáš. Když pak přibyl k ostatním apoštolům, a tito mu zvěstovali: „Viděli jsme Pána“, odpověděl jim: „Neuzřím-li v rukou Jeho bodení hřebů, a nevpuštím-li prst svůj v místo hřebů, a ruku svou nevloží-li v bok Jeho, neuvěřím!“ Jan 20, 25. Očitě chtěl se apoštol Tomáš přesvědčiti o skutečném vzkříšení Páně, nikoli snad proto, žeby spoluapoštolům nebyl věřil, že viděli Pána; ale domníval se, že vidění to bylo snad jen viděním přízraku nějakého, že se jim Pán snad zjevil jenom jako duch. Nebyl v tom Tomáš beze vší viny. Po tři roky na vlastní oči spatřoval tolik divů a zázraků Pánem konaných, a znal předpovědění o Jeho z mrtvých vstání; i mohl tudíž a měl na osvědčení ostatních apoštolů uvěřiti divu z mrtvých vstání Kristova. Avšak viděv Pána svého utrýzněného, usmrčeného a v srdci probodnutého nemohl se na slovo spoluapoštolův povznést k víře nepochybné, žeby Pán skutečně v těle Svém byl z mrtvých vstal a jim se zjevil.

Pro nás tato nevěra Tomášova jest velice důležitá. My vidíme, s jakou obezřetností svatí apoštolové skoumali zázraky Kristovy, jak důkladně sami hleděli se přesvědčiti o Jeho z mrtvých vstání, nežli k němu přidali nezvratnou víru svou. Tudíž ovšem ve svědectví svatých apoštolů a v Písmech svatých nalézáme jistotu nepopíratelnou a nepochybnou. Dobře o tom napsal svatý Řehoř Veliký: „Více nám prospívá nevěra Tomášova nežli víra Magdalenina.“

Pán Ježíš, vševědoucí skoumatel srdcí lidských, věděl, že nevěra Tomášova nepocházela ze zlého srdce, nýbrž z přirozené povahy Tomášovy. Tudíž nezamítnul ho, ale milostivě schýlil se k nedostatku mysli, a zvláště pro něj a k vůli němu ještě jedenkrát ukázal se apoštolům, když i Tomáš mezi nimi byl, aby vyléčil rány nevěry jeho. Kdyby byl nějaký farisej tak mluvil jako Tomáš, sotva by byl došel opětné návštěvy té; ale o Tomášovi věděl Pán, že jest hotov uvěřiti ve skutečné vzkříšení Jeho. Slyšte, co o tom vypravuje svatý apoštol Jan: „Po osmi dnech byli učeníci Jeho opět vnitř, a Tomáš s nimi. I přišel

Pán Ježíš zavřenými dveřmi, stál u prostřed a řekl: Pokoj vám! Potom pravil Tomášovi: Vlož prst svůj sem a viz ruce mé; a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj, a nebuď nevěřící ale věřící.* Jan 20, 26. 27. Pán Ježíš po celých osm dnů nechal Tomáše v zasloužené trapné pochybě a nejistotě. Spolu také chtěl, aby veřejně odvolal nevěru svou, poněvadž ji byl veřejně pronesl ve shromáždění apoštolů. Přišel Pán opět zavřenými dveřmi a stál uprostřed, aby se u Tomáše všecko dalo tím způsobem, jak se bylo událo při ostatních apoštolech.

Když Pán Ježíš Tomášovi kázal, aby se očitě a makavě přesvědčil o Jeho skutečném z mrtvých vstání, užil těch slov, jimiž Tomáš byl prohlásil nevěru svou, dílem, aby ukázal Svou vševědoucnost, dílem aby opakováním vlastních těch slov tím důrazněji dána byla Tomášovi zasloužená výtka a důtka. Tomáš byl pravil: „Neužřím-li v rukou Jeho bodení hřebů, a nevpustím-li prst svůj v místo hřebů, a ruku svou nevložím-li v bok Jeho: neuvěřím;“ a Pán Ježíš podal mu jizvy rukou Svých k omakání a k vidění, a nabídnul mu jizvu boku Svého k ohmatání.

Tomáš, uviděv vzkříšeného Pána Ježíše, a omakav vlastní rukou skutečné zraněné tělo Kristovo, v hlubinách srdce svého litoval pochyby a nevěry své, a slavně vyznal Krista pravého a skutečného člověka a Boha volaje: „Pán můj a Bůh můj!“ Jan 20, 28. Tomáš viděním a ohmatáním Pána povýšil se k víře svrchované, a tím obmyl a napravil všelikou svou nedůvěru dřívější.

Avšak Pán Ježíš, ač liboval Sobě ve víře apoštola Svého, přece pronesl slova přepamátaná, jimiž jednak ještě jednou pokáral pochybenství Tomášovo, jednak ale napomenul všechny ty, kteří skrze apoštoly v Něho uvěriti měli za všech budoucích věků. Napomenulť zajisté i nás, abychom na základě nepopíratelných svědectví svatých apoštolů a Jeho Církve pevně a nezvratně stáli ve víře v Jeho slavné vzkříšení, ve víře v Jeho Božství. Památaná ona slova Kristova jsou: „Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili.“ Jan 20, 29.

My ovšem neviděli jsme jako svatý Tomáš a ostatní učenci Páně na vlastní oči Krista slavně z mrtvých povstalého; ale důkazové Jeho vzkříšení jsou tak jasni, a všickni očití svědkové svědčí o něm tak jednomyslně, že z mrtvých vstání Kristovo nikterak v pochybnost bráno býti nemůže. Mimo to vedlé

výpovědi samého Pána Jesu Krista má tím větší zásluhu ten, kdož neviděl a přece uvěřil; a tu zásluhu ovšem můžeme a máme míti my všickni.

Konečně pak i svatý apoštol a evangelista Jan prohlašuje divy a zázraky Kristovy vůbec, a vzkříšení Jeho ozvlášť za mocný a důležitý důvod pro spasitelnou víru naši řka: „Tito divové jsou psáni, abyste věřili, že Ježíš Kristus Syn Boží jest, a abyste věříce život měli ve jménu Jeho.“ Jan 20, 31.

Čím byl by člověk na tomto světě bez naděje na život věčný a na blahoslavenství nebeské? Bez Krista Syna Božího a Vykupitele člověčenstva nebylo by nám přístupno království nebeské; tudíž ovšem hlavní, ba jedinou úlohou naší jest a zůstane, abychom se každým dnem více utvrzovali ve víře v Božství Kristovo, a z víry té živi jsouce abychom zasloužili sobě blahoslavenství věčného. Ano z víry v Božství a vzkříšení Kristovo živi jsouce povstaňme svátostným pokáním z hrobu hříchů svých, abychom Kristem a s Kristem vzkříšeným oslaveni byli na věčnosti.

Jména neděle I. po Velikonoci.

a) Neděle I. po Velikonoci nazývá se neděle bílá. Proč? Za prvých věků křesťanských během doby postní vyučovali se dospělí čekatelové křestu víře svaté. Křest svatý slavně uděloval se jim v sobotu před Božím hodem Velikonočním křestnou vodou nově posvěcenou. Na znamení odpuštění hříchů dědičného a všech osobních hříchů před křestem spáchaných, na znamení čistoty, jižto nabývá duše křestem svatým, přiodívali se novokřtenci bílým rouchem, kteréž nosili po celý týden Velikonoční až do první neděle po Velikonoci, kdy roucho bílé odkládali. Proto i sobota ona i neděle tato doposud jmenuje se sobotou a nedělí bílou.

Srbové z příčiny té říkají: „Neděle světlá.“

Místo roucha bílého nyní dítěti při křestu svatém dává se na hlavičku bílý šáteček, jež tu onde matky moudré jako památku drahocennou uschovávají a dětem za dob důležitých okazují, nebo s náležitým napomenutím i odevzdávají.

b) Ješto pak v neděli tu novokřtenci v bílém rouše opětně biskupem nebo knězem k posvátné křestitelnici doprovázeni

bývali, aby obnovili křestný slib svůj a složili bílé roucho: proto neděle tato slove také nedělí provodní.

Od slavnosti vzkříšení každou nedělí před velkou mší svatou konají se tu onde v kostelích průvody se sochou vzkříšeného Spasitele, odkud někteří přisuzují nedělí první po Velikonoci název neděle provodní.

Dne 8. dubna.

I. Svatý Albert (Aleš), patriarcha Jerusalemský.

Prvním biskupem Jerusalemským byl svatý apoštol Jakob Menší, mučeník Páně. Biskupská stolice v Jerusalémě od prvo počátku Církve požívala největší vážnosti ze všech biskupství v Palestině. Jak mile však válkou židovskou obec křesťanská z Jerusaléma rozptýlila se, přešla ona přednost na biskupa Cesarejského, ješto křesťanskou obec Cesarejskou už svatý Petr byl založil, obrátiv na víru setníka Kornelia a veškeren jeho dům. Teprve sněmem Nicejským opět přiřknuta byla čestná přednost prestolu Jerusalemskému, „poněvadž biskupovi Jerusalemskému od starodávna zvláštní čest prokazuje se, nechat ji od nynějška podrží bez ujmy metropole Cesarejské.¹⁾ Hodnost metropolitu však biskupovi Jerusalemskému dána byla teprve sněmem Chalcedonským roku 451., když biskupství to vždy více zkvétalo a stalo se středem života křesťanského. Biskup Jerusalemský stal se patriarchou, jemuž podřízeni byli ostatní biskupové v Palestině

Chosroes II., král Perský, roku 616. Jerusaléma dobyl, tisíce křesťanův povraždil a do zajetí odvedl s patriarchou Zachariášem a se svatým křížem Kristovým, jež Peršané roku 628. i se zajatými vydati musili císaři Herakliovi. Avšak už roku 638. zmocnili se Mahomedáni města svatého na mnohá století. Osud křesťanů Palestinských byl snesitelný až do roku 1010., od kteréžto doby všemožně sužování a pronásledování byli od zarytých nepřátel kříže, Arabů, a zvláště Turků, jimžto pluky křížáků jen na malou dobu 1099—1187 vyrvaly svatá místa.

¹⁾ Conc. Nic. c. 6.

Za těch poměrů velice strastných zvolili sobě křesťané Jerusalemsťi za patriarchu svatého Alberta (Aleše), biskupa Verčelského, v nynější Italské provincii Novare. Aleš, narodiv se v Parmě z rodičů vznešených, vstoupil do kláštera a stal se převorem. Později pro svou nábožnost a učenost povýšen byl na biskupský prestol Verčelský proti své vůli rozkazem papežovým.

Volbu za patriarchu Jerusalemského přijal svatý Albert ochotně, poněvadž tam mohl pro Krista mnoho trpěti, a snad i smrt mučnickou podstoupiti. Přeplavil se do Akky¹⁾, kteráž té doby byla hlavní tvrzí křesťanův a sídlem Templářův i Johanitův, a do níž i poslední patriarcha Jerusalemský přeložil prestol svůj. Poznav strašné nátisky od Turkův křesťanům všude činěné, cestoval po zemi, a utvrzoval slabé ve víře, jížto i mnoho odpadlíků opět získal, ač sám snášeti musel útrap mučnických vždy a všude. Křesťanům byl pravým otcem. Konečně i Turci počali jej ve vážnosti míti pro mimořádnou svatost.

Horlivě a požehnaně zastávav apoštolský úřad svůj po osm roků, na slavnost Povýšení svatého kříže léta Páně 1214. u oltáře zákeřnický zavražděn byl od muže bídníka, kteréhož pro mnohé nepravosti byl musel vyobcovati z Církve. Svatý Albert vyobrazuje se jako biskup s palmou a šípem, jímžto usmrcen byl.

2. Svatý Hedesius, mučník Alexandrijský.

Svatý Hedesius, rodný bratr svatého Apiana, jehož památka slaví se dne 2. dubna, byl už dříve žákem svatého Pamfyla v Cesaree. Mnoho trpěl pro víru v Krista, byl dlouho žalářován a v Palestinských dolech k dobývání rudy odsouzen. Na svobodu propuštěn byv odebral se do Alexandrie v Egyptě, jehož vládařem císařským byl ukrutný Herakles.

Jakmile se mu oznámilo, co vykonal bratr jeho Apian v Cesaree, a jak slavně zvítězil: i on zmužile šel k Heraklovi a zvolal: „Netrap způsobem tak nepřirozeným služebníky Boha živého!“ — Ihned chopili se ho bičicové, a na celém těle strýzně-

¹⁾ Akka, franc. St. Jean d' Acre, řecky a latinsky Ptolemais, přístavní město v Syrii.

ného do moře uvrhli k rozkazu vladařovu. V řeckých meneích¹⁾ oslavuje se svatý Hedesius tímto dvouverším:²⁾

„Když viděl Aedesius, kterak Amfian odplatu získal,
srdnatě k soudci spěchal, s ním by podobně skonál.“

3. Svatý Perpet, biskup Tourský.

V Toursu (Túru), městě francouzském, byl šestým biskupem svatý Perpetuus od roku 461. do 8. dubna 491. Svatý Perpet, jeden z nejvýtečnějších biskupů v Galii (Francii), řídil církevní sněm v Toursu roku 461., a ve Vannesu (Vanu) roku 465. Synodu Tourskou slavil za příležitosti posvěcení velechrámu svatého Martina, třetího biskupa Tourského, v němžto odpočívalo tělo divotvorce toho. Původní kapla svatého Brikcia proměnila se v onen velechrám ozdobený všelikým uměním doby té. Svatý Perpet založil také kostel svatého Symforiana v Toursu.

Zachovala se nám poslední vůle čili závěť svatého Perpetua, jenž pocházel z rodiny vzácné a bohaté, a tudíž byl majetníkem mnohých statků. Závěť zní:

„Ve jménu Jesu Krista. Amen. Hříšník Perpetuus, kněz (velekněz, biskup) chrámu Tourského. Nechtěl jsem odejít bez závěti, aby se nepobralo chudým, co mi štědře, laskavě a bez mé zásluhy svěřila milost nebeská, a jmění knězovo aby nepřešlo na jiné mimo Církev. Kněžím, jahnům a duchovním při chrámu mém dávám a zůstavuji po sobě pokoj Pána Jesu Krista. Amen. Utvrdiž, ó Pane, to, co jsi působil v nás. Necht nepoznají žádných rozkolů a setrvají statečně ve víře. Kdo zachovává předpisy svatého evangelia, požehnán budiž požehnáním nebeským skrze Krista Ježíše. Amen. Pan Ježíš odstraniž bezbožníka dechem úst Svých. Amen. Pokoj Církvi, pokoj lidu ve městě a v zemi od Boha Otce skrze Pána Ježíše Krista. Amen. Přijdiž, Pane, a neváhej. Amen. Vám kněžím, jahnům a duchovním chrámu svého zůstavuji toto tělo smrti, abyste je pochovali, kde vám bude libo. Víím, že Vy-

¹⁾ Menaion, jest u křesťanů řeckých kniha, v nížto pořádek služeb Božích na slavnosti Páně a na svátky svatých nachází se spolu s chvalo zpěvy, modlitbami a životopisy světcův Božích. — ²⁾ „Pravé dějiny svatých mučnicků Východních.“

kupitel můj živ jest, v těle spatřím Spasitele svého. Amen. Chcete-li však mně nehodnému prokázati milosrdenství, za kteréž vroucně prosím, učiňte, abych odpočíval do dne soudného u nohou svatého Martina. Uvidíte, usoudíte, zvolíte; já volím, ustanovuji a potvrzuji, co vy, moji páni a bratři, za dobré uznáte.“

„Chrámů svému dávám pole s rybníkem v Savonniere, taktéž pastviny, louky a mlýn na řece. Statek Bertiniacký s lesem a se všemi důchody odkazuji a dávám také chrámů svému, aby z důchodů kupoval se olej do věčných lamp před hrobem svatého Martina. Kdyby se to obmeškalo a vůle má by zmařena byla, čeho se nenaději, případně statek s příslušenstvím dědicům, kteréž ihned jmenovati budu. Co kdekoli kdokoli mi dlužen jest, to daruji dlužníkům ode dne smrti své. Chci a ustanovuji, aby nikdo nepožadoval toho, co já odpouštím.“

„Tobě, nejmilejší spolukněže, Eufroni, odkazuji stříbrnou schránku s ostatky svatých, a knihu evangelíí, kterou psal svatý biskup Hilarius. Pamatuj na mne. Amen. — Kostelu svatého Diviše odkazuji svůj stříbrný kalich a stříbrný kříž s ostatky svatého Diviše. — Své sestře Fidii Julii odkazuji malý zlatý kříž s ostatky Páně; ale snažně ji prosím, umře-li z vůle Boží dříve, aby jej dostala panna Dadolena. A také tebe, sestro Dadoleno, prosím, aby's jej při smrti své darovala některému kostelu, aby se nedostal do rukou nehodných. Kdyby Dadolena umřela před tebou, nejmilejší sestro Fidio Julie, žádám, aby's kříž ten darovala kostelu kterému chceš. Pamatuj na mne, nejmilejší. Amen. — Tobě, hrabě Agile, dávám a odkazuji svého koně a mezka, kterého sobě vybereš, pro výtečné zásluhy o Církev a o mé syny, chudé, aby's nepřestal jich se mocně ujímati. — Tobě, nejmilejší bratře a spolukněže, kterého Bůh po mé smrti ustanoví, aby spravoval biskupství naše, dávám všecko, co vyvolíš sobě z mých věcí k vykonávání úřadu biskupského potřebných. Co nebudeš chtít, případně dědicům ustanoveným. Faráře Malleyského a Orbonského nikdy více neuveď v úřad, s něhož složení byli; ale doživotně výživu svou bráti budou z mého statku Presslayského. Nadbytek a co volno bude po jejich smrti, odkazuji tobě v užívání, a po smrti tvé daruji to svému chrámu. Ale ty, bratře a nejdražší spolukněže, miluj moje, svoje kněze, jahny, duchovní, panny (jeptišky); pomáhej jim příkladem svým, nakládej

s nimi laskavě; učiň, aby sebe považovali za syny a dcery tvé, a nikoli za služebnky a služebnice; a tebe za svého otce a nikoli za velitele; za to prosím, to chci a stanovím.“

„Vás, nejmilejší srdeční bratří, korunu svou, přátely své, syny své, vás chudé Kristovy, nuzné, žebráky, nemocné, vdovy a sirotky — pšíši, volím a ustanovuji za dědice své. Po vyloučení toho, co jsem nahoře vyjmenoval, činím vás dědici všeho všudy, co mám: statků, polí, pastvin, luk, lesů, vinic, domů, zahrad, vodních práv, mlýnů, nebo zlata, stříbra, šatů a všech věcí, které jsem výslovně nevyjmenoval. Aby pak všechno pořádně se vyrovnalo, budiž co nejdříve po smrti mé veškera pozůstalost má prodána, a ztržené peníze buďtež na tři díly rozděleny. Dva díly rozdají se potřebným lidem, jak za dobré uzná kněz Agrarius a hrabě Agil; třetí díl rozdá se vdovám a chudobným ženám, jak panna Dadolena za dobré uzná. Tak chci, prosím a ustanovuji. Chval Pána! Přijdiž, Jesu Kriste! Já Perpetuus ve jménu tvém. Amen.“ Zesnul blaženě v Pánu roku 490.

4. Svatý Valerik, poustevník, opat Amienský.

Chudobným rodičům v hornaté krajině Auvergueské (Overňské) v střední Francii narodil se Valerik, kterýž brzo musel jim pásti ovce. Do školy nechodil, ale prosil učitele, aby mu abecedu na tabulku napsal a vysvětlil. Hodný učitel ochotně vyhověl prosbě jeho, a Valerik takovým způsobem naučil se dokonale čísti.

Po několika letech s povolením otcovým navštívil kněze příbuzného v nedalekém klášteře. Jak mile Valerik poznal svatý život klášterníků, nechtěl už z něho jíti. Opat, dozvěděv se o tom, naplnil přání jeho, a přikázal mu, aby kněžím při mši svaté posluhoval a jiné práce kostelní vykonával. Otec, ač ho doma potřeboval, přivolil také, a dal mu požehnání. Opat vida, že Valerik povinnosti své koná ochotně, bedlivě a důkladně, přijal ho za řeholníka. Valerik vřele děkoval Bohu za milost tu neočekávanou, a během několika roků stal se vzorem všech ctností svatých.

Aby dostoupil ještě vyšší dokonalosti, prosil opata, by mu

dovolil přejíti do kláštera svatého Kolumbana¹⁾, který zkoušeje povolání jeho učinil jej zahradníkem. Valerik od rána do noci pracoval, a při práci ustavičně modlil se. Požehnání Boží patrně spočívalo na jeho práci. Svatý Kolumban milerad vyhověl prosbě Valerikově, aby směl odejíti a u krále Chlotara II. vyprositi sobě poustevnu, odkudžby vycházel pohanům ještě zbývajícím hlásat evangelium Kristovo.

Král vykázal mu místo v krajině Amienské²⁾, dal mu na své útraty zbudovati poustevnu s kaplou, a když přemnozí žádali sobě pod jeho správou oddávati se životu zbožnému, i klášter, jehož opatem Valerik se stal, avšak, v poustevně své přebýval. Mnichy podřízené moudře vychovával, a obdařen byv od Boha i mocí zázračnou, nejen křesťany ve víře a ve ctnostech utvrzoval, ale také veliké množství pohanů na víru křesťanskou obrátil. Jeho pokoře, lahodě a vlídnosti ani lidé suroví odolati nemohli. Řečí planých nebo dokonce necudných nesnesl. Za kruté zimy nezůstal v domě, kde se vedly byt i jen žertem podobné řeči, ale odešel rka: „Raději snášeti volím největší zimu nežli řeči takové!“

Pravou moudrostí osvítiv a oblaživ tisíce rodin šťastně v Pánu zesnul okolo roku 620.

5. Svatý Filaret, mnich, mučeník Palermský.

Dne 8. dubna 828. za vlády Mahomedánův umučen byl svatý Filaret, mnich řádu svatého Basilia v Palermu (staré Panorma), hlavním městě ostrova Sicilie.

Svatý Filaret, rodák Palerman, oslavil rod svůj mimořádnou nábožností. Od útlých let svých vědecky vzděláván byv poznal marnost všech věcí zemských, oddal se životu mnišskému, a dostoupil vrcholu dokonalosti. Odešel do Kalabrie, nejjižnější části poloostrova Italského, hlásat nauku spasitelnou. Surovci Mahomedáni však polapili a uvěznil ho. Vytrpěv hrozných mnk odevzdal svatou duši Bohu pro víru Kristovu.

¹⁾ Svatý Kolumban dne 21. listopada. — ²⁾ Amiens, město ve staré Pikardii, nyní pevnost ve Francii.

6. Svatý Martin, krejčí, poustevník Janovský.

Svatý Martin, rodem z Rimini, za starověku Ariminium, v Italském kraji Forli, byl statečným vojínem a dvořanem. Jednoho dne v hádce zabil druhá svého knížete milého. Za tou příčinou byv vypovězen odebral se do Janova¹⁾, vyhledal si poustevnu, a činil tuhé pokání svatě živ jsa. Aby se poctivě živil, naučil se řemeslu krejčovskému, jehož začasté užil ve prospěch chudiny. Pokud byl mlád, chodil si pro potřeby řemesla svého do Janova; když pak sestárnul, ubytoval se u kláštera svatého Benigna, aby neměl daleko do města. Převor kláštera toho miloval a podporoval stařečka Martina. V poustevně své nábožně zemřel a u zvonice pochován byl. U hrobu jeho událo se mnoho zázraků; proto vyzdvihli tělo světcovo a umístili je na oltáři. Krejčí Janovští zvolili si ho za patrona. Ve čtvrtek v témdni Velikonočním slaví jeho výroční památku, kdy hlava svatého Martina vystavena bývá ve schránce stříbrné na oltáři.

Dne 9. dubna.

1. Svatá Maria, manželka Kleofášova.

Svatá Maria, jížto v Církvi Boží věnován jest duešní den, byla manželka Alfeova, jinou výslovností: Klopova čili Kleofášova, a matka svatých apoštolů Jakoba Menšího a Judy Thadeáše, svatého Šimona, nástupce Jakobova v biskupství Jerusalemském, a Josefa, o kterémž určitější zprávy nepodává nám Písmo svaté. Alfeus, Klopa čili Kleofáš podle církevního dějepisce Eusebia (II. 11.) byl bratrem svatého Josefa, domnělého otce, skutečného pěstouna Páně, za kterouž příčinou Maria, manželka Kleofášova nazývala se v ústech lidu po způsobu mluvení židovského „sestrou“, to jest: „příbuznou“ Marie Panny, Rodičky Boží, a její synové jmenováni „bratřími“, t. j. „příbuznými“ Pána Ježíše. Mat. 12, 47.

¹⁾ Janov, ital. Genova, franc. Genes, něm. Genua, hlavní město někdejší svobodné obce, nyní provincie Janovské, pro nádhernost staveb svých nazvána „la Superba“ = „Pyšná.“

Maria, choť Kleofášova, s veškerou rodinou svou záhy uvěřila v Syna Božího, Vykupitele světa. Dva synové její povolání byli od Pána k důstojnosti apoštolské. Ona sama pak začasť bývala v zástupech Krista následujících, aby slyšela Božské učení Jeho.

Bylať víra její v Krista Ježíše tak pevná a nepodvratná, že kráčela za Pánem na smrt odsouzeným až na horu Kalvárskou. Dosvědčujet svatý evangelista Marek 15, 40. 41: „Byly pak (při ukřižování Pána Ježíše) i ženy z daleka se dívající. Mezi nimi byla Maria Magdalena, a Maria, matka Jakoba Menšího a Josefa, a Salóma, kteréž chodily za Ním, když byl v Galilee, a posluhovaly Mu.“ — Maria Kleofášova se společníci svými pak dokonce přiblížila se až k samému kříži svatému, u něhož od počátku utrpení Páně stála Maria, Matka Jeho, a svatý Jan Miláček. To dosvědčuje též svatý Jan evangelista 19, 25: „Stály pak blízko kříže Ježíšova: Matka Jeho a sestra (příbuzná) Matky Jeho, Maria Kleofášova, a Maria Magdalena,“ když Kristus umíraje Matce Svě za syna doporučil miláčka Svého Jana, a tomuto za matku Marii Pannu, Rodičku Svou. — Toho času Kleofáš, manžel její, byl už mrtev, a tudíž vdovu po něm pozůstalou, Marii Kleofášovu, jmenoval svatý evangelista Marek také dle synů Jakoba Menšího a Josefa.

Jak mile Josef z Arimathie s povolením Pilátovým tělo Kristovo s kříže sňal, v bílá plátna zaobalil, a do svého ve skále vytesaného nového hrobu položil, Maria Kleofášova a ostatní ženy svaté shlédly hrob, a kterak položeno bylo tělo Páně. Navrátily se pak ještě před započetím soboty, totiž před západem slunce v pátek Veliký, a činily přípravy, aby pomazaly tělo Kristovo vonnými věcmi a mastí. V sobotu pak odpočinuly podle příkázání. Luk. 23, 55. 56.

Když pominula sobota, jak vypravuje svatý evangelista Marek 16, 1—7., večír po západu slunce, Maria Magdalena, Maria Jakobova a Salóma nakoupily vonných mastí, kteréž za dne sobotního kupovati nechtěly a nemohly pro svátek židovský, a šly pomazat tělo Ježíšovo v hrobě podle obyčeje národního. Velmi ráno první den po sobotě, tedy v naši neděli, přišly ke hrobu, ano již slunce na obzoru vzešlo. I řekly vespolek: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?“ A když vzhledly,

uzřely kámen odvalený; byl zajisté veliký velmi. Vkročily pak do jeskyně, v níž byl hrob Páně, a spatřily mládence sedícího na pravici, oděného rouchem bílým; i ulekly se. Anjel ale řekl jim: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného? Vstať jest! Není Ho tuto! Aj, místo, kdežto byli Jej položili! Ale jděte, povězte učeníkům Jeho i Petrovi, že vás předejde do Galiley. Tamž Jej uvidíte, jakož (Mar. 14, 28) pověděl vám!“

Svatá Maria Kleofášova byla tedy jedna ze tří žen nábožných, jimžto nejprve bylo zvěstováno slavné z mrtvých vstání Kristovo, a ježto měly zprávu o tom donesti svatým apoštolům. Ó kéžby na přímluvu svěřice této Pán Bůh utvrdil nás v samospasné víře v Boha a Spasitele našeho, Jesu Krista!

2. Svatý Akácius, biskup Amidský

Amida, hlavní město celé Mesopotamie¹⁾, byla sídlem biskupovým. Za století pátého byl tam biskupem svatý Akác, kterýž i nádoby kostelní prodal, aby zajatce vykoupil. Vojsko Římské zajalo ve válce s Peršany asi sedm tisíc vojáků, jež nikterak nechtěli navrátiti králi Perskému, kteréhož věc ta náramně zarmucovala. Biskup Akác vida, že zajatci hynou hladem, svolal duchovenstvo a pravil: „Náš Bůh nepotřebuje ani talířků, ani košíků, ještě nejí a nepije. Poněvadž pak chrám náš má mnoho zlatých a stříbrných památek, jež mu byli darovali štedří dobrodincové, vysvobodíme za věci ty vojiny zajaté, a zachraňme je od smrti hladné.“ Všickni souhlasili. Za kostelní nádoby zlaté a stříbrné biskup Akác zajatce dílem vykoupil, dílem nasýtil a napojil, dílem pak opatřil potřebnými věcmi na cestu do vlasti. Perský král podivil se, kterak Římané rozumějí vítěziti nad nepřitelem netoliko válkou ale i dobročinností. Zatoužil král ten spatřiti biskupa Akáce. Císař Theodosius Mladší vyzval biskupa roku 420., aby vyhověl přání krále Perského.

¹⁾ Mesopotamia, Meziříčí, za starodávna země v přední Asii mezi řekami Eufratem i Tigrem a horami Armenskými; druhdy náramně úrodná, nyní pod Turky poušť bezlidná.

3. Svatý Diviš (Dionys) Korintán, biskup.

Po církvi Římské nejznamenitější byla církev Korintská, jížto svatý apoštol Pavel psal listy čili epištoly. Korint, nyní Korito, Gorto zvaný, býval proslaveným městem řeckým v Achaji. Leží mezi zálivem Jonickým a Egejským, avšak dne 21. února 1858 zničeno bylo zemětřesením. Do Korintu, sídla průmyslu, bohatství a pokaženosti mravů, přibyl svatý apoštol Pavel z Athén léta Páně 52., půl druhu roků tam hlásal učení Kristovo, a založil obec křesťanskou.

Kolem roku 170., po smrti biskupa Prima, na biskupskou stolicí v Korintě povýšen byl svatý Dionysius, česky: Diviš, kterýžto muž v pravdě nábožný spojoval s bohatými vědomostmi bohoslovnými velikou horlivost pro svatou věc katolickou, a tudíž bdělá péče jeho pastýřská rozprostranila se daleko za hranice biskupství Korintského. Svatý Jeroným souhlasně s dějepiscem Eusebiem dává skvělé svědectví svatému biskupovi Diviši těmi slovy: „Diviš, biskup Korintánův, tak výmluven a horliv byl, že netoliko lid města a kraje svého, nébrž i jiných měst a krajův biskupy poučoval svými listy.“

Z listův, jež svatý Diviš psal rozličným obcím, známe osm, avšak toliko u výtahu a dle stručného obsahu v Eusebiově církevním dějepisu IV., 23. — I ze zbytkův těch vidno jest, jak pouční byli by pro nás listové svatého Divíše v přičině víry a vniterných poměrů církevních za té doby. První list Lake-daimonským čili Spartánům na oči staví velikou cenu svaté víry, pokoje a svornosti. Listem k Atheňanům staví se proti úpadku křesťanské víry, ještě více proti skleslosti křesťanského života, a chválí neunavenou horlivost a činnost biskupa Athenského, Kvadráta. Jiným listem upozorňuje křesťany Nikomedijské v Bithynii na bludné učení Marciovo, a snažně odporoučí jim pravé učení apoštolské. Listem vypraveným ku křesťanské obci Gortynské na Kretě a k ostatním osadám na ostrově tom chválí jejich biskupa Filipa, ale také jeho věrce pro stálost i nábožnost, a vystřihá je před nepoctivostí a zchytralostí bludařův. Listem k Amastranům a k ostatním křesťanům v Pontu, jichžto biskup nazýval se Palma, vysvětluje svatý Diviš několik výroků Písma svatého, poučuje o manželství a panenství, a radí, aby vládně

a šetrně nakládali se všemi kajicnisky, jenž byli upadli do bludů Montanistických, anebo v jinou nepravost. Listem ke Gnosaňům napomíná biskupa Pinyta, aby neukládal lidu zdrželivost za povinnost nevyhnutelnou, jakož činí bludaři Gnostikové a Montanisté. Listem k církvi Římské a k tehdejšímu papeži Soterovi nejprve děkuje biskup Diviš za přijaté z Říma almužny pro chudé v Korintě, a velebí dobročinnost Římanů od počátku osvědčovanou každého času, ještě více rozmnožovanou papežem Soterem. Pak na vědomí dává, že první list svatého Klémenta z Říma daný Korintánům za dávným obyčejem pořád ještě čtává se, a že každý z obou knížat apoštolských (sv. Petr a Pavel) do Korintu přibyl, tam vyučoval, odtud do Italie se odebral, a toho času podstoupil mučnickou smrt. Jiný konečně list příležitostný věnován jest křesťance Chrysofoře.

Že biskup Diviš i vně Církve požíval všeobecné vážnosti, dá se z toho souditi, an sobě trpce ztěžuje na bludaře, jenž listy jeho porušovali buď vypouštěním, buď přidáváním vět, aby pod jeho jménem snadněji vpašovali bludné nauky své. Ku předmětu tomu dokládá: „Není tedy žádný div, osmělují-li se někteří porušovati i knihy Božské, an si toho dovolují při knihách menší důležitosti.“

V Církvi Řecké slaví se památka svatého Divíše dne 29. září, v Církvi Římské pak dne 9. dubna.

4. Ctihodná Krescencia (Rostislava) Kaufbeurenská.

Krescencia, oblíbeným převodem českým Rostislava, narodila se dne 20. října 1682 v Kaufbeurenu¹⁾ v biskupství Augsburkském. Její otec, Matěj Höss, tkadlec, prostomyslný nábožný muž, byl velikým milovníkem umučení Kristova, o kterémž horlivě čtával a rozjímal. Matka, ač byla chudobna, podporovala dle možnosti žebráky a nuzné. Takovým rodičům z milosti Boží daří se vychování dítek. Krescencia podivuhodně kráčela cestou nábožnosti, a brzo objevily se při ní rozličné milostiny, jmenovitě pak vytržení mysle.

¹⁾ Kaufbeuren, Bavorské město v kraji Švábském na Vertachu jižně od Augsburgu, bývalo svobodným městem říšským; Bavorsku připadlo r. 1803.

Roku 1701. oblečena byla v roucho třetího řádu v klášteře Kaufbeurenském, při kterémžto obřadu slyšela hlas nadpřirozený: „Zde jest místo přebývání tvého!“ V klášteře nastalo již třibení útrapami rozličnými: pronásledováním od spolusester a pokušeními zlého ducha. Rostislava zůstala trpěliva, sřlena jsouc rozmanitým viděním. Ponořila-li se v rozjímání o nejsvětější Trojici, rozplesávala se písněmi svatými. Denně modlila se za Církev, za papeže, za kněžstvo, za knížata křesťanská, za národ a za obrácení hříšníků. Biskupové i velmoži světští přicházeli k ní, aby ji poznali a s ní mluvili.

Roku 1744. dne 9. dubna umřela ve svém 62. roce jako představená kláštera. Lid sbíhal se k její mrtvole a doposud navštěvuje hrob její. Augsburkský biskup Klément Václav zakročil u Stolicе apoštolské, aby za blahoslavenou a svatou v Církvi prohlášena byla. Dne 2. srpna roku 1801. dáno jí jméno „Ctihodná.“

5. Svatá Kasilda, panna Burgoská, Španělka.

Nad městem Burgozem ve Španělich stojí kostel zasvěcený svatě Kasildě, pod nímž prýští se voda zvláště v zimnici divotvorná.

Arabové zaplavili velikou část Španělska. Jejich král Kano vítězný v sídle svém Toledu ¹⁾ choval množství křesťanů v zajetí. Tento úhlavní nepřítel křesťanů měl jedinou dceru Kasildu na rodě. Mahomedánka ta od mladosti byla velice dobročinná, a zvláště zajatým křesťanům jak mohla dobře činila, rozdávajíc jim dvě třetiny všeho toho, co jí dával otec. Za statky časné dány jí od Boha statky nebeské. Rozstonalaf se, a když lékařové neměli pomoci a opovíдали jistou smrt, z vnuknutí vyššího prosila otce, aby jí dovolil odebrati se k jezeru svatého Vincence. Král poradiv se s lékaři a velmoži, svolil, a Kasilda u jezera toho nabyla zdraví. Stala se křesťankou, a osla-

¹⁾ Toledo, hlavní město provincie Toledské ve Španělské Nové Kastilii, za Římanů Toletum, bylo za Visigotů delší čas sídlem králů, a za Arabů tvořilo zvláštní říši. Alfons VI. Kastilský roku 1035. říše té s hlavním městem Toledem dobyl a sídlem svým učinil.

vena zázraky mnohými svatě v Pánu zesnula okolo polovice jedenáctého století.

6. Svatý Prochor, jahan apoštolský, biskup.

Volbu prvních sedmi jahnů Jerusalemských vypravuje svatý Lukáš následovně: „Za těch pak dnů, kdy se rozmnožoval počet učeníků, stalo se reptání Řeků proti židům, proto že vdovy jejich zanedbávány byly při vezdejším podělování. Tehdy dvanácte apoštolův svolavše množství učeníků řekli: „Není slušno, abychom my opouštěli slovo Boží a přisluhovali stolům; protož, bratří, vyberte ze sebe mužův dobré pověsti sedm, plných Ducha Svatého a moudrosti, jež bychom ustanovili nad tou prací. My pak pilni budeme modlitby a posluhování slova (kázání).“ I líbila se ta řeč všemu množství, a vyvolili Štěpána, muže plného víry a Ducha Svatého, Filipa, Prochora, Nikánora, Timona, Parmena a Mikuláše, příchozího z Antiochie. Ty postavili před obličejem apoštolův, kteříž, modlíce se vzkládali na ně ruce.“ Skut. apošt. 6, 1—6.

Svatý Prochor odešel pak z Jerusalema, aby zvěstoval Krista. Svatý apoštol Petr ustanovil jej biskupem v Nikomedii, městě Bithynijskem. Obrátiv mnoho pohanů na víru, vypraven byl biskup Prochor do Antiochie, aby tam hlásal učení nebeské. Pro víru svatou podstoupil v městě tom mučnickou smrt dne 9. dubna.

Dne 10. dubna.

1. Ezechiel, prorok Starozákonný.

Ezechiel, po česku: „Posilněný od Boha,“ byl syn židovského kněze Buzi. Jsa tedy rodu kněžského, byl knězem i prorokem jako Jeremiáš, současník jeho. Po druhém dobytí města Jerusalema roku 598 před Kristem, odveden byl do zajetí Babylonského od Nabuchodonosora s králem Jechoniášem, a tam bydlel s mnohými národovci u řeky Chobaru (Chaboras). V pátém roce zajetí svého, tedy sedm let před třetím dobytím Jerusalema, když mu bylo třicet roků, byl od Boha k úřadu proroc-

kému povolán a zasvěcen, a působil jako prorok Páně, pokud známo, sedm a dvacet roků za svého zajetí. Že u svých spoluzajatců byl u veliké vážnosti, vysvítá z jeho prorocké knihy kap. 8, 1; 14, 1; a 20, 1. Nejstarší z lidu a náčelníci přicházeli k němu, aby od něho poučení byli o záležitostech nejdůležitějších a o zjeveních Božských.

Prorocství svatého Ezechiela co do obsahu srovnávají se s prorocstvími Jeremiášovými. Ale podobenství Ezechielova jsou ještě velebnější a tajemnější nad podobenství Jeremiášova. Takovou měrou dostalo se zjevení Božího o týchž věcech současně židům v Babylonsku zajatým, a židům v Jerusalémě pozůstalým. V Jerusalémě působil prorok Jeremiáš, v Babyloně pak prorok Ezechiel.

Prorocká kniha Ezechielova, část Písma svatého Starého Zákona, rozdělena jest na čtyřicet osm hlav čili kapitol. Od 1. do 24. kapitoly předpovídá Ezechiel dobytí a vyvrácení města Jerusaléma a odvedení židův, udávaje spolu také příčiny tohoto trestu Božího. Od 25. do 34. kapitoly prorokuje proti rozličným národům sousedícím se židy, a sice: proti Ammonitům, Moabitům, Edomitům, Filistinským, Týrským, Sidonským a Egyptanům. V posledních čtrnácti kapitolách předpovídá vysvobození a návrat ze zajetí a obnovení chrámu.

Ezechiel hlavně k tomu povolán byl, aby potěšil národovce sklíčené utiskováním cizincův, aby je k trpělivosti povzbudil a v důvěře v Boha utvrdil.

Z ústního podání vypravuje Epifanius, že Ezechiel k rozkazu správce židovského usmrčen byl proto, že lid káral z modloslužby; tudíž v Církvi svaté počítá se býti mučéníkem.

2. Holda, prorokyně Jerusalémská.

Josiáš, král pobožný, panoval okolo roku 640. před Kristem. Obnovil pobořený chrám. Při tom velekněz Helkiáš našel založenou knihu Zákona, ježto psána byla rukou Mojžíšovou. Král čta v ní klatbu na přestupníka Zákona Božího, přikázal veleknězi, aby se postaral o vysvětlení slov těch. Helkiáš se společně odešel k Holdě prorokyni, manželce Selumma, kteráž odpověděla jim: „Toto praví Hospodin Bůh Israelský: Aj, já uvedu zlé

věci na místo toto i na obyvatele jeho, proto že opustili mne a obětovali bohům cizím, popuzující mne všelikými skutky rukou svých; a rozpálí se hněv můj na místo toto (Jerusalém) a nebudeť uhašen. Králi pak Judskému, kterýž poslal vás, abyste se tázali Hospodina, takto povíte: Toto praví Hospodin: Proto, že jsi slyšel slova knihy té, a uleklo se srdce tvé, a ponížil se's před Hospodínem, a roztrhl jsi roucho své (na znamení kajicnosti), a plakal's přede mnou: i já jsem uslyšel tebe. Proto připojím tě k otcům tvým, a pochován budeš v hrobě svém v pokoji, aby neviděly oči tvé ničeho z toho zlého, kteréž uvedu na místo toto." IV. Král. kap. 22.

Holda prorokyně mající Ducha Božího byla ve vážnosti každému, a počítá se k nejslavnějším ženám Zákona Starého.

3. Svátá Mechtilda, abatyše Benediktinka.

Mechtilda, hraběnka Hakebornova, sestra svatě Gertrudy Eislebenské ¹⁾, jako dítě sedmileté dána byla na vychování do kláštera Rodersdorfského jeptiškám řeholy svatého Benedikta. Klášter ten svatá Mechtilda neopustila do té doby, kdy sesterstvo ono přesídlilo se do Helpedy, kdežto roku 1258. blaženě zemřela.

Svatá Mechtilda náleží k nejkrásnějším zjevům života řeholného na půdě německé. Nezaskvívá se ovšem událostmi zevnějšími jako naše blahoslavená Anežka Přemyslovna, ale rovná se jí bohatostí vniterného života, zbožností a horlivým konáním všech ctností křesťanských. Lahodná řeč její mocně uchvacovala každého, a Bůh oslavil ji darem nadpřirozeného vidění a zjevení. Za posledních svých let vypravovala nejdůvěrnějším sestrám řeholnicem a duchovnímu otci svému o svém zázračném obcování s Bohem, kteréžto vypravování její jest obsahem knihy „o milostinách a zjeveních.“ ²⁾ Svátá Mechtilda vyobrazuje se jako abatyše Benediktinská, uzdravující slepou jeptišku.

¹⁾ Eisleben, město v Pruském Sasku, v kraji Meziborském (Merseburg), druhdy hlavní město hrabství Mansfeldského, rodiště smutné památky Luthera narozeného dne 10. listopadu 1483. V domě, kde se byl narodil, jest nyní škola pro chudé a ústav učitelský. — ²⁾ „Ausgewählte Offenbarungen der hl. Mechtildis“ se životopisem vydal Heuser roku 1854. v Kolíně nad Rýnem.

4. Svatí Terenc, Afrikan, Maxim, Pompej, Zeno, Alexander, Theodor (Bohdar), a spolumučenci Karthaginští.

Za času narození Páně bylo veškeré severní pomoří Africké pod vládou Římskou, a právě proto přístupno věrověstům křesťanským. V Egyptě hlásal svatý Marek evangelium ¹⁾ a založil ve velikém obchodním městě Alexandrii první křesťanskou obec Africkou. Pronásledováním za císaře Septimia Severa okolo roku 202. veliké množství křesťanů nezmenšilo, nýbrž ještě zvětšilo se, a Egypt učiněn jest domovem slavného mnišstva. Také Afrika Západní s městem Karthaginou záhy poznala víru Kristovu. Tam za císaře Septimia Severa mimo jiné roku 202. nabyly koruny mučnické svatá Perpetua a Felicita ²⁾; a za císaře Decia (249—251) krom jiných přemnohých svatí Terenc, Afrikan, Maxim, Pompej, Zeno, Alexander a Theodor (Bohdar).

Jak mile Decius panovati počal, vydal přísné zákony proti-křesťanské na počátku roku 250. Císařský náměstek v Africe, Fortunacian, hned povolával křesťany a vyzýval je, aby obětovali bohům pohanským. Někteří bohužel uposlechli a zapřeli Krista. Ale čtyřicet křesťanů nedalo se ničím zviklati. Utvrzovali se vespolek výrokem Kristovým: „Nebojte se těch, kteříž zabíjejí tělo, ale duše nemohou zabít; ale více bojte se Toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně.“ Mat. 10, 28.

Vladař a soudce Fortunacian přimlouval jim, aby nevěřili v Ukřižovaného. Jmenem soudruhů odpověděl Terenc: „Kdyby's znal Ukřižovaného, Syna Božího a Spasitele našeho, klaněl by se's Jemu.“ — Fortunacian řekl: „Obětujte, sice upálím vás.“ — Terenc: „Nezastašíš nás! Nezapřeme Dárce života! Učiň nám po své libosti!“ — Soudce dal je ze šatů svléci a do pohanského chrámu odvesti, kde měli Herkulovi ³⁾ obětovati. Terenc pravil: „Tito bozi vaši jsou mrtvé postavy z dřeva a z kovů. Nemohou ani sobě pomoci; kterak budou pomáhati vám?“ —

¹⁾ Euseb. hist. eccl. II., 16. — ²⁾ Svatá Perpetua a Felicita dne 6. března. — ³⁾ Herkules, Herakles, národní rek Řekův, jehož úcta rozšířila se také u Římanů a jiných národů pohanských; považovali jej za největšího spomocníka a vysvobozovatele.

Fortunacian kázal do žaláře odvesti Terencia, Afrikana, Maxima a Pompeje, a poručil Zenonovi, Alexandrovi, Theodorovi a ostatním, aby Herkulovi obětovali. Nesvolili, a tudíž byli ukrutně mrskáni, biti, octem poléváni, solí posypáni a pochodněmi páleni. Svatí mučeníci hlasitě vzývali Boha Krista. Soudce rozhněvav se dal jim těla ostrými hřebeny trhati a krví zbrcené mečem odpravit.

Zase přivesti dal ze žaláře Terencia, Afrikana, Maxima a Pompeje, aby obětovali modlám. Svatí mučeníci odpovídali: „My jsme křesťané! Naděje naše jest Kristus Pán! Ďáblům a bohům tvým nebudeme se klanět! Tvých muk nelekáme se! Nalož s námi, jak libo!“ — Soudce dal je těžkými řetězy spoutati, do hnusného žaláře na ostré střeptiny a hřebíky položit, a o hladě nechat. Anjel Boží v děsných útrapách potěšil a okovů sprostil je. — Fortunacian, uslyšev to, opět vyzýval je, aby obětovali bohům. Terenc však odvětil jemu: „Byli bychom nemoudří a pošetilí, kdybychom opustili Boha živého a klaněli se ďáblům!“ — Soudce kázal jim těla rozsápati, do žaláře odvésti a hady k nim dáti. Ale hadi pokojně naslouchali jich nábožným chvalozpěvům. Čtvrtého dne bez úrazu vyvedeni byli ze žaláře. Vladař Fortunacian odsoudil je k meči. Svatí mučeníci prozpěvující chválu Bohu ubírali se na popravu, pomodlili se a byli stati.

Nábožní muži sebrali těla jejich a pochovali je na místě asi dva tisíce kroků od města Karthaginy vzdáleném.

5. Svatý Beda Mladší, mnich Gavelský.

V Janově, městě Italském, v klášterním kostele svatého Benigna, kněze, mučeníka, odpočívá tělo svatého Bedy Mladšího.

Císař Karel Veliký, zakladatel veliké říše Frankoněmecké (nar. 2. dubna 742, † 814), pečoval o to, aby pacholíci vyučováni byli ve vědách křesťanských. Mezi nimi byli i svatý Beda Mladší, miláček císaře Karla Velikého, jeho syna Ludvíka a Karla Lysého. Beda oddával se celou duší službě Boží a službě císařův, vyznamenává se všemi ctnostmi a vědami. Čím dál tím vroucněji toužil po výhradné službě Boží, a tudíž přistoupiv

k císaři pravil: „Čtyřicet pět roků sloužil jsem v paláci zemském. Dovol mi, abych po ostatní čas života svého sloužil Bohu v klášteře.“ — Císař, ač nerad, přece propustil miláčka svého, jenž nevolil na se vzít nabízené biskupství.

Beda odešel do kláštera Gavelského nedaleko biskupského města Adrie.¹⁾ Slovatný opat Vilém ochotně přijal ho do řádu. Bohu věrně sloužil modlitbou, postem a nejdražší obětí. Horlivým hlásáním slova Božího prospěl tisícům v příčině věčné spásy. I bludaře přivedl k poznání pravdy křesťansko-katolické, a mnohými zázraky oslaven byl od Boha. Během několika roků zvelebil svou učeností a svými ctnostmi klášter Gavelský, a svatě skončil dne 10. dubna 883.

Když pak po dlouhém čase klesl a zanikl klášter Gavelský, slavně přenesl rodák Janovský, mnich z kláštera u řeky Pádu, tělo svatého Bedy do rodného města Janova, a uložil je v kostele svatého Benigna okolo roku 1230.

6. Svatý Makarius (Bláha), arcibiskup Antiochijský, v Gentu.

V Gentském²⁾ klášteře svatého Bavona byl 998—1017 opatem slovutný Ermbold, k němuž roku 1011. přišel poutník Makarius, arcibiskup Antiochijský. Opat vzácného hosta vlídně přijal do společnosti bratrské, z čehož vzešlo klášteru požehnání veliké. Mínil pak svatý arcibiskup navrátiti se do vlasti, ale onemocněv musel zůstat v klášteře Gentském. Jedné noci měl vidění překrásné a okamžitě zdrav učiněn jest. Po pěti měsících opět odejiti chtěl do otčiny. Avšak postižen byv nakažlivou nemocí, kteráž toho času zuřila v Gentu a v okolí, zemřel, a v kaple Marie Panny pochován byl roku 1012. Jeho svatost osvědčil Bůh zázraky velikými, kteréž děly se během příštích dvou let u hrobu jeho.

¹⁾ Adria prastaré město v delegaci Rovigo v Benátsku, na rameně řeky Pádu. Biskupské sídlo však nyní jest v Rovigu. Adria mělo přístav na moři Adriatickém, jemuž i jméno dalo. Také císař Adrian odtud pocházel.

²⁾ Gent, franc. Gand, lat. Gandavum, hlavní město Belgické provincie Východních Flander.

I. Svatý Lev I. Veliký, papež, učitel církevní.

Lev pocházel z velmi vážené rodiny Toskánské. Narodil se ke konci čtvrtého století v Římě. Vstoupiv do stavu duchovního vyznamenával se moudrostí, zbožností, a horlivostí v povolání svém tou měrou, že zvolen byl za arcijahna Římského.

Už za papeže Celestina (423—432) požíval veliké vážnosti ve správě církevní. Proto Cyrill, patriarcha Alexandrijský, obrátil se k němu, aby papež jeho prostřednictvím nevyhověl neskrovným nárokům Juvenala Jerusalemského, který sobě osoboval přednostensství v církevní provincii Palestinské. Když svatý Prosper¹⁾ roku 431. připutoval do Říma k papeži Celestinu I., žádaje za pomoc proti Polopelagianům v Galii se množícím, svěřil papež vyšetřování a rozhodnutí v důležité věci té arcijahnovi Lvovi. Za papeže Sixta III. roku 439. přispěl arcijahen Lev moudrou radou k tomu, že Pelagian Julian, sesazený s úřadu biskupského v Eklanu, strojenou kajicností v bývalou důstojnost svou nevetřel se. Toho roku vypraven byl arcijahen Lev do Galie, aby narovnal nebezpečný spor mezi Římským vojevůdcem Aetiem a senátorem Albinem.

Za jeho nepřítomnosti zemřel v měsíci březnu roku 440. papež Sixtus III. Veškero duchovenstvo zvolilo jednomyslně arcijahna Lva za jeho nástupce. Řím a všecken křesťanský svět jásal a radoval se z této přešťastné volby; neboť za tehdejších rozervaných a zamotaných poměrů státních i církevních bylo zapotřebí papeže rozhodného a činného, a takovým byl Lev I., což dokázal hned ve své první řeči papežské, kterouž učinil u přítomnosti několika biskupů, všeho duchovenstva a lidu Římského. Vyslovil způsobem dojemným svou odevzdanost do vůle Boží, kteráž jej v nejvyšší důstojnost povolala, svou důvěru v pomoc Božskou a ve statečné spolupůsobení všeho duchovenstva. A skutečně vynaložil veškery síly na to, aby řádně vykonal těžkou a vznešenou úlohu svou. Každý obdivoval se jeho moudrosti, jeho výmluvnosti, jeho neunavené činnosti, jeho svaté horlivosti, nábožnosti a lásce, jeho neobyčejné vážnosti a sklonné lahodnosti, jeho pokoře a bodrosti ducha u prostřed sebe větších svízeli a starostí. Svými kázáními

¹⁾ Sv. Prosper dne 25. června.

a soukromým poučováním oživoval víru a zdokonaloval mravy duchovenstva i všeho lidu s patrným požehnáním.

Ještě pak církevní řád a mrav ustavičnými politickými převraty na všech stranách klesal a se kazil, vynasnažoval se papež Lev, aby kázeň a přísnou zákonnitost obnovil a ustálil jak v Galii tak v Africe, jak v Italii tak ve Španělsku a všude jinde.

Ryzé učení křesťanské a vnitřní mír Církve svaté toho času více než kdy jindy ohrožovali bludaři: Nestoriáni, Eutychiáni, Pelagiáni, Polopelagiáni; proto papež Lev psal listy pobloudilým, aby je přivedl na pravou cestu; mívá kázání Římanům, aby jim ryzé učení vyložil a je před bludy zachránil; rozesýlal okružníky, jimiž biskupy povzbuzoval, aby koukol bludův neobroženě hubili a katolické učení statečně hájili; svolával sněmy, aby se o věcech církevních porady konaly, aby se pravé učení Kristovo vysvětlovalo, aby se bludy slavně a veřejně odsuzovaly a zavrhovaly, aby původcové a šířitelové bludův k poznání pravdy přivedeni, aneb vyloučení ze společnosti církevní méně škodnými učiněni byli.

Také světským velmožům a panovníkům Božská práva Církve svaté důstojně a důrazně na srdce kladl, a je za ochranu a za pomoc proti nepřátelům víry Kristovy žádal. K tomu konci psal listy Theodosiovi, císaři v zemích Východních, jeho zbožné sestře Pulcherii, Marciánovi, nástupci císaře Theodosia, který s chotí svou Pulcherií o potlačení vzpoury v Církvi svědomitě pracoval a roku 451. obecný sněm církevní do Chalcedonu¹⁾ svolal. Šest set a třicet biskupů shromáždilo se, a ti jednomyslně přijali znamenitý list papeže Lva I. Flavianovi²⁾ psaný, v němžto papež podivuhodnou jasností a stručností církevní víru o vtělení Syna Božího vyložil, a bludy Eutychovy a Nestoriovy porazil, kteréž i sněmem tím odsouzeny a zavrženy byly.

Avšak nežli záležitosti Východní Církve dokonale uspořádati se mohly, počaly smutné politické poměry v Italii papeže Lva

¹⁾ Chalcedon, starobylé město v Bithynii naproti Cařihradu; na místě Chalcedonu stojí nyní ves Kadiköi. — ²⁾ Flavian byl patriarchou v Cařihradě od roku 446—449. Neohroženě hájiv pravou víru, byl od bludařů vášnivých trýzněn, a následkem toho skonal po třech dnech ve vyhnanství v Hypepě v Lydii. Sněm Chalcedonský r. 451. jednomyslně oslavil jej jako mučeníka pro víru čistou a ryzou.

povážlivě zaměstnávat. Attila, chán čili král Hunův, podrobiv žezlu svému téměř všechny národy germanské a sarmatské od Durinska až k Volze, stal se Východní i Západní říši Římské nebezpečným velmi. Přinutiv už dříve císaře Cařihradského k poplatku, obrátil se roku 450. k západu, aby vydobyl Římské provincie Galie, nežby se vrhnul na Řím. Ačkoli pak Aetiem, vůdcem Římským, poražen byl, přece táhl na začátku roku 452. s vojskem 700,000 mužů počítajícím do Italie, oblehl a konečně dobyl pevného města Akviley, a zbořiv ho blížil se k Římu. Padova, Milán, Pavia a ostatní města byla spálena; kdo neutekl, byl zavražděn. Vítězné vojsko Attilovo tábořilo na břehu řeky Tičina splývající do Padu. Tu z nenadání objevilo se poselství pokojných mužů v ležení ozbrojených Hunův, a žádalo mluvití se strašným králem Attilou.

Byliť to vzácní Římané, a v čele jich sám papež Lev I. Nešťastní národové Italští byli ode všech opuštěni. Císař Valentinian III. v pevnosti Ravenské strachem se chvěl; vůdce Aetius vzdal se všeliké naděje; nižádná světská moc, nižádné vojsko neposkytovalo potřebné ochrany. Za takových poměrů nejvyšší pastýř křesťanstva, papež Lev, odvážil se jako dobrý pastýř života svého za stádo své, aby krále Hunův odvrátil od záměrů záhubných. Papež mluvil s Attilou pohanem, prosil za Řím, hrozil mu pomstou knížat apoštolských, svatého Petra a Pavla, ochráncův Říma, a pravil mu slova důrazná: „Prosíme tebe, který jsi všecko přemohl, aby's přemohl i sama sebe.“ Král Attila s úctou pohlížel na velekněze bezbranného, spatřil, jak sám vyznal, jemu po boku postavu hrozící, a odtáhnul s vojskem svým. Římané jásající uvítali papeže vracejícího se, kterýž velebil Boha za odvrácení jisté záhuby od hlavního města a od celé země.

Roku 455. stal se papež Lev za poměrů podobných spomocníkem města Římského. Císař Valentinian III. zahynul dne 17. března 455. vražednou rukou Maxima, který se zmocnil trůnu a vdovy jeho Eudoxie Tato však povolala z Afriky Gensericha, krále Vandalův, jenž přirazil v měsíci červnu k Římu. Papež Lev opět odebral se do ležení nepřátelského. Avšak tentokráte zachránil prosbami svými jenom křesťanskou část města, totiž kostely, hroby a jiná místa posvátná. Ariánští Vandalové loupili 14 dnů město, odnesli drahocenné sochy řecké a jiné památky, a odvedli mnoho

obyvatelův do zajetí. Papež Lev neunaveně pečoval o duchovní i tělesné potřeby jejich, an jim do Afriky posílal hojné almužny a horlivé kněze. Chrámů Římské papež Lev brzo opět opatřil novými nádobami a rouchy obřadními.

Po smrti výtečného císaře Marciana roku 457. zase jmenovitě v Egyptě vzbouřili se zuřiví bludaři Eutychiáni, jenž císaře Lva všelijak obelhávali a klamali. Avšak horlivému obhájci svaté pravdy, papeži Lvovi, konečně přece podařilo se, svými vyslanci a Gennadiem, patriarchou Cařihradským, císaře k různým krokům proti zuřivcům těm přiměti a ve Východní Církvi mír zjednati.

Když pak byl papež Lev poslední roky života svého vynakládal hlavně na uspořádání Církve v zemích Západních, přiblížil se mu konec požehnané činnosti vezdejší. Zesnul v Pánu dne 11. dubna roku 461., zaslouživ sobě plnou měrou jména „Veliký.“ Byl Lev I. velikým učitelem pravdy Kristovy, velikým přemožitelem bludův nebezpečných, a velikým uspořadatelem církevní ústavy a církevního řádu. Církev katolická má a vždy bude mít v úctě povinné jeho důležité spisy, totiž 96 řečí, kteréž za dvacetiletého úřadování svého jako papež za rozličných příležitostí mluvil k lidu Římskému, a 41 listů, kteréž jako nejvyšší pastýř Církve Páně rozličným osobám psal. Papež Benedikt XIV. vřadil Lva I. mezi přední „učitele Církve,“ a uspořádal určitěji slavení jeho výroční památky.

2. Svatý Isak, opat Spoletský.

Svatý Isak připutoval ze Syrie, země Asijské, do krajiny Spoletské.¹⁾ Ve Spoletě tři dny a tři noci setrval na modlitbách v kostele. Sluha kostelní maje ho za pokrytce, dal mu políček. Avšak ihned posedl jej zlý duch, z jehož moci vyprostil ho svatý Isak. Vida zázrak ten, každý zval Isaka do domu svého, a mnozí nabízeli mu statky své, aby tam vystavěl klášter. Svatý Isak ale nepřijal ničeho, vyšel z města a nedaleko zařídil sobě poustevnu. K němu na poušť přicházeli mužové, aby sloužili

¹⁾ Spoleto, město Italské v provincii Perugii, druhdy hlavní město jedné delegace papežské, při železnici z Říma do Foligna a Ankony.

Bohu pod správou jeho. U chatky Isakovy povstal pak klášter, avšak svatý Isak nikdy nepřijímal statky dávané říkávaje: „Mnich na zemi statkův hledající není mnichem.“ Proslavil se duchem prorockým a mocí zázračnou. Horu, na níž klášter svůj zbudoval, darem dala mu svatá Řehořka,¹⁾ kteráž, nevolíc vstoupiti do stavu manželského, prchla k němu, a jeho pomocí dostala se do kláštera Římského.

Svatý Isak blaženě zemřel roku 550.

3. Svatý Antipas, biskup a mučeník Pergamský.

Pergamum, nyní Bergama, za starověku slavné město v Mysii na pravém břehu řeky Kaistru, do roku 133. před narozením Páně hlavní město říše Pergamské, od té doby pak hlavní město provincie Římské, nejvíce proslavilo se svatým Antipou, biskupem a mučéníkem svým.

Ve Zjevení svatého apoštola Jana 2, 12. 13. psáno biskupovi církve Pergamské: „Držíš se jmena Kristova a nezapřel jsi víry Jeho. V těch dnech Antipas, věrný svědek Kristův, zabit jest u vás.“ To stalo se za Římského císaře Domiciana, (81 až 96 po Kristu), za jehož vlády i svatý apoštol Jan z Efesu vypoovězen byl na ostrov Pathmos, kde zjevení své napsal. Biskup Antipas dán byl do vola z kovů slitého a ohněm rozpáleného, a tak nabyl koruny mučnické. Jeho kosti odpočívají v kostele svaté Žofie. Nynější obec křesťanská v Turecké Bergamě čítá jenom okolo 300 duší.

4. Blahoslavený Rainer, samotář Osnabrübský.

Blahoslavený Rainer od mladosti ctnostně obcoval ku podivu všem lidem. V mužném věku za papeže Innocence III. (1198—1216) Gerbert, biskup Osnabrübský ve Vestfálsku, později arcibiskup Bremský, dovolil mu, aby se uzavřel v komůrce u vrat velechrámu Osnabrübského, kde dvaadvacet let žil modle se Bohu a rozjímaje o věcech svatých. Jeho příkladem

¹⁾ Svatá Řehořka dne 23. ledna.

přemnozí povzbuzeni byli ku větší nábožnosti a horlivosti. I velmožové dávali se na cestu ctnostnou.

Na těle nosil blahoslavený Rainer brnění, nad ním měl roncho vlněné, opásané těžkými řetězy, jimiž i hrdlo spoutáno bylo na památku přehořkého umučení Páně. Masa nepožíval nikdy, ani v nemoci; kousek ryby jedl na veliké slavnosti; jindy žil toliko o chlebě a o vodě. Každodenně říkal církevní hodinky a žaltář mimo jiné modlitby. Maličko spával sedě, někdy leže na štěpínách v lůžku napříč položených; jenom v nemoci k rozkazu zpovědníka dal si trochu slámy pod hlavu. Věda, že bude muset počet vydati z každého slova marného, zachovával přísné mlčení, a v ústech mívál kámen, aby nepřerušil mlčení. Jenom o slavnostech mluvíval o věcech Božích, aby napomenul bližního v příčině napravení života. Každé neděle a každého svátku zasvěceného zpovídal se a chodil ke stolu Páně. Mimo to i v pondělí, ve středu a v pátek zpovídal se, ale v ty dny nepřijímal nejsvětější Svátost. Začasté sukovatými řemeny bičoval tělo své do krve.

Konečně pak po několikadenní nemoci přijal svaté svátosti, a u přítomnosti mnohých duchovních a jiných křesťanů blaženě v Pánu zesnul dne 11. dubna 1237. Na přímluvu a pro zásluhy blahoslaveného bratra Rainera Bůh učinil mnoho zázraků.

Dne 12. dubna.

I. Svatý Julius I., papež.

Julius I., Říman, po smrti předchůdce svého Marka za papeže zvolen byl dne 6. února 337, a spravoval Církev katolickou až do své smrti dne 12. dubna 352. Statečně chránil papež Julius svatého Athanásia, patriarchu Alexandrijského,¹⁾ proti bludařům Eusebiánům²⁾, kteříž jej byli u něho vinili z rozličných smyšlených přestupků. Athanasius sám a vyslanci církevního sněmu Alexandrijského dovodili lež Ariánův. Eusebiáni žádali, aby papež Julius do Říma svolal sněm a pozval obě strany. Athanasius, kteréhož Ariani roku 341. v Antio-

¹⁾ Viz dne 2. května. — ²⁾ Eusebiani, přátelé a obhájcové Ariánů, nazváni po Eusebiovi, biskupu Cesarejském od r. 314—338.

chijské synodě sesadili, uposlechl pozvání, a dostavil se s několika zapuzenými biskupy Východními, pokládaje papeže Julia za jediného ochránce pronásledovaných proti Arianům. Avšak Eusebiáni nepřišli. Papež na sněmu Římském 343 za nevinného prohlásil Athanasia, a Eusebiánům psal výtečný list.

Na sněm Sardický ¹⁾ roku 347. vypravil papež Julius vyslance své. Otcové sněmu toho listem sněmovním projeví svou oddanost Stolicí Petrově, ale Eusebiáni ve Filipopoli shromáždění opovážili se vyobcovati papeže z Církve.

Roku 349. navrátil se Athanasius s přivolením Východního císaře Konstancia, příznivce Arianův, opět do Alexandrie, čehož vymohl západní císař Konstans, jeho bratr, na přímluvu papeže Julia. Svatému Athanasiovi z Říma odcházejícímu dal papež Julius blahopřejný list pro obyvatelstvo Alexandrijské, kterýžto list s dopisem dříve jmenovaným dochoval se až na doby naše.

Mimo to vypravil papež Julius jednatele své do sněmu Milánského roku 347., na kterémž bludné učení Fotinovo ²⁾ odsouzeno, a odsouzení to roku 348. v Římě opětováno bylo.

Svatý Julius obohatil Řím několika novými chrámy, zbudoval nové tři hřbitovy, nařídil, aby kněží rozepře své jenom soudu církevnímu předkládali, a tou měrou požehnaně papežoval patnáct roků, pět měsíců a sedmnácte dnů.

2. Svatý Zeno, biskup Veronský, mučovník.

Verona, znamenitá pevnost a hlavní město Italské provincie Veronské v Benátsku na řece Adiži, honosí se šedesáti kostely, nad něž stavbou pologotickou s pověstným obrazem Nanebevzetí Panny Marie od Tiziana vyniká biskupský chrám svatého Michaela, a velikostí basilika svatého Zenona v sedmém století vystavěná, mající sochu svatého Zenona z čer-

¹⁾ Sardika (Triadiza) město v Thracii, hlavní město krajiny „Dacia ripensis.“ — ²⁾ Fotinus, rodák Ancyrský, později biskup Srémský v Panonii, životem na oko bezúhonným nabyl mnoho přívržencův, ale pýchou neskrocenou zabřednul v bludy záhubné, dotýkající se Syna Božího a Jeho věčné podstaty Božské. Jeho blud zavržen byl několika církevními sněmy, zejména Antiochijským, Milánským 347, Římským 348 a Srémským r. 351.

veného mramoru. Křesťanská víra objevovala se ve Veroně už za časův apoštolských. Biskupství založilo se tam v polovici třetího století. Prvním biskupem byl Euprepius.¹⁾ Toho času byla však obec křesťanská ve Veroně ještě slabá, a teprve svatému Zenonovi, sedmému nástupci Euprepia, okolo roku 365. podařilo se, přivesti největší část Verony do Církve Kristovy. Biskup Zeno skvěl se hlavně svými zázraky, a nabyl ve Veroně takové důležitosti, že hned po smrti své ctěn a vzýván byl mezi nejřednějšími patrony a ochránci města toho.

Svatý Zeno, biskup, statečně a rozhodně potíral zbytky moudloslužby pohanské i bludaře souvěké, jakož vidno jest z jeho řečí dochovaných až na časy naše.

Nežli na prestol biskupský povýšen byl, procestoval země Východní, a byl mezi prvními, jenž v Církvi Západní zakládal kláštery pro jeptišky.

Biskup Zeno vysvobodil dceru jednoho knížete Hornoitalského, Galiena, z moci zlého ducha, a dokonal život svůj kolem roku 380. smrtí násilnou, za kterouž příčinou za věku pozdějšího do počtu svatých mučedníků počítán byl.

Tělo svatého Zenona nejprve pochováno bylo v kostele na břehu řeky Tyči (Teči, Etsch), později pak přeneseno bylo do basiliky svatého Zenona ve Veroně za sedmého století vzdělané, a na začátku devátého století Pipinem, synem Karla Velikého, částečně přestavěné. Slavné ono přenesení těla svatého Zenona událo se dne 21. května roku 807.

Biskupské řeči svatého Zenona vydal z rukopisův zůstavených roku 1508. Guarin v Benátkách ve třech knihách, a po něm i jiní. Roku 1739. pak bratří Petr a Jeroným Ballerini užili rukopisův nově vypátraných, a obstarali nové vydání oněch řečí biskupských (Tractatus) svatého Zenona a sice v I. knize 16 delších řečí, v II. pak 87 řečí kratších, nástinů a zlomků. Vydavatelové tito mají za to, že biskupské řeči svatého Zenona brzo po jeho smrti z pozůstalých zápisů přepisovány byly tak, jak se našly; za kteroužto příčinou mnohé z nich jsou zlomkovité a nevypracované. Řeči svatého biskupa Zenona mají za předmět ctnosti a nepravosti, jiné pak pojednávají o předmě-

¹⁾ Sv. Euprepius dne 21. srpna.

tech Starozákonných, a největší část z nich o předmětech Novozákonných.

V Římském soupisu světcův uvádí se jeho výroční památka dne 12. dubna.

3. Svatý Lazar, jahen Terstský, mučeník.

Terst¹⁾ má mimo jiné překrásné stavby také nádherný biskupský velechrám svatého Justa mučeníka, a v něm umělecké obrazy veliké ceny mimo čtvero vzácných oltářů, na nichž jsou těla svatých: Serváta, Lazara, Apolináře a Sergia. Písemné zprávy původní zmizely za častých převratů.

Ačkoli Římský císař Antoninus Pius (138—161) sám byl knížetem spravedlivým, přece pohané ve všech zemích křesťany pronásledovali a vraždili, jakož vidno jest z písemné obrany, kterouž mudrc svatý Justin tomu císaři podal.²⁾ Toho času žil v Terstě muž Lazar, od mladosti křesťan a služebník kostelní. Obec křesťanská milovala a ctíla ho tou měrou, že byl za jahna vysvěcen. Jahen Lazar rozdal dědictví otcovské chudým. Nově ustanovený náměstek císařský Pompejus brzo dověděl se, že Lazar požívá u křesťanů veliké vážnosti. Vyslání žoldnéři zastali jej s několika křesťany na společných modlitbách, a svázaného přivedli k soudu. Pompejus kázal jej na noc uvězniti a zjitra přivesti. Svatý Lazar po celou noc modlil se a zpíval. Ráno k otázkám Pompejovým odpovídal: „Jmenuji se Lazar. Jsem křesťan. Neznám jiného boha mimo jedineho Otce věčného, jedineho Jeho Syna Ježíše Krista a Ducha Svatého od obou pocházejícího — nejsvětější Trojici, jedineho Boha, pro kteréhož umříti volen jsem.“ — Pompejus: „Nikoli jako soudce, ale jako přítel napomínám tě, aby's k vůli stáří svému obětoval našim bohům.“ — Lazar: „Jedinému Bohu pravému obětuji, a nikoli bohům lichým a mrtvým.“ — Pompejus rozkázal, aby jej bili ve tvář, až mu zuby vytlukou. Svatý Lazar velebil Krista. Soudce dal zastaviti ukrutné mučení. Svatý Lazar pravil: „Hle, kterak zvítězil Bůh můj nad tebou, že's kázal přerušiti mučení

¹⁾ Terst, ital. Trieste, důležité obchodní město při moři Adriatském.

— ²⁾ Svatý Justin, filosof, dne 13. dubna.

mé!“ — Pompejus pronesl soud, aby kmet osm a sedmdesátiletý byl stát. Svatý Lazar vyveden byv za město vzdával díky Bohu a vítězně skonal. Křesťanka Eutropia a jiní křesťané za noci pochovali tělo svatého mučovníka.

Roku 755. část ostatků svatého Lazara a jiných mučovníků slavně přenešena byla do Verony a umístěna v kostele svatého Firma.

4. Svatý Sabas, mučovník v Dácii.

Gotové, proslulý německý kmen, přešli ze Skandinávie do severních zemí Povolanských. Na počátku třetího století táhli po Visle k jihu, pak rovinou Halickou více k východu. Usadili se blíže Černého Moře mezi Dněstrem a Dněprem, a hned započali své zhoubné vpády do říše Římské po zemi i po moři. Museli se proti nim brániti Římscí císařové Karakala, Decius, Galienus, Klaudius i Aurelian. Když pak války Římsko-Gotské asi na půl století ustály, bojoval proti nim opět císař Konstantin vítězně, a vytlačiv je z Thracie a Mösie přijal veliké zástupy Gotských žoldnérů do vojska svého, za pomoci jejich přemohl pohanskou stranu pod Liciniem, a tak zjednal více křesťanské vítězství, od kteréžto doby i Gotové valně vstupovali do lůna Církve svaté. Při svých válečných výpravách Gotové skoro stále stýkali se s národy Slovauskými, a tudíž jedni od druhých mnoho slov do řeči své přijali.

Toho času již rozdělení byli Gotové na Goty Východní a Západní. Východní Gotové byli mocnější, měli vrchní krále, a obývali země mezi mořem Černým a Baltickým, od Visly až k Donu. Západní Gotové byli slabší, měli toliko soudce, a obývali země v nynějších Podunajských knížetstvích Multanech a Valašsku. K největší moci přišli Gotové pod Ermanaríkem, králem Východních Gotů, a za současného s ním Athanaríka, tenkrát ještě pohanského soudce Západních Gotů, jenž panoval v Dácii, kde nyní Multansko a Valašsko jest, což bylo za druhé polovice čtvrtého století.

Athanarík, dšlem z horlivosti pro pohanskou modloslužbu, dšlem z nedůvěry ke křesťanům vyznávajícím náboženství jeho nepřátel Římanů, počal ukrutně pronásledovati Církev křesťan-

skou. K jeho rozkazu vozena byla modla na voze k domům těch, o kterých se domníváno, že jsou křesťané. Každý, kdož nevolil modle se klaněti nebo jí obětovati, spálen byl i s domem svým. Veliké množství křesťanů bylo pro víru svou umučeno. Roku 372. dosáhl koruny mučnické svatý Sabas.

Sabas hned jako dítě přijal křest svatý a tak byl vyučen ve víře křesťanské, že se vyznamenával mírností, skromností a upřímnou snahou po pravé dokonalosti. Neznal sice žádných věd světských, za to však tím více pochopil moudrost svatou, která záleží v bázni Boží. Proto horlil pro víru křesťanskou více svatým obcováním nežli mnohými slovy. Přísnými posty krotil tělo své, modlitbami a nábožným rozjímáním o věčných pravdách napájel ducha svého.

Vypuklo pronásledování křesťanů v otčině Sabově. Úředníci Athanarikovi žádali, aby křesťané jedli z masa modlám obětovaného, a tak zapřeli víru svou. Dobromyslní přátelé pohanští posílali křesťanům maso modlám neobětované, aby požívalíce ho, přelstili úředníky, jakoby jedli maso modlám obětované. Takovým způsobem měli zachrániti život svůj. Avšak Sabas poučoval křesťany, že požívání masa neobětovaného s takovým úmyslem jest zapřením víry křesťanské, a znamená tolik, jako mítí podíl v hostině modloslužebné. Pro takové poučování a utvrzování ve víře křesťanské byl Sabas z otčiny své vyhnán, ale z vyhnanství svého brzo navrátil se, jakmile poněkud umírnilo se ukrutné nakládání s křesťany.

Příštího roku dostavil se opět úředník Athanarikův, aby se přesvědčil, jsou-li tam křesťané. Už chtěli někteří obyvatelové místa toho přísahati skrze pohanské oběti, že tam žádných křesťanů není, když Sabas mezi ně vstoupil a zvolal: „Za mne nikdo nepřísahej; jáť jsem křesťan.“ Ostatní věřící ukryli se. Když se to úředníkovi řeklo, chtěl ho viděti. Sabas přišel, a odpověděl k otázce úředníkově, jakýmby jménem vládl: „Já nemám jiných statků mimo oděv, jež mám na sobě!“ — Úředník jej propustil řka: „Takový člověk nemůže ani škoditi, ani prospěti!“

Horší pronásledování křesťanů nastalo před Velkonocí roku 372. Ješto Sabas byl slyšel, že místní kněz Sansala utekl na území Římské, umínil sobě, že bude svátky Velikonoční slaviti

v sousedním městě, kde byl kněz Gutika. Už byl na cestě. Tu znenadání stál před ním překrásný muž, jenž mu kázal, aby se vrátil k svému knězi Sansalovi. Sabas, domnívaje se, že jeho kněz Sansala prchl před pronásledováním, chtěl dále kráčet. Avšak povstala taková chumelice, že nemohl učiniti ani kroku v před. Poznávaje v tom napomenutí Boží, navrátil se velebě Boha, a šel k svému knězi Sansalovi. Vypravoval, co se mu bylo přihodilo, a zůstal u něho.

Třetí noci přišel Atharid, syn velmože zemského, s vojáky pohanskými, jenž kněze Sansalu ze spánku vyrušili, řetězy spoutali a na vůz hodili. Sabu pak z lůžka vytáhli, po trní smýkali a holemi bili. O svítání pravil Sabas vojákům: „Smýkali jste mne po trní, a mnoho ran dali jste mi; přesvědčte se sami, není na mně ani stopy po vašem trýznění.“ Vojáci rozhněvaní řečí tou, přivázali mu ruce na jednu nápravu (osu) u vozu svého, a na druhou nohy. Sužovali jej po celý den s největší zuřivostí; na noc pak odešli spat nechavše jej přivázaného.

Žena z domu blízkého vidouc to, smílovala se nad ním a rozvázala jej. Sabas byl by mohl snadno prchnouti; ale neučinil toho. Pomáhal vysvoboditelce své při práci domácí, až jej tam vojáci zjitra opět lapili.

K rozkazu Atharida přivázan byl na trám v domě. Vojáci nabízeli jemu i knězi Sansalovi svobodu, budou-li jísti z masa modlám obětovaného. Kněz Sansala pravil: „Nebudeme jísti masa toho, poněvadž nám to dovoleno není. Řekněte Atharidovi, aby nás raději dal ukřižovati, nebo jiným způsobem usmrtiti.“ Sabas pak řekl: „Pokrmové tito nečisti jsou a k záhubě, jakož nečistý jest Atharid, který je sem byl poslal.“ — Jeden z vojáků udeřil jej palicí moždířovou tak silně, že každý domníval se, že jej zabil. Ale Sabas pravil: „Ty se domníváš, že's mne zabil; mně však bylo, jakoby's byl kousek vlny na mne hodil.“ Tělo jeho skutečně nikterak nebylo poraněno.

Atharid poručil, aby kněze Sansalu propustili, ale Sabu aby utopili v řece Museu (Muzava v nynějším Valašsku). Když jej vojáci odváděli, počal Boha chváliti řka: „Pochválen

budiž, Hospodine, a chváleno buď jméno Syna Tvého, Jesu Krista, na věky. Amen. Atharid vrhá sám sebe do věčné záhuby, a mne vypravuje do života věčného. Tyť, ó Pane, máš zalíbení ve služebnících Svých.“

Dorazili až k řece. Vojínové mluvili vespolek: „On nic zlého neučinil. Propusťme ho! Atharid se o tom nedoví!“ Ale Sabas napomenul je: „Co to mluvíte? Proč nekonáte, co vám přikázáno? Já vidím, co vy nemůžete viděti. Na protější straně řeky už stojí ti, jenž mne přijmou do slávy nebeské!“ Vojáci přivázali mu dřevo na krk, hodili ho do řeky, a drželi pod vodou, až skončil.

Sabas byl 38 roků stár, když podstoupil smrt mučnickou ve čtvrtek po Velikonoci dne 12. dubna 372. Mrtvolu z vody vytaženou vojáci nechali na břehu ležet a odešli. Křesťané ji uctivě odnesli, a Soran, Římský místodržitel na hranicích Skythie, křesťan horlivý, poslal ji s listem církve Gotické do Kapadocie, kdežto slavně pochována byla. Onen list, v němžto se mučnictví svatého Saby vypravuje, zachoval se nám ve sbírce listů svatého Basileje. (Basil. Epist. 155. 164. 165.)

Svatý Sabas osvědčil svědomitým zachováváním a horlým hájením zákonů církevních svou nezvratnou vírou v Jesu Krista, Syna Božího, Jehož velebil a vzýval do posledního dechu svého. Osvědčil, že jest zrozcem Božím, a proto přemohl svět, přemohl jeho svůdnictví a ukrutenství, zvítězil a dobyl sobě nehynoucí koruny slávy věčné. Korunu tu zjednati ráčil Vykupitel člověčenstva i nám všem. Na nás jest, abychom víru v Krista, Syna Božího, zachovali a proti všelikým škůdcům a svůdcům neohroženě hájili; neboť jenom věrou tou i my přemůžeme svět a dobojujeme se slavného vítězství a odplaty nebeské.

5. Svatá Visia, panna, mučnice Fermská.

Ve Fermském¹⁾ kostele arcibiskupském odpočívá tělo svaté panny a mučnice Visie (Vissie), kteráž za pronásledování kře-

¹⁾ Fermo, hlavní město delegace Fermské v Římsku. Na blízkou města toho leží zříceniny starého města Firmum.

stanů nařízeného od císaře Decia (249—251) se svatou Žofíí^{*)} a jinými křesťany byla přeukrutně umučena.

6. Svatý Konstantin, biskup Gapský ve Francii.

Gap, latinsky Vapincum, nyní hlavní město francouzského departementu Horních Alp (Dauphiné) na řece Luie, má dne 12. dubna výroční svátek svatého Konstantina, biskupa Gapského, kterýž za šestého století působil a skvěl se moudrostí i bezúhonným obcováním. Památka jeho požehnaná zachovala se v potomstvu vděčném po všechny věky. Podepsán jest na listinách sněmovních za Sigmunda krále Burgundského roku 517., v jehož říši on i ostatní sněmovníci biskupové sídla svá měli.

7. Svatý Tetrik, biskup, mučovník Auxerreský.

V Auxerre, Římském Autissodurum, nyní hlavním městem departementu Yonne-ského ve Francii (Burgundsku), na počátku osmého století dokonal svůj záslužný život svatý biskup Tetrik, jenž tam patnáct let a tři měsíce byl arcipastýřem duchovním. Dříve jako opat vzorně spravoval klášter svatého Germana v městě tom, a vyznamenával se štědrotou, zbožností a čistotou mravů. Jako biskup horlivě zastával vznešený svůj úřad. Zděděný po otci statek daroval biskupskému chrámu svatého Štěpána na věčné časy. Když spal jedné noci, člověk zlý mečem usmrtil jej. Zarmoucení křesťané nařikajíce pochovali tělo jeho v kostele svatého Eusebia mučovníka. Vražedník neušel trestu zaslouženému, a biskupský prestol zůstal tři roky neobsazen. Jemu ke cti, když jej Bůh mnohými zázraky oslavil, vystavěna byla kaplička, kterouž důvěrně navštěvují lidé nábožní, zvláště bolením zubů sklíčení.

^{*)} Svatá Žofia, panna, mučnice dne 30. dubna.

I. Svatý Hermenegild, král Visigotů, mučeník.

Gotové, kmen Germanský, jichžto pravlast byla v jižním Švédsku, odkud přešli do severních Povislanských zemí, na konci druhého století po Narození Páně byli ještě při ústí Visly. Na počátku století třetího usadili se blíže Černého Moře mezi Dněstrem a Dněprem, a započali své záhubné vpády do říše Římské po zemi i po moři. Do roku 250. vtrhli do Mösie a Thracie, porazili a zabili u Varny císaře Decia, vybojovali si pobřeží Černého Moře mezi Donem a Dněprem, zmocnili se poloostrova Tauridy a Cimmerického Bosporu, zároveň pak i loďstva tamního, na němž přeplavili se do Malé Asie drancující a pleníce kde co až po Efesus (253—260). Až je roku 269. císař Klaudius porazil, musel jim císař Aurelius roku 272. odstoupiti Dacii.

Toho času povstalo dvojce Gotické království: Západní, Visigotové, na dolejší Dunaji v Dacii; a Východní, Ostrogotové, mezi Dněstrem a Donem. Zároveň zmáhalo se u nich, avšak z větší části bludné učení křesťanské, ješto Arianský biskup Visigotů, Ulfilas, Gotické písmo sestavil, a Písmo svaté Starého i Nového Zákona na jazyk Gotický převedl.

Západní Gotové, Visigotové, o nichž výhradně tuto mluviti třeba, zbouřili se, porazili roku 378. císaře Valensa u Drinopole, a opanovali Moesii a Thracii. Císař Theodosius smluvil se s nimi, a vzal jich 40.000 do Římské služby. Brzo však jejich vůdce Alarich počínal sobě výbojně, učinil se králem, a roku 410. zmocnil se i Říma. Na štěstí pro Itálii Alarich roku 412. zemřel, a jeho příbuzný, Athaulf, zavedl Goty do jižní Galie, a odtud do Španěl, zasnoubiv sobě Placidii, sestru císaře Honoria. Jeho nástupce Vallia roku 415. vydobyl pro Římany větší části Španělska a vrátil se s Goty svými do jižní Francie, kde roku 419. založil v Akvitánii, za konané služby mu darované, říši Visigotskou, jejíž hlavním sídlem bylo město Tolosa (Toulouse).

Nástupcové Valliovi hleděli království své v Římské říši všemožně rozšířiti, tak že za krále Euricha království Visigotské nabylo veliké rozsáhlosti.

Všickni tito králové Arianští utiskovali katolíky. Jich ujal se Chlodvik, král Francký, roku 508., a porazil Eurichova ná-

stupce a syna, Alaricha II., u Vouglé nedaleko Poitiersu. Alarich II. v bitvě té padl, většina Galie pro Goty byla ztracena, a tudíž jádrem říše Visigotské napotom už bylo více Španělsko než Galia. Když pak Amalarich, král Visigotský, vášnivý Arianec, trýznil i svou katolickou choť Klotildu, dceru Chlodvíkovu, roku 526. povstal její bratr Childebert proti němu. Smrtí Amalaricha vymřel královský rod Baltů, a králové Visigotští od té doby volení sídlieli výhradně toliko v Toledě ve Španělsku.

Volení králové: Theudes a Theudegisel obhájili se proti Frankům. Ale proti Agilovi učinil se králem Athanagild, kterýž roku 554. dovedl Goty spojit. Athanagild, příznivec katolíků, zasnoubil dcery své, mezi nimi nešťastnou Brunhildu, králům Franckým, a ty přijaly víru katolickou.

Athanagildův nástupce, král Leovigild, zasnoubil synu svému Hermenegildu katolickou princeznu Španělskou. Hermenegild navrátil se do lůna pravé Církve katolické. Tím uvalil na sebe hněv otce svého Leovigilda, a viděl se nucen, spojit se s Řeky a válečně hájit se proti otci. Hermenegild podlehl zradou spojenců. Otec, zuřivý pronásledovník katolíků, vlastního syna jal, uvěznil a pro víru katolickou usmrtil.

O tomto hlavním předmětu čtení dnešního slyšíme současného svědka, svatého Řehoře Velkého, papeže od roku 590—604.⁴⁾

„Hermenegild král, syn Leovigilda, krále Visigotského, obrácen byl z bludů Arianských k víře katolické mužem nejctihodnějším, Leandrem, arcibiskupem Sevilským⁵⁾, mým dávným a důvěrným přítelem. Otec Leovigild, Arian, snažil se, aby lákavými sliby a hrozbami vynutil jeho odpadnutí k bludařství. Ješto pak Hermenegild statečně odpověděl, že nemůže nikdy opustiti pravou víru (katolickou), kterouž byl poznal: rozhněval se otec, a odebral mu důstojnost královskou i všechny statky. Nemoha však ani tímto způsobem podvrátiti statečnost ducha jeho, uvrhl jej do žaláře tuhého, a spoutal mu řetězem hrdlo i ruce. Mladý král Hermenegild počal opovrhovati krá-

⁴⁾ Ex libro Dialogorum Sancti Gregorii papae. Lib. 3, cap. 31. —

⁵⁾ Sevilla, nyní hlavní město Španělské provincie v Andalusii na obou březích Guadalquiviru. — Svatý Leander dne 27. února.

lovstvím zemským, a toužebně hledati království nebeského, modle se k Bohu všemohoucímu v okovech svých, aby ho sfliti ráčil. Přechodnou slávu světskou tím méně cenil, čím více byl poznal, že z ní s sebou ničeho nevezme buda osvobozen.

Nastal den slavnosti Velikonoční. Za ticha půlnočního poslal víry prázdný otec biskupa Arianského k Hermenegildovi do žaláře, aby z jeho ruky přijal svátost svatokrádežně posvěcenou, a tím zasloužil sobě navrátiti se do milosti otcovy.

Hermenegild, muž Bohu oddaný, jak sluší, povstal proti Arianskému biskupovi, a nepoctivce náležitým pokáráním od sebe zapudil. Duch Hermenegildův u vznešeném přesvědčení pevně stál, ač ležel na těle spoután.

Zahnaný biskup navrátil se. Otec Arian zuřil a hned vypravil sluhy své, aby zabili statečného vyznavače Božího tam, kde ležel. To pak stalo se. Vkročili žoldnéři do žaláře, sekerou rozpoltili Hermenegildovi blavu, a tak zbavili ho života tělesného. Mohliť ovšem zahubiti v něm jenom život tělesný, jehož zavražděný méně vážil sobě než duchovního života. Aby však osvědčila se pravá sláva mučnickova, udály se také zázraky s hůry. Za ticha nočního u těla krále a mučníka slyšeti se dal zpěv žalmův. Bylť Hermenegild v pravdě králem jsa mučnickem. Svědkové také stvrzují, že v žaláři tom za doby noční objevilo se osvětlení. Za tou příčinou všickni věrcové právem měli tělo jeho jako tělo mučníka v uctivosti. Otec nevěrec a vrah synův pak skroušeně litoval činu svého, ale lítost jeho nebyla dostatečna ku spáse. Uznalť sice, že víra katolická jest víra pravá, ale boje se lidu nebyl hoden, aby dospěl ve víře té. Rozstonav se a vida konec života svého odporučil Leandrovi, arcibiskupu Sevilskému, ježž byl dříve ukrutně pronásledoval, syna svého Rekka-reda, krále v bludu zůstaveného, aby v něm spůsobil učením svým totéž, čeho byl dosáhl u jeho bratra Hermenegilda. Vykonav doporučení to zemřel roku 586.

Po jeho smrti král Rekka-red nenásledoval svého otce nevěrce, ale následoval bratra mučníka, Hermenegilda. Navrátil se i sám z bludův do pravé Církve, i veškeren národ Visigotův přivedl k víře pravé, nepřipouštěje nikoho do vojska královského, kdo se nebál bludařstvím býti nepřitelem království Božího. A což divu, že hlasatelem pravé víry stal se bratr mučníkův,

jehož zásluby i jej podporovaly, aby mnohé přivedl do lůna Boha všemohoucího?“

Arci! Krev mučovníkův pro pravdu Boží jest semenem vyznavačův pravdy svaté. Leovigild byl poslední Ariánský král Visigotův, druhý Dioklecian, skvělý a mocný jakožto panovník světský, ale přemoženec víry, kterou zdánlivě vítězně pronásledoval. Rekkared, jeho syn, smířil se s Franky od smrti svatého Hermenegilda nepřátelskými, svolal hned po smrti otce svého roku 586. církevní sněm katolických i Ariánských biskupů, aby s obou stran odůvodnila se víra. Následkem odůvodnění toho Rekkared zjevně a slavně přešel do Církve katolické. Biskupové Ariánští a lid, až na některé, šli za králem, a přiznali se k víře katolické odůvodněné a mnohými zázraky stvrzené. Bez boje zevnějšího, bez rozkolu, bez násilí přistoupili Gotové Španělská k Církvi katolické, v nížto Bůh korunoval krev Svých mučovníků a duchovní boj Svých vyznavačův přehojným proudem milostí Svých. Na velikém sněmu v Toledě, v hlavním městě říšském, kamž král povolal všechny biskupy a metropolity království svého, aby se kázeň církevní ustálila, konal vítěznou řeč metropolita Leander Sevilský, statečný rek z doby pronásledování Církve katolické, a papež Řehoř Veliký radostně pozdravil nejslavnější děj církevní za svého papežování. Král Rekkared, pravý křesťanský panovník, pečoval bez přestání o tělesné i duchovní blaho svého sjednoceného národa jak zákonníkem oběma stranám národním společným, tak i zakládáním kostelů a klášterů. Zemřel po patnáctiletém požehnaném panování roku 601. Poddaní jeho prolévají slzy vděčnosti po celé říši, kterouž byl zůstavil v rozkvětu nejbohatším.

Kéžby sobě rozuměli Španělové, potomci Visigotův! Svatý Hermenegilde mučovníku, oroduj za svůj národ Španělský!')

1) Dne 29. listopada 1879 zasnoubil sobě ovdovělý mladý král Španělský Alfons abatýši šlechtice Pražských, Rakouskou arcivévodkyni Marii Kristinu ze Židlochovic na Moravě. Když snoubenci jeli do chrámu, poletovaly nad lidem jásajícím ulicemi holubičky pestrými stužkami ozdobené, jež paničky Madridské pouštěly z oken a balkonů.

2. Svatý Ursus, biskup Ravenský v Itálii.

Svatý Ursus, rodem Sicílián, přijal křest svatý, a prchl do Raveny k příbuznému Ursovi, aby se vyhnul rozhněvanému otci. Po smrti biskupa Ravenského, Liberia III., roku 378. svatý Ursus jednomyslně povýšen byl na stoličce biskupskou. Ihned počal stavěti kostel prostranný, na kterýž vynaložil své bohaté příjmy posílané ze Sicílie. Chrám ten povždy nazýval se chrámem Ursovým. Obyvatelstvo Ravenské velebilo Boha, že pro modlitby biskupovy žehnati ráčí městu. Skvostný ten chrám posvěcen byl na slavnost Vzkříšení Páně roku 384.

Ursus biskup všemožně zveleboval ctění svatých, jmenovitě svatých rodáků svých. Spravovav po dvacet let biskupství Ravenské klidně odešel na věčnost dne 13. dubna léta Páně 398. za vlády císařův Arkadia a Honoria na slavný den Vzkříšení Páně. Pochován byl v tom nádherném velechrámu.

Svatý Ursus vystavěl v Raveně mnoho nových domů a proslavil se všemi ctnostmi, pro kteréž slavná jest památka jeho v městě tom.

3. Sv. Justin (Pravomil), filosof (mudrc), mučovník, učitel církevní.

Svatý Justin narodil se okolo roku 100. v městě Flavia Neapolis, dříve Sichem v Samaří, kteréž ve válce židovské bylo zpuštěno a od císaře Flavia Vespasiana obnoven. Odtud jeho jméno Flavia Neapolis, Flaviovo Nové Město, jež zalidnilo se osadníky Římskými a Řeckými. Z takové pohanské rodiny pocházel Justin. Jeho otec Priskus, zámožný muž, pečoval o vědecké vzdělání synovo.

Justin záhy obíral se otázkami nadpřirozenými: o Bohu, o nesmrtelnosti duše, a nadál se, že nabude jistoty u filosofů čili mudrců pohanských. Stoikové ho neuspokojili. Platonikové vzbudili v něm čáku, že duch jeho brzo bude patřiti Boha. Na břehu mořském o samotě přemýšlel Justin. Ctihodný kmet dal se s ním do řeči, a dovodil mu, že mudrci ničeho nevědí o Bohu, o duši lidské a o její nesmrtelnosti, odkázal jej k prorokům Starozákonným, jenž z vnuknutí Božího mluvili a psali, tudíž pravdě od Boha zjevené učili, a povolání své mnohými zázraky stvrdili:

jím zvěstujícím Boha Otce a Jeho Syna Krista věřiti musíme. Justin uposlechl, a našel v Písmě svatém Starého i Nového Zákona jedinou pravou a užitečnou filosofii. Roku 133. stal se křesťanem, ale podržel plášť a spůsoby filosofa. Procházel země, aby se zdokonaloval a mladé pohany na víru křesťanskou obracel. V Efesu měl rozmluvu se židem Tryfonem, kteráž činí jeho nejznamenitější knihu. V Římě byl dvakráte. Tam poznal bludaře Marciona a psal proti němu. Ústní i písemné hájení víry křesťanské proti pohanům, židům a bludařům jest velikou zásluhou a největším úkolem života jeho. Pohanský mudrc Krenscenc, kteréhož Justin vícekrátě přemohl učeností svou, hledal bezživostí jeho.

Dle zápisů mučenických přiveden byl Justin dne 12. června se šesti jinými křesťany k soudci Rustikovi. Justin prohlásil, že jest křesťan, a vyznal, kde se scházívá s učeníky svými v Římě. Po něm vyslýcháni byli: Chariton, Evelpist, Hierax, Péon, Liberian a křesťanka Charita. Rustik jim hrozil, oni však nedali se zvíklati, a byli mečem stati za společné vlády Marka Aurelia a Lucia Vera 161—169.

Knihy svatého Justina byly u veliké vážnosti hned za starověku křesťanského, a jsou i pro nás důležitý velmi, ješto svatý Justin jest nejstarším učitelem církevním. Jsouť pak hlavní jeho knihy tyto: „První obrana křesťanské víry proti pohanům“ psána císaři Antoninovi Piovi, jeho synu Verissimovi (Marku Aureliovi) a senátu celého národa Římského; „Druhá obrana křesťanů,“ rozmluvy se židem Tryfonem, která se děla v Efesu. Jiné knihy svatého Justina ztratily se, a jsou známy jenom dle jména z církevního dějepisu Eusebiova a ze spisův učitelů církevních.

4. Blahoslavená Ida, hraběnka Bouillonská.

Blahoslavená Ida byla chotí hraběte Eustachia Bouillonského, jenž ji vroucně ctil a miloval pro skvělé ctnosti. Jako dobrá matka pečovala Ida o chudinu, podporovala vdovy, sirotky a nemocné, za které se také ustavičně modlila. Kostelům dávala bohaté dary, aby se důstojně konaly služby Boží. Hrabě sám vybízel ji k takové štědrosti. Velika a ryza byla její pokora.

Na skvostné šaty, jež musela dle stavu svého nositi, nekladla větší váhu nežli na oděv prostý.

Blahoslavená Ida měla tři syny: Bohumíra (Gottfrieda), Balduina a Eustachia, a několik dcer. Dítky své vychovávala v bázni Boží a přidržovala je k ustavičné pracovitosti. Kterak se to vychování podařilo, vidno jest z toho, že dva synové zvoleni byli za krále, a dcera provdala se císaře. Zvláště pak proslavil se v dějinách její syn Bohumír Bouillonský a Dolnolotrinský. Účastnil se výpravy křižácké, roku 1095. zvolen byl za hlavního vůdce křižáků francouzských a německých, vypravil se na jaře 1096 s bratrem Balduinem a Eustachiem do Palestiny, dobyl Nicéy, Antiochie a konečně Jerusalema dne 19. července 1099. Měl se zvoliti král Jerusalemský. K tomu konci pod přísahu vzati a vyslýcháni byli služebníci a domácí všech knížat ve vojsku, aby zvoliti se mohl muž mající vlastnosti panovnické, velitelské, a ctnosti křesťanské. Služebnictvo hraběte Bohumíra Bouillonského vypovědělo: „Náš pán má toliko jednu chybu; po službách Božích ještě dlouho se modlí v kostele, tak že mu začasť jídla vystydnou.“ Jeho chrabrost, cudnost, mírnost, lahoda, nezištnost a štědrost byla každému známa. Bohumír Bouillonský jednomyslně zvolen byl za krále Jerusalemského. On však nedal se králem jmenovati a korunovati proto, že Kristus Pán v Jerusalemě trním korunován byl, a podržel pouze název vévody a strážce hrobu Božího. I poražená od něho knížata Turecká, Mahomedáni, vzdávali mu chválu velikou.

Jak mile hrabě Eustach Bouillonský zemřel a děti odrostly, blahoslavená Ida vdova věnovala všechen ostatní život svůj výhradně toliko Bohu a bližním. Bůh oslavil ji mnohými zázraky, z nichžto jenom jeden zde klade se. Blahoslavená Ida byla o slavnosti v kostele. Chudá žena modlila se tam, a měla u sebe děvčátko hluchonémé, kteréž, jsouc chatrně přioděno, na celém těle trásl se zimou. Nábožná hraběnka Ida kývala děvčátku, aby k ní přišlo, a vzala ho pod svůj plášť, aby se zahřálo. Z nenadání děvče to nabylo sluchu a mluvy, ač od narození bylo hluchonémé, a hlasitě volalo: „Matinko, matinko!“ — Radost matčina nedá se vysloviti. Správce kostela, jenž

děvčátko hluchoněmé dobře znal, z radosti nad zázrakem tím zapěl po službách Božích chvalozpěv: „Tebe Boha chválíme.“
Blahoslavená Ida v Pánu zesnula roku 1113.

5. Svatý Badem, opat Perský, mučeník.

Roku 375., kdy čtyřicet mučenisků dosáhlo koruny slavné¹⁾, k rozkazu krále Perského Sabora II. jat a spoután byl opat Badem, jenž pocházel z města Bet-Lapetu, a byl synem rodičův bohatých. Stav se křesťanem, rozdal veškeren statek svůj chudým, a vystavěl si klášter za městem. Sám tuze postil a ustavičně modlil se. Potřebným dobře radil a všemožně nápomocen byl. Byv od pohanů jat, čtyry měsíce strádal v žaláři se sedmi bratřími řeholníky. S nimi vězněn byl i Narses, pán krajiny Arnonské v zemi Betgarmské, křesťan podle jména, protože nechtěl klaněti se slunci. Narses stal se odpadlíkem k vůli králi a k vůli statkům zemským. Král vyzval Narsa, aby statečného opata Badema stal. Narses svolil a chopil se meče. Badem mluvil k němu: „Ó Narse, běda tobě, že proléváš krev služebníků Božích! Kam se utečeš před strašným soudem Božím? Radostivě vydávám život svůj pro Krista, ale přál bych sobě umřítí rukou jinou, a nikoli rukou tvou!“ Nešlechetská ale ne poznal se. Čtyřikráte udeřil mečem v týlo světcovo, než jej usmrtil, poněvadž se velice třásl. Tělo svatého mučeníka v noci tajně odnešeno a pochováno bylo.

Sedm spoluvěznů zůstalo asi čtyry léta v žaláři, a po smrti Saporově dostali se na svobodu.

Dne 14. dubna.

1. Svatá Tomáška, mučnice Alexandrijská.

Svatá Tomáška narodila se v Alexandrii, slavném městě Egyptském. Rodiče ji ctnostně vychovali a pečlivě vyučiti dali. Když dospěla, provdala se a moudře spravovala domácnost manžela svého. V domě tom přebýval také otec manželův, kterýž za

¹⁾ Čtyřicet svatých mučenisků Perských, dne 28. května.

nepřítomnosti syna svého chtěl snachu svou Tomášku ke hřichu svěsti. Tomáška důrazně napomínala testě, aby pamatoval na Boha. On však tak byl zaslepen, že chopiv se meče zavraždil snachu, mučenici manželské věruosti a počestnosti, sám pak v tom okamžiku oslepl a po domě bloudil.

Přišli lidé do domu manžela Tomáščina, našli Tomášku mrtvou a testě tápajícího po stěnách v domě. I ptali se, co to znamená? Stařec přiznal se k vraždě a prosil, aby jej odvedli k soudci, který vyšetřiv věc, vyřknul nad ním smrt mečem. Stalo se v pátém století. Hrob svaté Tomášky oslaven byl zázraky.

2. Svatí Jan, Antonín a Eustach (Ostach), mučníci Vilenští.

Gedymín (1315—1337), velkokníže Litevské, maje skoro celou Podněprovskou Rus v držení, nazval se králem Litvanův a mnohých Rusů, a za sídlo zvolil sobě nové město Vilno.¹⁾ Po něm dosedl na stolec velkoknížecký jeho syn Javnuta, a vedlé něho vládli v různých částkách říše jeho bratři, z nichžto Olgerd povznesl Litvu na nejvyšší stupeň moci. Až do smrti své 1377 Olgerd ustavičně a šťastně válčil se všemi sousedy, ale nesplnil slibu daného, že křesťanem stane se, ba při dvoře svém křesťanův ani netrpěl a je pronásledoval, jakož vidno z mučeníctví svatých dvořanů Olgerdových: Jana, Antonína a Eustachia (Ostacha).

Tito vzácní Litvané, komorníci velkoknížete Olgerda, nazývali se v národě svém Kuklej, Mihlej a Nizilo. Hořejší jména přijali na křestu svatém, jež jim udělil do Litvy příšlý katolický kněz Nestor. Jan a Antonín zůstali ve službě knížecí, ale tajili před ním víru křesťanskou. Kníže vida, že komorníci jeho po způsobu národním nestříhají sobě vlasy a vousy, a že v jisté dny postní nepožívají masa, otázal se jich, proč tak činí? Oba neohroženě vyznali, že jsou křesťané. Ješto pak víry katolické odřici se a v den postní masa jísti nechťeli, odsoudil je kníže do žaláře. Oba za to velebili Krista.

¹⁾ Vilno, druhdy hlavní město velikého knížectví Litevského a vojvodství Vilenského, nyní hlavní město Ruské gubernie Vilenské, při ústí řeky Vilenky do Vilie, na železné dráze z Petrohradu do Varšavy.

Uplynul rok. Jan obávaje se muk, dal prositi knížete, aby jej propustil ze žaláře, že volí poslušen býti ve všech věcech rozkazův jeho. Stalo se. Činil co jiní činili, ale křesťanskou víru v srdci zachoval. Po něm také Antonín na svobodu puštěn byl; ale víru svou veřejně jevil, ba i bratra svého Jana káral. Proto zase odsouzen byl do žaláře. Janem nedůsledným a chabým pohrdali křesťané i pohané. Za tou příčinou Jan prosil kněze Nestoria za přimluvu u bratra Antonína, aby ho znova vzal do společnosti. Antonín mu uložil, by dříve veřejně víru křesťanskou vyznal a pohoršení napravil. Jan, konaje knížeti služby v lázních, vyjevil mu, že jest křesťanem, a vyznání to opětoval u přítomnosti mnohých. Kněze kázal jej nemilosrdně sbíti a do žaláře odvésti. Oba bratři chválili Boha, a po několika dnech podal jim kněz Nestor nejsvětější Svátost.

Později kněz Antonína odsoudil na smrt. Poslední noc v žaláři trávil na modlitbách, a napomínal bratra Jana k vytrvalosti. Zítřka dne 14. ledna vyvedli Antonína za město, a oběsili ho na dubu. Dne 24. dubna učinili též Janovi. Těla jejich křesťané uctivě pochovali.

Mladý, krásný dvořan Ostach také zatím přijal od kněze Nestoria křest a víru, jížto spravoval i život svůj. Přestal po způsobu modlářův klanějcích se ohni stříhati sobě vlasy a vousy, přestal maso jísti v postní dny. Kněze nemoha jej ve víře zviklati a donutiti, aby na štědrý den s ním jedl maso, dal jej tlouci od paty až po kolena. Ostach neuronil ani slzy, ale modlil se tiše. Kněze kázal, aby mu zmrzačili obličej. Ostach po tři dny hrozné bolesti snášeje povzbuzoval křesťany jej oplakávající k horlivosti ve víře. Konečně pak dne 31. prosince na tomtéž dubu oběšen byl. Po tři dny nedotkli se dravci těla jeho, jež křesťané pak pochovali a prosili knížete, aby jim ono místo i s dubem daroval. Kněze milerád svolil. I vystavěli tam kostel svůj. Těla svatých mučovníků odpočívají u Basiliánů, řeholníků sjednocených s Církví katolickou u Boží Trojice ve Vilně, a částky některé přeneseny byly do chrámu biskupského.

3. Svatí Tiburcius (Ctibor), Valerian, Maximus, mučénici Římsí.

Valerian, šlechtic Římský za panování císaře Alexandra Severa (od 222—235),¹⁾ choť svaté Cecilie,²⁾ jižto k vtílu víru křesťanskou přijal a panictví i ve stavu manželském zachoval, spolu se svým bratrem Tiburciem, Ctiborem, pokřtěn byl od papeže Urbana (od 223—230). Představený města Římského, Almachius, dozvěděl se, že bratři tito jsou křesťané, a že těla křesťanův pochovávají a rozdávají mezi chudé zděděné jmění, jehož se mu zachtělo, dal je k sobě přivesti a přísně je pokáral. Ješto pak oba Krista Boha statečně vyznali, a bohy pohanské prohlásili za pouhé obrazy a sochy zlých duchů, kázal je nemilosrdně bít. Bratři Valerian a Tibercius, nedadouce se ani bitím donutiti, aby uctili sochu Jovišovu, nébrž neoblomně trvajíce v pravdě víry svaté, byli na smrt odsouzeni a za městem stáli.

Maxim, komorník Almachiov, kterýž doprovázel mučensky křesťanské na popraviště, podivil se statečnosti jejich, a také Krista Boha vyznal společně s několika služebníky prefekta Almachia. Všickni brzo potom podstoupili smrt mučeničskou pro Jesu Krista.

¹⁾ Marcus Aurelius Alexander Severus, císař Římský (222—235 po narození Pána Krista), panoval vzorně, k čemuž přispívala matka jeho Mammaea, a sbor šestnácti senatorů, v jichžto čele stál slavný Ulpian. Avšak úředníci a jmenovitě náměstkové, dílem z nenávisti ke Kristu, dílem pak ze sobectví a lakomství, slídili po křesťanech a odsuzovali je, aby nabyli jejich statků. — Císař Alexander Severus vedl nešťastnou válku proti Ardeštrovi, zakladateli říše Novoperské roku 226., který žádal postoupení všech částí bývalé říše Staroperské. Když pak císař Alexander Severus pro vpád Němců do Galie odebral se k Rýnu, zahynul i s matkou Mammaeou ve zpoule vojska, jemuž se přičila přísnost císaře Alexandra Severa. On sám osobně nebyl nepřitelem náboženství Kristova; mělť mezi bůžky pohanskými také obrazy Abrahama a Krista Pána. — ²⁾ Sv. Cecilia dne 22. listopada.

4. Svatá Lidvina, panna, vzor trpělivosti.

Město Schiedam v provincii Holandské, v okrese Rotterdamském při ústí Schie do Mosy, sídlo soudu kantonálního, může právem honositi se rodačkou svou, svatou Lidvinou, která se tam narodila dne 18. března 1380. Životopis její zůstavil nám ctihodný Tomáš Kempenský, souvěký krajan její.

Otec Lidvinin, Petr, byl tak zchudlý šlechtic, že zastával službu ponocného. Matka Petronila, žena nábožná, pečovala s chotěm svým o dobré vychování osmi dítek, z nichžto Lidvina byla pátá.

Lidvina, jsouc sedm let stára, už nábožně ctíla blahoslavenou Rodičku Boží pozdravením anjelským před obrazem v kostele Schiedamském, kdykoli vycházela z domu. Bůh ji obdařil neobyčejnou krásou a bystrým rozumem. Tudíž brzo přicházeli ženichové žádatce, aby jim ji rodiče dali za manželku. Otec chtěl, aby svolila. Ale Lidvina prosila ho, by ji nenutil. Raději prý by se znetvářila, aby ji nikdo nevolil za choť míti. Horlivě modlila se, aby Bůh jí z duše vyňal všelikou lásku smyslnou, by mohla jenom Jemu sloužiti čistým srdcem a tělem. Bůh naplnil přání její způsobem zvláštním. Ve svém 15. roce šla Lidvina s družkami na led, upadla na kru, zlomila si žebro, a následkem toho po tři roky zakoušela velikých bolestí. Jenom o hůlce šoupala se s místa na místo. Do kostela ji museli donášeti v čas Velikonoční k svaté zpovědi a k svatému přijímání. Po třech letech pravil lékař mistr Ondřej rodičům, že Lidvina nikdy více zdráva nebude, ale že Bůh učiní veliké věci dcerušce jejich.

Toho času rozhněvaný muž s mečem v ruce pronásledoval muže jiného, který se skryl v domě rodičův Lidvininých. Rozzuřený pronásledovník přiběhl za ním, a ptal se Lidviny, neutekl-li se k nim muž pronásledovaný? Matka ho zapřela, dcera však pravdu řekla, zač od matky dostala políček. Avšak pronásledovník neviděl soka svého, ač před ním stál. Pravda ukryla a zachránila toho, jenž k ní se utekl.

Nemoc Lidvinina zhoršila se. Po celých 38 let až do smrti své roku 1423. neslezla s lůžka. Po několik roků jedla jenom kousek jablka nebo chleba, a pila jen trochu teplého mléka nebo

vína s vodou smíšeného. Pak ale po mnoho roků zázračným způsobem nejedla a nepila ničeho, a nespala nikdy. Jenom nejvyšší Svátost oltářní byla jí v bolestech ustavičných pokrmem silícím, nápojem občerstvujícím a útechou sladkou, tak že se na ní vyplnilo slovo Páně: „Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z úst Božích.“ Mat. 4, 4.

Dle předpovědi lékařské dostavila se vodnatelnost, bolení hlavy a zubů, zimnice a v čas moru tři boule; konečně trpěla i na kámen. Po mnoho roků ležela jen na znaku, nemohouc mimo hlavu žádným oudem těla hnouti. Všechny ty bolesti trpělivě snášela, aby s Kristem požívati mohla radostí nebeských; ba prosívala Boha, aby jí bolesti ještě přimnožil. Na pravé oko oslepla, a leve bylo tak slabé, že nesnesla žádného světla. Proto zastřeno bylo lože její oponami, tak že od lidí málo kdy viděna byla. Za to však v útrapách svých začasté spatřovala anjely kolem lůžka svého. Největší posilu v bolestech působilo jí rozjímání o přehořkém utrpení Kristově, za něhož nezřídka ani necítila bolesti tělesných. Důvěrným přátelům říkávala, žeby bolesti své ráda trpěla až do skonání světa, kdyby tím jediného hříšníka obrátila, nebo jedinou duši z muk očistcových vysvobodila. Při tom však mohutnosti ducha, rozum a paměť, zůstaly neporušeny, tak že lidem dobře posloužila potřebnou radou i útechou. Sama jsouc v nedostatku podporovala chudinu. Za to však od světáků nechápajících svatost její, utržila sobě ještě potupy a posměchu.

Otec, chudobný ponocný, z almužen Lidvině donášených neužil ničeho, ale kázal jí, aby jich upotřebila Bohu ke cti a bližnímu ku blahu. Poctivec ten dle předpovědi Lidvininy zemřel blaženě na slavnost neposkvrněného Početí Panny Marie. Podobnou smrtí klidnou zemřela i matka Lidvinina.

Několik stříbrných šperků po matce zděděných dala Lidvina prodati, a peníze rozdala chudým. Za spásu rodičův svých horlivě modlila a tuze kála se, berouc vždy nový pás kajicný na tělo své, kdykoli dřívější vlhkostí kazil se. Vidouc, že čím více almužny dávala, tím více Bůh žehnal jí, říkávala: „Jak velika jest moc Boží! Jak rádi máme almužny dávat chudým!“ V přesvědčení tom utvrzována bývala také nadpřirozeným viděním ho-

stiny nebeské, kde almužny její a jiných dobrodinců v nádobách skvostných od anjelů kladeny byly na stůl hedbávnými koberci pokrytý.

Bratr, který po otci stal se ponocným, postavil rozžehnutou svíci k lůžku, na němž Lidvina ležíc modlila se, a odešel za svým povoláním z domu. Svíce překotila se a zapálila slámu, která shořela, ale svatá panna Lidvina neutrpěla na těle pražádné škody.

Čím dál tím většími milostinami, nebeskými útěchami a nadpřirozenými dary obohacoval ji Bůh. Rozjímajíc bolestné umučení Páně měla za to, že Kristus trpí všechny bolesti její, kterých ona za rozjímání toho nepociťovala. U vytržení jsouc, spatřovala Lidvina duchem všechna ta svatá místa, kde Kristus narodil se a trpěl pro spásu naši, a zakoušela při tom sladkosti nevyslovitelné. Za takových hodin bývala světlem nadzemským zahalena, tak že lidé bávali se přistoupiti k ní. Chudobný příbytek její takovou vůni naplněn byl, jakoby v něm byly nejvzácnější voňavky rozestaveny. Tázajíc se po příčině líbezné té vůně pokorně odpovídala: „Ta pochází z ráje.“

Roku 1428. lazebníci a lékaři z komonstva Filipa Dobrotivého, vévody Burgundského (1419—1467), za přítomnosti Jana Angeliho, kněze Schiedamského, potupili a zranili svatou trpitelku. Starostové městští chtěli je u vévody žalovati; ale Lidvina, pamětlivá jsouc na výrok Hospodinův: „Má jest pomsta, já odplatím časem svým,“ V. Mojž. 32, 35., nepřipustila žádnou žalobu. Za to ale Bůh brzy odplatil rouhavou surovost jejich, neboť všickni po sobě nešťastnou smrtí sešli z tohoto světa.

Dne 14. ledna zemřela bratrovkyně Petronila, kteráž po mnoho roků laskavě obsluhovala těžce nemocnou tetu Lidvinu. Poněvadž Lidvina klesla za tou příčinou v zármutek příšlivý, po delší dobu zůstávala bez duchovní útěchy, jižto jí Bůh odejmul. Až pak novými proudy slzí zadost učinila, dáno jí opět zakoušeti postrádané sladkosti.

Svaté Lidvině dával Bůh také v budoucnost nahlédati a příští věci předpovídati. Jí zjevován byl i žalostný stav duší v očištcí potřebujících pomoci. Za duše v očištcí Lidvina obětovávala Bohu trapné bolesti své.

Nejhlavnějším prostředkem k dokonalosti bylo svaté Lid-

vině časté a roznícené přijímání nejsvětější Svátosti oltářní, a nábožné rozjímání o umučení Pána Ježíše.

V posledním roce svém od Hromnic až do svátků Velikonočních trpěla tak brozně na kámen, že dvakrát i třikrát za hodinu jako mrtva ležela. Jakmile pominuly bolesti ty, sotva mluvila, ale nikdy nepronesla slova netrpělivosti.

Na svátky Velikonoční rozmnožily se jí ještě více bolesti, ale také posila nebeská dána jí byla. V úterý Velikonoční, dne 14. dubna léta Páně 1433., večír o čtvrté hodině, ve svém 53. roce konečně dobojovala boj veliký, ale dobrý. Svatá trpitelka, kteráž tak dlouho rozjímáním a trpěním měla podíl v umučení Kristově, zasloužila o slavnosti Velikonoční vejíti do Jeho radosti a slávy věčné.

Vedlé přání, jež byla projevila před smrtí svou, oblekli ji ve vlněné roucho řeholné, opásali pásem kajicným, ježž posledně měla, a na hlavu jí dali čepec kolkolem znamenáný jménem „Ježíš“ a „Maria“, a ozdobený srdcem, jež probodeno bylo šípem. Tělo zůstalo k rozkazu představenstva městského až do středy v rakvi vystaveno na tom místě, kde byla tak dlouho trpěla. Tu pak ku podivu všem obličej její byl krásný a proměněný. Rány na čele zmizely, a údové byli jako oživení. Jenom rána na pravé ruce, již jí byli způsobili drzí lazebníci vojenští, jevila jízvu. Tisíce lidí z celé krajiny přicházeli k mrtvole její, kteráž ve čtvrtek přenesla se do kostela a v pátek na hřbitově byla pochována. U hrobu zbudována kapla s oltářem pro nábožné ctitele svěťice, k jejíž přímlově stávalo se mnoho zázraků. Děva osm roků nemocná k radě lékaře Viléma Sonderdanka vzývala svatou Lidvinu, a okamžitě uzdravena byla. Jeptiška chromá, která se všemi sestrami ke cti svaté Lidvině modlila se pět-krát Otčenáš a Zdráva's Maria, nabyla zdraví svého v kostele, kamž ji byli donesli. Jiná panna v Lejdě, městě Holandském, měla nezhojitelného raka na krku. Putovala bosa ke hrobu svaté Lidviny, a když se navrátila domů, dokonale zdráva shledána byla od lékaře.

Později ve farním kostele Schiedamském postaven byl Lidvině ke cti pomník mramorový, a ostatky její přeneseny byly do dvou kostelů v Bruselu, v bývalém hlavním městě celého Nizozemska, v nynějším sídelním městě Belgickém.

Svatá Lidvina vyobrazuje se s křížem v ruce. Na jiných obrazech podává jí anjel ratolest růžovou.

Dne 15. dubna.

1. Blahoslavený Petr Gonzalez, patron lodníků, Dominikán.

Petr Gonzalez narodil se roku 1190. v Astorze ¹⁾, městě bývalého království, nynějšího kraje Leonského ve Španělsku. Obdařen jsa velikými schopnostmi od Boha, výborně učil se ve školách a vstoupil do stavu duchovního. Jeho strýc, biskup v Astorze, učinil jej kanovníkem, a brzo pak děkanem kapitoly biskupské.

Mladý Gonzalez nedopouštěl se sice žádných velkých chyb, ale ještě smýšlel po světsku. Chtěje uvedení v hodnost děkanskou nádherně slaviti, jel městem na koni velice ozdobeném. Marnivý mladý muž liboval sobě v potlesku odevšad zaznívajícím. Tu ale kůň počal se zpínati a shodil jezdce do bláta, z čehož v luze shromážděné povstal hlasitý potupný smích.

Pokoření to bylo dobrým lékem marnivému mladému děkanovi. Poznal malicherné smýšlení své, otevřel srdce milosti Boží, a umínil sobě, že bude vyhledávati moudrosti. Odebral se do Palencie, ²⁾ a snažil se, aby poznal vůli Boží prodlévaje o samotě na modlitbách za tuhého postu. Přemáhal v sobě záhubnou pýchu, a brzo zapíráním sebe stal se vzorem kajcnosti a pravé pokory. Ačkoli pak zkažené náklonnosti své podmanil sobě, přece nedůvěřoval vítězství tomu. Aby nepozbyl vítězství nad zlými náruživostmi, vzdal se důstojnosti své a vstoupil do řádu svatého Dominika, jehož členové toho času byli ozdobou Cirkve Boží.

Známi a přátelé přimlouvali mu, aby se navrátil do hodnosti své; on ale nedal se zviklati v dobrém úmyslu. Po zkušebném roce učinil sliby řeholné, kteréž horlivě plnil a v ctnostech se utvrzoval. Poslušen jsa představených obral sobě úřad kazatelský.

¹⁾ Astorga (Asturica Augusta), staré hrazené město Španělské v Leonsku. — ²⁾ Palencia, nyní hlavní město Španělské provincie téhož jména, má nádherný chrám katedrální a 13.00 obyvatelův.

Ztrávil větší část noci rozjímáním o věcech svatých a modlitbou, téměř celý den vyučoval věřící. Láska, jížto plápolala duše, takové váhy dodávala slovům jeho, že jim nikdo nedovedl odolati. I zhýralci sebe spustlejší a tvrdošíjnější rozplakali se, a vykonali pokornou a skroušenou zpověď. Tou měrou obrátil na cestu spasnou veliké množství hříšníků v království Leonském i Kastilském, a zvláště v biskupství Palencijském.

Nábožný král Leonský a Kastilský, Ferdinand III. (1217 až 1252), žádal sobě viděti toho muže Božího. Přesvědčiv se o pravdivosti všeho toho, co byl o něm slyšel, vzal jej za společníka i ve válkách s Maury Mahomedány. Gonzalez užil královské důvěry k tomu, aby množil čest a slávu Boží. Modlitbou a rázným napomínáním odstraňoval také nepořádky, jenž se byly zdávna zahrnázily při dvoře královském a ve vojsku. Mocně působil i příklad jeho. Žilť uprostřed slávy a hojnosti statků jako v klášteře, zapíraje se a konaje všechny ctnosti.

Obyčejný člověk bylby uvíznul v osidlech jemu strojených. Zhýralci podplatili ženskou prodajnou, aby jej svedla. Ona šla a prosila, aby jí poradil ve věci důležité. Kleknouc před ním a plačíc počala vyznávati hříchy své, ale z nenadání mluvila k němu slova svůdná vnukaná zlým duchem. Gonzalez vyskočil, odběhl do vedlejší světnice a tam uvrhl se na žhavé uhlí. Potom zavolal ženštinu drzou, kteráž spatřivši jej na uhlí bez úrazu, dala se na pokání, a s ní i mužové svůdní.

Gonzalez mnoho přispěl k vítězství ve válkách s Maury modlitbou, radou králi dávanou, a kázní ve vojsku zavedenou. Dobytím města Kordovy roku 1236. rozšířil se obor požehnané činnosti jeho. Onť krotil zuřivost vítězův, chránil nevinnost panenskou proti nevázanosti vojákův, a tisícům nepřátel zachoval život. Mešity (chrámy mahomedánské) vyčistil a proměnil v kostely. Král Ferdinand mocí svou podporoval jej v každém dobrém skutku. Největší a nejslavnější mešita učiněna byla chrámem biskupským. Tam nalezly se zvony a nádoby kostelní, jež Maurové před dvěma sty léty z Kompostely¹⁾ na ramenech kře-

¹⁾ Sant Jago de Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku s krásnou katedrálou svatého Jakoba Většího, jehož hrob se tam nalezá, k němuž putují křesťané ze všech končin světa.

stanů přenesti dali do Kordovy, a jež nyní k rozkazu krále Ferdinanda přemožení Maurové nazpět donesti museli.

Zatím, nedada se prosbami zadržeti, Gonzalez odešel ode dvora královského, aby venkovanům hlásal svaté evangelium. Ani příkrých hor, ani neschůdných cest, ani nevědomosti a surovosti lidu nehrozil se. Modlitbou oživoval v sobě ducha apoštolského. Kázání jeho zvláště v biskupství Tuyském¹⁾ a Kompostelském požehnaně působilo, a zázračná moc, jížto Bůh propůjčoval věrnému sluhovi, dodávala vždy nové síly slovům jeho. Gonzalez uměl výtečně chudým vštěpovati svatou pravdu a lásku, a lodníky horlivě i na lodích vyhledával, aby je poučoval a oblažoval. Za tou příčinou lodníci Španělští a Portugalští vzývají Petra Gonzaleza za milého a mocného patrona.

Tuše konec života svého odebral se z Tuy do Kompostely, kde v kruhu svých bratří chtěl umřítí. Avšak cestou tak se roznemohl, že se musel do Tuy navrátiti. Jeho přítel, biskup Tuyský, byl mu po boku v nemoci i při smrti, kteráž udála se dne 15. dubna 1246. Tělo Petrovo pochovalo se v kostele biskupském, kdežto ostatky jeho mnohými zázraky proslavené doposud chovají se ve schránce stříbrné.

Papež Innocenc IV. prohlásil jej roku 1254. za blahoslavence, a povolil Dominikánům Španělským hodinky ke cti jemu říkati. Benedikt XIV. pak dal povolení to celému řádu Dominikánskému.

2. Svatý César de Bus, zakladatel řádu.

César, syn Jana de Bus, bohatého zemana, narodil se dne 3. února 1544 v Cavaillonu (v Kavajjonu), v nynějším francouzském departementu Vaucluse (Vóklýs) nad řekou Durance (Dyrans), v bývalém hrabství Venaissen-ském (Venesen-ském). Štěstí, že nábožní rodiče z mládí vštěpili mu nábožnost, lásku k chudým a péči o čistotu mravní. Za let dospělejších vstoupil do bratrstva „Černých bratří čili kajicníků,“ jež zvláštní

¹⁾ Tuy, nyní opevněné město ve Španělské provincii Pontevedre v Galicii na pravém břehu Minha naproti Portugalské pevnosti Valenoi, jest sídlem biskupským.

pobožností a pokáním smiřovali hněv Boží. César požíval zasloužené úcty a lásky netoliko u „Černých bratří“, ale u všech lidí, kteříž jej znali. Avšak z nenadání a ku podivu všechněm vstoupil jako dobrovolník do vojska královského proti Hugenotům.¹⁾ Byl César sedmý z třinácti dětí rodičův svých, a dva bratři jeho, jeden ve vojsku papežském, druhý v královském, přemluvili i Césara, aby stal se vojínem. V táboře vojenském César dobře vychovaný zachoval bez poskvrny čistotu srdce. Po ukončeném boji navrátiv se do domu otcovského zaměstnával se básněním a malováním. Brzo však sloužiti chtěl na loďstvu vypraveném při oblehání opevněného města Rochelle (Rošel) na malé zátocce Atlantického oceanu v nynějším departementu Dolnocharenteském (Dolnošarantském); ale nemoc donutila jej k návratu do otčiny.

Pozdraviv se cestoval do Paříže. Tam za tříletého pobytu ve společnosti nevěrců a zhýralců pozbyl nejdrazší poklad doposud obhájený, čistotu srdce, a odebral se opět domů do Cavaillonu, kdežto nedlouho po jeho příchodu zemřel mu otec, a brzo po něm bratr, kanovník v Salonu.²⁾ Ač se byl odcizil zásadám církevním, a spustil se cesty nábožné, přece zachtělo se mu kanovnícké hodnosti po bratrovi, jížto tenkrát i nekněz nabyti mohl. A hle, tichý život venkovský a čtení životů svatých vypůsobilo mu znovuzrození duchovní. Počal opět bedlivě čísti v knihách vědeckých, zvláště náboženských, a stal se horlivým plnítelem Zákona Božího. Biskup, přesvědčiv se o jeho schopnostech a ctnostech, přijal jej do počtu kanovníkův při svém hlavním kostele v Avignonu, a udělil mu svěcení kněžství. Od té chvíle nashromáždil sobě kněz kanovník César skvělých zásluh vyučováním, hlásáním slova Božího, horlivým hledáním duší pobloudilých a zachráněním jich od záhuby věčné, obětavým ošetřováním nemocných i malomocných, a všelikými skutky duchovního i tělesného milosrdenství.

Konečně čtením katechismu Tridentského probudil se v něm šlechtný úmysl, aby založil družstvo čili shromáždění kněží, jichžto důležitou úlohou bylo by vyučování věrouce

¹⁾ Hugenoté byli přívrženci reformované církve ve Francii; na začátku nazývali se Luteráni, ač se drželi učení Kalvinova. — ²⁾ Salon, město ve francouzském departementu Bouches du Rhone, mající 6000 obyvatelů.

křesťanské, kterouž vzdělává se ve společnosti lidské nejjistější základ pravého blaha. Z lásky k národu vzdal se hodností a příjmů svých, nevšímaje sobě úsměškův lidí po světsku smýšlejících; sepsal pravidla družstva svého, kteráž papež Klément VIII. (1593—1605) potvrdil; a vděčně přijal od arcibiskupa Avignonského bývalý dům Dominikánský s kostelem svaté Praxedy. Takovou měrou povstal první klášter „Otcův nauky křesťanské“ ve Francii, kterýž počítal čtyry kněze, čtyry čekatele důstojnosti kněžské mající již nižší posvěcení, a čtyry bratry nekněze. Prvním rektorem, správcem shromáždění toho, byl César de Bus, jemuž po několikaleté požehnané činnosti bylo ještě podstoupiti pernou zkoušku.

Skutky kajícími a neunaveným horlením pro čest a slávu Boží jako učitel, kazatel a zpovědník onemocněl a na obě oči oslepl ve svém 49. roce. Neštěstí to s trpělivostí vzornou snášeje nepřestával dítky a dospělé nevědomce ve víře křesťanské vyučovati a utvrzovati. Největší bolestí mu bylo, že nemohl mši svatou sloužiti; za to ale každého dne přistupoval k přijímání nejsvětější Svátosti oltářní.

Světec náš založil také za pomoci vdovy Le Faucher-ové shromáždění Voršilinek v Avignonu, z kteréhož domu mateřského povstaly také Voršilinské kláštery v Chamberilu a pak v Toulouse, kde César de Bus a jeho bratr klášter založil. César přiměl Voršilinky k životu společnému, ale bez klauzury a bez slavných slibů požadovaných k řádnému životu klášternímu.

Po osmnáctiměsíčné bolestné nemoci blaženě v Pánu zesnul César de Bus dne 15. dubna 1607. Jeho svatost osvědčil Bůh zjevnými známkami, za kterouž příčinou věřící a kongregace od něho založené prosili Stolicí Římskou, aby do počtu svatých v Církvi Páně přijat byl.

3. Svatí Eutyches, Viktorin a Maro, sluhové, mučníci Římskí.

Svatý Nerej a Achilej, bratři a komorníci, přemluvili svou paní a velitelku, vzácnou pannu Římskou, Domitilu, aby zasvětila panenství své Bohu Kristu. I přijala závoj panenský od papeže svatého Klémenta. Její zasnoubenec Aurelian slibo-

val jim veliké dary, nakloní-li jemu paní svou. Když pak oba s opovržením dary nabízené zamítli, obžaloval je Aureliana soudce Minucia Rufa, kterýž je mučiti a konečně stíti dal. ¹⁾

Nyní s obnovenou horlivostí ucházel se Aurelian o ruku své snoubenky Domitily. To však zase nepodařilo se mu, poněvadž, jako dříve Nerej a Achilej, nyní Eutyches, Viktorin a Maro dodávali velitelce své zmužilosti, aby setrvala ve svatém slibu. Nemoha je dostati na stranu svou, s přívolením císařským poslal je na své statky, kde těžkou prací, hladem a žízní trápeni byli. Když ale od Krista odvrátiti se nedali, ba také ještě mnoho jiných lidí od pohanství do Církve Kristovy převedli, byli usmrceni. Památka jejich světí se dne 15. dubna.

4. Svatá Basilisa a Anastasia (Nestázka), paničky Římské, mučenice.

Svaté paničky Basilisa a Anastasia, rodilé Římanky šlechtičny, bohačky, byly od svatých apoštolů Petra a Pavla na víru obráceny. Po smrti svatých apoštolů, když za tmy noční těla jejich odnešena a pochována byla, obě paničky vyzrazeny a jakožto křesťanky ukrutnému císaři Neronovi udány jsou. Císař bez odkladu dal je spoutati, k sobě přivesti, a rozkázal jim, aby se odřekly Krista. Nedosahnuv toho dal je do žaláře vsaditi, rozličně mučiti a konečně mečem odpraviti.

5. Svatý Beníšek (Benezeto), Avignonský.

Benedikt, pro útlost věku a pro malou postavu „Beníšek“ zvaný, pásal stádo matky své. „Benezeto,“ ctnostně a bohabojně vychován byv, trvával na poli po několik hodin na vroucných modlitbách a vzorně se choval. Pán Ježíš měl v něm takové zalíbení, že roku 1177., kdy mu bylo teprvé dvanáct let, třikráte po sobě promluvil k němu tato slova: „Benedikte, milé dítě mé, slyš hlas Ježíšův!“ — Beníšek, nevida nikde člověka a slyše potřetí slova ta, hlasitě zvolal: „Kdo pak jsi, Pane, jenž mluvíš ke mně? Slyším, ale nevidím Tebe!“ — Tu zavzněl hlas řkoucí: „Neboj se, dítě mé, já jsem Ježíš, tvůj Bůh!“ — Be-

¹⁾ Svatý Nerej a Achilej, dne 12. května.

níšek padl na kolena a řekl: „Co žádáš, abych učinil?“ — Hlas odpovéděl: „Opustíš stádo své, a přes řeku Rhodan (Rhône) vystavíš most!“ — Beníšek: „Ale, Pane můj, já nevím, kde řeka ta jest, a ovce své nesmím opustiti!“ — Kristus: „Uposlechni! Ovce tvé obstarám já. Najdeš ihned vůdce, kterýž tě dovede k řece. Učiň, co ti velím!“ — Beníšek: „Ale kterak vystavím most, nemaje než tři halře, jenž k tomu jistě nevystačí!“ — Pán Ježíš: „Důvěřuj se ve mne, a zapuď od sebe všeliké starosti!“

Beníšek požehnal se křížem svatým a odešel. Brzo spatřil po boku svém mládence přívětivě mluvícího: „Doprovodím tě k řece, přes kterouž budeš stavěti most.“ — Jako mladý Tobáš pod ochranou anjela Rafaela do Ragesu dalekého, tak Beníšek pod ochranou anjela od Krista mu poslaného šťastně přišel k řece Rhodanu, přes kterouž měl stavěti most.

Beníšek spatřiv široký a prudký Rhodan pravil: „Nemožnou jest věcí, aby se tu zbudoval most!“ — Anjel odvětil: „Nestračuj se, a čiň, co ti poručil Bůh. Jdi na loď, přeplav se do protějšího města Avignonu¹⁾, a vyjev tam biskupovi, co ti přikázal Bůh.“

Beníšek vkročil do lodi, ohlížel se po svém vůdci, ale ten již zmizel. Loď pohybovala se, tak že chlapec spatřoval v tom zázračnou ruku Páně. Odhodlaně vystoupil na druhý břeh a ptal se chlapečka tam stojícího, kde přebývá biskup? Chlapeček mu ochotně posloužil, a biskup Beníška laskavě přijal. Slyše pak, že Bůh jej poslal, aby přes Rhodan zbudoval most, usmál se biskup, maje za to, že pasáček jest v hlavě pomaten. Dal jej k starostovi města dovesti, aby chlapce dopravil na místo náležité.

Beníšek přijda k starostovi klidně mluvil: „Pane, Bůh mne poslal, abych přes Rhodan vystavěl most; musíte mi nápomocen býti.“ — Starosta žertovně pravil: „Tu máš kámen, (jímžby ani třicet mužů nebylo hnulo), a polož jej za základ mostu svého!“

Beníšek, ač všickni se mu smáli, byl potěšen, přistoupil ke kamenu, učinil nad ním znamení kříže, chopil se ho, a zdvihnuv ho na hlavu s takovou rychlostí donesl ho až k řece, že všickni podivením strnuli. Nyní už nikdo se mu nesmál, a každý

¹⁾ Avignon, hlavní město departementu Vaucluse v jižní Francii u řeky Rhonu, má 32,000 obyvatelů.

tím více věřil v úlohu pasákovu, ješto chorobní a nemocní, dotknuvše se roucha jeho, okamžitě zdrávi byli.

Kde kdo počal přispívati ku stavbě mostu. Jedni snášeli peníze, jiní připovéděli bezplatnou práci. Ještě toho roku mohla se započítí stavba. Tisíce rukou hýbaly se a Beníšek tak moudře práci řídil, že z toho patrně vysvítala moc Boží.

Most vyměřen byl na 1340 kroků s osmácti oblouky. Naskytující se překážky přemáhal Beníšek povzbuzováním, modlitbou, a hojnými zárazy. V oblouku třetím zařídil Beníšek kapličku, v nížto za stavby k Bohu se modlíval a pochován býti chtěl.

Dokončení mostu Beníšek nedočkal se. K tomu bylo potřebí plných jedenáct roků. Svátý Beníšek léta Páně 1184. blaženě zemřel, a za všeobecného zármutku pochován byl v kapličce té. Třetí třetina mostu dodělala se po jeho smrti; a ku podivu, tato třetina již zanikla, any dvě třetiny s kapličkou a ostatky svatého Beníška doposud zachovaly se. Hrob jeho i napotom býval mnohými zárazy oslavován.

Nedaleko mostu toho později vystavěla se nemocnice pod správou řeholníků, „Mostářů“ nazývaných. Do domu toho přijímali se také poutníci a lidé mající na starosti dobrý stav mostu.

U svatého Beníška osvědčil se výrok anjela Gabriela, kterýž řekl Marii Panně: „Nebude nemožné u Boha nižádné slovo.“ Luk. 1, 37.

6. Ctihodný Mstislav, veliký kníže Kyjevský.

Mstislav Vladimírovič Veliký, syn Vladimíra Monomacha, od roku 1088. kníže Novgorodský, pak Rostovský, po smrti svého otce 1125 stal se velkým knížetem Kyjevským. Mstislav šťastně válčil s Olegem Černigovským, pak s Čudy, jejichž města Odenpy (Medvědí hlavy) dobyl. Jako velkokníže zvítězil pak ve válce s Polockými knížaty 1125 a nad Litvany 1131.

Mstislav, kníže pravověrný, skvěl se ctnostmi křesťanskými a velikými dary Božími. Vyznamenával se podivuhodnou milosrdností ke každému člověku a horlivostí pro dům Páně. V Novgorodě vystavěl chrám Zvěstování Panny Marie, zlatem, stříbrem a drahokamy bohatě ozdobený. V Kyjevě zbudoval kostel ke cti svatému Theodoru Tyronovi, jež Mi-

chael, metropolita Kyjevský, k jeho žádosti přeslavně vysvětil. Mimo tyto i jiné kostely potřebami opatřil. Vездеjšími statky tak opovrhoval, že zlata a stříbra nikdy ani nedotkl se.

Předvídaje smrt svou, dal si v kostele svatého Theodora upravit hrob, do něhož jej s velikou úctou pochoval jeho syn a veškera rada městská. Zemřel klidně v Pánu roku 1132.

Pro Marianský chrám v Novgorodě dal přepsati slovné evangelium, kteréž po něm evangeliem „Mstislavovým“ sluje, a věkem i drahocenností nejbližší jest nejstaršímu „Ostromírovu evangeliu“ z roku 1056—1057, kteréž jest pouze o šedesát let starší. Oba chrámy Mstislavem zbudované doposud hlásají jeho zásluhy o Církev i o národ. Mstislav nalézá se v Srbském seznamu svatých z XIII. století.

Neděle II. po Velikonoci.

Jan 10, 11—16.

Slova dnešního svatého evangelia z úst Božského Spasitele našeho jsou slova přemilostná. V rozjímání o slovích těch od jakživa libovali sobě křesťané moudří a nábožní. Právě jasně a výslovně Pán Ježíš o Sobě: „Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své.“ Jan 10, 11. Už pastýřský život arcioctců Starozákonných, Abrahama, Isáka a Jakoba, naznačoval pravdu tu, že slavný a všemocný potomek jejich, zaslíbený Mesiáš, bude pastýřem veškerého lidstva. Ústy proroka Ezechiela předpověděl Hospodin: „Vysvobodím stádo Své a nebude více v loupež. Vzbudím nad nimi pastýře jednoho, kterýžby je pásal.“ Ezech. 34, 22. 23. K tomuto proctví a ke skutečnému životu pastýřskému prohlédaje, nazývá se Pán Ježíš „pastýřem dobrým,“ a povahu dobrého pastýře opisuje výrokem: „Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své.“ Pastýř, chce-li býti pastýřem pravým a dobrým, musí mnoho podnikati, aby dokonale opatřil a ochránil stádo své. Musí podrobovati se zimě, vedru a dešti; nesmí nikdy opouštěti stáda svého; nesmí dopouštěti, aby vlk docházel a ovce požíral; musí stádo své brániti i s nebezpečím života vlastního; a tudíž nejednomu pastýři už přihodilo se, že přišel o život při hájení

stáda svého. „Podobenstvím tím tedy praví Pán Ježíš o Sobě: „Já podstoupám tolik práce a trudu; já vynakládám tolik péče o Svě ovce; každou chvíli hotov jsem chrániti oveček Svých, brániti jich proti vrahům, krev Svou za ně vytlíti a všechna těžká muka na Sebe vzíti, abych jim pojistil spásu věčnou.“

Kristus jest vzorem všech duchovních pastýřů. Duchovní pastýři věnují svěřencům svým veškeren čas, všechnu snahu a péči svého života, a káže-li potřeba, i smrt podstoupají za ně. Skutečně v Církvi Kristově přemnoží pastýřové duchovní umírali za svěřence své, za svatou Církev Boží. Jmenovitě papežové Římští za prvních věků křesťanských až do prvního císaře křesťana, Konstantina Velikého, téměř všickni prolili krev za stádo Kristovo, za Církev Páně, a tak „život svůj dali za ovce své.“

Kdo toho nečiní, kdo nemá té lásky k Církvi, aby za ni vydal život pro spásu svěřenců svých, ten není dobrým, pravým pastýřem; tenť jest nájemníkem, o kterémž pravil Kristus Ježíš: „Nájemník, kterýž není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští stádo a utíká; a vlk lapá a rozhání ovce. Nájemník pak utíká, nebo nájemník jest, a nic nedbá o ovce.“ Jan 10, 12. 13. Vlkem rozumí se všeliké nebezpečí hrozící věřícím a Církvi. Vlkem jest pro Církev Kristovu každý bludař, každý pohoršlivec, každý nemravec, a ovšem hlavně otec a mistr všech těchto nepřátel pravdy svaté, hlavní strůjce všech nebezpečí na Církev Boží, ďábel, o kterémž napsal svatý apoštol Petr: „Protivník váš ďábel jako lev řvoucí obchází, hledaje, kohoby pohltil.“ I. Petr. 5, 8. Vlky nazýval Pán Ježíš farisey, a napomínal učeníky Svě říka: „Pilně se varujte falešných proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.“ Mat. 7, 15. Svatý apoštol Pavel pak předpovídal věřícím v Milétě: „Já vím, že po mém odchodu vejdou mezi vás vlci hltaví, kteříž nebudou šetřiti stáda; a z vás samých povstanou muži, jenž budou mluvití převrácené věci, aby odtáhli učeníky po sobě.“ Skutk. apošt. 20, 29. 30.

Není-liž i za doby naší a bohužel i v národě našem katolickém dosti takových, jenž v rouše ovčím přicházejíce vydávají se lidu za rádce a za vůdce, an zatím uvnitř jsou vlci hltaví, jenž ve společnostech mluví, a v novinách a knihách

špatných pší věci převrácené na časnou i věčnou záhubu národa? Tito bývají při národě, pokud jim z toho plyne časný zisk, tělesné pohodlí, blyskavá čest a povýšení k důstojenstvím. Jak mile však přichází nebezpečí, kteréž byli sami vyštvali na národ, pak opouštějí svedený národ a utíkají, aby sobě zabezpečili bídny život svůj; a vlk lapá a rozhání ovečky Bohu Kristu odcizené a proto dvojnásobně nešťastné, zbědované. Běda nájemníkům takovým, ale běda také všechněm těm, jenž byli uvěřili převráceným věcem a slovům jejich!

Pán Ježíš, vylčiv povahu nájemníka, opět pravil sám o Sobě: „Já jsem pastýř dobrý, a známí Své, a znají mne mé. Jakož mne zná Otec, i já znám Otce, a život Svůj dávám za ovce Své.“ Jan 10, 14. 15. Pán Ježíš těmi slovy vyjádřuje druhou známku dobrého pastýře, která záleží v tom, že pastýř dokonale zná ovečky své. Pán Ježíš Božskou vševědoudností Svou dokonale zná všecky ovečky, všecky věrné vyznavače a přívržence Své, „kteréž nikoli porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, ale drahou krví Svou Sobě vykoupil,“ I. Petr. 1, 19., je pro nebeské království upravit a ustrojil. A naopak, ovečky, lidé spasci a vykoupenci, kteří ke Kristu vinou se celou duší a celým srdcem, znají v Ném svého jediného pravého vůdce a pastýře dobrého, a vědí, že všechno, co mají a čím jsou, jenom od Krista mají a v Ném spásu svou nalézají. Lidé vykoupenci znají Krista dobrého pastýře svého podle znaků zevnějších, podle divů a zázraků, jimiž prokázal Božství Své, a podle svrchované Božské lásky, kterouž „zamiloval nás a vydal Sebe samého za nás.“ Galat. 2, 20. Lidé vykoupenci však také znají Krista dobrého pastýře svého podle pastvy, na kterouž nás vodí. Křesťan, jenž ke Kristu přivinul se celým upřímným srdcem, hojně nalézá v Církvi Jeho všechno, čeho potřebna jest rozumná vůle člověková. Co člověk rozumný a dobrou vůli mající pomyslit sobě může krásného, co vznešeného, co spasitelného a oblaživého, to všechno bohatě nalézá v Kristu. V Ném a jenom v Ném nalézá náš cit upokojení pravého a dokonalého; v Ném a jenom v Ném blaživého nasycení nalézá i naše mysl, náš rozum a naše vůle. Blažen a šťasten jest každý člověk už za života vezdejšího, může-li o sobě říci se svatým apoštolem Pavlem: „Živ jsem.

ne já, ale živ jest ve mně Kristus . . . Živ jsem u víře v Syna Božího.“ Galat. 2, 20.

Toto vzájemné poznání mezi Pánem, pastýřem dobrým, a mezi lidmi, ovečkami a vykoupenci Jeho, má svůj vzor v onom znání, kteréž od věčnosti jest mezi Bohem Otcem a jednorozeným Synem Jeho. Proto praví Kristus: „Jakož mne zná Otec, i já znám Otce;“ a tak znají mne moji, a já znám je. Otec dokonale zná Syna a Syn dokonale zná Otce, an jsou od věčnosti jedné bytnosti a přirozenosti. K podobnému dokonalému poznání Krista musí směřovati každého křesťana snaha veškerá, jeho rozum i vůle; pak jej bude Kristus, dobrý pastýř, nejen znáti, ale bude se také k němu znáti a prohlásí jej za Svého na soudu před Otcem Svým a před anjely Svými. Rozumem musíme Krista Spasitele svého každým dnem více poznávati; vůlí svou pak musíme se úplně odevzdávati Jeho osvětě a posvětě. „Neznámť vás,“ pravil Kristus k pannám nemoudrým. Mat. 25, 12. Avšak také k těm, kteří rozumem svým poznávají Krista Spasitele svého, Jej Pánem svým jmenují, ale skutkem vůli Jeho nečiní, praví Pán: „Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, kteříž činíte nepravost.“ Mat. 7, 21—23.

Syn Boží, Ježíš Kristus, přišel na svět, aby vykoupil a spasil celé pokolení lidské, aby byl dobrým pastýřem všech lidí; proto pravil dále: „I jiné ovce mám, kteréž nejsou z tohoto ovčince; i ty musím přivesti, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Jan 10, 16.

Už za Starého Zákona pravil Hospodin Bůh Abrahamovi, předpovídaje Vykupitele světa: „Budou v tobě požehnána všechna pokolení země.“ I. Mojž. 12, 13. Prorok Isaiáš jmenoval z vnuknutí Božího zaslíbeného Mesiáše „světlem všech národů a Spasitelem až do končin země.“ Isai 49, 6. Tudíž Pán Ježíš výslovně hlásal, že mimo židy má také ještě jiné ovečky, totiž pohany, jenž byli pobloudili od pravdy prvotně zjevené, a jež také přivede Svými apoštoly a jich nástupci do Církve světové a všennárodové, která až do konce světa trvati a rozprostíratí se bude od národa k národu, až pak na konci světa všickni národové poznají Krista, Vykupitele svého, a slyšeti budou hlas Jeho, tak že bude „jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Není smysl slov Kristových ten, jakoby všickni lidé, každý žid a každý

pohan, obrátil se ke Kristu, tak žeby potom nebylo už pražádných nevěrců. I za posledních časů člověčenstva budou nevěrci na této zemi. Kristus Pán sám ráčil předpověditi, že za posledních dob těch „povstanou falešní kristové a falešní proroci, jenž budou bludy rozšiřovati v lidstvu;“ Mat. 24, 24.; ale národové všickni tou dobou přivinou se k Církvi Kristově, tak že nebude už národa žádného, v němžby nebyl zvěstován, slyšán a vyznáván jediný dobrý pastýř Kristus.

Podobenství dobrého pastýře, jímž Kristus Pán sám nazýval Sebe v poměru ku svěřencům a vykoupencům Svým, jest tak významné a tak účelné, že už křesťané prvních věků za svého pronásledování nejraději představovali sobě Krista Spasitele svého jako dobrého pastýře. Obraz pastýře nesoucího ovečku na ramenou sbledává se nejčastěji v katakombách, v podzemních bytech a pohřebištích prvních křesťanů Římských. Pohledem na obraz dobrého pastýře nabývali první křesťané potřebné útěchy a posily za ustavičného nebezpečí.

I každý z nás měl by často a vážně připomínati sobě Krista, pastýře dobrého. Zvláště pak rodičové, hospodáři a hospodyně, mají osvojovati sobě povahu a vlastnosti dobrého pastýře, věrně konající důležitý, od Boha jim svěřený úřad ten v kruhu dítek a domácích svých. Otec má býti dobrým pastýřem, matka má býti dobrou pastýřkou v příčině svých dítek a domácích příslušníků a příslušnic. Moudrým slovem a vlastním příkladem mají vésti svěřence své ke Kristu a odháněti od nich vlka v jakémkoli rouše přicházejícího, aby z ovčince Kristova nebyli vylákáni a svedeni na cesty bludné, na záhubnou poušť bídy mravní za živobytí vezdejšího a bídy věčné. Otcové a matky národa našeho, nebuďte z babělými nájemníky a nájemnicemi u svých synů a svých dcer i domácích!

Dne 16. dubna.

I. Blahoslavený Benedikt (Beneš) Josef Labre, žebrák, Francouz.

Benedikt Josef Labre narodil se dne 26. března 1748. ve francouzském městě Amettě. Od mladosti byl mladším bratřím vzorem poslušnosti, zbožnosti a pilnosti. Dvanáctiletého Bene-

dikta dal otec svému bratru knězi na vychování. Otec, kupec bohatý, chtěl, aby se později vyučil ve školách vysokých; ale Benedikt neliboval sobě v řeči latinské, za to však horlivě čtával v Písmě svatém, rozjímal o něm a modlil se na místech osamělých, vyhýbaje se všelikým radovánkám. Jídal velmi málo; začasť dva i tři dny se postil. Dobré pokrmy dával čeledínům, sám pak požíval jen stravu nejšpatnější. Žádného žebráka nepropustil bez almužny. Se strýcem navštěvoval nemocné morovou ranou postížené, a ochotně sloužil jim.

Vyprosil sobě dovolení od rodičův, aby se mohl státi Trapistou.¹⁾ Trapisté propustili jej pro nedospělost. Kartusiáni nepodrželi ho tušíce, že povolán jest k životu ještě tužšímu, a Cisterciáci pro nemoc dali mu výpověď. I odhodlal se následovati svatého Aleksu.²⁾ Roku 1770. ve svém 22. roce rozloučiv se s otcem i matkou chodil jako poutník světem v chatrném obleku za vedra i za mrazu. Spával obyčejně pod širým nebem na holé zemi, aby neslyšel v hospodách surové klení a řeči rouhavé. Ve městech a v dědinách těšil zarmoucené, dával rady spasitelné a uzdravoval nemocné. Pro mravy bezúhonné jmenovali jej „anjelem v těle lidském“. Svého zpovědníka tak byl poslušen, že bez jeho svolení nevydal se na žádnou pouť, a všude především představil se faráři, k jehož rozkazu i mimořádně něco jedl a střevíce přijal. Tak během sedmi let proputoval Itálii, Francii, Švýcarsy, Španělsko a Německo za vedra i mrazu.

Vznešená byla jeho láska k Bohu a pobožnost k nejsvětější Svátosti oltářní. Bledá tvář před velebnou Svátostí začervenala se mu jako růže. Blahoslavenou Pannu Marii tak vroucně ctil, že kleče před obrazem Marianským u vytržení ustavičně vzdychal: „Maria, Matko má!“ — Bližního miloval jako sebe. Almůžny vyprošené rozdával chudým, a nemocným posluhoval s největší ochotou a vlídností. I lidi zachvácené ranou morovou neohroženě

¹⁾ Trapisté, mniši, povstali r. 1664. v cisterciáckém opatství La Trappe v departementu Orne u Mortagne ve Francii. Vstávají o druhé hodině s půlnoci, denně zaměstnávají se jedenáct hodin modlitbou a bohoslužbou, ostatně konají těžkou práci buď v klášteře, buď na poli svém. Žádný z nich nemluví mimo na potkání pozdravení: „Memento mori,“ t. j. „Pamatuj na smrt;“ každého dne pracuje Trapista chvíli o svém hrobě; požívají jen zeleniny a pijí vodu. — ²⁾ Sv. Aleksa 17. července.

opatruval. Za hříšníky modlival se celé noci, a tuze kál se za ně. Ryzou pokoru, tuhé sebezapírání, lásku k Bohu a bližnímu, a všechny ctnosti křesťanské netoliko slovy důraznými, ale hlavně příkladem svým odporoučel a šířil všude, kamkoli přišel. Politoval-li ho kdo slovem, „nebožák,“ odpovídal: „Nebožákem jmenujte jen toho, kdo v pekle jest na věky od Boha zavržen.“

Dne 16. dubna 1783. přišel už churav do Marianského kostela v Římě, kde modliv se do deváté hodiny omdlel. Když ze mdloby procitnul, přivedli jej do domu zámožného řezníka. Přijav svaté svátosti modlil se, a vyřknuv slova: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší,“ klidně v Pánu zesnul po nemoci jen desítihodinné.

Papež Pius IX. dal proskoumati svatý život a zázraky rekovného služebníka Božího, a prohlásil Benedikta Josefa za blahoslavence v Církvi katolické roku 1860.

2. Svatý Joachin Sienský, Servita.

Klarmont Pelakani narodil se roku 1258. v Sieně¹⁾. Byl důkladně vychován, a prospíval netoliko věkem a učeností, ale také bohabojností, úctou k Marii Panně a štědrostí k chudým. Rodiče bohatí vytýkali mu přílišné almužny; on pak vážně pravil jim: „Oblaž-li a spasí vás bohatství, jež začasť nejvíce odvracuje člověka od Boha?“ Od té doby i rodiče jeho stali se nábožnějšími. Hříšníci pak, vidouce jeho modlitby a tuhé posty, dávali se na pokání.

Jak mile mu bylo 14 let, umínil sobě, že vstoupí do kláštera. Rodiče nemohouce prosbami úmysl jeho zvrátiti, chtěli jej někam zavezti, ažby sobě jinak usmyslil. Klarmont však v noci ušel z domu otcovského do kláštera Servitů²⁾, kde přijal s rouchem řeholným jméno Joachin.

V klášteře byl nejmladším v letech, ale nejhorlivějším v konání povinností. Nejtěžší práce byla mu nejvítanější. Nejchatrnější strava uspokojovala jej. Z pokory žebрал na ostatní mnichy, a nikdy nesvolil, aby na kněžství vysvěcen byl. Nemocné

¹⁾ Siena, staré Sena Sulis, hlavní město Sienské provincie v Toskánsku, sedm mil jižně od Florencie v Itálii. — ²⁾ Sedmero zakladatelův Servitů dne 11. února.

navštěvoval, těšil a poučoval. Chudobným vštěpoval do duše důvěru v Boha, pracovitost a šetrnost. Ku podivu bývalo všechněm, že okamžité pomoci nabývali nemocní a nuzní, jenž Joachinovy rady nposlechli a celým srdcem obrátili se k Bohu. Aby ušel rostoucí úctě, která se mu prokazovala, odebral se ze Sieny do Arezza, města Toskánského. Avšak i tam rozhlašovali chválu jeho ti, jenž jeho přímluvou došli zázračné pomoci. Brzo znova povolán byl nazpět do Sieny, kde svítil netoliko řeholníkům, ale také měšťanům příkladem svým. Každou chválu rozhodně odmítal od sebe, a člověka zázračně uzdraveného důrazně napomenul, aby za to chválil Boha a nikoli jej, ješto jenom Bůh zázraky činiti může.

Dočkav se roku čtyřicátého sedmého zvěděl způsobem nadpřirozeným, že umře. Na Zelený čtvrtek oznámil spoluřeholníkům, že příštího dne odejde k Bohu. Vidouce ho zdráva nechtěli mu uvěřiti. Joachin však odprosil je, poručil se do jejich modliteb, slíbil jim, že za ně u Boha orodovati bude, přijal svaté svátosti a připravoval se bez ustání na odchod svůj. Když pak na Veliký pátek v kostele klášterním v paších zpívalo se: „Ježíš řekl: Dokonáno jest! A nakloniv hlavy, vypustil duši:“ Jan 19, 30. Joachin blaženě skonal. Papež Pavel V. a Urban VIII. dovolili řádu Servitův, aby svatého Joachina veřejně ctili a oslavovali.

3. Svatí Kalist, Charisij, Leonides, Kristiana, (Křištanka) Gala, Theodora (Bohdarka), Lota, Tercia, Chariesa, Nika, Galena, Nunechia, Basilisa a Kala, mučénici v Korintě Achajském.

Korint, město mezi zálivem Korintským a Eginským, byl netoliko první námořní mocí v Řecku pro svou polohu, ale stal se také památným mnohými mučeníky a mučenicemi, jež ve vodách jeho podstoupili mučnickou smrt. Za třetího století utopeni byli v Korintě nejen svatí Kalist a Charisij pro jméno Kristovo, ale také svatý Leonides s mnohými křesťankami, o čemž zachovala se následná zpráva v řeckých zápisech o svatých: „Dne 16. dubna boj svatého Leonida a spolumučeníků z krajín řeckých. Leonides na slavný den vzkříšení Páně zpíval s velikým zástupem, byl jat, svázán a do Korintu odveden. Jiní mužové a ženy odjinud přivedeni byli do téhož města. Postavili je před

soudnou stolicí vladaře městského Venusta, kterýž je vyzval, aby se odřekli Krista a obětovali bohům. Ješto pak křesťané statečně vyznali víru svatou, dal soudce Venust Leonida na sloup zavěsiti, ukrutně bičovati, pochodněmi připalovati, a konečně se všemi společníky a společníci v moři utopiti. Odvedli je na loď, odvezli loď asi třicet honů od břehu, přivázali jim kameny na hrdla a potopili je ve vlnách mořských.“

4. Svatý Fruktuos, arcibiskup Bražský.

Za vlády Visigotů čili Západních Gótů ve Španělech, jmenovitě za krále Reareda a po něm, kvetoucí katolická církev měla mnoho výtečníků, mezi nimi svatého Fruktuosa, jenž pocházel z rodu královského a od let dítčích liboval sobě v samotě. Rodiče zemřeli mu, a hned umínil sobě, že skutečnou touhu svou. Dříve však chtěl se k tomu konci vzdělati ve školách, které založil pro čekatele stavu duchovního biskup v Palencii.¹⁾ Prodal značnou část zděděných statků, rozdal ztržené peníze chudým a otrokům na svobodu propuštěným, a vystavěl několik klášterů. Nejznamenitějším z nich byl v pohoří u Vierza zbudovaný klášter Komplutum nazvaný odtud, že zasvěcen jest ke cti svatým Justinovi a Pastorovi, mučnickům Komplutským.²⁾

Nejprve Fruktuos osobně spravoval klášter Komplutum. Brzo však ustanovil za sebe opata, a odešel do jeskyně, aby se vyhnul lidem odevšad k němu se valícím. V jeskyni tuze káral tělo své. Ješto pak i potom ještě do jeho klášterů hlásili se mnozí zástupové, složil pro ně přísná pravidla předepisující mnichům dokonalé zapírání sebe a bezvýminečnou poslušnost.

Avšak ani o samotě nepřestali ho vyhledávati poutníci přemnozí. Zevnějšek i vnitřná svatost poustevníka Fruktuosa vábily zástupy. Odíval se pouze koží zvířecí, a skvěl se netoliko všemi ctnostmi, ale též mocí zázračnou. Za tou příčinou mínil se vystěhovati do zemí Východních. Avšak z vůle Boží zvolen a vysvěcen byl za arcibiskupa Bražského,³⁾ aby tím požeňnaněji

¹⁾ Palencia, hlavní město španělské provincie stejnojmenné s nádherným chrámem stoličným. — ²⁾ Complutum, starožitné město v Hispanii nyní Alcalá de Henares. — ³⁾ Braga (lat. Bracara Augusta), hlavní město v Portugalské provincii Entre Douro e Minho, osm mil od Oporty, sídlo arcibiskupa a primasa království.

působil. Rozmanité pronásledování vítězně překonával trpělivostí a mírností.

Když se mu přiblížila hodina smrti, nasypal v kostele popele na způsob kříže, na němž svatě v Pánu zesnul roku 670. Ostatky jeho později přenešeny byly do Kompostely. ¹⁾ Výroční památka svatého Fruktoza svěť se v Církvi dne 16. dubna.

Dne 17. dubna.

I. Blahoslavený Petr Kanisius, Jesuita.

Petr Kanisius, z Nizozemské rodiny de Hondt, narodil se dne 8. května 1521. v Nimvegách, v tehdejšímu Geldernském vévodství počítaném k Dolejšímu Německu. Narodil se téhož roku 1521., kdy politování hodný Martin Luther započal zjevně v Německu svou vzpouru proti Církvi a kdy svatý Ignác Loyolský, přestav býti vojínem zemským, stal se bojovníkem Kristovým. Petr Kanisius studovav v Kolíně Rýnském, odebral se do Mohuče ²⁾ na duchovní cvičení Petra Fabra ³⁾, jenž poznav jeho vlohy a zbožnost, přijal jej dne 8. května 1543 do tovaryšstva Ježíšova, kterýžto nový církevní řád byl papež Pavel III. teprve před třemi léty potvrdil dne 27. září 1540. Petr Kanisius, první Němec v tovaryšstvu Ježíšově, stal se také přední ozdobou jeho.

Navrátil se do Kolína, vstoupil veřejně do řádu toho, dokončil tam s jinými mladými Jesuity od Fabra poslanými své učení, byl na kněžství vysvěcen a horlivě odpíral šířící se reformaci Lutherově, podporované pobloudilým arcibiskupem Kolínským Heřmanem z Viedu. Požíval pak Petr Kanisius už toho času takové vážnosti, že jmenem vysokých škol, arcibiskupské kapitoly

¹⁾ Compostella, Sant Jágo de Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku, sídlo arciskupa, jehož velechrám má pod sebou podzemní kostel a hrob svatého apoštola Jakoba Menšího, do něhož putují nábožní zástupové ze všech kontin Evropských. — ²⁾ Mohuč (Mainz, Moguntium), hlavní město velkovévodské provincie Hesenské na Rýnu, má mezi desíti kostely nejkrásnější chrám svatého Ignáce Loyolského. — ³⁾ Petr Faber (le Favre), první soudruh svatého Ignáce Loyolského při zakládání tovaryšstva Ježíšova, a jediný kněz nové společnosti té, nar. 1506 † 1546. Dne 1. srpna.

a duchovenstva Kolínského odevzdal císaři Karlu V. ve Vormsu ohrazení a žalobu, následkem čehož od víry odpadlý arcibiskup Kolínský roku 1547. byl sesazen.

Za pobytu jeho u císaře seznámil se s ním biskup Augšpurkský, kardinál Otto Truchses z Valdburgu, upřímný přítel nového řádu Jesuitského. Spoléhaje na jeho rozsáhlé vědomosti bohovědné i na jeho horlivost pro svatou věc Církve katolické, vypravil kardinál Petra jako bohoslovce svého s Klauziem le Jay na všeobecný církevní sněm do města Tridentu¹⁾ léta Páně 1547. Z Tridentu odebral se Petr Kanisius s otci sněmovnísky do Bologni, přišel pak ponejprv do Říma, kde jej general řádu, svatý Ignác Loyolský ustanovil za věrověsta pro Mesinu.²⁾ Vrátil se roku 1549. učinil čtvero slibů řeholných slavně samému svatému Ignáciovi Loyolskému v Římě.

Jda nazpět do Německa cestou v Bologni povýšen byl za doktora bohosloví (za mistra Písem svatých), oddal se učitelskému úřadu bohovědnému, a učiněn jest v měsíci listopadu 1549. profesorem dogmatiky v Ingolstadt, ³⁾ později pak rektorem a náměstkem kancléře vysokých škol.

Roku 1551. povolal jej císař Ferdinand I. do Vídně, kdežto po smrti Le Jayové stal se profesorem bohovědy, dvorním kazatelem a rektorem i koleje i university. Císař Ferdinand, dobře oceniv muže tak nábožného a učeného, radil se s ním ve všech důležitých věcech náboženských, a svěřil mu sepsání katechismu, který se měl na odpor postaviti katechismu Luthеровu i v zemích Rakouských už rozšířenému. Mimo to uložil mu císař náležité opravení Vídeňské university; a ještě nikterak hodnost biskupskou na se vzíti nechtěl, odevzdal mu administrování biskupství Vídeňského 1554—1558.

Neunaveným vyučováním, horlivým hlásáním slova Božího, uspořádáním vysokého učení Vídeňského, sepsáním velkého i ma-

¹⁾ Trident, město v jižním (Vlašském) Tirolsku na řece Adizi; někdejší Římské Tridentum, nyní u Italů Trento. — ²⁾ Messina, hlavní město Italské provincie Messinské v Sicílii na úžině Messinské, má 50 kostelů. Úžina Messinská, spojující moře Jonské s Tyrrhenským, pověstna jest úskalím Scylly a tůně Charybdy. — ³⁾ Ingolstadt, město a pevnost v kraji Hornobavorském na levém břehu Dunaje, kde roku 1472. založena universita, která r. 1800. do Landshutu, a r. 1826. do Mnichova přenesena byla.

lého katechismu, jenž až do druhé polovice sedmnáctého století i v národních školách Českoslovanských výborně působil, a moudrou správou záležitostí církevních i školských brzo opět v zemích Rakouských zavedl pořádek žádaný, a netoliko zastavil vtrající se německé protestantství v zemích našich, ale byl také příčinou, že veliké množství protestantů o pravdě přesvědčilo a navrátilo se do lůna Církve katolické.

Roku 1556. učinil svatý Ignác Loyolský Petra Kanisia prvním provincialem řádu Jesuitského v Německu a v našich zemích Českoslovanských, kdežto nashromáždil sobě velikých zásluh o rozprostranění a zvelebení řádu toho výtečného. Koleje Pražská, Augšpurkská, Dillingenská v Bavořích, Ingolstadská, Inšprucká a Freiburkská ve Švýcarsku, za jeho správy založené, vydávají svědectví o jeho požehnané činnosti.

Za císaře Maximiliána II. odebral se Petr Kanisius do koleje Freiburkské, kdež dokonal záslužný život svůj dne 21. prosince 1597 v 77. roce věku svého.

Mimo jiné knihy sepsal Petr Kanisius také životopisy svatých, a přeložil některé spisy otcův církevních.

Petr Kanisius, jehož hrob několika zázraky oslaven jest, byl od papeže Pia IX. prohlášen za blahoslavence.

Za věku, kdy mimo jiné země i naše Čechy, Morava, Slezsko a Slovensko byly ve velikém nebezpečí ztráty víry praotcův svých Slovanských, učiněn jest blahoslavený Petr Kanisius takorba novým apoštolem, jehož činností i národ náš utvrzen byl v náuce katolické a v dobrých mravech. Onť spůsobil blahodarnou nápravu za věku svého učením, příkladem, vyjednáváním s vladaři a velmoži, misiemi na venkově a ve městech a zařízením nižšího i vyššího školství. Sláva jeho nepomine ani v národě našem!

2. Svatá Isidora a Neofyta, sestry, mučenice Lentinské.

Svatá Isidora a Neofyta, sestry z rodu vznešeného v Lentinech na Sicilii ostrově,¹⁾ prvá matka svaté Thekly,

¹⁾ Lentini, Leontini, staré Leontium, Italské město v Sicilské provincii Noto, jihozápadně od Katanie.

druhá matka svatého Neofyta, biskupa Lentinského,¹⁾ oslavily rod svůj i vlast svou rekovným mučenictvím. Za šestého pronásledování pod Římským císařem Maximinem Thrakem (235 až 239) byl na Sicilii císařským náměstkem a vladařem Armát, který obžalované křesťanky sestry k soudu svému povolal, a když nižádnou mukou nedaly se pohnouti, aby obětovaly modlám, je usmrtiti kázal.

Svatá Thekla těla jejich pochovala nejprvé na statku svém, později pak přenesla je do chrámu ke cti zbudovaného jim a jiným mučenkám.

3. Svatý Anicet, papež, mučenik.

Dle zprávy církevního dějepisce Eusebia²⁾ povýšen byl Anicet, rodem ze Syrie, po smrti papeže Pia I. roku 157. na stolicí apoštolskou. Papežem byl jedenáct let a svatě zemřel v osmém roce panování císaře Marka Aurelia Antonína (161—180).

Za jeho nejvyšší správy církevní sběhly se věci důležité. Bludaři Gnostikové i v samém Římě šířili bludy své. Mimo Gnostika Valentina a jiné čelné muže stránky té byl i Marcion v Římě, kdežto sešel se s bývalým spolužákem svým svatým Polykarpem. Bludař Marcion, spatřiv svatého Polykarpa, oslovil jej: „Znáš-li nás?“ — Svatý Polykarp odpověděl mu do očí: „Znám tebe prvorozence satanova!“³⁾

Dle listu svatého Irene⁴⁾ svatý Polykarp přišel do Říma k papeži Anicetovi, aby se dohodl s ním o některých sporných věcech. Papež před odchodem milého hosta Polykarpa vyzval, aby místo něho měl slavnou mši svatou, čímž arcibí svatého Polykarpa uctil velice roku 166.

Do té doby spadá také pronásledování křesťanů císařem Markem Aureliem, jemuž svatý Justin osobně odevzdal druhou písemnou obranu křesťanův, a tím uvalil na sebe mučnickou smrt.

¹⁾ Svatá Thekla, panna, dne 10. ledna, svatý Neofyt 1. září. —

²⁾ Euseb. histor. eccl. Lib. IV. cap. 11. et cap. 19. — ³⁾ Viz Sv. Polykarp dne 26. ledna I. 459. — ⁴⁾ Epistola ad Victorem papam, Euseb. hist. eccl. V, 24.

Také židovsko-křesťanský učenec Hegesip¹⁾ toho času přibyl do Říma, a trval tam po delší dobu.

Svatý papež Anicet pro víru Kristovu umučený pochován byl na hřbitově u silnice Apiovy, kterýž později nazván byl hřbitovem svatého Kalista. Roku 1590. část jeho ostatků darována byla Jesuitům v Mnichově; jinou část věnoval papež Klément VIII. roku 1604. Janu Angelovi, hraběti Hohenemp-skému²⁾, kterýž sepsal latinský životopis svatého Aniceta.

4. Svatý Rudolf, pacholík, mučeník Bernský.

Léta Páně 1287. uradilo se několik židů v Bernu³⁾, že nějaké dítě křesťanské tajně usmrtí. Jeden z nich vlákal chlapečka Rudolfa do domu svého. Ostatní shromáždili se u něho, odnesli pacholíčka do sklepa podzemního, a ukrutně umučili jej, aby osvědčili svou nenávist k víře křesťanské.

Ač pak pozorně ukrývali zločin svůj, přece byl vyzrazen. Duchovenstvo Bernské a veškerá obec, přesvědčivše se, že nevinný Rudolf usmrcen byl pro víru křesťanskou, pochovali tělo jeho za mnohé slávy v hlavním kostele před oltářem svatého kříže, jenž následkem toho pojmenován byl oltářem svatého Rudolfa, kteréhož Bůh oslavil mnohými zázraky. Židé zločinní byli na smrt odsouzeni, ostatní pak z města vypovězeni.

Takovito zločinové páchaní od jednotlivých židů bývali příčinou hrozného pronásledování židů, kteréž arcíť moc duchovní i světská zavrhovala, ale nesnadno zamezovati mohla.

5. Svatý Simeon Barzabon, arcibiskup a mučeník v Seleucii, a spolumučeníci: Guhštazad, komorník, Abdaikla a Hananiáš, kněží, a Fusik, vrchní dozorce královský.

Persia jest říše v Asii, ohraničená na sever Ruskou Arménií a mořem Kaspickým, na východ Afganistanem, na jihu mo-

¹⁾ Euseb. hist. eccl 4, 11. a 22. — ²⁾ Hohenemps, Tyrolský městys ve Vorarlberku nedaleko Rýna nad jezerem Bodamským mezi Feldkirchen a Bregencem. Roku 1760. vymřeli po meči samostatní hrabata Hohenemští, načež císař František I. hrabství to jako oduřelé léno říšské udělil domu Rakouskému; proto v titulu velkém císař Rakouský jmenuje se též „hrabětem Hohenempským.“ — ³⁾ Bern, hlavní město největšího kantonu Švýcarska.

řem Indickým, a na západ říší Tureckou. Persia byla za časů Kristových říší velikou. Peršané, totiž: Parthové, Medové a Elamité, byli v Jerusalemě při seslání Ducha Svatého (Skutk. apošt. 2. 9.) a seznámili se s křesťanstvím. Do Persie přišli svatí apoštolové Šimon a Juda, kteříž mnoho Peršanů na víru Kristovu obrátili. Jeden z 72 učensků Páně, Mares, spravoval vždy rostoucí obec křesťanskou v dvojatém hlavním městě Perském „Seleucia—Ktesifon“ na březích řeky Tigris po 33 let, a snášelivý král Artaban i jeho nástupcové neutiskovali křesťany. Biskup Seleucie—Ktesifonský, zprvu podřízený patriarchovi Antiochijskému, později byl primasem celého východu za Eufratem a Tigrem. Avšak roku 226. po Kristu Artaxerxes král zvelebiti chtěl říši svou, a k tomu konci i modloslužbu starou. Tudíž nastalo pronásledování křesťanů v Persii valně rozmnožených. Ještě hůře dařilo se jim za králů pozdějších. Nejukrutnějším pronásledovatelem křesťanů byl král Sapor II., narozený roku 310., zemřelý 379. Hlavní pronásledování započalo roku 341., a trvalo až do smrti krále Sapora II.

Roku 343. podstoupil mučnickou smrt primas Perské Církve, arcibiskup Seleucia—Ktesifonský, Simeon, a několik jiných biskupů a mnoho kněží, jahnů a nižších duchovníků. Té doby vydaným zákonem propadl smrti každý křesťan bez ohledu na pohlaví a stav. Zákon ten ale později zmírněn byl tou měrou, že toliko osoby duchovní: biskupové, kněží, mniši a jeptišky byli usmrcováni. Nicméně přece tisíce křesťanů musely (dle svědectví Sozomena) pro Krista život položiti; 16.000 mučensků a mučenic známo bylo dle jména; nejmenovaných bylo bez počtu.

Simeon nadzmněný měl příjímí Barzabon, t. j. syn valchářův dle řemesla otcova. Byl žákem Papy, arcibiskupa v Seleucii—Ktesifonu, jenž jej roku 314. přidružil sobě za pomocníka v úřadě biskupském. Po smrti Papově byl Simeon arcibiskupem. Na první všeobecný sněm církevní v Nicee roku 325. poslal arcibiskup Simeon svého zastupitele Skiadusta,¹⁾ jenž pak byl jeho nástupcem na prestolu arcibiskupském.

Jenom tyto věci známy jsou ze života svatého Simeona. Za

¹⁾ Skiadustes, Šadhust, biskup Perský, dne 20. února.

to ale svatý Maruthas zevrubně zaznamenal jazykem chaldejským jeho umučení a smrt.

Král Sápór II., již z politiky chybné nepřítel křesťanské víry, a mimo to poštvaný od modloslužebníků pohanských, vydal zákon, jímžto na křesťany uvalovaly se veliké platy a práce otrocké Arcibiskup Simeon, ujímaje se křesťanů, psal králi způsobem apoštolským takto: „Ješto Ježíš Kristus dobrovolně vydal se na smrt za veškeren svět, kterýž vykoupil krví Svou: kterak mohl bych se strachovati, maje život svůj vydati za národ, o jehož spáse pracovati jest povinností mou? Nežádám sobě rozmnožení dnů svých, nemohu-li žíti bez nepravosti. Nedovoluješ mi Bůh, abych hleděl prodlužovati život svůj na škodu duším, za kteréž umřel Jeho Syn. Nejsem tak zbabělý, abych se bál vstoupiti do šlepečí Spasitele svého. Z jeho milosti pociťuji v sobě sílu, abych byl účastníkem oběti Jeho. I lid můj dovede umříti za víru, v nížto nalézá spásu svou.“

Král Sápór listem tím rozhněval se náramně. Ihned rozkázal, aby kněží a jahnové byli zavražděni, a nádoby kostelní nepřislusným upotřebením znesvěceny. Simeona však, jenž prý klaní se bohu císaře Římského, a jeho boha tupí, dal k sobě přivesti, aby jej soudil. Židé, odjakživa nejhorší nepřátelé křesťanů, popuzovali krále ještě více k hněvu řkouce: „Veliký králi, spravedlivý jest hněv tvůj. Píšeš-li ty císaři, on nevšímá sobě listů tvých; píše-li mu Simeon několik řádků, povstává, aby je přijal, s trůnu svého, uctivě je líbá a velí, aby se naplnilo, cokoliv žádá.“

Simeon arcibiskup a dva z jeho dvanácti kněží, Abdaikla a Hananiáš, byli spoutáni a ke králi té doby v krajině východní sídlícímu přivedeni. Simeon, veden jsa Susou,¹⁾ rodištěm svým, prosil, aby jej nevedli cestou u kostela, kterýž pohanští magové²⁾ proměnili v modlitebnici židovskou. Vůdcové spěchající za několik dnů dorazili do sídla královského.

Král Sápór, uslyšev, že hlava křesťanů jest v jeho městě, dal jej k sobě přivesti. Simeon přišed neklaněl se králi po spů-

¹⁾ Susa, hlavní město Staroperské provincie Susiany, zimní sídlo králů Perských, mezi řekami Choaspesem (nyní Kerah) a Eulaiem (nyní Džerrahi.) Z velkolepého mostu a nádherného paláce zachovaly se jen zříceniny. —

²⁾ Magové byli členové kněžské kasty u Peršanů a Medů pohanských.

sobu Perském, a tudíž ptal se ho Sápor: „Proč jsi dnes pomínil toho, co jsi jindy činíval?“ — Simeon: „Dnes předveden jsem v okovech, abych zapřel Boha svého!“

Magové vinili Simeona, že jest spojencem nepřátel říše, a tudíž prý jako velezrádce hoden smrti. — Simeon: „Ó vy šibalové, nestačí-li vám, že jste zkazili království toto? Musíte-liž i nás vinit z nepravosti svých?“

Král laskavěji promluvil k němu: „Věř mi, Simeone, mám mínění dobré! Budeš-li se klaněti slunci, prospěješ sobě i národu svému.“ — Simeon: „Kterak se mohu klaněti slunci, an jsem neklaněl se tobě, který jsi bytost dokonalejší nad slunce? My známe jenom jediného Pána, Ježíše Ukřižovaného!“ — Král: „Kdyby se's klaněl Bohu živému, omlouval bych pošetilost tvou; ale ty se klaníš člověku, kerýž umřel na potupném dřevě! Usmysli sobě, a koř se slunci, jehož božství koř se každý! Učiníš li to, budeš požívati v říši mé nejvyšších hodností, ctí a bohatství.“ — Simeon: „Ty nevíš, kdo jest Ježíš Kristus. Jestli Stvořitelem lidí, Pánem slunce, kteréž při Jeho smrti zatmělo se zármutkem. Slavně vstal z hrobu a z vlastní moci vstoupil na nebesa! Čest, kterouž mi slibuješ, neláká mne; můj Bůh chystá mi čest mnohem vznešenější.“ — Král: „Tedy aspoň šetř života svého a nesčetných lidí, jenž s tebou zahynou, setrváš-li v tvrdošijnosti své.“ — Simeon: „Dopustíš-li se nepravosti takové, pocítíš její velikost a budeš trestán v onen den hrozný, kdy Soudce nejvyšší požádá od tebe počet ze všech činů tvých. Co se mne týká, já ti milerad přepustím zbytky svého bídného života vezdejšího.“ — Král: Nuže tedy, uvrhni se v záhubu; ale stoupencův tvých jest mi líto. Vynasnažím se, abych trestem na tobě vykonaným vyléčil je z pošetilosti.“ — Simeon: „Přesvědčíš se, že křesťané nedají život věčný za život časný. Oni by nevyměnili tvou hodnotu královskou za jméno nesmrtelné, kteréž jim dal Ježíš Kristus!“ — Král: „Nebudeš-li se klaněti mně a slunci, božství celého Východu, u přítomnosti velmožů říše mé, ranami zohyždím tobě zítřka krásný obličej a lepou postavu těla.“ — Simeon: „Se sluncem stavíš se na roveň, a prohlašuješ ho za božství, ač větší jsi nad slunce. Zohyždíš-li tělo mé, nebudu na to dbáti, dobře věda, že Ten, jenž mi ho dal, je opět vzkřísí a krásnějším učiní!“

Král vida, že nezviklá statečnost vyznavačovu, kázal jej odvesti, přes noc v úzkém žaláři umístiti, a příštího dne zase předvesti.

U brány paláce stal muž starý, postavy vysoké, náčelník velmožů při dvoře královském, jmenem Guhštazad, t. j. říšský urozenec, jenž byl vychoval krále Sapora, a nyní zastával úřad nejvyššího komorníka. Byv dříve křesťanem klaněl se slunci, aby se králi zalíbil. Muž ten, vida, že biskupa odvádějí do žaláře, poklekl před ním a pozdravil ho. Ale arcibiskup Simeon odvrátil od něho zrak svůj, aby mu osvědčil, že nenávidí odpadlictví. Komorník rozplakal se a zvolal: „Ó já bídníku! Nesu-li tak bolestně nespokojenost Simeonovu, kterak obstojím před hněvem Božím, kterého jsem zapřel?“ — Vstal a pospíchal domů, svlekl roucho slavnostné, zahalil se v šat smutečný, a tak vrátil se k bráně královské.

Král, dozvědév se, co se stalo, povolal komorníka a oslovil ho řka: „Zmocnil-li se tebe zlý duch?“ — Komorník: „Nikoli, králi můj! Kdo se může více rmoutiti nade mne? Proti Bohu zhřešil jsem, počav klaněti se slunci. I proti tobě zhřešil jsem, konaje na oko modloslužbu, jižto ztracuje srdce mé.“ — Král: „Co že? To by mohlo zarmucovati tebe? Věř mi, já ti napravím hlavu, nevypudíš-li z ní ihned takové pošetilé myšlénky!“ — Komorník: „Bůh nebes i země jest mi svědkem, že tě v této věci nebudu déle poslouchati a dopouštěti se nepravosti, jižto hořce lituji. Já jsem křesťan a osvědčuji před tebou, ó králi, že nevolím nikdy více jednati proti Bohu, abych se lidem zalíbil.“ — Král: „Lito jest mi stáří tvého, a že pozbudeš mzdu za dlouholeté služby své. Zaříkám tě, odřekni se předsudkův špatného davu, sice mne přinutíš, abych uvalil na tebe tresty, určené davu tomu.“ — Komorník: „Věz, ó králi, že nikdy více neodřeknu se Boha pravého, abych se klaněl pouhým tvorům!“ — Král: „Klaním-li i já se tvorům?“ — „Komorník: „Ovšemť, ó králi, a sice tvorům neživým a bezrozumným!“

Touto odpovědí rozzuřený král kázal vyznavače křesťana mučiti; ale na přímluvu velmožův upustil od toho, a dal jej hned usmrtiti.

Komorník, než jej vyvedli na popravu, dal prositi krále, aby poprava jeho byla veřejně prohlášena spolu s důvodem, že

víru svou zapřítí nechtěl. Chtěl napravit pohoršení, jež byl křesťanům dal odpadem svým. Král svolil domnívaje se, že smrt pro víru v Krista odsouzeného věrného služebníka odstraší mnohé jiné od toho náboženství. Kdyby byl křesťany lépe znal, byl by věděl, že rekovnou smrtí komorníkovou křesťané tím více utvrdí se ve víře své.

Staříčský komorník stát byl na Zelený čtvrtek.

Simeon, slyše v žaláři o mučnické smrti komorníka, děkoval Bohu, a sám také roztoužil se po milosti té řka: „Ó přestátný den, kdy umru pro Ježíše Krista! Onť mne vysvobodí z nebezpečí a béd života vezdejšího, a dá mi korunu, po které už dávno vroucně vzdychám. Potom přestane utrpení moje; potom setříný budou slzy ustavičně tekoucí.“ An tak mluvil, vztahoval ruce k nebesům. Spoluvěznové, kněží Abdaikla a Hananiáš, žasnouce patřili v krásnou, láskou Boží roznícenou tvář jeho.

Simeon po celou noc ze čtvrťka na Veliký pátek trval na modlitbách. Soudruhové slyšeli slova jeho: „Ó Ježíši, vyslyš mne, ač nehoden jsem smilování Tvého! Dejž mi píti kalich smrti toho dne a v tu hodinu, kdy Ty's trpěti ráčil, aby se vědělo, že Simeon zůstal poslušen Pána svého, a že z lásky k Němu obětoval život svůj.“

Na Veliký pátek opět předveden byl před krále. Nevolic jemu se klaněti. Král se ho tázal: „Který jest výsledek tvého nočního rozjímání? Užiješ-li dobroty mé, anebo setrváš-li v pošetilosti své dávaje přednost smrti? Jenom jednou pokoj se slunci, a dám ti pokoj. Nabudeš svobody, a já budu chrániti tebe proti nepřátelům tvým.“ — Simeon odvětil: „Chraniž mne Bůh, abych se dopustil toho hříchu, a dal takové pohoršení.“ — Král: „Pro naše staré přátelství se mírním! Zhrdneš-li laskavostí mou, přísudť sobě neštěstí své!“ — Simeon: „Přestaň, ó králi, lahodnými slovy přemlouvati mne. Stůl jest vystrojen, práhnu po hostině svaté, k nížto mne zve Pán můj.“

Král obrátiv se k dvořanům pravil: „Vizte pošetilost muže toho, jenž raději umřítí volí, než odřící se přesvědčení svého! Budiž stát!“

Sto jiných křesťanů přivedeno bylo ze žalářů na smrt. Mezi těmi bylo pět biskupů, několik kněží a jáhnů; ostatní měli

n i ž š í sv ě c e n í. Toho času hlavn ě j e n d u c h o v n í u s m r c o v á n í b ý v a l i.

Soudce přimlouval jim, aby se klan ě l i s l u n c i, a t a k z a c h o v a l i ž i v o t s v ů j. V š i c k n i j e d n o m y s l n ě p r o h l á s i l i, ž e r a d ě j i p o d s t o u p í v š e c k y m u k y, n e ž b y o d p a d l i c t v í m u r a z i l i B o h a p r a v ě h o.

Nyní počal se vykoná v a t i v ý r o k s m r t i. S i m e o n m u s e l b ý t i s v ě d k e m s m r t i s o u d r u h ů s v ý c h, a b y s n a d z a s t r a š i l s e. O n a l e u t v r z o v a l b r a t r y s v ě v e v í r e a t ě š i l j e n a d ě j í r a d o s t n ě h o v z k r í š e n í. P o v š e c h i S i m e o n a j e h o p r ů v o d c o v ě k n ě ž í A b d a i k l a a H a n a n i á š v z a l i k o r u n u m u c e n i c k o u. H a n a n i á š, b y v s v l e c e n, m i m o v o l n ě z a c h v ě l s e. T o z p o z o r o v a v F u s i k, v r c h n í d o z o r c e n a d p r a c o v n í k y k r á l o v s k ý m i, z v o l a l: „N e b o j s e, H a n a n i á š i, j e n o m n a o k a m ž i k j e š t ě z a v ř i o c i, a s p a t ř í š s v ě t l o J e ž í š e K r i s t a.“ H a n a n i á š p ř i j a l r á n u m e c e m s m r t í c í m.

Fusika hned vedli ku králi, aby ospravedlnil řeč svou. Král vyčítal mu nevděčnost. Fusik odpověděl: „Rád bych dal život za smrt těchto šlechtných křesťanů. Vzdávám se, ó králi, důstojenství propůjčeného, poněvadž nepokojem naplňuje srdce mé. Prokaž mi tu milost, abych učiněn byl společníkem těch, jichžto smrt viděl jsem. Za největší štěstí pokládám smrt jejich!“ — Král: „Smrt jejich stavíš nad úřad svůj? Máš-li zdravý rozum?“ — Fusik: „Arciť mám rozum zdravý. Jsem křesťan a proto máje důvěru v Boží smilování, přednost dávám smrti pro Boha před každou ctí tebou mi propůjčenou!“

Král zuře hněvem dal mu od katů hrdlo proříznouti, jazyk vyrvati a tak jej usmrtiti. I jeho dcera zasvěcená čistotě panenské byla přivedena a zavražděna.

Svatý Simeon umučen byl na Veliký pátek dne 17. dubna roku 341. Svátý Maruthas později sebral ostatky jeho a všech mučedníků za toho pronásledování, a pochoval je v kostele svého biskupského sídla v Mesopotamii. Město ono pak nazváno bylo „Městem mučedníkův“ — Martyropolis.

6. Svátá Anthusa, panna Cařihradská.

V říši Byzantské panoval 718—741 císař Lev III. Isaurický, jenž rozžehl záhubnou bouří proti obrazům svatých. Ná-

sledniskem jeho 741—775 byl syn Konstantin V. „Kopronym“, t. j. „Necuda“ nazvaný, kterýž měl za choť Irenu, křesťanku pravověrnou. Roku 750. narodil se jim syn Lev IV., jenž po smrti otcově 775. dosedl na trůn Cařihradský. Před ním spatřila světlo světa Anthusa, kterouž císařovna Irena vychovávala v pravé víře katolické. I choť Lva IV. jmenovala se Irena, krásná Atheňanka, kteráž po smrti manžela svého žádala Anthusu švakrovou, aby společně s ní zastávala vládu za nezletilosti císaře Konstantina VI. Anthusa však raději volila sloužiti výhradně toliko Kristu, a tudíž přijala z rukou patriarchy, svatého Tarasia, závoj v klášteře Cařihradském, od bohaté paní Eumenie založeném, kdežto svatě žila a zemřela na konci osmého století.

V řeckých zápisech o svatých o ní praví se: „Svatá Anthusa, dcera Konstantinova, měla k rozkazu otce svého vstoupiti do stavu manželského, k čemuž ale nesvolila. Po smrti otcově stala se volnou a samostatnou. Statky své rozdávala chudým, kostelům a klášterům, a vykupovala otroky na svobodu. Ze zlatých šatů svých dala zhotoviti roucha kostelní. Opuštěné sirotky shromažďovala a vychovávala, jsouc jim pravou matkou. Za zemřelé modlila se, starce a stařenky opatrovala v chudincích. Zastávala ji Irena, vdova císařovna, a její syn Konstantin, aby s nimi společně vládla; ona však pokaždé vyhnula se, až pak jako jeptiška v klášteře Eumenie odešla k Hospodinu.“

Dne 18. dubna.

1. Svatý Apolonius, radní Římský, mučeník.

Římský císař Kommodus panoval od roku 180—192. po narození Páně. Byl panovníkem všestranně ničemným. Pramálo pečoval o říši svou.

Za jeho vlády jenom lidé politicky podezřelí byli trestáni a usmrcováni, ale křesťané, kteříž ani pohanickým panovníkům neprotivovali se, zůstávali na pokoji. Také v samém paláci císaře toho zastávali křesťané rozličné služby a úřady, jakož svědčí Ireneus¹⁾. Ješto pak vůbec známo bylo, že císař Kom-

¹⁾ Irenäus adv. haeres. IV., 30.

modus není protivníkem křesťanův, tudíž i soudcové nehověli zuřivé luze pohanské, kteráž křesťanům, nepřítelům bohův svých, každé neštěstí za vinu kladla a proti nim štvála.

Za toho pokoje a klidu slovo Boží bez překážky hlásalo se. Přemnozí přivedeni byli k poznání pravého Boha a Jeho jedno-rozeného Syna Jesu Krista. I vznešení a bohatí Římané odvracovali se od nerozumné, vzdělanců nedůstojné modloslužby pohanské, a přijímali samospasnou víru křesťanskou, tak že Církev Páně utěšeně zkvétala a se množila.

Avšak, ačkoli za císaře Kommoda nevydávaly se rozkazy, aby křesťané byli vyhledávání a odsuzování, byly přece ještě v platnosti zákony protikřesťanské, kteréž byl prohlásil Kommodův otec, Markus Aurelius, krutý nepřítel a pronásledovnick křesťanův; a dle zákonův těch i za vlády Kommodovy nakládáno s křesťany, pakli je někdo zřejmě a výslovně před soudem udal a obžaloval. Tudíž i klidná doba ta měla své mučeníky pro víru Kristovu, v jichžto počtu byl také učený a vzácný radní města Římského, svatý Apolonius.

Dle svědectví svatého Jeronýma byl Apolonius senator, radní města Římského, muž vážený velmi u pohanů pro svou učenost. Otrok, jmenem Severus, udal jej jako křesťana u Perennia, důvěrníka císařova, jenž více než císař sám libovolně a ukrutně spravoval říši.

Zákon z doby císaře Marka Aurelia kázal, aby ten, kdož křesťana pro víru udá, byl smrtí potrestán; ale také křesťan obžalovaný, nezapře-li Krista, měl býti usmrcen. Proto dal Perennius špatného udavače ihned odpravit. Apoloniovi pak důrazně domlouval, aby se odřekl víry křesťanské a zachoval život svůj. Nemoha však stálost jeho zviklati, prosil ho, aby ospravedlnil víru svou před radou Římskou. Domníval se, že ostatní radní nakloní jej k tomu, aby zapřel Krista. Apolonius napsal a radě odevzdal krásnou řeč, kterouž vysvětlil a hájil křesťanskou víru svou. Setrval nezvratně ve víře své, a byl na smrt odsouzen a odpraven. (Eusebius. histor. eccles. V. 21.).

2. Svatý Galdin, arcibiskup Milánský.

Za arcibiskupa Milánského Oberta (1145—1166) propukl záhubný spor mezi papežem Alexandrem III. a Lombardii

s jedné strany, a mezi císařem Bedřichem I. a jeho protipapežem s druhé strany. Arcibiskup Obert vyobcoval z Církve císaře Bedřicha I. a jeho lichého papeže. Císař Bedřich s neslýchanou ukrutností roku 1162. obrátil Milán v ssutiny.

Kancléř arcibiskupův, Galdin, věrně setrval Obertovi po boku za útěku před císařem Bedřichem. Po smrti arcibiskupa Oberta roku 1166. zvolen byl Galdin za jeho nástupce. Arcibiskup Galdin zak usil radosti nevýslovné, vida zapuzené Milánské obyvatelstvo vraceti se a zpustošené město znova stavěti. Galdin byl obětavým pomocníkem a těшитelem lidu svého, místo rozkolníků za Bedřichova protipapeže násilně ustanovených dosadil v celé provincii biskupy řádné, katolické, a horlivě kázal proti bludařům Katharům, jenž se opět vyvrbovali v Miláně¹⁾. Arcibiskup Galdin zemřel roku 1176. Výroční památka světce toho slaví se v Církvi a zvláště v Miláně dne 18. dubna.

3. Svatý Krescent (Rostislav), podjahan, Florenčan.

Krescent (Krescencius, Rostislav) narodil se ve Florencii Italské z rodičův šlechtických, jenž jej pečlivě vychovávali v bázni Boží. Sličný pacholík prospíval všemi ctnostmi: poslušností, vlídností, pilností v učení i v naslouchání slovu Božímu a mravností bezúhonnou.

Svatý Zenobius, biskup ve Florencii²⁾, povolal jej spolu s otcem k sobě, pochválil jeho dobrou pověst, a žádal, aby u něho zůstal v dalším vychování. Krescent milerád zůstal. Vychování arcíř výtečně dařilo se pod vedením takovým. Biskup vida, kterak Krescent tuze postí se, v noci na modlitbách trvá, žíněné roucho na těle nosí a horlivě Bohu slouží, vysvětil jej za podjahna. Krescent zdvojnásobil horlivost svou, aby se prokázal hodným býti milosti té. U kohokoli slovem nebo skutkem hrozilo mu nebezpečí pro čistotu mravní, s tím nikdy více ne-

¹⁾ Katharové povstali za pátého století. Čím dál tím více vzdalovali se od pravé víry, od mravů a ode středu i základu Církve, Stolicie apoštolské. Oni byli původci jména kacír, Ketzer, to jest bludař. — ²⁾ Svatý Zenobius, biskup dne 23. května.

mluvil, ač jinak úslužným byl ke každému. Lidé nazývali jej „vtěleným anjelem a od Boha seslaným hlasatelem, vzorem poslušnosti, poníženosti, zdrželivosti a kajivosti.“ Sám svatý Ambrož¹⁾, biskup Milánský, vydal svědectví o svatosti jeho. Svatý Ambrož vyzval jej, aby vyprostil dva posedlé muže z moci zloduchů. Krescent padna na kolena požehnal a uzdravil je. Veliký čin ten oznámil svatý Ambrož svatému Zenobiovi, a tudíž všecken lid pokorného Krescentia nadšeně vítal při návratu do Florencie.

U přítomnosti biskupa Zenobia a duchovenstva Krescent zemřel dne 18. dubna 396 a pochován byl v kostele svatého Salvatora.

4. Blahoslavená Herluka, panna Epašská.

Herluka za svých mladých let jako přemnozí lidé kráčela cestou širokou, kteráž vede do záhuby. Žila bez vážných myšlének — lehkovážně. Dvakrát volal ji Bůh seslanou nemocí. Herluka slibovala, že se napraví, ale jakmile nabyla zdraví, zapomněla na sliby ty. Po třetí ranil ji Bůh slepotou, a to působilo. Slepá Herluka svlekla navždy nádherné šaty, a vymanila se z tužeb a choutek světských. Zase nabyla zraku svého, ale zůstala věrna Bohu. Vstoupila do přátelského obcování s nábožnými paunami, a utvrzovala se ve ctnostech svatých radou výborných sluhův Božích.

Jednoho dne přišla Herluka do Epachu, kde v kostele svatého Vavřince v úctě chovalo se tělo svatého Vikterpa, biskupa Augšpurského²⁾, zemřelého roku 654. U kostela toho usadila se. Horlivě sloužila Bohu modlitbou, postem a zapíráním sebe po celých třicet šest roků, a dostoupila vrcholu dokonalosti křesťanské. Množství lidí bloudících přivedla na dobrou cestu. Bůh ji obdařil viděním nadpřirozeným. Blaženě zesnula v Pánu roku 1090.

¹⁾ Svatý Ambrož dne 7. prosince. — ²⁾ Augšpurk (Augsburg, lat. Augusta Vindelicorum), druhdy svobodné říšské město v Švábsku, leží v rovině řeky Lechu; nyní jest s Bavorskem spojeno. Tělo svatého Vikterpa roku 1489. přenešeno bylo do Augšpurku.

*Dne 19. dubna.***I. Svatý Lev IX., papež.**

Papež Lev IX., křestným jménem Bruno, narodil se dne 21. června 1002. Pocházel z bohatého rodu hrabat Dachsburgů v Elsassu, byl pokrevným příbuzným císaře Konráda II., a také spřízněn s rodem Habsburgů. Vychování a vzdělání důkladného nabyl u Bertholda, biskupa Toulského, a u jeho nástupce Heřmana.

Pro svou neobyčejnou učenost a nábožnost stal se brzo kanovníkem. Už tenkrát trávil všechn svůj čas horlivou modlitbou, rozjímáním o svatých věcech, čtením dobrých knih, navštěvováním nemocných a vyučováním chudých.

Vysvěcen byv za jahna povolán byl k císařskému dvoru Konráda II., kdežto pilně a obratně zastával úřad svěřený. Avšak ve svém přísném a nábožném životě nikterak a ničím nedal se mýlit.

Roku 1026. zemřel Heřman, biskup Toulský, a duchovenstvo i lid svorně zvolili Brunona za biskupa Toulského. Když jej metropolita, arcibiskup Trevířský, vysvětil, zaskvěly se ctnosti jeho novým leskem a novou silou, tak že pro svaté náboženství a pro spravedlnost hotov byl každou hodinu položit život. Neunavně pracoval o napravení mravů v biskupském obvodu, uspořádal služby Boží, zvelebil kostelní hudbu v duchu církevním, každodenně hostil chudobné v domě svém, a osobně jim posluhoval. Sám pak nikdy nepřestal zdokonalovati se v kajicnosti a v zapírání sebe. Kristus byl mu ve všem svrchovaným vzorem, a tudíž jeho pokora, trpělivost a mírnost stala se mocnou a vítěznou.

Celých 22 roků skvěle a pozeňnaně zastával vznešený úřad biskupský. Tu pak roku 1048. zemřel papež Římský Damasus II., a Římané vypravili své poslance k císaři Jindřichu III. s prosbou, aby sprostředkoval volbu nového papeže. Císař Jindřich svolal v měsíci prosinci toho roku 1048. veliké shromáždění do Vormsu, a tam shodla se vůle jeho s hlasem duchovních i světských knížat, aby Bruno, biskup Toulský, učiněn byl nejvyšší hlavou všeho křesťanstva. Biskup Bruno nikterak

nechtěl přijmouti svrchovanou důstojnost papežskou. Když ale císař a celé shromáždění setrvalo v úmyslu svém, vyžádal sobě Bruno na rozmyšlenou tři dny, které ztrávil nej přísnějším postem, modlitbou a rozjímáním. Po třech dnech ve shromáždění tom učinil veřejné vyznání o celém životě svém, aby svou nehodnost na jevo dal a shromáždění pohnul, by schopnějšího povýšili na stoliči papežskou. Avšak stalo se ihned prohlášení jednomyslné, že Bruno papežem býti musí. Bruno podrobil se všeobecné vůli s tou výminkou, pakli duchovenstvo a lid v Římě volbu tu jednohlasně schválí.

Vánoční svátky slavil biskup Bruno ještě v Toulu. Po novém roce nastoupil v rouchu poutnickém v průvodu Eberharda, arcibiskupa Trevírského, a jiných, cestu do Říma, kteráž byla takoruka vítězoslavným tažením křesťanské pokory a prostoty. Celou cestou krom modlitby nevyšlo mu ani slovo z úst.

Veškero obyvatelstvo Římské slavnostně oděné vyšlo mu v ústřety zpívajíc nábožné písně. Bruno kráčeje bos v zástupu jásajícím, prosil, aby vyslovili vůli svou bez obalu. Jako ve Vormsu panoval i v Římě jenom jeden hlas. Arcijahen církve Římské prohlásil jej za papeže pod jmenem Lva IX., a všecken lid třikrátním provoláním projevil souhlas svůj. Bruno, nyní Lev IX., byl ihned dne 2. února 1049 vysvěcen, a dne 12. února na trůn papežský dosazen.

S velikou neohrožeností a mírností započal Lev IX. bez odkladu napravovati všeliké nepořádky, jenž se byly zahnízdily v Církvi. K tomu konci hned po Velikonoci svolal sněm do Říma, navštěvoval kostely a kláštery, a konal ustavičné cesty, aby se o všech věcech osobně přesvědčil a všecko patřičně zařídil. Toho roku a později svolal sněm také do Pavie, do Remese (3. října 1049), do Mohuče, do Sipontu, do Salerna, do Verčeli a zase do Říma. Všude zřizoval po sobě památky své nábožnosti a horlivosti, všude napravoval mravy a zapuzoval bludy.

Toho času zmocnili se Normannové Dolní Italie, a šířili násilné panství své vždy dále a dále. Proto odebral se papež Lev IX. z jara 1052. do Beneventu, aby s nimi učinil narovnání. Když pak jeho dobrota zůstala bez výsledku, žádal po-

moc u císaře Německého Jindřicha III., jenž mu ji slíbil ale neposkytl, rozpustiv vojsko najaté, tak že jenom 700 německých dobrovolníků s nespolehlivými Italyany táhlo do boje proti mocnému nepříteli.

Vojsko to bylo poraženo dne 18. června 1053, a papež sám upadl v zajetí vítězných Normannů, jenž však, po devět měsíců jej v Beneventu vězníce, uctivě chovali se k němu. Papež Lev IX. porážkou a smrtí přemnohých příbuzných a věrných ctitelův svých, jenž za něj a za Církev bojovali, byl hluboce dojat. Proto oddal se tuhé kajicnosti v zajetí svém. Nikdy nespál na posteli, nébrž na holé zemi, kámen maje pod hlavou. Oblekl se v roucho žíněné, tuze postil se, po celé noci modlil se, a rozdal chudým, cokolivěk měl. Při tom však bez ustání na starosti měl důležité potřeby Církve svaté.

V zajetí Benevetském počal znamenati, že mu tělo chřadne a sil ubývá. Žádal, aby se do Říma navrátiti směl. Normannové svolili, a papež opustil dne 12. března 1054 Benevent. Normann Humfried doprovázel jej až do Kapuy, odkud do Říma cestoval ve společnosti opata Monte-Kasinského. V Římě ubytoval se ve svém paláci Lateranském, ale dal se brzo přenesti do chrámu Svato-Peterského, kdežto ztrávil poslední dny života svého na vroucných modlitbách, až pak dne 19. dubna 1054 svatě a blaženě v Pánu zesnul. Za přáním svým pochován byl vedlé oltáře Řehoře I.

Už za živobytí vykonal papež Lev IX. mnoho zázraků. Podobně i po smrti na hrobě jeho stalo se mnoho zázraků. Byl za svatého v Církvi Boží vyhlášen, a výroční památka jeho položena jest na den blažené smrti dne 19. dubna.

Svatý Lev IX. jenom pět roků, dva měsíce a devět dnů spravoval Církev Kristovu; ale za pomoci Boží tak velikých vykonal věcí, že současníci a veškero potomstvo svorně vzdávají mu chválu velikého, zbožného a učeného papeže.

Svatý Lev IX. pro svědomitou horlivost v úřadě a ve službě Boží snášeti musel protivenství a útrapy mnohé od těch, kteříž k pořádku a ke ctnosti volal. Nevděčně byl zrazen od Německého císaře Jindřicha III., jemuž byl prokázal veliké služby¹⁾. Pro

¹⁾ Roku 1052. odstoupil Lev IX. Jindřichovi III. biskupství Bamberské a opatství Fuldenské, a císař za to vzdal se svých nároků na Benevent, kterýž z násilnictví Normannů vyprostiti se zavázal, ale ve slově nestál.

hájení svého lidu bojovav s nepřítelem upadl v zajetí. A přece za všelikých těch svízělů byl neohroženým bojovníkem pro věc svatou, a vzorným trpítelem v bolestech tělesných i duchovních. Odkud tato zmužilost a trpělivost rekovná? Svatý Lev IX. modlitbou a rozjímáním o utrpení Krista Pána sňil se a následoval šlepičí Jeho. Onť vždycky konal, k čemu nás vybízí něžná národní píseň naše:

„Má duše, schovej se,
nepřítel blíží se!
Já jsem se schovala
do ran Krista Pána,
já už nebojím se!“

Kdež pak jest ten učenec a mudrc, jenž by nám poradil, kdebychom v utrpení a soužení jakémkoliv nabyli lepší záštity, mocnější útěchy a vydatnější posily, nežli u Krista Pána, Syna Božího, a Spasitele svého? Proto nedejme se ničím a nikterak klamati, ale ve všech úzkostech a bolestech svých utíkejme se do přesvatých pěti ran Krista Pána, kterýž nám udělí veliký dar trpělivosti za živobytí vezdejšího, a po vítězném boji v tomto slzavém údolí přijme nás do Svého království nebeského.

2. Svatý pacholík Verner, nádenník, mučeník Veselský.

Verner narodil se ve vsi Vameratě, asi den cesty od města Bacharachu.¹⁾ Rodiče, bohabojní chudí venkované, nábožně vychovali synka svého, tak že nuzným dával almužny ze skromného výdělku, zaskvíval se bázni Boží, nábožností a cudností. Ovdovělá matka jeho provdala se za muže hrubého, který pacholíka Verneru tak trýznil, že konečně z domu odešel, a v Horním Vesel²⁾ práci nádennickou poctivě živil se. Ač pracoval u křesťanů i u židů, přece nikdy nezameškal služby Boží a přijímání svatých svátostí.

¹⁾ Bacharach, lat. Ara Bachi, v Pruském Porýní, v bývalém kurfirštáckém arcibiskupství Trevínském. — ²⁾ Horní Vesel, něm Obervesel, staré město v Pruské provincii Rýnské, ve vládním okresu Koblenckém na levém břehu Rýnu.

Roku 1287., maje čtrnáct roků věku svého, byl také v práci u židů, jimžto ve sklepě zemí zarovnával hlubokou jámu. Na Zelený čtvrtek vyzpovídal se, přijal Svátost oltářní a odpoledne odebral se do práce. Jak mile však do sklepa vešel, židé mu zacpali ústa, aby nemohl o pomoc volati; svlekli a pověsili ho za nohy hlavou dolů, aby z něho dostali svatou hostii. Když pak se jim to nepodařilo, trýznili jej po tři dny způsobem přeukrutným. Křesťanská služka dopátrala se toho, a oznámila to soudci, který sice přišel, ale od židů uplatiti se dal. Po jeho odchodu židé Verneru zabili, tělo v noci po zdi městské spustili, a na lodi vezli k Mohuči. Před východem slunce ze strachu ukryli je v jeskyni trním zarostlé, a vrátili se do Veselu. Ohavný skutek brzo vyrazil se. Tělo pro víru křesťanskou od židů usmrčeného Verneru slavně pochováno bylo v kostele svatého Kuniberta dne 18. dubna 1287. Hrob jeho oslavil Bůh mnohými zázraky soudně dokázanými. Svatý Verner důvěrně vzývá se jako patron v biskupství Trevínském, zvláště v krajině mezi Bingenem, městem ve velkovévodství Hesenském, a Koblenцем v Pruských zemích Porýnských.

3. Svatý Timon, jahen apoštolský, mučeník.

O volbě prvních sedmi jahnů apoštolských zmínili jsme dne 9. dubna, mluvíce o svatém Prochoru. Pátým z jahnů v Jerusálémě zvolených byl svatý Timon, kterýž vyslán byl zvěstovat Krista. Přišel do Beréy,¹⁾ hlásal tam pravdu zjevenou, a zvěstuje Krista dostal se do Korintu, kde židé a Řeci jej upáliti chtěli. Když pak plameny neuškodily mu, byl ukřižován, a tak vydal svědectví o Bohu Kristu.

Svatý Barnabáš zastal svatého Timona s Aristonem na svých apoštolských cestách v Cypru. Timon tenkrát měl zimnici nebezpečnou. Svatý Barnabáš složil mu ruce na hlavu, a četl z evangelia svatého Matouše vzýváje Spasitele Pána. Zimnice ho ihned ostala, tak že s ním vypravil se na cesty.

¹⁾ Beroea, nyní Alepo, u Orientálů Haleb, město v Syrii v přeúrodné a zdravé krajině.

4. Blahoslavený Konrád Migliani, Minorita.

Askoli, staré Askulum, město v Picensku, v střední Itálii mezi Apeninami a mořem Jaderským, s hlavním městem Picentia, nyní Vičenza — Askoli má ve zvláštní kaple v mramorové a cypřišové rakvi neporušené tělo svého krajana, blahoslaveného Konráda Migliani, v Pánu zesnulého dne 19. dubna 1289.

Konrád, šlechtic, od mladosti postil a skvěl se všemi ctnostmi. Měl dar předpovídání věcí budoucích. Jeronýmu, chlapci rolníkovu v Askoli, předpověděl, že bude papežem, a stal se papežem pod jmenem Mikuláš IV. (1288—1292). Oba vstoupili do řádu Minoritův, stali se přátely a mistry Písma. Oba dva dostali se pak do Říma, kde Jeroným zůstal, Konrád pak do Afriky se odebral, a tam mnoho tisíc pohanů na víru obrátil, ale také mnohým útrapám podrobovat se musel. On sám tuze postil se, chodil bos, halil se v roucho chatrné, rozjímal o přehořkém umučení Páně, ve jmenu nejsvětější Trojice nemocné zázračně uzdravoval, a dva mrtvé vzkřísil. Povolán byv nazpět do Evropy s přítelem kardinálem Jeronýnem cestoval do Paříže, aby zjednal mír mezi králi, a po dvou letech tam učil bohovědě. Roku 1289. přítel Jeroným, tenkrát už papež Mikuláš IV., Konráda opět povolal do Říma, aby jej učinil kardinálem. Konrád však přijda do Askoli rozstonal se a umřel dne 19. dubna.

Dne 20. dubna.

I. Sv. Anežka z Monte Pulciano (Pulčano), panna, Dominikánka.

Anežka narodila se roku 1274. v Italském městě Monte Pulciano, odkud pochodí příjmi její. Rodiče bohatí, ale také nábožní a vzdělaní, učili dcerušku svou, jak mile mluvit začínala, modlit se „Otče náš“ a „Zdráva's Maria.“ Jak přesvědčivě museli rodiče mluvit o Pánu Ježíši a Marii Panně, souditi dá se z toho, že veliká víra v Jesu Krista ujala se v srdečku outlé dcerušky, kteráž zhusta mezi hrou odcházela od malých společnic, poklekla v některém koutečku světnice, a dlouho setrvala na kolenou. Tázal-li se jí kdo, co tam dělá? odpovídala: „Učím se úloze své, učím se modlitbě!“

Malá Anežka neviděla Krista Pána vlastníma očima; ale viděla a poznala Jej z nábožných řečí moudrého otce a nábožné matky; tudíž naplnilo se na ní přepamatné slovo Páně: „Blahoslaveni, kteříž neviděli, a uvěřili.“ Jan 20, 29. V maličkém srdčku byla víra veliká. Anežka při každém pohledu na obraz Pána Ježíše a Jeho panenské Matky Marie jevila radost neobyčejnou a nevyslovitelnou.

Ještě nedoustoupila ani plného šestého roku svého, a již vážně říkala rodičům, že jediné to přání má, aby vstoupila do kláštera, od úmyslu toho že se nedá ničím odvrátiti. A skutečně, čím více Anežka rostla, tím více zmáhala se v ní touha po životě klášterním. Rodiče neprotivili se rozhodné žádosti té, a brzo odvedli ji do kláštera svatého Dominika.

V klášteře stala se mladistvá Anežka ihned vzorem dokonalosti duchovní, tak že každý obdivoval se tomu, kterak sama na sebe přísná jest, kterak vroucně se modlí, kterak sobě pokorně a skromně vede, a kterak představených svých poslušna jest. Při každé sebe těžší a odpornější práci uložené osvědčovala zvláštní radost a ochotu. Osvícená abatyše, kteráž k rozkazu biskupovu klášter ten navštívila a Anežku poznala, vyslovila se o ní takto: „Naději se, že sestra Anežka poslouží k nemenší cti stavu duchovnímu, jako druhdy Církvi Boží ke cti posloužila svatá Anežka (Římská) svým umučením.“¹⁾

Nemýlila se abatyše. Nebyloť Anežce ještě ani šestnácte roků, a už jeptišky v nově založeném klášteře v Prozeně vyžádaly si ji za představenou. Bylyť slyšely o její mimořádné nábožnosti a dokonalosti. Papež Mikuláš IV. schválil volbu tu, a tudíž Anežka musela se odebrati do kláštera toho a na sebe vzíti správu jeho.

V důstojnosti té zdvojnásobila se Anežčina horlivost v každé ctnosti. Říkávalať: „Představená musí býti vzorem dokonalosti všem podřízenkám.“ Zvláště vyznamenávala se kajicností, pokorou, skromností a tuhým káráním těla. Od svého patnáctého roku postilase ustavičně, živa jsouc výhradně jen o chlebě a o vodě. Tvrdá země byla jí lůžkem a kámen poduškou.

¹⁾ Svatá Anežka Římská, dne 21. ledna.

Nad to podrobovala se i přísnějšímu trestání těla svého, což jí však zpovědník zapověděl, poněvadž to bylo zdraví škodno.

Modlitby své konala tak bedlivě a horlivě, že jí doba k tomu vyměřená vždy byla příliš mala. Největší útrapou bylo jí, když jí odvolaly od modlitby, aneb když pro jiné zaměstnání přerušiti musela modlitbu svou. Na modlitbách trvala vždy s největší pozorností a bohabojností, nepřipouštějíc k sobě nižádné roztržitosti, neboť mysl a srdce její dokonale sjednoceny byly s Bohem.

Svrchovanou blaženost nalézala ovšem ve svatém přijímání, kdy nábožná duše její slučovala se s Bohem a Spasitelem, Ježíšem Kristem. Za takových hodin radosti nebeských bez ustání ozyval se jí v srdci a v ústech výrok svatého apoštola Tomáše ve víře utvrzeného: „Pán můj a Bůh můj!“ Jan 20, 28. Kdykoli přijala Krista Ježíše pod spůsobou chleba v nejsvětější Svátosti: pokaždé byla slast a blaženost její dokonalá, tak že ničeho více nežádala sobě.

Jedenkrát v neděli tak vroucně zabrala se do modliteb svých, že od páté hodiny ranní až do samého večera bez přestání nadšeně modlila se. Když pak poznala, že tím obmeškala svaté přijímání, zmocnila se jí lítost veliká, a tudíž silně smutnila se ve světničce své. Avšak Bůh seslal jí anjela, jenž jí podal nejsvětější Svátost, a takou měrou obrátil se zármutek její v radost nevyslovitelnou.

Anjelské obcování její rozhlásilo se po celém okolí, naplňujíc každého úctou hlubokou. Rodáci její, obyvatelové města Monte Pulciano (Pulčano) v Italské provincii Sienské na Chianě, kde Anežka už za věku dítěcího jako anjel žila, upřímně přáli sobě, aby ji zase jednou měli mezi sebou a účastnými stali se onoho požehnání, kteréž doposud kolem sebe šířila mimo rodiště. Když nepřestávali doléhati na ni prosbami, svolila Anežka, že se navrátí k nim s povolením představených, avšak jen pod tou výminkou, promění-li se v klášter jistý dům v rodném městě Monte Pulciano, v němžto zdržovaly se osoby pověsti špatné. Krajané ochotně naplnili žádost tu, a dům hříchu učiněn jest příbytkem ctnosti a služby Boží. Anežka sama dům ten dala vyčistiti a vysvětití, přijala k sobě několik nábožných panen, a svatě s nimi žila tam. Kde prvé hnusný puch nepravosti kazil zdraví těla i duše, tam nyní šířila se líbezná vůně čistoty a všelikých krásných ctností křesťanských.

„Pán můj a Bůh můj“ — bylo nstavičným a jediným heslem Anež činy duše po Bohu toužící. Tato touha Anež čina zmáhala se tím více, čím více tělo sláblo a chřadlo mnohými chorobami a bohubíými pracemi. Avšak při bolestech sebe větších zůstávala přece vždy vesela a spokojena. Když pak se jí přiblížila hodinka poslední, přijala s pobožností převroucnou svaté svátosti, a napomínala sestry jeptišky kolem lůžka shromážděné a plačící řkouc: „Dcerušky mé, milujte se vespolek, neboť láska jest známkou synů a dcer Božích.“ To povéděla a odevzdala duši mnohými zásluhami ozdobenou v ruce Boha Stvořitele ve svém čtyřicátém roce dne 20. dubna léta Páně 1314.

Nevinné dítky rozhlásily úmrtí její volajíce po městě: „Anežka svatá umřela!“

Hned za živa činil Bůh na přímluvu její veliké zázraky. Osleplé klášterní panně vyprosila Anežka okamžitého zdraví a zraku dobrého. Na tom místě, kde se byla koupala svatá Anežka k rozkazu lékaře, povstala studánka, jejíž vodou uzdravovalo se mnoho nemocných. Zatvrzelý hříšník, jenž třicet roků nebyl u svaté zpovědi, obrátil se k její modlitbě a horlivé domluvě, činil pokání, a nikdy více nespustil se svatých ctností. Proto vyzývá se svatá Anežka z Monte Pulciano v Církvi katolické za přímluvu o milost obrácení hříšníků.

Roku 1435. přenešeno bylo její tělo do kostela Dominikánského v městě Orvietě v Umbrii, kde se podnes nachází. Roku 1726. byla Svatým Otcem, papežem Benediktem XII., slavně za svatou prohlášena pro svatý život a pro zázraky konané od Boha na přímluvu její za živa i u hrobu.

2. Svatý Azades, dvořan Perský, mučeník.

V 32. roce panování krále Perského, Sabora II., v den umučení svatého Simeona Barzabona, arcibiskupa Seleucie-Ktesifonského, dne 17. dubna, vydán byl přeukrutný zákon proti křesťanům. Tito přichvátali a připravili se na smrt mučnickou. Kdo vyznal Krista Boha, byl zavražděn. Ve spěchu tom zabit byl po své žádosti pro jmeno Kristovo také dvořan královský, Azades, t. j. Urozený, kterého král velice miloval. Zpráva ta způsobila králi zármutek hluboký. Proto rozkázal, aby meč nezuřil

více proti všechněm křesťanům, nébrž jenom proti učitelům náboženství toho, proti duchovním osobám.

3. Svatí Sulpicius a Servilian, šlechtíci Římsí, mučéníci.

Svatá Domitila zavázala se slibem ustavičného panenství, a nevolila v manželství vstoupiti se snoubencem svým Aurelianem. Za tou příčinou umučeni byli její komorníci křesťané Nerej a Achilej, ¹⁾ a po nich brzo svatí Eutyches, Viktorin a Maro. ²⁾

Nyní domníval se Aurelian, že opuštěnou od křesťanských služebníků Domitilu získá pro sňatek manželský. K tomu konci vypravil Domitilu do Teračiny, a prosil šlechtice Římské, své přátely: Sulpicia a Serviliana, aby tam k ní poslali své nevěsty Theodoru (Bohdarku) a Eufrosinu, její soukojenky.

Theodora a Eufrosina radovaly se z toho shledání a z hostiny jim připravené. Domitila postila a modlila se, když přítelky její hodovaly. Obě mluvily o blízké svadbě, ale Domitila vypravovala jim, že sobě za chotě zvolila Syna Božího, jenž slepým dává zrak, hluchým sluch, nemocným zdraví a mrtvým život. — Theodora pravila: „Mám malého bratra Heroda slepého. Pravdu-li mluvíš, uzdrav jej ve jmenu Boha svého.“ — Eufrosina řekla: „Mám u sebe ně mou dcerušku své pěstounky, navrať jí řeč!“ — Domitila poklekla a plačíc dlouho modlila se. Potom vstala a znamením kříže poznamenala ústa němé dívčiny. A aj, děva hlasitě zvolala: „Domitilo, pravý jest Bůh tvůj, a pravdu jsi mluvila!“ — Theodora i Eufrosina padly Domitile k nohoun, uvěřily v Krista a daly se pokřtiti. Brzo i slepý bratříček Theodorin byl přiveden a uzdraven. Co bylo lidí v domě tom, všickni přijali křest svatý.

Za takových poměrů přišli Aurelian, Sulpicius a Servilian s hudbou do Teračiny, aby slavili svadbu. Sulpicius a Servilian spatřivše děv u mluvící a chlapečka vidoucího, a uslyševše, kterak se to stalo, uvěřili v Boha Krista. Jenom Aurelian zůstal zatvrzelý, a bratr jeho Luxurius obžaloval

¹⁾ Nerej a Achilej, dne 12. května. — ²⁾ Svatí Eutyches, Viktorin a Maro, dne 12. dubna.

Sulpicia i Serviliana jako křesťany. Oba pro víru svatou byli v Římě státi. Navrátil se pak Luxurius do Teračiny zavřel svaté tři panny do jednoho pokoje, a pokoj ten zapálil. Druhého dne jahn Césarius našel mrtvoly jejich neporušené, a v jedné rakvi pochoval je hluboko do země.

4. Svatá Heliena, panna Laurianská.

Pesto, až do pátého století sídllo biskupské. Jež pak přeloženo bylo do Kapaccia (Kapačo) v Neapolské krajině Principato citeriore — Pesto, rozprostírá se na místě starého Paestum v Lukanii, v jižní Itálii, nad zálivem moře Tyrhenského, jenž nyní slove zálivem Salernským. Pesto má velkolepé zříceniny Starořímské, na nichž a okolo nichž hojně kvetou proslulé růže Paestské dvakráte do roka, naplňující okolí libeznou vůní. Nejvonnější růží krajiny té však jest svatá Heliena Laurianská, narozená v Laurianu, ve městě onoho obvodu biskupského.

Heliena, dcera chudobných rodičů, od dítčích let dnem i nocí sloužila Bohu. Rodiče i příbuzní měli ji za pošetilou, tupili a bili ji. Heliena modlila se za ně: „Pane, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Aby snad ve světě nepoškodila sobě, roztoužila se po samotě, ale pro chatrné zdraví obávala se odejít. Prosila Boha za dobré vnuknutí, jehož se jí dostalo. Vydala se na cestu a ubytovala se v jeskyni, kde po celý měsíc nepoznána jídala jednou za den kousek chleba ve vodě namočeného a lesní byliny. Po měsíci dostali o ní zprávu mniši v nedalekém klášteře, kteříž vypravili k ní dva ctihodné muže. Mniši, shledavše v ní pravou služebnici Boží, nabídli jí denní potravu z kláštera svého. Heliena nabídnutí přijala pod tou výminkou, že za potravu bude v jeskyni své pracovat pro klášter, pro kostel a pro chudé sousední obyvatelstvo. Pověst o ní rozhlásila se v krajině, a hned přicházeli odevšad nemocní a churaví, jimž poustevnice ruce na hlavu kladla a uzdravené propouštěla.

Nastala jí hodina poslední. Klidně zesnula v Pánu. Biskup z Paesta, dověděl se o tom, vypravil se na cestu, a převezl tělo její do svého kostela v průvodu slavném.

5. Svatý Šimon Tuderský, Augustinian.

Svatý Šimon z Tuderu (města v Umbrii, jak nazývala se za starého věku krajina v severní části střední Italie), čtenář kostelní, svého času v Umbrii převor provinciální a místní v několika klášteřích, byl muž ctihodný a svatý. Závist připravovala mu mnoho trpkostí a útrap. On však měl vždy na zřeteli slova Páně: „Budete v nenávisti všem pro jméno mé, ale vlas s hlavy vaší nezahyne; v trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými.“ Luk. 21, 17—19. Všecko snášel klidně. Byl do Bologny ustanoven za kazatele, výmluvností, životem svatým, a vlastním příkladem vzdělával lid. V jednom kázání předpověděl svou smrt, a šťastně dokonil požehnaný a bohumilý úkol na zemi dne 20. dubna 1322. Svatost jeho osvědčila se zázraky velikými.

—
Dne 21. dubna.

1. Svatý Anselm, arcibiskup Canterburyjský (Kentrberský), učitel církevní.

Svatý Anselm narodil se léta Páně 1033. v Piemontském městě Aostě.¹⁾ Matku Ermenbergu, kteráž jej nábožně vychovávala, srdečně miloval, ale otec Gundulf nedovedl získati sobě jeho lásky. Tak stalo se, že Anselm po smrti matky své zabloudil na cestu nepravou, ale brzo zpamatoвав se opustil domov i vlast, a odešel přes hory a Alpy do Francie. Toho času byl slavný klášter řádu svatého Benedikta v Beku.²⁾ Do kláštera toho vstoupil Anselm, a pod správou výtečného Lanfranka, napotomního arcibiskupa Kentrberského, vynikal schopnostmi, pilností, vědomostmi, tuhou kázní a ušlechtilými mravy, z čehož mu vzešla u některých bratří vážnost a důvěra, u jiných pak závist. Po odchodu Lanfranka z kláštera na prestol arcibiskupský po-

¹⁾ Aosta, také Augusta Praetoria, poněvadž Augustus založil tam vojenskou osadu Římanův. V Aostě jsou doposud pověstné starožitnosti Římské, oblouk vítězoslavný, most, brány a zbytky divadla. — ²⁾ Le Bec, město v kraji Eureském ve Francii. Nyní slavný klášter založený Herluinem jest přeměněn v hřebčinec, aby hlásal světu činnost liché osvěty.

výšil Herluin, zakladatel a první opat kláštera Beckého, Anselma za převora. Převor Anselm naklonil sobě ryzou pokorou, laskavostí a trpělivostí závistníky, a získal srdce všech mladších bratří. Jako převoru bylo mu obzvláště bdíti nad mravním chováním obyvatelův kláštera. Jako vychovatel chovancův klášteru svěřených spravoval se tou zásadou, že laskavostí a lahodou nejsnadněji možno jest vštípit mladým srdcům úplnou důvěru a vésti je k dobrému. Za dne věnoval se horlivě povinností svým, pečoval o klášter, vyučoval mládež. V noci pak modlil se, rozjímal o věcech svatých, opravoval rukopisy a podnikal práce vědecké. Z té doby pochodí jeho kniha s názvem „Samomluva o jsoucnosti Boha,“ a učené pojednání „O pravdě, o svobodné vůli a o původu zla.“ Mimo knihy obsahu věroučného sepsal také rozjímání a modlitby, kteréž došly velikého rozšíření. Touto spisovatelskou činností Anselm brzo proslavil se velice. Ale vážnost, jížto požíval, přimnožovala mu také práci. Odevšad docházely k němu dotazy a prosby za poučení, za útěchu a za povzbuzení. Proto nucena se viděl listy psáti lidem ze všech stavů: papežům, králům, biskupům, kněžím, šlechticům a občanům.¹⁾ Četní lidé mladí, jsouce vábeni jeho slávou, netoliko z Normandie, ale také z Francie a ze sousedních zemí hrnuli se k němu, aby byli vyučeni a vychováni v klášteře Beckém.

Po smrti Herluinově Anselm jednohlasně zvolen byl za opata. Po několik dnů přičila se mu důstojnost nabízená. Konečně přece podrobil se jednomyslné naléhavé prosbě bratří řeholníků roku 1078. Svěřiv starost o věci zevnější mužům spolehlivým a osvědčeným, sám obíral se opět vědami, vyučováním a mravním vzděláváním podřízenců svých.

V záležitostech kláštera musel cestovati do Anglie. Cesta ta podobala se průvodu vítězoslavnému. I sám Vilém I., přijímám „Podmanitel,“ král Anglický²⁾, byl v přítomnosti tohoto nábožného muže takořka jiným člověkem. Za Viléma, ač byl

¹⁾ Bohatá sbírka listů Anselmových svědčí jednak o jeho rozsáhlé činnosti, a jednak jest jasným obrazem mravného a náboženského stavu doby tehdejší. — ²⁾ Vilém I. král Anglický, zakladatel Anglonormanské dynastie, narodil se roku 1027.. a zemřel 1087.

draným vojínem, nalézala se Církev v poměrech dosti dobrých a spořádaných, neboť král šetřil moudré rady arcibiskupa Lanfranka. Po jeho smrti však, za panování jeho druhého syna Viléma II., „Ryšavého“, zhoršily se věci pro Církev katolickou v Anglii. Vilém II. chtěl býti neobmezeným pánem státu i Církve. O papeži, jehož byl sám neuznal, nechtěl ničeho slyšeti. Pro ustavičné války nikdy neměl dostatek peněz, a nešťtil se prostředků žádných, aby jich nabyl. Biskupské stolice nechával po několik roků neobsazené, a důchody jejich přivlastňoval sobě. Také téměř prodával berly biskupské tomu, kdož mu nejvíce zaplatil. Poněvadž pak muž svědomitý nevolí tímto způsobem hodnosti biskupské dosáhnouti, byly toho času některé stolice biskupské obsazeny nikoli dobrými pastýři, nýbrž pouhými nájemníky. I arcibiskupský prestol Kentrberský zůstal uprázdňen po smrti Lanfrankově.

Té doby přišel opat Anselm podruhé do Anglie. Král Vilém II., kterýž nebezpečně onemocněl, povolal jej k sobě za těšitele a rádce. Obměkčiv se, uposlechl rady svých velmožů, a podal Anselmovi berlu arcibiskupskou na důkaz, že jest arcibiskupem Kentrberským; ba slíbil mu, že navrátí Církvi statky a práva. Avšak sotva se počal zotavovati, už opět litoval slibů učiněných ve prospěch svobody církevní, a nechtěl ani všechny statky církevní navrátiti arcibiskupu Anselmovi, jenž všelikému bezpráví svědomitě se opíral, a konečně raději Anglii opustil, aby záležitost svou osobně vyjednal u samého papeže. Anselmův statečný boj pro volnost Církve v Anglii rozhlásil se po zemích. Tudíž cestou do Říma všude vítán byl co nejuctivěji. I papež Urban II. přijal „apoštola druhého světa“ s největší laskavostí, prokázal mu čest jen papeži vzdávanou, a vykázal mu obydlí ve vlastním paláci svém.

Arcibiskup Anselm brzo odebral se do samoty k jednomu ze svých žáků v Kampañě¹⁾, kdežto se opět shledal s poklidem klášterním, a dokončil svou znamenitou knihu: „Proč se Bůh stal člověkem?“²⁾

¹⁾ Kampagna, z latinského Kampania, jest krajina v okolí Římském, druhdy květoncí zahrada s nádhernými letohrady, nyní téměř poušť močálovitá, způsobená častými záplavami řeky Tiberu, zhoubnými válkami a morem za XIV. století. — ²⁾ Cur Deus homo?

Roku 1098. na církevním sněmě v Bari¹⁾ ku podivu všem důkladně hájil arcibiskup Anselm náuku katolickou o Duchu Svatém proti bludům Řekův, zamezil nálehavými prosbami vyobcování Viléma II. z Církve, byl také na sněmu církevním v Římě roku 1099. a odešel do Lyonu.²⁾

Toho roku 1099. dne 29. července zemřel papež Urban II., a roku 1100. král Vilém II. Ryšavý.³⁾ Jeho nástupcem na trůnu Anglickém byl Jindřich I., mladší bratr Viléma II., třetí syn Viléma I. Podmanitele.

Arcibiskup Kentrberský, Anselm, zdráhal se přijmouti investituru čili potvrzení v úřadě arcibiskupském od krále, poněvadž nedávno sněmem Římským, na kterémž sám byl, rozhodlo se proti investituře skrze nekneze. Král však nechtěl se vzdáti domnělého práva toho. Ačkoli Anselm velikou mu prokázal službu (utuživ mu zviklanou věrnost vojska a šlechty, tak že starší bratr jeho Robert trůnu žádostivý s nepořízenou musel odtáhnouti), přece vyzval jej nespravedlivý a nevděčný král Jindřich, aby se buď investovati dal a všecky od něho zvolené biskupy i opaty vysvětil, anebo aby ze země odešel. Arcibiskup Anselm raději odešel roku 1103. k papeži Paschalovi II., jenž arcíť jednání jeho schválil. Pak zdržoval se Anselm po dvě léta u arcibiskupa Hugona v Lyonu, a sjednotil se osobně v Normandii s králem Jindřichem, jenž se povolnějším stal. A tu po třech letech zase roku 1106. navrátil se Anselm k svému prestolu Kentrberskému, z čehož byla v Anglii radost všeobecná, a žil jako primas v nejlepší shodě s králem, kterýž jej za nepřítomnosti své ustanovil i správcem říše.

Nepřestáváje nikdy činným býti v oboru vědy bohoslovné a pečovati o zvelebení Církve hlavně v Anglii, Anselm svatě zesnul v Pánu za svatého téhodne roku 1109., an se mu právě čtly pašije, maje 76 let věku svého.

Svatý Anselm byl vzorným a neohroženým obhájcem

¹⁾ Bari jest hlavní město krajiny v Neapolsku na skalnatém poloostrově v Adriatickém moři, má památný arcibiskupský chrám s ostatky svatého Mikuláše, a některé starožitnosti z dob Římských. — ²⁾ Lyon, latinsky Lugdunum, hlavní město francouzského kraje Rhône, po Paříži nejdůležitější město ve Francii. — ³⁾ Vilém II. Ryšavý náhodou zastřelen byl na honbě od francouzského rytíře Tyrrela.

svobody a práv Církve svaté proti násilným utiskovatelům; byl výtečným vychovávatelem mládeže, a přeslavným učencem, jehož knihy vyznamenávají se živostí a silou, velebnými podobenstvími a myšlénkami, a při tom také sladkostí a něžností. Papež Klément XI. přijal jej do počtu svatých učitelů církevních. Obyčejně se vyobrazuje v rouše biskupském s pérem a s knihou v ruce.

2. Svatý Anastasius (Nestáz) Sinaita, patriarcha Antiochijský.

„Sinaitou“ nazývá se svatý Anastás (po staročesku Nestáz) odtud, že na hoře Sinai býval mnichem. Patriarchou Antiochijským stal se roku 561. pro svou nábožnost a učenost. Po dvou letech (563) statečně opíral se císaři Justinianovi, ochránci bludův se vyskytujících, a měl vypovězen býti z Antiochie. To však skutečně stalo se mu později za vlády Justiniana Mladšího roku 572. Z vyhnanství toho teprve roku 595. navrátiti se mohl na svou biskupskou stolicí v Antiochii, kde léta Páně 599. zemřel.

Ze spisův svatého Anastasia Sinaity dochovalo se nám jenom několik řečí.

3. Svatá Alexandra, císařovna, a dvořané: Apolo, Isacius a Kodrát, mučníci.

Jednu manželku svou, svatou Serenu¹⁾, císař Dioklecian pro víru křesťanskou už dal usmrtni. Podobně učinil také Alexandře, choti druhé, jakož vidno ze zápisů Řeckých a Latinských.

Alexandra císařovna, vidouc strašné muky svatého Jiří²⁾ a zázračné uzdravení jeho, sama také víru křesťanskou přijala jako množství přítomných pohanů. Do očí pravila pak choti svému Dioklecianovi: „Jsem křesťanka!“ Císař rozpáliv se hněvem, dal ji uvězniti, a pak mečem odpraviti v žaláři. Císařovna, když jí byl výrok smrti oznámen, velebila Boha a pod mečem vypustila duši léta Páně 303.

¹⁾ Svatá Serena dne 15. srpna. — ²⁾ Svatý Jiří dne 24. dubna.

Komovníci císařovny: Apolo, Isácius a Kodrát, když viděli, kterak šlechetná velitelka jejich pro Krista opovrhla slávou časnou, neohroženě vyznali před císařem, že i oni jsou křesťané, a vytýkali mu ukrutnost nelidskou, že neušetřil ani vlastní manželky. Podrážděný císař kázal je do žaláře odvesti. Po celou noc přemýšlel, kterakou smrtí by je potrestati měl. Zjitra byli vyvedeni. Kodrát dal císař stíti, Apola pak a Isácia opět poslal do vězení, kdežto brzo hladem byli umořeni. Stalo se v Nikomedii, hlavním městě Bithynie, kde císař Dioklecian toho času měl sídlo své.

Památka svaté Alexandry a tří dvořanů mučovníků svěť se dne 21. dubna.

4. Sto a dvacet svatých mučovníků Perských.

Roku 344., kdy král Sapor II. zdržoval se v městě Seleucii, schytáni byli v celé krajině kněží, jahnové a jeptišky počtem sto a dvacet. Byli žalářováni. Vznešená paní Jezdun-dochta (dcera Boží), z města Arbely (nyní Erbil) v krajině Adiabeně v Asyrii, opatrovala svaté mučovníky po šest měsícův zimních na vlastní útraty své. Magové (mudrci Perští) bičovali a trápili je po chuti, opakujíce ustavičně rozkaz císařův, aby se klaněli slunci, sic že umrou nejhorší smrtí. Odpověď po každé zněla: „Neodřekneme se Boha Stvořitele, a nebudeme se klaněti slunci, Jeho tvorů!“

Tu pak přiblížil se den, kdy král odejeti měl ze Seleucie, a Jezdun-dochta dozvěděla se, že příštího rána mají odpravení býti svatí mučovníci. Vystrojila jim skvostnou hostinu, sloužila jim, umývala jim nohy, svlekla jim šaty žalární a oblekla je v roucha bílá jako ženichy a nevěsty. Ale neřekla jim o popravě zítřejší. Potom je povzbudila, aby celou noc trávili na modlitbách, a odebrala se na noc do příbytku svého.

Při prvním svítání navštívila je zase. Oznámila jim, že dnes dosáhnou koruny vítězné. Prosila je, aby za ni u Boha orodovali, což nejstarší mučovníci vděčně a důvěrně slíbili jí.

Nastala ustanovená hodina. Svatí mučovníci vyváděni byli ze žaláře. Jezdun-dochta stojíc u brány žaláře každému políbila ruce i nohy. Na místě popravním otázal se jich soudce: „Budete-li se klaněti slunci, abyste na živě zůstali?“ — Mučovníci od-

povídali: „Roucho radostné svědčí jako tvář naše, že se nelekáme smrti. Neopustíme Boha a nebudeme klaněti se tvorům Jeho!“ Všickni byli sťati. Jezdun-dochta najala lidi, jenž odnesli těla svatých mučovníků. Mužové najatí pro strach před magy vložili do každé jámy pět těl.

Stalo se dne 21. dubna léta Páně 345.

Neděle III. po Velikonoci.

Jan 16, 16—22.

Dnešní čtení ze svatého evangelia J a n o v a jest částkou veliké a předůležitě řeči, kterouž mluvil Pán Ježíš apoštolům Svým při poslední večeři Velikonoční před samou smrtí výkupnou, na kterouž je chtěl připravit. Pravit jim: „Maličko, a již neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mne, neb jdu k Otci.“ Jan 16, 16. Byl už Pán Ježíš apoštolům Svým pověděl, že Jidáš Jej zradí a na smrt vydá. Jidáš skutečně po večeři odešel ze sboru apoštolův za zrádným úmyslem svým. Už se blížila strašná hodina, kdy učeník Mistra svého políbením vydati měl úhlavním nepřátelům Jeho. Proto Pán Ježíš řekl apoštolům: „Maličko, a již neuzříte mne,“ poněvadž mi nastává doba, kdy podstoupím smrt za veškero člověčenstvo. Ale ihned na potěchu zarmouceným učeníkům doložil: „A opět maličko, a uzříte mne,“ když třetího dne vlastní mocí Svou povstanu z hrobu, a po čtyřicet dnů ještě s vámi obcovati budu v oslaveném těle Svém. Uzříte mne také duchovně, když potom odejdu k Otci, uzříte mne v účincích Ducha Svatého, kteréhož od Otce sešlu vám.

Tato řeč Páně byla apoštolům nepřístupna a nesrozumitelná. Zvláště pak zabývalo a znepokojovalo mysl jejich záhadné slovo „maličko.“ Tehdy řekli někteří z učeníků Jeho k sobě vespolek: „Co jest to, co nám praví: Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mne, a jdu k Otci? Proto pravili: Co jest to, co praví, maličko? Nevíme, co praví!“ Jan 16, 17. 18. Byli by se rádi zeptali Pána, ale neosmělili se dílem pro velikou vážnost a úctu k Pánu, dílem pro veliký zármutek svůj. Pán Ježíš arciť nemohl od nich odejmouti příčinu smutku a zármutku jejich; nemohl zmařiti svůj předpověděný odchod s tohoto světa; ale dle

svrchované lásky Svě bez odkladu přidal ke smutku a zármutku jejich potřebnou potěchu, na rozum dáváje jim, že vyplynou jim ze smutku následky blažené. „I poznal Ježíš, že se Ho chtěl tázati a řekl jim: O tom se tážete mezi sebou, že jsem řekl: Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mne? Zajisté, zajisté pravím vám, že budete kvíliti a plakati vy, ale svět se bude radovati; vy pak se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost.“ Jan 16, 19. 20. Ačkoli učenci jen mezi sebou mluvili a se tázali o záhadné řeči Kristově, Pán Ježíš vše vědoucností Svou poznal, žeby rádi slyšeli od Něho samého vysvětlení řeči té; proto ochotně odpověděl jim. Věda pak, že veškera nesnáz jejich pochodí ze smutku pro Jeho opověděný odchod, potvrdil je v tom, že ovšem budou míti smutek, ale hned také dodal, že smutek jejich obrátí se v radost. Neodpověděl jim Pán zřejmě a jasně k otázce, kterouž na Něj vnéstí hodlali, ale mluvil tajemně, aby je povzbudil k dalšímu rozjímání o důležité věci té. Přece však probleskovala ze slov Jeho jistá potěcha pro apoštoly, poněvadž poznávali, že jich žalost bude jenom krátkým přechodem k radosti nehynoucí. Proto řekl jim: „Zajisté, budete kvíliti a plakati vy, ale svět se bude radovati“ pro smrt mou, domnívaje se, že už veta jest po všem křesťanství. Avšak ze žalosti vaší vyvine se vám radost, an brzké duchovní obcování se mnou už na světě vás oblaží, a na věčnosti nekonečně trvati bude.

Utěšný tento výrok Svůj osvětlil Pán Ježíš apoštolům podobenstvím ze života obyčejného vzatým řka: „Žena, když rodí, zármutek má, nebo přišla hodina její; ale když porodila dítě, již nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět.“ Jan 16, 21. V příkladě tom sličně spatřuje se přechod ze žalosti k radosti; proto užil Pán obrazu toho, kterýž dokonale hodil se tou dobou na apoštoly, a smysl porovnání toho ihned sám udati ráčil těmi slovy: „Tak i vy nyní zármutek máte; ale opět vás uzřím, a radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší žádný neodejme od vás.“ Jan 16, 22. — Co Pán Ježíš apoštolům Svým předpověděl, stalo se. Zármutek měli při umučení a smrti Jeho; zármutek měli při pohřbu Jeho; ale zármutek ten brzo obrátil se v radost. Když k nim po Svém z mrtvých vstání zavřenými dveřmi přišel, „zradovali se vidouce Pána.“ Jan 20, 20. Když přijavše Ducha Svatého Krista vzkříšeného před kní-

žaty židovskými v radě Jerusalemské neohroženě vyznávali a hlásali, a proto zmrskáni byli, „šli z toho shromáždění radující se, že hodni učiněni jsou trpěti pro jméno Ježíše.“ Skutk. apošt. 5, 41. Když pak konečně pro víru Kristovu podstoupili smrt mučnickou, vešli do radosti nebeské, kterouž na věky žádný nebude moci odejmouti od nich.

Výrokem: „Maličko, a již neuzříte mne,“ opověděl Pán Ježíš milým učeníkům Svou smrt a Svůj odchod k Otci nebeskému. Výrokem: „Maličko, a již neuzříte mne,“ může každý člověk opovědět svůj odchod s tohoto světa. Neboť staří umírají, a mladí umírají také; chudobní umírají, a boháčů umírají také; neučení umírají, a učení umírají také. Svatý apoštol Pavel napsal: „Uloženo jest lidem jednou umřít, a potom bude soud.“ Žid. 9, 27. „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buď dobré neb zlé.“ II. Kor. 5, 10. Jest pak veliký, o celé věčnosti rozhodující rozdíl mezi šťastnou smrtí spravedlivého, a nešťastnou smrtí hříšníka nekajícího! Pečujemež o to, aby smrt naše byla šťastnou smrtí spravedlivého. Toť zajisté s milostí Boží záleží na nás samých! Bůh ráčil nám dáti rozum a svobodnou vůli, tak že v neklamném světle Zjevení Božího v Církvi Kristově můžeme pravou cestu poznati, můžeme svaté ctnosti konati, můžeme hříchů vystříhati se. Častá a vážná vzpomínka na naši smrt tím více bude nás povzbuzovati ke ctnostem a odvraceti od hříchů. Žijmež v pravé moudrosti Bohu, a v Bohu šťastné bude naše vykročení z údolí slzavého do blahoslavenství věčného, kde radostí oblažujících žádný neodejme od nás.

Slavnost Ochrany svatého Josefa, chotě blahoslavené Marie Panny.

V neděli III. po Velikonoci.

Svatý Josef, kteréhož Bůh vyvolil za ochránce a obhájce Marie Panny, Rodičky Boží, a za pěstouna Svého jednorozeného Syna a Spasitele světa, Jesu Krista: má výroční svátek svůj dne 19. března. Mimo to pak jako zvláštní patron celé svaté Církve má také církevní slavnost v neděli třetí po Velikonoci,

která se nazývá „slavností Ochrany (Patrocinium) svatého Josefa, chotě blahoslavené Marie Panny.“

V hodinkách církevních oslavuje se milý svatý patron Josef chvalozpěvem tímto¹⁾.

Josefe, tě slavte sbory nebes výše,
vzdávej se ti chvála od pozemské říše;
zásluhami skvělý pro čistou byl's Pannu
čistý choť dán za ochranu.

Pochyba Tvou duši neblažená hrotí,
an zříš obtěžkaný život svaté choti;
ale však tě učí anjel s nebes báně,
že plod počat Duchem Páně.

Po Dítěti Božím věrnou službou stojíš,
na útěku s Ním se do Egypta strojíš,
v posvátném Ho chrámě ztraceného hledáš,
našed v dík se Bohu zvedáš.

Jiní po přestálé smrtné strasti
na nebesích věčné docházejí slasti;
ty už na té zemi žiješ v blahé slávě,
s Bohem svým dny božsky trávě.

Trojediný Bože, promiň naše dluhy,
pro Josefovy nás oblaž pro zásluhy!
uděl, bychom vzati k Tobě ve Tvé nebe
mohli v písních slavit Tebe.

Svatý Josef od pradávna v Církvi také ctí a vzývá se jako patron pokoje a míru, a za touž příčinou zbožní i moudří předkové naši slavně zvolili a prohlásili svatého Josefa za spolupatrona našeho království Českého. Že po vypuzení Švédů z Čech roku 1648. počal rozvíjeti se u nás utěšenější život pokojný, k tomu hlavně přispíval zemský sněm králem Ferdinandem III. svolaný do Budějovic, poněvadž v Praze a v okolí Pražském zuřil mor. V Budějovicích v přepamátne schůzi dne

¹⁾ Sušilovy „Hymny církevní“ 2. vydání, str. 146.

28. května 1654. stalo se mezi jinými úchvalami také toto usnešení sněmu Českého: „Že milý pokoj království našemu zase navrácen, aby nadále se udržel, volíme my čtyři stavové Jeho Milosti císaře a krále, svatého Josefa, pěstouna Páně, za spolupatrona země České a za ochránce pokoje.“

Kéžby za každého věku sněm království Českého, markkrabství Moravského, knížectví Slezského a každý jiný sněm tak zbožně a moudře počínal sobě! Kde kdo z nás jest věrný katolík a pravý národovec, vzývej často a důvěrně svatého Josefa z té duše své volaje: „Svatý Josefe, pěstoune Kristův, patrone náš milý, oroduj za nás u Boha, a zjednej nám blaživý pokoj s nepřitelem domácím i cizým! Když pak nastane nám poslední hodina života vezdejšho, vypros nám pravého smíření s Bohem, šťastnou smrt, milosrdný soud a přijetí do království nebeského!“

Dne 22. dubna.

I. Svatý Soter, papež.

Svatý Soter, nástupce svatého Aniceta na Stolicí apoštolské, nazývá se u Řeků Soterikos. Pocházel z Kampanie¹⁾. V osmém roce císaře Marka Aurelia, tedy roku 168. po narození Páně stal se papežem²⁾. Psal list křesťanům Korintským, kteří jej v neděli veřejně o službách Božích čítávali. List ten však nezachoval se nám. Dionysius Korintský psal papeži Soterovi o čtení onoho listu, a dosvědčuje mimořádnou dobročinnost papeže Sotera³⁾. Papež Soter dokončil svůj život dle mučnických zápisů Římských dne 22. dubna. Proto výroční památka jeho toho dne slaví se v Církvi Páně.

¹⁾ Kampania nazývala se druhdy krajina v Italii střední při moři Tyrrhenském, nejkrásnější a nejurodnější část celé Italie, kterouž proto nazývali „šťastným krajem,“ regio felix. Tam v okolí Neapolském mívali Římané mnoho letohrádků. — ²⁾ Eusebius 4, 19. — ³⁾ Euseb. hist. eccl. 4. 23. —

2. Svatý Kájus, papež.

Svatý Kájus narodil se v Saloně Dalmatské.¹⁾ Byl příbuzným císaře Diokleciana. Nedlouho před povýšením Diokleciana na trůn císařský zvolen byl Kájus za papeže po svatém Eutychianovi, který sešel dne 7. prosince 283 mučnickou smrtí. Za dvanáctiletého panování svého vyhýbal se Kájus prozřetelně už toho času vyskytujícímu se pronásledování křesťanův za Diokleciana a Maximiana císařův, aby mohl déle sloužiti Církvi křesťanské. Ale z Říma nevzdaloval se nikdy, nébrž skrýval se dílem v podzemních hřbitovech, dílem u svatého Haštala, horlivého křesťana a správce paláce císařského.²⁾ Tam konal služby Boží, tam shromážděné křesťany vyučoval a ve víře potvrzoval. Veliké množství pohanů obrátil na víru křesťanskou. Statečného velitele tělesné stráže císařské a ještě statečnějšího bojovníka Kristova, svatého Sebastiana, jmenoval papež Kajus „obhájcem Církve“. Svatou Susanu, dceru svého bratra Gabina, pannu křesťanskou, utvrdil v úmyslu projeveném, že neprovdá se za Galeria Maximiana, jak byl žádal císař Dioklecian. Proto i bratrovkyně jeho svatá Susana, ustavičně panenství své okrášlila korunou mučnickou.³⁾ Kájus sám podstoupil mučnickou smrt dne 22. dubna roku 296.

Papež Urban VIII. léta Páně 1631. obnovil památku svatého Kája znovuzřízením kostelíčka druhdy zbudovaného na místě onoho domu, v němž byl se zdržoval Kájus za živobytí svého.

3. Svatý Lev, biskup Senský v Galii.

Svatý Lev byl biskupem Senským (Sánským) v Galii od roku 512. do roku 549. Na druhý církevní sněm Orleanský roku 533. poslal Orbata, náměstka svého; na třetím sněmu Orleanském roku 538. byl osobně. Zachoval se nám jeho list psaný králi Childebertovi, jímžto se ohražoval proti zamýšlenému novému biskupství v Meluně, jenž náležel k biskupství Senskému.

¹⁾ Salona, druhdy veliké město, nyní Solín, nepatrná ves v Dalmacii nedaleko Splitu. — ²⁾ Svatý Haštál dne 26. března. — ³⁾ Svatá Susana dne 11. srpna.

4. Svatí Leonides, Arator, Kviriak a Basilia, mučenci Alexandrijští.

Za císaře Severa (193—211) ve všech zemích říše Římské povstalo kruté pronásledování křesťanů. Zvláště v Alexandrii rozdáno mnoho korun mučnických, ještě do Alexandrie voděni byli nejvybranější bojovníci Kristovi z Egypta a Thebaidy. Mezi nimi desátého roku vlády Severovy byl svatý Leonides, otec Origenův, jenž vytrpěv rozmanité muky, mečem usmrcen byl a po sobě zůstavil vdovu, mladého Origena a šestero bratří.

Téhož dne proslavili se mučnickou smrtí také svatí: Arator, Kviriak a Basilia.

5. Svatí Epipodius a Alexander, panici a mučenci Lyonští.

Léta Páně 177. nastalo hrozné pronásledování křesťanů, za kteréhož první biskup Lyonský, svatý Pothin, byl korunou mučnickou oslaven, a kde který zjevný křesťan usmrcen. Náměstek císařský chlubil se, že město a veškeru krajinu sprostil všech vyznavačů Kristových. Tu však mu oznámeno, že dva horliví křesťané ukrývají se nedaleko Lyonu. Krásní panicové, Řek Alexander a Lyončan Epipod, ve školách stali se nerozlučnými přátely. Za propuklého pronásledování odešli z města do vesnice k nábožné vdově Lucii, a tam vzájemně utvrzovali se ve víře a ve ctnostech křesťanských.

K rozkazu soudcovu přišli žoldnéři a polapili je. Epipod při tom ztratil střevíce, kteréž vdova křesťanka bedlivě chovala jako památku vzácnou.

Třetího dne spoutaní panicové byli ze žaláře vyvedeni a před soudce postaveni. Neohroženě vyznali, že jsou křesťany. Soudce pravil: „Ještě-li urážíte císaře a bohy naše? Nevíte-liž, že křesťanům vyhubeným nepopřáli jsme ani hrobů?“ — Stateční vyznavači radostně podívali se na sebe. — Soudce zpozorovav to, dal staršího Alexandra odvesti do žaláře, a mluvil k Epipodiovi: „Tyť jsi mládenec sličný! Proč se vrháš do záhuby? Cti s námi bohy a posvátná knížata veselostmi, hodováním, zpěvem, hrami a rozkošemi lásky! Ty klaníš se člověku ukřižovanému!“ — Epipod: „Ty víš toliko, že Kristus byl ukřižo-

ván, ale nevíš, že slavně z mrtvých vstal, aby přijal věrné vyznavače Svě do království nebeského. Avšak těchto velikých věcí ty nechápeš. Nevíš, že člověk záleží z těla a z duše nesmrtelné. Vám jest břicho bohem, o duši nedbáte. My ale víme, že jenom tělo může usmrceno býti, duše pak vejde do života věčného.“ — Soudce rozhněvaný dal jej v tváře bít. Epipod hlasitě velebil Boha Krista. — Soudce kázal jej na skřipci strašně mučiti. Pohanský lid žádal, aby mu ho vydali ke kamenování. Soudce obávaje se nepořádku rozkázal, aby byl vyveden a stat.

Po dvou dnech souzen byl Alexander. Soudce mluvil: „Ještě můžeš zachrániti sebe. Soudruh tvůj zahynul. Tyť jsi nyní poslední a jediný vyznavač Kristův!“ — Alexander: „Děkuji Bohu za vítězství dané mučenkům. Jejich příklad dodává mi zmužilosti. Jsi na omylu, domníváš-li se, že's vyhubil křesťanství. Kristus Bůh zachová Církev Svou, vás pak i s modlami pohltí propast pekelná. Znič tělo mé, mou duši zachráni Bůh, jenž mi ji dal.“

Zahanbený vladař poručil, aby Alexandra mučili na skřipci. Když pak statečně setrval ve víře, odsoudil jej na kříž. Byl pak už tak utrýzněn a rozsápán na těle svém, že velebě Boha skonal, sotva že jej byli s křížem vyzdvihli.

Křesťané tajně za doby noční těla obou mučenků z města vynesli a uctivě pochovali v jeskyni. Za nastalé morové rány důvěrně vyzývali křesťané svatého Epipodia i Alexandra. Na jejich přímluvu mnozí byli zázračně uzdraveni. To vidouce poháně uvěřili v Boha Krista.

Dne 23. dubna.

1. Svatý Vojtěch, biskup, mučeník, patron království Českého.

Libice, za starodávna město s hradem župním, nyní ves, leží na pravém břehu Cidliny, asi čtvrt hodiny cesty nad ústím této řeky, a hodinu cesty od Poděbrad, města vikariátního a okresního. Řeka Cidlina dělila se nad samou Libicí na dvě ramena, a obcházela jimi i novější i starý hrad, tak že se nacházely jako na ostrově. Tato Libice byla od časův nepamětných hlavním sídlem mocných Slavníkovcův, jenž z Libice

rozšířili panství své k východu i k jihu ¹⁾). Nejslovutnějším členem přeslavného rodu Slavníkovců jest svatý Vojtěch, druhý biskup Pražský, mučenník a patron království Českého.

Svatý Vojtěch narodil se roku 958. v Libici nad Cidlinou a Labem, v sídle svého otce, mocného Slavníka. První vzdělání obdržel na hradě otcovském od ušlechtilé matky Střezislavy, a od pěstouna svého Radly.

Roku 972. vypraven byl Vojtěch do tehdejší slavné školy Magdeburské. Magdeburský první arcibiskup Adalbert otcovsky ujal se jinocha krásného, skromného a po vědách práhnuccího, a brzo naklonil se k němu láskou upřímnou. Za učitele měl tam Othericha, muže učeností proslulého a váženého po celém Německu. Když pak Vojtěch po skončených studiích na kněžství svěcen byl, dal mu arcibiskup Magdeburský jméno své Adalbert, kterýmž napotom a posavad u Němců nazýván jest. My Čechové však nepřestali jsme jmenovati jej křestným jeho jménem Vojtěch.

Po smrti arcibiskupa Adalberta dne 20. června 981 vrátil se kněz Vojtěch do Čech, kdež ho potkala bolest nová, neboť toho roku 981. umřel mu také otec kníže Slavník.

Vojtěch vstoupil do služby církevní v Praze pod prvním biskupem Českým, Dětmarem. Byl přítomen i smrti Dětmarově, a slyšel poslední hořekování jeho na loži smrtelném, že se mu ještě nepodařilo odvrátiti Čechy ode všech pohanských pověr a nespůsobů, a navésti je k životu čistě křesťanskému. Lítost a hoře umírajícího biskupa Dětmara pronikly hluboce jemnou duši kněze Vojtěcha, a staly se mu památkou nerasmazatelnou, kterouž namnoze spravoval se za potomního úřadování svého.

Dětmar, první biskup Pražský, zemřel dne 2. ledna 982. Sněm zemský, svolaný do Levého Hradce, tam kde Bořivoj I. byl založil první křesťanský svatému Klémentu zasvěcený kostel v Čechách, vyvolil kněze Vojtěcha za biskupa Pražského. Vojtěch byl prvním Čechem, jenž povýšen byl na takové důstojenství.

K vůli potvrzení volby té a k vůli posvěcení na biskupství

¹⁾ Dra. Frant. Ladisl. Riegra „Slovník naučný.“

odebral se Vojtěch k císařskému dvoru do Němec. Ješto pak císař Ota II. nešťastnou válkou Saracenskou zaměstnán byl po celý rok 982. v dolejší Italii, protáhlo se potvrzení volby až k měsíci červnu následujícího roku 983. Na tu dobu císař uložil všechněm knížatům říšským sněm do města Verony¹⁾. Do Verony šlo tedy také poselství České s Vojtěchem. Císař ho velmi vlídně přijal a důvěrně s ním obcoval. Dne 3. června obdaril jej prstenem a berlou biskupskou, a konečně na den svatého Petra a Pavla dne 29. června 983 dal jej na biskupství vysvětit ve Veroně od Mohučského arcibiskupa Viligisa.

Novosvěcený biskup Vojtěch navrátil se do Čech přijat byl od veškerého lidu radostí srdečnou a plesáním velikým. On pak sám, přiblíživ se k Praze, slezl s koně a modle se bos krácel do města a do hlavního chrámu svého Svato-Vítského.

Brzo po dosednutí na stoliči biskupskou vydal se Vojtěch na cesty biskupské, aby prohlédl celou rozsáhlou diecesi svou. Na Slovensko přijel hned roku 984. v průvodu bývalého pěstouna svého Radly. Navštívil v městě Ostřihomě Uherského vévodu Gejzu, kterýž, přijav již dříve křesť svatý, Božímu sluhovi vstříc vyšel, jej velikou ctí u sebe uvítal, a všecko důkladně a horlivě podporoval, cožkoli biskup Vojtěch před se bral k rozšíření a upevnění víry křesťanské mezi poddanými jeho ještě málo vzdělanými. Pomocí Radlova podařilo se Vojtěchovi tam na víru křesťanskou obrátiti veliké množství lidu. Jmenovitě pokřestil také syna Gejzova, nedávno před tím narozeného Štěpána, jenž jako první Uherský král a horlivý křesťan-katolík napotom za svatého vyhlášen byl pro zásluhy a ctnosti své.

Později také do Krakova v Polsku odebral se biskup Vojtěch, a mnohá k lidu kázání mívál na tom místě, kde až podnes kapla svatého Vojtěcha stojí.

U biskupa Vojtěcha jevila se ušlechtilá povaha ducha i srdce, kterouž velmi zřídka pospolu vídati jest v jedné osobě. Jemný a něžný cit pojil se u něho s pevnou a ráznou vůlí. Rozmyslná vážnost na uzdě držela přirozenou čilost jeho. Přisvojil

¹⁾ Verona pevnost první velikosti a hlavní město Italské provincie Veronské v Benátsku na řece Adiži, známá mnohým našim vysloužilcům vojenským.

sobě všecku vzdělanost a učenost, kteréž věk onen poskytnouti mohl. Také přirozená výmluvnost jeho byla velika. Ačkoli byl bohat a krásen, ačkoli velicí i malí, s kterýmiž obcova, milovali a ctíli jej: přece nebažil po lahodách a rozkošech jiných než po těch, které plynou ze ctnosti, dobročinnosti a nábožnosti. Čím výše postaven byl, čím více jiní kořili se jemu: tím pokorněji počínal sobě Vojtěch, a podnikal dobrovolně všeliké nelahody a svízele, aby se uchránil bujnosti a hrdosti mysli. Z biskupských důchodů nepodržel než čtvrtou částku pro sebe; ostatní vše obracel buď ve prospěch Církve a duchovenstva, buď na pomahání chudým, jichžto veliký počet živil a šatil. Čas svůj rozdělil na vykonávání všech povinností úřadu svého. Chvilé zbývající věnoval k vyučování mladšího žakovstva. Věda o každém v městě, kdokoli těžce nemocen byl, nosíval mu sám i útěchu i pomoc. Přísný jsa na sebe, jídal, píval a spával jen maličko; k jiným pak byl přívětiv a srdečen, a dával napomenutí i radu každému, kdožkoli se mu svěřil. Takto spojoval Vojtěch vždy a všude jenom vlídnost s kázní opravdovou. Cítiv veškeru vážnost vysokého povolání svého, počínal v něm sobě s opravdivostí, horlivostí a přičinlivostí zřídka vídanou, nikdy nepřevýšenou. Svatý Vojtěch nejen chtěl býti, ale opravdu byl pravým následovníkem Krista i Jeho apoštolů. Proto už za jeho živobyť roznášela se o něm pověst široko daleko, že jest mužem svatým.

Avšak, jakkoli podstatný byl prospěch, který vyplýval z působení jeho v příčině víry křesťanské a mravného života Čechů: přece horlivost biskupa Vojtěcha byla méně spokojena s prospěchem tím, jakoby příliš zdlouhavým. Starodávné spůsoby a zvyky, neshodné s duchem čistého křesťanství, ale zakládající se poněkud i v samé právní ústavě zemské, nedaly se tak rychle a docela změnit, jak on žádal a žádati musel. Také hříšníků zapeklých nacházelo se vždy dosti v národu, zvláště mezi bohatými a vysokými, jimž opravdová jeho mravní kázeň stala se brzy obtížnou, tak že za péči, kterou o spasení duší jejich vedl, odplacovali se mu nevděkem, nenávistí a pohaněním. Nejvíce kormoutila ho divoká bujnost a zjevné mnohoženství některých pánů Českých, pak manželské sňatky nižšího duchovenstva, proti kterýmž nadarmo horlil, a konečně prodávání židům do poroby lidí ve válkách zajatých, jichžto všech na svobodu zase vykoupiti

nestačovalo jmění jeho. Bátl se svatý Vojtěch, jako předchůdce jeho Dětmár, aby Bohu nemusel někdy odpovídati za všecko zlo, kteréhož národ dopouštěl se za duchovní jeho správy. A přece vždy více mizela naděje, že bude moci překaziti tomu. Po dlouhých o to rozpacích a nepokojích odhodlal se konečně roku 989., že půjde do Říma k papeži, a bude-li mu dovoleno, že opustí do-cela biskupskou stolicí svou.

Když pak té doby vévodův bratr Strachkvas, za času zavraždění svatého Václava narozený, který jako mnich v klášteře svatého Emerama v Řezně přijal jméno Kristian (Křišťan), nahodil se do Prahy, svěřil se mu biskup Vojtěch úmyslem svým, a podával mu biskupství své i přímluvu u papeže, aby za biskupa vysvěcen býti mohl. Představoval mu, že jakožto bratr panujícího knížete bude u lidu ve větší vzácnosti, a získá také ode všech ochotnější poslušenství. Také prý život a učenost jeho činily jej hodným důstojenství tak vysokého. Strachkvas-Křišťan však odpíral se dílem ze skromnosti, dílem pak, aby svatého muže Vojtěcha zachoval vlasti České.

Zatím svatý Vojtěch, jak jednou byl umínil sobě, vydal se přece na cestu. Papež Jan XVI. dovolil mu bez rozpaku, aby opustil biskupství, a zabral se kamž chtěl. Svatý Vojtěch poslav do Čech nazpět všecku družinu, nepodržel při sobě než tři nejdůvěrnější přátely: nejmladšího bratra svého Radima, Velicha probošta Pražského, a Radlu, někdejšího pěstouna svého. S nimi obmyšlel předsevzítí pouť do Jerusáléma.

Když o tom zvěděla Theofania, císaře Oty III. matka tehdejší v Římě meškající, povolala biskupa Vojtěcha k sobě, a darovala mu na cestu tolik peněz, kolik mladý Radim jen unéstí mohl. Svatý Vojtěch však, nechtěje ničeho pro sebe podržeti, rozdělil peníze ihned mezi chudé, a pěšky nastoupil s průvodčími svými dalekou pouť.

Než opat Montekasinský, u kterého se pozdržel, radil mu nejíti dále, a představoval mu, že se lépe srovnává s ctností a pobožností, aby vedl na jednom místě život tichý a bohumilý, nežli aby chodil po širém světě. Svatý Vojtěch tedy ustanovil u sebe, že zůstane v Montekasině, a že vstoupí do řádu mnichů Benediktinů. Avšak rozmrzev se nad tím, že ho tam vždy ještě ctíli chtěli jako biskupa, opustil i toto místo, a šel

nejprvé k Basiliánům ve Valliluce, a potom do Říma do kláštera svatého Alexia na hoře Aventinské. Tam s dovolením papežovým přijat jsa, podnikal a konal všechny nízké služby a povinnosti klášterního noviciátu, až mu po řádné zkoušce dne 17. dubna 990 dovoleno bylo učiniti obyčejný slib. Z přátel jeho nezůstával tehdáž než jediný bratr Radim u něho; ostatní byli ho již opustili.

Ačkoli Míšenský biskup Volkold za nepřítomnosti svatého Vojtěcha jeho místo zastával, přece kníže Boleslav II. a celý národ Český nesli velmi těžce dlouhou jeho nepřítomnost. Konečně obrátili se s žalobou, a to k arcibiskupovi Mohučskému Villigisovi, a pak s tímto spolu ke Stoliči papežské. Roku 992. přišlo do Říma zvláštní poselství České, nesouc psaní od knížete i od arcibiskupa Mohučského. Mezi posly byl také Radla a v čele jejich stál Boleslava II. bratr, Strachkvas-Křišťan. Synoda o to držaná, v níž papež sám předsedal, dala Vojtěchovi rozkaz, aby se vrátil do biskupství svého, ješto Čechové prý slibovali zachovati poslušenství jemu.

Vzal tedy svatý Vojtěch s sebou dvanácte řeholných bratrů z klášterů Římských, kteréžto, do Čech vstoupiv, na chvíli sice za sebou u hranic zemských pozůstavil, později ale dále do Břevnova povolal. Když se blížil k Praze, vyšel mu v ústřety Boleslav II. s mnohým lidem. S radostí a s plesáním přijali ho a slibovali, že budou plniti všechny žádosti jeho.

Všeliké nesnáze zdály se býti urovnány; všechny nevole a mrzutosti zapomenuty. Boleslav II. proměnil vystavený od svého děda Vratislava I. kolegiální chrám u svatého Jiří na hradě Pražském hned při zakládání biskupství Pražského v klášter panenský, jemuž s povolením papežovým sestru svou Mladu¹⁾ představil za první abatyši. Nyní, po návratu svatého Vojtěcha, založil dle žádosti jeho také první mužský klášter Český v Břevnově, k jehožto výživě vykázal roční důchod 1500 peněz z komory knížecí. Svatý Vojtěch ustanovil tam za prvního opata svého bývalého pěstouna Radlu, jenž jako klášterník sobě vyvolil jméno Anastasius, a uvedl tam bratry z Říma přivedené.

¹⁾ Ctihodná Mlada dne 8. února.

Avšak spokojenost svatého Vojtěcha zase nedlouho trvala. Lid nedal se hned vésti všude k životu čistě křesťanskému; staré mravy a obyčeje nedaly se všechny náhle proměnit. A ještě horší nastala doba, když Boleslav Pobožný, mrtvicí raněn a sotva při životu zachován byv, vládu zemskou svěřiti musel svému synovi Boleslavu Ryšavému a několika pánům Českým. Tím rod Vršovcův, rodu Slavníkovu ode dávna odporný, nabyt ještě větší moci ve vlasti, an Boleslav Ryšavý jemu zcela oddán byl. Manželka jednoho Vršovce, v cizoložství postižená, měla dle staročeského řádu pokutu smrti utrpěti rukou uraženého manžela. Manželka ta utekla se k Vojtěchovi, jenž život její zachovati chtěl, když mu pokání činiti slibovala. Proto ji u jeptišek Svato-Jirských tajně útočiště povolil.

Mezi tím ale Vršovci přihnali se s davem ozbrojencův, učinili útok na dům biskupský, a chtěli násilím zmocniti se hříšnice. Když ji nenalezli, láli biskupovi, že prý proti právu a spravedlnosti ujímá se cizoložnice. Tu svatý Vojtěch rozhněván postavil se sám mezi ně, a káral důtklivě krvežíznivost jejich, nic na to nedbaje, zdalížby jemu také nechtěli ublížiti. Než vůdce zástupu, hlava rodu Vršovců, odpověděl mu ušklebačně, že neučiní sice jej účastna cti mučnické, ale nad bratry jeho že náležitě pomstí se, nevydá-li jim ženu tu. Zatím úplatkem dověděl se Vršovci o místě, kde hříšnice ukryta byla. Hrozbami a sliby dovedli toho, že jim vydána byla. Když pak manžel její sám ji nechtěl usmrtiti, dali ji Vršovci od obecného slouhy hlavu stříti.

Svatý biskup Vojtěch rozhořčen jsa, s pláčem a Vršovce proklínaje, opustil bez meškání Prahu a Čechy, a bral se opět do svého kláštera v Římě roku 995. Nadarmo usiloval opat Radla-Anastas prosbou a domluvami, aby ho udržel ve vlasti. Úmysl Vojtěchův byl pevný; vůle jeho byla neoblomná; biskupství stalo se mu břemenem nesnesitelným. Jeho někdejší bratři klášterní přijali ho s velikou srdečností, a zvolili ho za převora svého. Vojtěch cítil se opět spokojeným a šťastným.

Mezi tím v Čechách povstala veřejná válka mezi Vršovci a Slavníkovci, kteříž všechny statky své pozbyli a konečně i povražděni byli roku 995.

Toho času arcibiskup Mohušský usiloval o to, aby opět zjednal svatého Vojtěcha opuštěné diecesi Pražské. Mladý císař Ota III.

při svém korunování v Římě též jej k tomu namlouval; a nový papež Řehoř V. uložil mu za povinnost, aby se ke svým vrátil, ale spolu hned dovolil mu, kdyby ho Čechové poslouchati nechtěli, aby je zase opustil a vydal se do zemí pohanských pro rozšiřování víry křesťanské.

Svatý Vojtěch zjel s komonstvem císařovým nejprvé do Mohuče. Když byl zvěděl, co se přihodilo bratřím jeho a příbuzným Slavníkovcům, zašel do Polska k Boleslavovi Chrabrému, kdežto shledal se s bratrem svým Soběborem. Tam odtud vypravil posly k Čechům s otázkou, chtějí-li ho ještě mít? Odpověď, „že nikdo po karateli nebaží,“ sprostila jej všech povinností k diecesi svěřené, tak že mohl bez překážky vydati se na cesty apoštolské mezi pohany, když byl zimu ztrávil v Hnězdně u Boleslava Chrabrého.

V měsíci březnu 997 s bratrem svým Radimem a knězem Benediktem nastoupil cestu do Gdańska, kdež pokřestil mnohé zástupy. Potom odebral se k Prusům, jenž mu hrozili smrtí. Tam mimo vůli svou zabloudiv do pole pohanům posvátného, od zástupu rozvzteklého svázán, a an ještě stoje se modlil, proboden byl dne 23. dubna léta Páně 997. Bratr Radim a kněz Benedikt šťastně vyvázli a vypravovali knížeti Polskému Boleslavu Chrabrému, co se bylo stalo s mučenkem svatým. Boleslav rozsekané tělo svatého biskupa Vojtěcha koupil od Prusů jako poklad převzácný za cenu vysokou, a dal ho s velikou ctí pochovati ve Hnězdně, hlavním sídle svém.

Svatý Vojtěch, získav sobě za živa čest a slávu v tolikých zemích, nabyt mučnickou smrtí ještě větší slávy u všech národů. Všeobecným úsudkem tím spíše za svatého vyhlášen byl, čím rychleji do všech zemí roznesla se pověst o mnohých zázracích, jenž staly se u hrobu jeho. Sotva minula tři léta po smrti jeho, už císař Ota III. sám vykonal pouť ke hrobu jeho ve Hnězdně roku 1000. Naproti tomu ale Čechové svým proti biskupovi se chováním vzbudili u tolikých národů nevoli, kteráž nemálo urychlila napotomní pád říše a moci České.

Tělo svatého Vojtěcha v Hnězdně jako největší poklad chováno a ctěno bylo od Poláků až do roku 1039., kdy vévoda

Český Břetislav I. Krakova a Hnězdná dobyl, a s biskupem Pražským Šebířem ostatky svatého Vojtěcha s velikou nádherou a oslavou do Prahy převezl dne 25. srpna ¹⁾).

Píseň církevní o svatém Vojtěchu k nešporám.

Biskupů všech koruno Ty skvělá,
ochráncem zve Tebe země celá;
radostí jsi naší, ctí a silou,
ozdobou a slávou přespanilou.

Věnoval jsi Bohu život mladý,
osvěcoval's věrou města, hrady,
aby's blaho zjednal svému lidu,
sobě nepopřál jsi nikdy klidu.

Rodáka Tě národ Český slaví,
pod ochranu Tvou se Polsko staví,
Uhři vděčným slovem chválí Tebe,
že's jim zjevil jistou cestu v nebe.

Přednes Bohu ctitelů svých prosby,
odvrať od nás Jeho trestův hrozby;
vymoz, nepřítel ať zlý se vzdálí
od těch, jenž Tvé jméno vroucně chválí.

Ku spasnému v národě Tvém dílu
vypros kněžstvu z rajských výšin smlu;
vlasti milé zjednej pevnou shodu,
z rozbrojův by lid Tvůj nevzal škodu.

Ať nás všecky pravá pojí víra,
v ní ať každý šťastně odumírá;
zač jsi prolil růžovou krev svoji,
v nebezpečném posiluj nás boji.

¹⁾ Dějiny národa českého od Frant. Palackého. — „Přenešení sv. Vojtěcha“ dne 25. srpna. — Nalezení ostatků 15. března II. 407.

Věčná sláva Otci Hospodinu,
věčnému též Jeho Bohu Synu,
který slavně povstav z hrobu Svého,
seslal s nebe Ducha přesvatého. Amen.

2. Blahoslavený Jiljí (Aegidius), Františkán Římský.

Toho času, kdy svatý František Assiský ¹⁾ oddal se podivuhodnému životu chudičkému a přece přebohatému, Jiljí, krajan jeho týmž duchem cítil se oživena, ač oba o sobě nevěděli. Jak mile pak Jiljí o svatém Františku slyšel, stal se jeho žákem a věrným následovníkem.

V Římě, kde mu bylo místo vykázáno, vedlé slibu svého živil se prací rukou svých. Nežli se dal do práce, každodenně byl na mši svaté. V lese od Říma vzdáleném pak nasbíral suchého dříví, jež prodával v městě. Kdysi jistá paní, znamenajíc, že jest řeholníkem, dávala mu více, než byl požádal za dříví. Jiljí nepřijal peněz těch řka: „Nedám já se lakomosti v porobu!“ — Když mu klásky na poli sbírajícímu chtěli obilí darovati, nevzal ho a pravil: „Nemám a nechci míti žádných stodol.“ — Ochotně také za denní mzdu pracoval ve vinicích a zahradách. Co vydělal, z toho žil a dával almužny. — Kardinál Mikuláš nabídl mu, aby se u něho ubytoval a s ním jedl. Jiljí nesvolil, chtěje pracně vyhledávati sobě výživy své. Ale k žádosti kardinálově za společným stolem požíval suchého chleba, který sobě vydělal a přinesl. Jednoho dne tak hustě pršelo, že Jiljí nemohl jíti do práce. Kardinál radostně mu řekl: „Dnes musíš býti hostem mým!“ — Jiljí pak nabídl se kuchaři, že mu za dva chleby vymete kuchyň, a tak přece chleba svou prací vydělaného pojedl za stolem kardinálovým.

Jednoho roku na začátku čtyřicetidenního postu odebral se Jiljí s jiným nábožným řeholníkem do samoty v horách u kaply svatého Vavřince. Tam nemohl sobě ničeho vydělati. Chudobné obyvatelstvo za nastalé drahoty nemohlo mu ničeho dátí. Po třech dnech napadlo tolik sněhu, že mniši ani nemohli do Říma se vrátiti. Tím ale nezviklala se jejich důvěra v Boha všemohoucího.

¹⁾ Svatý František z Assisi dne 4. října.

Modlili se dnem a nocí; a hle muž z dědiny nedaleké přinesl jim chleba a vína, a shledav, že služebníci Boží skutečně zdržují se u kaply, vypravoval to sousedům, a ti přinášeli jim pak dostatek chleba na celou postní dobu. Mniši vzdávali díky Bohu a modlili se za dobrodince své.

3. Svatá Pusina, panna Herfordská.

Svatá Pusina narodila se ve vesnici Pertoisu.¹⁾ Měla nábožné a bohaté rodiče: Sigmara a Lutrudu, jenž bedlivě spravovali se radou faráře svého, moudrého kněze Eugenia. V domácnosti byli šetrní, k chudým ale štědří. Měli sedm dcer: Imu (Amu), Otildu²⁾, Lutrudu, Pusinu, Frankulu, Liberu a Manehildu, kteréž doma výborně vychovávali a po deset roků jmenovaným knězem Eugeniem ve škole vyučovati dali. Dokonavše učení školní po smrti matky své zůstaly pod bedlivým dozorem otcovým, a všechny umínily sobě, že z lásky k Bohu zůstanou pannami. Chalonský biskup, svatý Albín³⁾, přišel do Pertoisu biřmovat. Otec Sigmar předvedl mu všech sedm dcer, aby po svém přání z jeho rukou přijaly závoj panenský a posvěcení. Divili se mnozí otci bohatému a vznešenému; žasnul i sám biskup, kterýž požehnal jim, přesvědčiv se, že z vlastní dobré vůle zachovávají chtějí ustavičné panenství. Od té chvíle v domě otcovském konaly práce ruční, horlivě modlily se, byly pokorny a otce svého ku podivu poslušny. Otec tuše blízkou smrt svou, rozdal jim dědictví, aby měly z čeho žíti, a šťastně skončil uprostřed sedmi čistých dcer svých.

Pusina po smrti otcově odebrala se na statek svůj Bansion u Korbie⁴⁾, kde z komůrky své nikam nikdy nevycházela leč do kostela. Doma pracovala, modlila se, rozjímalá o svatých věcech, čtávala v knihách nábožných, cvičila se v pokoře, postila se, ráda viděla návštěvy nábožných žen a panen, s nimiž o spáse věčné rozmlouvala, chudobným dávala štědrě almužny, urážky ja-

¹⁾ Pertois (Pertoá) v krajině Chalons-sur-Marne-ském (Šalon-syr-Marnském), u Římanů Catalaunském. — ²⁾ Svatá Otilda dne 30. dubna. — ³⁾ Svatý Albín dne 7. září. — ⁴⁾ Corbie, město v depart. Sommeském, kde druhdy bylo znamenité opatství Benediktinské.

kékoli trpělivě snášela i ráda odpouštěla, a tou měrou s pomocí Boží dostoupila vrcholu dokonalosti křesťanské.

Znamenajíc, že se jí blíží konec, roztoužila se tím více po Kristu, tím horlivěji modlila se a rozdávala almužny. Vidouc pak, že nemoc se horší, dala poprositi Lutrudu sestru svou, aby k ní přišla. Zatím postarala se, aby kněz na úmysl její sloužil mši svatou, sama pak příští noc ztrávila v rouše kajícím, jsouc posypána popelem. Zjitra přijala svaté svátosti, pak ale pozbyla mluvu. Pět dnů toliko znamení dávala lidem přítomným. Jakmile však dne šestého vkročila sestra Lutruda k ní do příbytku, nabyla řeči a blasitě velebila všemohoucnost i milosrdenství Boží, Jemuž odporučila sebe i sestry své. Dokonala modlitbu, zarděla se ve tvářích a klidně skonala v Pánu. Za velikého nářku chudých a churavých pochována byla na hřbitově Bansionském. Sestra Lutruda odešla do domu svého. Hrob Pusiny proslavil se událostmi zázračnými.

Zatím Ludvík Pobožný, syn Karla Velikého a Hildegardy (nar. 778 † 840), založil roku 816. Benediktinský mužský klášter Korveiský na Veseře ¹⁾, a panenský Herfordský v nynějším Pruském vládním okrese Mindenském ve Vestfálsku. Do chrámu kláštera Herfordského roku 860. slavně přenešeno bylo tělo svaté Pusiny, jižto odtud dáno jméno panny Herfordské.

4. Svatý Marol, biskup Milánský.

V breviáři z rozkazu svatého Karla Boromejského sepsaném jest následné čtení: „Marol, nástupce Veneria, biskupa Milánského, ctnostmi proslulý, patnáct roků konal úřad svůj. Tuze žil, a mimo ostatní ctnosti muži církevníku příslušné, často se postil a horlivě na modlitbách trval.“ Ennodius ²⁾ básnicky opěvává zvláštní zdrželivost a bezúhonnost svatého Marola. Všeobecně byl za svatého považován, když zemřel. Tělo jeho pochovali v kostele svatého Nazaria. Bůh osvědčil svatost vzorného služebníka svého za živa i po smrti. Výroční památka svatého

¹⁾ Klášter Korveiský měl za IX. a X. století slavné školy, roku 1794. povýšen byl na biskupství. Roku 1807. dostal se ke království Vestfálskému, a roku 1815. Prusku. Jméno Korvei po franc. klášteře Korbie. — ²⁾ Svatý Ennodius, biskup Ticínský čili Pavijský, dne 17. července.

Marola v Miláně slavně koná se. Biskupoval od roku 409. do 424.

Z básně Ennodiovy vysvítá, že svatý Marol pocházel ze Syrie. Svatý Karel Borromejský dne 10. května 575 slavně přenesl těla svatých: Nazaria, a biskupů Milánských: Veneria, Marola, Glyceria a Lazara do nového hlavního oltáře svého chrámu svatého Nazaria.

5. Svatý Gerard (Jaromír), biskup Túlský.

Svatý Gerard (Jaromír) narodil se v Kolíně nad Rýnem. Otec Nigran a matka Ima, lidé bohatí a vážení, dali jej do škol, v kterých prospíval vědou i ctnostmi nad spolužáky své. Matku usmrtil blesk. Od té chvíle Gerard tím horlivěji modlil a postil se, všemi ctnostmi se zdobil, zvláště pak pokorou a čistotou mravní vynikal, a tudíž povýšován byl na hodnosti církevní.

Roku 963. zemřel biskup Túlský¹⁾, svatý Gauzelin, jehož památka svěťí se v Túlu dne 7. září. Arcibiskup Kolínský, svatý Bruno, navrhl duchovenstvu a měšťanstvu Túlskému Gerarda za biskupa, a přikázal mu, aby z poslušnosti přijal svěcení, ačkoli Gerard prohlásil, že jest nehoden a neschopen. V Túlu nadšeně byl uvítán.

Biskup Gerard byl podřízencům a svěřencům skvělým vzorem. Chudobně se šatil; nuzně jedl; církevní hodinky říkal nábožně a společně s duchovenstvem; kostely pečlivě opravoval a krášlil. Putoval do Říma. V Pavii seznámil se a v přátelství vešel se svatým Majolem, a s naším milým svatým Vojtěchem²⁾, v jichžto společnosti proměnila se ve víno voda, kterou sobě svatý Gerard přinesti dal. V Římě byl slavně uvítán.

Navrátil se do Túlu k radosti všeho obyvatelstva za nastalé drahoty obětavě staral se o chudinu i způsobem zázračným.

Dva velmožové, Oldřich a Richard, utlačovali lid a zlé věci páchali. Biskup Gerard káral a napomínal je. Oni však potupili jej a strojili mu úklady. Svatý biskup tím vroucněji při-

¹⁾ Toul (Túl), za dob Římských Tullium Leucorum, hlavní město okresu Toulského ve franc. depart. Meurthe, vlevo na řece Mosele a na železné dráze z Paříže do Štrasburku. Biskupství roku 410. založené zrušeno bylo za franc. revoluce. — ²⁾ Svatý Majol dne 11. května. — Sv. Vojtěch dne 23. dub.

pravoval se na poslední hodinku svou, kteráž mu nastala dne 23. dubna léta Páně 994., když byl 31 let požehnaně působil jako biskup Túlský.

6. Blahoslavená Helena Videmská, vdova.

Blahoslavenka ta narodila se ve Videmu ¹⁾ ze šlechtických rodičů Valentina a Eližběty. Patnáctiletá Helena provdala se za rytíře Antonína, s kterým 27 let ctnostně žila a mnoho dětí měla. Manželovi zemřelému do rakve dala ustrížené vlasy a ozdoby své hlavy, a oddala se výhradně službě Kristově. Vstoupila do třetího řádu poustevníků svatého Augustina, v kostele svaté Lucie oblečena byla v roucho řeholné, a zavázala se slibem dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a poslušnosti. Drahocenné šaty své darovala na roucha kostelní, jmění pak chudíně. Navštěvovala nemocné, těšila zarmoucené, podporovala nuzné, modlila se za zemřelé, konala skutky kající, ke cti umučenému Spasiteli kárala tělo své, a všemožně připodobňovala se Kristu Pánu trpícímu. Po celých osmnáct let neokusila masa, vajec, mléka, sýra a oleje, žijíc toliko o chlebě a o vodě. Denně věnovala devět hodin na modlitbu a na čtení v knihách svatých. Každý pátek zpívala umučení Páně ze svatého evangelia. Denně chodila ke svaté zpovědi a ke stolu Páně. Čím dále, tím více libovala sobě v úplné chudobě, v ustavičném mlčení a v trpělivosti. Vyhýbala se úzkostlivě chvále lidské. Zpěvem velebila Boha v bolestech sebe větších. Bůh propůjčil rekovné služebnici Svě dar vidění nadpřirozených a dar zázraků. Poslední tři léta ztrávila blahoslavená Helena nemocná na lůžku tvrdém, konečně pak připravila se na smrt předvídanou, přijala svaté svátosti, a když bratří Augustiniáni čtouce jí umučení Páně vyřkli slova Kristova: „Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého,“ Luk. 23, 46, klidně v Pánu zesnula dne 23. dubna 1458. Tělo její slavně přenešeno a pochováno bylo v kostele svaté Lucie, kde hrob její Bůh oslavil zázraky mnohými.

¹⁾ Videm (Udine, Udige) hlavní město Italské provincie Videmské v Benátsku, druhdy hlavní město Benátského Furlandska na řece Roji, na železně dráze z Terstu do Benátek. Furlandskem (něm. Friaul, ital. Friuli) podnes nazývá se Benátská provincie Videmská a hrabství Gorické i Gradické. Jméno Furlandsko pochází od dřevního sídla jeho „Forum Julii.“

Dne 24. dubna.

(V Římském kalendáři dne 23. dubna).

I. Svatý Jiří, plukovník, mučovník, patron vojínův.

Svatý Jiří pocházel z rodu vzácného v Kapadocii, v nejvýchodnější krajině Malé Asie. Za císaře Římského Diokleciana vstoupil do vojska, a byl netoliko udatným vojínem a obhájcem říše svého císaře a pána, ale také statečným vyznavačem a zastavatelem svaté víry Kristovy.

Císař Dioklecian chtěl býti neobmezeným panovníkem v říši své, jemuž měl božskou čest prokazovati každý člověk. Ješto pak křesťané nemohli vyhověti rouhavé svévoli takové, ustanovil císař Dioklecian, aby křesťané byli vyhubeni po veškeré říši jeho. Roku 303. dne 24. února vydána byla přísná nařízení, aby každý, kdožby nevolil modlám obětovati, byl mučen, a neusmyslí-li sobě, aby byl usmrčen. Zprávy o hrozných mukách za toho času, jichžto nám zůstavil očitý svědek, dějepisec Eusebius, otrásají celou duši čtenářovou.

Svatý Jiří, plukovník ve vojsku císařském, dozvěděl se o těch zákonech protikřesťanských, nejen poděkoval se z hodnosti své, ale také císaři do očí vážně vytýkal nespravedlivé pronásledování křesťanů. Dioklecian teprve z jeho řečí vyrozuměl, že plukovník Jiří jest křesťanem, a dal jej uvězniti. Po několika dnech předvedenému vyznávající sliboval císař veliké vyznamenání, bude-li se klaněti bohům pohanským, a hrozil mu nejukrutnějšími tresty, setrvá-li ve víře křesťanské. Chrabrý rytíř Jiří odpověděl jemu: „Císaři, co mi slibuješ, tím pohrdám, a čím mi hrozíš, toho se nelekám!“ — Odpovědí tou uvalil na sebe plukovník Jiří všecken hněv císařův. K jeho rozkazu byl Jiří do žaláře odveden, tam velikým kamenem na hrdle obtížen, a po opětém soudu ostrými nástroji na celém těle pořezán. Za nejstrašnějších muk těch dána mu potěcha a posila nadpřirozená, tak že rekovnou stálostí svou mnoho pohanů přítomných přivedl k víře v Jesu Krista. Zase uvrhli jej do žaláře, a ještě jednou usiloval císař slibováním nejvyšších úřadů, aby jej odvrátil od víry křesťanské. Svatý mučovník přiveden byv do chrámu pohanského, kde měl modlám obětovati, zvrátil a rozbil všecky mo-

dlářské sochy znamením svatého kříže. Následkem toho byl odsouzen k smrti. Na popravišti hlasitě modlil se za obrácení pohanů, a zmužile nastavil hlavu svou pod meč katův dne 23. dubna 303.

U nás výroční památka svatého Jiří koná se dne 24. dubna. Jeho tělo přinešeno bylo do městyse Marmary, na břehu moře zvaného Marmara čili Propontis, předmoří, mezi Asijským a Evropským Tureckem. Tam odtud převeženo bylo do města Jaffy čili Joppy v pašalíku Damašku Asijského Turecka.¹⁾

V Církvi Východní od prvopočátku v největší uctivosti byl svatý Jiří, rytíř, přemožitel draka a mučeník Boží. Řekové slaví výroční památku jeho svátkem zasvěceným. Už za prvních císařů křesťanských stavěly se mu ke cti kostely, a Helespont, nyní úžina Dardanelská, spojující Řecký archipelagus s mořem Marmorským, pojmenována byla „ramenem svatého Jiří.“

Z Církve Východní přenešeno bylo brzo ctění a vzývání svatého Jiří do Církve Západní. Jmenovitě ve Francii už v šestém století svatý mučeník Jiří byl ve zvláštní uctivosti. Křižáci v XI. století vzývali svatého Jiří. Pod jeho ochranou zvítězili nad Turky a dobyli hrobu Božího v Jerusalemě. Richard I., přijímám „Lví Srdce,“ král Anglický od roku 1189. do roku 1199., na přímlovu svatého Jiří také přemohl Saraceny pod Saladinem. Za patrona vojinů prohlásil svatého mučeníka Jiří národní sněm Oxfordský v Anglii roku 1222., a ustanovil jemu ke cti den zasvěcený. Roku 1330. král Anglický Edvard III. vyvolil svatého Jiří za ochránce řádu podvazkového, jež byl založil, a tudíž svatý Jiří považován za patrona království Anglického.

V Rusku ctí se svatý Jiří jako patron říše, a obraz jeho skví se v středním štítu znaku císařského.

Také někdejší republika Janovská zvolila ho sobě za patrona.

Jménem svatého Jiří založeny byly rozmanité spolky a řády rytířské: vojenský Ruský řád svatého Jiří, založený roku 1769.

¹⁾ Joppe (Jaffa), prastaré město filištínské, později Syrské, o němž v Písmě svatém Starého i Nového Zákona častokrátě zmínka se činí. Svatý apoštol Petr vzkřísil tam Tabithu. Sk. ap. 9, 36—43. Za Konstantina Velikého byla Jaffa sídlem biskupa. Za naší doby má Jaffa 5000 obyvatelů, mezi nimi asi 600 křesťanů živících se obchodem. Biskupem Joppenským (in partibus infidelium) jest nyní světící biskup Pražský, Dr. Karel Prucha.

od císařovny Kateřiny II., Bavorský řád svatého Jiří roku 1729. od knížete Karla Alberta, napotomního císaře Karla VII., obnovený, a Hanoverský řád svatého Jiří, založený roku 1839. králem Arnoštem Augustem.

O všeobecném ctění svatého Jiří mučeníka máme i v národě našem, v samé královské Praze, důkaz skvělý. Vratislav I., kníže Český, syn prvního křesťanského panovníka v Čechách Bořivoje a jeho choti svaté Ludmily, založil kolegiální chrám ke cti svatému Jiří na Hradčanech, při němž kníže Boleslav II. zařídil klášter panenský, jemuž s povolením papežovým představil sestru svou Mladu za první abatyši.¹⁾ Tento chrám svatého Jiří na hradě Pražském zachoval se nám v původnosti své až na doby naše, a tudíž jest nejstarším a nejznamenitějším kostelem v Čechách i na Moravě. V kostele tom jsou také hrobové prvních panovníků Českých a hrob svaté Ludmily, o jejíž výroční slavnosti a v den svatého Jiří v kostele tom slavné služby Boží konají se.

Svatý Jiří vyobrazuje se buď jako rytíř na koni, nebo stoje vedle draka probodeného kopím.

2. Svatý Egbert (Ekbert), kněz, mnich Angličan.

Za sedmého století a také později vzácní Anglosasové zhusta chodili do Hibernie, do Irska, vstupující tam do tuhých řádů klášterních, nebo jako žáci navštěvující učitele klášterníky. Všickni ti příchozí Anglosasové ochotně byli přijímáni, a stravou, bytem, učením a potřebnými knihami zadarmo opatrováni.

Mezi těmito Anglosasy byl také Egbert (Ekbert), šlechtic z Northumbrie, nejsevernějšího hrabství Anglického mezi Skotskem, mořem Severním, Durhamem a Kumberlandem. Zvoliv sobě klášter Rathmelsinský, nabyt rychle takové učenosti, že jako mnich viděl se mnohými žáky obklopena, mezi nimiž většinou byli jeho krajané.

Roku 664. zuřil na veškerém ostrově mor, kterýž zachvátil i Egberta. Egbert v tom stavu prolévaje slzy hojné prosil Boha za milost prodloužení života, aby mohl za hříchy mládí svého po-

¹⁾ Ctihodná Mlada dne 8. února.

kání činiti, více dobrých skutků konati, a zásluh sobě nashromážditi. Spolu také zavázal se slibem, že nabuda opětného zdraví nikdy více nevrátí se do vlasti své, že se každého dne mimo obyčejné hodinky celý žaltář vymodlí, a každého téhodne jednou celých 24 hodin půst zachovávatí bude. Když pak skutečně zdrav učiněn byl, netoliko věrně konal, co byl slíbil, ale krom toho uložil sobě čtyřicetidenní půst nejen před Velkonocí, ale též před Vánočními a Svatodušními svátky. Při tom vyznamenával se mimořádnou lahodou a přívětivostí ke každému, ryzou pokorou a nejškvelejší panickostí.

Přijav svěcení kněžské obrátil zřetel svůj za hranice ostrova Britského k národu Německému, z něhož Anglosasové v Anglii osazení pocházeli, aby získal duše mnohé Bohu a Jeho svaté Církví. Za tou příčinou umínil sobě, že Němcům posud na víru neobráceným bude hlásati svaté evangelium, a nebude-li to věcí možnou, že bude putovati do Říma. Když se na cestu chystal, napomínal jej opět a opět bratr řeholník, aby se úmyslu toho vzdal, poněvadž jej Bůh ustanovil za učitele a vzdělavatele klášterů Kolumbových¹⁾, jak mu bylo ve snách zjeveno. Egbert nedbaje napomenutí toho, odebral se na loď s několika statečnými a učenými hlasateli učení Božského. Avšak po plavbě několikadenní nastala bouře nebezpečná. Egbert vida v tom moc Boží, jenž jej vyzývá k návratu, dal se dopravit na ostrov Hy do kláštera. Nicméně přece nevzdal se zámyslu svého, aby Němcům zvěstoval víru Kristovu. Nejprve vypravil ku Friesům²⁾ vědecky vzdělaného mnicha Viktberta, kterýž národu tomu plné dva roky evangelium hlásal, ale s nepořízenou se navrátil. Později, když vítězný vladař Franků, Pipin z Heristalu († 714), dodělal se nadvlády i u Friesů, poslal tam Egbert zase dvanáct misionářů Anglosas-

¹⁾ Kolumba (holubice), svatý zakladatel a opat kláštera Hy, věrověst v nynějším Skotsku. Původní jméno jeho Krimthan pro velikou nevinnost a svatost proměnili mu lidé v Kolumba. Narodiv se v Irsku r. 520., odebral se jako kněz do Skotska, a roku 563. s dvanácti žáky přeplavil se na Hebridský ostrov Hy (Jona) v Atlantském moři, kde vzdělal klášter i kostel a hlásal evangelium pohanským Piktům. Napotom založil množství jiných klášterů, jichžto správcem byl on a jeho nástupcové v hlavním klášteře na ostrově Hy. Zemřel r. 597. — ²⁾ Friesové, kmen germanský, na pomorí Severním od ústí Emže až k ústí Rýnu, podél něhož štili sídla svá.

kých se svatým Vilibrordem, jenž požehnaně pracovali o obrácení jejich. Po nich úlohu tu konali také jiní Anglosasi a Irové, jmenovitě oba Evaldové, žáci Egbertovi, tak že později za Karla Velikého po této přípravě celá země Friesův podrobených sprostěná chrámů pohanských vyznávala víru křesťanskou. Modloslužba už jenom skrytě provozovala se za věků napotomních. Velikou zásluhu u věci té připsati dlužno svatému Egbertovi, jenž první po svatém Vilfridovi pečoval o křesťanskou osvětu mezi Němci.

V klášteře Hy Egbert šetrně a mírně zaváděl obřady Římské roku 716., odkud pak rychle rozšířily se i v ostatních klášterech podřízených. Ztrávil pak ještě 13 roků v klášteře Hy, klidně v Pánu zesnul po své mši svaté na Boží hod Velikonoční roku 729.

3. Svatý Honorius (Ctirad), biskup v Brescii.

V Brescii¹⁾ dosedl na prestol biskupský po Herkulanovi roku 577. svatý Honorius (Ctirad), jenž, pocházejce z rodu císaře Konstantina, vysvěcen byl v Římě na kněžství. V okolí Brescie svatě žil jako poustevník, proslavil se mocí zázračnou, a po smrti Herkulánově stal se biskupem. Spravovav biskupství obezřetně a požehnaně, dne 21. dubna 586. v Pánu zesnul, a dne 24. dubna v kostele svatého Faustina pochován byl. Později do většího chrámu svatého Faustina přenesli tělo svatého Ctirada na zvláštní oltář, kde obraz jeho spatruje se uprostřed mezi svatými bratřími Faustinem a Jovitou. Oltář ten chová v rakvi mramorové kosti svatého biskupa, z nichžto hlava a rameno ve zvláštních schránkách k veřejné účtě vystaveny zůstávají.

4. Svatý Vilfrid, biskup Yorský v Anglii.

Svatý Vilfrid, narozen roku 634., nabyt vědeckého vzdělání v klášteře Lindisfarneském a Kentrberském. Dokonav učení své

¹⁾ Brescia (starořímské Brixia) krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella a Garza v Itálii.

putoval na Lyon do Říma. V Lyonu zalfbil se arcibiskupovi Delffnovi, u něhož, navrátiv se z Říma, tři roky pobyl. Roku 650. Delffn zemřel. Vilfrid odešel do Anglie, založil klášter Stamfordský a Riponský, byl od Agilberta, biskupa Vessexského na kněžství vysvěcen, a pro svou moudrost i výmluvnost od krále Osvja za biskupa Northumberlandského zvolen. Agilbert, té doby už biskup Pařížský, udělil mu svěcení biskupské. Vilfrid zůstal dvě léta až do roku 666. v Galii. Navrátiv se shledal, že král Osvio dal biskupství Yorské Ceadovi. Vilfrid šel do kláštera Riponského. Po třech letech Ceada přešel do Mercie, a Vilfrid na své biskupství Yorské roku 669. V lidu byla radost veliká. Avšak po smrti krále Osvia a jeho syna Alchfrida král Egfrid rozhněval se na biskupa Vilfrida, že napomínal a káral jeho choť, královnu Ermenburgu, rozdělil posavadní biskupství Vilfridovo na tři částky a hned také zvolil tři nové biskupy roku 678. Biskup Vilfrid odebral se do Říma, kde se rozhodlo, že Vilfrid musí dosazen býti na svou stolicí biskupskou v Yorku, a on že pak má sám rozděliti rozsáhlé biskupství své. Roku 680. přišel Vilfrid nazpět, ale král Egfrid uvěznil jej. Šest měsíců strádal v žaláři a pak vypovězen byl ze země. Vilfrid odešel k Jihosasům blásat víru, pečoval o ně za nastalého hladu a učil je hotoviti sítě na lovení ryb. Nadarmo volán byl nazpět. Teprve po smrti krále Egfrida v bitvě navrátil se Vilfrid a přijal biskupství Hexhamské, pak i Lindisfarneské a Yorkské, tedy celé biskupství své. Pět let (692—697) konal Vilfrid úřad biskupský za ustavičných sporů s králem Aldfridem, až pak zase odejítí musel a v Mercii od krále Ethelrada přijal biskupství Lichfeldské. Roku 703. podruhé pohledával práva svého v Římě. Papež Jan VII. dal mu za právo. Ale král Aldfrid se tomu protivil, a teprve umíraje litoval činu svého. V Yorku stalo se narovnání.

Po tři roky pak svatý Vilfrid ještě požehnaně působil a připravoval se na šťastnou smrt, kteráž mu nastala dne 24. dubna 709. Pochován byl v klášteře Riponském, odkud roku 959. ostatky jeho přenešeny byly do arcibiskupského chrámu Kentrberyského. Hlavní záslužnou snahou svatého Vilfrida bylo ustálení vrchnictví papežského nad církví Anglickou.

5. Blahoslavený Alexander Sauli, biskup Pavijský.

(V Itálii dne 23. dubna.)

Alexander, syn Janovských¹⁾ rodičův šlechtických: Dominika Sauli a Tomašinky Spinulovy, narodil se v Miláně.²⁾ Od let dítčích vyznačoval se Alexander horlivostí na modlitbách, postem a kromobyčejnou uctivostí a důvěrou k Boho-rodici Marii Panně, jížto ke cti zavázal se slibem ustavičného panictví.

Jako jinoch studující vynesl kříž na náměstí, zapudil dryjáčnicka (mastičkáře, olejkáře) nabízejícího lidem zboží své, a vážně řečnil k zástupům žasnoucím o pohrdání světem. Po této zkoušce přijat byl Alexander do řádu řeholných duchovníků svatého Pavla.

Maličko, a již zaskvíval se Paulán Alexander leskem všech ctností, obzvláště pak vřelou uctivostí k nejsvětější Svátosti oltářní.

Jak mile Alexander vysvěcen byl na kněžství, svěřena mu správa škol bohoslovných. Maje na zřeteli spásu duší zakládal náboženská bratrstva, odporoučel časté přijímání svátostí, a hlásal slovo Boží tak výtečně, že i církevní hodnostáři po něm osvojovali sobě způsob posvátného kazatelství.

Zvolen byv za přednostu řádu Paulánského, tak moudře a nábožně počínal sobě, že mnoho vzácných mužů dalo se od něho poučovati a vzdělávati ve svatých ctnostech. Mimo jiné i svatý Karel Boromejský³⁾ návodem Alexandrovým kráčel cestou dokonalosti křesťanské, a užíval jeho rady a pomoci v řízení biskupství Milánského.

Pro mimořádné ctnosti zvolili Alexandra za biskupa na Korsice.⁴⁾ Biskup Alexander téměř sám napravil mravy lidu svěřeného pilným katechisováním, kázáním, církevními poradami a navštěvováním všech měst a míst i těžko přístupných. Smířoval

¹⁾ Janov, ital. Genova, franc. Gênes, něm. Genua, hlavní město někdejší svobodné obce, nyní provincie Janovské, nazváno „la Superba,“ „Pyšná,“ pro nádherné stavby své. — ²⁾ Milán, ital. Milano, lat. Mediolanum, něm. Mailand, druhdy hlavní město království Lombardského, nyní provincie Italské. — ³⁾ Sv. Karel Boromejský, arcibiskup Milánský, naroz. 2. říj. 1538, † 3. listopada 1584. Viz dne 4. listopada. — ⁴⁾ Korsika, ostrov v Středozemním moři, nyní zvláštní departement francouzský, náležela za toho věku k Janovu.

nepřátely, zakročoval i mezi soky ozbrojenými, nevědomým byl dobrým rádcem, duchovněsky vyučoval ctnostem i vědám. Věřen jsa řehole řádu svého i jako biskup málo jídal, skromně se šatil, příjmy kostelní svědomitě spravoval a vynakládal, velechrám a dům biskupský s kněžským seminářem od základu nově zbudoval. Největší péči však věnoval chudině. Osmdesát plavců, jenž vyvázli šťastně z moci loupežníkův mořskýchb, pohostil a všemi potřebami na cestu opatřil.

Hotov jsa lidu svému obětovati netoliko důchody ale také život, za nastalého moru bos a nohama skrvácenýma kráčivaj v průvodech kajicných, navštěvoval onemocnělé a přisluhoval jim svátostmi, pokrmy, nápoji a léky potřebnými. Odtud dáno biskupu Alexandrovi zasloužené jméno „otec chudiny“ i „apoštol Korsický.“

Svou výmluvností obrátil biskup Alexander i několik židů na víru křesťanskou. Za hlubokého rozjímání o věcech Božích zářivaly mu tváře láskou k Bohu, a občerstvena se cítilval zpěvem anjelským. Víra jeho byla tak velika, že modlitbou, jízto nezřídka bez přestání věnoval plných čtyřiaadvacet hodin, tišil nebezpečné bouře a uzdravoval nemocné.

Avšak víc než těmito skutky velikými proslavil se biskup Alexander trpělivostí a pokorou. Rekovně snášel veřejné potupy špatných lidí, a jednoho dne, byv kamenem v obličejí poraněn, vyprosil zlostnému vinníku odpuštění u vladaře a soudce na ostrově Korsice.

Papež Řehoř XIV. (1590—1591) z vlastního popudu přesadil biskupa Alexandra s Korsiky do Pavie¹⁾, kdežto jej obyvatelstvo uvítalo jako anjela poslaného od Boha. Avšak vedlé předpovědi své zemřel Alexander, biskup Pavijský, během téhož roku. Visitační cestou po obvodu biskupském následkem přetuhé kázně a namáhavých prací klidně v Pánu zesnul, byv posílněn viděním nebeským. — Tělo libou vůni vydávající přenesli d'o Pavie a slavně pochovali je v biskupském kostele.

Biskupa Alexandra oslaveného rekovnými ctnostmi a zázraky prohlásil papež Benedikt XIV. (1740—1758) za blahoslavence v Církvi Boží.

¹⁾ Pavia, staré Ticinum, později také Papia, hlavní město Italské provincie Pavijské.

6. Svatý Melit, první biskup Londýnský.

V Londýně, hlavním a sídelním městě království Anglického na obou březích řeky Temže, nyní největším a nejdůležitějším městě na světě, byl prvním biskupem svatý Melit. Papež Řehoř Veliký (590—604) vypravil jej do Anglie, a svatý Augustin, arcibiskup Kentberský, osvědčeného hlasatele slova Božího vysvětil na biskupství Londýnské roku 604. Po smrti toho arcibiskupa putoval svatý Melit do Říma, aby s papežem Bonifácem IV. (607—614) dorozuměl se v příčině církevních záležitostí v Anglii. V Římě účastnil se biskup Melit sněmu církevního roku 610., a vzal s sebou listy papežské duchovenstvu, králi Edelbertovi a lidu Anglickému.

Po smrti Edelberta krále r. 616. následoval jeho syn Eadbald, nemravník, jenž svatému biskupu strpčoval život neméně než tři synové zemřelého krále Sabereta Východo-Saského, kteří nepřijali křest, a šířili modloslužbu s pohanskými nepravostmi. Tito chtěli přijímati nejsvětější Svátost jako otec jejich křesťan, a když jim svatý biskup Melit arcí Tělo Páně nepodal: vypudili jej ze země svých. Svatý Melit smluviv se s Vavřincem a Justem, svými spolubiskupy, odešel s Justem do Galie. Tu pak tři bratři králové jmenovaní počali válčiti se západními Sasy v Anglii, a zahynuli s celým rodem. Biskup Melit nazpět povolán byl od krále Eadbalda, který přijal křest svatý. Po zemřelém Vavřinci roku 619. Melit stal se arcibiskupem Kentberským, a úřad ten horlivě zastával až do blažené smrti své dne 24. dubna roku 624.

7. Svatá Bova, abatyše, a Doda, panny Remešské.

Remeš¹⁾ mimo jiné světce a světice Boží vzývá dne 24. dubna svaté panny Bovu a Dodu. Svatý Balderik a jeho sestra Bova, z rodu krále Sigeberta, vystavěli za století sedmého

¹⁾ Remeš, za času Césarových Durocortorum, později Rémi, franc. Rheims, Reims (Rém), v depart. Marnském nad Veslou, chová připamatné „Remešské evangelium“, staroslovanský překlad čtení evangelických, psaných písmem cyrilským, na něž králové francouzští od roku 1179. až do revoluce červencové přísahu skládali.

v Remeši klášter panenský, jehož abatyší byla svatá Bova. Měli neteř D o d u, pannu přectnostnou, kteráž byla zasnoubena vzácnému velmoži při dvoře krále Sigeberta. Doda však odvrátila se od ženicha zemského a umínila sobě, že bude výhradně toliko Bohu sloužiti ustavičným panenstvím. Ženich chtěl násilně zmocniti se nevěsty, a k tomu konci vyšvihnul se na koně osedlaného. Ale kůň se spínal, jezdec spadl a zlomil vaz. Doda učinila slib ustavičného panenství, a svatě žila pod správou své tety abatyše B o v y.

Těla obou světic dlouho odpočívala v kostele za městskou zdí, kdežto dříve býval klášter panenský, až pak přenešena byla do nového chrámu jeptišek. Bůh osvědčil svatost jejich velikými zázraky zvláště ve výroční svátek jejich.

Dne 25. dubna.

I. Svatý Marek, evangelista Páně.

Svatý Marek nazýval se prvotně Jan, a teprve když přišel mezi pohany evangelium Kristovo zvěstovat, přijal jméno Marek u Římanů velmi obyčejné. Proto čteme ve Skutcích apoštolských: „Petr přišel k domu Marie, matky Janovy, jenž měl přijmí Marek.“ Skutk. apošt. 12, 12. Na jiných místech této knihy posvátné jmenuje se buď Janem (Skutk. apošt. 13, 5. 13.), buď Markem (15, 39.), buď také Janem Markem. (12, 12. 25—15, 37.)

Svatý Marek pocházel z rodiny židovské v Jerusalemě, kde matka jeho Maria měla dům, a byla u křesťanů ve velké vážnosti. Svatý Petr po svém zázračném vyvedení ze žaláře vešel do domu Mariina, a mnozí křesťané shromáždění tam modlili se. Skutk. apošt. 12, 12.

Svatý Marek byl příbuzný apoštola Barnaby. Svatý Pavel určitě praví, že Marek byl sestřenec Barnaby (Kol. 4, 10), kterýž vlastně sloužil Josef, a pro svou výmluvnost obdržel jméno Barnabáš, jakož čteme ve Skutcích apoštolských 4, 36: „Josef, kterýž měl od apoštolů přijmí Barnabáš (což se vykládá „syn utěšení“) z pokolení Levítského rodem z Cypu.“

Na víru křesťanskou obrátil Marka svatý apoštol Petr,

jenž jej proto nazývá „svým synem“ duchovním čili synem dle víry. I. Petr. 5, 13. Když pak sestřenec jeho Barnabáš a Šavel z Jerusalema navrátili se do Antiochie, pojali s sebou Jana, jenž měl přijmí Marek. Skutk. apošt. 12, 25. Svatý Marek hodlal jim napomáhati při kázání evangelia na cestách apoštolských a skutečně doprovázel je o první pouti z Antiochie skrze ostrov Cyprus do Malé Asie. Ale když s nimi přišel do města Pergy v Pamfilii, „svatý Marek odešel od nich a vrátil se do Jerusalema.“ Skutk. apošt. 13, 13.

Od té doby po několik roků Písma svatá o něm nečiní zmínky, až pak se s ním opět shledáváme při sněmu Jerusalemském roku 51., odkud jej Barnabáš s sebou vzíti chtěl na nové apoštolské cesty po Asii. Když svatý Pavel k to mu nesvolil, vzal jej Barnabáš do Cypru, vlasti své, aby tam hlásal s ním víru Kristovu. Skutk. apošt. 15, 36—39.

Po celých deset roků zvěstoval pak svatý Marek evangelium rozličným národům, o čemž ale Písmo svaté nepodává nám zevrubných zpráv, an teprve okolo roku 62. nalézáme jej v Římě ve službě svatého apoštola Pavla, odkud se měl s poselstvím odebrati na Východ. Proto dal mu svatý Pavel doporučný list ke Kološanům, jimžto už napřed o něm psal: „Pozdravuje vás Marek, sestřenec Barnabášův, o kterém jste dostali poručení přijde-li k vám, přijměte jej.“ Kolos. 4, 10. Téhož času psal o něm svatý Pavel ze žaláře v Římě Filemonovi: „Pozdravuje tebe Marek, pomocník můj.“ Fil. 24.

S cesty té Marek opět navrátil se do Říma; neboť roku 64. byl tam při svatém apoštolu Petrovi, kterýž ve svém I. listu 5, 13. píše: „Pozdravuje vás Církev, kteráž jest v Babyloně,“ (tak nazýval modloslužebný a rozpustilý Řím), „a Marek (duchovní) syn můj.“

Roku 67. však svatý Marek zase byl na cestách apoštolských na Východě, jakož vysvítá z II. epištoly svatého Pavla k Timoteovi 4, 11., jemuž nařídil svatý Pavel říka: „Marka vezmi a přiveď s sebou, neboť jest mi užitečný k službě.“

Důležitým dílem apoštolské činnosti svatého Marka jest založení církve Alexandrijské v Egyptě. Svatý Epifanius (haer. 51, 6.) určitě udává, že Marek vyslán byl do Alexandrie od svatého apoštola Petra, a svatý Jeroným píše,

že vzav s sebou evangelium, kteréž byl sepsal, do Alexandrie odebral se. Napotom ještě vícekrátě vážil svatý Marek cestu do Alexandrie, až pak ustanovil Aniana na svém místě za biskupa Alexandrijského ¹⁾).

V Alexandrii svatý Marek zpečetil pravdu učení Kristova mučenickou smrtí, jakož nám vypravují legendy prastaré. O slavnosti Velikonoční, an právě konal nejdražší oběť, byl od pohanů polapen, a na provaze po ulicích města a po hrbolatých stráních po dva dny tahán, až následkem smýkání toho vypustil duši. Proto Církev ode dávna ctí jej jako mučeníka dne 25. dubna.

Po staletí zachovával se plášť svatého Marka v Církvi Alexandrijské. Každý nový biskup toho města, vcházeje v důstojenství své, oblekal plášť ten při svém nastolování. Ještě za čtvrtého století putovalo se ke hrobu jeho, kterýž nacházel se nedaleko Alexandrie, a nad kterýmž roku 310. zbudován byl kostel. Později kosti svatého Marka přenešeny byly do Alexandrie, a odtud za IX. století do Benátek Italských, kdežto výroční památka jeho slavně koná se.

Nejvzácnějším odkazem a dědictvím po svatém Markovi jest druhé evangelium, o kterémž, sebrav stará svědectví, ²⁾ píše Jeroným (cat. 8): „Marek učeník a tlumočník Petrův podle toho, co od Petra vypravovati slyšel, dožádán byv v Římě od bratrů (křesťanů), krátké sepsal evangelium. Uslyšev o tom Petr schválil, potvrdil a církvem o své moci ku čtení vydal evangelium Markovo.“

Čtvero svatých evangelií sepsaných od svatého Matouše, Marka, Lukáše a Jana jest nejdražším darem prozřetelnosti Boží. Obsahují v sobě drahocenný poklad svrchované moudrosti, učení spásy, kteréž nám s nebe přinestí ráčil na tento svět věčný Syn věčného Otce. V evangeliích slyšíme řeči Pána Jesu Krista a spatřujeme Jeho skutky. Z evangelií září nám světlo Kristovo, kteréž osvěcuje každého člověka, chce-li kráčet cestou pravé moudrosti a dokonalé spravedlnosti. Tisícové hledali moudrost tu, a našli ji výhradně toliko v evangeliu Ježíše Krista. Tisícové

¹⁾ Životopis svatého Aniana hned za životopisem svatého Marka. —

²⁾ Papias (Euseb. hist. eccl. 2, 15. 3, 39). Ireneus (3, 1, 1. 3, 10, 6.): Klement Alex. (Eus. h. e. 6, 14). A sám Eusebius h. e. 2, 15. (Viz Sušilův překlad a výklad evangelií.)

práhli po pokoji ducha a po útěše vniterné, a obě dáno jim ze zdroje svatých evangelií. Proto prvotní křesťané svaté evangelium Kristovo pokládali za nejdražší perlu, a volili raději vše pozbyti, nežli tyto knihy Písma svatého vydati. Važme sobě i my posvátných evangelií Kristových, a čtávejmež je s horlivostí vřelou; ale všímejme sobě při čtení tom výkladu svaté, neomylné Církve katolické! Konečně pak vynasnažujme se, abychom, co ve svatých evangeliích čteme nebo z nich slyšíme, také věrně plnili. Jen tímto způsobem půjdeme cestou moudrosti pravé a ctnosti bohumilé. Jen touto cestou doputujeme se života a blahoslavenství věčného v království nebeském.

Nejslovutnější vykladatel Písma svatého Dr. Frant. Sušíl píše: „Prohlédejmež k tomu, aby národ náš království neprodal za stádo husí; a tu potřebí modliti se o přispoření víry, abychom moruši nevěry mohli (dle slov Páně Luk. 17, 6.) říci: „Vykořeň se z národa našeho, a přesaď se do moře, a ovšem utoň tam a vyhyň dokona.“ Nedávejme novotkadcům mezi námi povstalým do osnovy blaha národu vetkávatí útek nevěry od vrahů našich vypůjčené, a prosme Pána, aby Církví u nás vdunul ducha neporušenosti a víru národa omladil.“

Na den svatého Marka už za prvních století křesťanských v Církvi konal a doposud koná se veřejný průvod, procesí, které už svatý papež Řehoř Veliký (590—604) nazývá „slavnou výroční pobožností.“¹⁾ Účelem tohoto průvodu v den svatého Marka jakož i na křížové dny jest a) abychom Boha odprosili za urážky Jemu učiněné; b) abychom Bohu poděkovali za dobrodiní od Něho přijatá; a c) abychom sobě od Boha všech potřebných duchovních i tělesných statků a darů vyprosili. Církev svatá žádá, aby každý křesťan katolický těchto prosebných průvodů nábožně účastnil se. Kdožkoli z příčiny důležité jich účastniti se nemůže, má alespoň doma pomodliti se litanii o všech svatých s náležitými modlitbami.

2. Svatý Anian, švec, biskup Alexandrijský.

Eusebius²⁾ a jiní staří spisovatelové dosvědčují, že svatý evangelista Marek první v Egyptě víru Kristovu hlásal, kře-

¹⁾ „Solennitas annuae devotionis“. — ²⁾ Histor. Eccles. II. 16.

stanskou obec v Alexandrii založil, a ji mučenickou smrtí svou upevnil.

Eutychius Egyptský, patriarcha Alexandrijský za desátého století, napsal o počátku církve Alexandrijské toto: „Marek apoštol meškal v městě Alexandrii, aby odtud šířila se víra Kristova po zemi v lidu. Jednoho dne šel městem, a náhle přetrhly se řeménky u obuvi jeho. Šel k obuvníkovi Anianovi, aby mu obuv spravil. Švec píchaje šídlem do obuvi propíchl sobě prst a silně krvácel. Maje bolest velikou reptal proti svatému Markovi, kterýž mu pravil: „Uvěříš-li v Jesu Krista, Syna Božského, prst se ti hned zahojí.“ Pak chopil se prstu jeho a řekl: „Ve jménu Jesu Krista zdráv budiž prst tvůj.“ Okamžitě přestala mu krev téci a prst se mu zahojil. Anian vida zázrak uvěřil v Krista, a svatý Marek pokřestil, vyučil a za biskupa Alexandrijského posvětil jej. Ustanovil pak svatý Marek dvanácte kněží po boku Anianovi, aby příště na uprázdněný stolec biskupský volili a ustanovovali nástupce skládající mu ruce na hlavu.“

Římský seznam svatých ke dni 25. dubna píše: „V Alexandrii svatý Anian, biskup, svatého Marka učeník a nástupce ctnostmi ozdobený, odpočinul v Pánu.“

Eusebius III. 14. praví: „Čtvrtého roku císařství Domicianova první Alexandrijský biskup, Anian, po dvaadvacetiletém biskupování vykročil ze života. Nástupcem jeho byl Abilius.“

3. Svatí Filo a Agathop, jahnové.

Svatí Filo a Agathop, jahnové, doprovázeli svatého Ignáce, biskupa Antiochijského, do Říma¹⁾, odkud přinesli ostatky jeho nazpět do Antiochie. Filo byl jahnem v Tarsu, Agathop v Antiochii. Svatý Ignát činí o nich zmínku ve svých listech k Smyrnenským (odstavec 10), k Římanům 15, 8. a k Filadelfickým odstavec 11., kterýž zní: „Co se týká jahna Filona z Cilicie, muže nejlépe osvědčeného, jenž také nyní pro věc Boží mně slouží, mimo Agathopa, muže výborného, jenž od Syrie sem mne doprovodil, života se odečta: ti vám dobré dávají svědectví, a já Bohu děkuji pro vás, že jste je přijali, jako i vás přijal Pán. Bodejž

¹⁾ Svatý Ignát Antiochijský dne 1. února.

skrze milost Jesu Krista prominuto bylo těm také, co s nimi příkorně nakládali.“¹⁾

Jiných zprav mimo zprávu svatého Ignácia o těchto světcích nemáme.

Mikuláš Brautius, biskup Sarsinský v Umbrii Italské, ve své básni o svatých píše: „Oba byli jahnové, oba ponořeni byvše v řece, jako mučenci odešli na věčnost.“

4. Svatí Evodius a Hermogenes, i jejich sestra Kalista, mučenci Syrakušti.

Syrakusy byly za starověku největším a nejbohatším městem na ostrově Sicilii. Nyní na jeho místě stojí město Siragossa pod vladou Španělskou. V městě tom slaví se dne 25. dubna výroční památka svatého Evodia a Hermogena, a jejich sestry Kalisty, jenž pro víru v Jesu Krista, Syna Božského, za prvních věků křesťanských neohroženě podstoupili mučnictví mečem. Svatý Josef Hymnograf (básník) o svaté Kalistě napsal: „Dávěrně na lavici mučnickou vystoupila Kalista, vyznávajíc Krista Boha našeho s dvěma bratřími svými. Láskou Boží roznícená v pravdě učiněna jest duchovní nádobou Církve Kristovy a přijata byla jako mučenice s nimi do života nebeského.“

5. Svatý Publius, vojín, mučník Nikomedijský.

Publius vstoupil do vojska za vlády císaře Římského Licinia, svata Konstantinova (311—324), a stal se miláčkem císařovým pro chrabrost častěji osvědčenou. Tu pak svatý Basilius, biskup Amasijský v Pontu,²⁾ v železích předveden byl císaři Liciniovi, neohroženě káral jej pro nesmyslné ctění nečistých duchů a model, a vyložil zevrubněji vědu Božskou, vtělení Pána a Spasitele našeho Jesu Krista. Publius ihned odhodil důstojnický pás a meč, a vyznal, že jest křesťanem, služebníkem a bojovníkem Boha nebeského. Císař Licinius rozpáliv se hněvem nejprve pochlebováním chtěl jej odvrátiti od Krista; vida pak, že jej nezviklá ve víře, dal jej mučiti a mečem odpravit. Stalo se v Nikomedii hlavním městě Bithynie.

¹⁾ Sušilovy „Spisy svatých otců církevních“ druhé vydání, v Brně 1849. strana 143. — ²⁾ Svatý Basilius dne 26. dubna.

6. Svatý Štěpán, biskup Antiochijský, mučník.

Svatý Štěpán, muž výtečné zbožnosti, za vlády císaře Zenona povýšen byl na biskupský stolec v Antiochii, tenkrát „krásném“ městě v Syrii Asijské na řece Orontes. Už po roce zuřiví bludaři Ariani osočili jej u císaře, jakoby byl Nestorianem. Císař svolal sněm do Laodicey, kterýž vyšetřil obžalobu a biskupa Štěpána uznal nevinným. Ariani však roku 479. popudili mladý lid proti svatému biskupovi, a ti srotili se, přepadli biskupa, upíchlali jej ostrými železnými pisadly, a tělo jeho uvrhli do řeky Orontu. Toho času byl papežem svatý Simplicius (467—483), jemuž císař Zeno a biskup Cařihradský, Akacius, podali zprávu o smrti svatého Štěpána. Papež Simplicius oběma v příčině té odpověděl písemně.

7. Svatý Ermin (Hermin), opat-biskup v Ljubnu.

Opatové kláštera Ljubenského na levém břehu Saviny bývali druhdy spolu biskupy Lutišskými v Belgii. Prvým opatem i biskupem byl svatý Ursmar, kterýž ještě za živobytí svého nástupcem svým učinil svatého Ermina, jenž dokonal záslužný život svůj dne 25. dubna 737.

Svatý Ermin narodil se v Lyonu ve Francii, vysvěcen byl na kněžství a seznámil se s Ursmarem biskupem-opatem, k němuž začasté docházel, a jenž jej konečně vřele uvítal v klášteře svém Ljubenském jako mnicha. Pokoře a poslušnosti Erminově každý se divil. Roku 712. stárnoucí biskup-opat Ursmar učinil Ermina nástupcem svým k veliké radosti duchovenstva i lidu. Jako opat a biskup vynikal Ermin zbožností a všemi ctnostmi. Předpověděl vítězství Karla Martela nad Friesy roku 734. a smrt hrdiného Ratboda, krále Friesův. Horlivě hlásal slovo Boží a vyučoval žáky až do blažené smrti své.

8. Svatá Franka, panna, abatyše řádu Cisterciáckého v Piačenze.

Svatá Franka narodila se v Piačenze¹⁾ z hraběcího rodu de Vidalta, a byla nábožně vychována. Sedmileté děvčátko

¹⁾ Piacenza (Piačenca), hlavní město Italské provincie Piačenzké na pravém břehu řeky Pádu, u Římanů Placentia.

dali rodiče na vychování do kláštera svatého Syra, kdežto ve svém čtrnáctém roce učinila řeholný slib, a prospívala všemi ctnostmi, tak že jeptišky jednomyslně po smrti Britie roku 1198. Franku zvolili za svou abatyši. Franka oživila řeholnou kázeň. Tricet roků žila v klášteře svatého Syra, pak ale roku 1215. zvolena byla za abatyši nově založeného kláštera de Monte-Lana, odkud po dvou letech strastných přesídlila se s jeptíškami do Pittoli, kde roku 1218. zbudován byl kostel Marianský. Téhož roku počala svatá Franka stonati, připravila se dokonale na smrt, a zesnula v Pánu dne 25. dubna. U hrobu svaté Franky událo se mnoho zázraků.

Dne 26. dubna.

1. Svatý Klétus, papež, mučéník.

Zprávy o prvních papežích Římských po svatém Petrovi za příčinou pronásledování křesťanů jsou velice temny, ješto zápisy potřebné buď nekonaly se za času toho strastiplného, buď zmařeny byly. Dle nejstarších Liberianských zápisův o papežích byl svatý Klétus správcem Církve Kristovy od roku 77. do roku 83., 6 let, dva měsíce a sedm dní. Povýšen byl na stolec apoštolský po svatém Petrovi a Linovi, čemuž nasvědčuje také vzývání svatých v každé mši svaté před pozdvihováním.

Ze zápisův Felixe IV. (Catalogus Felicis IV.) dovídáme se, že svatý Klétus byl rodem Říman. Jeho otec jmenoval se Emilian. K rozkazu svatého Petra rozdělil Kletus město Římské na dvacet pět okresů, a pro každý okres ustanovil zvláštního kněze faráře. Za vlády císaře Domiciana, jenž panoval od roku 81. do roku 96., podstoupil Klétus smrtmučnickou. Císař Domician z bázně o trůn prohlásil křesťany za nepřátely říše a dal je krutě pronásledovati. Avšak pro ukrutnost i nejbližším důvěrníkům nebezpečnou byl od těchto pohanů důvěrných zavražděn dne 18. září roku 96.

2. Svatý Marcellin, papež, mučéník.

Svatý Marcellin dosedl na Petrův stolec apoštolský po Kájovi roku 296. Byl rodilý Říman, a spravoval Církev Páně

osm roků za panování císařův Maximiana a Diokleciana, za nichž kruté pronásledování křesťanů řádilo. Vedlé svědectví Eusebia (Dějiny církevní 8, 3.) toho času přemnoží křesťané násilím proti vůli své nuceni byli modlám obětovati, a následkem toho prohlašováno, že dobrovolně obětovali. Takovým způsobem i papež Marcellin násilně přinucen byl k sypání kadidla modlám pohanským a pak na svobodu propuštěn. Tudíž o něm bludaři, zejména Donatisté, roztrušovali utrhačně, že se podrobil zákonům rouhavým. Lživé pověsti ty však Marcellin nejlépe vyvrátil napotomní mučnickou smrtí pro Krista a víru Jeho dne 24. dubna léta Páně 304. Svatý Augustin hájí svatého Marcellina proti pomluvě Donatisty Petilian. (S. Aug. l. de unico bapt. cap 16.)

3. Svatý Basilius, biskup Amasijský, mučéník, a svatá Glafyra, komorná, panna.

Císař Konstantin Veliký porazil svého soka a spolucísaře Maxencia u Říma roku 312., nabyt jeho zemí: Italie i Afriky, a prohlásil se za ochránce a ctitele víry křesťanské. Jeho společník, císař Licinius, roku 313. v Miláně jej navštívil, a s jeho sestrou Konstancií zasnoubil se. Konstantin a Licinius vydali zákony křesťanům příznivé. Ale toto přátelství netrvalo dlouho. Licinius přemohl svého výbojného spolucísaře Maxima Daju u Drinopole dne 30. dubna 310, osvojil sobě říši jeho, a maje Východní polovici veliké říše Římské, obrátil chtivé zraky své i na druhou Západní polovici svého švakra Konstantina. Dal se s ním do války, byl poražen a musel mu odstoupiti krajiny Řecké a Ilyrské. Této ztráty nemoha oželiti, obnovil roku 319. pronásledování křesťanů, aby pomocí živlů pohanských prospěšněji válčil s Konstantinem.

Mezi mučensky toho času náleží svatý Basilius, biskup Amasijský v Pontu¹⁾. Císařovna Konstancia v Nikomedii, nevlastní sestra Konstantina Velkého, císaře Západního²⁾,

¹⁾ Pontus nazývalo se druhdy celé jižní pobřeží Černého moře (Pontus Euxinus). K nejhlavnějším městům uvnitř země náležela Amasia. — ²⁾ Konstancia, dcera Konstantia Chlora a Theodory.

měla komernou Glafyru, křesťanku. Chlípny císař Licinius, pohan, usiloval ji připravit o nevinnost. Glafyra to řekla císařovně a prosila, aby ji propustila ze služby. Konstancia, také ctitelka Kristova, obdarovala Glafyru a dala ji tajně odvesti na místo bezpečné. U dvora císařského pak rozhlásilo se, že Glafyra zemřela.

Komorná Glafyra cestou octnula se v městě Pontském, Amasii, a vidouc, že tam jest mnoho křesťanů a výtečný biskup Basilius, usadila se tam. Měšťan Kvincius přijal ji do domu svého a představil ji biskupovi. Basilius, biskup ctnostný a horlivý, stavěl nový kostel. Glafyra obětovala mu všechny klenoty své na stavbu, a když se ještě nedostávalo, psala císařovně Konstancii, aby poslala biskupovi podporu. Avšak Glafyřin list dostal se do ruky komorníkovi císařovu, jenž pánu svému vyzradil, že Glafyra živa jest a zdržuje se u biskupa Amasijského. Císař rozkázal svému náměstku a vladaři v Amasii, aby biskupa Basilia i s Glafyrou spoutal a do Nikomedie vypravil. Nežli však rozkaz ten vykonal se, Glafyra panna zemřela klidnou smrtí¹⁾.

Biskup Basilius spoutaný veden byl do Nikomedie. Dva jahnové, Parthenius a Theothim, doprovázeli jej. Cestou museli snášeti velikých útrap od žoldnéřů surových. V Nikomedii uvrhli Basilia do žaláře, oba jahny pak přijal nábožný křesťan Elpidefor do domu svého. Měšťan ten sobě i jahnům zjednal přístup do vězení, v němžto zastali biskupa na modlitbách. Biskup napomenul je ku stálosti ve víře a k důvěře v Boha. Elpidefora pak žádal, aby neopouštěl jeho jahny.

Císař Licinius dal k sobě přivesti biskupa Basilia, pokáral jej za to, že Glafyru přechovával a propustil ho. Po soudci městském napotom vzkázal Licinius biskupovi, že mu všechno promine a k důstojnostem povýší jej, bude-li obětovati bohům. Svatý biskup odpověděl: „Pověz císaři, že za celé císařství pravého Boha nezdám modloslužbou. Jemu samému pak rádím, aby se k Bohu živému obrátil, za hříchy své pokání činil, a tak od sebe odvrátil strasti a bídy zasloužené.“

¹⁾ Výroční památka svaté Glafyry světí se v Církvi Latinské dne 18. ledna, v Řecké pak společně se svatým Basilem dne 28. dubna.

Císař Licinius, uslyšev odpověď tu, poslal k němu podruhé soudce městského a vzkázal jemu: „Neuposlechneš-li, budeš trestán, stát a do moře vhozen.“ — Biskup pravil: „Živému Bohu se klaněti a přikázání Jeho zachovávat budu, pokud duše nevyjde z těla mého. Pro Krista volím snášeti muky sebe ukrutnější.“ — Soudce vida, že ničeho nepořídí, pronesl výrok, aby biskup Basilij byl bičován, stát a do moře uvržen. Svatý biskup, když jej bičovali, hlasitě modlil se. Na popraviště doprovodili jej Elpidefor měšťan, a jahnové Parthenius i Theothim. Svatý biskup poklekl, modlil se za stádo své, za město Nikomedii a za veškeru vlast, aby poznala a ctíla Boha pravého. Potom vstal, obejmul Elpidefora a oba jahny, a požehnal jim. Konečně pak poklekl na kolena a pravil ke katovi: „Nuže, přísteli, vykonej práci svou!“ S myslí veselou přijal ránu smrtící.

Elpidefor prosil žoldnéře, aby nehodili tělo svatého mučeníka do moře. Žoldnéři však z bázně před císařem vzali nejprve hlavu, pak tělo, a uvrhli je do vody. Elpidefor zjednal plavce a síť, a šťastně vyloveno tělo mučenického, jež odvezli do Amasie, kde slavně pochováno bylo na východní straně kostela od něho vystavěného vedlé ostatků jiných svatých mučovníků.

Císař Licinius i tentokráte nešťastně válčil se svým švakrem Konstantinem. Roku 323. u Drinopole a Chrysopole ¹⁾ poražen byv, vzdal se roku 324. trůnu, aby zachránil na malou dobu život svůj; neboť už příštího roku byl zavražděn.

4. Svatý Trudpert, poustevník Breisgavský.

V Breisgavské krajině ²⁾ žil za století sedmého poustevník svatý Trudpert z Říma příslý, jehož jménem nazván byl klášter Benediktinský založený po jeho smrti Otbertem, hrabětem Habsburckým.

Svatý Trudpert po tři roky žil v poustevně. Za dne těžkou prací se unavil, v noci pak na tvrdé lavici odpočinul, hlavu maje o pravou ruku opřenu. Zlosyn za spánku takového sekyrou

¹⁾ Chrysopolis, Zlaté Město, za starého věku město v Bithynii u Bosporu, naproti Byzancii (Cařihradu), nyní Skutari. — ²⁾ Breisgau, úrodná krajina v Německu mezi Rýnem a Černým lesem, náleží nyní k Hornímu a Středorýnskému Badensku s hlavním městem Freiburgem.

zavraždil jej léta Páně 642. Hrabě Otbert dal tělo svatého poustevníka Trudperta slavně pochovati. Roku 770. byl Trudpert pro svatý život a hojně zázraky dokázané za svatého prohlášen. Nad hrobem svatého Trudperta vystavěn byl roku 816. nádherný kostel poutnický.

5. Blahoslavená Alda, Humiliátka, vdova Sienská.

Roku 1200. od papeže Innocence III. potvrzený řád „Humiliátů“, t. j. „Pokořených“, rychle šířil se v Horní Itálii. Ze všech stavů lidé buď vstupovali do klášterů se mnohými, buď zůstali ve svých domech, ale žili dle řeholy předepsané. K těmto náležela blahoslavená Alda narozená dne 28. února 1245 v Sieně, městě Toskánském, sedm mil jižně od Florencie. Jsouc výborně vychována a vyučena provdala se za šlechtice Bellanti'ho, muže zbožného a ctnostného. Jako manželka bedlivě spravovala domácnost, činila dobré skutky, modlila a postila se, věrně sloužila Bohu i choti svému. Bylať mu velikou útěchou a podporou, když pozbyl v obchodu veliké peníze a když se těžce rozstával. Nemoc ta se ukončila šťastnou smrtí.

Do druhého manželstva, ač se o ni ucházeli mnozí a rodiče jí to radili, nevstoupila, aby nezastřela památku na prvního manžela. Odebrala se do chrámu svatého Tomáše, kde před ostatními sestrami řádu Humiliátů po městě žijícími přijala roucho řeholné a vykonala sliby.

V osamělém domě předměstském oddala se tuhému životu v rouše kajícím tou měrou, že Bůh obdařil ji mocí zázračnou na důkaz její svatosti. Dočkala se věku velikého, a pak ještě opustila samotou svou, odešla do nemocnice svatého Ondřeje (později svatého Onufria), a tam sloužila chudobným vdovám, sirotkům, nemocným, poučovala a na dobrou cestu vodila osoby padlé, v soukromé komůrce modlila se Bohu, bděním, postem a rozjímáním chystajíc se na smrt svou. Znamením svatého kříže ještě v nemoci své mnoho churavců uzdravila a blaženě v Pánu zesnula za modliteb u ní konaných dne 26. dubna 1310. I tělo u Humiliátů pochované oslavil Bůh novými zázraky, pro kteréž ostatky její slavně přenešeny byly roku 1489. do kostela.

6. Svatý Štěpán Chrap, věrověst a biskup Permjákův.

Štěpán Chrap narodil se nábožným a slovutným rodičům Šimonovi a Marii v Ustjužně.¹⁾ Maje od Boha vlohy výborné už jako lektor, čtenář kostelní, horlil pro spásu duší, a umínil sobě, že bude Permjákům²⁾ hlásati víru křesťanskou. Aby se lépe naučil jejich jazyku a úžeji přilnul k Bohu, vstoupil do Rostovského kláštera Zjevení Páně, kde sobě dal korunku vystříhati, a u opata Maxima cele ponořil se do vědy svaté. Pro jazyk Zyrjanův vymyslel a sestavil písmena, a přeložil jim knihy bohoslužebné a Písmo svaté Nového Zákona. Gerasim, biskup v Kolomně a náměstek metropolity, vysvětil jej na kněžství a dal mu požehnání na cestu k Permjákům.

Nejprvé při ústí řeky Vyčegdy³⁾ zastavil se a kázal pohanům slovo Boží. Potom v Ustvymě,⁴⁾ hlavním sídle Zyrjanův, získal asi tisíc obyvatelů pro křesťanství, vystavěl jim kostel Zvěstování Marie Panny, a spálil chrám pohanských bůžků. Aby dovedl pravdu víry svaté, uvolil se jíti ohněm a vodou k návrhu modíaře, který též učiniti se uvolil. Modlář statečností Štěpanovou tak se poděsil, že on i přítomný zástup žádali za křest svatý. Štěpán zbudoval jim dva nové kostely a kláštery, jež opatřil školami.

Roku 1383. putoval Štěpán do Moskvy, aby novému obvodu křesťanskému vyžádal biskupa. Po něm metropolita ustanovil a vysvětil jej za prvního biskupa Permjákův. Štěpán, navrátiv se v Ustvymě sobě zvolil sídlo své. Konal úřad biskupský tak požehnaně, že netoliko apoštolem Permjákův, ale také otcem, živitelem a ochráncem jejich nazýván byl. Osmnáct roků pracovav na vinici Páně předpověděl blízkou smrt svou, odebral se do Moskvy, a blaženě zemřel dne 26. dubna 1396. Požívá úcty církevní.

¹⁾ Ustjužna, s přímím Železopolska, nyní krajské město v Ruské gubernii Novgorodské na řece Mogle. — ²⁾ Permjáci, plémě Čudské, obývající hlavně v gubernii Permské a Vjatské, byli již za XI. století poplatní Novgorodu, s kterým dostali se velkému knížectví Moskevskému. — ³⁾ Vyčegda (zyrjansky: Vučesva, Ječva), řeka v Ruské gubernii Vologodské. — ⁴⁾ Ustvyma, město při ústí Vymu, přítoku Vyčegdy v pravo.

7. Slavnost Marie Panny „od dobré rady.“

Šesté čtení v církevních hodinkách o slavnosti této zní: „Maria trojím převelebným dobrem povznešena jest: pozdravením anjelským, požehnáním Božím, a náplní milostí.“ Čtemeť, že anjel pozdravil ji řka: „Zdráva's Maria, milostí plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Luk. 1, 28. Aby však nic vznešeného nescházelo Panně nejsvětější, kterouž anjel nazval „milostí plnou,“ stalo se úradou Boží, že i její obrazy v největší úctě chovány, a divy i zázraky oslavovány jsou. Zvláštní úcty požívá obraz Marie Panny, jenž za papežování Pavla II. (1464—1471) zázračně objevil se na stěně kostela otcův poustevníkův svatého Augustina v městě Genestě biskupství Prénestského,¹⁾ jakož dovozují listiny papežské a podobné památky. Na základě svědectví těch povolil papež Pius VI. (1775—1799) řeholníkům v Genestě zvláštní hodinky církevní dne 26. dubna, ve výroční den objevení se obrazu toho, a později dovolení to dal celému řádu Augustiniánův všech zemí.“

Dne 27. dubna.

(Dle Římského kalendáře dne 24. dubna.)

I. Svatý Fidel Sigmaringenský, advokát, kapucín, kněz, mučeník.

V Sigmaringenu¹⁾ byl městským sudím Jan Roy, jemuž manželka Genovefa roku 1577. porodila synáčka, na křtu svatém Marek nazvaného. Otec záhy zemřel. Marek byl od matky nábožně vychován, a od poručníka do středních i vysokých škol dán, aby se vědecky vzdělal. Marek s velikými vlohami spojoval pilnost, skromnost, nábožnost, neposkvrněnou cudnost a tuhé zapírání sebe. Vína nikdy nepil a kajicné roucho nikdy nesvlékl. Dokonav učení právnické navrátil se roku 1603. do rodného města.

¹⁾ Praeneste, nyní Palestrina, starodávne město v Latii, asi čtyry míle od Říma na jihovýchod ležící. — ²⁾ Sigmaringen, do roku 1850. sídelní město knížete Sigmaringenského, nyní hlavní město Pruského Hohenzollernska u Dunaje, má krásný katolický kostel.

Před jeho odchodem z Freiburgu v Breisgavě, ¹⁾ kde byl na vysokém učení, usneslo se několik šlechtických jinochů, že k vůli dalšímu vzdělání svému navštíví znamenitá města Evropská. S povolením svých rodičův a učitelův zvolili sobě Marka vědou a mravností výtečného za svého vůdce a průvodce. Nabídnutí to Marek Roy ochotně přijal, „aby nabyl větších zkušeností, aby se přiučil cizým jazykům a lepším mravům, a šťastně dokončil učení své,“ jak byl později napsal v závěti sepsané před složením slibů řeholných. Roku 1604. vydal se na tu cestu, která šest roků trvala, a na kteréž seznámil se s mnohými učenici.

Obohacen vědomostmi užitečnými vrátil se roku 1610. do Sigmaringenu, stal se roku 1611. doktorem obého práva, církevního i světského, a ustanoven byv za advokáta zasloužil sobě pěkný název „obhájce chudých.“ Avšak zvoliv stav ten s tím úmyslem, aby z celé duše své Boha miloval, brzo zpozoroval, že úkolu toho těžko by dosáhl v povolání tom. Nespravedlnosti, jichžto se jiní advokáti dopouštěli, a k nimžto i jej, arcíť marně, sváděli, byly toho druhu, že Marka přinutily, aby advokátství nechal, a raději do řádu duchovenského vstoupil.

Už roku 1611. přihlásil se do kláštera kapucínského v Altdorfu, přijal na podzim toho roku nižší a dvě vyšší svěcení, a brzo potom i svěcení kněžské. Roku 1612. obětoval v klášterním kostele ve Freiburgu svou první mši svatou, po kteréž dáno mu roucho řeholné a klášterní jméno „Fidelis“ od kvardiána Anjela, kterýž ve své příležitostné promluvě k němu jakoby prorocky užil slov ze Zjevení sv. Jana 2, 10: „Budiž věrný (fidelis) až do smrti, a dám ti korunu života.“ Dokončiv zkušební rok čili noviciát, a rozhodnův v závěti své o svém jmění, učinil Fidel řeholné sliby a oddal se učení bohoslovnému v Kostnici a Frauenfeldu. ²⁾ V závěti své mimo jiné na věčné časy založil nadání pro študenta katolického z hrabství Sigmaringenského, kteréž doposud jest študentům dobrodiním.

Připraviv se učením a zbožností ustanoven byl za kazatele

¹⁾ Breisgau, úrodná krajina v Německu mezi Rýnem a Černým lesem, náleží nyní k Horno- a Středorýnskému kraji Badenska. — ²⁾ Kostnice (Konstanz), město památné pro upálení nebožého Husa 1415. a Jeronýma 1416. — Frauenfeld, hlavní město Švýcarského kantonu Thurgau na řece Murze (Murg).

a zpovědníka v Rhinfeldu, ¹⁾ pak ve Freiburgu Uichtlandském, a roku 1621. ve Feldkirchu, ²⁾ kamž byl za kvardiana ustanoven. Jako kvardian spravoval podřízence své více příkladem vlastním nežli mocí úřední. Dokračoval na svědomité plnění klášterních předpisův, hájil práva konventu svého, ale nepřijímal žádných darů k výživě nepotřebných. Sám tak miloval chudobu klášterní, že po celé dva roky měl jediné toliko péro, ač mnoho psával. Kvardian Fidel byl důstojným představeným žákův svatého Františka Assiského. Svým kázáním mocně vábil posluchače k sobě, přivedl veliké množství hříšníků na pravou cestu a mnoho kalvinců do lůna Církve katolické. Vyhledávali ho za rádce, za pomocníka a těšitele. V čas moru navštěvoval a obsluhoval nemocné bez ohledu na náboženství, a získal sobě všeobecnou lásku a vážnost i u vojska.

Reformace neblahé paměti, jako všady, tak i v Grisonsku ³⁾ na zříceninách jednoty a svornosti vztýčila prapor strannické zuřivosti. Biskup Churský, Jan Flugi Aspremontský, ⁴⁾ jenž dalšímu odpadání od víry bránil, musel třikráte (r. 1607., 1612. a 1617.) prchnouti, aby zachránil život. Staříčků Jan Křtitel Prevost byl roku 1618. stat, výtečný arcikněz Mikuláš Ruska byl umučen a na potupu pod šibenicí pochován; mnoho jiných katolíků bylo dílem vypovězeno, dílem usmrceno. Kalvinští kazatelové násilně vnucovali se obcím katolickým. Toto ukrutné nakládání s katolíky, jsouc ovšem spolu také rázu politického, bylo příčinou, že Veltlíňští ⁵⁾ proti kalvínským sužovatelům dne 19. července 1620. se vzbouřili, a jim, hlavně pak jejich kazatelům strašně pomstili se. Španělové a Rakušané obsadili Veltlín a jiné části Grisonska, jemuz nadvládu nad Velt-

¹⁾ Rhinfeld, Rheinfelden, město ve Švýcarském kantonu Aargauském na Rýnu, druhdy domu Švábskému náležité. — ²⁾ Uichtland (Nuechtland, Ödland, Helvetská poušť, latin. Eremus Helvetiorum) starý název nynějšího Švýcarského kantonu Freiburgského. — Feldkirch, město ve Vorarlberku při řece Ill, s klášteřem kapucínským. — ³⁾ Grisonsko, Graubünden, největší kanton Švýcarský sousedící s Tyroly a Lombardií, druhdy část Rhaecie, od roku 1803. patnáctý kanton spolku Švýcarského. Hlavní město kantonu toho jest Chur. — ⁴⁾ Francouzský hraběcí rod Aspremontský (Aspremontský). — ⁵⁾ Veltlín (ital. Val Tellina), krajina v Lombardsku řekou Addou svažovaná; v širším smyslu pak tři krajiny: Chiavenna (Clefen), Val Tellina a Bormio.

línem, Veltlínu pak svobodu náboženskou a volbu katolických představenstev pojistili.

V této církevně i politicky rozervané zemi chtělo Rakousko pomoci utlačovanému náboženství katolickému. K tomu konci vláda Rakouská svolila, aby kapucín kněz Fidel stal se náčelníkem věrověstův pro Rhaecii z Říma ustanovených. Fidel zastával nebezpečný úřad ten jenom od počátku 1622. až do Velikonoci toho roku. Za malé doby té mnoho dobrého spůsobil. Tu pak Calvinisté roztrušovali zprávy lživé o něm, a šířili padělané rozkazy vlády Rakouské, podněcující nepřátelství a hněv souvěrců svých, kterýž na Fidela svalil se. O slavnosti Velikonoční roku 1622., kterou Fidel konal ve svém klášteře Feldkirchenském, domluvili se vražedníci. Fidel, ač věděl o piklech nebezpečných, přece vrátil se k misím svým. Dříve však dal klášteru svému potřebná nařízení, děkoval magistrátu Feldkirchenskému za dobrodiní klášteru prokázaná, a doporučil ochraně jeho klášter ten a chudé i nuzné. Dne 24. dubna vykonal zpověď všeobecnou, a obětoval mši svatou, aby se připravil na smrt mučnickou.

Byv minulého dne od zmámených sedláků pozván, odebral se do Sevisu, aby jim kázal. Již mezi kázáním padla rána, ale chybila se ho. Vojáci, k vůli zjevnému nebezpečí jemu na ochranu daní, byli dšlem zabiti, dšlem uvězněni. Po kázání přece vydal se Fidel na cestu do Grůše. Avšak ozbrojená tlupa sedláků kalvinských vyřítila se na něj, a ubodala i ubila jej do smrti dne 24. dubna 1622. Touž dobou sedláci v Grůši zavraždili několik set vojáků Rakouských, a na smrt utřýznili kněze Jana, soudruha svatého Fidela.

Papež Benedikt XIV. prohlásil Fidela za světce v Církvi

Krajina ta tvoří nyní Italskou provincii Sondrio. Jmenované tři krajiny tvořili za středověku část Lombardska, a dostaly se pod panství vévodů Milánských, od kterýchžto jich dobyli r. 1512. Grisonští, kteří potom nad nimi panovali jako nad zemí dobytou. Snaha obyvatelstva Veltlínského, aby ke Grisonsku úplně bylo přivtěleno, a tak aby s Grisonakem rovných práv nabylo, potkávala se u Grisonských s odporem zarputilým, následkem čehož Veltlínští konečně r. 1620. Grisonským poslušnost vypověděli, Kalvínské povraždili a vlastní vládu sobě zřídili, z čehož povstala krutá válka domácí, v kteréž Grisonští r. 1627. obdrželi vrch, načež smlouvou Řezenskou r. 1630. jim držení Veltlínu i se strany Francie a Rakouska přiznáno.

Páně. Jeho tělo v úctě chová se v kapucínském kostele Feldkirchenském, hlavu pak a levou nohu má biskupský chrám v Churu.¹⁾

V Čechách přeložen jest svátek svatého Fidela Sigmaringenského na den 27. dubna.

2. Svatá Zita, služka, panna Luoká.

Nedaleko Luky²⁾ v Itálii v městečku venkovském narodila se rodičům chodobným ale nábožným dceruška, jížto dali jméno Zita. Výborně vychovaná Zita musela už za svého dvanáctého léta sloužiti a živiti se. Poněvadž v rodině Fatinelli v Luce vyznamenávala se bázni Boží, mravným chováním, uctivostí, zdvořilostí, pilností, věrností a poslušností: páni nejen byli s ní velice spokojeni, ale dali ji vyučiti všemu tomu, co jí mohlo prospěšno býti. Ani chvíli nebyla nečinná, dobře vědouc, že zahálka jest podušskou ďáblovou a začátkem všech nepravostí. Lásku Boží ovšem spojovala s láskou k bližnímu. Ze mzdy své dávala částku chudým, a šaty, z nichžto vyrostla, anebo kteréž nemohla sama nositi, co nejlépe mohla popravila a chudým lidem darovala. Hleděla míti vždycky něco v zásobě, aby bližnímu pomohla v čas nouze. K tomu konci také vděčně přijímala každou věc jí pro chudé darovanou.

Jednoho dne prosil ji starý, slabý žebrák o almužnu. Zita, kteráž neměla ničeho, coby mu dala, upamatovala se na učení, jež byl Tobiáš dal synu svému: „Kterak budeš moci, tak buď milosrdný. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; málo-li míti budeš, i z toho mála rád uděluj.“ Tob. 4, 8. 9. Ihned vzala čistou nádobu, navázila čerstvé vody a laskavě podala starci; žebrák vypil vodu, a bylo mu, jakoby pil nejlepší víno. Posilnil se dokonale a vděčně odcházel.

Uvažujíc bedlivě slova Kristova: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem,“ Mat. 11, 29., snášela Zita trpělivě hrubosti, pomluvy a nádavky, jichžto jí časem dáváno od lidí su

¹⁾ Dle Vetzer's a Velte's Kirchen-Lexicon'u. — ²⁾ Lucca, hlavní město bývalého svrchovaného vévodství Italského, nyní spojeného s Toskánskem, sídlo arcibiskupa se 40 kostely.

rových a nevzdělaných. Každému odpouštěla z té duše své. Ne-zřídka odprošovala ubližovatele a pomluvače, aby jí odpustili vinu, jížto přece nikdy nedopustila se, jakož každý o tom v nitru svém byl přesvědčen.

Nerada slyšela svou chválu, neboť měla za to, pokora že svědčí každému stavu, zvláště pak čeledínům a služebným. Proto chápala výrok Páně: „Všechno-li jste učinili, co vám poručeno bylo, rcete: neužiteční jsme služebníci, učinili jsme, co činiti bylo povinností naší.“

Největší vážnosti jak u svých pánů a domácích, tak též u všech lidí, kteříž ji znali, nabyla Zita svědomitou pečlivostí, aby bez poskvrny zachovala nejvzácnější skvost každého člověka, čistotu a nevinnost. Myšlenky, žádosti, slova i skutky její byly veždy tak čisty, že nikdo neosmělil se před ní vyřknouti slova dvojsmyslného. Tuto čistotnost mravů vštěpovala také jiným děvám do duše, lahodně a důrazně jim připomínajíc slova Kristova: „Blahoslavení čistého srdce, neb oni Boha viděti budou.“ Mat. 5, 8.

Chybujícím a pokleslým tak dojemně uměla vyložití nezdatnou potřebu opravdového pokání a napravení života, že jí nikdo nedolal, pokud v srdci jeho ještě živa byla jiskra dobrého citu.

Ješto Zita srdce své nepřipoutala ku statkům zemským: z lásky k Bohu konala všeliké povinnosti své, majíc užitek pánů svých ustavičně na zřeteli, každou škodu od nich odvracujíc a se stavem svým dokonale spokojena jsouc. Tudiž ovšem i páni její čím dál tím více byli s ní spokojeni. Když už čtyřicet roků věrně jim byla sloužila, považovali ji více za domácí přítelku nežli za služebnou. Za tou příčinou také přimlouvali jí, aby už nekonala těžších prací, nébrž zdraví svého šetrila a po vůli své účastnila se modliteb a služeb Božích. Zita ochotně užila dovolení toho, ale kdykoli se byla z kostela domů vrátila, přece ihned zase pracovala, pokud síly její stačily, říkajíc: „Nechci, aby mne smrt zastala v nečinnosti a zahálce.“

Dostavila se zimnice, a slabost těla ustavičně vzrůstala. Zita, tušíc brzký odchod svůj na věčnost, bez bázně, bez úzkosti a bez zármutku nadšeně přijala svaté svátosti, připravila se náležitě na smrt a spokojeně i šťastně v Pánu zesnula dne 17. dubna 1172 u přítomnosti celé rodiny domácí a několika nábožných žen. Tělo

svaté panny k žádosti všeobecné přenešeno bylo do kostela svatého Frigidiana, kam bez přestání se dostavovalo nespočetné množství lidu, aby „svatou“ Zitu ještě jednou spatřili a částechku z její roucha na památku obdrželi. Za tou příčinou mrtvola několikráte musela nově oděna býti.

Teprvé po několika dnech pochovali ji. K pohřbu sešlo se netoliko z města, ale z celého okolí nevidané množství nábožných křesťanů, kteříž poručeny sebe činili přímluvě její.

Poněvadž u brobu věrné služebnice Boží udávali se zhusta zázrakové, prohlásil ji papež Lev X. za svatou. V Itálii vystavělo se jí ke cti několik kostelů a kapliček.

Čeledínové křesťanští, pro své vlastní časné i věčné blaho spravujte se výtečným příkladem svaté Zity, poslušni jsouce jako ona napomenutí svatého apoštola Pavla říkajícího: „Služebníci, buďte poslušni pánů tělesných s bázní a s třesením v sprostnosti srdce svého jako Krista; ne na oko sloužíce jako lidem se líbíce, ale jako služebníci Kristovi činíce vůli Boží ze srdce, s dobrou vůlí sloužíce jakožto Pánu, a ne jakožto lidem; věduce, že cožkoli jedenkaždý učinil dobrého, to zase vezme od Pána, buď on služebník, aneb svobodný.“ Efes. 6, 5—8.

3. Svatý Sáva I., arcibiskup, patron Srbský.

Svatý Sáva narodil se roku 1169. Jeho otec, král Štěpán Nemanja, velký župan veškerých zemí Srbských, a matka Anna byli věrní katolíci. Odchovali tři synů: Štěpána, Vukana a Rastka. Rastek od mladosti vřele miloval Boha Hospodina a skvěl se nejen rouchem knížecím, ale také ryzou pokorou; proctnosti ty otec v něm nejvíce liboval sobě.

Roku 1186. sedmnáctiletý Rastek od honu v lese knížecím vzdálil se, potkal muže řeholníka, mluvil s ním o věcech duchovních, a zahorev láskou k životu dokonalému, odešel s novým přítelem, rodilým Rusem, aby vstoupil do Ruského kláštera svatého Pantaleona, na hoře Athos. Dáno mu jméno Sáva čili Sabbas ¹⁾. Z kláštera toho brzo přestoupil jako opat do kláštera Vatopedi.

Po dlouhém hledání Rastek-Sáva nalezen byl; ale nevrátil

¹⁾ Svatá Hora „Athos“ viz poznámku dne 1. ledna u sv. Eustachia.

se. Poslal rodičům své ostříhané vlasy, knížecí oděv a list, jímžto uctivě prosil za požehnání. Otec, král Štěpán Nemanja, tak byl pohnut, že roku 1195. roucho královské složil, s chotí a dětmi se rozloučil a do kláštera vstoupil. Dáno mu v Srbském klášteře Studenickém jméno Simeon dne 25. března 1196. Odtud odebral se na Svatou Horu Athos do obnoveného a bohatě nadaného kláštera Chilandarského. Synové Štěpána Vukan rozdělili se o království. Královna Anna šla do kláštera a přijala jméno Anastasia.

Sávu učeného a ctnostného povýšil arcibiskup Soluňský na kněze a za archimandritu, vrchního opata. Sáva zarmoutil se a zvolal: „Ze světa jsem utekl, abych slávy ušel, a nyní povyšují mne v klášteře na důstojnosti.“ Čím více jiní ho ctili, tím více pokořoval se; na holé zemi léhal, kořínky jídal, tělo své bičoval a činil pokání za sebe za milý národ svůj.

Pokud otec Simeon v klášteře živ byl¹⁾, bratři králové, Štěpán a Vukan, snášeli se. Po jeho smrti dne 13. února roku 1200. nastal divoký spor, jež Sáva uklidil roku 1203. a bratry navždy smířil.

Aby klášter Chilandar na hoře Athos zvelebil, putoval Sáva roku 1217. do Cařihradu k císaři Theodorovi Laskarovi, jenž jej spolu s arcibiskupem Cařihradským, Germanem (Gervasíem) uctivě uvítal. K žádosti Sávy ochotně svoleno. Byla dcera Theodorova zasnoubena Radoslavu, nejstaršímu synu Štěpána Prvověncaného, bratra Sávy.

Jednalo se v Cařihradě o zřízení samostatného katolického arcibiskupství v zemích Srbských, ježby přímo papeži poddáno bylo a obřadu Slovanského se drželo. Sáva jednohlasně zvolen za arcibiskupa roku 1221., a tudíž po pět a třiceti letech vrátil se z kláštera do země Srbské. Vukan zatím byl zemřel, Štěpán kraloval v celém Srbsku, a všemožně nápomocen byl bratrovi k utvrzení katolické osvěty v říši své. — Sáva zařídil dvanáctero sídel biskupských: na Chlumu, v Dukleji, v Debri, v Budimli, v Rasji, v Studenici, v Prizreně, v Gračanici, v Toplici, v Braničevě, v Bělehradě, a v Moravici. Ve všech těchto zemích Srbských vyznávala a zachovávala se pravá katolická víra zděděná od svatých apoštolů a učitelů církevních. Král Štěpán

¹⁾ Svatý Simeon, Štěpán Nemanja, dne 13. února.

dal se od papeže Honoria III. potvrditi za veležupana, nejvyššího krále všech zemí Srbských, a přijal od něho darem drahocennou korunu královskou, kterouž jej bratr Sáva korunoval roku 1222. Od té doby psal se Štěpán: „Král prvověncaný a samodržac veškeré země Srbské i Pomořské, král celé země Srbské, Dioklecie, i Travuně, i Dalmacie, i Záchlímie.“ Duchovní i světská důstojnost v Srbsku byla posvěcena Církví katolickou, a tudíž nastalo pořekadlo: „Dobré časy jako za Štěpána Nemanja.“

Arcibiskup Sáva výtečně konal úřad dobrého pastýře v národě svém. Tuše pak, že chladný hrob se mu blíží, svolal sněm duchovní, vykázal Arsenia, ¹⁾ horlivého biskupa, za nástupce svého, složil korunu a berlu arcibiskupskou, a spěchal do milého kláštera na hoře Athos. Tam odtud ještě dvakráte navštívil Boží hrob v Jerusalemě. Vraceje se pak s druhé pouti té v Bulgarském městě Trnovu rozstonal se a v Pánu zesnul léta Páně 1237. Tělo jeho téhož roku neporušené převezli do země Srbské. Arcibiskup Arsenius uložil je v městě Mileševě za pláce žalostného po celém Srbsku u kostela Nanebevstoupení Páně, kdežto během 360 let k jeho hrobu scházívало se mnoho průvodů poutnických.

Bohužel napotomní carové Srbští zase odpadli od pravé Církve, a uvalili hněv Boží na sebe i na svůj národ. Turci porazili Srby, roku 1595. dobyli také města Mileševa, tělo svatého Sávy ještě neporušené a mnohými zázraky od Boha oslavené z hrobu vytáhli a dne 27. dubna téhož roku spálili. Nadarmo Srbové opodál stojíce plakali. Zaslouženým dopuštěním Božím přišli o tělo svatého Sávy. Památka jeho u Srbů doposud koná se největší uctivostí. Kéžby bratři Srbové na přímluvu svatého Sávy vzdali se rozkolu nešťastného!²⁾

4. Svatý Anastas (Nestáz) I., papež.

Po smrti Siricia zvolen byl svatý Anastas I. za papeže roku 398. Bdělý strážce a obhájce pravdy svaté zavrhl bludné

¹⁾ V Srbském kalendáři památka arcibiskupa Arsenija I. dne 28. října.

— ²⁾ „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus“ od Martinova v Bruselu 1863 dle životopisu psaného Dometianem, žákem svatého Sávy roku 1243.

náuky i spisy Origenovy, a pečoval o blahobyť a slávu města Římského. Od něho pochází nařízení, aby věřící z úcty ke slovu Božímu stojíce naslouchali čtení svatého evangelia, a zákaz, aby osoby churavé nepřijímaly se do řádů duchovních. Papež Anastás I. zemřel léta Páně 402., a pro horlivé hájení čistého učení křesťanského do počtu světcův zapsán byl.

5. Svatý Anthim, biskup Nikomedijský, mučenk.

Dioklecian roku 286. zvolil sobě za spolucísáře Římského Maximiana, svého přítele a spoluválečníka. Maximianovi ustanovil za sídlo Milán v Itálii, sám pak bydlel v Nikomedii, překrásném hlavním městě Bithynie, země Maloasijské. Dioklecian z prvu nebyl zjevným nepřitelem křesťanů; ale modláři zneužili jeho pověrčivosti a popudili jej proti křesťanům tou měrou, že dne 23. února 303 s jeho vědomím nádherný kostel v Nikomedii od pohanů zničen byl, a hned příštího dne vyšel císařský zákon protikřesťanský, za kterýmž následovaly jiné tři rozkazy ještě horší. Očitý svědek, dějepisec Eusebius, vypravuje, že každého dne na témž místě šedesát i sto křesťanů mladých, starých, světských, duchovních, mužských i ženských pro víru křesťanskou mučeno a usmrcováno bylo mečem, ohněm a utopením v moři.

Mezi nejprvnějšími mučeníky těmi byl svatý Anthim, biskup Nikomedijský. Svatý Anthim od maličkosti vynikal všemi ctnostmi a učeností kromobyčejnou, tak že nejprve za kněze, pak ale za biskupa vysvěcen byl. Znamenitě spravoval slovem Božím a příkladem svým obec křesťanskou. Za propuklého pronásledování byl svěřencům svým radou, podporou, posilou, útěchou i ochranou, až pak konečně byl sám udán, vyhledán, jat a k soudu doveden. Dvacet jezdců vyslaných pohostil svatý Anthim v úkrytu svém, a v ruce jim se vydal. Žoldnéři nechtěli, aby dobrý biskup šel s nimi. On však vyzval je, aby konali povinnost svou, a šel dobrovolně s nimi. Cestou vyučoval je svaté víře křesťanské, a přijda k řece pokřtil všechny. Tak křesťané přivedli biskupa Anthima k císaři, jenž mu okázal uchystaná mučidla. Anthimu usmívaje se pravil: „Mučidla mne nelekají. Děsna jest nevědomost tvá. Nesvedeš mne k modloslužbě hnusné. Mučidly svými můžeš po-

strašiti slabochy toužící po rozkošech zemských; já však smrtí časnou vejdu do života nebeského, po kterém toužím.“ — Císař dal jej tlouci kamenem, píchati rozpálenými hroty, švihati metlami a odvesti do žaláře, kde vězny na víru obrátil a pokřtil. Konečně pak byl stát a od křesťanů uctivě pochován.

6. Svatý Janíček (Joannicius) I., arcibiskup Srbský.

Po Savovi II., o němžto psáno jest dne 8. února, .II. 92. byl arcibiskupem Srbským svatý Joannicius I.

Neděle IV. po Velikonoci.

Jan 16, 5—15.

Jako částka svatého evangelia neděle minulé, tak i dnešní čtení evangelické vyňato jest z veliké řeči, kterouž mluvil Pán Ježíš apoštolům o poslední Velikonoční večeři před umučením Svým. Už několikrát předpovídal Pán učeníkům milým Svůj odchod od nich a zármutky jim nastávající. Apoštolové, bojíce se, že je Pán Ježíš ostaví bez pomoci a bez potěchy, velice truchlili, tak že se až báli zjevně pronesiti otázku: „Kam jdeš?“ Proto pravil jim Pán Ježíš: „Jdu k Tomu, kterýž mne poslal, a žádný z vás neptá se mne, kam jdeš? Ale že jsem ty věci mluvil vám, zármutek naplnil srdce vaše.“ Jan 16, 5. 6. Útrapy a muky, jimiž měli apoštolové po odchodu Páně navštěvování býti dle předpovědění Páně, zármutkem naplnily jim srdce, a Pán káral přílišný ten zármutek proto, že nikdo z nich neprobledal k záměru a účelu odchodu Jeho, a tudíž také nikdo se Ho neptal, kam jde? Apoštolové spatřovali v odchodu Páně jenom ztrátu svou, jenom neštěstí své. Pán ale opak toho vyložil jim řka: „Ale já pravdu mluvím vám; prospějeť vám, abych já odešel; nebo neodejdu-li, nepřijde Utěšitel k vám; pak-li odejdu, pošlu Ho k vám.“ Jan 16, 7. Důrazně řekl Pán učeníkům Svým: „Já pravdu mluvím vám,“ a potěšil je ujištěním, že odchod Jeho bude jim prospěšen, poněvadž byl podmínkou seslání a příchodu Ducha Svatého. Nemohl přijíti Duch Svatý před výkupnou smrtí Kristovou, ješto lidé byli ještě hříchem

svázání, hřích ale jenom smrtí Kristovou mohl shlazen býti. V tom smyslu napsal svatý evangelista Jan: „Ještě nebyl dán Duch, protože Ježíš ještě nebyl oslaven.“ Jan 7, 39. Svatý apoštol Pavel pak praví: „Kristus nás vykoupil ze zlořečenství.... smrtí Svou na dřevě kříže, abychom přijali zaslíbení Ducha.“ Galat. 3, 13. 14.

Pověděv Pán Ježíš učeníkům, že nevyhnutelně potřeben jest Jeho odchod, aby přijítí mohl Duch Svatý, jal se určitěji mluviti o působení Ducha Svatého řka: „A když přijde (Duch Svatý), trestati bude svět ze hřichu, a ze spravedlnosti a ze sondu. Ze hřichu zajisté trestati bude svět, že nevěřili ve mne; ze spravedlnosti pak, že jdu k Otci a již neuzříte mne; ze sondu pak, že kníže tohoto světa již jest odsouzeno.“ Jan 16, 8—11.

Působení Ducha Svatého mělo se jeviti trestáním světa. Slovem „svět“ v Písmě svatém vyrozumívají se lidé zabředlí v bludech a nepravostech. Trestání světa čili světáků nevěrců Duchem Svatým bylo trojí. Nejprvé ze hřichu trestal je Duch Svatý proto, že nenvěřili v Krista, Syna Božského; to jest: osvědčil Duch Svatý, že nevěřiti v Krista jest velikým hříchem pro svět; a osvědčení to a vítězství pravdy a víry skutečně spůsobil Duch Svatý skrze apoštoly, a působí posavad skrze Církev. Církev svatá v Duchu Svatém neustále svět kárá a trestá ze hřichu nevěry, a probouzí k živé víře v Krista Vykupitele, tak že nemá žádné výmluvy nevěrec světák před svědomím svým a před Bohem, vševědoucím Soudcem.

První trestání světa Duchem Svatým bylo tedy pro největší hřích nevěry.

Druhé trestání světa Duchem Svatým vyjádřil Kristus Pán těmi slovy: „Duch Svatý trestati bude svět ze spravedlnosti, poněvadž jdu k Otci, a již neuzříte mne.“ Lichá a převrácená spravedlnost zákonníků a fariseů odsoudila Krista Ježíše na smrt. Duch Svatý ale trestati je bude z této spravedlnosti liché a převrácené, a osvědčí, že lidé, zavrhuju-li Pána, jsou hříšníci, a Kristus že jest nejvyšší spravedlivý a svrchovaně svatý, čehož důkazem jest Jeho odchod k Otci nebeskému, kterýž Jej vzkříšeného přijme do slávy věčné, tak že Ho apoštolové už nebudou viděti v ponížení zemském a v těle smrtelném.

Třetí trestání světa Duchem Svatým předpověděl Pán Ježíš výrokem následným: „Duch Svatý trestati bude svět ze soudu, poněvadž kníže tohoto světa již jest odsouzeno.“ To jest: Duch Svatý ukáže, že ďábel, kníže tohoto světa, kníže světáků hříšníků, Kristem, Spasitelem člověčenstva, přemožen, a své vlády nad lidmi oloupen jest, tak že nebude moci utlačit pravdu a království Boží na zemi, Církev Kristovu, ješto naopak hlásáním pravdy a rozdáváním svatých svátostí i darův Ducha Svatého budou se hubiti a ničiti bludové a hříchové, jimiž ďábel prováděl svou vládu nad lidmi.

Pán Ježíš, vyloživ apoštolům působení Ducha Svatého na svět nevěrecký, poučil je také o působení Ducha Svatého na ně samy, na apoštoly; a tudíž řekl jim: „Ještě mnoho vám mluviti mám; ale nemůžete snésti nyní. Když pak přijde ten Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě; nebude mluviti sám od Sebe, ale cožkoli uslyší, bude mluviti, a co přijíti má, zvěstuje vám. Onť mne oslaví, neboť z mého vezme a zvěstuje vám. Všecko, cokoli má Otec, mé jest; proto jsem řekl, že z mého vezme a zvěstuje vám.“ Jan 16, 12—15.

Pán Ježíš zjevil a ohlásil apoštolům celou pravdu Božskou v jádru a zárodku. Oni však doposud nebyli schopni pochopiti, kterak se to jádro a ten zárodek Zjevení Kristova v Církvi svaté rozvíje a rozprostře v celé kráse a velebnosti své. K tomu měli teprvé uschopnění býti po dokonaném díle výkupném Duchem Svatým. Proto jim řekl: „Duch Svatý naučí vás všeliké pravdě.“ Božská pravda Kristem zjevená jest jako strom s nebe na zemi vštípený a přesazený. V jádru celý strom se nalézá; ale plnou jeho krásu s ratolestmi, s lupením, s květem a ovocem teprvé postupem času spatřovati lze. Kristus zjevil apoštolům celou pravdu v jádru, ale vývoj a rozvětvení pravdy té spůsobil teprvé Duch Svatý v apoštolích a v Církvi Kristově postupem času. O vývoji a rozvětvení tom měl Duch Svatý poučiti apoštoly Páně, a tudíž jim výslovně pravil Pán Ježíš: „Co přijíti má, zvěstuje vám.“

Aby však učenci Páně snad nedomnívali se, že Duch Svatý jinou, novou, posud neznámou pravdu zvěstuje jim: výslovně a mnohostranně poučil je Pán, že „Duch Svatý nebude mluviti sám od Sebe,“ ale že věčným světlem Svým naučí je dokonale té pravdě, kterouž On jim zjevil, kterouž Duch Svatý od Něho a od Otce od věčnosti vycházejí zná, ješto Otec, Syn a Duch

Svatý jedno jsou, a tudíž také jednu pravdu mají a člověčenstvu zjevují.

Jeden jest Bůh a jenom jedna pravda v Církvi Kristově, mimo kterouž není ani pravého blaha zemského, ani spásy věčné. Církev jest neomylnou učitelkou pravdy, poněvadž pravdě té přijaté od Krista a neomylného Ducha Svatého neustále učí, od Něho neustále osvěcována, pěstována a opatrována jsouc. Kteraká to útěšná a blaživá jistota a bezpečnost pro každého, kdož hledá pravdu a poučení o svém povolání na tomto světě a o svém životě věčném! Ale kteraké odpovídání pro toho, jenž Zjevení Božského nevšímaje sobě proti vůli Boží zneužívá ku zlému svých vloh a mohutností tělesných i duchovních! Přijde doba, přijde jistě, kdy budeme muset počet vydati ze života zemského, abychom od Boha vševědoucího a nejvyššího spravedlivého přijali buď zaslouženou odplatu věčnou, buď zasloužený věčný trest v den veřejného a všeobecného soudu.

Dne 28. dubna.

1. Svatý Pavel „od kříže“, zakladatel Pasionistů.

Svatý Pavel „od kříže“ narodil se v Ovadě, v biskupském obvodu Acqui v Sardinii, roku 1694. ze vznešeného rodu Statielův, jenž měl svůj brad nedaleko Alesandrie¹⁾. Budoucí svatost Pavla Františka, jak dítě na křtu svatém nazváno bylo, naznačovala podivná záře, kteráž naplnila pokoj rodičky jeho noční dobou, a zvláštní ochrana Královny nebeské, kteráž zachránila chlapečka bez úrazu před utonutím, když byl do řeky spadl.

Jakmile Pavel dospěl k užívání rozumu, zahořel láskou ke Kristu ukřižovanému, počal o Ném horlivě rozjímati a nevinné tělo své káratí bděním, bičováním, postem, pitím dne pátečního octa se žlučí smíšeného a všelikým trýzněním. Žádaje sobě býti mučéníkem, přidružil se k vojsku pro válku proti

¹⁾ Alessandria della Paplia, t. j. „Slaměná“, pevnost a krajské město v Piemontu na řekách Bormida a Tanaro. Město bylo r. 1168. od Miláňanů císařem Fridrichem Rudousem vyhnáných vystavěno a pojmenováno ke cti papeže Alexandra III., protivníka císařova.

Turkům v Benátkách sbíranému. Byl ale na modlitbách poučen o vůli Božské, navrátil přijatou zbraň, aby se věnoval bojování slavnějšímu, snaže se ze všech sil hájiti Církev a pečovati o věčnou spásu bližních. Navrátiv se do vlasti, zamítnul manželství převzácné i s dědictvím po strýci svém, volil raději vstoupiti na tužší cestu kříže, a od biskupa Alesandrijského přioděn býti rouchem hrubým. Za tou příčinou změnil jméno své a nazval se „Pavlem od kříže.“

Z nařízení biskupova pro výtečnou svatost života a znalost věcí Božských, nejsa ještě duchovníkem, pracoval už s největším prospěchem duší na vinici Páně hlásáním slova Božského. Hlavním účelem jeho bylo mimořádné vyzývání lidu k pokání objasňováním přehořkého umučení Páně, z jehož velikosti poznati lze ohromnou zlobu hříchu.

Jako Církev po oboru zemském se rozprostírající vzrostla ze zrna horčičného, tak byl zrnem horčičným počátek družstva „Pasionistů,“ čili řád svatého kříže a utrpení Kristova za účelem misí katolických. Poustevna u kostela vesnického byla přibýtkem Pavlovi „od kříže“, a misie jeho vztahovala se nejprvé toliko k nejbližším dědinám a samotám.

Roku 1725. putoval Pavel za příčinou velikého jubilea do Říma, kdežto mu papež Benedikt XIII. dovolil založiti řád ten. Roku 1737., nabyv vědeckého vzdělání v bohovědě, od téhož papeže přijal z poslušnosti svěcení kněžské. I šel do samoty na horu pustou, aby se připravil modlitbou a rozjímáním. Z vyššího vnuknutí přijal pro svůj řád černé roucho ozdobené mučidly Páně, a v Orbitelu¹⁾ se usadiv dostal písemné potvrzení řádu roku 1741. od papeže Benedikta XIV., jakmile počítalo mladistvé družstvo deset osob. V řehole Pasionistův přidal k obyčejným slibům ještě slib čtvrtý, jímžto se členové zavazovali, že budou šířiti památku utrpení Páně.

Podnikaje práce převeliké zasloužil sobě Pavel „od kříže“ požehnání Božského, a tudíž mužové výteční vstupovali do jeho řádu, jež nově potvrdil papež Klément XIII. a Klément XIV., kterýž jej ještě za živobytí zakladatelova zavedl i do hlavního města celého světa, do Říma, kdežto řádu Pasionistův odevzdán byl

¹⁾ Orbitello, město Italské v někdejším velkovévodství Toskánském

kostel svatých mučenků Jana a Pavla s přistavěným klášteřem na hoře Célio¹⁾, v němžto napotom vždy měl sídlo své nejvyšší přednosta řádu.

Pavel „od kříže“ nikdy neustál hlásati svaté evangelium. Takou měrou přivodil nesčetné množství lidí sebe zarytějších a do bludů skleslých na cestu spásy. Zvláště za vypravování o utrpení Páně spočívala v jeho řeči moc podivuhodná, jížto celé shromáždění rozplakal a srdce zatvrdělá k pokání pohnul.

V útrobách mn háral taký plamen lásky Boží, že mši svatou slouže, nemohl zadržeti proud slzí, a nezdávka viděli přítomní, že tváře jeho ozářeny byly světlem nadzemským. Bůh obdařil Pavla „od kříže“ milostinami: darem jazyků a prorocství, prozráním srdcí, mocí nad zlými duchy, nad nemocemi a živly. Při tom kněz Pavel vyznamenával se ryzou pokorou, a tudíž měl sebe sám za služebníka neužitečného. I papežové milovali ho a ctili.

Dokonale vykonav velikou úlohu životní blaženě v Pánu zesnul roku 1775. v Římě. Před samou smrtí ještě posilniv se svatými svátostmi, napomínal žáky své jadrnými slovy, jakoby jim v dědictví zůstaviti chtěl ducha svého. Papež Pius IX. dal život a zázraky kněze Pavla „od kříže“ proskoumati, a prohlásil jej za blahoslavence, později pak slavně za světce v Církvi Boží.

Řád Pasionistův, jehož členové příkladem i slovem mají hlásati pokání, osvědčil a osvědčuje takovou sílu životní, že může postaviti se po boku nejlepším spolkům a řádům v Církvi povstalým. Potkáváme se s horlivými těmi věrověsty od roku 1782. v Bulharsku a ve Valašsku. Z Pasionistů tamnějších čtyři povýšení byli k důstojnosti biskupské. Pasionisté mají kláštery své mimo Itálii také v Belgii, v Anglicku a v Novém Holandsku čili v Australii, kdežto jim zejména ostrov Den-vich vykázán jest, aby jej vzdělali směrem hmotným i mravním.

¹⁾ Hora Coeliova, mons Coelius, nazvána dle plebejského rodu Římského, pocházejícího od Coelia Vibeny, jemuž za pomoc Římanům proti Sabinským poskytnutou pahorek ten dán byl, aby se na něm usadil s čeledí svou.

2. Svatý Vitalis, Valeria, jeho choť, a Ursicin, lékař, mučenicí Ravenští.

Svatý Vitalis, rodič Milánský, byl otec svatých bratrů Gervasia a Protasia¹⁾; jeho choť a matka obou mučenicí byla Valeria.

Vitalis, vojn, současně s Paulinem soudcem přišel do Ravenny. Tu pak lékař Ursicin pro víru v Krista odsouzen byl na smrt. Ursicin, spatřiv mučidla a představiv sobě bolestnou smrt, jakoby se byl rozmyšlel. To zpozorovav vojn Vitalis, zvolal: „Ursicine lékaři, který jsi jiné uzdravoval, hled, aby's na sebe neuvalil smrt věčnou!“ Ursicin zpatmoval se a srdnatě podstoupil smrt mučnickou.

Soudce Paulin, uslyšev o věci té, rozkázal, aby Vitalis uvězněn, rozmanitým spůsobem mučen a konečně usmrčen byl.

Jeho choť Valeria, navracující se z Ravenny do Milána, zabita byla od pohanů proto, že nevolila s nimi podílu mít v pohanské necudné slavnosti.

Svatý Vitalis jest hlavním patronem Ravenským. V kostele jemu ke cti zasvěceném chovají se ostatky jeho.

3. Svatý Didym a svatá Theodora (Bohdarka), mučenicí Alexandrijští.

Roku 304. postavena byla před soudnou stolicí pohanského soudce v Alexandrii, Prokula, svatá panna Theodora (Bohdarka). Prokul: „Jakého stavu jsi?“ — Theodora: „Křesťanka jsem.“ — Prokul: „Jsi-li svobodnice, či otrokyně?“ — Theodora: „Kristus mne osvobodil; ostatně narodila jsem se z rodičův svobodníků.“ — Prokul: „Úředník městský dosvědčuje, že jsi z rodu vzácného; proč tedy neprovdala se's?“ — Theodora: „Pro Krista, jenž mne zachová neposkvřenu.“ — Prokul: „Císařové nařídili, aby panny buď bohům obětovaly, nebo do domu hanby odsouzeny byly.“ — Theodora: „Zachovám panenství své Bohu, On Svou obět zachrání!“ — Prokul: „Dlouho snáším pošetilost tvou; ale už obávám se, že bych jednal proti zákonům

¹⁾ Viz dne 19. června.

císařským. — Theodora: „Jako ty chceš věren býti císaři, tak já věrna zůstatí chci Bohu, pravému Králi.“ — Prokul: „Tři dny dám tobě na rozmyšlenou.“ — Theodora: „Čiň, jak se ti líbí, ale prosím, ať se mi neublíží, pokud nevyneseseš nade mnou konečný soud.“

Soudce Prokul hlásal: „Theodora dána budiž do vězení slušného! Nikdo jí nečiň násilí, neboť pochází z rodu vznešeného.“

Po třech dnech zase vyzýval ji Prokul, aby obětovala bohům. Když pak ničeho s ní nepořídil, odsoudil ji skutečně do domu hanby. Vcházejíc modlila se Theodora: „Otče Pána našeho Jesu Krista, vysvoboď mne z toho domu hříšného, a vyveď mne neporušenu, aby každý viděl, že jsem služebnice Tvá.“

Vkročil do domu voják. Theodora zarděla se a běhala po světnici. Voják ale pravil k ní: „Neboj se! Zdám se býti vlkem, jsem ale beránkem. Oblec se v šaty mé, a vyjdi z domu hanby.“ — Theodora uposlechla a za vojáka přestrojena lidem před domem shromážděným prošla nepoznaná.

Mládenec zahalil se šatem ženským. Přišel muž nestydatý, ale vida mládence odešel a pravil lidu: „Slyšel jsem, že Ježíš proměnil vodu ve víno. Nyní ale vidím, že proměnil pannu v muže. Obávám se, že by i mne proměnil v ženu.“ — Mládenec slyše řeč tu zvolal: „Pán mne neproměnil v pannu, ale korunoval mne i ji. Já obdržím dvojí palmu slávy, jako vojín panic a jako bojovník Kristův.“

Panice vojína přivedli k soudci, který se ho ptal: „Kterak ti říkájí?“ — Panic: „Didymns.“ — Soudce: „Kdo tě povolal k tomu skutku?“ — Didym: „Bůh můj!“ — Soudce: „Kde je Theodora?“ — Didym: „Nevím kde jest, ale vím, že jest služebnice Boží, a že Bůh ji neposkrvněnu zachoval.“ — Soudce: „Jakého jsi stavu?“ — Didym: „Jsem křesťan.“ — Soudce Prokul rozkázal: „Budiž mu hlava sražena a tělo do ohně vhozeno!“ — Didym chvále Boha Krista zmužile odcházel na popravu.

Dle svědectví svatého Ambrože Theodora, když uslyšela, jaký soud na Didyma vynešen jest, přiběhla a zvolala: „Nezvolila jsem jej, aby za mne umřel, ale jenom aby mne sprostil hanby. Já sama volím umřítí pro Krista!“ — Didym pak řekl: „Nade mnou vynešen jest soud smrti! Já musím umřítí!“ — Ko-

nečně pak o b ě m a stalo se po vůli. Soudce rozkázal, aby oběma srazila se hlava.

4. Ctihodný Cyrill, biskup Turovský.

Cyrill, syn bohatých rodičův, v Turově¹⁾ narodil se a výborně vychován byl. Od mladosti liboval sobě více ve čtení svatém nežli v zábavách světských. Záhy oddal se životu mnišskému, stal se milým příbytkem Ducha Svatého, bděním a postem, zvláště pak pokorou a poslušností k opatovi vynikaje nade všechny bratry mnichy. Žádostiv jsa dokonalosti ještě větší, uzavřel se ve věži, kde bez ustání modlil a tuze postil se. Napsal mnoho spisů plných zbožnosti a moudrosti.

Z vůle knížete a za souhlasu všeho lidu vysvěcen byl za druhého biskupa Turovského. Biskup Cyrill svěřence své učil příkladem vlastním a horlivým hlášením slova Božského všem ctnostem tou měrou, že pojmenován byl „Chrysostomem svého věku.“

Odebral se k nejvyššímu Pastýři duší léta Páně 1182. Výroční památka jeho světlí se dne 28. dubna.

Dne 29. dubna.

1. Svatý Petr Veronský, Dominikán, mučeník.

Kdykoli se lidé uchýlili od pravého Zjevení Božského, od víry katolické, zabředli do bludů rozmanitých, do bludů nebezpečných časnému i věčnému blahu. Začasté zabředli do bludův tak nesmyslných, že diviti se jest, kterak bludaři takoví mohli získati přívržencův. Katharové, jenž dali původ slovu „kacíř“, Albigenští, nazvaní po svém hlavním táboře Albi, městu v kraji Albigeois (Albižoa) v jižní Francii, Bulgarové spříznění s Manichejskými Pauliciány v Bulharsku, byli bludaři jednoho původu a směru s rozdílnými toliko názvy. Bludaři ti zavrhovali téměř všechny věrouky křesťanské, a ohrožovali všelikou mravnost,

¹⁾ Turov, nyní městečko v Ruské gubernii Minské. Vladimír Veliký vykázal Turov za úděl Svatoplukovi, jenž 1015 odtud přešel do Kyjeva. Od roku 1125. bylo údělné knížectví Turovské po celé století v rukou knížat z rodu Vladimíra Monomacha.

i samy základy společnosti lidské, tak že ve Francii roku 1209. potlačeni býti musili vojskem královským.

Tyto bludy válečnými výpravami císaře Fridricha I. Rudovousa (1152—1190) proti Milánu a ve sporech s Římskou Stolicí zavlečeny byly i do Italie Severní, kdežto ještě dlouho kazily jednotlivce i celé rodiny.

Ve Veroně také byla rodina bludem Katharským nakažená. Rodičům narodil se roku 1206. syn Petr, nazývaný po svém rodném městě „Veronský“. Otec odevzdal schopného chlapce učiteli katolickému, maje za to, že se za let mladých neodcizí Katharům. Petr pilně se učil, a jeden strýc jeho zvědavý dal mu doma odříkávati, čemu se byl naučil. Malý Petr vyříkal a vyložil celé katolické vyznání víry, a zvláště jádrně pronesl článek víry: „Věřím v Boha, všemohoucího Stvořitele nebes i země.“ Strýc vězící v bludech Katharských nadarmo vtíral mu svůj blud, že nikoli Bůh světla, nébrž bůh temností stvořil viditelný svět. Chlapec důmyslně hájil pravdu katolickou. Strýc v tom viděl známku pro Kathary povážlivou, ale otec obavu tu měl za zbytečnou, a vypravil syna Petra do škol Boloňských. Mravnost navštěvovatelů vysokých škol v Bologně byla toho času strašně porušena; ale Bůh, kterýž Petra vyvedl z bludů, zachránil je i před hříchem. Petr, vida nebezpečí, užil všech vhodných prostředků, aby se upevnil ve svaté ctnosti.

Aby došel dokonalosti vyšší, umínil sobě, že opustí svět. K tomu konci roku 1221. vstoupil do řádu Dominikánského, jehož zakladatel, svatý Dominik, téhož roku zemřel. Svědomitě plnil každou větu předpisův řeholných. Ustavičně se modlil. Jen maličko spával, a tak tuze postil se, že už za doby zkušebné nebezpečně se rozstonal. Takto poučiv se, že horlivost spravovati se musí opatrností, mírnil se v kázni a brzo opět nabyl zdraví. Miloval pokoru, samotu, mlčelivost, a chránil se zahálky, kterouž poznával za jed všech ctností, tak že každá hodina denní měla svou práci, buď učení, buď modlitbu, buď čtení, buď službu u nemocných.

Aby osvědčil Bohu vděčnost za to, že jej takorke zázračně vysvoboditi ráčil z bludův, umínil sobě Petr, že pracovati bude výhradně jen o záchraně duší bludných. Za tou příčinou od roku 1223. věnoval se úřadu kazatelskému, a hlavně potíral

bludy. Maje na zřeteli jenom čest a slávu Ježíše Krista a spásu bližních, působil tak požehnaně, že nesčetné množství hříšníků a bludařů přivedl nazpět na cestu ctnosti a pravdy v Lombardsku, v okolí Jakýnském (Ancona), v Toskánsku a téměř v celé Italii. Ve Florencii kázal Petr Veronský s takovým úspěchem proti bludařům nebezpečným, že měšťané ihned ozbrojili se a všechny Kathary vyhnali z města.

Učenost a svatost Petrova rozhlásila se tou měrou, že Stolice apoštolská za papeže Řehoře X. jej učinila inkvisitorem, vyšetřovatelem bludův přifících se pravé víře, v Miláně, ve Florencii, v Kómě (Como) a v celém Lombardsku, v kterémžto úřadě předúležitým nově potvrdil jej i papež Inocenc IV.

Dar zázraků, jež mu propůjčoval Bůh, dodával váhy a síly jeho slovům a příkladům. Kdekoli se objevil, tlačili se k němu zástupové, div že ho neumačkali. Jedni prosili za požehnání, jiní přiváděli k němu nemocné, aby jim vyžádal zdraví; a opět jiní žádostivi byli slyšeti Božské učení z jeho úst. Nežfídka museli jej na nosítkách nésti, aby množstvím lidu nebyl umačkan.

Svatý Petr byl vždycky hroznou, ale léčivou metlou na bludy Manichejské čili Katharské, jichžto zásady a skutky podrývaly dobré mravy a řád společenský. Proto zuřivost Katharů proti němu zrůstala každým dnem, až konečně najali dva vražedníky, aby jej sprovodili ze světa. V postě roku 1252. kázal svatý Petr v Kómě. Katharové z Milána vyslali najaté muže, aby jej zavraždili zpáteční cestou z Kómy do Milána. Dne 6. dubna, v sobotu před nedělí Bílou, přidružil se k němu cestou jeden z mužův těch, udeřil jej sekerou do hlavy, a probodl Petrova průvodčího, také Dominikána. Svatý Petr sklesl na zem, ale zase vzpřímil se na kolena, aby odporučil Bohu duši svou a modlil se vyznání víry. V tom boden byv do boku dykou, dokonalsvůj činný život vezdejší mučenfk pravdy, maje věku svého 46 roků.

Tělo mučenfka Petra bylo do Milána přinešeno a v kostele Dominikánském slavně pochováno. Už roku příštího 1253. pro mnohé dokázané zázraky do počtu svatých vzat byl papežem Inocenciem IV., jenž mu ustanovil výroční svátek dne 29. dubna.

Zázraky, jež konal Bůh na přímluvu věrného služebníka Svého na ctitelech ostatkův jeho, otevřely přemnohým bludařům oči zaslepené, a přivedly je nazpět do lůna Církve kato-

lické. I vražedník jeho, Karin, odřekl se bludů, vstoupil jako řeholný bratr do kláštera Dominikánského v městě Forli, a tam kál se způsobem nejužším až do skonání svého.

2. Svatý Hugo, opat Clugnyský.

Po svatém Odilonu¹⁾ byl opatem v Benediktinském klášteře Clugnyském (Klýnském) ve Francii svatý Hugo. Ač mu bylo teprvé dvacet pět roků, jednohlasně zvolili jej bratři Benediktini za opata svého.

Hugo byl syn hraběte Dalmace Semurského v Burgundsku. Otec dal jej po světsku vychovávat, ale matka Aremberga vštěpovala mu zbožnost. Liboval sobě v učení, v domácích modlitbách a ve službách Božích v kostele. Jak mile vstoupil do kláštera, opat Odilo učinil jej, ač byl ještě mladý, převorem. Toho času v tom klášteře žil také Hildebrand, napotomní papež Řehoř VII.²⁾, a stal se vřelým přítelem Hugonovým. S papežem Lvem IX. byl Hugo činným na sněmu Remešském. Z Remeše odebral se Hugo s papežem do Říma. Cestou byl na synodě v Mohuči, a v Římě později na synodě v přičině Berengara. Napotom působil ve všech důležitých věcech. Smiřoval knížata s biskupy, navštěvoval synody, rozhodoval jako soudce od papeže Řehoře VII. ustanovený o sporech, a v Galii považován byl za apoštolského jednatele. Opat Hugo pracoval o smíru mezi císařem Jindřichem IV. a papežem Řehořem VII. roku 1077. a ujal se císaře proti jeho synům. Císař Jindřich sesazený na útěku psal opatovi žalostný list. Clugnyský (Klýnský) klášter za něho stal se znamenitým. Dva žáci Hugonovi stali se papeži: Urban II. a Paschal II., jež byl opat jako vyslanec své vypravil do Říma.

Papež Urban II. jda do Clermontu (Klermónu) na sněm církevní, navštívil Clugny (Klýny) a posvětil hlavní oltář nového chrámu. Hugo pak s ním jel na sněm, jehož ovocem bylo první tažení křížácké. Francouzského krále Filipa I. Hugo pohnul k tomu, aby se podrobil pokání církevnímu. Tehdáž kongregace opatství Clugnyského počítala 10.000 mnichů. Roku 1089. podnikl

¹⁾ Svatý Odilo dne 1. ledna. — ²⁾ Svatý Řehoř VII. dne 25. května.

opat Hugo stavbu nádherného velechrámu Clugnyského, jenž toho času byl největším kostelem na světě, a i pozdějším novým velechrámem svatého Petra v Římě překonán byl jenom několika stopami.

Opat Hugo I. zemřel roku 1109.

3. Svatý Robert, opat, zakladatel řádu Cisterciáků.

Svatý Robert, syn rodičů šlechtických, narodil se roku 1024. v Champagni. Jako patnáctiletý jinoch vstoupil do řádu svatého Benedikta v Moutier la Celle u Troyesu, kde stal se vzorem přísného života klášterního a po několika letech převorem. Později zvolen byl za opata Svato-Michaelského kláštera Tonnerreského. Vida, že marně snaží se, aby mniši řeholu přísně zachovávali, navrátil se Robert do kláštera Moutier la Celleského, aby mohl alespoň bez překážky Bohu sloužiti a o spásu duše své pečovati. Povolán byv za převora do kláštera Saint-Aigulfského, brzo od mnichů v Kolanu za přednostu zvolen a od papeže Alexandra II. potvrzen byl. Z Kolanu mezi Tonnerrem a Chablisem, kde krajina nezdráva byla, vyvedl mnichy do lesa u Molesme roku 1075. Tam soudruhové jeho sami vystavěli sobě chyšky a kapličku. Avšak tito poustevníci nevolili dlouho podrobovati se pravidlům přísným; proto Robert s dvaceti horlivými mnichy odešel z Molesmy do krajiny Citeauxské¹⁾ u Dijonu v biskupství Chalons-sur-Marne roku 1098. za poměrů nesmírně obtížných. Veliká chudoba a příkladné obcování získaly jim brzo přízeň velmožů šlechtických. Eudes (Odo), vévoda Burgundský, dostavěl jim klášter započatý a daroval jim pole a dobytek. Biskup Chalonský povýšil klášter ten za opatství a ustanovil svatého Roberta za opata, který se tou měrou stal zakladatelem řádu Cisterciáckého, jenž jest odvětví řádu Benediktinského.

Už roku následného složil svatý Robert důstojenství opatské, a navrátil se ke svým kajícím bratřím Molesmeským, kde se mu nyní podařilo zavesti kázeň přísnější. Jeho nástupcem v opatství Cisterciáckém byl svatý Alberich. Výroční památka

¹⁾ Citeaux (Sitó), lat. Cistercium, ves ve franc. depart. Cote-d'Or nad řekou Vonge. Původem jména toho prý bylo množství cistern v krajině té.

svatého Roberta, opata a zakladatele Cisterciáků, světí se v Církvi dne 29. dubna.

Cisterciáci byli za opata Albericha od papeže Paskala II. potvrzeni, přijali řeholu svatého Benedikta a hnědé roucho, které však později vyměnili za kůtnu bílou s tmavohnědým škapulířem.

4. Svatý Tychik, učeník svatého Pavla.

O svatém Tychikovi výborné svědectví vydává svatý apoštol Pavel v listech svých, a svatý Lukáš ve Skutcích apoštolských, kdežto čteme: „Pavel z Efesu šel do Macedonie. Když prošel ty krajiny a napomínal je mnohými řeči, přišel do země Řecké. Když pak tam (hlavně v Korintu) pobyl tři měsíce, činili mu židé úklady, když se měl plaviti do Syrie. I umlňil sobě, že se navrátí skrze Macedonii. Šel pak s ním Sopator, syn Pyrrha Bereenského, z Thesalonických Aristarch, Sekund, Gájus Derbenský a Timotheus; z Asiánů pak Tychik a Trofim. Ti šli napřed a čekali na nás v Troadě. My pak jsme se plavili po dnech přesnic z Filip, a přišli jsme k nim do Troady v pěti dnech, a tam jsme pobyli sedm dnů.“ Skutk. apošt. 20, 1—6. Asiána Tychika svatý Pavel jmenuje „nejmilejším bratrem a spoln sluhou i věrným obslužitelem;“ je užíval také za dodavatele listův a vyřiditele zpráv svých. Efes. 6, 21. — Kološ. 4, 7. — II. Timot. 4, 12. — Tit. 3, 12.

Tolik známo o svatém Tychikovi z Písma svatého. Z rozličných zápisův o svatých vysvítá, že byl svatý Tychik po svatém Sosthenovi biskupem v Kolofónu, jednom z dvanácti měst Jonických na pobřeží Maloasijském nad řekou Halesem.

5. Svatá Cercyra, panna, mučenice Korcyrská.

Svatá Cercyra, dcera Cercilina, knížete v Korfu (staré Korcyře), hlavním městě na stejnojmenném ostrově Jonickém, spatřovala, že svatí vyznavači křesťané jsou ukrutně mučeni. Tudíž i sama prohlásila, že jest křesťankou. Otec odevzdal ji, když se nedala od Krista odvrátiti, mouřenínovi, aby jí učinil násilí. Avšak řízením Božím přiběhla medvědice, mouřenína

zastřela a křesťanskou pannu zachovala neporušenu. Mouřenín, vida zázrak ten, uvěřil v Krista a byl mečem odpraven. Svatá Cercyra pak zavěšená, podloženým ohněm mučená, šípy bodaná a konečně kamenovaná podstoupila mučnickou smrt na konci prvního století křesťanského.

6. Svatá Ava, panna, jeptiška Donengská.

V Donengu, vesnici na řece Skaldě v Henegavsku nyní rozděleném mezi Francii a Belgie, byla za devátého století abatyš svatá Ragenfreda, dcera neteře Pipina krále, kteráž klášter znamenitě rozšířila, a proto za druhou zakladatelku považována byla. Ava byla slepa ale bohata. Veliké oběti dávala kostelům, aby nabyla zraku. Konečně putovala do Donengu ke hrobu blahoslavené Ragenfredy, bývalé abatyše, a tam na její přímmluvu zbavena byla slepoty. Proto darovala statky své kostelu tomu, obnovila kostel blahoslavené Marie Panny, přijala závoj jako jeptiška a do smrti své věrně sloužila Bohu.

Dne 30. dubna.

(V Čechách dne 11. května.)

1. Svatá Kateřina Sienská, panna, Dominikánka.

Siena jest hlavní město kraje Sienského v Toskánsku v Itálii. Siena rozkládá se na boku většho vrchu sedm mil jižně od Florencie¹⁾. Mimo mnohé gotické stavby, umělecké památky a ústavy má Siena slavný arcibiskupský chrám a kostel svatého Dominika s malbami na obmítce, jež představují výjevy ze života svaté Kateřiny, rodačky Sienské.

V městě tom narodila se svatá Kateřina roku 1347. Otec, Jakob Beninkáza, vážený měšťan a pačechář, a matka Lapa z četných dětí svých nejvíce milovali Kateřinu spanilou na těle i na duši. V samotě a v modlitbě libovala sobě Kate-

¹⁾ Florencie, od roku 1864. do 1870. hlavní město spojeného království Italského, a sídlo krále Viktora Emanuela, nežli se vedral do Říma.

řina už za let dítěcích. Jako pětileté dítě modlívala se pozdravení anjelské netoliko v kostele před obrazem Marie Panny, ale také klečíc na každém schodě z domu a do domu otcovského. Souasé, vidouce vroucnou zbožnost útlé děvy, jmenovali ji „druhou Eufrosinou“¹⁾, a předpovídali ji znamenitou budoucnost.

Té doby zahorela už Kateřina anjelskou láskou k Bohu Kristu Ježíši, s Nímžto se i mezi prací obírala, a Jemuž za dne i v noci horlivě sloužila bděním, postem a pláčem.

V osmém roce svém zavázala se Bohu za příkladem blahoslavené Panny Marie slibem ustavičného panenství, a k tomu konci odevzdala se pod zvláštní ochranu Rodičky Boží. Rodiče, o slibu tom nevědouce, vyzvali čtrnáctiletou dcerušku, aby sobě vyvolila jednoho z těch, jenž ji žádali mítí za manželku. Kateřina však odvětila jim, že si nezvratně umínila nevdávati se. Výrok ten přičil se rodičům, a proto, míníce ji odvrátiti od úmyslu toho, dali jí špatné šaty, odejmuli jí zvláštní pokojíček, v němžto na modlitbách trvávala, a uložili jí nejsprostší práce kuchynské a domácí. Kateřina mileráda všemu se podrobila, ač při tom snáseti musela také posměch sester svých. Nebezpečnější osidlo uchystaly jí pak sestry tím, že jí nádherné šaty schvalovaly a dávaly. Kateřina ale, sotva se poněkud více strojiti počala, hned znamenala nebezpečí a litovala kroku toho. V pohrdání všemi věcmi zemskými utvrdila jí také nenadálá smrt nejstarší sestry Bonaventury, od kteréž doby i rodiče jinak soudili o nábožné dceři Kateřině, a podporovali ji v potřebách i snahách duchovních. Nyní oddávala se Kateřina bez překážky nejtuzšímu životu, až pak ve svém osmnáctém roce oblekla se v roucho sester třetího řádu svatého Dominika.

Po tři léta zachovávala úplné mlčení, snášela, a konečně za pomoci Boží přemohla strašná pokušení zlého ducha.

Nesmírna byla její láska k chudým a trpícím, jichžto spásu věčnou hlavně a především měla na zřeteli. Dobrovolně a neunaveně sloužila nemocným, kterých se každý jiný štítíl, a nedala se ve službě té mýlití ani sebe horším nevděkem obsluhovaných. Rekovnou obětavost osvědčovala zvláště roku 1374., kdy vypukla a děsně řádila rána morová.

¹⁾ Eufrosina, slavná svatá panna Alexandrijská. Viz dne 1. ledna.

Mimořádná její láska k Bohu a k bližnímu došla už za živobytí vezdejšího mimořádné odplaty. Bůh oslavil ji mnohými divy a zázraky; obdařil ji takovou moudrostí, že nejzadrhlejším otázkám marnivých učenců jádrně a přesvědčivě odpovídala, a domýšlivost jejich zahanbovala.

U vytržení ducha dáno jí bylo spatřiti blaženost nebešťanů a strašné trápení odsouzencův na onom světě. Za tou příčinou putovala od města k městu, ode vsi ke vsi, a každému člověku bez ohledu na stav dávala napomenutí důrazné, aby se vydal na pokání opravdové, a tak vyhnul se nevýslovným mukám pekelným. Kamkoli pak pro vzdálenost osobně přijíti nemohla, tam posílala listy téhož dojemného obsahu.

Její životopisec Stefan praví o ní: „Nelze mi vysloviti, jak velice působily její modlitby a řeči, kolik hříšníků jimi se obrátilo, a kolik zatvrzelcův přišlo k poznání sebe. Na vlastní oči viděl jsem, kterak tisícové mužů a žen k ní se hrnuli, a její řeči okamžitě změnění jsouce, oplakávali hříchů svých, a vyznávali se z nich kněžím v posvátné zpovědnici. Nedá se pochybovati o tom, že veliká milost Boží naplňovala srdce její.“

Pokorná panna Kateřina byla však také činná ve velkých záležitostech časových. Roku 1376. pracovala o smíření odbojných Florentanův s papežem Řehořem XI.; ustálila mnohá města ve věrnosti ku svaté Stoli; snažila se s dobrým výsledkem o to, aby sídlo papežské z Avignonu ve Francii nazpět do Říma bylo přeloženo; a konečně 1378, překonavši nebezpečné obtíže, smířila Florencii se svatým Otcem. Největším žalem naplňovala jí zbožnou duši nastalá smutná nesjednocenost v Církvi po smrti papeže Řehoře XI. téhož roku 1378. Ačkoli Urban VI. stal se pravomocným a řádným nástupcem jeho, po několika měsících přece někteří kardinálové zvolili druhého pobočného papeže pod jménem Klémenta II., z čehož arcí povstal neblahý, Církvi škodlivý rozkol, ježž svatá Kateřina hleděla odstraniti. Avšak namahavým starostem tím podlehl v Římě po dokonalé přípravě k smrti dne 29. dubna 1380 v 33. roce věku svého. Tělo svaté Kateřiny bylo pochováno ve chrámě Marie Panny nad Minervou¹⁾, odkud lebka její později pře-

¹⁾ „Santa Maria sopra Minerva“ na Martově poli, s kterýmžto chrámem spojen jest klášter Dominikánův se sídlem generála řádu toho.

nešena byla do kostela Dominikánského v Sieně. Papež Pius II. prohlásil ji roku 1461. za svatou; a Urban VIII. ustanovil její výroční památku na den 30. měsíce dubna, kteráž v Čechách pro oktávu svatého Vojtěcha koná se dne 11. května.

Svatá Kateřina Sienská zůstavila nám také knihy, a sice: „Šestero rozmluv o prozřetelnosti Boží“ sepsané jazykem latinským, a 364 listů poslaných rozličným osobám v jazyku italském, v nichžto jeví se její hluboká nábožnost a mohutnost ducha.

2. Svatý Peregrin (Pelhřím), Servita Forlijský.

Svatý Peregrin narodil se v městě Forli¹⁾ ze slavného rodu Latiosů roku 1265. Byl slovutným členem řádu Servitův. Po celých třicet roků nesesl leč za kratičkého dřímání na skále. Nocí trávil na modlitbách a v rozjímání. Denně zpytoval svědomí a zpovídal se. Pro vzornou trpělivost nazývali jej měšťané Forlijsťi „druhým Jobem.“

Svatý Pelhřím vzývá se jako patron od těch, jenž mají na těle jakékoli rány: červotoč, raka a podobné. Byl na noze zachvácen vředem přebolestným a nebezpečným, maso až na kosti hnilo mu, a lékaři usoudili, že mu noha musí býti uříznuta. Peregrin důvěřoval se v Boha, a jak mohl, doplazil se v noci před operací lékařskou k zamilovanému obrazu ukřižovaného Spasitele, a tam horlivě a dlouho modlil se. Po modlitbě usnul, a procitnuv ze spánku příjemného byl dokonale zdrav. Lékaři příštího dne, kdy měli mu nohu uříznouti, shledali, že noha jest úplně zdráva. Onen kříž doposud u veliké uctivosti mají obyvatelové města a celého kraje.

Svatý Peregrin zemřel léta Páně 1345., maje osmdesát let věku svého. Pro mnohé zázraky vřadil jej papež Pius V. roku 1609. do počtu blahoslavenců, a Benedikt XIII. roku 1726. do počtu světcův v Církvi Páně.

¹⁾ Forli, staré Forum Licii, Italské město na staré silnici Emilian-ské mezi Bolognou a Rimini, v bývalé zemi papežské na moři Siném.

3. Svatý Desiderát (Ždan), kněz, mnich Kabilonský.

Za času biskupa Kabilonského (nyní Šalon-syr-Sónského ve Francii), svatého Agrikoly¹⁾, v městě tom svatě žil a zázračně působil v klášteře mnich kněz svatý Desiderát²⁾. Zimnice, bolení zubů a jiné nemoce zapuzoval okamžitě modlitbou. Z komůrky své nevycházel, ale kdo chtěl, mohl jej viděti okénkem. Pro veliké ctnosti a zázraky vůbec „svatým“ nazýván byl. Svatý Agrikola, biskup, slyše o zázracích i u hrobu jeho, vypravil arcijahna svého, aby přenesl tělo jeho na hřbitov městský; ale mniši nevydali drahocenný poklad ten. Později též biskup Agrikola vystavěl v předměstí Kabilonském nemocnici pro malomocné a jiné churavce, a do chrámu u nemocnice té slavně přenesl tělo svatého Desideráta, jenž i tam osvědčoval mocnou přímluvou svou, že živ jest s Kristem na nebesích.

4. Svatá Žofia (Žofka), panna, mučenice Fermská.

Žofia, panna Fermská,³⁾ za pronásledování křesťanů k rozkazu císaře Decia ve Fermu spolu se svou krajankou svatou Visií⁴⁾ zmužile podstoupila mučnickou smrt pro víru v Boha Krista, v nížto od mladosti vychována byla. Její tělo chová se uctivě v kostele biskupském. Výroční svátek světí se slavně dne 30. dubna. Památka její ctí se také v Raveně a jinde.

5. Svatá Maxencia, vdova Tridentská.

V Tridentě, městě Jihoitalském, památném pro sněm Tridentský (od 13. prosince 1545 do 11. března 1547), jest kostel svaté Maxencie vdovy, matky tří synů svatých.

Za císařův Graciana, Valentiniana a Theodosia Velikého odebrala se vzácná paní Maxencia roku 388. z Říma do Tridentu spolu se svými syny: Vigiliem, Klaudianem a Majorianem. Staří spisovatelové vychalují její moudrost, zdrželivost a stateč-

¹⁾ Svatý Agrikola dne 17. března. — ²⁾ Jméno Desiderat, Žádaný, značí naše staročeské „Ždan.“ — ³⁾ Fermo, hlavní město bývalé delegace Fermské v Římsku, nedaleko starého města Firmum u moře Adriatského. — ⁴⁾ Svatá Visia dne 12. dubna.

nost. Jako vdova sama spravovala domácnost a výborně vychovávala syny své ve víře svaté a ve všech ctnostech. Ani stářím, ani blažeností v otčině, ani dalekou cestou nedala se odstrašiti, ale odešla se syny svými, kteříž v krajině Tridentské měli hlásat učení Kristovo. Jak mile pak její syn Vigilius¹⁾ stal se biskupem Tridentským, aby mu v horlivém úřadování nepřekážela, odebrala se svatá matka Maxencia do Majana vesnice,²⁾ kde ostatní léta svá trávil postem, modlitbou a konáním dobrých skutků tou měrou, že ji Bůh obdařil mocí zázračnou. Tam dne 30. dubna okolo roku 400. blaženě v Pánu zesnula.

Nad hrobem jí zbudovalo obyvatelstvo kaplu svaté Maxencie. V hrobě tom odpočívala až do té doby, kdy Altiman, biskup Tridentský, okolo roku 1128. obnovil sešlý chrám svatého Vigilia, tělo její slavně přenesl a uložil pod oltářem jí věnovaným.

6. Svatá Otilda (Hoylda), panna Troyeská.

Svatá Otilda, sestra svaté Pusiny,³⁾ jak ostatních šest sester od bohatých a bohabojných rodičů nábožně vychovaná, a od kněze faráře Eugenia po deset roků ve škole vyučovaná, přijala z rukou biskupa Chalonského, svatého Albina,⁴⁾ závoj a požehnání nstavičného panenství, kteréž z lásky ke Kristu Pánu zachovala a všemi ctnostmi okrášlovala až do blažené smrti své za století pátého.

Léta Páně 1159. Jindřich, hrabě Champagneský (Šampanský),⁵⁾ dal tělo svaté Otildy z Pertoisu, rodného místa, slavně přenesti do kostela v Troyesu, jež byl na svůj náklad zbudoval a prvomučeníku svatému Štěpánu ke cti posvětití dal. O slavném přenešení a v novém kostele Bůh novými zázraky oslavil blahoslavenou služebnici Otildu. Později rameno s těla svaté Otildy dáno bylo do kostela jeptišek Cisterciáckých, který od té doby nazývá se klášteřem svaté Hoyldy čili Otildy. Klášter ten jest dvě míle cesty vzdálen od města Toul (Tulu)

¹⁾ Svatý Vigilius dne 26. června. — ²⁾ Majano nazváno pak po svaté Maxencii „Santa Masenza.“ — ³⁾ Svatá Pusina dne 23. dubna. — ⁴⁾ Svatý Albin dne 7. září. — ⁵⁾ Champagne, stará provincie francouzská, jež hlavním městem bylo Troyes (Troá), Noviomagus Tricassinorum, v pátém století Trecae, sídlo hrabat Champagneských.

na řece Mosele. Kostel svaté Otildy jest znamenitým poutním místem.

7. Blahoslavená Hildegarda, královna Francká.

Karel Veliký, císař Římský, zakladatel říše Frankoněmecké, roku 771. po smrti svého bratra Karlmanna stal se jediným vládařem říše Francké. Zasnouben byl s Hildegardou, dcerou knížete Švábského.¹⁾ Jeho matka však dovedla mu z Italie Desiderátu, dceru krále Longobardův, Desideria, kterouž Karel za manželku vzal z poslušnosti k matce Bertě, ale nedotekl se jí z úcty k pohrůžce papeže Štěpána. Jak mile Karlmann zemřel, vrátila se vdova po něm pozůstalá, Gerberga, s dětmi svými do Italie k otci Desideriovi, jemuž Karel vrátil i druhou dceru, svou nedotknutou choť Desiderátu. Ješto manželství to za neplatné prohlásilo se pro dřívější sňubný slib daný Hildegardě, pojal Karel tuto za pravou manželku roku 771. Z dvanáctiletého manželství šťastného měli čtyry syny a pět dcer. Spisovatelové staří nazývají Hildegardu „přeblahoslavenou,“ pokornou, po statcích nebeských prahnoucí, moudrou, spravedlivou, dobročinnou. Aby otcovských statků dobře užila, zakládala kláštery, stavěla kostely, pečovala o chudé a nemocné. V takové horlivé službě Boží, na modlitbách a v dobrých skutcích setrvala Hildegarda až do šťastné smrti své dne 30. dubna léta Páně 783. Jak převýborně vychovávala ještě malé dítky své, i z toho patrné jest, že její syn, nástupce císaře a krále Karla Velikého, Ludvík v dějinách má příjímí „Pobožný“.

Svatý Tomáš Akvinský, učitel církevní, patron universit, akademí, gymnasií a vůbec škol katolických.

Dodatek k Dílu II., strana 322—327.

Dne 4. srpna léta Páně 1879. doporučoval Svatý Otec, papež Lev XIII., okružným listem (encyklikou) „Aeterni Patris“

¹⁾ Švábsko, Schwabenland, Svevia, dříve Allemania, staré vévodství německé mezi Franky, Falcí, Švýcary, Voralberkem a Černým lesem.

všem katolickým universitám (vysokým školám, tedy u nás i technikám), akademím, gymnasiím, (arciť také reálkám), ústavům a učencům, aby zvláště pilně pěstovali studium filosofie svatého Tomáše Akvinského.

Následkem okružníku toho dostal papež Lev XIII. projevy souhlasu a děků ze všech dílů světa. Četnými adresami projeveno přání, aby Stolica apoštolská v celé Církvi prohlásila svatého Tomáše Akvinského, „anjelského učitele i anjela školy“ za patrona studií.

Svatý Otec Lev XIII. svolal za tou příčinou sbor kardinálů, a ustanovil k vůli proskoumání věci té zvláštní výbor. Sbor kardinálů jednomyslně prohlásil se pro uznání svatého Tomáše Akvinského patronem studií. Proto vydal papež Lev XIII. vlastnoruční list ze dne 4. srpna 1880, jímžto potvrzuje jed nohlasnou úchvalu sborů kardinálův.

Obsah tohoto papežského listu jest následný: Jestliž zvykem pradávným a přirozeným, že lidé volí a ustanovují sobě muže v jistých oborech vynikající z a své patrony a ochránce. Četné řády, učené společnosti a vědecké ústavy zvolily sobě za doby poslední svatého Tomáše Akvinského za vzor snažení svého. Množství biskupů přímo žádalo, aby Svatá Stolica prohlásila tohoto anjelského učence za patrona studií vůbec, poněvadž právě jeho nauky osvědčují se býti nejlepšími léky proti neblahým chorobám věku našeho. A v pravdě, veliký světec Akvinský toho zasluhuje, aby stal se vzorem snažení křesťanského. Jeho nauky jsou obsáhlé, nezkažené a plné světla. Ze všeho, co nám svatý Tomáš Akvinský zůstavil, vyzírá neobmezená oddanost víře, hluboké, s Božským Zjevením podivně souhlasící vědění, a čistota mravů zářící leskem nejdokonalejších ctností.

Učenost svatého Tomáše Akvinského jest tak velika, že objímá všechny obory vědění. Cokoliv mudrcové tohoto světa, cokoliv i otcové církevní pamětihodného zůstavili nám, to všechno svatý Tomáš Akvinský duchem svým nejen opanoval, ale i rozmnožil a zdokonalil vlastním badáním svým. Zůstavilť pak nám svatý Tomáš Akvinský klenoty ducha svého v úpravě a působě tak jasné a krásné, že nemožno jest jej předstihnouti. Zvláště ale vyniká nauka svatého Tomáše Akvinského tím, že spočívajíc na základech správ-

ných má na zřeteli potřeby všech věků. Dovožuje svatý Tomáš Akvinský, že není rozkolu a neshody mezi pravými vědami přírodními a mezi Zjevením Božím; dovodí, že vyznávání a ctění víry křesťanské není obmezováním rozumu lidského; a dokazuje, že věda a Zjevení, obě to dcery nebes a předrahé dary jediného Boha, stále mají býti ve vzájemném poměru přátelském. A tohoto souhlasu, tohoto přátelského poměru mezi vědou a Zjevením právě za našeho věku jest velice třeba, neboť nyní rozum lidský více než kdy jindy odvažuje se zneuznávat autoritu Boží.

Jako ve vědě, tak i ve ctnosti jest svatý Tomáš Akvinský velikánem. Před nebezpečími, kterýmž vydání jsou učenci, jest svatost a čistota mravů jedinou ochranou. Svatý Tomáš Akvinský vítězně překonal sebe těžší pokušení, a povždy zachoval čistotu anjelskou.

Z těchto důvodů uznává papež Lev XIII. za vhodné, aby zmíněným vlastnoručním listem doporučil svatého učence Tomáše Akvinského všem studujícím bohosloví a filosofie za vzor jich snah, a za patrona i ochránce cestou životní. Pod ochranou svatého Tomáše Akvinského vydá pravá moudrost ovoce přeskvělého. Z neporušené nauky vyvíjí a rozvíjí se také neporušenost veřejného i soukromého života, a tím zabezpečuje se blaho národů, pojišťuje se společenský řád a svornost. Studování filosofických spisů velikého světce Tomáše Akvinského může měrou největší podporovati pokrok v blahodárných vědomostech lidských.

Svatý Otec Lev XIII. končí svůj papežský list těmi slovy: „Uznali jsme za vhodné, požádati v příčině té také za úsudek našeho sboru kardinálův. Ješto pak všickni členové sboru toho souhlasí s úmyslem Naším, prohlašujeme ku větší slávě Boží, ke cti anjelského učence, ku povznešení vědomostí a všeobecného blaha společnosti lidské, svatého Tomáše Akvinského za patrona universit, akademií, gymnasií a vůbec škol katolických, a přejeme Sobě, aby tou měrou všeobecně byl uznán, ctěn a vážen, avšak způsobem takovým, aby i budoucně zachována byla čest a důstojnost všem těm svatým nebešťanům, jež sobě už dříve za zvláštní patrony své zvolily akademie a ústavy vzdělávací.“

Měsíc květen.

Májová pobožnost.

Anjel Gabriel poslán jest byl od Boha do města Galilejského, do Nazareta, k Marii Panně, a z rozkazu Božího pozdravil ji slovy velebnými: „Zdráva's, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Luk. 1, 28. Maria vyvolena byla od Boha za panenskou Matku Syna Božího, Vykupitele světa. K vůli této největší důstojnosti vyjmul Bůh Marii Pannu ze zákona všeobecného tou měrou, že ona sama jediná počata byla bez prvotního hříchu. Bůh ji obdařil a ozdobil všemi milostmi, ona pak s milostmi těmi věrně spolupůsobila a po veškeren život svůj, nedopustila se hříchu nižádného.

Maria Panna, Matka Boží, Uzdravení nemocných, Útočiště hříšníků, Potěšení zarmoucených, Pomocnice křesťanů, Královna anjelů a Královna všech svatých, zasluhuje největší úcty naší přede všemi svatými. Proto během roku církevního slaví se každá událost z jejího života zvláštním svátkem; proto věnována jest jí ke cti po celý rok každá sobota; proto jí zasvěcen jest také celý měsíc máj, květen — měsíc „Marianský.“ Květen, měsíc nejkrásnější, náleží Marii Panně, kteráž převyšuje krásou svou anjely a všechny světce i světice Boží.

Den co den po celý měsíc květen koná se dobou podvečerní zvláště ve velkých městech roztomilá pobožnost májová. Obraz Marie Panny ozdobuje se pestrými a vonnými květi-

nami, kteréž nám připomínají nejskvělejší ctnosti panenské Rodičky Boží. Nábožní křesťané katolíci vroucně oslavují Královnu nebeskou společnými modlitbami a něžnými chvalo zpěvy. Každodenně za měsíce toho bývá kázání krátké, ale jádrné, jehož předmětem obyčejně jsou vznešené ctnosti Mateře Boží, a povzbuzování věřcův, aby čím dál tím více připodobňovali se nejslavnějšímu vzoru svatosti.

Měsíc květen, za něhož veškera příroda Boží mocně probouzí se k životu novému, mocně vybízí nás, bychom i my duchovně procitli k životu novému, a duši svou zdobili květinami krásných i vonných ctností, jimiž nejvíce okrášlena jest Maria Panna.

Doba večerní přiměřena jest pobožnosti májové. Dobou večerní duše člověkova přístupnější bývá dojmům a pocitům nábožným. Úředník po celodenní úmorné práci, obchodník, řemeslník, nádeník, matka, žena, panna — každý člověk potřebuje a nabývá milého zotavení za klidné doby večerní. Jmenovitě náš věk zbědovaný má zapotřebí mocné přímluvy a ochrany Marie Panny, Mateře Boží!

Z nepopíratelné potřeby této zrodila se za věku našeho sličná pobožnost majová. Povstala v Italii, a rychle rozprostranila se do národů ostatních. S ozvláštní oblibou potkala se arcí i v národě našem Českém, jehož nejskvělejší vlastností národní od prvopočátku byla, jest a bude nábožnost vroucná na vzdoru nešťastným odrodilcům.

Papež Pius VII. májovou pobožnost netoliko schválil nálezem ze dne 21. března 1815, ale také uštědřil jí velikých odpustkův. Věrec, koná-li pobožnost májovou buď veřejně na společně, buď soukromě v domácnosti své, nabývá odpustkův tří set dnů, a mimo to jedenkráte za měsíc ten odpustkův plnomocných, vykoná-li skroušenou zpověď, přijme-li nábožně nejsvětější Svátost a pomodlí-li se na úmysl Svatého Otce v příčině potřeb církevních. Odpustky ty mohou se věnovati způsobem přímluvným také věrným duším v očistci.

Zkusíš pobožnosti májové každý a každá, kdož má srdce dobré a rozum nezkažený, a přesvědčí se o její užitečnosti. „Zdráva's Maria!“

Knížky „o májové pobožnosti“ pohotově bývají v každém řádném knihkupectví.¹⁾

Dne 1. května.

I. Svatý Filip, apoštol Páně, mučeník.

Město Betsaida leželo na západním břehu oblíž jezera Genesaretského. Rozdíl na jest od Betsaidy Zájordanské, kterouž tetrarcha Filip nazval ke cti Julii, dceři Augusta císaře Římského, „Juliadou“. Betsaida prvá byla rodištěm svatých apoštolů Petra, Ondřeje a Filipa.

Pán Ježíš, přijav křest od svého předchůdce Jana v řece Jordanu, počal konati Svůj úřad Mesiášský a povolal Sobě za učeníka Ondřeje, žáka Jana Křtitele, kterýž k Ježíšovi přivedl ihned bratra svého, Šimona Petra. Jan 1, 42.

Druhého dne Pán Ježíš cestou z Judey do Galiley nalezl Filipa, rodilého z Betsaidy, města Ondřejova a Petrova, a řekl Jemu: „Následuj mne!“ Jan 1, 43. Filip pak přivedl k Pánu Nathanaela Bartoloměje.

Skoro po roce od té doby odešel Ježíš za moře Galilejské. I šel za Ním zástup veliký, neboť viděli divy, kteréž Pán činil nad nemocnými. Tedy vstoupil Ježíš na horu a seděl tam s učenisky Svými. Byla pak blízko Velikonoc, den sváteční židovský. Ježíš pozdvihnuv oči viděl, že zástup veliký jde k Němu, a řekl k Filipovi: „Odkud nakoupíme chleběv, aby pojedli tito?“ To pak řekl zkoušeje ho; nebo sám věděl, co by měl činiti. Odpověděl Mu Filip: „Za dvě stě peněz chlebů nestačí jim, aby jedenkaždý vzal něco maličko.“ — Filipa tázal se Pán před jinými; jemu nejvíce bylo potřeba, aby poznal nesnáz a nedostatečnost všeliké lidské rady a velikost zamýšleného zázraku. Filip zkoušce podlehl, ani nepomysliv, že Ježíš pomoci může zázrakem, a vyznal, že neví rady. Pán Ježíš pak tou měrou rozmnožil pět ječných chlebů a dvě rybičky suché, kteréž měl

¹⁾ Nejnovější knihu v oboru tomto vydal Dr. Josef Rydvan, beneficiat v Lysé, 1880 pod názvem: „Májová pobožnost, sbírka modliteb, litaní a písní Mariánských.“

pacholk v zástupu, že nasýtilo se pět tisíc mužů, nepočítaje ženy a děti; a ještě sebrali apoštolové dvanácte košů drobtů pozůstalých po těch, kteříž byli jedli. Jan 6, 1—13.

Nechápavost a malou víru osvědčil apoštol Filip také později. Kristus Pán učil, že v domě Otce Jeho nebeského jsou přibytkové mnozí. Učil o Sobě, že jest cesta, pravda a život, že jest jedné bytnosti s Otcem. Tu řekl Mu Filip: „Pane, ukaž nám Otce, a dosti jest nám!“ — I odpověděl Pán Ježíš: „Tak dlouhý čas s vámi jsem, a nepoznali jste mne? Filipe, kdo vidí mne, vidí i Otce; kterak ty pravíš: „Ukaž mi Otce?“ Zdaliž nevěříte, že já v Otcu jsem, a Otec ve mně jest?“ Jan, 14, 10.

Po slavném vjezdu Pána Ježíše Krista do Jerusalema někteří pohané, jenž bludů svých se odřekli a pravého Boha poznati chtěli, přistoupili k Filipovi, kterýž byl z Betsaidy Galilejské, a prosili ho říkouce: Pane, chceme viděti Ježíše. Přišel Filip a pověděl to Ondřejovi, Ondřej pak a Filip pověděli Ježíšovi. Ježíš pak odpověděl jim řka: „Přišla hodina, aby oslaven byl Syn člověka,“ Jan 12, 23; kdy nejen od židů, ale ode všech národů uznán bude za Spasitele světa.

Po rozeslání svatých apoštolů do celého světa, aby učili všecky národy, hlásal svatý Filip náuku Kristovu ve Frygii, v Horní Asii a ve Skythii. V Hierapoli ve Velké Frygii, o kterémž městě svatý apoštol Pavel Kolos. 4, 13. zmínku činí, obrátil svatý Filip mnoho pohanů na víru, a maje 87 roků věku svého pro Krista ukřižován a na kříži ukamenován byl.

Dějepisec Eusebius¹⁾ dosvědčuje, že tělo svatého Filipa v Hierapoli pochováno bylo, a spolu s ním dvě dcery jeho panny. Třetí dcera v Efesu pohřbena byla.

Výroční slavnost svatého apoštola Filipa slaví se u Řeků dne 14. listopada, v Církvi Latinské pak dne 1. května spolu se svátkem svatého apoštola Jakoba, poněvadž na ten den ostatky obou apoštolů od papeže Pelagia uloženy byly ve chrámě dvanácti apoštolů v Římě.

¹⁾ Církevní dějiny Eusebiovy 3, 31. a 5, 24.

2. Svatý Jakob Menší, apoštol Páně, mučeník.

Svatý Jakob Menší byl syn Alfea, jinou výslovností: Klopy čili Kleopy, Kleofáše, a jeho manželky Marie Kleofášovy¹⁾, příbuzné blahoslavené Rodičky Boží. Svatý Jakob Menší měl tři bratry: apoštola Judu Thadeáše, Šimona, jenž byl jeho nástupcem v biskupství Jerusalemském²⁾, a Josefa, o němž nemáme známosti zevrubnější. Maria Kleofášova v ústech lidu po způsobu mluvení židovského jmenována byla „sestrou“, t. j. „příbuznou“ Marie Panny, a její synové týmž způsobem slouli „bratřími“, t. j. „příbuznými“ Páně. Mat. 12, 47. V jazyku hebrejském totiž strýc bratrovce i sestřence, bratrovci a sestřenci pak strýce svého nazývají „bratrem, sestrou;“ a slovo „bratr“, „sestra“ značí také vůbec „příbuzného, příbuznou.“

Veškerá rodina Kleofášova záhy uvěřila v Syna Božího, Jesu Krista, a přilnula k Němu rozhodně navždy. Svatý Jakob Menší a bratr jeho Juda Thadeáš pro výtečné vlastnosti od Pána Ježíše vzati byli do počtu dvanácti apoštolů. Svatý Jakob Menší, o němž ve svatých evangeliích činí se nemnohé zmínky, za prvních třiceti roků po Nanebevstoupení Páně učiněn jest mužem v Církvi Kristově přeslavným, jehož jméno známo bylo všude, kdekoli ujímalo se křesťanství. Sám svatý apoštol Pavel nazývá Jakoba, Petra a Jana „sloupy Církve“. Gal. 2, 9. Slovnosti této nabyl svatý Jakob jednak odtud, že byl prvním biskupem Jerusalemským, jednak ale odtud, že byl muž výtečné pobožnosti, a tudíž netoliko u křesťanů, ale i u židů požíval svrchované vážnosti, a nazýván jest byl všeobecně „Spravedlivým“.

Za prvních dob po seslání Ducha Svatého svatí apoštolové společně spravovali církev Jerusalemskou. Ale na samém počátku ustanovili apoštola Jakoba Menšího za vlastního biskupa Jerusalemského, kterýž jako starosta křesťanských obcí Palestinských zůstatí měl a zůstal v Jerusalémě, an ostatní svatí apošto-

¹⁾ Svatá Maria Kleofášová, dne 9. dubna. — ²⁾ Svatý Simeon (Šimon), biskup Jerusalemský, dne 18. února.

lové rozešli se do veškerého světa, aby zvěštovali národům evangelium Kristovo.

K vykázanému úřadu výborně hodil se svatý Jakob Menší, neboť nábožnost jeho až do smrti pohybovala se ve způsobech Starozákonných, jimžto byl od mladosti přivykl. Bylť křesťanem ze židovstva pošlým, a tudíž na apoštolském sněmě Jerusalemském léta Páně 52. oprostil sice křesťany z pohanstva vzešlé od zachovávání Zákona Mojžíšova, ale křesťany ze židovstva nechal po židovsku žiti, jak i on sám žiti nepřestal. Jinakým způsobem nedalo se křesťanství až do zkázy Jerusalemské v městě tomto všípiti a zachovati.

Na sněmu Jerusalemském měl svatý Jakob jako biskup Jerusalemský rozhodný hlas, an v očích židokřesťanův zastoupal důstojnost velekněze Starozákonného, a tudíž mohl také vydati na věrce ze židovstva svůj okružný list, kterýž svědčí „dvánácti kmenům v rozptýlení“, totiž všechněm židům, jenž mezi pohany různé žili a víru v Krista Ježíše byli přijali.

Církevní dějepisec Eusebius¹⁾ o něm píše: „Ze života matere své již svat byl, vína a opoje nepil a masa nejídal, hlavy své neholil, lázni se zdržoval a těla svého nikdy olejem nemazal. Chodil bos a užíval jenom lněného oděvu, nikoli ale vlněných šatů. Ustavičně žil jako panic, a jemu jedinému dopouštělo se vcházeti do svatyně (v chrámu Jerusalemském), kde kněží posluhy své konají, ač nebyl z pokolení Levitského. Tam často chodíval a na kolena klekaje modlíval se Bohu za hříchy lidu, tak že kolena jeho od ustavičného toho klekání všecka zmozolovatěla a ztvrdla jako kůže velbloudí. Jeho pobožnosti a modlitbám nejedna spása připisovala se, a on tudy „ohradou“ či „obranou lidu“ byl nazván. Bylť pak v úctě takové, že kdekoli šel, lidé hrnuli se k němu, aby se dotekli podolka roucha jeho. Příslen jsa k sobě, byl vlídným a mírným i shovívavým pro jiné, jak viděti z jeho se chování na sněmu Jerusalemském, kdež od pohanů na víru obrácených odvrátil břemeno od některých přílišných horlivcův na ně skládané, aby zachovávali Zákon Mojžíšův.“²⁾

¹⁾ Euseb hist. eccl. 2, 23. — ²⁾ Překlad a výklad Nového Zákona od Dra. Františka Sušila.

Zevrubnějších věcí ze života svatého Jakoba Menšího zaznamenáno nebylo. Ale o jeho smrti máme podrobnější zprávy tyto. Židovský spisovatel současný, Josefus Flavius¹⁾, stručně píše, že Jakob, bratr (příbuzný) Ježíšův, po smrti vladaře Festa, nežli přibyl jeho nástupce v Judee, Albin, léta 62. usmrčen byl popudem Anána, velekněze židovského. Velekněz Anán, jakož byl Saducéem nad jiné židy příkřejším a krutějším, obeslal radu soudcův a rozkázal přivesti Jakoba a jiné některé (křesťany), na něž rozličné viny sčítav kázal je ukamenovati. Ale nejedni těžce to nesli, až i přiměli Agripu Mladšího k tomu, že Anána velekněžské (židovské) důstojnosti zbavil.

O témž předmětu šířeji se rozprostraňuje Eusebius.²⁾ Vypravuje, že nejedni (ze židů) na Jakoba zanevřeli, poněvadž působením jeho veliká část židův obrátila se ke Kristu. Bude-li to na dlouze trvati, pravili, strach jest, aby veškeren lid v Ježíše neuvěřil a za Krista (Spasitele) Ho nepřijal. I vyzvali ho, aby lid od Ježíše odvedl a veřejně odvolal, čemuž byl o Kristu Ježíši učil, a aby tudy s pavlače čili cimbuří chrámu učinil řeč o té věci k lidu. Svatý Jakob uposlechl a činil řeč o Kristu Ježíši, postaven byv od nich na vrcholu chrámu. Hlasem velikým vydal svědectví o dvou Kristových říka: „Co se mne tážete o Ježíšovi? On sedí na pravici Boží, a přijde druhdy na oblacích nebeských (k poslednímu soudu na konci světa)“. — Mnozí na to v Krista uvěřili a Boha velebíce volali: „Hosanna Synu Davidovu!“ — Nepřátelé Kristovi tím spěšněji hleděli ve skutek uvesti nález proti biskupu Jakobovi, a vstoupivše na horu, strčili Jakoba dolů střemhlav, a počali jej kamenovati. On neumřev ihned pojednou, nébrž vztýčiv se poklekl na kolena a modlil se: „Prosím, Pane Bože, odpusť jim, neb nevědí, co činí!“ Jeden z kuží sice na ně volal: „Přestaňte! Co děláte? Aj, spravedlivý ten se modlí za vás!“ — Ale nedali oni na to napomínání, nébrž valchář jeden uchytiv sochor, udeřil Jakoba do hlavy, a tak ho usmrtil. — I byl pochován blíže chrámu léta 62. o Přesnicích čili Velikonoci.

Nejedni z kmenovců, rodáků jeho, přičítali vyvrácení města Jerusalemského a veškeru nehodu shluklou na národ židovský té vraždě, jížto se dočinili židé na tom světci Božím.

¹⁾ Flavia Josefa Starožitnosti 20, 9. — ²⁾ Euseb. cír. dějiny 2, 23.

Církev světí jeho výroční svátek dne 1. května. Křeslo čili biskupská stolice svatého Jakoba Menšího za dnů Eusebia dějepisce církevního 7, 19., jako posvátnost nějaká zachovávala se ve vážnosti a úctě veliké na důkaz, že ode dávna vzdávala se úcta mužům vznešeným pro jich bohumilost.

Papež Pelagius ostatky svatých apoštolů Filipa a Jakoba Menšího uložil ve chrámě dvanácti apoštolů v Římě dne 1. května, za kterouž příčinou obou svátek výroční téhož dne slaví se.

3. Jeremiáš, prorok Starozákonný.

Jeremiáš, t. j. Vznešenec Hospodinův, byl syn Helkiáše, kněze židovského z Anatot, městečka asi mli cesty od Jerusaléma vzdáleného¹⁾. Povolán byv od Hospodina Boha již z mládí k úřadu prorockému, zastával posvátný úřad svůj věrně po čtyřicet dva roky, od 629—587 před narozením Páně, od času krále Judského Josiáše až do věku Jechoniáše a Sedeciáše, zůstana ve stavu panickém.

Byla to doba všeobecné hluboké spousty mravní od dvoru královského až do lidu nejsprostšího. Tudíž bylo úkolem proroka Jeremiáše, aby káral a napravoval krále i lid veškeren z nepravostí vůbec a z modloslužebnosti zvlášť. Napomínal je, aby se obrátili k Bohu a plnili Zákon Jeho. Hrozil neposlušným, že je zastihne přísná pomsta Boží. Těšil zarmoucené, že jim Bůh jistě sešle zaslíbeného Vykupitele. Ale proti neohroženému karateli povstali bezbožníci. Zastižení byvše nepřitelem a obleženi v Jerusalémě, spoutali svatého proroka Jeremiáše, a uvrhli jej v hlubokou, kaluplnou cisternu, kdež by byl zahynul, kdyby jej nebyl dvořenín jeden vysvobodil.

Když nepřítel města Jerusalémského dobyl, dáno Jeremiášovi na vůli, aby se buď do Babylona se zajatými odebral, anebo ve vlasti zůstal. Jeremiáš zůstal s malou částkou lidu sprostého v Jerusalémě, a úpěnlivě želel zbožení jeho.

Když Babylonský správce země zabít byl, a ostatek židův do Egypta se utekl, šel tam s nimi i Jeremiáš, a nepřestáváje

¹⁾ Bibli Česká Dra. Innocencia A. Frencla. V Praze léta Páně 1864.

ani tam káráti krajany své, od nevděčníků v Tafnisu byl ukamenován. Nedaleko Kahiry, hlavního města Egyptského, podnes ukazuje se jeho hrob.

Proroctví Jeremiášovo rozděleno jest v Písmě svatém Starého Zákona na padesát dvě kapitoly čili hlavy. „Pláč Jeremiášův“ a jeho „Modlitba“ mimo to čítá pět kapitol. Obsahem těchto pěti kapitol jest žalostné nařkání prorokovo nad zkázou města Jerusálema, chrámu Hospodinova a všeho národa milovaného. V těchto žalostných zpěvích vidí Církev svatá i nárek nad úplnou zkázou lidu Božského, národa druhdy vyvoleného, jenž byl poslaného sobě Vykupitele světa ukrutně ukřižoval, nad utiskováním, kteréž Církev sama od nepřátel svých po všechny časy trpí, nad záhubou, do nížto každá duše hříchem uvrhuje se. Konečně pak v utrpení lidu Božského vůbec a proroka Jeremiáše zvlášť (kap. 3.) představuje sobě Církev svatá muky a smrt Krista Ježíše. Proto výročně v týden pašijový žalostně zpívají se tyto zpěvy Jeremiášovy o jitřní v hodinkách církevních ve středu, na Zelený čtvrtek, a na Velký pátek.

4. Svatá Florina, panna, mučenice Overňská.

Auvergnané (Overňané), nyní lid chudý, ve mnohém ohledu podobný našim dráteníkům Slovákům, za starých věků jeden z nejbojovnějších kmenů Galských¹⁾, po pronásledování Dioklecianově slynuli nábožností takovou, že krajina jejich nazývala se krajinou „svatou.“

Toho času žila svatá panna Florina, kterou se Overňané honosí, kterou důvěrně vzývají, nastává-li nebezpečná boufka a krupobití. Její ostatky v starožitné schránce uložené nosí osadníci o veřejných průvodech. Mimo to v kostele jest obraz svaté Floriny, a v církevních hodinkách ve výroční den říká se zvláštní modlitba. Také klášter a kostel svaté Floriny nalézá se v Overňské krajině. Svatá panna netoliko pro víru křesťanskou, ale také pro stydlivost a cudnost panenskou od pohanských krajanů svých pronásledována a konečně

¹⁾ Auvergne (Overň) nyní činí departement Puy de Dome a Cantal, pak okres Brioudeaský v depart. Hoř. Loiry ve Francii

usmrcena byla. Doposud má údolíčko její jméno, do něhož před stíhateli utíkala trnům a kamením. Ukazuje se také skála, s nížto skočila v tom okamžení, kdy pronásledovníci už měli polapiti ji, a octnula se na skále protější.

5. Ctihodný Vít, děkan kapitoly Svato-Vítské v Praze.

Ctihodný Vít, rodem Čech, syn rodičův bohatých, vychován byl při kostele svatého Víta, Václava a Vojtěcha v Praze. Roku 1234. byl mezi kněžími kolem biskupa. Roku 1235. učiněn jest kanovníkem. Roku 1250. už působil jako děkan kapitoly Pražské.

Výtečný kazatel Vít horlivě se modlil, čistotu panickou miloval, tuhé posty zachovával, o chudobné pečoval, pravou pokorou se skvěl, nemajetné žáky za stolem svým častoval, poddaným odsouzeným pokuty odpouštěl, vědu a umění štědře podporoval. Dům kanovnický opatřil sloupořadím a malbami z dějin Českých (1234—1244). Kaplu svatého Michaela při kostele Pražském rozšířil a malbami ozdobil. Nejvyššího sudího zemského Čéče přiměl k založení kostela Všech Svatých na hradě Pražském. Ve Veliké Vsi u Panenských Břežan vystavěl kostel ke cti svatému Vavřinci s krásnou věží. V Sluhách u Čakovic blíže Prahy znovu zbudoval kostel pobořený s věží ke cti svatému Vojtěchu. V kostele Strahovském postavil oltář svatého Matěje. Zjednal vzácné knihy zpěvní pro služby Boží při kostele Pražském, které se pak hojně přepisovaly i pro jiné kostely a kláštery. Sepsal lekcionář, t. j. knihu čtení z Písem svatých vyňatého.

Děkan Vít zemřel dne 1. května 1271. Vždy se počítá k výtečníkům Církve svaté i vlasti naší České.

6. Svatý Amátor, biskup Auxerreský.

Svatý Amator, nabyv důkladného vzdělání vědeckého, musel po vůli rodičův svých zasnoubiti se s pannou sličnou a bohatou. Blížil se den, kdy měli oddání býti. Snoubenci pak domluvili se a vykonali slib ustavičného panictví a panenství. Nevěsta odešla do kláštera panenského, Amátor pak vstoupil do stavu ducho-

vního a skvěl se takovými ctnostmi, že po smrti biskupa Auxerre-ského, svatého Eladia, zvolen byl za jeho nástupce. Modlitbou biskupa Amatora nabývali slepí zraku, dnavci zdraví, a mrtví nového života. Poněvadž zázračnou mocí a hlásáním zjevené pravdy mnoho pohanů do Církve přivodil a viděl, že kostel jeho zástupům vzrůstajícím nepostačuje, požádal měšťana Auxerreského, Ruptilia, aby mu přepustil prostorný svůj dům uvnitř města. Dům ten proměnil Amátor ve chrám a posvětil ho. Svatý Amátor konečně, tuše blízkou smrt, svolal duchovenstvo i lid, posadil se na stolec biskupský, rozloučil se, a uprostřed kněžstva svého blaženě v kostele zesnul v Pánu dne 1. května léta Páně 418. Jménem svatého Amatora v městě tom zasvěcen jest Bohu kostel.

7. Svatá Isidora, jeptiška Tabenská.

Svatý biskup Basilius píše: „V jistém klášteře sestra Isidora ode všech pokládána byla za pošetilou. V kuchyni vykonávala všelikou práci sprostou a posluhu. Majíc hlavu sukrem zahalenou, nikdy nesesadla za stůl, aby jedla. Od žádné jeptišky nepřijala chleba, živíc se toliko drobty se stolu a z hrců, jež umývala. Nikdy nereptala, nikomu neublížila, nikdy zbytečného slova nepromluvila.“

„Z vnnknutí vyššího přišel svatý poustevník Pyoterius, a prosil, aby směl vkročiti do kláštera panenského. Starci proslavenému ochotně dáno vstoupiti. Žádal viděti všechny sestry řeholnice. Všechny byly představeny, ale světec poustevník přece pravil: „Jedna tuším ještě schází.“ — Odpověď zněla: „Jednu pošetilou máme v kuchyni.“ — Poustevník: „Přiveďte mi i tu!“ — Zavolaly ji.“

„Jakmile vkročila, poklekl před ní svatý Pyoterius a prosil: „Uděl mi požehnání!“ — Isidora pak sama na kolena padla, a prosila za požehnání. — Sestry zvolaly: „Netrp, otče, takových pošetilostí!“ — Poustevník: „Spíše vy všechny pošetily jste! Ona pak jest duchovní matkou vaší i mou. Dejž Bůh, abych se s ní sešel na posledním soudu!“ — Jeptišky nyní padly na kolena, a plačíce odprosily Isidoru potupovanou. Isidora nemohouc snéstí slávy takové, brzo tajně odešla z kláštera

na Tabeně, jež jest ostrov řeky Nilu v Egyptské krajině Thebaidě, a nikdo více nezvěděl o ní. Dokonalaf svatě život svůj tuhý v jeskyni.

8. Svatý Makarius (Bláha) I., metropolita Kyjevský.

Tré Makariův bylo na prestolu Kyjevském. Prvý, jehož jméno dnes v zápisech svatých slaví se, žil za století patnáctého. Druhý (1538—1550) stranil se rozkolu. Třetí, přijímám Ragoza, obnovil roku 1596. jednotu s apoštolskou Stolicí Římskou.¹⁾

Makarius I., rodem Litvan, za let jinošských vstoupil do řádu svatého Basilia. Později stal se opatem kláštera Trojice Boží ve Vilně.²⁾ Opat Makarius byl dozorcem a strážcem všech kostelů a klášterů Litevských. Jeho oddanost Stolicí apoštolské patrna jest z předůležitého listu k papeži Sixtovi IV. ze dne 14. března 1476., jež Makarius s veškerým duchovenstvem Kyjevským a s velmoži podepsal na třetím místě po zvoleném metropolitu Misaelu a arcipatovi Kyjevském Janu. List onen začíná slovy: „Všeobecnému Otcí papeži, velikému slunci, svícnu oboru zemského, světlu Církve, přesvatému Otcí otcův, blahoslavenému Sixtovi, nejdůstojnějšímu náměstku svatě, obecné, katolické a apoštolské Církve.“ Již z nápisu toho, mnohem více pak z listu samého vidno jest, že duchovenstvo Kyjevské, i arcipat Makarius, byli nejposlušnějšími syny papeže Římského, ale ovšem také obhájci obřadů Slovanských. Pro tyto vlastnosti a zásluhy Makarius zvolen byl roku 1495. po Jonáši Glinovi, (jenž byl nástupcem Simeona, následníka Misaelova) za metropolitu (arcibiskupa) Kyjevského. Z Vilna, sídla metropolitův Kyjevských, cestoval po obvodu svém, a padl do rukou Tatarův Krymských, kteříž jej dne 1. května 1497 v Skryhalovu³⁾ ukrutně zavraždili. Úřad arcibiskupský zastával jenom dvě léta. Tělo svatého Makaria na poli pohozené křesťané do Kyjeva do-

¹⁾ Martinov „Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus“ strana 118. — ²⁾ Vilno (rusky Vilna) druhdy hlavní město velikého knížectví Litevského a vévodství Vilenského, nyní hlavní město Ruské gubernie Vilenské při ústí řeky Vilenky do Vilie na železné dráze z Petrohradu do Varšavy. — ³⁾ Skryhalov, Skrygolv, městečko v Ruské gubernii Minské, v kraji Mozyrském.

nesli a v kostele svaté Žofie slavně pochovali. Výroční památku jeho slaví jak sjednocení tak i nesjednocení Rusové. Jeho tělo doposud chová se v Kyjevě a nošeno bývá v průvodu slavném za hlučných chvalozpěvů.

Novější příšliví milovníci rozkolu i dobu tu vidí v Rusku mimo Církev katolickou, nevšimajíce sobě pravdy dějinné.

Dne 2. května.

I. Svatý Sigmund, král Burgundský, mučovník, spolupatron Český.

Mezi praněmeckými národy, jenž na počátku pátého století do Galie vedrali se, byli také bojovní Burgundové, pohané, kteříž opustivše stará sídla svá nad řekami Vislou a Odrou táhli k západu. Dobyli zemí mezi řekami Aarou a Rodanem, založili tam roku 407. království Burgundské, a stali se křesťany katolickými. Ono království Burgundské obsahovalo nyníjší Švýcarský a jihovýchodní část Galie (Francie).

Ve válce s Huny zahynul král Burgundský, Gundikar. Po něm následovali Chilperich a Gundeuch z rodu Visigotského krále Athanaricha, Arianského nepřítel katolíků. Gundeuch stal se zakladatelem nového rodu královského u Burgundů, po jehož smrti o Burgundskou říši rozdělili se jeho synové: Chilperich, Godegisil, Gundobald a Godomar. Chilperich, otec Chlotildy, manželky Franského krále Chlodvika, byl katolík, ostatní tři bratři stali se Ariany, a tudíž i většina národa Burgundského od víry katolické odpadla k Arianským bludům, což hlavně působil Gundobald, kterýž bratry své přemohl a samovládcem se stal. Gundobald byl kníže vzdělaný, četával rád v knihách Písma svatého, měl katolické biskupy ve vážnosti, a v radě královské zasedali i horliví katolíci. Gundobald, žádostiv jsa poznati pravdu, zařídil roku 500. rozmluvy mezi katolickými a arianskými biskupy v Lyoně, jichžto se osobně účastnil, a po nichžto katolického biskupa Avita Vienneského a Štěpána Lyonského objímal a v jejich modlitby poručena se činil. Prosil také biskupa Avita, aby jej tajně do Církve katolické přijal. Svatý Avit však žádal, aby král pro dobrý příklad veřejně

navrátil se do Církve katolické, čeho ale král nevolil se odvážiti z bázně před svým lidem arianským.

S lepším úspěchem potkal se biskup Avit u jeho syna a následníka na trůnu Sigmunda (Sigismunda), kterýž ještě před smrtí svého otce navštívil papeže Symmachu († 514.) v Římě, a od něho povzbuzen byv učinil po svém návratu veřejné vyznání víry katolické. Od té doby nejen svědomitě plnil povinnosti svaté víry, nýbrž také horlivě usiloval o rozšíření její v národě svém. Od jmenovaného papeže Symmachu vyprosil sobě Sigmund skrze biskupa Avita ostatky svatých. Bděním, postem a modlením se osvědčoval zjevnou svatostí. Když pak po smrti otce svého Gundobalda (Gunebalda) stal se králem Burgundským, slovem i skutkem, nařízeními i vlastními příklady a ctnostmi pečoval o to, aby národ jeho z bludův přiveden byl ku světlu pravdy a spásy. K tomu konci rozbořený klášter svatého Mauricia v Agaunum roku 515. znova vystavěl, a chrámy obohatil velikými dary. Roku 517. dal biskupem Avitem svolati církevní sněm, synodu, do města Epaone, kdežto mimo jiné ustanovilo se, aby duchovníci katoličtí s duchovníky bludaři neobcovali a nejedli, aby kněží katoličtí bludaře v nebezpečnoství smrti návratu do Církve katolické žádostivě ochotně přijímali; aby doba pokání odpadlíkům do Církve se vracejícím na dva roky zkrácena byla, a konečně aby chrámův arianských ku katolickým službám Božím se neužívalo, lečby bludaři chrámy ty byli násilně katolíkům vyrvali.

První manželkou Sigmundovou byla Amalberga, dcera Ostrogotského krále Theodoricha, kteráž mu dala syna Sigerika. Po její smrti měl druhou manželku Prokopii, jinak také Konstancií zvanou. Tato druhá choť vzbudila v králi podezření, že Sigerik, syn z prvního manželstva, hledá bezživostí otce svého, a proto, byv oklamán manželkou svou, dal Sigerika usmrtiti. Avšak v tom okamžení litoval náhlého činu svého, padl na mrtvolu synovu a hořce plakal. Napotom jako druhý David dal se na pokání tuhé velmi, putoval na mnohá posvátná místa, a konečně mnohou chůzí a tuhými posty unaven jsa, po mnoho dnů zůstal v klášteře Agaunum, kdežto za ustavičného pláče prosil Boha vroucně, aby mu milosrdně zjeviti ráčil, coby ještě více k dosažení království nebeského podnikati a konati měl. Svrchované

dobrotivý Bůh již dlouho neprodlužoval odplatu za pokání a zásluhy služebníku Svému věrnému, nébrž povolal jej, aby smrtí mučnickou přijal korunu spásy věčné. Když ještě v klášteře svatého Mauricia prodléval a se kál, vtrhli Frankové do země roku 523, Sigmund nepostavil se jim na odpor, nébrž prchl na horu, aby se tam oddal životu poustevníckému. Avšak Frankové jej tam vypátrali, a Chlodomer, král Frankův, dal jej s celou rodinou odpravit, a těla jejich do staré studně uvrhnouti. Po třech letech byly tělesné ostatky jeho ze studně té vyzdviženy a v kostele svatého Mauricia uctivě pochovány, neboť Bůh oslavil služebníka Svého mnohými zázraky, a tak jeho svatost osvědčil před lidmi. Císař Karel IV. roku 1360. dal ostatky svatého Sigmunda do Prahy přenesti, a ve chrámě svatého Víta na hradě Pražském slavně uložit. Tudíž ctí a vzývá se svatý Sigmund jako spolupatron království Českého.

2. Svatá Viborada, panna, a Rachilda, spolupoustevnice.

Svatá Viborada pocházela ze slavné rodiny Švábské. Od mladosti v domě otcovském žila jako v klášteře. Každého jitra chodila bosa do kostela půl hodiny vzdáleného, a pak celý den ztrávila ve své komůrce na modlitbách, čtením nábožných knih a ruční prací. Rodiče svolili ochotně k její prosbě, aby směla zůstatí pannou. Když bratr Hitto v klášteře Svato-Havelském¹⁾ studoval, Viborada jako matka starala se o všechny jeho potřeby; a když na kněžství vysvěcen byl, šla k němu. Oba proměnili přibýtek svůj v pravou nemocnici, sloužíce chudobným nemocným, jež nezřídka sami přinášeli do domu svého.

Později Hitto s Viboradou putoval do Říma, kde hojnými slzami skropili hroby svatých mučovníků. Jak mile pak navrátili se do vlasti, Hitto stal se mnichem v klášteře Svato-Havelském, a Viborada oddala se tuhému životu kajícímu. Později umístila se Viborada na kopci nedaleko opatství Svato-Havelského v chyšce u kostela svatého Řehoře. Když pak

¹⁾ Svatý Havel (Sankt Gallen), nejprve klášter, nyní město kolem něho povstalé jižně od Bodamského jezera. Mniši kláštera Svato-Havelského získali sobě nesmrtelných zásluh o šíření vzdělanosti v krajinách těch. Svatý Havel jest hlavním městem Švýcarského kantonu téhož jména.

mnohými návštěvami vyrušována byla, uvedl ji Šalomoun, biskup Kostnický († roku 920.) do posvěcené poustevny u chrámu svatého Magna v sousedství kláštera Svato Havelského léta Páně 915., kde se proslavila mnohými zázraky a proroctvími.

Rachildu, šlechtičnu sklíčenou nemocí nezhojitelnou, přijala Viborada k sobě, vyprosila jí u Boha zdraví a podržela ji u sebe jako spolupoustevnici.

Za opata Svato-Havelského Engelberta přivalili se divocí Hunové, přibuzní Maďarův, k opatství, jemuž ale mnoho neuškodili, ješto Engelbert k radě poustevnice Viborady v čele nejsrdnatějších mnichů zahnal ozbrojené Huny. Bohužel však zavražděna byla od nich tenkrát dne 2. května roku 925. svatá Viborada, kteráž byla žáka škol Svato-Havelských, napotomního biskupa Augsburského, svatého Oldřicha¹⁾, v nábožnosti utvrdila a jemu předpověděla, že bude biskupem. Papež Klément II. prohlásil ji za svatou. Ostatky svaté Viborady a spolupoustevnice Rachildy, kteráž ještě jedenadvacet let svatě žila po smrti pěstounky své, nalezájí se v kostele svatého Magna.

3. Svatí Hesper a Zoa, manželé, Cyriak a Theodul, synové, otroci, mučeníci v Pamfylíi.

Za panování Římského císaře Hadriana (117—138) boháč Římský Katal s manželkou svou Tetradií vystěhoval se do Atalie (Satalie) v Pamfylíi²⁾, zemi na jižním pobřeží v Malé Asii. Velmož ten měl mezi otroky svými křesťanskou rodinu: Hespera a Zou, manžely, Cyriaka a Theodula, syny. Všickni ctnostně žili a zákonem křesťanským spravovali se. Matka Zoa, jak mohla, dávala žebrákům almužny, a napomínala je, aby uvěřili v Krista a dosáhli blaženosti věčné. Katal za příčinou narozenin synáčka poslal rodině křesťanské pokrmy obětované modlám. Žádný z nich neokusil jich, aby se neposkvrnili modloslužbou. Zvěděv o tom, povolal je Katal k sobě a pokáral je.

¹⁾ Svatý Oldřich dne 4. července. — ²⁾ Attalia, v ústech lidu Satalia, druhdy znamenité město biskupské v Pamfylíi, pojmenované dle Attala, krále Pergamského (241—198 před Kristem), jenž pomocí Gallských žoldnéřů dobyl skvělých vítězství nad Antiochem II. Syrským.

Všickni neohrožené vyznali, že jsou křesťané, a že tudíž nesmějí požívatí masa modlám obětovaného. Katal dal oba syny mučiti, a konečně s otcem i s matkou do rozpálené peci uvrhnouti, kde pro Krista podstoupili mučenickou smrt.

4. Svatá Elenara a Sponsaria, panny, mučenice v Galii.

Za děsných časů Dioklecianových svatá Elenara a Sponsaria císařským náměstkem v Galii, ukrutným Riktiovarem, jako svatá Makra¹⁾, mučeny a usmrceny byly pro víru v Krista Boha. Jejich těla pochována jsou v kostele památného kláštera svatého Richeria v Pikardii, bývalé provincii severní Francie, jež nyní tvoří departement čili kraj Sommeský a část departementu Aisneského.

5. Svatá Flamina, panna, mučenice Overňská.

V klášteře Jasnohorském (Claromontanum) v Auvergni (Overňi) v kostele svatého Hilaria odpočívá tělo svaté Flaminie, kteráž později jméno dala kostelu tomu. Světici tu křesťané důvěrně vzývají v rozličných nemocech, zvláště pak v chorobách očních.

Pro víru svatou byla statečná panna žalářována a všemožně trápena. Konečně pak na potupu ostříhali jí pohané vlasy, vyvedli a za městem usmrtili ji mečem.

Po svém umučení nejprve pochována byla v městě Ambresu v krajině Albigeneské²⁾, kdežto na přímluvu její mnoho slepých nabylo zraku.

Později tělo svaté Flaminie přeneseno bylo do kláštera svatého Hilaria v hornaté krajině Overňské. Od té doby kostel svatého Hilaria nazýval se kostelem svaté Flaminie.

¹⁾ Svatá Makra dne 6. ledna. — ²⁾ Albigois (Albiŕoa), Albigenko jest francouzský kraj okolo města Albi, nynější departement Tarnský, za starých dob Albiga.

Dne 3. května.

1. Nalezení svatého kříže Kristova.

Jak mile Bůh a člověk, Kristus Pán, dokonal na kříži, vyžádal sobě Josef z Arimathey¹⁾, tajný učeník Páně, u Piláta, Římského vladaře v Jerusalémě, aby směl pochovati Tělo Ježíšovo ve svém novém, ve skále vytesaném hrobě v zahradě nedaleko toho místa, kde Kristus byl ukřižován.

Vedle obyčeje židovského vykopala se jáma u hrobů těch, jenž na smrt odsouzeni byli, a do jámy té vhozeny a zasypány byly všechny nástroje popravní, aby nepřišly nikdy více lidem na oči. Podobně i kříž Kristův a hřeby dány byly do takové jámy u hrobu svatého.

Když pak Ježíš Kristus jako vítěz nad smrtí vlastní Božskou mocí Svou z hrobu povstal, Církev založil, a čtyřicátého dne na nebesa vstoupil, zůstal Jeho svatý hrob předmětem úcty. Učeníci Jeho často navštěvovali jej. Jak mile pak křesťanství rozšířilo se za hranice Palestiny, putovali křesťané i z jiných krajů Římské říše na svatá místa v Zaslíbené zemi, aby je uctili, modlitbou u hrobu Božího ve víře se potvrdili, a posily nabyli ve všelikých trampotách životních.

Rokn 71. po Narození Páně zbořeno bylo celé město Jerusalemské i s chrámem Šalamounovým, jakož byl Kristus předpověděl. Vojsko Římské, jehož velitelem byl Titus, syn Vespasiana císaře, vykonalo předpověděnou zkázu tu. Všechno obyvatelstvo vyhubeno bylo ohněm, mečem a hladem. Z města překrásného nezůstal kámen na kameni.

Za následných šedesáti roků znenáhla navracovali se židé a křesťané před válkou Jerusalemskou uprchlí, a znova stavěli obydlí svá.

Židé, když se byli sesílili, za panování císaře Hadriana roku 117., a podruhé 133. proti Římanům se vzbouřili, a byvše tříletou válkou přemoženi roku 136. vyhnáni byli z Jerusalema a z okolí, tak že jenom ve výroční den zkázy Jerusalemské Titem způsobené přiblížiti se směli ke zdi městské u Jerusalema, aby oplakávali osud svůj.

V Jerusalémě Římský císař Hadrian usadil Římany. Místo,

¹⁾ Sv. Josef Arimathejský dne 17. března.

kde stával chrám, dal rozorati a solí posypati. Městu částečně znova vystavěnému dal jméno Aelia Kapitolina. Avšak tento císař neušetřil ani míst křesťanům posvátných. Hrob Boží dal zasypati, a na něm postaviti sochu pohanského boha Joviše (Jupitera). Na Golgotě zbudoval chrám s mramorovou sochou bohyně Venuše, aby všelikou památku křesťanskou smazal a pohanství zvelebil. Takovým způsobem znesvěcena byla místa křesťanům nejdražší a nejsvětější, což trvalo až do císaře Konstantina Velkého, který se stal křesťanem a horlivým obhájcem Církve. Císař Konstantin měl kříž, v jehož znamení zvítězil nad nepřátely svými, v takové uctivosti, že zákonem zvláštním zapověděl zločince odsuzovati na smrt kříže. Tento císař (306—337) umínil sobě, že nebude déle trpěti pohanské řádění na místech svatých. Dal pohanské chrámy na hoře Kalvarii a nad hrobem Božím rozbořiti, aby na Golgotě vystavěl chrám křesťanský. K tomu konci z jeho vůle vydala se jeho matka, horlivá a svatá křesťanka Helena¹⁾, na cestu do Jerusalema, aby vypátrala svatá místa, což nebylo věcí snadnou, ješto od pohanů k nepoznání zasypána byla. V práci té byl jí ochotně nápomocen nábožný a horlivý biskup Jerusalemský, svatý Makarius.²⁾ Na štěstí jistý křesťan ze židovstva na víru obrácený zachoval památné zápisy otcův svých, vedlé nichžto okázal jim, kdeby se naleztí měl hrob Boží.

Císařovna Helena ihned rozkázala, aby se na tom místě odklidily zbytky chrámu pohanského. Když pak v zemi se kopalo, šťastně objevil se zrakům blaženým hrob Kristův ve skále vytesaný, a nedaleko hrobu toho k radostnému úžasu všech přítomných nalezeny byly tři kříže, hřeby a nápis, jež byl Pilát na kříž Kristův upevniti dal: „Ježíš Nazaretský, Král Židovský.“ Císařovna Helena a svatý biskup Makarius radovali se velice z nálezů toho. Avšak radost jejich kalila nejistota, který z těch tří křížů jest křížem Kristovým; nebo, ač nápis na jeden z těch křížů lépe se hodil nežli na dva ostatní, to přece neposkytovalo jim plnou bezpečnost.

V nesnázi té usoudil biskup Makarius, aby všechny tři

¹⁾ Svatá Helena dne 18. srpna. — ²⁾ Svatý Makarius, biskup Jerusalemský dne 10. března.

kříže donešeny byly do Jerusaléma k paní převzácné, kteráž byla na smrt nemocna. U přítomnosti císařovny a všeho lidu kázal biskup nemocné paní té, aby se dotkla křížův. Prvního i druhého dotkla se beze všeho účinku. Jak mile však ruku svou položila na kříž třetí, v tom okamžiku dokonale uzdravena z lůžka svého povstala roku 326. Také člověk mrtvý, když se ho byli dotkli křížem Kristovým, živ a zdrav učiněn byl.

Císař Konstantin hned za přítomnosti matky své Heleny v Jerusalémě dal stavěti překrásný chrám nad hrobem Páně, kterýž roku 335. dokonán a slavně posvěcen byl. Chrám ten nazývá se chrámem svatého hrobu, chrámem vzkříšení a chrámem svatého kříže, poněvadž ve chrámě tom v úctě chovala se veliká část nalezeného kříže Kristova, kterouž císařovna Helena do stříbra vsaditi dala. Druhou část kříže i se hřeby poslala císařovna Helena svému synu císaři Konstantinu, kterýž ji do sochy vsaditi dal na ochranu města Konstantinopole. Jeden hřeb dal císař zadělati do skvostné uzdy svého koně, a druhý do své koruny. Třetí část kříže svatého donesla svatá Helena při svém návratu do Říma.

Ve chrámě hrobu Božího v Jerusalémě část kříže Kristova vystavovala se k uctění lidu křesťanskému každoročně v pondělí Velikonoční, v prostředním témdni čtyřicetidenního postu, dne 14. září, a kromobyčejně poutníkům z daleka přichozím.

Dne 14. září hned od času císaře Konstantina slavila se hlavní slavnost ke cti kříži Kristovu pod jménem „Povýšení svatého kříže,“ na památku nalezení kříže Kristova, a spolu také na památku posvěcení chrámu hrobu Božího.

V Římě na památku kříže, který se objevil císaři Konstantinovi na obloze, zbudován byl krásný chrám, do něhož dána byla část kříže Páně svatou Helenou přinešená. Tam slavila se už za starodávna zvláštní slavnost „Nalezení svatého kříže“ dne 3. května, kterouž i my dnes v Církvi Páně vděčně světíme.

O zázračném nalezení svatého kříže a hrobu Božího jednomyslné svědectví dávají svatý Cyrill Jerusalémský, svatý Paulin, svatý Ambrož, svatý Chrysostom a jiní spisovatelové vážní. Mimo to zachoval Eusebius Cesarejský ve

svých knihách list císaře Konstantina k biskupu Makariu kdežto se o nalezení svatého kříže a hrobu Kristova čtou tato slova: „Tak velika jest milost Spasitele našeho, že jazyk nedovede důstojně vysloviti zázrak, který se nyní stal; neboť že pomník Jeho nejsvětějšího umučení po tolik roků pod zemí ukrytý zůstával, aby po zničení veřejného nepřítele (Licinia) osvobozeným služebníkům Kristovým zaskvěl se: toť v pravdě převyšuje veškeren obdiv.“

Svatý kříž, na němž Syn Boží dobrovolně smrt podstoupiti ráčil za celé člověčenstvo, byl a zůstal za všech věků křesťanských v takové úctě, že maličké částechy z něho k žádosti projevené do všech končin světa se posílaly, aby do křížů a monstrancí zasazeny byvše k líbání podávaly se zvláště za času postního a v pátek vděčným křesťanům. Mějmež v úctě povinné kříž Páně, nástroj našeho vykoupení, a budmež vždy rychlí ku slyšení slova pravdy Kristovy vůbec, zvláště pak ku slyšení slova pravdy o kříži svatém. Spravujme se slovem pravdy té ve všem obcování za živobytí svého, abychom v den soudný, až se ukáže znamení Syna člověka, svatý kříž, na nebi, s důvěrou pohlížeti mohli na Krista, Soudce spravedlivých i hříšníků, a přijati byli od Něho do radostí věčných.

2. Svatí Alexander I., papež, Evencius a Theodul, spolu-mučeníci.

Hadrian, císař Římský od roku 117. do 138. po narození Páně, nenařídil sice žádné nové pronásledování křesťanův, ale neodstranil zákony dříve vydané proti křesťanům. Tudíž náměstníci čili vladaři císařští libovolně mohli sobě počínati, jsouce podporováni pohanskou pověrčivostí a nenávisť k židům, jižto císař ovládnán byl. Takou měrou nepřátelství jeho přecházelo i na křesťany ze židovstva na víru obrácené. Skutečně pak za vlády Hadrianovy mnoho křesťanů bylo pronásledováno, mučeno a nsmrceno, tak že svatý Jeroným právem pronásledování křesťanů za doby Hadrianovy nazvati mohl „pronásledováním velmi tuhým.“

Za prvních dvou let panování Hadrianova ještě spravoval

Církev Páně se stolce apoštolského v Římě papež Alexander I. Byl, pokud letopočet časův těch přibližně stanoviti se dá, kolem roku 109. za papeže zvolen, a nejvyšší ten úřad v Církvi zastával deset let, pět měsícův a dvacet dnů až do vítězné smrti své léta Páně 119.

Alexander I. přivedl značný počet šlechty Římské do lůna Církve Kristovy, opravil obřady církevní, zejména pak modlitby při mši svatě; přikázal, aby do vína při mši svatě přidávala se voda, poněvadž krev a voda vyprýštila se z otevřeného boku Páně, a ustanovil, aby svěcená voda ustavičně chovala se v kropenkách v kostelích a v příbytcích soukromých.

Svatý a činný život svůj dokonal papež Alexander spolu s kněžími Evenciem a Theodulem mučnickou smrtí pro Krista, a pochován jest na tom místě, kde sekerou o hlavu přišel. u silnice Nomentánské ¹⁾ u třetího sloupu silničního. ²⁾

Těla těchto svatých mučníků byla později do města Římského přenešena, a v kostele svaté Sabiny umístěna.

3. Svatý Juvenal, biskup Narnský.

Dne 3. května koná se také památka svatého Juvenala, biskupa v Narně, městě nynější Spoletské provincie Italské-Svatosti a učenosti svou biskup Juvenal přivedl na cestu spásy množství obyvatelův města a okolí toho. Od Boha mnohými zázraky oslaven klidně v Pánu skonal a slavně pochován byl roku 376.

4. Svatá Viola, panna, mučnice Veronská.

Dne 3. května připomíná se v kostelích Veronských v Itálii svatá Viola, panna, mučnice, o které se však nezachovaly zprávy písemné. Básník Mikuláš Brautius, biskup Sarsinský, o ní poznamenal.

„Ač byl tělo panny mukou ve hrob sklátil,
víru Violinu katan nepodvrátil.“

¹⁾ Silnice Nomentánská vedla z Říma do Sabinského města Nomentum, odkud jméno její. — ²⁾ U silnic dlážděných každou míli od města, totiž tisíc kroků, naznačoval sloup kamenný.

5. Blahoslavený Ventura, křižovník Hispelský.

Hispellum, druhdy znamenité město v Umbrii, krajině v severní části střední Italie, mezi městy Foligno (Foliño) a Assisi, má kostel zasvěcený blahoslavenému Venturovi z řádu křižovníkův. Pocházel z rodu znamenitého, a měl království nebeské ustavičně na zřeteli. Kněží křižovníci putující do Říma přišli do Hispella. Ventura putoval s nimi. V Římě vstoupil do řádu křižovníckého, sloužil nemocným, horlivě se modlil, tuze postil se, a jasným zrcadlem všech ctností učiněn jest.

Zdědiv po příbuzných statky, k rozkazu vrchníka řádu navrátil se do Hispella, kde za hradbou městskou vystavěl kostel svatého kříže, klášter pro křižovníky a nemocnici. Ventura zvolen byl za převora kláštera toho. Moudře zastával úřad svůj; vlídně přijímal a obsluhoval chudobné poutníky do Říma a z Říma jdoucí; čím dál více zaskvíval se kromobyčejnou svatostí, až pak záslužný život svůj šťastně dokonil dne 30. dubna za dvanáctého století.

Tělo v rakvi mramorové v tom kostele pochovali. Když pak Bůh služebníka Svého Venturu oslavil mnohými zázraky, kostel onen pojmenován byl jeho jménem. V den nalezení svatého kříže, dne 3. května, každoročně chodí průvod z ostatních kostelů ke hrobu blahoslaveného Ventury, kde některý kanovník chrámu svatého Vavřince slouží mši svatou.

6. Svatý Theodosius, opat Kyjevský

Na čelném místě mezi světci Ruskými stojí svatý Theodosius, zakladatel památného kláštera Kyjevského a klášterního života na Rusi.

Narodil se v městě Vasilově nedaleko Kyjeva z rodičův křesťanských, s nimiž brzy odstěhoval se do Kurska.¹⁾ Od let chlapeckých denně chodil do kostela naslouchaje bedlivě zpěvům a čtení svatému. Čtrnáctiletý pacholík ztratil otce, vzal na sebe chatrné šaty, vyhýbal se radostem světským, opásal se řetězem

¹⁾ Kursk, gubernské město v Rusích na řece Tyskare a její přítoku Kuru.

železným a tuze žil, ač mu to matka vytýkala. Pro opětný nezdařený útěk z domu otcovského od matky potrestán byv konečně přece prchl do Kyjeva k blahoslavenému Antoniji, a prosil ho úpěnlivě, aby jej přijal za učenská. Roku 1051. žádost jeho vyplněna. Nikon¹⁾ opatřil ho tonsurou (korunkou na hlavě vystříženou). Theodosius mladistvý zaskvíval se takovými ctnostmi, že se mu i jeho učitel, blahoslavený Antonij²⁾, podívil. Po čtyřech letech nalezla jej matka, kterouž pohnul k tomu, aby sama také vstoupila do ženského kláštera v Kyjevě. Když Nikon z rozkazu velikého knížete Jaroslava odešel na ostrov Tmutorakaň, Theodosius na kněžství vysvěcen byl; a když blahoslavený Antonij odebral se do pečery (jeskyně) mimo klášter, a jeho nástupce, opat Barlaam od velikého knížete do kláštera svatého Demetria přesazen jest, zvolili Theodosia jednohlasně za opata.

Opat Theodosius podřízených bratří svých nejoddanější služebník, mnichy z pečet čili komůrek podzemních povolal do kláštera nově zřízeného, a dal jim řeholu přijatou z nejslavnějšího Cařihradského kláštera „Studium“ zvaného. Více však příkladem nežli slovem vyučoval mnichy ctnostem: zdržlivosti, sjednocenosti s Bohem, pokoře, kázni klášterské a zvláště bratrské lásce. Posvátný čtyřicetidenní půst trávil v pečeře, v podzemní komůrce, přísným postem, modlitbou a mlčením; jenom maličko sedě spánku se oddával. Obdařen jsa od Boha milostinami velikými, záků přemnoho shromažďoval kolem sebe, tak že nucena se viděl roku 1070. klášter rozšířiti, zdí obklopiti, a kostel Nanebevzetí Panny Marie, do té doby dřevěný, z kamene stavěti. Veliký ctitel Rodičky Boží, Theodosius, před dostavěním chrámu toho dne 3. května 1074 svatě zemřel, ustanoviv správce kostela, Štěpána, za nástupce svého.

Tělo v pečeře pochované roku 1091. přeneslo se do kostela většího. Theodosius, jenž od roku 1180. nalézá se v seznamu svatých, zůstavil po sobě spisy důležité, svědčící o jeho nábožnosti a pravověrnosti katolické.

¹⁾ Ctihodný Nikon dne 23. března. — ²⁾ Svatý Antonij 10. července.

Neděle V. po Velikonoci, Křižová.

Jan 16, 23—80.

Také dnešní čtení ze svatého evangelia Janova jest částí té řeči, kterouž mluvil Pán Ježíš apoštolům při poslední večeři Velikonoční. Pravit jim: „Zajisté, zajisté pravím vám, budete-li zač prositi Otce ve jménu mém; dáť vám. Až dosaváde jste za nic neprosili ve jménu mém; prostě a vezmete, aby radost vaše dokonalá byla.“ Jan 16, 23. 24. Veškeren ten čas, co Pán Ježíš po Svém k Otci odchodu duchovně bytovati měl u Svých milých učeuřků skrze Ducha Svatého, měl pro ně býti radostnou dobou plného poznání pravdy, poněvadž je Duch Svatý naučil všeliké pravdě, jak jsme byli slyšeli minulou neděli. Ale čas ten měl pro ně také býti dobou plné milosti, aby vyslyšány byly veškery žádosti jejich, kteréž k Otci vysílati budou s dobrým úmyslem, se živou věrou a s důvěrou v Pána Ježíše. Touž dobou, ujišťoval Pán učensky Svě: všeho dosáhnete od Otce mého, začkoli prositi budete ve jménu mém, v duchu, ve smyslu mém a pro zásluhy mé. Až dosaváde neprosili apoštolové ve jménu Jesu Krista, poněvadž Pán Ježíš bytoval osobně u nich, a poněvadž ještě zřejmě a zřetelně nenahlíželi, že Ježíš jest Prostředníkem mezi Bohem a lidmi, a že tudíž prositi mají v duchu a pro zásluhy Ježíše Krista za věci spásy se týkající. I tento poměr Kristův k Bohu Otci a k vykoupencům na zemi měl Duchem Svatým dokonale objasněn býti apoštolům. Proto napomínal je Pán výslovně: „Prostě a vezmete, aby radost vaše dokonalá byla.“

Ještě jednou přirovnával Pán Ježíš budoucí apoštolův stav po příchodu Ducha Svatého k jejich stavu před Jeho příchodem. Věděl Pán, že apoštolové nevyrozuměli mnohým slovům a náukám, kteréž jim přednášel za Svého pobytu na zemi. Náuky ty jako semeno vloženy byly do myslí jejich, aby časem vyvinuly se působením Ducha Svatého; tudíž řekl jim: „V podobenstvích mluvíval jsem vám. Přicházíť hodina, kdy ne již v podobenstvích mluvití budu vám, ale zjevně budu vám zvěstovati o Otci.“ Jan 16, 25. Hodina čili doba, kdy apoštolové měli dokonale porozuměti všelikým slovům a náukám mluveným i v podobenstvích temnějších, byla doba příchodu Ducha Svatého, kterýž je moudrostí nebeskou osvítiti měl a skutečně osvítit, tak

že zjevně porozuměli všem věcem Otce nebeského se týkajícím, a veškerému Božskému dílu vykoupení člověčenstva.

Toto osvětlení Duchem Svatým a jasné poznání veškerého Zjevení Kristova bylo jedním dobrodiním, jehož dostalo se apoštolům. Druhé dobrodiní záleželo v tom, že po úplném smíření člověčenstva s Otcem nebeským výkupnou smrtí Kristovou výkoupenci, a tudíž především svatí apoštolové, měli volný přístup k Bohu smířenému, a ku pramenům nekonečné dobroty Jeho. Proto pravil jim Pán Ježíš: „V ten den budete ve jménu mém prositi; a nepravím vám, že já budu prositi Otce za vás; neb Otec sám miluje vás, proto že vy jste mne milovali a uvěřili jste, že jsem já od Boha vyšel.“ Jan 16, 26. 27. Osvíceni byvše Duchem Svatým apoštolové dokonale poznali všemocnost zásluh Kristových, a tudíž na modlitbách svých odvolávali se k zásluhám Kristovým, prosívali v Jeho jménu Boha, jak se děje za jejich příkladem v Církvi svaté doposud, an téměř každá prosba a modlitba končí se slovy: „Pro Pána našeho Jesu Krista.“ Nad to však ujišťoval Pán Ježíš, že mezi Otcem usmířeným a mezi svatými apoštoly nastane poměr tak milostný, že orodování Kristova nebude téměř ani potřebl, aby prosby jejich došly vyslyšení; neboť Otec nebeský sám je miluje, a se všemi dary k nim schyluje se pro jejich víru v Krista a pro lásku k Němu, Jeho jednorozenému Synu věčnému. Z toho zjevno a zřejmo, že i nám potřebl jest víry v Krista a lásky ke Kristu, aby nás Otec nebeský miloval a důvěrné prosby naše vyslyšel.

Že pak víra v Krista Syna Božího a poslance Otcova u svatých apoštolů nebyla licha, nýbrž prava a nepochybná, potvrdil Pán Ježíš řka: „Vyšel jsem od Boha, a přišel jsem na svět; opět opouštím svět a jdu k Otci.“ Jan 16, 28. Těmi slovy udává Pán Ježíš základní obsah víry křesťanské, mluvě o Svém Božství, o Svém vtělení a člověčenství, mluvě o vyřízení Otcova poselství na světě, a o Svém návratu ze světa k Otci; neboť „vyšel“ Kristus, Syn Boží, z Otce odvčným zplozením, a „přišel na svět“ narozením z Panny, aby jako pravý Bůh a pravý člověk vykoupil a spasil člověčenstvo; vykonav pak úkol Svůj vykupitelský navrátil se do věčné slávy Své v nebesích.

Tato poslední řeč Kristova o vyjití od Otce a o Jeho odchodu k Otci tak se zdála jasna býti učeníkům, že se domnívali,

jakoby jim už byla nastala doba, v nížto zjevně mluví se k nim, a jakoby už nepotřebovali do zevrubna tázati se Ho; a tudíž radostivě řekli Jemu: „Aj, nyní zjevně mluvíš, a podobenství žádného nepravíš; nyní víme, že všechno víš, a není Tobě potřebí, aby se kdo Tebe tázal; proto věříme, že jsi od Boha vyšel.“ Jan 16, 29. 30. Učenici Páně přesvědčili se o vševědoucečnosti Pána Ježíše, kterýž každou tajnou otázku jejich znal a k ní odpověděl, nežli ji byli slovy pronesli; utvrdili se ve víře v Jeho Božství.

Pán Ježíš vybízel učeníky Své, aby se modlili, a poučil je, kterak se modliti mají. Musímeť se modliti s čistým, aneb alespoň s kajícím srdcem; s pevnou věrou a důvěrou v pomoc Boží; s horlivou vytrvalostí, a ve jménu Spasitele našeho Jesu Krista. Tyto vlastnosti pravé modlitby máme vždycky na zřeteli, jmenovitě pak za nastávajících křížových dnů, kdy v celé Církvi křesťanské konají se veřejné průvody prosebné k tomu konci, bychom sobě vyžádali všech potřebných darů a milostí v příčině potřeb tělesných i duchovních. Veliky jsou potřeby naše soukromé i veřejné, u jednotlivých osob a v celém národě, v celé Církvi. Zajisté svrchovaný jest čas, aby národ náš upřímně dal se na modlitby horlivé a vytrvalé, k nimžto vybízela vdova Juditha, a tak zachránila národ svůj. Scházejte se všickni na pobožnost křížových dnů. Pobízejte a posílejte k nim všechny domácí, známé a příbuzné. Nezapomínejte také na milé nevinné dítky své, aby s vámi společně konaly pobožnost tu. Společná kající, důvěrná a vytrvalá modlitba naše ve jménu Jesu Krista nakloní nám milosrdenství Boží, bychom dosáhli, čeho potřebí jest k životu časnému a ku spáse věčné.

Poznámka. Neděle V. po Velikonoci, neděle Křížová, prosebná, modlitebná, má jméno své od následných tří dnů křížových, za nichžto koná se prosebný průvod do polí s křížem v čele, který zastavuje se k modlitbám u čtyř křížů, kapliček, Božích muk a v kostelích. Křesťané pobožností křížových dnů vyprošují sobě u Boha úrodu zemskou a všeliké potřeby hmotné i duchovní. O původu křížových dnů zevrubněji čísti lze dne 11. května v životopisu svatého Mamerta, biskupa Viennekého ve Francii.

Křížoví čili prosební dnové.

Viz: Svatý Mamert dne 11. května.

*Dne 4. května.***I. Svatý Hotart (Gothard), biskup Hildesheimský.**

Svatý Gothard, po staročesku Hotart, narodil se okolo roku 960. v biskupském obvodu Pasovském v nynějším Dolním Bavorsku ¹⁾ nedaleko starého Benediktinského kláštera Altaichu, kterýž, pozbyv za dob bouřlivých většinu statků svých, přeměněn byl ve sbor kanovníků. Gothardův otec byl služebníkem v Altaichu, kdežto nadaný syn jeho nabyl prvního vzdělání vědeckého.

Pro vlastnosti výtečné doporučen byl mladý Gothard arcibiskupovi Solnohradskému, Bedřichovi I. (958—991), jemuž vévoda Bavorský byl dal bývalý klášter Altaichský lénem, t. j. ve vlastnictví požitkův. Arcibiskup měl Gotharda mezi průvodci na cestách, vysvětil jej za podjahna, a po tříletém pobytu k žádosti jeho a kanovníků poslal jej zpět do Altaichu. Už toho času požíval Gothard takové lásky a důvěry, že správcem chrámu učiněn jest, byv od Pilgrima, biskupa Pasovského, za jahna vysvěcen.

Roku 990. přičiněním Jindřicha, vévody Bavorského, Altaich dle původního ustanovení zase proměněn byl v klášter Benediktinský, a Gothard přijal roucho řeholnické, přestoupiv do kláštera toho.

První opat Erchanbert po několika létech ustoupil do samoty. Nový vévoda Jindřich, napotomní císař, chtěl opatem míti Gotharda, jehož výtečnost všestrannou byl poznal. Ale Gothard, maje za to, že opatství není uprázdňeno, dvě léta zdráhal se na sebe vzítí hodnost opata. Až když Erchanbert rozhodně se prohlásil, že nikdy více nevrátí se ze samoty své, svolil Gothard ku prosbám jednomyslným, a byl roku 997. od

¹⁾ Pasov (Passau) město a pevnost v Dolnobavorském kraji v Bavořích při stoku Dunaje, Innu a Ilzy, jest pouze Innem od Rakouska odděleno.

Pasovského biskupa Křišťana (Christiana) za opata kláštera Altaichského posvěcen.

Opat Gothard byl skvělým vzorem svatosti podřízeným bratřím, jenž vesměs obdivovali se jeho horlivé nábožnosti, tuhému sebe zapírání a ryzé lásce ke každému bez rozdílu. Takou měrou arcibýl Gothard pravým, učiněným zvelebitelem a obnovitelem života klášterního, za kterouž příčinou vévoda, napotomní císař Jindřich II., dorozuměv se s biskupy, svěřoval Gothardovi po sobě kláštery Tegernsee ¹⁾, Hersfeld ²⁾ a Kremsmünster ³⁾, aby je opravil pravým duchem řeholným. Úlohu tu neunaveně konal Gothard po celých 24 let, ač se mu přičili mnozí nerozumějící povolání svému. Mimo to bylo ustavičnou snahou svatého Gotharda, aby mateřský klášter Altaichský, do něhož se vždy opět vracel, byl květoucím a úrodným semeniskem křesťanské vzdělanosti a mravnosti.

Roku 1022. povolala jej prozřetelnost Boží ku věcem ještě vyšším. Měl vidění, že bedlivě čta seděl pod velikou olivou. Cizí, vážní mužové přišli ve jménu krále, aby obrovský ten strom přesadili. Čím hlouběji kopali, tím rozvětvenější byli kořenové statečné olivy. Konečně přesekali kořeny. Tu pak náhle z každého kořínku pozůstalého vzrůstl nový stromek, tak že olivový les pokrýl veškeru tu krajinu, a z blízka i z daleka přicházeli lidé, aby odnožce a rouby pro zahrady své opatřovali sobě. Vidění to svatý Gothard vypravoval mnohým; ono pak brzo uskutečnilo se. Jsa šedesátníkem přece ještě přesazen byl do půdy nové z klidného kláštera milovaného; ale žáci jeho roznášeli zárodky, kteréž byl vštípil, a jméno svého váženého otce i učitele daleko široko. Bernvard, biskup Hildesheimský ⁴⁾, zemřel v měsíci listopadu téhož roku 1022. Zpráva o jeho smrti přinesla se ke dvoru císařskému, an Jindřich II. právě u sebe měl svého miláčka, opata Gotharda. Císař ihned hotov byl, jej povýšiti

¹⁾ Tegernsee, nyní panství u jezera Tegernsee v kraji Hornobavorském, druhdy okněžněné opatství. — ²⁾ Hersfeld, druhdy bohaté Benediktinské opatství roku 736. od sv. Bonifáce založené, nyní hlavní město kraje Hersfeldského v Hesensku. — ³⁾ Kremsmünster, městys v Horním Rakousku, v kraji Traunském nad řekou Křemží, s přeslavným opatstvím Benediktinským. — ⁴⁾ Hildesheim, německé knížetství biskupské, nyní část Hannoverského Landdrostního okresu téhož jména.

na prestol biskupský. Gothard namítal nevhodné přesazení své do země cizé za velikého stáří a novotu činnosti biskupské; ale konečně podrobil se prosbě císařově a přimluvě přítomných biskupů. Byv od císaře navržen, brzo za biskupa zvolen byl duchovenstvem Hildesheimským. Vidění jeho naplnilo se. Mohučský metropolita Aribio vysvětil jej za doby adventní téhož roku 1022.

Biskup Gothard statečně hájil práva biskupské stolice, zakládal kostely a kláštery, šířil všestranné vzdělání, a slovem i příkladem svým hlásal křesťanskou lásku.

Dokonav požehnaný běh života vezdejšího ve svatvečer před slavností Nanebevstoupení Páně, o níž byl předpověděl, že bude dnem jeho odchodu, přijal svaté svátosti. O půlnoci, když kněží po hodinách jitřních ve „Chválách“ zpívali verš „Písně Zachariášovy:“ „Hospodin vyšel z výsosti osvětit těch, kteříž ve tmě sedí a ve stínu smrti“: doložil svatý Gothard již již umíraje: „aby spravil nohy naše na cestu pokoje.“ Luk. 1, 79. Když pak duchovenstvo dále pělo: „Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu Svatému,“ a opětovalo antifonu: „Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu, alleluja,“ odebrala se blažená duše jeho z těla do nebes.

Tělo biskupa Hotarta pochováno bylo v biskupském kostele Hildesheimském. Poněvadž Bůh už za živa, mnohem více pak po smrti oslavil věrného služebníka Svého Gotharda velikými zázraky, prohlásil jej papež Innocenc II. roku 1131. slavně za svatého v Církvi Boží.

Brzo potom jemu ke cti v jižní části města Hildesheimu zbudováno bylo Benediktinské opatství s chrámem nádherným slohu byzantického. Na severní straně toho města povznáší se Bernvardův kostel svatého Michaela, jakoby na svědectví patrné, že tito dva biskupové, Bernvard a Gothard, jsou hlavní patronové Hildesheimu.

Podle svatého Gotharda, jehož sláva rozprostranila se i do zemí vzdálených, nazván byl hlavní uzel Alp Lepontských ve Švýcarsku na hranicích kantonu Uri a Tessinu „horstvem svatého Gotharda“, kde velikým dobrodiním pro cestující byl druhdy klášter, nyní ústav pohostinský.

2. Svatá Pelagia, panna, mučenice v Tarsu.

Roku 290. za císařův Diokleciana a Maximiana teklo mnoho krve křesťanské v Tarsu v Cilicii. Ukrutný a lakomý soudce Simplicius i těla svatých mučensků prodával.

V městě tom byla panna krásná a bohatá, Pelagia, kterouž syn Simpliciov oblíbil sobě a za manželku mítí chtěl. Pelagia zamítla nabídnutí, odešla k biskupovi a žádala křest svatý. Biskup ji pokřestil a posilnil tělem Páně. Pelagia darovala biskupovi skvostné šaty své, žádajíc, aby je dal prodati, a ztržené peníze rozdál chudým. Zpáteční cestou na víru obrátila i služebnky své, jenž ji byli doprovázeli. Pěstounka, kterouž navštívila, jakmile shledala, že Pelagia jest křesťankou, poslala ji k matce. Matka zuřila; Pelagia ukryla se. Když ji matka konečně našla, přemlouvala ji, aby odstoupila od Krista. Marná práce! Jakmile pak syn Simpliciov, domnělý ženich, nabył jistoty, že Pelagia jest křesťankou, a následkem toho sobě zoufal: postavena byla Pelagia před soudnou stolicí jeho otce Simplicia. Pelagia opovrhla jeho sliby a lichocením, a tudíž odsouzena byla na smrt v rozpáleném měděném býku. Pelagia ochotně pro Krista umřela.

Theonik a Julian, dva žoldnéři, vidouce neohroženost panny mučenice, velebili vítězoslavnou její smrt, a hned do žaláře odvedeni jsou.

Tělo svaté Pelagie kázal soudce odnesti do hor, aby křesťané nectili ho. Ale křesťané vyslídili a uctivě pochovali tělo svaté Pelagie na temeně hory, a zbudovali nad ním oltář kamenný, na kterémž vytesali nápis hrobní.

3. Svatá Antonia, mučenice Nikomedijská.

V několika seznamech svatých a světic Božích čteme: „Dne 4. května. V Nikomedii den narození (pro život věčný) svaté Antonie, která nesmírně trápena, rozmanitými nástroji mučena, za jednu ruku tři dny a tři noci zavěšena, v žaláři po dva roky vězněna, a k rozkazu Priscilliana, císařského náměstka, upálena byla pro neohrožené vyznání Jesu Krista.“

4. Svatí Heraklius, Justus (Pravoslav) a Maurus, vojínové, mučeníci Foliňští.

Svatý Felician, biskup Foliňský¹⁾, na víru křesťanskou obrátil tři vojíny: Heraklia, Justa a Maura, kteří horlíce pro čest a slávu Boží a pro spásu bližních, slovem i příkladem hlásali víru křesťanskou. Za vlády císaře Filipa Araba byla jim doba příznivá. Když pak císař Decius, zvolený od vojska Panonského proti císaři Filipu Arabovi, ježž roku 249. u Verony porazil a zabil, za dvouletého panování svého krutě pronásledoval křesťany, uvěznění byli několik měsíců po mučnické smrti svatého Feliciána křesťané vojínové Heraklius, Justus a Maurus. Soudce Aurelius povolal je před soudnou stolicí. Neohroženě vyznali Krista, odsouzení byli na smrt a za městem dokonali pod mečem vítězný boj svůj dne 4. května. Těla svatých mučnicků křesťané pečlivě uschovali, a pak vedle svatého biskupa Feliciana v biskupském kostele pochovali.

5. Svatý Florian, voják vysloužilce, mučnick Horno-Rakouský.

Svatý Florian, vysloužilý vysoký důstojník vojenský, žil v Cecii, v krajině pod řekou Enží, za panování císařův Římských Diokleciana a Maximiana. Toho času přišel náměstník císařský, Akvilin, do Laureaka²⁾, a dal bedlivě slídit po křesťanech. Čtyřicet jich bylo polapeno, mučeno a do žalářů uvrženo.

Bývalý důstojník Florian, dozvěděv se o tom, že vojínové druhdy jemu podřízeni trpí pro Krista, měl za věc nedůstojnou, aby on, vysloužilce, zahanbiti se dal nováčkům. Proto odebral se do Laureaka, a přiznal se bývalým spoluzoldnérům křesťany vyhledávajícím, že i on jest křesťanem.

Přiveden byv k náměstníku císařskému měl Krista zapřítí a k modloslužbě navrátiti se. Ješto pak rekovně vyznal Jesu Krista Boha, byl k rozkazu soudce pohana dvakráte holí, po třetí pak železem ukrutně bit, a konečně odsouzen, aby byl s kamenem

¹⁾ Svatý Felician dne 24. ledna. — ²⁾ Laureacum, nyní Lorch, vesnice v Hornorakouském kraji Traunském nedaleko řeky Enže. Laureacum pokládá se za kolébkku křesťanství v této krajině. Dle ústního podání sám svatý Lukáš a Marek zvěštovali tam evangelium Kristovo.

na hrdle upevněným do Enže vhozen a utopen. Zuřivý mladý muž svrhl jej s mostu do řeky, ale v tom okamžení oslepl.

Řeka přijala mučenska Kristova, ale vynesla jej na skálu vyčnívající, kdežto orel křídlyma roztaženými kryl a hájil tělo ctihodné. Nábožná paní, jménem Valeria, jížto se byl svatý mučeník zjevil, pochovala tělo jeho na místě udaném. Dala zapřáhnouti do vozu, naložila tělo svatého Floriana, a bojíc se pohanů, přikryla je větvičkami se stromů lesních. Cestou zvířata vůz táhnoucí žízni nemohla už s místa. Nábožná Valeria úpěnlivě prosila Boha za pomoc; a hle, vyprýštil se hojný proud vody, jížto hovádká se občerstvila, a posvátné břemeno dovezla až na místo ustanovené.

Tělo svatého Floriana později přeneseno bylo do chrámu Augustiniánův v Linci, pak do Říma, a posléze na žádost Polského krále Kazimíra roku 1183. do Krakova. Svatý Florian vyzývá se netoliko jako patron Polsky, ale také jako patron diecese Vídeňské, a všeobecně ctí se jako mocný obhájce v nebezpečí ohně.

Na obrazech představuje se jako voják lijící z nádoby vodu do plamenův. Jemu ke cti pojmenován byl také městys „Svatý Florian“ v Horních Rakousích v Traunsku, a nedaleký klášter řádu svatého Augustina, jenž má pověstné varhany, knihárnu, obrazárnu a jiné vědecké sbírky. Ve sbírce rukopisův nalezá se nejstarší posud známá památka literatury Polské za čtrnáctého století: „Žaltář královny Markéty.“

6. Svatý Silvan, biskup v Gáze, mučeník.

Svatý mučeník Kristův Silvan, rodem z Gazy v krajině Syrské, byl nejprve vojínem, později pak pro Krista odřeknuv se služby u krále zemského, stal se bojovníkem Krále nebeského. Pro ctnosti veliké, pro uhlazené a neúhonné mravy, posvěcen byl na důstojnost kněžskou, a pak i biskupskou. Poněvadž obec svěřenou pečlivě spravoval a mnoho pohanů na víru křesťanskou obrátil, modláři jej polapili, v Cesaree uprostřed lidu postavili, krutě zbičovali a do dolů u Féna v Palestině k dobývání mědi odsoudili. Tam nepřestal za hrozných svízeli Krista vyznávat, ale hlásal Jej i těm, jenž k těmž trestu s ním odsouzeni byli.

Za tou příčinou byl stát spolu s jinými čtyřiceti novokřesťany roku 311.

7. Blahoslavený Ladislav Dzielnovský, Minorita Varšavský.

Ve Varšavě, hlavním, druhdy sídelním městě království Polského, žil a mnohými zázraky oslaven byl blahoslavený Ladislav rodem z Dzielnova, v kraji Sandoměřském, v arcibiskupství Hnězděnském. Narodil se okolo roku 1440., sliby řeholné učinil 1462 za kralování Kazimíra IV. Jagelončíka (nar. 1427 † 1492), jenž rád Minoritův v Polsku od svatého Jana Kapistrana nechal uvesti. Za panování krále Jana Alberta či Olbrachta (1492—1501) říše vyvázla z nebezpečí na přimluvu blahoslaveného Ladislava, jenž roku 1505. dne 4. května pod králem Polským Alexandrem (1501—1506) v Pánu zesnul. Roku 1572. tělo jeho bylo slavně vyzdviženo a za mnohých zázraků v kostele umístěno. Jeho život sepsal a vydal Vincenc Moravski, Polák, Minorita, ve třech svazcích ve Varšavě roku 1633.

Ladislav nábožně vychovaný konal studia svá na akademii Krakovské, kdežto prospíval vědou i ctností. Řád Minoritský umístil se v Krakově, a založil i zařídil druhý klášter ve Varšavě, do něhož vstoupil Ladislav — chloubou řádu, sláva Polsky. Vynikaje učeností a nábožností nad učené a zbožné bratry své byl za kněze vysvěcen, a po pět roků zastával úřad náměstka provincialova v království Polském; po osm roků byl kazatelem; spisoval knihy, a roku 1496. podruhé zvolen byl za náměstka provincialova.

Do vévodství Litevského vypravil Ladislav výtečné kněze řádu svého, aby tam hlásali nauku křesťansko-katolickou, a odstraňovali zbytky modloslužby. Pokora jeho byla ryza a hluboka; čistota anjelská; milovnost chudoby a poslušnosti kromobyčejná; horlivá činnost pro spásu bližních podivuhodná; láska k vlasti vřelá, modlitba za blaho její ustavičná; úcta k Marii Panně vroucná, kterouž jevil zvláště pobožností růžencovou. Sám na sebe byl přísen, ale k podřízeným laskav a shovívav.

Putoval do Říma, kde ho přívětivě uvítal papež Ale-

xander IV. Vrátil se, pokračoval pečovati o řád svůj. Vyučoval neumělé a mládež, i na polích a v odlehlých dědinách. Rozjímaje umučení Páně a tajemství svatého kříže nezřídka octnul se u vytržení ducha, což se také udávalo, když o témž velebném předmětu velebně kázal v kostele.

Takovým způsobem záslužným ztrávil blahoslavený Ladislav téměř padesát roků v řádě Minoritském. Na Veliký pátek roku 1505. kázal o umučení Páně, a tou měrou roznítil se, že po celý měsíc stonal, a na smrt se připravoval. Zaopatřen byv svátostmi, klidně Bohu duši svou odevzdal dne 4. května. I pohřeb a hrob jeho zaskvěl se velikými zázraky, a tudíž ozývalo se přání všeobecné, aby prohlášen byl za patrona zemského.

8. Svatý Korkodem, jahen Auxerreský.

Svatý Korkodem, arcipodjahen Římský, byl od svatého Sixta II., papeže, za jahna posvěcen, a se svatým Peregrinem biskupem do Galie (Francie) vypraven, aby tam hlásal slovo Boží. Vykonav věrně úlohu svou po mučnické smrti svatého Peregrina biskupa klidně v Pánu zesnul za třetího století. Tělo svatého Korkodema později bylo přeneseno do velechrámu svatého Amatora v Auxerre.

Dne 5. května.

1. Svatý Pius V., papež.

Michael Ghislieri narodil se roku 1504. v Hornoitalské dědině Bosko. Jako chlapec pracoval s chudobným otcem svým na poli. Maje veliké vlohy a chuť k učení, vstoupil už ve svém čtrnáctém roce do řádu Dominikánského, a tam vědecky vzdělav se, vyučoval dlouho a slavně filosofii a bohovědě křesťansko-katolické. Vyznamenal se jako inkvizitor, a konečně od papeže Pavla IV. roku 1557. jmenován byl kardinálem a vrchním inkvisitorem.

Po smrti papeže Pia IV. dne 8. prosince 1565. k návrhu kardinála svatého Karla Borromejského zvolili jej kardinálové za papeže pod jménem Pia V.

Papež Pius V. snažně pečoval o to, aby úchvaly sněmu Tridentského uskutečnily se. K tomu konci vydal roku 1566. „Římský katechismus“, roku 1568. opravený breviář, a roku 1570. opravený misál.

Jako nejvyšší strážce svaté pravdy zjevené horlivě stavěl se proti časovému proudu učení bludného, kdekoli toho vyžadovala potřeba.

Císař Maximilian II., kterýž vlivem špatných vychovatelů ve věcech víry klátil se jako třtina a otci svému Ferdinandovi I. působil mnoho zármutku, byl 20. září 1562 za krále Českého korunován, a dne 24. listopadu t. r. ve Frankobrodě nad Mohanem jednohlasně za krále Římského zvolen k návrhu otce svého, když byl upustil od svého nešťastného směru protestantského. Roku 1564. zemřel císař Ferdinand I., a Maximilian stal se jeho nástupcem na německém trůně císařským za doby velmi povážlivé. V Čechách, ve Slezsku, v Lužici a v Rakousích měl protestantismus převahu. Ve válce s Turky potřeboval Maximilian pomoci z Německa a náklonnosti stavu panského i rytířského v Rakousích, a za tou příčinou roku 1568. povolil částečné vykonávání vyznání Augspurského. Papež Pius V. povzbudil jej za těchto poměrů ku větší horlivosti pro Církev katolickou s dobrým výsledkem.

V ozbrojené vzpouře protestantských Hugenotů ve Francii podporoval Pius V. královský dvůr, jemuž poslal na pomoc 4000 mužů, a přiměl i vévodu Florenckého Kosmu k tomu, aby k témuž konci vypravil 1200 mužů, čímž možnou učinil porážku Hugenotů odbojných dne 3. října 1569 u Moutoncouru.

Pius V. podněcoval náboženskou horlivost Filipa II., krále Španělského, naproti bludům se vtírajícím. Ujímal se nešťastné královny Skotské, Marie Stuartky v Anglii žalařované, proti její sestře Alžbětě, královně Anglické, kteroužto lstivou a pokryteckou panovnicí slavně z Církve vyobcoval, když byla zjevně přešla k protestantům.

Za papežování Pia V. dne 7. října 1571 spojené válečné loďstvo Španělské, Benátské a jiných Italských států pod vrchním velitelem Donem Juanem Rakouským porazilo Turky, což pohnulo jeho nástupce papeže Řehoře XIII. roku 1573. k tomu, že na památku vítězství toho ustanovil zvláštní církevní slavnost

růžencovou, ješto vítězství ono všeobecně přičítalo se modlitbám bratrstev svatého růžence.

V soukromém životě svém byl papež Pius V. vzorem nejvroucnější nábožnosti a nejtuzší kázně. I na stolici papežské žil jako mnich, a svatě v Pánu zesnul roku 1572.

O sto let později, roku 1672., prohlásil jej papež Klément X. za blahoslavence, a Klément XI. roku 1712. za světce Církve katolické.

2. Svatá Jitka (Juta, Juditha), vdova, poustevnice v Chelmži.

Sangerhausen, nyní krajské město v Pruském Sasku ve vladařství Meziborském, bývalo sídlem rodu Sangerhausenského, z něhož pocházela svatá Jitka. Od rodičův dobře vychovaná provdala se za manžela, šlechtice vznešeného, a byla výbornou hospodyní. Při tom neobmeškávala svých povinností náboženských. I chotě svého naklonila k životu nábožnému. Když pak choť jí odumřel, sama výborně odchovala děti své. Pak odřekla se velikých věcí časných, sloužila chudobným i nemocným, zvláště malomocným, a za to byla od Boha obdařena milostinami velikými.

Roku 1260. přišla jako chudobná cizinka do lesnaté krajiny biskupství Chelmžského¹⁾ za vlády Polského krále Boleslava Stydlivého (nar. 1219, † 1279), jenž měl za choť Kunhutu. Tam usadila se Jitka v poustevně u velikého jezera mezi Toruní (Thorn) městem a Chelmžou, sloužíc Bohu modlitbou a rozjímáním o věcech svatých. Za duchovní správy Františkána, blahoslaveného Jana z Toruni † 1264, a pak Jindřicha Dominikána, jenž jako arcibiskup z Hibernie přesazen byl do Chelmže, svatě žila, za obrácení hříšníků a nevěřících plačíc k Bohu se modlila, chudým a nemocným laskavě sloužila a každému byla radou i pomocí vydatnou.

Konečně dostavila se jí toužebně očekávaná hodinka poslední. Jmenovaný biskup Chelmiňský, Jindřich, zaopatřil ji,

¹⁾ Chelmža, Chelmżyca, něm. Kulmsee, městečko v dávné zemi Chelminské, nyní v západních Prusích, v okrese Kvidzynském, nad jezerem Chelmžským, bývala sídlem biskupa Chelmiňského pod arcibiskupem Hnězdenským.

ona pak nábožně dokonala život svůj zemský dne 5. května 1264. Byla pochována v Chelmži ve zvláštní kapliče, kdežto její brob nemalými zázraky od Boha oslaven jest. Socha i obraz svatě Jitky v tom chrámu Páně od nepamětných časů v úctě se chová.

3. Svatý Hilarius, biskup Arelatský, patron provazníků.

Svatý Hilar narodil se okolo roku 403. Pořádně žil a chudinu štědře podporoval. Jeho příbuzný Honorát, později biskup Arelatský ¹⁾, původce prvního kláštera na ostrově Lerinském, přivedl jej do kláštera toho, jehož okrasou a slávou učiněn jest Hilarius. Honorát roku 426 zvolen byl za biskupa Arelatského. Hilarius odešel s ním, ale brzo vrátil se do kláštera. Honorát umíraje v měsíci lednu 429 doporučil Hilaria za nástupce svého.

Biskup Hilarius ihned sloučil duchovenstvo při kostele svém ve sbor společně žijící, jemuž byl vzorem v modlitbě, v dobrých skutcích, v bádání vědeckém a v ručních pracích. Říkával: „Musíme jísti, tedy sejme; musíme píti, tedy vzdělávejme vinice.“ Za hodin prázdných provozoval provaznictví. Z výtěžku společného živil se celý sbor duchovních. Co přebývalo, náleželo chudým. Nejméně potřeboval biskup Hilar. I v zimě chodil bos v oděvu chudobném, pod nímž měl na těle žíněný pás. Za to pak zakládal kláštery, a vzdělával mnichy ve vědách a ve ctnostech. Zvláště vážil sobě kláštera Lerinského, kolébky učenosti a svatosti své. Aby Galy (Francouzy) ze zajetí Němcův výbojných vykoupil, prodal i drahocenné nádoby kostelní, a právě tím naklonil sobě nové dobrodince, tak že mohl i kostely stavěti. Za postních dnů kázával tři hodiny — neučeným prostince, učeným básnicky, ale vždy neohroženě, tak že jedenkrát i vladaře Galského vypověděl z kostela, poněvadž nevšímaje sobě jeho napomenutí, nepřestával nespravedlivě souditi. On sám pak nic nedbal na pomluvy lidu svedeného, kterýž odprosil ho, když trestem Božím vyhořela veliká část města.

Aby jako arcibiskup uklidil spory s biskupy podřízenými, putoval do Říma k papeži Lvu Velikému, s kterým nepohodl

¹⁾ Svatý Honorat, dne 16. ledna.

se pro přílišnou horlivost svou, a odešel domů. Brzo však pokorně smířil se s nejvyšší hlavou Církve, a požehnaně působil až do blažené smrti své dne 5. května 449. Jeho smrti litovalo celé město.

Svatý Hilar sepsal životopis svatého Honorata, řeči na svátky celého roku, výklad snešení apoštolského, zůstavil mnoho dopisů a básní. Jeho životopisec, Honorat, biskup Marsilijský, o něm praví: „Svatý Hilar byl ohnivým proudem víry a neunaveným dělníkem na vinici Páně.“

4. Svatá Irena, mučenice Cařihradská.

Jmenem svaté Ireny v Cařihradě zasvěceny jsou Bohu tři kostely. Otec, slovatný pohanský velmož Licinius, překrásnou jedinou dceru svou Irenu, když jí bylo šest roků, zavřel s třinácti služkami do vysoké věže. Nicméně i tam Irena vyučena byla víře křesťanské, a svatý Timotheus, učeník svatého apoštola Pavla, udělil jí křest svatý. Irena vyházel modly z příbytku svého. Rozhněvaný otec rozkázal ji na koně divokého přivázati a tak usmrtni. Avšak kůň prokousl otcí ruku, kterouž Irena modlitbou k Bohu Kristu okamžitě uzdravila. Otec Licinius, vida zázrak ten, přijal křest svatý, a s ním jeho manželka a jiných tři sta pohanů. Císařský náměstek Ampelian dal statečnou pannu Irenu k soudu svému přivesti, a nemoha ji mučením od Krista odvrátiti, odsoudil ji na smrt mečem. Stalo se za panování císaře Domiciana (81—97).

5. Svatý Eulog (Ložek), biskup Edeský, a Protegen, biskup v Mesopotamii.

Arianský císař Valens Mladší, bratr Římského císaře Valentiniana I., spoluvladař v říši Východní, † 378, nemilosrdně a ukrutně pronásledoval biskupy a kněze katolické. Biskupa Edeského¹⁾, svatého Barsa, vypověděl ze země, a na jeho

¹⁾ Edessa čili Orfa, znamenité město v Mesopotamii deset mil od Eufratu, roku 100. po Kristu od Římanů dobyté, nyní Turecké. Mesopotamia (Meziráčí), země v přední Asii mezi řekami Eufratem a Tigrem, druhdy proslulá náramnou úrodností, byvši zvlažována řekami a průplavy, nyní za správy Mahomedanské jest poušť bezlidnou.

místo dosadil bludaře Arianského. Lid nepřijal vetřelce toho, vyšel z města a pod širým nebem shromáždil se na služby Boží. Císař Valens rozhněval se a dal políček náměstkovi svému Modestovi proto, že nezabránil shromáždění lidu. Nařídil mu, aby násilně mocí brannou lid přidržoval k poslušnosti biskupa bludaře. Modest, ač sám Arian, vzkázal katolíkům, aby se příštího dne neshromáždili, ješto by je trestati musel z rozkazu císařova. Katolíci přece scházeli se k ranním modlitbám. Modest v čele posádky vojenské kráčet městem, aby rozehnal lid. Tu spatřil ženu s kojencem v náručí, která spěšně řadami vojínův prošla a ku předu chvátała. Modest otázal se jí: „Kam pospícháš s dítětem?“ — Matka odpověděla: „Ke svým spoluvěrcům, abych s nimi trpěla. Robátko moje bude spolumučeníkem.“

Modest dal o tom zprávu císaři, jenž mu přikázal, aby lidu ušetřil, a jenom kněze, jahny a náčelníky katolíkův aby k soudu pohnal, a je k poslušenství biskupa Arianského vyzval. Neuposlechnou-li, aby je vypověděl na hranice říšské. Modest přimlouval předvedeným katolíkům, aby se podrobili vůli císařově. Ješto nikdo neodpovídal, ptal se Modest Eulogia, kněze čelného: „Proč nevolíte přistoupiti ku straně císařově?“ — Eulog odpověděl: „Přijal-li císař s říší spolu také kněžství?“ — Modest: „To jsem nepravil; ale napomínám tě, aby's přistoupil k církevní společnosti s těmi, s nimiž i císař jest.“ — Eulog: „My máme pastýře svého (mínil vypovězeného biskupa Barsa), a zachovááme rozkazy jeho.“

Modest vypověděl osmdesát katolíků do Thracie k severu od Macedonie. Když pak cestou obyvatelstvo dědin a měst statečně vyznavače oslavovalo, kázal je císař po dvou rozdělit na rozličná místa v Thracii, na nejzazší hranici Arabské a v Thebaidě, aby tím více strádali v odloučenosti.

Eulog, přední z kněží Edeských, a spolukněz Protegen, odvedeni byli na rozhraní Horního Egypta a Dolejší Thebaidy, kde shledali se s biskupem, horlivým církevníkem. Obyvatelstvo krajiny té bylo ještě z veliké části pohanské. Eulog dnem i nocí trval na modlitbách v komůrce. Protegen založil školu, v nížto mládež vyučoval a nábožně vychovával. Jedno z dětí těch onemocnělo. Protegen je navštívil a modlitbou uzdravil. To vidouce i ostatní rodičové přinášeli k němu své churavé děti. Protegen

poučoval je o potřebě křestu svatého, a obrátil jich veliké množství na víru Kristovu. Oba světcové tou měrou požehnaně působili ve vyhnanství svém až do roku 379., kdy po smrti císaře Valensa vypovězenci navrátili se do vlasti. Eulog staříčský a Protegen radostně uvítání byli od katolíků v Mesopotamii.

Několik biskupů ve vyhnanství tom zemřelo. Mezi těmi byl i biskup Edeský, svatý Barses, jenž ve Fénicii na východním břehu Středozemního moře záslužný život svůj dokonal. Za jeho nástupce na biskupském prestolu v Edesě zvolen byl svatý Eulog. Jemu po boku ještě dvě léta pracoval svatý Protegen, a byl pak od Eulogia vysvěcen na biskupství pro jiné město té země po smrti biskupa Tita.

V Římských zápisech položena jest výroční památka svatého Eulogia na den 5., a svatého Protegena na den 6. měsíce května.

6. Svatý Jovinian, mučelník Auxerreský.

Mezi apoštolskými muži, kteří za papeže Sixta II. do Galie (Francie) posláni byli, aby zvěstovali evangelium Kristovo obyvatelstvu Auxerreskému ¹⁾, byl svatý Peregrin, první biskup toho města ²⁾, svatý Korkodem ³⁾ jahen, a svatý Jovinian, lektor (kostelní čtenář) a mučelník, jenž se svatým Peregrinem, biskupem a mučelníkem, za papeže Sixta přišel do Auxerre. Ješto ale vynikal výmluvností a výborně vyučen byl v Písmech svatých, jali ho pohané, když mužně odporoval jejich pověrám, a usmrtili jej pro stálé vyznávání Krista za třetího století.

7. Svatá Teuteria a Tuska, panny Veronské.

Teuteria, panna z rodu královského v Anglii, poznala Krista Boha, přijala křest svatý a prospívala všemi ctnostmi. Král Osvald, pohan, roztoužil se po panně sličné, kteráž nedadouc se mýlit ani prosbami ani hrozbami, tajně odešla z vlasti své a dostala se do Verony, města Italského.

¹⁾ Auxerre, Římské Autissidorum, staré město ve Francii (v Burgundsku), hlavní město depart. Yonneského. — ²⁾ Svatý Peregrin dne 16. května. — ³⁾ Svatý Korkodem dne 4. května.

Slyšela, že svatá Tuska, Veronského biskupa Prokula sestra, nedaleko za městskou zdí Bohu slouží v malé chyšce o samotě. Sní seznámila se a začasť u okénka rozmlouvala o věcech svatých. Jednoho dne stalo se, že vyslaní žoldnéři vyslídili Teuterii v okolí Veronském, a už už byli by ji polapili. Prosila Tusku, aby ji vpustila do komůrky své. Tuska otevřela okénko, Teuteria vlezla do komůrky, a pavouk zastřel okénko pavučinou. Zatím žoldnéři přišli, ale vidouce okénko zastřené pavučinou, odešli. Tuska podržela Teuterii u sebe, aby společně trvaly dnem i nocí na modlitbách. Teuteria modlila se i za vlast svou a za krále pronásledovníka, kterýž napotom i sám k její radosti věru přijal.

Teuteria povážlivě roznemohla se, dala se zaopatřiti svátostmi, blaženě zemřela a pochována byla. Později i svatá Tuska dokonala život bohumilý, a pochována jest vedlé Teuterie. Ješto pak hroby jejich pro mnohé zázraky v úctě veliké chovaly se, vystavěli Veroňané nad těly obou světic chrám, jež biskup Veronský, svatý Anno, posvětil, a v něm umístil těla svatých panen v rakvi mramorové.

8. Svatý Mauront, královský kanclér, opat Bruelský.

Svatý Mauront, syn svatého Adalalda ¹⁾ a svaté Richtrudy ²⁾, dvořan Franckého krále Theoderika, měl vstoupiti do stavu manželského. Odešel však k biskupovi Amandovi a prosil, aby jej přijal do stavu duchovního. Biskup svolil a učinil jej jahnem. Král Theoderik opětně povolal jej ke dvoru, dal mu prsten a učinil ho svým kancléřem. Na svém statku u města Merville ³⁾ založil Mauront klášter Broylus (Bruel), kde pochoval svatého Amáta, biskupa Sedunského ⁴⁾. Jako opat kláštera toho odebral se do kláštera ženského, jež mu byla matka Richtruda, abatyše, umírajíc, na starost dala, aby jej prohlédl. Tam nastalo i jemu loučení s vezdejším životem. Rozstonal se, svatě umřel, a pochován byl vedlé matky své, svaté Richtrudy, a svých sester Klotsendy, Eusebie a Adalsendy.

¹⁾ Svatý Adalald dne 2. února. — ²⁾ Svatá Richtruda dne 12. května. — ³⁾ Merville, také Merghem, město ve franc. depart. Nordakém. — ⁴⁾ Svatý Amát dne 13. září.

I. Svatý Jan apoštol před branou Latinskou.

Pod názvem tímto slaví Církev katolická památku velikého zázraku, jímžto Bůh oslavil svého miláčka, svatého Jana apoštola i evangelistu. Vespasian, císař Římský od roku 70. do roku 79., skromný a přívětivý, mírný a spravedlivý, šetrný a o chudé pečlivý panovník, a jeho syn i nástupce Titus od roku 79. do roku 81., vladař dobrotivý, pochvalně jmenují se v dějinách. Mladší bratr Titův Domician, jenž císařoval od roku 81. až do 18. září roku 96., byl však muž náhlý, podezřelivý a ukrutný.

Domician vydal přísné rozkazy všem náměstníkům, aby s křesťany nakládali jako s nepřátely říše.

Toho času byl svatý Jan apoštol biskupem Efeským, a spravoval všechny obce křesťanské v Asii slovem Božím a láskou svou, ode všech ctěn a milován jsa. Jakmile pak zuřivé protikřesťanské zákony Domicianovy rozprostranily se do všech zemí Římu podrobených, byl i staříčký svatý Jan, biskup Efeský, polapen a do Říma odveden od pohanských biřicův, kteří jej už cestou všemožně sužovali a týrali.

V Římě bylo mu soudem nařízeno, aby obětoval modlám. Poněvadž nevolil uposlechnouti hnusného rozkazu toho, odsouzen byl k smrti, kteráž měla neobyčejnou krutostí svou zastrašiti křesťany. Staříčký svatý apoštol měl vhozen býti do nádoby vroucího oleje, a tak podstoupiti mučnickou smrt. Výrok smrti měl se na něm vykonati dne 6. května roku 92. po Narození Páně, a sice před branou Latinskou, kteráž stála na silnici vedoucí do Latia, krajiny s Římskem sousedící, odkud nabyla jména svého. Z celého Říma k divadlu tomu sešli se mladí i staří, mužové i ženy, vznešenci i sprostáci, ba i veškera městská rada. Byliť přivábeni dílem způsobem smrti posud nevidaným, dílem pak ctihodným kmetem a světoznámým apoštolem Kristovým. Dle práva Římského jako odsouzenec k smrti musel napřed přestáti a přestál bolestné bičování. Potom byl ze šatů svlečen a do vařícího oleje vhozen. Svatý Jan nejméně ze všech děsil se páry vystupující z oleje. Při všech vráskách stářím způsobených jevil tváře veselý, pamětliv jsa na slova, kteráž byl druhdy Kri-

stus Pán jemu a bratru Jakobovi řekl: „Kalich zajisté můj pítí budete.“ Mat. 20, 23. Měť na zřeteli kalich mnohem hroznější, ježž byl pro něj a pro veškero člověčenstvo do poslední krůpěje vypil jeho nejmilejší Pán a Mistr, Ježíš Kristus. Katové chopili se ho a ponořili jej do vroucího oleje v nádobě měděné. Jakmile však svaté tělo jeho dotklo se oleje vařícího, zmizela všechna síla z ohně a palčivost z oleje. Svatému apoštolu bylo, jakoby se koupal v rose chladící a ve vzduchu občerstvujícím. Aby pak pohané zaslepení poznali, že všechno tvorstvo poslouchati musí Stvořitele svého, a na vlastní oči aby viděli rozdíl mezi pohany a mezi křesťany, mezi nábožnými a mezi bezbožnými: vyrazil oheň pod kotlem na vše strany a popálil mnoho pohanů přístojících, ale služebníku Božímu, svatému Janu apoštolu, nijak se neublížilo. I Tertulian píše, že svatý Jan z vroucího oleje vyšel zdravější a jařejší, nežli byl do něho vstoupil, jako vychází zlato vyčištěné z tavnice. Křesťané jásali, pohané se hrozili. Císař Domician zuřil a ihned vypověděl občerstveného mučeníka na ostrov Patmos, kdežto obohacován byl milostinami Božími, a sepsal své „Zjevení.“

Po bídné smrti císaře Domiciana, kteréhož nejdůvěrnější přátelé jeho, nejsouce jisti před ukrutným tím, dne 18. září roku 96. zavraždili, navrátil se svatý Jan apoštol z vyhnanství do Efesu, kdežto jej křesťané Asijští přeradostně uvítali jako anjela Božího, jako apoštola a mučeníka Páně. Mučeníkem byl svatý Jan, ješto ochotně podstoupiti volil nejkrutější muky a smrt pro Krista, z nížto ale vytrhl jej Bůh všemohoucností Svou. Tak naplnilo se předpovědění Páně, jenž pravil Petrovi: „Následuj mne,“ t. j. podstup smrt kříže, jakož já podstoupil jsem ji. O Janovi pak předpověděl Pán Ježíš z mrtvých povstálý: „Tak ho chci nechati, až přijdu;“ Jan 21, 22; t. j. až tichou smrtí uvedu duši jeho do domova věčného v nebeském království Svém. Svatý Jan za císařův Římských Nervy a Trajana v Efesu v pokoji trval a pro Církev působil, až pak vysokého stáří došed pokojnou smrtí odebral se k Pánu.

2. Svatý Jan Damascenský, mnich a kněz Jerusalemský, učitel církevní.

Svatý Jan narodil se okolo roku 676. v Damašku¹⁾, městě proslaveném zázračným obrácením Šavla v Pavla. Skutk. apošt. 9. Od toho rodiště svého má jméno „Damascenský.“ Otec Mansur, velmož bohatý a bohabojný, byl velice vážen od Saracenů, neboť zastával úřad v říšské radě kalifově²⁾. Svého jmění a své moci užíval na ochranu křesťanův jhem Saracenským tížených, a vykupoval křesťanské zajatce i otroky na svobodu. Jeho láska křesťanská došla odměny veliké. Jednoho dne Mansur spatřil mezi zajatými a do Damašku na prodej přivedenými křesťany mnicha rodilého v Italii, Kosmu, muže svatého a vědecky vzdělaného. Toho sobě [od kalifa vyžádal a učinil učitelem i vychovatelem svého syna Jana a za syna vzatého Kosmy z Jerusalema. Jan, maje vlohy znamenité, za vedení takového otce a ve škole takového učitele skvěle prospíval vědou a bázní Boží.

Po smrti otcově Jan povolán byl od kalifa do rady říšské, a nabyt plné důvěry vladařovy svou učeností a spravedlností v úřadě tom. Roku 730. vydal císař Byzantský, Lev III. Isaaurický, ukrutné zákony proti ctění obrazův svatých. Jan psal mnoho listů známým křesťanům, jimiž obrazy svatých hájil a věřící v pravé víře katolické utvrzoval. Císař Cařihradský, Lev Isaaurický, jednoho z těch listů dopídl se, a dal obratným písařem padělati list Janův, jakoby byl Jan Damascenský císaře Lva vyzval, aby vojskem svým podnikl útok na Damašk, kterýž mu zradí. Padělaný list ten poslal císař Lev Isaaurický kalifovi do Damašku, aby Jana za velezrádce prohlásil a na něj uvalil pomstu kalifovu. Jan marně dovozoval nevinu svou. Kalif popuzený dal Janovi pravou ruku utnouti. Dle svědectví Jana, patriarchy Jerusalemského v polovici desátého století, vyprosil sobě Jan Damascenský uťatou ruku svou, žádal vroucně

¹⁾ Damašk, hlavní město Tureckého pašaliku v Syrii. Pro své domy bílé natřené nazývá se „běloskvoucím.“ Damašk byl v držení Římanů do roku 635., kdy ho Arabové dobyli. Později byl sídlem kalifů Omajadských i Abassovských do roku 753. Roku 1516. dostal se Tureckému sultánu Selimu.

— ²⁾ Kalif čili chalif jest „náměstek“ Mahomedův, vrchní vladař čili správce v záležitostech světských i náboženských.

Marii Pannu za přimluvu u Syna Krista, a ruka přiložená dokonale srostla mu s tělem. Kalif zázrakem tím přesvědčil se o jeho nevině a zase jej povolal do rady své.

Jan však v úřadě tom už dlouho nezůstal. Otroky své propustil na svobodu; statky zděděné rozdal příbuzným, kostelům a chudým; odebral se s nevlastním bratrem Kosmou do Jerusalema asi pět dní cesty vzdáleného; uctil svatá místa, a vstoupil do kláštera svatého Saby, aby za tuhé kajicnosti oddal se službě Boží a vědám. Tehdejší biskup Jerusalemský Jan III. vysvětil jej na kněžství, což bylo tenkrát vzácným vyznamenáním mezi mnichy. Tam sešel se Jan Damascenský opět se svým ctihodným učitelem Kosmou, který zatím stal se biskupem Majumským v Palestině, a jej povzbuzoval k činnosti spisovatelské.

Za panování ukrutného obrazoborce, Cařihradského císaře Konstantina V., s přezdívkou Kopronyma (Necudy), osvědčil mnich a kněz Jan Damascenský velikou zmužilost. Nedbaje na hněv císařův vyšel z kláštera svého, chodil po Palestině a Syrii, utvrzoval ctitele obrazů svatých, a šel až do Cařihradu, odhodlán jsa podstoupiti i mučenickou smrt. Ale nestalo se tak. Bůh zachránil jej. Jan Damascenský, vykonav úlohu svou, navrátil se do kláštera, a tam pokojně zemřel léta Páně 780., stár jsa asi 104 roky. U vchodu do kostela pochovali jej.

Jeho řecké spisy za století dvanáctého přeloženy byly do latiny. Tré nejznamenitějších knih svatého Jana Damascenského jest: „Zdroj vědomostí,“ dílo filosoficko-theologické; „O bludech,“ dílo historicko-bohoslovné; a „O pravé víře,“ první soustavná věrouka (dogmatika) v písemnictví církevním.

3. Svatý Evodius, biskup Antiochijský, mučéník.

Svatý Evodius, jeden ze sedmdesáti učeníků Páně, statečný hlasatel slova Božího, ustanoven byl od svatého Petra za biskupa Antiochijského roku čtyřicátého po Narození Páně, když byl svatý Petr, hlava Církve Kristovy, sídlo své přeložil do Říma. Vykonav dílo veliké, za pronásledování císaře Římského Nerona, brzo po mučenické smrti svatých knížat apoštolských Petra a

Pavla, biskup Evodius sám také krví svou zpečetil pravdu hlásanou a vzal odplatu nebeskou.

4. Svatý Lucius Cyreňan, učitel a prorok.

Svatý Lukáš ve Skutcích apoštolských 13, 1—3. píše: „Byli pak v Církvi, kteráž byla v Antiochii, proroci a učitelé (vyučující věřící víře a mravům); mezi nimi byl Barnabáš a Šimon, kterýž sloul Černý (Niger), a Lucius Cyrenaň a Manahen, kterýž byl spolukojenec s Herodem tetrarchou, a Šavel. Když pak posluhovali Pánu a postili se, řekl jim Duch Svatý: Oddělte mi Šavla a Barnabáše k úřadu, ku kterému jsem je povolal. Tehdy postíce a modlíce se vzkládali na ně ruce a propustili je.“

Bylť tedy svatý Lucius čelným hlasatelem a vykladačem Písma svatého v Antiochii, a prorokem, jenž z nadšení Ducha Svatého, způsobem od Ducha Svatého určeným, a k účelu od téhož Ducha Svatého zaměřenému mluvíval mimořádným obyčejem. Znameníť chvála tato však jest všechna zpráva, jížto máme o světcích tom. Cyreňanem proto nazývá se, že rodem pocházel z Cyrény, města Libyjského v Africe, sídla biskupského pod patriarchátem Alexandrijským. Ze staré Cyrény jsou nyní zříceniny. Město nově tam zbudované sluje Kairoon.

5. Blahoslavená Bonizela, vdova Trekvandská.

V Trekvandě, nedaleko hranic biskupství Sienského v Toskánsku, slavně koná se výroční památka blahoslavené Bonizely, jejíž tělo u hlavního oltáře ve výklenku nachází se spolu s tělem vnuka, blahoslaveného Guidona. Nápis zní: „Bonizela Trekvandská, zdroj zázraků.“ Zevrubný životopis této světice shořel s biskupskou listárnou v Arezzu roku 1384. Ale ústním podáním zachovaly se o ní zprávy následné.

Bonizela pocházela ze slovutného a bohatého rodu Kačakonti (Cacciaconti) Její choť jmenoval se Naddo Pikkolomini. Jak mile Bonizela ovdověla, usadila se v dědině Belsederu, a tam, rostouc vždy více v dokonalosti křesťanské, setrvala až do blažené smrti své léta Páně 1300.

Den co den byla na sebe přísnější, k jiným pak vlídnější a laskavější. Veliké přjmy své vynakládala ve prospěch nemocných, žebráků a chudobných jeptišek. Chudé nazývala „penězníky Božími“, jenž jí vyměňují statky věčné za bohatství zemské.

Víko rakve mramorové dokonale nepřiléhalo, a tudíž včelíčky ubytovaly se v ní. Lidé, vědouce, že včely nesedají na rostliny suché, tím méně na tělo mrtvé, otevřeli u přítomnosti velikých zástupů rakev, a shledali tělo blahoslavené Bonizely neporušené, jakoby živé. Od té doby nastalo veřejné ctění a vzývání blahoslavenky Bonizely a rozmáhalo se častými zázraky na přímluvu její.

6. Blahoslavená Alžběta (Eliška) Uherská, Dominikánka.

Alžběta, dcera Ondřeje III, krále Uherského, s kterým roku 1301. vymřelo mužské potomstvo Arpádovo, narodila se v Budínu roku 1297. Po smrti matere své ve Vídni byla vychována a zasnoubena Rakouskému princí Jindřichovi. Alžběta, když dospěla a spatřovala hojné prolévání krve, vstoupila do řádu svatého Dominika, kdežto se proslavila svatým obcováním, zbožností, ctnostmi a mnohými zázraky. Jako rozžehnutá svíce na svícnu zářila u prostřed řeholných sester příkladem svým. Svatě dokonala běh života vezdejšího léta Páně 1336.

7. Blahoslavená Prudencia, Augustiniánka Novokomská.

Prudencia, rodačka Milánská, přijala závoj v klášteře svaté Marty v rodném městě, odkad odeslána byla do kláštera Novokomského ¹⁾, aby tam vyučovala a řídila podřízené řeholnice. Úlohu svou výtečně vykonala. V klášteře zavedla vzornou kázeň a zbudovala nový kostel „Navštívení Panny Marie“. Po namáhavé a záslužné práci osmatřicetileté odebrala se na věčnost, aby přijala korunu odplaty nebeské, roku 1492.

Pro mnohé zázraky, kteréž činil Bůh na její přímluvu, kře-

¹⁾ Novum Comum, město v Insubrii, krajíně mezi Pádem, Addon, Tičinem a Alpami, jejíž hlavním městem bylo Mediolanum, nyní Milán.

stané od nepamětných časů důvěrně vzývají blahoslavenou Prudencii v rozličných chorobách, a slavně světí výroční její památku.

Slavnost Nanebevstoupení Páně.

Ve čtvrtek po neděli V. po Velikonoci.

Kristus, vykoupiv lidstvo smrtí Svou a Svým z mrtvých vstáním, dokonal založení Církve svaté na zemi vylitím Ducha Svatého na apoštoly. Než ale Duch Svatý sestoupiti mohl, musel Pán na nebe vstoupiti a na pravici Otcově vládu převzíti, ještě sám pravil: „Neodejdu-li, nepřijde Duch Svatý k vám.“ Jan 16, 7. Krom toho dříve musel doplněn býti počet apoštolů.

Vstalt vlastní Svou mocí z hrobu, zjevoval se apoštolům a po čtyřicet dnů ještě obcovał s nimi, mluvě o království Božím a uče je, co mají činiti a jak mají spravovati Církev. Skutkové apošt. 1, 3. Učil je, koho mají sobě bráti za náměstky a nástupce, jakými milostmi a dary mají utužovati věřící, a nařizoval jim věci podobné, kteréž napsány nebyly v Písmě svatém, které se však zachovaly nám v tradici čili v ústném podání. Z oněch řečí Páně čerpala Církev zevrubné poučení o svatých svátostech, pokud o nich není v Písmě Nového Zákona svědectví doslovných.

Když se Kristu Pánu blížila hodina odchodu k Otci, „přikázal učeníkům Svým, aby neodcházeli z Jerusalema, ale očekávali zaslíbení Otcova, vedlé něhož naplnění budou Duchem Svatým po nemnohých dnech.“ Skutk. apošt. 1, 4. 5. Také pojedl s nimi, aby tím očitěji osvědčil, že má skutečné tělo i po vzkříšení Svém. Konečně pak ještě jednou připomenul jim seslání Ducha Svatého řka: „Přijmětež moc Dncha Svatého přicházejícího na vás, a budete mi svědky v Jerusalemě a ve všem Judsku i v Samařsku, a až do končin země.“ Skutk. apošt. 1, 8.

Potom vyvedl Pán Ježíš učeníky Své do Bethanie. Tam odtud šel s nimi na horu Olivetskou, aby na témž místě vstoupil do nebeské slávy Své, kde se bylo započalo umučení Jeho. Luk. 24, 50. S hory Olivetské viděti jest přes Jerusalema na západ a na všechny strany. Tam Pán Ježíš zehna je učeníky

Své a veškeren svět, bral se od nich a nesen jest do nebe. Luk. 24, 51. Nezmizel najednou s očí jejich, nébrž znenáhla vznášel se vzhůru, a před učensky na Něj hledícími pozdvižen byl, až oblak vzal Jej s očí jejich. Skutk. apošt. 1, 9. Učenici tak dlouho viděli Pána na nebe vstupujícího, až přišel oblak, jenž nedopustil, aby pozírali, kterak vchází ve slávu Otcovu, k čemuž beztoho stačiti nemohou zrakové lidští.

Odešel, avšak duchovně a v nejsvětější Svátosti zůstává s námi až do skonání světa, Mat. 28, 20., kdy opět viditelně přijde, aby soudil živé i mrtvé, spravedlivé i hříšníky nekajicné, a vyvolence Své aby přijal k Sobě. Jan 14, 3. Mat. 24, 30. Odešel do odvěčné slávy Své u Boha Otce, aby i dle člověčenství zasedl na pravici Otcově a ujal vládu nad světem. Slávy té dostalo se Mu proto, že sám zmařil a zničil se smrtí výkupnou Filip. 2, 10.

Tenkráté otevřel bránu nebeskou i pro lidi, jimžto hříchem byla se zavřela, a uvedl vězně jaté a osvobozené, spravedlivé z předpekli, do slávy té. Efes. 4, 8. Až k trůnu samé Velebnosti Boží vznesla se přirozenost lidská skrze Krista; avšak přirozenost obrozená, oslavená a svatá. Ale hřích a nepravost nemůže povznesti se za Kristem vzhůru. Hřích a nepravost dolů táhne se dle tíže své. Kdo za Kristem chce, ten musí věci nebeských hledati. Kolos. 3, 1.

Vstoupil Pán do nebes, aby dokázal, že učení Jeho s nebe od Otce pochází; aby odplatu vzal za utrpení; aby připravil nám stánky v království Svém; Jan 14, 2; aby Ducha Svatého seslal, a u Otce jako Velekněz náš orodoval za nás. Žid. 7, 26. ¹⁾

„A když učenici hleděli na Něj, an jde do nebe: aj, dva muži v rouše bílém stáli vedle nich a řekli: Muži Galilejští, co stojíte, hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jak jste Ho viděli jdoucího do nebe.“ Skutk. apošt. 1, 10. 11. Anjelové radovali se při narození v Betlémě; anjelové přítomni byli při z mrtvých vstání; anjelové přítomni byli i při nanebevstoupení Krále svého. Anjelové nejen sami kochali se v oslavení Pána svého, ale byli posláni od

¹⁾ Sušilův překlad a výklad Nového Zákona, Skutky apoštolské kap. 1

Boba, aby napomennli učensky Páně, že opět přijde v téže slávě k soudu všeobecnému v den poslední.

Vyslechnuvše poselství anjelův, „učenci navrátili se do Jerusalema s hory, která slove Olivetská, a jest blízko Jerusalema vzdálí cesty dne sobotního,“ tedy asi čtvrt hodiny cesty, kterou židé v sobotu jíti směli procházkou toliko, nikoliv pak za obchodem. Skutk. apošt. 1, 12.

„A když vešli, vstoupili do večeřadla, kdež přebývali Petr a Jan, Jakob a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakob, syn Alfeův, Šimon Zelotes a Judas, bratr Jakobův. Ti všickni byli trvajíce jednomyslně na modlitbě s ženami i s Marií, Matkou Ježíšovou, a s bratřími (příbuznými) Jeho.“ Skutk. apošt. 1, 13, 14. Tam zařídil svatý Petr, hlava apoštolů a celé Církve, volbu svatého Matěje na místo zrádce Jidáše Iskariotského, aby plný byl počet dvanácti apoštolů; a za rozkazem Páně modlitbou ustavičnou připravovali se na příchod Ducha Svatého, který se udal desátého dne po nanebevstoupení Pána Ježíše. Nanebevstoupení Páně znázorňuje se v Církvi tím, že o slavnosti této při velké mši svaté naposledy se rozžehá a po přečtení evangelia se shasíná paškál, jenž znamená Krista Pána.

Dne 7. května.

I. Svatý Stanislav, biskup Krakovský, mučéník.

Svatý Stanislav narodil se roku 1030. v Štěpánově v Krakovsku, odkud má příjmi „Štěpánovský.“ Otec jeho jmenoval se Velislav, a matka Bogna. Stanislav vyučiv se na školách v Hnězdně, a dokonav své učení bohoslovecké i právnické v Paříži, vrátil se po sedmi letech do vlasti Polské, a vstoupil roku 1059. do stavu kněžského.

Po smrti rodičů svých rozdal Stanislav veliké jmění zděděné chudým, stal se kanovníkem při biskupském kostele Krakovském, a pak koadjutorem, pomocníkem, biskupa Lamberta Zuly, po jehož smrti roku 1071. zvolen byl za biskupa Krakovského.

Jako biskup vyznamenával se Stanislav nábožností, dobro-

činností, učeností a bezúhonným, svatým životem, tak že v největší vážnosti byl u všech spravedlivých krajanů, o jichžto časné i věčné blaho obětavě a horlivě pečoval. Ale právě touto horlivostí a svědomitostí v plnění povinností biskupských uvalil na sebe hněv Polského krále Boleslava II. Smělého, jenž mu zjednal i korunu mučnickou.

Boleslav II.¹⁾ nastoupil panování roku 1058., a proslavil se jako statečný válečník. Obnoviv značně podvrácenou moc říše Polské, dal se roku 1077. korunovati za krále Polského. Ale v národě svém zůstavil po sobě památku nečestnou. Žil tak zhýrale a pohoršlivě, že biskup Stanislav jej musel napomínati. Vida pak, že slova jeho zůstávají bez účinku, vzdaloval se dvoru královského, aby se nezdálo, jakoby mlčky schvaloval špatné řádění královo.

Ještě hůře zdivočil král Boleslav Smělý ve válkách. Jmenovitě pak zdržovav se podruhé dosti dlouho v Kyjevě Ruském, oddával se s Polskou šlechtou rozkošem křiklavým. Po svém návratu do vlasti vzbudil v národě Polském všeobecnou nevoli tím, že pro nepořádky za jeho nepřítomnosti v zemi nastalé ukrutně sobě počínal, a žalářem i smrtí trestal též osoby nevinné. Nebylo člověka v celém království, jenžby se byl odvážil napomenouti krále zlého. Jenom Stanislav, biskup Krakovský, do očí mu vytýkal jednání nelidské, vyobcoval jej nenapravitelného z Církve katolické, a zapověděl mu přístup do chrámu Páně. Král ihned pohrozil biskupovi pomstou. Dne 7. května 1079 skutečně s davem ozbrojencův přihnul se do kaply svatého Michaela na Skalce za Krakovem, kde biskup Stanislav sloužil mši svatou. Ozbrojenci dvakráte pohledem na svatého biskupa poděšení bázlivě couvli, bojíce se ruku vražednou na něj vztáhnouti. Tu pak král Boleslav Smělý sám vytasiv meč, vlastní rukou rozpoltil mu hlavu u oltáře. Kanovníci Krakovští pochovali tělo mučnickovo. Bůh oslavil jeho hrob mnohými zázraky, a tudíž prohlásil jej papež Innocenc IV. léta Páně 1254. za svatého v Církvi Boží.

Pro ohavný zločin svůj král Boleslav Smělý kletbou

¹⁾ Boleslav II. Smělý, král Polský, narodil se roku 1041. Byl synem Kazimíra I. a Marie Dobrohněvy, dcery Jaroslava knížete Ruského. Za manželku měl Věslavu, kněžnu Ruskou.

Církev a národa stíhaný musel trůn opustiti a do Uher prchnouti. Uherský král Vladislav, dozvědév se, co byl Boleslav Smělý spáchal, štítil a stranil se ho jako každý poctivý člověk. Nešťastný král vražedník odešel, a probuzeným svědomím trápen jsa potuloval se s dvěma psy po lesích jako druhý Kain, až pak našel útulek v klášteře Osajaském v Korutanech, kdež kajicně zemřel roku 1081. Náhrobek jeho posud zachoval se tam pode zdí chrámovou.

Svatý Stanislav jest patronem Polským. Zsvěcený svátek jeho slaví se dne 7. května. Vyobrazuje se v rouše biskupském s mečem v ruce.

Životopis jeho sepsal latinsky Jan Věňavita Dlugoš, nejznamenitější kronikář Polský XV. století, kanovník Hnězděnský a Krakovský, znamenitý diplomat i v Čechách známý, a Lvovský arcibiskup † roku 1480. Dlugošův „život svatého Stanislava, biskupa Krakovského,“ vydán byl roku 1511. v Krakově, a v překladu Polském roku 1865. v témž městě.

2. Svátý Benedikt (Beneš) II., papež.

Svatý Benedikt, rodem Říman, od mladosti sloužil v chrámě. měl velikou znalost Písma svatého a zkušenost v záležitostech církevních; byl nábožný, skromný, dobročinný k chudině; následoval na Stoliči apoštolské po Lvu II. († 8. července 683), a přijal svěcení dne 26. června 684. Jak mile za papeže zvolen byl, hned ujmál se Vilfrieda, biskupa Yorského vypuzeného ze sídla biskupského, a pečoval o to, aby Španělští biskupové uznali úchvaly šestého všeobecného sněmu církevního, což se stalo v Toledě roku 684. a 688. Ustanovil, aby každý nově zvolený papež vysvěcen byl bez potvrzení císařského, jehož sobě do té doby osvojovali císařové Byzantští. Císař Cařihradský, Konstantin IV. Pogonatus (Bradatý) v takové účtě měl papeže Benedikta II., že mu poslal kadeře svých synů Justiniana a Heraklia, což znamenalo dle obyčeje tehdejšího, že prohlásil papeže za otce jejich, jakoby je za syny vzal. Ač papež Benedikt II. jenom necelý rok byl nejvyšší hlavou Církve, přece mnoho kostelů a veřejných budov Římských obnovil a ozdobil. Svaté žil a svatě zemřel dne 7. května 685.

3. Ctihodný Jarloch, opat Premonstrát v Milevsku.

Jarloch (Gerlach) pocházel ze znamenitého rodu Českého, a byl blízkým příbuzným pána Jiříka z Milevska. Narodil se roku 1165. Už jako dvanáctiletý jinoch přišel do Premonstrátského kláštera Želivského, aby nabyl vzdělání vědeckého. V klášteře tom byl šťasten, a tudíž prosil opata Godešalka¹⁾, aby ho podrobil zkoušce a připustil k řeholným slibům. Stalo se. Jarloch nabyl nižších posvěcení a podjahanství, a stal se kaplanem čili obřadníkem opatovým, jenž jej brával i na úřední cesty své. Obcovav s učeným a velice nábožným Godešalkem, Jarloch čerstvě prospíval uměním a bázní Boží. Cestováním získal sobě vzácných zkušeností. Roku 1182. doprovázel Jarloch opata do Prahy k volbě biskupa Jindřicha, a roku 1183. do kláštera Kounického na Moravě, a Berneckého i Jarošského v Rakousích. Roku 1184. byl svědkem blažené smrti svého opata Godešalka na proboštství v Louňovicích. Prokázav mu poslední služby provázel tělo jeho ku pohřbu do Želiva.

Požehnání umírajícího opata: „Miluj okrasu domu Božského, a postav na odpor zeď pro dům Israelský,“ naznačovalo budoucí hodnost a činnost Jarlochovu. Téhož roku 1184. biskup Jindřich Břetislav vysvětil ho za jahna, a 1186 za kněze, ač mu bylo teprve 21 let. A již roku 1187. učinil ho pán Jiří z Milevska prvním opatem nového kláštera Premonstrátského v Milevsku.²⁾

Větší počet let požehnané činnosti Jarlochovy v Milevsku připadá v dobu velikého sporu mezi Církví a světskou mocí následkem přísných rozkazů papeže Řehoře VII. Jarloch „postavil na odpor zeď pro dům Israelský,“ a horlivě hájil svatá práva církevní. Dočkal se i konce sporu toho, an dne 2. července 1221 na hoře Šach (mezi Daticí a Studenou na Moravě) přítomen byl umluvě mezi mocí státní a církevní. Jestliť spolu podepsán mezi svědky duchovními na listině krále Přemysla Otakara I. v té záležitosti zhotovené.

Jarloch netoliko veliké služby prokázal řádu svatého

¹⁾ Ctihodný Godešalk, dne 18. února. — ²⁾ Milevsko, okresní město v kraji Tábořském. Opatský překrásný chrám doposud stojí.

Norberta svými dějinami téhož řádu a životopisem Godešalkovým, ale prodlouživ kroniku kanovníka Vincencia od roku 1167. do 1198., stal se nejdůležitějším domácím svědkem příběhů oněch let, bez něhož by byly mnohé důležité události v naší vlasti upadly v zapomenutí. Vzácný prvopis Jarlochův chová se v knihovně opatství Strahovského.

Opat Jarloch klidně v Pánu zesnul dne 7. května 1228. Jeho tělo pochováno bylo v klášterském chrámě blahoslavené Panny Marie v Milevsku. Za života i po smrti oslavil jej Bůh mnohými zázraky; proto od potomstva ctěn byl a jest jako muž svatý.

4. Svatý Albert (Aleš), rolník, Italian.

Ve vesnici Ogn a (Oňa) v okrese Bergamském v Itálii narodil se svatý Aleš (Albert), ale zemřel v městě Kremoně Lombardské, kde tělo jeho odpočívá v kostele svatého Matěje na zvláštním oltáři. Na výroční svátek jeho město věnuje na oltář ten dvě veliké svíce, a dává věno chudobným děvám.

Albert rodem z Ogn y, rolník, ve jménn Božím konal všelike práce své, z výtěžku požehnaného živil sebe i manželku svou, a štědře podporoval chudé, nemocné, vdovy, sirotky a příchozí cizince. Po mnohých létech pracných, a po mnohých poutích na místa posvátná šťastně v Pánu zesnul v Kremoně dne 7. května 1190. Pochován byl u přítomnosti svatého Homobona¹⁾, vzácného měšťana Kremonského, v kostele svatého Matěje.

Svatý Albert chudobně a pracně, ale nábožně vychován byl od rolnických rodičův v krajině hornaté. V neděli a ve svátek nikdy neobmeškal mši svatou a kázání. Mimo to čtával knihy nábožné a konal rozličné skutky milosrdné. Nemaje v manželství dítek, rozdával hojně almužny, pro kteréž choť jeho jej kárala. Ale Bůh obdařil jej mocí zázračnou, ježto manželku jeho přivedla k poznání svatosti manželovy. Na pouti do Říma, nemaje z čeho žíti, prací rukou svých vydělával sobě výživu, a ještě i žebrákům dával z výdělku svého. Ženci začasť viděli události zázračné, a v úctě měli jej, kteréhož dříve pro pilnou práci nenáviděli. V Římě uctil ostatky svatých mučovníků a v nemocnicích napomínal

¹⁾ Svatý Homobon dne 14. listopada.

nemocné k trpělivosti, k vyznání hříchův a k nápravě života. Vraceje se z Říma domů a nemaje u řeky Padu lodičky, rozprostřel plášť svůj, poželhal se křížem svatým, a dostal se na břeh protějšl. V Kremoně zhusta zval jej svatý Homobon k sobě, aby spolu rozmlouvali o spáse věčné. V městě tom za mnohých zázraků zemřel a pochován byl.

5. Blahoslavený Vilan, biskup Eugubijský.

V biskupském chrámě Eugubijském¹⁾ má zvláštní oltář a brob s tělem zachovalým svatý Vilan, biskup toho města, jehož dobroti-vost, mírnost a bezúhonnost hlásá nápis náhrobní.

V Eugubiu se narodil a nabyt od rodičův nábožného vychování. Od let dítčích zdrželivě žil, horlivě se modlil, zvláště pak Boha prosíval za pokoj a svornost mezi měšťany, a jim mnoho milostí u Boha vyžádal. Po nějakou dobu potrval v klášteře svatého kříže v obvodu biskupství Eugubijského, kde u dobrých mnichů ozdobil se rozmanitými ctnostmi. Po smrti biskupa Eugubijského Alberna roku 1206. pro svatost svou zvolen byl za jeho nástupce a došel potvrzení u papeže Innocence III. Chudé vřele miloval, jim hojné almužny dával, a brzo všeobecně otcem chudých a sirotků jmenován byl. Roku 1212. v Assisi s jinými pěti biskupy účastnil se slavného přenešení těla svatého Rufína, biskupa a mučeníka. Vilan s jinými šesti biskupy prohlašoval plnomocné odpustky pro kostel Porciunkula zvaný. V Eugubiu založil útulnu pro chudinu, z nížto později stal se klášter panenský. Roku 1226. zbudoval tam klášter Benediktinský, a o rok později klášter Klarisek. Jeho prosbou ze skály vyprýštil se pramen, kterýž doposud „pramenem svatého Vilana“ sluje. Pět a dvacet let byv dobrým pastýřem stáde Kristova, odešel ve svém sedmdesátém roce do ráje věčného dne 7. května léta Páně 1230. Tělo jeho pochováno jest v biskupském chrámě a požívá veliké úcty u všeho lidu.

¹⁾ Eugubbio, Gubbio, staré Iguvium, znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apennin v Itálii.

I. Zjevení svatého Michaela archanjela.

Mimo svátek svatého Michaela dne 29. září světí se v Církvi Páně dnes také „Zjevení svatého Michaela archanjela.“

Aby věřící vždycky na zřeteli měli ochránce celé Církve a každého věrného křesťana, z vůle Boží svatý Michael vícekrát lidem zjevil se.

Císař Konstantin Veliký (306—337) vystavěl v předměstí Cařihradském chrám, v němžto se mu zjevil svatý archanjel a o sobě pravil: „Já jsem Michael, vojevůdce Boha Hospodina, a ochránce víry křesťanské.“¹⁾ Toto zjevení jest hlavním předmětem dnešního svátku v Církvi Řecké.

V Církvi Římské pak jiné zjevení svatého Michaela bylo původem toho svátku.

Za času papeže Gelasia I. (od 1. března 492. do 19. listopada 496) zjevil se za trudných poměrů církevních svatý Michael v Apulii na vrchu hory Garganu v jeskyni biskupovi krajiny té za přítomnosti velikého zástupu lidu, připomenul jemu, že ono místo jest pod zvláštní ochranou jeho, a vyzval jej, aby tam Bohu ke cti svěťovala se památka jeho a všech anjelů Božích. Ješto pak jeskyně ta měla podobu chrámu, upravila se náležitě, aby se v ní konati mohly služby Boží. Místo ono napotom proslaveno bylo mnohými zázraky.

Také na jiných místech svědčí nádherní chrámové poutní o zjevení se svatého Michaela.

V hodinkách církevních zpívá se o svatém tomto archanjelu následná píseň:²⁾

Anjelů Svých věčná krásu,
lidstva Tvorce, lidstva Spáso,
Kriste, rač nás s nebešťany
ve Své blahé přijmout stany.

¹⁾ Sv. Nikefor lib. VII. cap. 50. — ²⁾ „Christe Sanctorum decus“ od Rabana Maura, proslulého arcibiskupa Mohuckého nar. r. 776 † 856. Sušilovy hymny církevní, 2. vydání str. 139.

Michael k nám přibud' jasný,
dones pokoj s nebe spasný,
pohřbi všechny vojny vzteklé
na vše věky v tmavém pekle.

Dejž to Otec nekonečný,
dej Syn s Duchem spoluvěčný,
Jimžto po všem světě stálá
ode všech se vzdávej chvála.

2. Svatý Aurelian, biskup Lemovický v Galii.

Lemovikum¹⁾ bývalo od prvopočátku biskupským městem v Akvitánii, zemi v jihozápadní Francii mezi řekou Garonnou a horami Pyrenejskými. Prvním biskupem byl svatý Marcial²⁾, kteréhož vrchní modláři, Aurelian a Ondřej, pro zvěstování učení Kristova dali zbičovati a do tmavého žaláře uvrhnouti. Svatého Marciala v žaláři ozářilo světlo nadpřirozené, dvěře k jeho modlitbě otevřely se, zemětřesením poděsilo se veškero město, Aurelian pak a Ondřej bleskem usmrčeni byli. To vidouce pohané přemnozí obrátili se na víru křesťanskou, zvláště když svatý Marcial berlou biskupskou obou mrtvých se dotkl a je obživil. Aurelian i Ondřej přidružili se k svatému Marcialovi, dali se od něho vyučiti, a přijavše křest svatý horlivě se modlili a postili.

Aureliana, učeného a statečného hlasatele slova Božího, jemuž Bůh propůjčil i dar zázraků, svatý Marcial ustanovil za nástupce svého.

Svatý Aurelian patnácte let požehnaně zastával úřad biskupský, klidně v Pánu zesnul, a pochován byl vedlé předchůdce svého, svatého Marciala.

Roku 1315. bylo těle svatého Aureliana v kostele svatého Cesatora za zdí městskou k veřejné účtě vystaveno a přeneseno do zvláštní kapličky věnované jmenu jeho.

¹⁾ Lemovicum, nyní Limoges (Limož). — ²⁾ Svatý Marcial dne 30. června.

3. Svatá Tharba, panna, mučenice Perská.

Do toho dne, co svatý arcibiskup v Seuleucii—Ktesifonu, Simeon, umučen byl, dne 17. dubna roku 341. ¹⁾, byl v platnosti Perského krále Sapura II. rozkaz, aby usmrcováni byli i křesťané neduchovní, neodřeknou-li se Krista. Od toho dne do Bílé neděle usmrceno bylo pro víru veliké množství křesťanů. Magové, Perští kněží a mudrci pohanští, horlivě po nich slídili, a mnozí dobrovolně dostavovali se, aby se nezdálo, jakoby se skrývali a zapírali Krista. Ani úředníci královští, jako nedávno dvořan Azades ²⁾, nebyli ušetřeni. Mučnická smrt milého komorníka toho tak zarmoutila krále Sapura, že napotom hlavně jen osoby stavu duchovního odsuzovati naporučil.

Toho času nebezpečně rozstonala se královna Perská. Židé, jimžto královna byla přízniva, popudili ji hanebnou pomluvou, že dvě sestry mučnicka Simeona jí přičarovaly nemoc tu z pomsty pro smrt bratrovu. Sestry křivě obžalované ihned byly polapeny, a se služebnou pannou uvězněny. Tharba nazývala se jedna sestra, která se byla Kristu ustavičným panenstvím zaslíbila. U ní pak žila druhá sestra, nábožná vdova, a služka panna.

Před soudnou stolicí dovodila Tharba jasně, že obžaloba křiva jest, řkouc: „Čarodějství máme my křesťané zrovna tak v opovržení jako modloslužbu. Na pomstu pro smrt bratrovu nemohly jsme ani pomyslit, ješto smrtí mučnickou přešel bratr biskup ze života pomíjivého do věčné radosti nebeské. Mimo to pak Písmo svaté každou pomstu zapovídá nám.“

Výslech se ukončil, a všechny tři odvedeny byly opět do žaláře. Tharba, panna překrásná, zaslíbila se jednomu ze soudcův, a ten jí vzkázal, žeby jí snadno vymohl svobodu, kdyby chtěla býti jeho manželkou. Tharba však dala mu říci: „Já jsem, chotí Ježíše Krista, Jemuž oddala jsem se na věky. Nelekám se smrti, kteráž mne uvede do lůna pokoje věčného k milovanému bratrovi.“

Králi zvěstovalo se, že křesťanky skutečně vinny jsou zločinem udaným. Král ale nevěřil a rozkázal, aby se dříve vyzvaly

¹⁾ Viz: dne 17. dubna. — ²⁾ Sv. Azades, dne 20. dubna.

by se klaněly slunci; a budou-li se klaněti, aby propuštěny byly. Křesťanky arciť nevolily tvor u vzdávati onu čest, kteráž náleží jedinému toliko Bohu. Magové křičeli: „Musejí zemřítí, poněvadž učarovaly královně!“ Když jim povoleno bylo, aby magové sami ustanovili způsob smrti, nařídili, aby křesťanky od hlavy byly pilou rozřezány, kusy jejich těl aby napíchly se na tyčky, a královna aby řadami těch tyček prošla. Tak prý nabude zdraví svého. Soud ten už byl vyřknut. Ale onen soudce přece ještě opětoval dřívější svůj návrh Tharbě, kteráž jej s opovržením zamítla a pravila: „Já ráda umru, abych dosáhla života věčného. Nevolím zachovati život zemský a pozbyti život věčný.“

Ukrutná smrt pak vykonala se.

4. Svatý Desiderát (Ždan), biskup Bourgeský (Buržský) v Galii.

Bourges (Burž), nyní hlavní město departementu Cherského ve Francii, (u Římanů Avaricum civitas Biturigum), honosí se mnohými biskupy svatými, z nichžto Desiderát má svátek svůj dnes. Za panování Chlotara I., od roku 511. krále Soissonsského, a od roku 558. do 561. pána celé Francké říše, Desiderius, Deodat a Desiderát, synové vzácného velmože Augina a matky Agie, nabyvše nábožného vychování domácího, vynakládali statky své ve prospěch chudých, poutníků a mnichů. V domě jejich zaznívalo jenom čtení svatých evangelíí, spisův apoštolských a prorockých.

Nejstarší z nich, Desiderius, stal se mnichem a mučeníkem pro Krista. Deodat, pokladník královský, pro své ctnosti křesťanské usmrcen byl od závistníků na modlitbách nočních. Desiderát, tajemník a kancléř královský, muž krásný, výmluvný a ctnostný, stal se miláčkem dvoru králova. I napomínal krále, aby miloval Krista Vykupitele, bez Něhož nikdo nemůže spravedlivě panovati; aby se považoval za společníka a nikoli za pána národů podmaněných; aby hranice říše své hájil a pokoj Církvi zabezpečil; aby bludy a nepravosti odstraňoval, kláštery, nemocnice a chudobince stavěl. Desiderát sám, ač dvořan, žil jako mnich modle se, postě se a každému dobře čině; rád obcoval s těmi, jenž měli víru pravou, bludařům však vyhýbal se.

Po smrti svatého Arkadia zvolen byl Desiderát za biskupa

Bourgeského. Neohroženě káral a napomínal krále i knížata, nedada se mýliti ani pochlebováním, ani hrozbami. K jeho modlitbě dal Bůh hojný dešť zemi suchem vypráhlé. Mlynáři v neděli pracujícímu a proto od Boha potrestanému, když se kál, ruku uzdravil, a mnoho jiných zázraků konal. Putoval do Říma, aby uctil hroby apoštolské, a navrátiv se opět bedlivě zastával úřad svůj. Tu pak dostavila se nemoc. Svatý Desiderát svolal a napomenul duchovenstvo, a jak byl předpověděl, v devátém roce biskupování svého dne 8. května v neděli odevzdal Bohu duši ctnostmi ozdobenou léta Páně 550.

5. Svatý Agathius, setník, mučeník Cařihradský.

Manželům Řeckým narodil se v Kapadocii, kde se byli usadili, syn Agathius, který za let dospělých vstoupil do služby vojenské. Byl povýšen za setníka. Vida pak, že někteří spoluvojínové pro Krista umučení byli od Boha oslaveni, roztoužil se po koruně mučenické. Jak mile Maximian, spolucísar Dioklecianův, vydal zákony protikřesťanské, vyšetřoval plukovník Firmus vojíny, aby poznal jejich smýšlení náboženské. Někteří z bázně zapřeli víru a obětovali modlám. Setník Agathius ale neohroženě vyznal, že jest a zůstane křesťanem. Ješto se nedal ani sliby ani hrozbami zvíklati, byl spoután a do Perinthu¹⁾ k veliteli Bibianovi odveden.

Bibian: „Která jest jméno tvé?“ — Agathius: „Nejmilejší jest mi jméno křesťan po Kristu. Lidé mi říkají Agathius.“ — Bibian: „Jak můžeš se jmenovati „dobrým“²⁾, an skutečně jsi „zlý“, poněvadž nezachovááš zákony císařské, jak mi plukovník Firmus píše?“ — Agathius: „Právě proto mohu „dobrým“ slouti, že neklaním se modlám.“ — Bibian: „Pomni na muky a obětuj modlám, jejichž pomocí císařové panují, a nespolehej se na člověka ukřižovaného!“ — Agathius: „Císařové nepanují přispěním model, ale z moci propůjčené od Boha nejmilostivějšího. Pán Ježíš jest od věčnosti Bůh, a stal se člově-

¹⁾ Perinthus, jinak Heraklea, město na Bílém moři v Thracii, v nynější Rumelii. Nyní sluje město to Erekli a má 3000 obyvatelů. —

²⁾ Agathos, slovo řecké, značí jazykem naším „dobrý.“

kem k vůli člověčenstvu, aby nás z poroby ďáblovy vykoupil.“ — Bibian: „Proč netrestá Bůh Kristus císaře Jemu se protivící?“ — Agathius: „Z toho poznej Jeho dobrotivost. Kristus shovívá, aby se ctitelové zloduchů poznali a k Němu obrátili. Kdyby pohaný po zásluze hned potrestal, zahynuli byste na věky. Kdo přece v modloslužbě setrvá, zahyne vinou svou; kdo však Boha Krista pozná a se napraví, oslaven bude.“ — Bibian: „Řeč tvá moudrá jest; ale k rozkazu císařskému obětuj bohům, aby's nebyl mučen. Pro mladost a důstojnost tvou měl jsem s tebou strpení.“ — Agathius: „Jsem křesťan; modlám obětovati nebudu; zde jest tělo mé; nalož s ním jak libo, ale ke hříchu nedám se přinutiti ani tebou, ani ďáblem.“

Velitel Bibian dal svatého vyznavače přivázati a strašně mrskati. Agathius modlil se: „Bože Kriste, neopouštěj mne!“ — Bibian sám nemohl se déle dívati na rozedrané tělo mučenskovo. Dal jej odvázati a ptal se ho: „Budeš-li nyní obětovati bohům?“ — Agathius odvětil: „Nebudu; ale hotov jsem pro Krista snášeti sebe větší muky. Čím ukrutněji mne dáš mučiti, tím větší milost zjednáš mi u Boha.“

Bibian rozkázal, aby Agathius byl do nejhlubšího žaláře odveden a těžkými řetězy spoután. Agathius velebil Boha trvaje sedm dnů v žaláři. Zatím doporučil Flackin, císařský náměstek Thracký, aby Bibian do Byzancie¹⁾ přišel a setník Agathia s sebou vzal. Agathius těžkými řetězy spoutaný byl spolu s jinými vězny z Perinthu do Byzancie veden, hladem trápen a od nevlídných žoldnéřů pohaněn. Měl za to, že bolestnou cestou tou zahyne; proto prosil průvodce, aby se mu chvilku pomodlití dali. I prosil Boha, aby jej sílil a dal mu strašné muky přetrpěti a mučeníctví šťastně dokončiti. Za té modlitby průvodcové slyšeli hlas: „Agathi, buď silný a zmužilý!“ Žoldnéři i spoluvězňové ulekli se, a někteří z nich klekajíce prosili svatého Agathia, aby je vyučoval ve víře křesťanské. Agathius ochotně vyhověl žádosti jejich. Uvěřili v Krista Boha, a víra jejich upevnila se, když na příštím noclehu spatřili anjely v obleku rytířském, jenž

¹⁾ Byzancia osada na břehu Černého moře roku 658. před Kristem založená, po Konstantinu císaři Římském roku 330. po Kristu „Konstantinopolis“ nazvaná. Nám Slovanům sluje Cařihrad.

rozprávěli se svatým mučeniskem. Vidění to opětovalo se i v Byzancii, kde Agathius byl zase do žaláře nejhoršího uvržen. Sám žalářník přesvědčil se a známým svým vypravoval o zjevení anjelském.

Sedmého dne Agathia přivedli k soudci Bibianovi, jenž, vida jej zdravého a veselého, domníval se, jakoby žalářník byl mu poskytoval pomoci. Proto tupil a dal žalářníka mrskati. Nadarmo hájil žalářník nevinu svou a dovolával se svědectví ostatních vězňů o návštěvách anjelských v žaláři. Agathius usmívaje se pravil Bibianovi: „Má síla pochází s nebe od Krista, jenž věrné služby Svě uzdravuje pouhým slovem.“ — Pro tu řeč byl Agathius nemilosrdně v ústa bit, tak že mu zuby vytloukli. Potom opět zmrskaný odveden byl k císařskému náměstku Flaccinovi.

Pohan Flaccin měl manželku křesťanku, jížto byl slíbil, že křesťany nebude dlouho mučiti. I dal Agathia uvězniti, ale řetězů sprostiti. Po pěti dnech, když byl zápisy o Agathiovi přečetl, pokáral Bibiana, že důstojníka vojenského tak dlouho a tak nelidsky mučil. Rozkázal, aby Agathius za městem byl stát, poněvadž křesťanem jest a nezachovává zákonů císařských.

Agathius plesal radostí, a děkoval Bohu za milost takovou. Na popravišti pokleknuv na kolena velebil Boha trojjediného a přijal smrtnou ránu dne 8. května.

6. Blahoslavený Anjel, mnich Kamaldulenský, mučeník.

Blahoslavený Anjel de Massaccio¹⁾, znamenitý kazatel kněz řádu Kamaldulenského, „perla mezi mnichy,“ jak hlásá nápis náhrobní,²⁾ ohnivě a s prospěchem velikým řečnil proti bludům v jeho krajině se rozežírajícím; proto zuřivci někteří zavraždili jej roku 1458. Ješto pak Bůh osvědčoval svatost jeho zjevnýmiázraky, vystavěli a jménem blahoslaveného Anjela vyznačili kostel od kláštera Masačského na míli cesty vzdálený, v němž tělo světcovo odpočívá pod oltářem hlavním.

¹⁾ Massaccio (Masačo) městys v provincii Ankonské v Italii. — ²⁾ Gemma monachorum arca jacet Angelus ista.“

Zakladatelem řádu Kamaldulenského jest svatý Romuald, jehož výroční památka slaví se dne 7. února.

Dne 9. května.

I. Svatá Benigna (Dobrotivá, Dobravka), panna a mučenice.

V družině svaté Voršily, dcery Britského (Anglického) knížete Deonata ¹⁾, nalézala se mezi pannami nejčelnějšími také svatá Benigna, jazykem naším svatá Dobrotivá, svatá Dobravka, z jiného knížecího rodu Anglického.

Svatá Dobrotivá byla čelná a přední panna ve sboru panen svaté Voršily; neboť životopiscové kladou ji před samou svatou Kordulou.

Z Kolína nad Rýnem, kdežto svatá Dobrotivá se svými spolumučenicemi pochována byla, přeneslo se ctihodné tělo její do Říma, odkud darem dostalo se naší milé vlasti České.

Léta Páně 1320. meškal v Římě Oldřich III. Zajíc, pravnuke Oldřicha I. Zajíce z Valdeku ²⁾, svobodných umění a filosofie doktor Pařížský, děkan kapitoly Svato-Vítské v Praze. Tento učený a nábožný hodnostář církevní a slovutný velmož Český, obdržel v Římě tělo svaté panny a mučenice Benigny, Dobrotivé, a schránku s ostatky jiných světcův. Oldřich III. odkázal oboje po smrti své roku 1326. klášteru řeholníkův svatého Augustina, čili bratrům řeholníkům řádu Augustiniánův, jimžto přízní a láskou nakloněni byli šlechtití potomci vznešeného zakladatele Oldřicha I. Zajíce na Val-

¹⁾ Sv. Voršila dne 21. října. — ²⁾ Oldřich I., slavný potomek převzácné panské rodiny České, kterýž první z rodu Buzických, potomků Buzových, nazýval se „Zajícem“, vystavěl hrad Valdek u Hořovic v Čechách, a založil roku 1263. na blízku od Valdeku ležící klášter „Augustinský“ na Ostrově. Oldřich I. Zajíc byl také purkrabím Pražským. Zemřel roku 1271. — Po něm seděl Oldřich II. Zajíc na Valdeku, jehož syn Vilém I. Zajíc, nejvyšší maršálek království Českého, hrdina na slovo vzatý, zemřel roku 1319. — Jeho starší syn Oldřich III. byl děkanem kapitoly Pražské, zemřel 1326.

deku. Slavní velmožové z rodu toho Českého učinili klášteru „na Ostrově“ mnoho odkazů, a někteří z nich stali se i členy řeholného toho řádu.

Poklad klášterníkům na „Ostrově“ nad zlato vzácnější, darované tělo svaté Dobrotivé a ostatky jiných světcův, přenešen byl o slavnosti Nanebevstoupení Páně roku 1327. do kláštera, a uctivě umístil se mezi kostelem větším a menším ve zvláštní upravené kaple za přítomnosti nesčetných zástupů z daleka široka.

Jméno svaté Benigny, po česku svaté Dobrotivé, svaté Dobravky, brzo tak zdomácnělo, že od té doby klášter Ostrovský nazýval se „klášterem blahoslavené Panny Marie a svaté Dobrotivé,“ nyní pak sluje vůbec toliko „klášterem svaté Dobrotivé.“

Z té doby, kdy tělo svaté Dobrotivé do kláštera Ostrovského přenešeno bylo, pochází také ctihodná socha této světice Boží. Socha představující svatou Dobrotivou vyznačena jest mnohými zázraky a do té chvíle chová se v náležitě největší uctivosti. Dřevěná socha ta věru vzbuzuje k pobožnosti a k pokoře. Světice Dobrotivá stojí majíc oči sklopeny. Vlasy jí splývají po šíji. Ruce má před sebou dolů složeny, a drží v nich palmové listy na znamení mučnického vítězství. Uprostřed prsou sochy jest dutina, v nížto bývala uložena schránka s posvátnými kostmi.

Do kostela svaté Dobrotivé přicházelo každoročně v den převezení těla světice Benigny veliké množství nábožných křesťanů. Za tou příčinou Svatý Otec, papež Bonifác IX., propůjčil dne 16. dubna 1401. chrámu tomu pro oktáv výroční slavnosti svaté Dobrotivé zvláštní odpustky, čímž arcíť znamenitě rozšířila se pověst a úcta svaté Dobrotivé.

Léta Páně 1421. klášter svaté Dobrotivé byl Žižkou vypálen a zničen. Avšak největší poklad, tělo svaté Dobrotivé, pečliví mniši Augustiniáni v čas přenesli do bezpečného hradu Valdeku. Tou měrou tělo světice Dobrotivé zachránilo se, ač řeholníci všickni do jednoho povražděni byli v klášteře.

Za dob následných pokusili se řeholníci opět o to, aby se usadili v klášteře svém: avšak nemohli se udržeti a odešli. Dříve

však, nežli se odstěhovali, roku 1493., převor Mauric ostatky svaté Dobrotivé ukryl na bezpečném místě v kostelní zdi za hlavním oltářem.

Ač pak klášter opuštěn a napolo zbořen byl, přece nepřestával lid nábožný putovati k posvátnému chrámu tomu, zvláště o slavnosti Nanebevstoupení Páně. Poutnické průvody rozhojnily se tím více, když se roznesla zpráva o zázračné události se sochou svaté Dobrotivé. — Dvakráte měla socha cti-hodná k rozkazu pánů Zajíců, jenž byli hlavní sídlo své přeložili na Hazmburk, odvezena býti, jednou na Hazmburk, podruhé do Budyně; ale pokaždé cestou ztratila se z vozu, a octnula se neporušená na svém starém místě v klášteře.

Ostatky svaté Dobrotivé roku 1677., kdy řeholníci znova osadili klášter svůj, nalezly se v úkrytu bezpečném, a byly uloženy ve zvláštním výklenku kaply svaté Dobrotivé.

Knihy klášterní obsahují svědectví o mnohých zázracích, které se tam staly na přímluvu svaté panny a mučenice Dobrotivé mocí Božskou, tak že účta k této světici doposud shromažďuje veliké množství nábožných poutníků v kostele nazvaném její jménem, zvláště o výroční pouti svaté Dobrotivé, která se za našich časů koná v neděli po slavnosti Nanebevstoupení Páně, v neděli VI. po Velikonoci.¹⁾

Chvalozpěv o svaté Dobrotivé.²⁾

Přemilostná Dobrotivá,
laskavě všem přivětivá,
nastokrát buď pozdravena
panno líbezného jmena.

Vzácného ty dcera rodu
vyhnula se's zlému svodu,
panno sličná, vážná, čistá,
Chotěm zvolila jsi Krista.

¹⁾ Duchovní správu zastávají u Svaté Dobrotivé kněží Augustiniáni, důst. p. Marcell Alois Hnízdo, převor a osobní farář, a důst. p. Method Leonhard Mühlstein, kterýž ku prosbě mé přechoťně podal mi důkladnou zprávu o svaté Dobrotivé. — ²⁾ Dle písně složené roku 1710. převorem Valentinem Waidnerem.

Voršilino družstvo skvělé
mívalo tě rádo v čele;
statečností s nimi mužnou
vycedila's krev svou různou.

Vroucně tebe velebíme,
i tvůj obraz vděčně ctíme,
kterýž Pán Bůh milostivý
velikými poctil divy.

Ctíme tvoje drahé tělo,
ježto Kristu krvácelo;
v oběť dala's ráda sebe,
za to dáno tobě nebe.

Mučenici, pannu stroj
korunou Pán v ráji dvojí;
pros, ať Bůh nám hříchův dluhy
smaže pro tvé pro zásluhy.

Vyžádej nám milost Boží,
ať se naše ctnota množí;
dobrotivě na nás shledni
za hodinky za poslední. Amen.

2. Svatý Řehoř Nazianzský, biskup Cařihradský, učitel církevní, příjmím Theologus, Bohoslovec.

Čtvrté století dalo Církvi v Kapadocii v Malé Asii tři výtečné muže: Basileje Velkého, Řehoře Nysenského a Řehoře Nazianzského, jehož svátek slaví se dne 9. května. Všichni tři byli upřímní přátelé. Řehoř Nazianzský má jméno své dle městečka Nazianz, kdežto jeho otec Řehoř byl biskupem. Řehoř Nazianzský narodil se roku 330. v Arianzu, vesnici Kapadocijské. Jeho matka Nona byla horlivou křesťankou a vzornou hospodyní, jak ji Šalomoun král líčí. Řehoř Nazianzský měl také sestru Gorgonii¹⁾ a mladšího bratra Cesaria.

¹⁾ Svatá Gorgonia dne 9. prosince.

Matka Nona má velikou zásluhu o důkladné vychování všech dětí, zvláště pak Řehoře Nazianského. Onť záhy již obíral se čtením Písma svatého, vzdaloval se světa, byl na sebe velice přísný, a zvláště pilen byl čistoty a cudnosti, „neposkvrněného sebe ostříhaje od tohoto světa“ dle slov svatého apoštola Jakoba 1, 27.

Základního učení dostalo se mu v hlavním městě Kapadocie, v Cesarii, řečnictví učil se v Palestině, a konečného vzdělání svého nabyl v Alexandrii u slovného rhetora (řečníka) Thespesia. V Alexandrii osobně poznal svatého Athanasia, ježž po všechen život svůj měl u veliké uctivosti. Potom odebral se ještě na slavné vysoké školy v Athénách, kdežto sešel se s princem Julianem, napotomním císařem „Odpadlíkem“ od víry svaté, a sprátelil se trvale s krajanem svým Basilijem Velikým. Oba dva společně učili se řečnictví, mluvnici, matematice, filosofii, hudbě a lékařství; oba dva, ač byli odevšad pohanstvím obklopeni a úctou k pohanským učitelům svým proniknutí, přece zůstali horlivými křesťany „neposkvrněny sebe ostříhající od tohoto světa.“ Mělit jenom dvě vycházky: ku svým učitelům a do kostela, ač Řehoř toho času ještě nebyl přijal křest svatý. Basilij odešel z Athén roku 355., Řehoř pak roku 356., a setkal se v Konstantinopoli se svým bratrem Cesariem, jenž se byl zatím slovným lékařem stal, a s ním navrátil se do otčiny, kde Řehoř přijal křest svatý. Od té chvíle žil Řehoř v domě rodičů svých tuhému a zbožnému životu se oddávaje, jeho bratr Cesarius pak odebral se opět do Konstantinopole, kde si ho císař Konstancius zvolil za svého lékaře.

Zatím jeho přítel Basilij s několika soudruhy v Pontu žil jako mnich a poustevník. Řehoř brzo přidal se k němu, aby společně s ním trávil život nábožný na modlitbách, v duchovním rozjímání a ruční práci.

Roku 361. navrátil se Řehoř do Nazianzu k otci svému biskupu, jenž jej na kněžství vysvětil. Na krátkou dobu pak odebral se opět do samoty v Pontu, a přišel roku 362. zase do Nazianzu, aby staříckého otce svého podporoval v úřadě biskupském. Na Boží hod Velikonoční měl první kázání. Toho času byl už Julian císařem a odpadlíkem od víry svaté. Bratr Řehořův, Cesarius,

nedal se svést ani domluvami císaře Juliana, jehož lékařem byl, s pravé cesty do bludův protikřesťanských, ale raději odešel ode dvora císařského. Císař Julian zlobil se sice vida takovou obou bratří horlivost a stálost ve víře, ale přece o nich učinil výrok tenkrát proslavený: „Ó šťastný otec, ó šťastní synové!“

Po smrti císaře Juliana roku 370. stal se Basilij nástupcem biskupa Cesarejského, Eusebia, a vysvětil přítele svého Řehoře za biskupa Sasimského. Avšak Řehoř znamená odpor Anthima, metropolity Tyanského, jenž jako Basilij Sasimu ku svému obvodu počítal, nikdy nedosedl na biskupský stolec Sasimský, nébrž odebral se do milé poustevny své, až pak ku prosbě otce svého stal se jeho pomocníkem (koadjutorem) v Nazianzu, avšak s tou výslovnou výminkou, aby nemusel býti jeho nástupcem na stolci biskupském.

Toho času za panování císaře Valensa s otcem svým a se svatým Basilijem Řehoř statečně hájil pravou víru křesťansko-katolickou proti arianským bludařům.

Několik roků před tím smrtí pozbyl Řehoř svého bratra Cesaria a sestru Gorgonii roku 369. Roku 374. umřel také jeho otec téměř stoletý, a za několik měsíců po něm i matka Nona. Pohřební řeč, kterouž Řehoř činil nad rakví otce svého jazykem řeckým, jest práce převýtečná.

Po nějaký čas zastával Řehoř biskupský úřad v Nazianzu. Když pak dlouho nevolili nového biskupa, odešel do Seleucie, aby biskupy donutil k obsazení biskupského prestolu Nazianzského. Tam však zastihla jej nová rána smrtí přítele svatého Basilije roku 397. Svou bolest nad ztrátou tou vyjádřil Řehoř těmi slovy: „Nemám více ani Basilia, ani Cesaria, ani duchovního, ani tělesného bratra.“

Ze Seleucie povolán byl Řehoř do Konstantinopole. Katolíci Konstantinopolští za císaře Valensa odstoupiti museli všechny chrámy své Arianům. Počet katolíků zmenšil se velice. Za panování Graciana a jeho spoluvladaře Theodosia počali znova doufati a proto zatoužili po vůdci důmyslném, a prosili Řehoře, aby se jich ujal. Po dlouhém zdráhání se přišel Řehoř roku 379. do Konstantinopole, a převzal řízení obce katolické; za biskupa zvoliti se ale nedal. Zprvu musel služby Boží

konati v domě svého příbuzného. Ale brzy obec katolická rozmnožila se, a z kaply soukromé povstal slavný chrám „Anastasia“ t. j. chrám „vzkříšení“, zvaný, poněvadž pravá víra v Konstantinopoli dlouho utlačovaná k novému životu vzkříšena jest byla. Znamenity byly jeho řeči vůbec, zvláště pak jeho patero kázání o Božství Syna a Ducha Svatého. Avšak čím horlivěji hájil pravou víru, tím více potupy a nebezpečí sypalo se na něj od bludařů, kteříž i bezživotí jeho hledali. Řehoř šťastně vyváznuv z nebezpečí před soudem odpustil nepřátelům svým.

Svatý Jeroným a jiní učenci přicházeli do Konstantinopole, aby slyšeli jeho výklady Písma svatého. Mnohou prací a velikými útrapami seslaben na těle chtěl opět odebrati se do své poustevny. Avšak když katolíci jej prosili, aby je neopouštěl, zůstal s nimi.

Dne 24. prosince roku 380. přišel císař Theodosius do Konstantinopole, a rozkázal Arianům, aby všecky kostely v hlavním městě a kostelní jmění katolíkům navrátili, a chtěl Řehoře k doléhavým prosbám katolíkův učiniti biskupem Konstantinopolským. Řehoř nechtěl důstojnost tu převzítí ale kázal u přítomnosti dvoru císařského bez obalu s největší neohrožeností jako všem jiným stavům, tak že i nepřátelé jeho měli ho u veliké vážnosti.

Církevní sněm v Konstantinopoli roku 381. prohlásil Řehoře za biskupa Konstantinopolského. Nyní teprvé vyhověl Řehoř prosbám biskupův a císaře, a byl slavně uveden v úřad biskupský. Když pak později Egypťští a Macedonští biskupové na sněm se dostavili, a proti jeho volbě se vzpouzeli, namítajíce, že Řehoř jako biskup Sasimský nemůže býti biskupem Konstantinopolským: ihned vzdal se důstojenství toho, k čemuž císař velmi nerad přivolil. Řehoř rozloučil se ve slavném velechrámu sv. Žofie u přítomnosti všech biskupů sněmu-jících překrásnou řečí s obcí Konstantinopolskou, a odešel napřed do Nazianzu, a odtud na otcovský statek v Arianzu. Musel však později zase zastávati uprázdněné biskupství Nazianské, aby se tam bludaři (Apollinaristé) nezahníždili, a když vedlé jeho přání Eulalius roku 383. zvolen byl za biskupa Nazianského, odebral se Řehoř opět do Arianzu, kdežto poslední léta svého

života ztrávil v tuhých postech, na modlitbách a pracech spisovatelských. Řehoř klidně a činně trávil stáří své v stínu těch stromů, kteréž byl sázel a pěstoval za svého mládí. Svými listy i toho času ještě působil požehnaně ku blahu Církve, své otčiny a mnohých jednotlivců.

Roku 390. zesnul svatě v Pánu maje 60 let věku svého. Jeho kosti dal císař Konstantin Porfyrogenitus později přenesti do Konstantinopole, odkud však za časů napotomných rozděleny a odeslány byly do Říma a do Benátek, kde se doposud v uctivosti chovají. Jeho spisové: kázání, listy a básně vydávají svědectví o veliké učenosti a zbožnosti.

Největším, ba jediným přáním svatého Řehoře Nazianského byl tichý, výhradně toliko Bohu věnovaný život, „aby neposkvrněného sebe ostříhal od tohoto světa.“ Avšak Bůh několikrát ze samoty milé povolal jej, a povstavil na svícen, aby slovem i příkladem svítil bližním. Úlohu tu svatý Řehoř, ač sláb a často churav, za pomoci Boží skvěle vykonal, a při tom přece neposkvrněna sebe zachoval od tohoto světa, nedada nikdy a nikterak svěsti se jeho v nadami a rozkošemi. Kdykoliv jej obce křesťanské žádaly míti svým biskupem, on z pokory a skromnosti odporoval žádosti té. Stav se přece proti vůli své napřed biskupem Sasimským, později pak patriarchou Konstantinopolským (Cařihradským), nepřestal i v tomto důstojenství přísně žíti, jen Bohu samému sloužiti, o blahu svých svěřenců pracovati a neposkvrněna sebe ostříhati od tohoto světa. Když pak jako biskup Sasimský, a později jako patriarcha Konstantinopolský potkal se u některých s odporem: milerád vzdal se vysokého důstojenství, aby v odloučenosti ode světa Bohu sloužil a lidstvu prospíval dobrým příkladem a výtečnými spisy, kteréž mu zjednaly u potomstva jméno „bohovědce“¹⁾.

Za jeho příkladem i my vždy a ve všem vynasnažujeme se, abychom se neposkvrněny ostříhali od tohoto světa,

¹⁾ Nejhlavnější spisové svatého Řehoře Nazianského jsou: Listy věroučné a mravoučné mistrně psané. Šedesát a čtyry básně. Spis proti Julianu Odpadlíku a čtvero řečí o bohovědě, v nichžto skvěle psal o rozdílu mezi učením arianským a katolickým. Nejnovější vydání ve dvou foliantech opatřil Caillau v Paříži roku 1840.

kteřž veškerými radostmi a poklady svými dokonale a trvale nemůže oblažiti nás. Pro Boha stvoření, vykoupení a posvěcení jsme; Bohu tedy každý ve svém stavu a povolání věrně a svědomitě sloužiti musíme, abychom v podvečer života svého přijati byli do Jeho království nebeského.

3. Svatý Hermas, učeník svatého Pavla.

Svatý apoštol Pavel ve svém listu k Římanům 16, 14. mimo jiné pozdravuje Hermu. Z toho vidno, že Hermas byl vynikajícím členem křesťanské obce Římské. Určitějších zpráv písemných o něm nemáme. Origenes, Eusebius a svatý Jeroným píší, že tento Hermas za jich doby považován byl za spisovatele knihy řečené „Pastýř“, kteráž byla u veliké vážnosti u křesťanů, a dochovala se až na naše věky. Jiní mají za skladatele knihy té Hermu, bratra papeže Pia I, jenž o sto let později žil. Jiným podobá se, že svatý Hermas apoštolský „Pastýře“ řecky sepsal, Hermas, či vlastně Hermes, bratr Piův, pak důležitou knihu tu do latiny přeložil. Věc ta doposud mezi učenci na vahách jest. Památka svatého Hermy Paulova světí se v Římě dne 9. května.

4. Svatá Luminosa, panna Pavijská.

Honorátu, svou mladší sestru, svatý Epifanius, biskup Pavijský¹⁾, dal na vychování a ustálení ve vědách nebeských Luminose, panně vynikající svatostí podivuhodnou; její slovem a příkladem dozrála i Honoráta ve světici²⁾. Za vpádu nepřátelského roku 476. obě světice zajaté svatý Epifanius s přemnohými ženami vysvobodil. Dokonavši slavný život pochována byla Luminosa jako světice. Tělo její odpočívá nyní v kostele svatého Epifania u řeholných kanovníků v Pavii.

5. Svatý Blažej (Beatus), biskup Švýcarský, a jeho jahen Achat.

Nynější Švýcarsko za dob předkřesťanských bylo vlastí Helvetův, udatného Celtického kmene. Helvetové bydleli ve

¹⁾ Svatý Epifanius dne 21. ledna — ²⁾ Svatá Honoráta dne 11. ledna.

dvanácti ohražených městech a asi ve 400 vesnicích. Od 58. roku před Kristem náležela země Helvetů ke Galii (Francii). Římané zaváděli tam svou správu a své mravy, zakládajíce osady Římské: Noviodunum (nyní Nijon), Augusta Rauracorum, Vindonissa a Aventicum, jež bylo hlavním městem zkvétající země za prvního století křesťanského, kdy v zemi té působil svatý biskup Beat (Blažej) s jahnem Achatem.

Za času apoštolského jinoch vzácný v Britanii (Anglii), Sveton, poznal víru Kristovu, opustil bohatství, rodiče i vlast, a odešel do ciziny, aby sobě vyhledal některého apoštolského muže. Sešel se s Barnabou¹⁾, kterýž jej vyučil, pokřestil a Beatem (Blažejem) nazval. Od svatého Barnaby odebral se Blažej do Antiochie k svatému Petrovi, jenž jej na kněžství posvětil a do země Helvetů vypravil, přiděliv mu jahna Achata za pomocníka. Helvetové podívali se jeho smělosti, když jim mluvil o pošetilosti modloslužby pohanské, ale poznavše jeho pokoru, statečnost, bezúhonný život, nezištnost a obětavou úslužnost, ochotně naslouchali novému učení a dávali se pokřestiti. Dle ústního podání svatý Petr sám vysvětil Beata za biskupa se sídlem ve Vindonisse. Z města toho konal svatý Beat cesty apoštolské po celé zemi, nemaje ničeho než hrubý šat na těle a knihu. Za postu tuhého blásl slovo Boží, čtával a modlíval se. O svého společníka Achata pečoval jako otec, a živil sebe i jej z práce rukou svých, pletením košů z proutí a rákosí. Bodré obyvatelstvo Interlakenské²⁾ prosívalo jej, aby často a dlouho býval mezi nimi.

Po mnoholeté požehnané činnosti roztoužil se svatý Beat po samotě, v nížto by výhradně toliko Bohu sloužil a na šťastnou smrt se připravoval. K tomu konci vyhlídnul sobě jeskyni v horách nad dědinou nyní Interlaken zvanou, z nížto dříve modlitbou a znamením svatého kříže navždy vypudil dravou zvěř. Tam ubytoval se s jahnem Achatem. Živil se zelinami a kořínky lesními, studená skála byla mu lůžkem. Denně obětoval mši svatou za svěřence své a za veškeru Církev Boží. Oltář jeho po mnoho věků v jeskyni té ukazoval se.

¹⁾ Svatý Barnabáš dne 11. června. — ²⁾ Interlaken nazývá se nyní ves Švýcarská na konci Lanterbrunského údolí mezi Brienzským a Thunským jezerem v Bernsku, kde z bývalého kláštera stala se útulna pro chudinu.

Doživ se devadesátého roku svého povolal Blažej k sobě křesťany, povzbudil je ku zbožnosti a ctnosti, rozloučil se s nimi a s milým společníkem Achatem, poručil Bohu duši svou a blaženě skonal dne 9. května okolo roku 112.

Achat u přítomnosti velikých zástupů pochoval tělo biskupa Blažeje u jeskyně. Bůh oslavil hrob jeho mnohými zázraky. Za nastalého rozkolu náboženského rodina katolická ostatky svatého Beata vyzdvihla a uschránila, aby zneuctěny nebyly od jinověrců. Roku 1545. Rudolf Haas, člen rady Lucernské, seznámil se s rodinou tou v městě Thunu v kantonu Bernském, a vyžádal sobě částku ostatkův svatého Beata, které se až do roztržky náboženské ve Švýcarsku nalézaly v kaple svatého Beata, nyní pak v uctivosti se chovají ve farním kostele Lucernském.

6. Blahoslavený Mikuláš Albergati, kardinal, arcibiskup v Bologně.

Mikuláš Albergati, mnich řádu Kartusiánského, od roku 1417. kardinál a biskup v Bologně, byl vyslancem papeže Eugenia IV. na církevním sněmu Basilejském, ve Ferrare a ve Florencii. Také u dvoru Německého, Francouzského a Anglického byl jednatelem papežským. Život svůj bezúhonný, činný a záslužný dokončil roku 1444.

Neděle VI. po Velikonoci.

Jan 15, 26. 27. — 16, 1—4.

V řeči veliké, kterouž mluvil Pán Ježíš apoštolům za poslední večeře Velikonoční před umučením Svým, předpověděl jim mnohostrannou působnost Ducha Svatého a všecko to, co na ně čeká. I dnešní část řeči té jest téhož obsahu, neboť řekl Pán učeníkům Svým: „Když přijde Utěšitel, kteréhož já pošlu vám od Otce, Ducha pravdy, kterýž od Otce pochází, Tenť svědectví vydávati bude o mně; i vy svědectví vydávati budete, neboť od počátku se mnou jste.“ Jan 15, 26. 27.

Duch Svatý vydával a vydává svědectví o Kristu; i apoštolové vydávali a vydávají svědectví o Ném.

Tímto dvojitým svědectvím, vniterným svědectvím Ducha Svatého, a zevnějšíм svědectvím apoštolů, světu osvědčuje se Božství osoby Kristovy a Božská povaha Jeho učení. Duch Svatý ve světě a v dějinách světa prokrestuje cestu Kristu Ježíši a samospasnému učení Jeho, ničí všecken odpor proti Němu, ukazuje nicotu odporu toho, především pak upravuje srdce člověkovu pro Krista. Tak vydává Duch Svatý vniterné svědectví o Kristu.

Svatí apoštolové pak vydávali a vydávají zevnější svědectví o Kristu. Oni svědčili jako očití svědkové o osobě, o dívech a o učení Páně. Svědectví svatých apoštolů má velikou váhu do sebe, poněvadž oni všecky věci spatřovali a slyšeli hned od počátku veřejného vystoupení Kristova. Svědectví apoštolů působením Ducha Svatého získalo a nabylo povahy nadpřirozené a neomylné, ještě Duch Svatý výroky jejich posvěcoval a jim propůjčoval moci oživné, posvětné a soudné. Tím stalo se, že apoštolským hlásáním učení Kristova přemožen byl svět, že ustoupiti musela nevěra víře, pohanská modloslužba právě bohuslužbě křesťanské, nepravost ctnosti.

Svatí apoštolové doposud vydávají svědectví o Kristu, an svědectví jejich od pokolení do pokolení přenášší se a neustále zaznívá v Církvi svaté. Tudíž pravá Církev Kristova právem sluje Církvi „apoštolskou.“

Při opověděném odchodu Páně s tohoto světa k Otci nebeskému na útěchu apoštolům byla jistota, že Duch Svatý bude je osvěcovati, poučovati a slyti, když budou svědectví vydávati o Kristu. Avšak při vydávání svědectví o Kristu očekávala je krutá a zuřivá pronásledování, kteráž jim Pán Ježíš vícekrát předpověděl, aby se jimi nedali v pochybenství uvesti a ve víře zviklati. Proto i tentokrát pravil k nim: „Toto mluvil jsem vám, abyste se nehoršili.“ A hned jim některá z těch pronásledování zejména vypočítal řka: „Ven ze škol vyženou vás;“ to jest: ze svých sbornic a společenstev náboženských vyloučí a vyobcují vás, ale na tom nepřestávajíce budou vyhledávati i bezživotí vašeho: „Přichází hodina že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, žeby tím službu prokázal Bohu.“ Jan 16, 1. 2. I tato předpověď Kristova vyplnila se. Dábel, kníže tohoto světa, tak oslepil židy i pohany, že tito i oni, křesťany všelijakými mukami trýzníce a usmrcující, domnívali se, žeby tím vůli Božskou konali a Bohu sloužili. Židé ve sbornicích svých křesťany proklínali, jak dosvědčuje svatý Justin

a svázané přiváděli je jako rouhače na sond. Skutk. apošt. 7, 2. Židé Církve pronásledovali a hubili. Galat. 1, 13. Pohané pak měli za to, že křesťané urážejí domnělé bohy jejich, a proto že musí býti vyhlazeni. Bylť to svrchovaný stupeň šílenosti, když se lidé domnívali, že uctívají Boha lásky prolitím nevinné krve, a Boha pravdy zabíjením svědků pravdy.

Příčinu zaslepenosti té vyjádřil Pán Ježíš jasnými slovy: „A to učiní vám, protože neznají ani Otce ani mne.“ Jan 16, 3. Tedy neznabožství, neznání věčného Boha Otce, a spolu také neznání onoho poměru, v němžto stojí Syn Boží k Otci věčnému, jakož i neznání příčiny, pro kterou Bůh Otec Syna Božího na svět poslal, jest příčinou, pro kterouž svět pronásledoval apoštoly. Kdyby svět byl měl jasnou známost všeho toho, nebylby pronásledoval apoštoly a křesťany první, ale bylby se k nim přivínil celým srdcem.

Vyjadřiv Pán Ježíš apoštolům příčinu útrap nastávajících, udal jim také hned, proč jim objevil věci ty protivné: „Toto mluvil jsem vám, abyste, když přijde hodina, rozpomenuli se na to, že já jsem pověděl vám.“ Jan 16, 4. Upamatováním tím měli se apoštolové sílit ve víře, až by se na ně hrnulo předpověděné pronásledování. Vědouce svatí apoštolové, že ta pronásledování vševědoucím Pánem byla jim předpověděna, a že tedy nepotkala je náhodou: nemohli pohoršení bráti ze svízeli svých, ale museli jimi tím více utužovati se ve víře v Božství Kristovo.

Následkem všeho toho statečně vydávali svatí apoštolové svědectví o Kristu netoliko živým slovem a písmem, ale také rekovnou trpělivostí v protivenstvích, v mukách a ve smrti. Takovou měrou pak rozšířili Církev Kristovu po mnohých zemích, aby jejich nástupcové v úřadě apoštolském postupem časův uvedli do ní i všechny ostatní národy světa.

I my jsme údové té pravé Církve Kristovy, mimo kterouž není spásy. Buďmež údy živými! Nebuďmež údy hniječím; a mrtvými na svou hanbu, na svou škodu i záhubu! Vydávejmež i my svědectví o Kristu, zmužile vyznávajíce Jeho učení a svědomitě zachovávajíce Jeho svatá přikázání, bychom se účastnými stali oslavy nebeské, kteréž sobě zasloužili svatí apoštolové ve věčném království Kristově.

I. Svatý Antonín, arcibiskup ve Florencii.

Světec tento jmenoval se Antonius, ale pro malou postavu říkáno mu také Antoninus. Byl postavou maličký, ale učeností a svatostí veliký. Narodil se ve Florencii¹⁾ roku 1389. z rodičův převrácených. Liboval sobě už jako chlapeček v pobožnostech, a vstoupil v šestnáctém roce věku svého do řádu svatého Dominika. Zahálce vypověděl ustavičnou válku. Po kratičkém spánku na holé zemi věnoval ostatní část noci modlitbě, čtení nebo sepisování knih. Přemohl-li jej spánek, opřel hlavu o zeď, aby po malém zdřímnutí opět pokračoval v práci své. Masa krom nemoci nikdy nejídal. Na těle vždy nosil žíněný šat (vřece), a panictví zachoval po všechem život svůj. Poněvadž sám horlivě zachovával všeliké předpisy klášterní, a způsobem laskavým i řeholníky bratry ku svědomitému zachovávaní pravidel těch přivodil: získal sobě všeobecnou důvěru a vážnost tou měrou, že, sotva na kněžství vysvěcen byv, do několika klášterů po sobě poslán byl za převora, představeného. Ve všech klášterích obnovil tužší kázeň, což se mu s pomocí Boží výborně dařilo, an lahodná slova svá dotvrzoval vlastním příkladem. Vedle přemnohých starostí svých jako pravý Dominikán zastával také úřad kazatelský s prospěchem pozeňnaným a podivuhodným.

Nábožný mnich Antonín vynikal neobyčejnou moudrostí a bystrým zrakem v nejtěžších otázkách a případech týkajících se práva církevního; proto jej začasťte povolávali do papežské rady v Římě. Papež Eugen IV. ustanovil jej za papežského bohoslovce na církevním sněmu Florentinském roku 1414., kdežto vydatně účastnil se všech porad a učených rozmluv mezi Řeky a Latiníky.

Po ukončeném sněmu tom opět horlivě pracoval o zdokonalení klášterův, kteréž osobně navštěvoval, až pak roku 1446. papež Eugen IV. jej zvolil za arcibiskupa ve Florencii. Avšak bylo k tomu potřebí nejprísunějšího rozkazu papežova, aby pokorný mnich Antonín na sebe vzal tuto velikou důstojnost.

¹⁾ Florencia, druhdy sídlo velkovévody Toskánského, do nedávna hlavní město království Italského, rozkládá se v rozkošném úvalu na obou stranách řeky Arno. Italiani nazývají Florencii „La bella“ t. j. krásná; jinak také říká se městu tomu „Moderní Athény.“

Přijav biskupské posvěcení a byv uveden do velechrámu svého, nikterak nepřestal býti mnichem pokorným. Zůstal i v paláci arcibiskupském věren chudobě apoštolské, a všeliké příjmy své vynakládal na podpory nuzným a chudým a na zřízení ústavů dobročinných, z nichžto „ústav svatého Martina“ doposud živí a všemi potřebami zaopatřuje přes šest set rodin chudobných. Také jako arcibiskup každou neděli a každý svátek hlásal s kazatelnou slovo Boží, a mimo všechny jiné práce úřední trávil mnoho hodin denních i nočních na modlitbách. Kromě povinných hodinek kněžských říkal každodenně hodinky k Panně Marii, a modlil se sedmero kajících žalmů. Žaltář za mrtvé modlil se dvakráte do téhodne, a kdykoli nastal den postní, přeříkal celý žaltář.

Ještě více však proslavil se svatý arcibiskup Antonín svou požehnanou činností v řízení svědomí lidského. Tvrdošíjní a zarytí hříšníci byli jeho mocným slovem a příkladem napraveni a na cestu ctnostnou přivedeni. Z blízka i z daleka přicházeli k němu lidé, aby sobě vyžádali moudré rady a poučení; proto všeobecně nazýván byl „Antonínem rádcem“. Sám papež Eugen IV., když se rozstonal, povolal jej k sobě do Říma, aby se mu vyzpovídal, od něho svátosti přijal a v jeho náručí šťastně skončil roku 1447.

Roku následného 1448. osvědčil se arcibiskup Antonín býti pravým otcem městu Florencii a celé diecesi. Vypukl hrozný mor, jehož kořistí stali se tisíce. Arcibiskup nehrozil se patrného nebezpečí, ale osobně onemocnělým přisluhoval svátostmi a všemi potřebami opatroval je, dáváje všemu duchovenstvu nejkrásnější příklad dobrého pastýře duší lidských. Mnoho Dominikánů a jiných kněží umíralo v povolání svém, svatý arcibiskup však při zdraví zachován byl.

Po ráně morové následoval hlad, a tu opět svatý Antonín vyhledával nešťastné; pomáhal jim štědre ze svého, a u bohatců jim vyprošoval hojné podpory. Největší pomoc však ku prosbě svatého arcibiskupa přicházela od papeže Mikuláše V. z Říma, tak že přemnozí působením svého arcipastýře zachováni byli při zdraví a na živě.

Podobnou dobročinností otcovskou vyznamenal se svatý Antonín roku 1453., kdy nastalo hrozné zemětřesení, kte-

rymí sesula se celá čtvrť města Florencie. Svatý arcibiskup za neštěstí toho pomáhal kde a jak mohl, ale také v kázáních svých důrazně napomínal obyvatelstvo Florentinské, aby se na pokání dalo a celým srdcem k Bohu se obrátilo.

Konečně nastal 70. rok jeho požehnaného života a odchod s tohoto světa. Připraviv se dokonale na cestu do věčnosti, za posledních okamžiků svých ještě několikráte opakoval slova, která za živobytí přecasto mívával na jazyku: „Bohu sloužiti jest panovati“. Dne 2. května léta Páně 1459. povolal jej Hospodin Bůh do radosti nebeské.

Papež Adrian VI. roku 1523. prohlásil jej za živa i po smrti mnohými zázraky od Boha oslaveného v Církvi Páně za svatého. Jeho výroční svátek světí se dne 10. května.

Svatý Antonín zbudoval sobě nehynoucí pomník netoliko svými ctnostmi, ale také svými spisy potomstvu zůstavenými. Sebrané spisy jeho v osmi velikých svazcích vydali Mamachi a Remedelli ve Florencii roku 1741., z nichžto nejhlavnější jsou: „Trest zpovědní“ (Summa confessionalis), „Trest bohovědy“ (Summa theologica) a „Trest dějepisná“ (Summa historialis).

2. Svatý Primus, kněz, Marek, jahen, Jason a Celian, mučeníci Terstští.

Za vlády Římského císaře Hadriana (117—138) jak jinde tak i v Terstě¹⁾ křesťané museli utíkat i v jeskyních skrývat se. Kněz Primus a jahen Marek nepřestávali veřejně vyznávat víru svou. Pohané udali je u císařského náměstka Artasia, kterýž hned kázal oba přivesti. Artasius: „Starče, proč hlásáš Boha Krista a snižuješ bohy naše?“ — Primus: „Arcí! Bohové vaši ničím nejsou! Bůh na nebesích jest.“ — Artasius: „Tak-li před námi mluvíš, kterak mluvíš jinde!“ I dal oba bít i páliť. Marek: „Poznej Krista, Těšitele a Pomocníka našeho!“ — Artasius: „Nebudete-li obětovati Joviši, Merkuriovi, Herkulovi, Junoně, Minervě, Apolovi a jiným, rozdrťm údy těla vašeho.“ —

¹⁾ Terst, ital. Trieste, něm. Triest, důležité obchodní město při moři Adriatském, za časův Hadriánových s Istrií připojen byl k říši Římské. Ze 60.000 obyvatelů jest třetina Slovinců, něco Němců a Řeků, ostatní Italové.

Marek: „Jupiter byl vždy nepřítelem cudnosti. Na ostatních též nic božského neshledávám.“ — Artasius: „A ty, starče, co tomu říkáš?“ — Primus: „Jak můj jahen mluvil, smýšlím i já. Jeden jestiž Duch Svátý, který mluví ústy našimi.“ — Artasius dal jim žhavou síru liti do úst. Zástup, vida, že neškodí síra mučenskům, volal: „Veliký jest Bůh křesťanův!“ — Artasius nařídil, aby 82 lidí, jenž to volali, byli vyvedeni a bití. Z nich Jason a Celian pod kyji odevzdali duši Bohu Kristu. Prima a Marka pak za městem usmrtili mečem. Za noci křesťané pochováli těla všech čtyř svatých mučovníků.

3. Svatý Isidor, rolník, Španěl.

Svatý Isidor narodil se v Madridě.¹⁾ Jeho chudobní, ale velice nábožní rodiče vstúpili synáčkovi svému Isidorovi rozumným poučováním a dobrým příkladem ošklivost ke každému hříchu a lásku k Bohu. Pro velikou chudobu nemohli dát Isidora ve škole vyučiti, ale sami dali mu jadrné mravní vzdělání a ctnostné vychování. Čemu se nenaučil z dobrých knih, to mu bylo bohatě nahrazeno darem Ducha Svatého, jehož hodným býti se prokázal upřímnou prostomyslností a pokorou.

Dobré, v duchu křesťanském sepsané knihy jsou důležitým prostředkem ku vzdělání ducha člověka, ale každému člověku nezdatně potřebny nejsou. Svatý Irenej píše o celých národech, jenž v Jesu Krista věřili a vzornými křesťany vykázáti se mohli, ačkoliv ani čísti, ani psáti neuměli. Bývaliž nábožní svatí poustevníci, kteří žádné jiné abecedy neznali, leč abecedu pokory a lásky k Bohu a k bližnímu. Podobně i svatý Isidor nechodil sice do žádné školy, ale od rodičů svých výborně byv vyučen ve svaté víře, ochotně a horlivě užil každé příležitosti, kdykoli a kdekoli mohl slyšeti slovo Boží. Každé kázání působilo na něj tím více, čím ryzejší a vroucnější byla jeho touha po učení svatém. Zbožnou modlitbou, horlivým rozjímáním a pozorným slyšením slova Božího zasloužil sobě, že se na něm vyplnilo předpovědění Páně: „Duch Svátý naučí vás všeliké pravdě.“ Jan 16, 13. Bez učení školního měl větší znalost nejsvětější vůle

¹⁾ Madrid od roku 1560. hlavní a sídelní město království Španělského.

Boží, a tudíž i lepší vzdělanost, než mnozí, jenž byli množství škol prodělali a na sta knih přečtli. Nepopíratelným toho důkazem byly ctnosti, jimiž skvěl se svatý Isidor.

Každou křivdu učiněnou snášel trpělivostí neobyčejnou. Ke každému, i k ubližitelům svým, jevil velikou mírnost, lahodnost, přívětivost a smířlivost. Jeho laskavost a úslužnost i ve věcech sebe nepatrnějších ke všem lidem byla podivu hodna. Isidor stal se vítězem nade všemi vášněmi a náruživostmi, což ovšem jest neklamným důkazem pravé vzdělanosti. Veškeren jeho život z kořene vyvracíje liché výmluvy těch, kteříž o sobě praví, že pro zevnější zaměstnání stavu a povolání svého nemají kdy modliti se a pobožnost svou vykonávati. Isidorovi byla každá práce úkonem náboženským, poněvadž ji podnikal s úmyslem kajícím a přesvědčen byl, že konaje jakoukoli práci, koná svatou vůli Božskou. Čím těžší a namáhavější práce, tím mu byla milejší. Při orání ruka jeho řídila pluh, ale duše jeho obcovala s Bohem a se svatými duchy nebeskými. Při práci buď oplakával své a všech lidí křehkosti a hříchy, anebo toužebně vzdychal po nebi. Svou horlivostí na modlitbách, svou vznešenou pokorou a ustavičným zapíráním sebe dospěl k takové svatosti, že učiněn jest předmětem obdivu v celém Španělsku.

Za mládeneckého věku svého přišel do služby k šlechtici v Madridě, jehož jméno bylo Jan Vergas, aby mu pole osíval, a najmutý statek zlepšil. Isidor zůstal po mnoho roků ve službě té, a právem mohl říci pánu svému, co byl druhdy Jakob řekl Labanovi uci svému: „Ty víš, jak jsem sloužil tobě, a jak veliké v rukou mých stalo se jmění tvé; málo jsi měl prvé, než jsem přišel k tobě, a nyní bohatým učiněn jsi, a požehnal tobě Hospodin ku příchodu mému.“ I. Mojž. 30, 29. 30.

Šlechtic Jan Vergas skutečně také velice vážil sobě věrného služebníka Isidora. Nakládáť s ním jako s bratrem, pamětliv jsa na výrok moudrého Siracha 33, 31. „Máš-li čeledína věrného, važ si ho jako duše své, a jako s bratrem nakládej s ním.“ Dovolilť mu pán, aby každého dne chodil na služby Boží. Dovolení toho svatý Isidor nikdy nezneužil. Každého jitra časné vstával, aby dokonale vyhověl jak pobožnosti své, tak i povinností služby.

Isidor, maje lásku k chudým a nuzným, podporoval je dle možnosti, a věnoval jim část ze mzdy své.

Ve službě té vstoupil Isidor do stavu manželského, a vštípil manželce, Marii Toribii¹⁾, to samé zbožné smýšlení, jímžto byl sám oživen, tak že i ona jako Isidor zaskvěla se ctnostmi. Manželka Isidorova svatě zemřela roku 1175., a roku 1697. byla papežem Inocencem XII. slavně za svatou prohlášena.

Isidor už pět roků před manželkou léta Páně 1170. v Pánu zesnul. Předpověděv poslední svou hodinu, přijal svaté svátosti s takovou nábožností, že všickni přítomní byli k slzám pohnuti. Byl 60 roků stár.

Jeho svatost osvědčil Bůh mnohými zázraky. Proto čtyřicet let po smrti neporušené tělo jeho ze hřbitova obecného přeneslo se do kostela svatého Ondřeje, a později do kaply biskupské.

Ze všech zázraků, jenž se staly na přímlovu svatého Isidora, jeden stůj zde. Král Filip III. zpáteční cestou z Lisabonu v Kasarubiu tak nebezpečně onemocněl, že lékaři pochybovali o jeho pozdravení. K jeho žádosti přineseny byly ostatky svatého Isidora v průvodu duchovenstva, královského dvoru a lidu z Madridu do přibytku nemocného knížete. Jak mile vykročili s ostatky svatými z kostela, ostala krále zimnice. Když pak k němu přineseny byly, úplně zdrav učiněn jest.

Roku 1619. ku prosbě téhož krále Filipa III. prohlásil papež Pavel V. Isidora za blahoslaveného, a k žádosti krále Filipa IV. dne 22. března 1622. za svatého; ale prohlášení to oznámil teprve papež Benedikt XIII. slavnou bulou světu katolickému.

Památka svatého Isidora slaví se ve Španělsích dne 15. května, u nás dne 10. května.

V životě svatého Isidora rolníka patrně spatřujeme věci dvě; předně že důležitý jest základ křesťanského vychování dítek, jež budují nábožní a svědomití rodičové; a za druhé, že Duch Svatý Božské dary Svě dává každému a všeliké pravdě vyučuje každého, kdož ve víře nezvratné slovo Boží horlivě slyší, a vytrvale prosí za osvěcení Ducha Svatého. Svatý Isidor

¹⁾ Blah. Maria Toribia, dne 15. května.

rolník, kterýž pro chudobu rodičů svých učení školního účastným nebyl, svou dychtivostí po slovu Božím a působením Ducha Svatého dospěl k úplnému poznání pravdy svaté, k životu ctnostnému a svatému. Jeho příklad hlasitě mluví k nám všechněm, zvláště k vám otcům a matkám, k vám rodičům křesťanským. Pozor na vychování dítek za dnů zlých!

4. Svatí Gordian a Epimach, mučníci.

Sudí Gordian, k němuž přiveden za panování císaře Juliana Odpadlíka kněz Január, aby odsouzen byl pro Krista, byl od něho víře křesťanské vyučen, přijal křest svatý spolu s manželkou svou a s jinými padesáti třemi pohany příbuznými v Římě.

Náměstník císařský, Apronian, zvěděv o tom, Januaria kázal od něho odvesti, a jej, Gordiana soudce, řetězy spoutaného povolal k sobě. Poněvadž pak Gordian od víry v Krista Boha nedal se odvrátiti, byl nemilosrdně zbičován a mečem stát. Jeho tělo, před chrámem Apolovým psům předhozené, křesťané v noci pochovali na hřbitově u silnice Latinské v tom hrobě, ve kterémž už dříve pochováno bylo tělo svatého Epimacha, mučníka Alexandrijského.

Epimach byl v Alexandrii pro Krista dlouho žalařován a konečně za živa upálen, a tak oslaven mučnickou korunou.

5. Svatí Alfius, Filadelfus, Cyrin, Onesim a Erasmus (Erasim), mučníci.

Svatý Alfius, Filadelf a Cyrin, synové Vitalia, přednosta městského, byli rodem Baskové¹⁾ Přijavše od přesvatého muže Onesima učení Kristovo a křest, horlivě blásali víru svatou za panování císaře Decia (249—251). Pohané polapili a do Říma odvedli je s Onesimem, Erasmem a čtyřiceti jinými křesťany. Za nepřítomnosti císaře válčícího s Goty u Du-

¹⁾ Baskové, praobyvatelé nynější severní části provincie Navarrské a krajiny Basků ve Španělsch, a západní části departementů Nižších Pyrené ve Francii. Baskové, udatní bojovníci, doposud zachovali svou řeč a národnost; jsou vesměs katolíci.

naje, plnomocný vladař Valerian je vyšetřoval, a pro statečné vyznání Krista Boha rozmanitě trýzniti dal. Konečně Onesim pod ohromným kamenem duši vypustil, Erasim a čtyřicet společníků pod mečem dobojovali, Alfius, Filadelf a Cyrin pak byli odvedeni do Sicilie, kde císařský náměstek Tertyl všemožně k odpadnutí přemlouval, přeukrutně mučil a domučil svaté vyznavače.

6. Svati Kalepod, kněz, Palmác, Simplicius, Felix a Blanda, mučeníci Římsí.

Za času papeže Kalista I. (217—222) Kalepod, horlivý kněz Římský, byl původcem, že několik vzácných pohanů i s rodinami na víru křesťanskou obrátilo se; on pak spolu s nimi podstoupil smrt mučnickou. Byl stat, a tělo jeho městem vlečeno a do Tibery vrženo, odkud ho starostlivý papež Kalist I. vytáhnouti, a počestně pochovati dal na hřbitově u silnice Aureliovy, což i papeži zjednálo korunu mučnickou.¹⁾ Papež Kalist I. po mučnické smrti své pochován byl vedlé svatého Kalepodia. Ostatky obou po čase přenešeny byly do Mariánského kostela za Tiberou.

Spolu s Kalepodiem mečem dosáhl koruny mučnické Palmácius, konsul, s chotí svou a syny svými; Simplicius, senator, s manželkou a osmi členy rodiny; Felix s manželkou Blandou a mnoho jiných. Hlavy svatých mučníků rozvěšeny byly po městě na výstrahu křesťanům.

7. Svatá Solongia, panna, mučnice Francouzská.

Ve farním kostele S. Soulange (Svatá Sulanz čili Solongia) v arcibiskupském obvodu Bourgeském (Buržském) ve Francii, odpočívá tělo svaté Solongie, k němuž přicházejí pro veliké zázraky každoročně velicí zástupové poutníkův.

V okolí města Biturigův, nynějšího Bourgesu, za století devátého žila vzácná, krásná a nábožná panna Solongia. Od mladosti vyhýbala se obyčejným zábavám malicherným, a když

¹⁾ Sv. Kalist I. dne 14. října.

dorůstala, zasněžila Bohu panenství své. Svatost její osvědčil Bůh propůjčeným darem zázrakův. Nicméně přece ucházel se o ni mladý velmož, kterýž, nemoha ji přemluvit, aby se provdala za něj, násilně ji na koně před sebou posadil a unesl. Poděšená panna, vidouc panenství svoje v nebezpečí, užila chvíle příhodné, vyrvala se násilníkovi z ruky, když se kůň brodil potokem, a seskočila. Rozhněvaný jezdec tasil meč svůj a usmrtil Solongii, jižto byla milejší smrt nežli ztráta nevinnosti. Umírajíc vyslovila nejsladší jméno Ježíš.

8. Blahoslavená Blažena (Beatrix), panna, Benediktinka Padovská.

Blažena, sestra markraběte Azzona Estenského IX., teta blahoslavené Blaženy Estenské¹⁾, slečna přesličná a všemi ctnostmi zdobená, záhy odvrátila se od slávy a radosti zemské a oddala se výhradně toliko Bohu. Nadarmo ji v úmyslu tom zviklati hodlal bratr doličováním blaženého manželství. Moudrá panna vyvrátila každou námitku, usadila se u kostelíčka svatého Jana Křestitele na kopci Jemula²⁾ zvaném, a tam s jinými zbožnými pannami věrně sloužila Bohu. Kolem ní shromažďovaly se vznešené panny z blízka i z daleka a zvolily sobě za abatyši sestru Desideratu. Pod její správou Blažena žila jako anjel, jsouc milovaným vzorem všech ctností ostatním sestrám jeptiškám. Bůh povolal dvacetiletou dokonalou služebnici Svou do ráje nebeského dne 10. května 1226. Tělo blahoslavenky v kamenné rakvi pochováno bylo v témž kostele, kdežto doposud v náležité všeobecné úctě chová se pro veliké zásluhy a zázraky, jimiž Bůh oslavil i celou Itálii.

Jména prvních desíti společnic blahoslavené Blaženy jsou: Imiza (Desiderata), Juliana, Inida, Alena, Tenka, Ermelina, Benasuta, Beata (Božena), Palma a Ota.

9. Job, prorok, vzor nábožnosti a trpělivosti.

V zemi Hus, rozprostírající se jihovýchodně od Judey mezi Idumeou a pustou Arabií, žil velmož Job, který zabýval se roz-

¹⁾ Blahoslavená Blažena dne 18. ledna. — ²⁾ Jemula s klášteřem v okolí Padovy (Paduy), u starých Patavium, město v Benátsku Italském; odtud sluje „pannou Padovskou.“

sáhlym dobytčářstvím a rolnictvím jako arciovcové Abraham, Isak a Jakob. Prorok Ezechiel 14, 14. 20. nazývá Joba mužem spravedlivým, a Tobiaš 2, 12. příkladem trpělivosti, pro kterouž jej svatý apoštol Jakob 5, 11. blahoslaví. Jobova spravedlnost, trpělivost a odevzdanost do vůle Boží vypisuje se v knize Starozákonné mající jméno Job, při jejíž čtení dlužno na zřeteli míti rozdíl mezi dokonalostí Starozákonnou a dokonalostí Novozákonnou, a celek důkladné knihy té, aby různá slova a různé věty neurážely a nemýlily čtenáře. Obsah knihy Job jest následný. Job oplýval štěstím, bohatstvím a vážností; při tom skvěl se mimořádnou nábožností a bohabojností, kterouž hodným stal se zalíbení a požehnání Božího. Bůh pak způsobem hrozným zkoušel ctnost jeho. Job pozbyl všechno jmění, své děti a konečně i zdraví. Vlastní manželka za těch poměrů strašných posmívala se jeho důvěře v Boha, a tré přátel vytýkalo mu, že musí býti hříšníkem tajným, poněvadž Hospodin tak tuze trestá jej.

Spravedlivý Job znaje nevinu svou dovedl jim, že nezřídka lidé zlí a rouhači mívají štěstí a cíť nestálé, na lidi ctnostné pak že nejvyšší moudrý Bůh dopouští utrpení, aby je zkoušel a ve ctnosti utvrdil. Job vyslovil svou bezvýminečnou oddanost řízení Božímu, a Bůh na důkaz milosti Své a jeho nevinnosti navrátil mu zdraví, dal mu dvakrát větší požehnání, než byl prvé měl a ztratil, a přidal mu ještě 140 let.

Památný a slavný jest výrok Jobův za největšího neštěstí. Sabejští pobili mu služebníky, zajali a odehnali stáda jeho; blesk zahubil mu ovce a usmrtil pastýře; Chaldejští mečem povraždili čeledíny jemu a vzali mu velbloudy; vítr prudký rozbořil dům a synové i dcery jeho přišli o život; a hle, Job roztrhl roncho své, padl na zem, klaněl se Bohu a zvolal: „Nahý vyšel jsem ze života matky své a nahý zase navrátím se. Hospodin dal, Hospodin vzal, jak se Hospodinu líbilo, tak se i stalo; budiž požehnáno jméno Hospodinovo.“ Job 1, 21.

I. Svatý Mamert, arcibiskup Vienneský, původce křížových dnů.

Svatý Mamert byl nástupcem Simplicia na arcibiskupském stolci v městě Vienně na řece Rhodanu v Galii, v nynější Francii. Mamert biskupoval za druhé polovice pátého století, a vyznačoval se velikou učeností a svatostí, kterouž Bůh oslavil darem divů a zázraků.

Svatý Mamert jest po svatém Lazarovi, biskupu Milánském¹⁾, původcem průvodů prosebných čili křížových, které se po celé Církvi katolické konají v pondělí, v úterý a ve středu před slavností Nanebevstoupení Páně.

Veřejní průvodové prosební konávali se v Církvi křesťanské už dávno před svatým Mamertem, jako na př. v den svatého Marka, evangelisty Páně, dne 25. dubna, a kdykoli potřeba veřejná k tomu povzbuzovala. Ale průvody křížové ve tři dny před Nanebevstoupením Páně uspořádal a zavedl svatý arcibiskup Mamert.

Příčinu k zavedení křížových průvodů zřejmě vypisuje Apollinaris Sidonius²⁾ biskup Klermontský, přítel svatého Mamerta, jemuž byl následně psal: „Také v Ouvergni už zavedena jest pobožnost křížová, která se byla ve Vienně tak spasitelnou býti prokázala, a kterou jsi ty, Mamerte, zavedl za toho času, kdy městské zdi Vienneské zemětřesením se chvěly, kdy časté požáry domy v popel obrátily, a jeleni, jinak bojácní, z lesů do města přibíhali a uprostřed náměstí uhostovali se. Tenkrát jsi vybízel napřed duchovenstvo, potom i lid ke kajicnosti, a odporoučel's jim průvody prosebné.“³⁾

O průvodech křížových dnů ještě obšírněji řečnil svatý Avit, po Mamertu a Isiciu (svém otci) arcibiskup Vienneský, ve svém kázání o prosebných průvodech, mluvě k posluchačům, z nichžto někteří bývali očitými svědky toho, co jim vypravoval: „Časté ohně, ustavičná zemětřesení, noční hluk a zvífata z lesů do města přibíhající velice poděsila obyvatelstvo Vienneské.

¹⁾ Svatý Lazar dne 11. února. — ²⁾ Apollinaris Sidonius, biskup Klermontský v Auvergne (v Overni), hornaté krajině v střední Francii, za časů Římských „Pagus Arvernorum,“ znamenitý státník a spisovatel, narozen v Lyonu 430, biskupoval 472—487. — ³⁾ Lib. VII. epist. 1. Apollinaris Sidonii u Sirmonda str. 585.

Tak se dělo po delší čas, až přišla milostná noc Velikonoční. Všickni oddávali se radostné naději, že vzkříšení Vykupitelovo ukončí tyto tresty Boží. Avšak právě za noci Velikonoční, když lid byl na službách Božích, vypukl strašný oheň v domě velikém. Ustrašený lid hrnul se z kostela. Jen svatý Mamert zůstal, a slzami svými před Bohem prolévanými uhasil oheň. Věřící pak zase vrátili se do kostela zaskvívajícího se leskem světél. Za té hrůzyplné noci umřel sobě arcibiskup v tichosti před Bohem, že zařídí průvody prosebné. Napsal k tomu konci litanie, žalmy a modlitby, které nyní všechen katolický svět o křížových dnech zpívá k nebesům vysílá. Aby však úmysl svůj uskutečnil a trvale provedl, především se modlil, aby Bůh srdce věřících nakloniti ráčil k pobožnosti té. Potom kázáním pobožnost tu vysvětlil, a potkal se všeobecně se souhlasem i u lidí vzácných a učených, o kterých se obával, že, sotva starodávne obyčeje zachovávajíce, tomuto novému zařízení budou odporovati. K odbývání průvodů prosebných ustanovil předchozí tři dny před slavností Nanebevstoupení Páně.“

Brzo následovalo několik jiných biskupů v Galii příkladu daného, ač hned všude neodbývány průvody prosebné v ty samy tři dny. Ale za času svatého Avita přestala všeliká různost v té věci, a tato kající pobožnost rozšířila se po celé Galii, a téměř po celé křesťanské Evropě¹⁾.

V Římě prosební průvodové svatého Mamerta zavedeni byli teprve papežem Lvem III. okolo roku 801. za příčinou velikého zemětřesení, jež bylo celou Itálii zastihlo, a jmenovali se „Litanie Galikánské,“ anebo také „Litanie menší“ na rozdíl od „Litanií větších“ na den svatého Marka.

V městě Vienně zbudoval svatý Mamert nový kostel ke cti svatému mučeníku Ferreolovi, jehož tělo tam přenesl Zensulf pak blaženě v Pánu roku 477. Jméno jeho zapsáno jest v Římských zápisech světců a světic Božích.

Prosební průvodové svatým Mamertem v Církvi zavedení konávali se s modlitbami kajícími, se zpěvem žalmů a s litaní. Věřící zvětšovali působnost jejich postem a přijímáním svatých

¹⁾ Aviti homil. de rogat. u Sirmonda opp. t. 2. pag. 20 etc. U Bolland k 11 květnu in vit. s. Mamerti.

svátostí, jmenovitě pak skroušeným vyznáváním hříchů svých čili svatou zpovědí. Tou měrou ovšem stali se křížoví dnové nevyvázným pramenem radosti duchovních a všeobecného blaha křesťanskému lidu.

Za našich časů každým rokem umiňuje se počet věřících při pobožnosti křížových dnů. Odkud to pochází? Nemáme-liž příčin dosti, bychom se vroucnými zpěvy a modlitbami skroušeně k Bohu utíkali, a ve jménu Ježíše Krista za milost a milosrdenství prosili? Časté a hrozné tresty Boží přicházející na město Vienne a na celou Galii byly hlavní pohnutkou svatému Mamertu, aby zavedl průvody křížové. Skutečně dosáhl cíle svého. Bůh ráčil se smilovati, a odvrátil ruku trestající od lidu kajícího a skroušeně prosícího. A co pozorujeme za našich časů? Čím více vychládá nábožnost, čím prázdnějšími stávají se kostely, čím menší jest účastenství lidu při veřejných průvodech prosebných: tím více rozprostraňuje se nepravost a pustota mravů; ale tím častější a hroznější jsou také tresty Boha nejvyššího svatého a spravedlivého, kteréž sesílá na národy odbojné a vzdorovité. Lidé víry prázdní brojí proti Bohu a svaté Církvi Jeho téměř ve všech zemích Evropy; ale také téměř v žádné zemi nežijí národové v bývalém míru a blahu. Italia ruší pokojné útulky pobožnosti v klášteřích; ale sama v ustavičném nepokoji potácí se. Španělsko, druhdy bohabojné a šťastné, nyní stalo se obrazem děsného nepořádku a stálého krveprolévání. Německo, opírajíc se o moc lidskou, o zbraň smrtenosnou, vypovídá všelikou poslušnost moci Boží, a činí národy své nešťastnými. Francie, v jejíž lůně za času svatého Mamerta průvodové prosební o křížových dnech povstali, nepřijde k žádnému pokoji a blahu, pokud se národ jeho druhdy slavný, nyní Německem pokořený, neobráť k Bohu srdcem skroušeným. Malé Švýcarsko nápodobňuje velikou nespravedlnost větších národů pronásledováním katolíků, a podkopává proslavenou svobodu a blaženost všeho lidu. A co my sami? Jsme-liž při rostoucí nevěře a nenábožnosti šťastnějšími? Nemusíme-li strašné povodně, škodlivé mrazy, děsné neštovice, broznou choleru, povážlivé ochuzení všech stavů, rozbroje mezi národy jedné říše, a jiné rozmanité nehody uznávati za patrné tresty Boží, jimiž přivedeni býti máme k Bohu a ke svatým ctnostem?

Poznejme se, jak se bylo poznalo obyvatelstvo Vienneské, pokud ještě čas! Obrátme se k Bohu srdcem kajícím a skroušeným! Scházejme se v hojném počtu do chrámu Páně a k průvodům prosebným! Úpěnlivě vzývejme Boha za milost a smilování pro sebe, pro rodiny, pro obec, pro vlast a říši, pro Církev svatou, abychom za pokoje a míru svatého v blahobytu časném Bohu věrně sloužíce v hodinu smrti vejítí mohli do věčné vlasti nebeské.

2. Svati Athim, kněz, Sisinius, jahen, Dioklecus, Florencius, Maxim, Bassus, Fabius a manželé Pinian a Lucina.

Za panování spolucísarů Římských Diokleciana a Maximiana (286—305) Faltonius Pinianus, císařský náměstek v Asii, vida, že tajemník jeho Chaeremon, zuřivý nepřítel křesťanů, zloduchem trápený s vozu spadl a zahynul, stal se těžkomyslným. Jeho manželka Lucina vědouc, že nemoc jeho pochodí z pobouřeného svědomí následkem ukrutného nakládání s křesťany, povolala uvězněné vyznavače Kristovy: Athima kněze, Sisinia jahna, Maxima, Basa, Fabia, Dioklecia a Florencia, aby uzdravili chotě nemocného. Kněz Athim řekl jí, že nabude zdraví, stane-li se křesťanem. Pinian, jemuž lékaři pomoci nemohli, zvolal: „Věřím v Krista!“ — Kněz Athim vyložil mu hlavní články víry, modlil se s jahnem Sisiniem, a Pinian vyzdravěv přijal křest svatý i s chotí svou Lucinou a s veškerým domem. Od té doby Pinian na svobodu propouštěl uvězněné křesťany, pečoval o ně, a po roce složiv úřad svůj odstěhoval se do Říma. V okolí Římském rozhostil Pinian mnoho křesťanů na rozsáhlých statcích svých, kde asi tři roky pokojně živi byli.

Tu pak stalo se, že pohané vzbouřili se, jahna Sisinia, Dioklecia a Florencia polapili, a když modlám obětovati nechtěli, ukamenovali a na témž místě zakopali.

Kněz Athim žil na jiném statku Pinianově nedaleko Říma. Modlář pohanský zlým duchem posedlý mečem zranil a usmrtil mnoho lidí na potkání. Kněz Athim ve jménu Jesu Krista přikázal mn, aby odhodil meč, a modlitbou vyprostil jej z moci ďáblovy. Pokřtil jej i mnoho pohanů, jenž uvěřili v Krista, a zničili modly i háj jim zasvěcený. Ostatní pohané u vladaře Priska

obžalovali Athima. Priskus dal jej zatknouti, a když nevolil modlám obětovati, kázal jej utopiti v řece Tibeře. Avšak anjel Boží zachránil Athima, a zázrakem tím zastrašení a poučení někteří pohané přijali víru.

Priskus opět žalářoval a trýznil kněze Athima, a konečně dal mu hlavu mečem sraziti. Křesťané pochovali tělo jeho na tom místě, kde se obyčejně modlival.

Po smrti Athimově svatý Maxim spravoval obec křesťanskou. Priskus ihned vypravil biřice pro něj. Křesťané chtěli jej hájiti, ale Maxim upokojil je a nechal se odvesti. Soudce dal jej strašně ubiti a stíti. Křesťané pochovali jej za pláče žalostného.

Brzo zajat a vyzván byl Basus, aby obětoval Bachovi a Cereře.¹⁾ Basus dovedil pohanům, že Bůh věčný dává šťávu brozům a hojnou žeň, bozi pohanští pak že jsou mrtvé modly. Aby pak řeč svou dokázal, dechl na modly, a ty hned sřítily a rozbily se. Pohanický lid vida to rozzuřil se a utloukl svatého Basa. Po něm i svatý Fabius stát byl.

Pinian ještě po mnoho roků byl ochranou a záštitou křesťanů až do blažené smrti své. Lucina vdova pak dnem i nocí trvala na modlitbách, postila se, křesťanům pomáhala, a těla svatých mučedníků pochovala. Pochovala tělo svatého Sebastiana (20. ledna), svatých Cyriaka, Larga a Smaragda (8. srpna) i jiných. Svatá Lucina, majíc 95 let věku svého blažené skonala.

3. Svatý Majol, opat Clugnyský.

Nejslavnější opatství Benediktinské ve francouzském městě Clugny (Klýny) mělo v desátém století za opata Aymarda, který oslepnuv dostal Majola (Maieula) za pomocníka v úřadě opatském. Majol pocházel z bohaté rodiny Avignonské, byl dříve arcijahnem v Maconu, hlavním městě francouzského kraje Saone-Loireského, a zvoleným arcibiskupem Besauçonským. On však vznešenou tu důstojnost nepřijal, ale odebral se do kláštera Clu-

¹⁾ Bacchus, domnělý bůh vína a vinařství. Ceres, matka země, bohyně rostlinstva a zvláště obilí; slavnosti jí ke cti u Římanů konané nazývaly se Cerealie.

g nyského, který jako opat po smrti Aymardsové spravoval po čtyřicet roků. Vyznamenával se krásnou postavou, podivuhodnou pracovitostí, neobyčejnou pamětí, velikou učeností a výmluvností. Mnoho klášterů podrobilo se dobrovolně vzorné jeho správě. Nejznamenitější mužové toho věku hledali přátelství jeho. Papežové a králové ctili jej, biskupové jmenovali ho svým mistrem, smírným soudcem králův a knížetem mnišstva. Zvláště stál Majol v přátelském poměru s císařem Otou I., s jeho chotí, svatou Adélou,¹⁾ a s Otou II., kteréhož s matkou smířil. Když tito na to pomýšleli, aby jej povýšili na uprázdněnou stolicí Římskou, odpověděl jim: „Já jsem prostý opat, a nemám vlastností k důstojenství tak vznešenému potřebných. Mimo to já a Římané lišíme se velice od sebe vlastní a obyčejí.“

Za úřadování Majolova i klášter Lerinský²⁾ přijal opravu z opatství Clugnyského, a knížata i biskupové o závod podřizovali kláštery řízení jeho. Majol sestárnuv učinil Odila³⁾ svým pomocníkem, a zemřel roku 994. dne 11. května cestou do Saint Denis,⁴⁾ kam jej byl povolal Hugo Capet,⁵⁾ aby tam opravil první klášter francouzský. Za života svého dal zrak dospělému člověku a jindy chlapci slepému, modlitbou uzdravil mnoho lidí, a mnoho jiných zázraků činil. I hrob jeho oslavil Bůh velikými divy.

4. Blahoslavený Mikuláš, poustevník Neapolský.

Kajicník Mikuláš, rodem z Lombardie, hořejší části Italie, připutoval v rouše poustevnickém k Neapoli v jižní Italii, kde se ubytoval ve starém kostele na skále, kterýž pracně opravoval, čistil a ozdoboval. Mimo práci dnem i nocí trval na modlitbách, jednou za den požil kousek chleba a trochu vody, málokdy luskovin a nevařených bylin. Na těle holém nosil železný kruh a ře-

¹⁾ Svatá Adéla, dne 16. prosince. — ²⁾ Na Lerinských ostrovech v Středozemním moři vedlé pobřeží Provenceského naproti městu Cannes. —

³⁾ Svatý Odilo, dne 1. ledna, životopisec svatého Majola. — ⁴⁾ Saint Denis (Sén Dený) hlavní a ohražené město na francouzském ostrově Bourbonu. —

⁵⁾ Hugo Capet, hrabě Pařížský, zakladatel třetí dynastie králů francouzských, po něm Capetovců zvané, povolán byl roku 987. po smrti Ludvíka V. Lenivého na trůn, a učinil Paříž hlavním městem říše; † roku 996.

tězy, na nich krunýř z kůže medvědí, přes kterýž splývalo bílé dlouhé roucho. Lůžkem bylo mu prkno zazděné, na němž oblečen maličko spával. Tou měrou Bohu sloužil a pokání činil dvacet roků. Během toho času mnohokrát pokoušel jej zlý duch, kteréhož vždycky vítězně přemohl modlitbou a postem. Pokrmy, jež mu posílali laskaví dobrodincové, rozdával žebrákům.

Perotin, muž pokrytec, obelstil poustevníka a nocoval s ním začasť v kostele. Jednoho večera pak přišel ozbrojen a pravil: „Buď ty zabij mne, nebo já zabiji tebe.“ Nadarmo blahoslavenec usiloval jej zvrátiti v úmyslu tom. Perotin tasil meč, a zavraždil kajícího služebníka Božského dne 11. května roku 1310. Avšak po celou noc zůstal jakoby přimražen, až přišli mužové, jenž lámali na hoře té kámen, pro své železné nástroje, kteréž na noc uschovávali sobě v kostele tom. Vidouce poustevníka mrtvého a u něho stojícího muže s mečem v ruce, divili se, proč neodešel, maje dvěře kostelní dokořan otevřené? Oznámili děsnou vraždu soudci. Ihned vypraveni byli ozbrojenci, jenž vraha svázali a k soudci odvedli. Lid sbíhal se do kostela. Uctivé lfbali roucho nábožného kajícího a na jeho těle spatřili železný kruh a řetězy. Slavně přinesli jej do města Neapole, a tam v kostele svatě Restituty pochovali jej v rakvi kamenné. U té rakve stalo se mnoho zázraků.

Vrah vyznal, že po čtyry roky ponoukal ho zlý duch, aby zabil svatého poustevníka. Když pak zločin ten vykonal, že nemohl se hnouti s místa, ač mu byl blahoslavený Mikuláš před očekávanou smrtí radil, aby hned utekl. Na smrt odsouzený byl celým městem voděn a pak veřejně oběšen.

5. Blahoslavený Aloisius Rabata, Karmelitán v Randazzu na Sicilii.

Aloisius Rabata narodil se v městě Drapanu. O jeho podivuhodném životě pod přísahou dosvědčili svědkové očití z lidu řkouce: V Karmelitánském klášteře svatého Michaela v Randazzu kněz a převor ctihodný, Alois Rabata, vyznamenával se vlídností, klidností a trpělivostí kromobyčejnou. O jeho svatosti mluvilo se v celé krajině. Postil se o chlebě a o vodě. I když řehol-

níci ostatní jednou za rok, na Boží hod Velikonoční, jedli masitý pokrm, on sám požíval toliko chleb. Kdo s ním mluvil, řečí jeho býval až k slzám pohnut. Ač byl převorem, každého téhodne v okolí sbíral almužny pro sbor svůj. Za almužnu danou v rodinách zůstavoval poučení a povzbuzení k životu ctnostnému. O chleb přijatý ochotně dělil se cestou s žebráky, jež dojemně napomínal k trpělivosti.

Zloděj priznal se mu, že okradl jistého občana, a nyní, nemaje ničeho, že nemůže škodu nahraditi. Kněz a převor Alois po patnácte dnů za deště a za mrazů chodil k občanu okradenému, a prosil jej, aby zloději odpustil a jej záhuby věčné zbavil. Konečně toho dosáhl, ač zloděje nikdy nevyzradil. — Z lásky pokorně snášel urážky, kteréž mu suroví někteří lidé dávali místo almužny. O nové cestě ke kostelu k vůli pohodlí a bezpečnosti jiných sám za vedra i zimy pracovával, svážeje a snášeje potřebné kamení, a příkladem svým i jiné občany naklonil k výpomoci.

Člověk zlý, kteréhož pro špatný život pokáral, tak na hlavě zranil převora Aloisia, že dlouho stonal. On však nikdy nevyzradil zlosyna a pravil: „Ke cti Boží ránu tu mám.“ Kmet sedmdesátiletý během roku následkem rány té zemřel, jak byl předpověděl, dne 11. května 1390. Mnoho nemocných nabývalo zdraví, jak mile dotknuli se rakve v kostele umístěné. Zázrakův těch množství dokázáno bylo, když se jednalo o jeho vyhlášení za blahoslavence v Církvi Páně roku 1533. a 1573.

6. Svatý František Jeroným, Jesuita Neapolský.

František Jeroným narodil se v městě Kryptaley v krajině Tarentské. ¹⁾ Nábožní rodiče tak milostně vychovávali jej, že už jako pacholík skvěl se nevinností anjelskou. Dvanáctiletý František stal se členem bratrstva, a hned počal neumělé vyučovati katechismu. V Neapoli vyučil se vědě bohoslovné, a vysvěcen byv tou měrou spravoval se radami evangelickými: dobro-

¹⁾ Taranto, Tarent, prastaré město v Italské provincii Lecce na ostrově dvěma mosty s pevninou spojeném. Do roku 1861. náleželo králům Neapolským. Tarent má znamenité starožitnosti a jest sídlem arcibiskupským.

volnou chudobou, ustavičným panictvím a dokonalou poslušností duchovního představeného, že ho nazývali „knězem svatým.“

Vstoupiv do řádu Tovaryšstva Ježíšova čím dál tím více utvrzoval se v lásce k Bohu a bližnímu, v rekovné trpělivosti a v ostatních ctnostech. Svěřili mu správu misí. Ač měl zdraví nevalné, a tělo své káral postem, bděním a bičováním: přece veliké věci vykonal ke cti a slávě Boží netoliko v Neapoli, než také v krajínách jiných — během čtyřiceti roků. Začasté několi-kráté za den činíval kázání v dědinách, na rozcestích, na ulicích městských, v žalářích, na galejích, vojsku, nevěstkám a jiným hříšníkům veřejným. Bůh sám podporoval činnost jeho milosti- nami: nazíráním v útrobly lidské, předpovídáním věcí budoucích a uzdravováním nemocných, tak že každým kázáním získal Bohu některého zatvrzelého hříšníka. Neunaveně navštěvoval nemocné, umírající připravoval na šťastnou smrt, nepřátely smířoval, chudob- ným potěchu a pomoc poskytoval. Jeho působením tisícové konali životní zpověď a přistupovali ke stolu Páně. Duchovním cvičením dle ustanovení svatého Ignacia veliké služby prokazoval ducho- venstvu, řeholníkům, řeholnicem, studujícím a všem stavům. Perná pokušení zlého ducha přemáhal vítěznou trpělivostí.

Konečně pak záslužný život vezdejší blaženě skončil v klá- štere Neapolském dne 11. května léta Páně 1716., maje 74 roky věku svého. Pro zásluhy a zázraky prohlásil jej papež Pius VII. za blahoslavence, a Řehoř XVI. ve slavný den nejsvětější Trojice Boží 1839 za svatého.

Dne 12. května.

I. Svatí Nereus, Achilleus, Domitilla, Theodora (Bohdarka) a Eufrosina, panny mučenice.

Nerej a Achilej, bratří, kleštěnci Flavie Domitily, byli spolu s touto paní svou a s její matkou Plautilou, od sva- tého Petra pokřtěni. Poněvadž bratří ti přemluvili Domitilu, aby zasvětila panenství své Bohu, byli jako křesťané obžalováni od Aureliana, ženicha Domitily. Oba bratří učinili výtečné vy- znání víry svaté, a byli vypovězeni na ostrov Pontinský, kdežto

znova vyšetřování, pro svou stálost ve víře ubiti, a do Terračiny odvedeni byli ¹⁾).

V Terračině kázal je Minucius Rufus na skřipci mučiti a páli. Když pak stále tvrdili, že, od svatého Petra apoštola pokřestěni byvše, nižádnou mukou nemohou donuceni býti, aby obětovali modlám: byly jim sekerou hlavy uťaty. Auspicius, jejich žák a vychovatel Domitily, těla obou svatých mučovníků do Říma převezl a na hřbitově u silnice Ardejské, u silnice do Ardey města vedoucí, pochoval.

Flavia Domitila, panna Římská, neteř bratří císařův, Tita a Domiciana po sobě vládnoucích, přijala z rukou Klémenta papeže závoj panenský, a za tou příčinou obžalována byla jako křesťanka od ženicha Aureliana, jenž byl syn konsula Římského Tita Aurelia. Císař Domician dal ji na ostrov Pontinský odvesti, a dlouho trápit v žaláři. Konečně přivedena byla do Terračiny, kde zase Krista vyznala, a osvědčujíc vždy větší statečnost, běh života vezdejšího dokončila mučnictvím slavným. Soudec rozkázal, aby zapálena byla komůrka, v nížto svatá Domitila a její soukomojky, panny Theodora a Eufrosina, společně vězněny byly. Těla jejich shledala se bez porušení a pochována byla od jahna Cesaria.

2. Svatý Pankrác (Vševlada), mučovník, a jeho strýc svatý Diviš (Dionysius).

Svatý Pankrác, pošlý z rodiny vzácné ve Frygii, přišel jako čtrnáctiletý jinoch do Říma za panování spolucísařův Diokleciana a Maximiana. V Římě byl od papeže ve víře vyučen, pokřestěn a za tou příčinou brzo polapen a k soudu přiveden. Nedáda se živou mocí přemluvit a donutit, aby obětoval pohanským bůžkům, dobyl sobě vítězství slavného, položiv s neohrožeností mužnou hlavu svou katovi na špalek. Jeho tělo za doby noční paní Oktavila odnesla, drahou masť pomazala a u silnice Aurelievy pochovala.

Místo, kde roku 304. pochován byl, nazváno po něm „Svatý

¹⁾ Terračina, hlavní město okresu Terračinského v papežské delegaci Velletri. Má četné Římské starožitnosti a krásnou polohu na konci Pontinských bačin, od nichž až k moři prostírá se les Terračinský, pověstný jako skrýše loupežníků.

Pankrác. Kostel jemu ke cti v Římě vystavěný obnovil papež Symmach, a pak opět papež Honorius I. Svatý Řehoř Týrský nazývá svatého Pankráce „mstitelem křivopřisežníků.“ ¹⁾ Kdokoli křivě přísahal a k jeho hrobu se přiblížil, buď zlým duchem byl zachvácen, nebo mrtev k zemi klesl. Proto lidé podezřelí voděni bývali ke kostelu svatého Pankráce, aby se objevila pravda.

Roku 590. vezl jahen od papeže Pelagia krom jiných ostatků také ostatky svatého Pankráce do Galie, nynější Francie. Loď u přístavu Marsilijského ²⁾ vysvobozena byla z velikého nebezpečí utonutí na přímělu svatého Pankráce, jehož kosti na ní byly.

Papež Řehoř Veliký ³⁾ poslal biskupovi Paladiovi Le Sent-skému ⁴⁾ ostatky svatého Pankráce pro nový chrám, zbudovaný ke cti svatým Petru a Pavlu, Vavřinci a Pankraciovi, spolu s ostatky spolupatronů.

Roku 656. papež Vitalian daroval část ostatků svatého Pankráce králi Anglickému ⁵⁾.

Slavnému mučeníku Páně, svatému Pankraciovi, mnoho kostelů zasvěceno bylo ve Francii, v Španělsku a v Německu. U nás u samé Prahy, za branou Vyšehradskou, známa jest ves „Pankrác“ s kostelem od prvního probošta Vyšehradského, Beneše († 1107) založeným a tomuto světcu zasvěceným, jenž druhdy náležel k patronatu kapitoly Vyšehradské

Dne 12. května světí se také výroční památka svatého Diviše (Dionysia), strýce téhož svatého Pankráce. Pečť svatého Diviše byl Pankrác pokřtěn, v bázi Boží utvrzen, a k podstoupení mučnickví povzbuzen. Svatý Diviš Bohu milý a pln zásluh pro život věčný klidně zesnul v Pánu.

3. Svatá Richtruda, vdova, abatyše Francká.

Chlodvík, král Francký 481–511, na přímělu své manželky Chlotildy přijal víru křesťanskou a byl v Remeši pokřtěn. Za králem svým Frankové valili se do Církve svaté.

¹⁾ Gregor. Tours, de gloria mart. cap. 39. — ²⁾ Marsilia, Marseille (Marselj), hlavní město depart. Rhodanských, při chobotu Lyonského zálivu. — ³⁾ Gregor. Magn. epist. Lib. VI. epist. 49. — ⁴⁾ Les Saintes (Le Sent), hlavní město arrondissem. ve franc. depart. Dolnocharentském na levém břehu Charenty. — ⁵⁾ Beda h. e. III. 29.

Toho času v národě tom zaskvělo se mnoho světců a světic, do jichž počtu náleží i svatá Richtruda.

Bohatý a vzácný muž při dvoře královském, Adalbald, ¹⁾ chtěl vstoupiti do stavu manželského. Jako křesťan horlivý toužil po choti nábožné, a tou stala se mu Richtruda. Vzorní manželé ctnostně žili a věrně Bohu sloužili. Jaký strom, takové ovoce. Jejich děti všechny počítají se v Církvi mezi svaté. Mauront ²⁾ stal se opatem, a dcery: Klotsenda, Eusebia a Adalsenda byly jeptiškami.

Adalbald musel odejti do světa v příčině věcí důležitých. Richtruda tušila neštěstí a smutně rozloučila se s ním. Loupežníci zavraždili jej. Adalbald po smrti své za světce ctěn jest jako jeho bába svatá Gertruda.

Vdova Richtruda, vidouc nedospělé děti své, žalostně naříkala a radila se s biskupem svatým Amandem, kterýž jí připomenul výrok svatého apoštola Pavla: „Žena vázána jest zákonem, dokud muž její živ jest; pakli umře muž její, svobodna jest; nechť se vdá, za koho chce, toliko v Pánu. Blahoslavenější pak bude, zůstane-li tak.“ I. Kor. 7, 39. 40. Richtruda, ač ještě mladá, umínila sobě, že se už nebude vdávati. Král přimlouval jí, aby se provdala za vznešeného dvořana; a když toho nedosáhl lichocením, hrozil jí. Richtruda upokojila krále a pozvala jej k sobě na hostinu. Král přišel s dvořany nejpřednějšími. Když se hosté rozveselili, povstala Richtruda a tázala se krále, smí-li s jeho přivolením v domě svém činiti co jí libo? Král přivolil, domnívaje se, že Richtruda podle tehdejšího obyčeje míní jemu a celé společnosti na zdraví připíti. Richtruda vyndala posvěcený závoj, zahalila se a slavně Bohu slíbila, že zůstane vdovou. Král sice rozhněval se a odešel, ale nikdy více nenutil ji do stavu manželského. Srdce své zachovala choti, kterýž před ní odešel na věčnost.

„Přinášela-li Richtruda jako manželka užitek třicátý, přinášela jako vdova užitek šedesátý. Dříve sloužila Kristu konáním povinností svých jako Martha, nyní sedávala u nohou Kristových jako Maria.“ Rozdala statky své, svlekla krásné šaty a nosila roucho černé a závoj. Zábavám světským vyhýbala

¹⁾ Svatý Adalbald dne 2. února. — ²⁾ Svatý Mauront dne 5. května.

se, trvala horlivě na modlitbách a tuze postila se. Později vstoupila do kláštera, a také dcery své přivedla na tuto cestu spásy bezpečnější. Nejmladší, Adelsenda, nejdříve umřela na Boží hod Vánoční. Matka Richtruda nepřestala se radovati z Narození Syna Božího, a teprve na den Mladátek odešla do samoty, aby truchlila nad smrtí dcery své, jak byly truchlily matky Betlémské nad smrtí nevinných dětí svých Herodem zavražděných.

Richtruda dosáhla roku 74. Jsouc ozdobena pokorou, poslušností, trpělivostí, čistotou, mírností, skromností, zapíráním sebe, dobrotivostí a vroucnou nábožností odešla do ráje nebeského dne 12. května 688.

4. Blahoslavená Gemma (Perla), panna Sulmonska.

V obvodu biskupství Sulmonskeho ¹⁾ jest kostel svatého Jana Křtitele, nyní kostelem blahoslavené Gemmy zvaný, poněvadž v něm odpočívá a nadšeně ctí se tělo svěřice této. Místo, kde kostel blahoslavené Gemmy se nalézá, jest *Castrum Gorianum*, také *Siccolo* jmenované.

V osadě Svato-Sebastianské rodičům rolnickým, chudobným, ale nábožným, dána dceruška, kterou na křtu svatém nazvali Gemmou. Rodina ta později přestěhovala se do krajiny *Sikolské*, kde Gemma pásávala malé stádečko rodičům svým. Na pastvě Gemma vroucně a ráda modlila se Bohu, prospívajíc věkem, krásou tělesnou a ctnostmi. Tu pak stalo se, že pán krajiny té dvanáctiletou děvku spatřil, od svých služebníků lapiti a do hradu svého odvesti kázal. Gemma, vidouc sebe v jeho moci, vyložila mu důrazně a milostně nezvratný úmysl svůj, že panenství Bohu zasvěcené zachová. Řečí tou pohnutý velmož stal se náhle ochráncem panny, a vystavěl jí u kostela chatku, do níž pouze okénkem zamřížovým bylo viděti, jak sobě přála a vyžádala.

Samotářka blažená sloužila Bohu a lidem, jimžto za almužny přinášené dávala moudré naučení a povzbuzení ke ctnosti a pokání. Čtyřicet a dva roky žila v chatce té. Ve svém 55. roce onemoc-

¹⁾ Sulmona, za starověku Sulmo, Italské město v provincii Aquila, sídlo biskupské, má velechrám biskupský a jiných 22 kostelů. Sulmona jest rodištěm Ovidiovým, jemuž na náměstí postavena socha.

něla, přijala svaté svátosti, a klečíc na kolenou odevzdala Bohu duši ctnostnou dne 12. května 1449. Lid slyše zvony sbíhal se a viděl mrtvé tělo blahoslavené samotářky v postavě klečící a modlící se. V chatce té i pochována byla. Po roce bortila se zeď chatky, a tudíž biskup nařídil přenesení těla blahoslavenky. Tělo spatřili neporušené a přenesli je do kostela, kde na její přímmluvu důvěrní prosebníci nabývají od Boha dobrodiní zázračných.

5. Blahoslavená Imelda Lambertina, panna Bolognská.

Kostel svaté Marie Magdaleny v Bologně měli nejprve Benediktini, kteří s povolením papeže Innocence IV. přijali roucho a řád svatého Augustina. Roku 1259. klášter ten a kostel dostaly Augustinianky, a po nich roku 1505. Dominikánky, kteréž tam doposud v úctě chovají tělo blahoslavené Imeldy, šlechtičny de Lambertini.

Imelda od dítčích let byla neobyčejně pobožna a ctnostna. Každý se jí obdivoval. V malé kapliče ustavičně se modlila a žalmy Davidovy říkala. Mluvila a jednala vážně jako osoba dospělá a vzdělaná. Když jí bylo deset let, umínila sobě, že vstoupí do kláštera panenského, aby žila výhradně toliko Bohu v chudobě, ustavičné čistotě a poslušnosti. Ač pro mladost svou nemohla učiniti sliby řeholné, přece přijata byla a horlivě konala všeliké povinnosti s jeptiškami. K nejsvětější Svátosti měla takou úctu, že o mši svaté pokaždé plakávala touhou po Těle Božím, jež pro mladý věk dle předpisův tehdejších s ostatními přijímati nesměla. Konečně k veliké prosbě hořce plačící děvy dáno jí povolení. Přijala nejsvětější Svátost, nad kterouž ničeho více nežádala sobě, zavřela mladistvé oči a v kostele odevzdala z nenadání čistou duši svému Choti Kristu Pánu.

Každý problašoval ji za svatou a Bůh svatost její osvědčil mnohými zázraky.

6. Svatý Modoald, biskup Trevířský.

Svatý Modoald byl za sedmého století horlivým biskupem v Trevíru, nynějším hlavním městě Trevířského vládního okresu v Pruské provincii Rýnské. Biskup Modoald vystavěl na břehu

řeky Mosely kostel ke cti svatému Symforianu mučenišku, a při něm klášter panenský. První abatyši kláštera toho ustanovil svou sestru Severu ¹⁾, a byl jí moudrým rádcem a vůdcem.

7. Svatá infantka Joanna, Dominikánka.

Svatá Joanna (Johanna), dcera Alfonsa V., krále Portugalského a královny Isabely, narodila se roku 1452. dne 6. února v Lisaboně (staré Olisipo), sídelním městě království Portugalského. Královna Isabela, porodivši roku 1455. syna Jana, zemřela. Joanna považována z vůle otcovy v paláci za královnu, slynila mimořádnou krásou a moudrostí. Oddávala se vědám, a zahojela ve svém devatenáctém roce rekovnou láskou k Bohu a bližnímu. Dokud nedokončila modlitby své každodenní, nikdo nesměl s ní mluvit. V kaple své modlívala se společně s třiceti pannami šlechticemi. Nadarmo ucházeli se o její ruku ženichové nejvzácnější. Joanna zaslíbila se Bohu, libovala sobě ve skutcích kajících, kárala tělo své, na tvrdém lůžku maličko spávala, mnoho se postila, skutky milosrdné činila, o hořkém umučení Páně rozjímala zvláště v témdni svatém.

Infantka ²⁾ Joanna konečně umínila sobě, že vstoupí do kláštera Dominikánek v Aveiru ³⁾. Král otec vida, že dcera nikterak nezvolí sobě stav manželský, svolil k tomu. Roku 1471. podruhé vypravil se otec král do Afriky proti Maurům, a dobyl města Ceuta a Tanger. Joanna slavně uvítala jej po vítězství tom, a žádala, aby nyní z vděčnosti ji Bohu zasvětil.

Roku příštího zjevovala se nad klášterem v Aveiru neobyčejná hvězda. Dne 4. srpna 1472 král sám a infant Jan doprovodili Joannu do kláštera. Od toho dne ona hvězda nikdy více neokázala se.

V klášteře žila Joanna jako každá jiná jeptiška. Šatila se prostě. Dne 25. ledna 1475 svlékla šaty své a oblékla se v roucho řeholné. Konala všecky práce novicek. Pokorou převyšovala spoluřeholnice. Pečovala o rozmnožení knihovny klášterské, a tudíž o vzdělání jeptišek.

¹⁾ Sv. Severa dne 20. července. — ²⁾ Infantkou nazývá se dcera královská ve Španělsku a v Portugalsku. — ³⁾ Aveiro, město v Portugalské provincii Beirské, sídlo biskupské.

Nebezpečnou nemocí sklíčena jsouc, měla za to, že není schopna, aby vykonávala řeholné sliby; ale přece v klášteře zůstala. Dvakráte nabízen jí byl sňatek s knížaty panovníky; ona však nesvolila, nedadouc mýliti se ani důvody, ani hrozbami otcovými.

Dne 28. srpna 1481. zemřel otec král Alfons V. Joanna po křesťanskou odhodlaně snášela zármutek svůj. Předě vším dala mši svatou sloužiti za spásu duše otcovy a na modlitbách trvala s důvěrnými řeholnicemi.

K žádosti bratra Jana II. vzala do kláštera na vychování jeho syna Jiříka, a postarala se o to, aby tím neutrpěl pořádek klášterní.

Joanna skvěla se ctnostmi všemi. Bůh obdařil ji darem prorockým. Předpověděl i nedalekou smrt svou, na kterou se připravovala. Rozstonala se dne 9. prosince. O Vánoční slavnosti s ostatními jeptiškami odebrala se na služby Boží, přijala nejsvětější Svátost, a modlila se církevní hodinky. Také ještě slavila Boží hod Velikonoční 1490. Na Bílou sobotu zpovídala se a na slavný den Vzkříšení Kristova přistoupila ke stolu Páně. Nemoc se zhoršila. Napsala svou poslední vůli. Dne 11. května prosila, aby sestry na noc u ní zůstaly a se modlily. Při čtení umučení Páně sama sobě dávala políčky, žádala zpovědníka, aby jí udělil plnomocné odpustky, a když se doříkaly modlitby za umírající, klidně odevzdala svatou duši svou Bohu dne 12. května, na kterýžto den světi se výroční památka její.

Dne 13. května.

(V Římském kalendáři dne 2 května.)

1. Svatý Athanasius Veliký, patriarcha Alexandrijský.

Svatý Athanasius byl po celou polovici čtvrtého století nejvýtečnějším mužem v Církvi Kristově. Na něm zobrazovala se Církev svatá za všech věků podezřívána a pronásledovaná, ale pod ochranou Boží vítězně bojující. Veškero smýšlení a jednání Athanasiovo bylo věrným odleskem Církve. Onť byl sloupem Církve, kteráž jemu byla sloupem pravdy. Athanasius byl vi-

ditelným středem v boji svaté Církve s kacířstvím Arianským, byl obhájcem nálezu a výroku prvního přeslavného Nicejského sněmu církevního, byl vysvoboditelem svobody církevní z násilnictví státu.

Athanasius narodil se v Egyptě nedaleko města Alexandrie okolo roku 296. Jeho rodiště a rok narození nedá se určitě udati. Za to však jeho obrovská činnost zaskvívá se plným jasnem. Pro nastávající boje utužil se životem poustevnickým pod správou svého přítele svatého Antonína. Obrniv srdce své ryzou svatostí, opatřil sobě vědou potřebné duchovní zbraně proti zchytralým a úskočným nepřátelům pravdy Boží.

Roku 319. učiněn jest Athanasius jahnem křesťanské obce Alexandrijské. Tenkrát nastala mu první veřejná potyčka s Ariany bludaři. Roku 325. vzal jej patriarcha Alexandrijský, Alexander, s sebou do církevního sněmu Nicejského, kdežto započal svůj životní boj. Porazil slavně bludy Arianské, ale uvalil na sebe hněv zuřivých bludařů poražených, zahanbených a odsouzených.

V pátém měsíci po ukončeném sněmu Nicejském roku 326. roznemohl se patriarcha Alexander, kterýž předvídaje smrt svou ustanovil jahna Athanasia za svého nástupce. Athanasius, lekaje se břemena tak velikého, prchl a skryl se. Avšak byl vypátrán, a do Alexandrie nazpět přiveden. Musel podrobiti se vůli všeho lidu, a byl za jásání všeobecného za biskupa vysvěcen.

Nyní však na něj vysoko postaveného sypaly se jizlivé střely rozružené strany Arianské, jejíž zloba tím více vzrostla, když neohrožený patriarcha Athanasius zarytého bludaře Ariani k rozkazu císaře Konstantina nechtěl přijmouti do společnosti církevní. Ariani spolčili se s Meletiany, a obžalovali patriarchu Athanasia jako rušitele míru a pokoje u císaře, kterýž mu přikázal, aby nikomu nezabraňoval návrat do Církve. Avšak vážní důvodové patriarchy Athanasia i tentokrát zvěstili u císaře Konstantina.

Meletiani však, jako všickni bludaři, nešťtíli se ani nejhanebnějších lží a podvodů, a tudíž obžalovali svatého Athanasia, že trýznil kněze Ischyru a zavraždil Meletianského biskupa Arsenia. Avšak úplná nevina jeho dokázala se při soudu, kdežto Ischyra sám ke lži se přiznal, a Arsenius

z úkrytu svého vyšel a zdrav se objevil. A přece nestoudní Meletiani přemluvili císaře, aby svolal sněm do Tyru roku 335., v němžto komise domnělé trýznění Ischyry vyšetřovala, a pohany i židy za svědky proti Athanasiovi připustila. Následkem křivého svědectví byl Athanasius své důstojnosti zbaven, ačkoli Egyptští biskupové proti tomu se vzpírali. Císař Konstantin, aby prý pokoj zjednal, sesazení jeho potvrdil a patriarchu Athanasia vypověděl do Trevíru, kdež jej roku 336. biskup Maxim a bydlící tam kaisar Konstantin (syn císaře Konstantina) s velikou uctivostí přijali.

Roku následného zemřel císař Konstantin. Jeho synové (Konstantin, Konstancius a Konstans) povolali bezprávně sesazeného patriarchu nazpět. Tou měrou po dvou letech a čtyřech měsících navrátil se Athanasius k veliké radosti všeho lidu do Alexandrie. Tu pak staří protivníci znova žalovali Athanasia, a sice tentokráte v Římě u papeže Julia. Křiví žalobníci důkladně usvědčení, pokáraní a zahanbení museli postupně odejít z Říma.

Nicméně nepřátelé opět svolali sněm do Antiochie roku 341., a sesadili zase patriarchu Athanasia proto, že prý bez předchozího svolení nějakého sněmu vešel v úřad svůj. Na jeho místo zvolili jakéhos Řehoře z Kapadocie, když Eusebius z Emesy ze svědomitosti volbu nepřijal. Řehoř ozbrojenci a Ariany obklopen vedral se do Alexandrie, odkud Athanasius uteci musil. Svatý Athanasius ohradiv okružníkem práva Církve, a napomenuv svěřence své, odebral se do Říma, kdežto jej papež Julius s velikou vážností uvítal a svolal sněm, kterýž pronásledovaného patriarchu ospravedlnil a za nevinného prohlásil. Avšak nadarmo. Athanasius musil žalostná léta v nevolné odloučenosti od svých svěřenců trávit, až konečně roku 347. shromáždil se sněm v Sardice v Ilyrii za předsednictví biskupa Kordovského Hosia. Athanasius tímto velikým a volným sněmem za nevinného prohlášený navrátil se po osmiletém vyhnanství opět do věrné obce své. Avšak nevolné přebývání svatého Athanasia v zemi Západní bylo jí prospěšno. Přinesl tam život mnišský, do té doby neznámý, ze samého zdroje, totiž od svatého Antonína, poněvadž jej dva mnichové doprovázeli až do Říma, kdežto přemnozí stali se následovníky jejich.

Když se Magnencius vzbouřil proti císaři Konstanciovi, svatý Athanasius utvrzoval svou obec v povinné věrnosti k císaři. A přece, jak mile Magnencius byl přemožen, obžalovali starí protivníci svatého Athanasia, že se byl s odbojným Magnenciem spojil. Císař Konstancius ochotně užil křivé obžaloby, poněvadž se muž svobodu Církve hájící nikdy nemůže líbiti násilníku, jenž Církev snížití míní za náboženství státní. Sněm Arelatský roku 353. uznával nevinu svatého Athanasia, ale dal se hrozbami císařovými ve stálosti své zviklati až na biskupa Treviského Paulina, kterýž neohroženě svatého Athanasia hájil, a proto do vyhnanství šel, kdežto i zemřel.

Papež Liberius prohlásil synodu Arelatskou za neplatnou, a poslové jeho vymohli u císaře, aby svolal sněm do Milána roku 355. Císař na sněmu tom přítomný počínal si jako zuřivec. Kdožkoli svatého Athanasia neodsoudil, byl ze země vypovězen, což se i samému papeži Liberiovi stalo. Nicméně mužové spravedliví, jako téměř 100letý vyznavač Hosius a Hilarius Poitierský, mluvili a psali statečně a zjevně pro svatého Athanasia, kterýž klidně v ústrety hleděl bouři se blížící. Ve svatevečer slavnostný byl svatý biskup Athanasius se svěřenci svými v kostele, na kterýž 5000 vojáků útokem hnalo. Svatý Athanasius neutekl, nébrž čekal, až celá obec křesťanská z chrámu odešla. Potom přece způsobem zázračným ušel pronásledovatelům svým. Jeho úřad zaujal Ariánský biskup Jiří. Athanasius musel pořád hlouběji na poušť ustupovati, poněvadž jej i tam pronásledovala zuřivost císařova. Statečný vypovězenec pečoval písemně o věřící a hájil svatou pravdu.¹⁾

Zatím dosáhlo bludařství Ariánské svého vrcholu, a tudíž, jako každé bludařství, počalo se rozpadávati. Císař Konstancius roku 362. zemřel. Julian Odpadlík stal se nástupcem jeho na trůnu císařském. Tento chytrák mínil Církev uvnitř rozdrobiti a zničiti, proto odstranil všeliký zevnější odpor, aby ji ochromil; proto dovolil, aby všickni vypovězení biskupové na-

¹⁾ Za naší doby dožili jsme se podobného pronásledování Církve svaté hlavně po Německu a ve Švýcarsku, kdežto biskupové a kněží Bohu a Kristu věrní buď se žalařují, buď ve vyhnanství žijí, ale dopisy svými obce svěřené spravují, aby se nedali na bludnou cestu přivéstí odpadlíky násilně dosazenými na jejich místa. R. 1874 a 1875 v Rusku dělo se podobně.

vrátili se, aby se pracovalo o sjednocení s Ariany. Avšak Julian, jemuž svatý Athanasius všecky chytrácké záměry kazil, zase jej vypověděl. Na řece Nilu pronásledován jsa, kázal loď svou obrátiti a k Alexandrii nazpět plouti. Tak unikl pronásledovníkům svým, a zdržoval se dílem v Alexandrii, dílem v okolí města toho až do smrti císaře Juliana roku 363.

Za jeho následníka Joviana císaře navrátil se Athanasius na stolicí biskupskou a požíval veliké vážnosti u císaře, kterýž osočování jeho nepřátel od sebe odmítal, ale bohužel již roku 364. zemřel.

Arian Valens, Joviánův nástupce na Východě, roku 367. znova vypověděl všecky od Juliana nazpět povolané biskupy. I svatý Athanasius musel prchnouti. Byl však od samého Valensa po několika měsících z tohoto pátého vyhnanství nazpět povolán, a pracoval o vyčištění Církve jmenovitě v Antiochensku společně se svatým Basilijem, biskupem Cesarejským.

Jenom za posledních let svých požíval neohrožený bojovník Kristův zevnějšího pokoje. Času toho upotřebil dokonale ve službě Páně. Zvítěziv nade všemi nepřátely svými dožil se ještě té doby, kdy bludařství Arianské počalo vadnouti. Roku 373. odevzdal Athanasius Veliký tuze zkoušeného ducha svého v ruce Boží, na zemi však po všechny věky zůstává býti jasně svítící hvězdou na obzoru Církve katolické v bojích vždy se opakujících. Důležitým odkazem jsou jeho jádrní spisové na obranu Církve Boží.¹⁾

2. Svatý Servác, biskup Tongernský.

Tongern čili Tongres, jedno z nejstarších měst v Belgii, nyní okresní město v Belgické provincii Limburku na řece Iaaru, bylo už za čtvrtého století sídlem biskupa. Na prestolu biskupském v Tongernu byl za toho věku svatý Servác, muž učený a přelátný, statečný obhájce pravé víry naproti bludařům Ariánům. Na církevním sněmu v Rimini²⁾ roku 359. byl svatý Servác,

¹⁾ Z mnohých životopiscův svatého Athanasia jmenujeme zde z doby nejnovější Jana Adama Möhlera, jenž vydal šestero knih pod názvem: „Athanasius Veliký a Církev za jeho doby, zvláště v boji s Arianismem,“ v Mohuči 1827. — ²⁾ Rimini, staré Ariminium, město v Italii v provincii Forlì, druhdý delegace papežská, při ústí Marechie, má znamenité starožitnosti Římské a sídlo biskupské.

biskup Tongernský, mezi nejhorlivějšími obhájci učení katolického proti bludům Arianským ¹⁾. Vedlé svědectví svatého Athanasia již roku 347. na sněmě v Sardice ²⁾ s většinou biskupů tam shromážděných prohlásil téhož svatého Athanasia, patriarchu Alexandrijského, za nevinného a odsoudil bludy odpůrcův jeho. Roku 350. vypravil císař Magnencius Serváce s několika jinými biskupy k císaři Konstanciovi.

Svatý Řehoř Túrský ³⁾ vypravuje o svatém Serváci následné: Když se Hunové, divocí příbuzní Maďarův, ze svých sídel mezi Volgou a Donem vyfítili a vítězně blížili, biskup Tongernský modlil se k Bohu za odvrácení velikého nebezpečí. Ale poznáv z vnuknutí Božího, že modlitby jeho nemohou vyslyšány býti pro hříchy národa, putoval do Říma, aby za smilování prosil na hrobě svatého Petra. Po několikadenní modlitbě zjevil se mu svatý Petr a pravil: „Usouzeno jest, aby Hunové do Galie vpadli a ji zpustošili. Navrať se a připravuj se na smrt, neboť ty se nedočkáš neštěstí toho.“ Svatý Servác navrátil se do Tongernu, rozloučil se se svými svěřenci a odešel do Maastrichtu ⁴⁾, - kdežto dne 13. května 384 blaženě v Pánu zesnul.

Nad jeho hrobem, jenž dle svědectví svatého Řehoře Túrského, nikdy se nepokryl sněhem ač celé okolí zavato bylo, biskup Maastrichtský Monulf roku 562. vystavěl krásný chrám a do něho přenesl ostatky svatého Serváce. Když pak na výroční den svatého Serváce Karel Martel dobyl vítězství nad Saraceny, vyzdvihl a k veřejné účtě vystavil ostatky jeho dne 7. června 726 svatý Hubert, biskup Lutíšský, jenž přeložil biskupství Maastrichtské do Lutichu ⁵⁾.

3. Svatý Jan Mlčelivý, biskup, poustevník.

Tento světec narodil se dne 8. ledna 454 v Nikopolí, městě Armenském, z rodičův bohatých a vznešených, jenž dítky své nábožně vychovávali. Otec jmenoval se Enkracius, matka

¹⁾ Sulpicius Severus h. e. 2. p. 166., dne 29. ledna, L. 494.

— ²⁾ Sardika město v Thrácii, druhdy hlavní město krajiny Dacia ripensis, do něhož převedeno bylo obyvatelstvo z Ulpie, proto Ulpia Sardica.

— ³⁾ Histor Franc. 2, 5. — ⁴⁾ Maastricht, flamsky Maestricht, pevnost Nizozemská, hlavní město Holandské provincie Limburské při vstoku řeky Iaary do Mosy. — ⁵⁾ Svatý Hubert dne 3. listopada.

Eufemia. Po smrti rodičův Jan osmnáctiletý z dědictví svého vystavěl nový kostel Mariánský a klášter, do něhož vstoupil a desíti soudrůby zbožnými, jimžto byl vzorem všech ctností křesťanských. Boha měl ustavičně na paměti, tělo tuhou kázní podroboval duchu, a nemluvil leč z neodkladné potřeby nevyhnutelné. Odtud jeho jméno „Mlčelivý.“ Zahálky se chránil jako zdroje všeho zla a skvěl se zvláště pravou pokorou. Po deset roků byl netoliko představeným, ale také milým zrcadlem všem mnichům podřízeným.

Záře jeho ctností, ač je skrýval, šířila se po celé zemi, tak že obyvatelstvo města Kolonie v Armenii žádalo jej míti za biskupa, a arcibiskup v Sebastii (na rozhraní Kapadócie a Malé Armenie) ochotně vysvětil jej teprve osmadvacetiletého roku 482.

Jan Mlčelivý neřad opustil samotu svou. Podrobiv se horlivě zastával úřad svůj, zachovávaje při tom dle možnosti předpisy řádu mnišského. Biskup Jan slovem a příkladem skvěle působil netoliko u svěřenců svých, ale byl také příčinou, že i bratr jeho Pergamius a bratřevce Theodor, vznešení úředníci v Cařihradě, v bázni Boží spravovali rodiny své. Avšak nevlastní jeho bratr Pasinik, císařský náměstek v Armenii, mnohá přiskoří činil Církvi. Jan biskup viděl se nucena ztěžovati sobě u císaře Zena v Cařihradě (474—461), jenž ochotně přání jeho naplnil a ku právu dopomohl jemu.

Spravovav deset let biskupství v Kolonii jako pastýř dobrý, vzdal se úřadu toho k velikému zármutku věřících, odebral se do Jerusalema, aby uctil svatá místa, a nepoznán prosil svatého Sábu, aby jej přijal za mnicha do tovaryšstva svého. Svatý Sába odevzdal jej správci klášternímu, aby jej vyučil povinností řádu, jenž, neznaje ho, uložil mu těžkou práci ná dennickou, kterouž Jan Mlčelivý ochotně a pokorně konal s tváří veselou. Svatý Sába poznav jeho nábožnost a všestrannou dokonalost světil mu péči o cizince a hosty, jenž se obdivovali jeho úslužnosti a zbožnosti.

Svatý Sába přesvědčiv se o Janových ctnostech, vykázal mu zvláštní chyšku, v nížto mohl o samotě Bohu sloužiti, což se dovolovalo jenom zkušeným a spolehlivým mnichům. Jan byl blažen. Pět dní v témdni trávil na modlitbách za tuhého postu, v sobotu pak a v neděli vycházel na společné služby Boží, kdy zvláště při mši svaté rozplýval se láskou k Bohu a proléval slzy vděčnosti a skroušenosti. Po tři roky v chyšce své svatě žil ani

slova nemluvě. Potom ustanoven byl za správce klášterního a svědomitě konal úlohu svou. Při tom však ustavičně na Boha myslel a v Ném se kochal. Svatý Sába vida, kterak Bůh žehná správě Janově, umínil sobě, že ho dá na kněžství vysvětit. Za tou příčinou šel s ním do Jerusalema, a prosil svatého Eliáše arcibiskupa roku 497., aby mu udělil svátost svěcení kněžstva. Arcibiskup milerad přivolil. Tu pak Jan Mlčelivý prosil arcibiskupa, aby mu dovolil několik slov tajně promluvit. Arcibiskup odešel s ním a slíbil mu, že nikomu nevyzradí, co mu Jan řekne. Jan pak pravil: „Jsemť už vysvěcen na biskupství; ale složil jsem berlu, abych na poušti sloužil Bohu a bratřím, a hodným se stal, by i bratři mně sloužili, až budu chřadnouti.“ — Arcibiskup podivil se takové pokoře a zavolav svatého Sábu řekl: „Jan z důležitých příčin nemůže vysvěcen býti; nebudtež mu proto obtížni.“

Svatý Sába smutně navrátil se do kláštera svého, domnívaje se, že Jan snad pro nějakou nepravost za mladosti spáchanou vysvěcen býti nemůže, a doma padna na tvář modlil se k Bohu. I zjeveno mu, že Jan už na biskupství posvěcen jest. Ihned vstal, k Janovi spěchal a zvolal: „Otče, co jsi přede mnou skrýval, Bůh mi zjevil!“ Biskup Jan vida se prozrazena mnil jinam odejti, ale zůstal, jak mile mu svatý Sába slíbil, že toho nikomu nevyzradí. Jan zase čtyry roky nemluvě Bohu sloužil v chýšce své.

Roku 503. odešel svatý Sába na jinou poušť pro nevole vzniklé v tovaryšstvu jeho. Po něm i Jan vyhledal sobě poustevnu jinde a tam přebýval s jediným mnichem, jemuž se konečně znechutily pouhé kořínky a byliny. Nedal se od Jana Mlčelivého poučiti a zdržeti. Jak mile ale poustevnu opustil, přinesl Janovi na svátky Velikonoční člověk neznámý zásobu dobrých pokrmů. Vrtkavý mnich bloudiv na poušti po dvou dnech se vrátil a vida, že Jan výborných jídel mu předkládá, zastyděl se, odprosíl mistra svého a zůstal s ním.

Mniši zpatovali se a opět povolali svatého Sábu. I Jan Mlčelivý navrátil se do chýšky své, a obdařen byv od Boha dary mimořádnými v tuhé kajicnosti žil a modlitbou i příkladem požeňání šířil daleko široko. Mezi přemnohými, jenž přicházeli k němu ode všad, byl také velmož Cařihradský, bludem Eutychiovým ve víře porušený. Katolík Theodor doprovodil jej a zaklepav na okénko chýšky Janovy prosil: „Otče, požehnej nás!“ — Jan

Mlčelivý odvětil: „Tebe požehnám, ale společně tvůj není požehnaný, aniž já požehnám ho, lečby se bludu odřekl a do svaté Církve se vrátil.“ — Velmož padl na kolena před kmetem svatým, připověděl, že navrátí se do lůna pravé Církve a úpěnlivě prosil za požehnání. Biskup Jan dal mu požehnání a sprostil jej bludu.

Svatý Jan Mlčelivý dočkav se 105. roku svého blaženě odevzdal duši svou Bohu léta Páně 559.

4. Svatá Glyceria, panna, a Laodicius, žalářník, mučovník Heraklejší.

Za panování Římského císaře Antonína Filosofova, obyčejně Markus Aurelius zvaného (161—180), a za vlády Sabiny, císařského náměstka v Trajanopoli, žila svatá panna Glyceria, kteráž majíc znamení kříže na čele, přistoupila k Sabinovi modlám obětujícímu, a vyznala, že jest křesťankou. Sabin jí rozkázal, aby také obětovala. Vzkročila do chrámu pohanského, vzývala Boha pravého, a modla sřítla a rozbila se. Pohané zuřili a házeli po ní kamením, ale chybovali se. Pověšenou za vlasy krutě bičovali a do žaláře odvedli. Několik dnů byla tam o hladě strážena; ale Bůh ji živil a slil ku podivu všem. Soudce kázal ji uvrhnouti do ohně, ale rosa nebeská uhasila plameny. Sedřeli jí kůži s hlavy až k čelu a svázanou opět odvěkli do žaláře, kde mocí neviditelnou rozpoutána a uzdravena byla.

Zázraky ty vida žalářník Laodicius, uvěřil v Krista Boha, prohlásil, že jest křesťanem, a hned stát byl.

Svatá Glyceria konečně předvedena byla divokým zvířatům, z nichžto jedno kousnutím usmrtilo ji. Tělo její pochovali křesťané v Heraklee¹⁾.

5. Svatá Rolenda, kněžna Belgická, panna.

Za sedmého století žil v Belgii²⁾ kníže Desider, jenž měl jedinou dceru na rodě jménem Rolendu. Otec pečoval o to, aby výtečně vyučena a vychována byla, jak slušelo na budoucí

¹⁾ Heraklea, nyní Eregli, též Perinthos, město Thrácké u Propontidy, nynějšího Mare di Marmora, svýtečným přístavem v Asijském Turecku.

— ²⁾ Nynější království Belgické, jež hraničí s Holandskem, s Porýnským Pruskem, s Francií a s mořem Severním, za časův Římských slulo Gallia Belgica. Jsouc na rozhraní Francie a Německa, bývala Belgia obyčejně v moci jednoho z těchto sousedů.

panovnici v knížectví. Rolenda převyšovala všechny panny ve vlasti své netoliko krásou a bohatstvím, ale také ctnostmi křesťanskými. Syn krále Skotského, znamenitý válečník, uslyšev o ní, přišel ke dveřem knížecímu, kde přijat byl s mnohou slávou. I žádal za ruku Rolendy. Kníže Desider se svými dvořany milerád svolil. Ale Rolenda, kteráž byla panenství ustavičně slíbila Bohu, zarmoutila se a vroucně prosila Boha, aby s ní naložil dle nej-světější vůle Své.

Věděla Rolenda o svaté Voršile a spolumučenicích, jichžto kosti v Kolíně chovaly se.¹⁾ Toužíc po jejich společnosti za tmavé noci vydala se tajně na cestu do Kolína s jedinou služkou a s dvěma věrnými služebnky. Obtížnou cestou však sklíčena byla takovou slabotou, že si musela sednouti. Služka plačíc pravila jí, že půjde a v nedalekém místě vyhledá jí obydlí. Rolenda svolila a dopravena byla do Villiersu (Viljéru), kdežto v domě hodného rolníka mohla sobě odpočinouti a přenocovati. Příštího dne roznemohla se a do téhodne šťastně zemřela. Tělo její v Gerpínii pochované oslavil Bůh mnohými zázraky. Nemocní nabyli na její přímluvu zdraví, a v čas moru ostatky svaté Rolendy v průvodu prosebném neseny byly, a morová rána hned přestala. Obyvatelstvo zavázalo se slibem, že průvod ten každoročně bude konati.

6. Svatý Alexander, vojin Římský, mučéník.

Za panování císaře Maximiana byl Alexander, Říman, důstojníkem. Jednoho dne obětoval plukovník Tiberian s veškerým vojskem svým modlám; jenom Alexander obětovati nevolil a pravil, pohané že jsou zaslepeni duchem zlým. Oznámilo se to císaři, kterýž jej dal zbičovati a nařídil Tiberianovi, aby byl do Caříhradu odveden a cestou trýzněn. Matka kráčela za ním a dodávala mu zmužilosti v útrapách všemožných. V městě Béroee, kde lidé vody neměli, modlitbou pomohl a tím mnoho pohanů na víru obrátil. V Drizipaře Thrácké byl mečem odpraven a od křesťanů uctivě pochován. V městě tom vzdělán později nad hrobem jeho překrásný pomník v kostele jeho jménem Bohu zasvěceném.

¹⁾ Svatá Voršila dne 21. října.

7. Svatá Anežka (Agnes), abatyše, a Disciola, jeptiška, panny Poitierské.

Svatá Radegunda královna, jejíž výroční památka světi se dne 13. srpna, závětem svým vlastnoručně podepsaným ustanovila, aby Anežka, kterouž od mladosti jako dceru milovala a vychovávala, byla abatyší v klášteře u svatého kříže v Poitiersu, ¹⁾ a zavedla v klášteře tom řeholu, kterouž byl sepsal svatý Césarius, biskup Arelatský, pro sestru svou, svatou Cesarii. Abatyše Anežka ke cti a slávě Boží a ku spáse světenkám svým vzorně zastávala nesnadný úřad svůj, klidně v Pánu zesnula a pochována jest v klášterním kostele Marianském, jenž nyní sluje kostelem svaté Radegundy.

V tom klášteře pod správou svaté Anežky svatě žila a blaženě zemřela jeptiška Disciola (Disčola), neteř svatého Salvia, biskupa Albigenského, ²⁾ o jejíž smrti píše svatý Řehoř Túrský. Obě světice dokonaly pouťездеjší léta Páně 582.

8. Svatá Dominika, panna Komská.

Insubrové, bojovný kmen Galův cisalpinských, obývali za starých dob Italské krajiny mezi Pádem, Addou, Tičinem a Alpami. V zemi té jest město Komum u památného jezera Komského. V obvodu biskupství Komského jest klášter a kostel Cisterciákův, v němžto odpočívá tělo svaté Dominiky, panny, kteráž následovala svého bratra Agripina, biskupa Komského, svatým obcováním, aby sobě zasloužila býti s ním v království nebeském.

Svatá Dominika nežila v žádném klášteře, ale svědomitě zachovala panenství i mimo klášter. Ve světě žila, ale světem porušiti se nedala, celým srdcem sloužíc zvolenému Choti svému Kristu. Zvláštní kostel ke cti svaté Dominice také vystavěn jest po její blažené smrti na konci šestého století.

¹⁾ Poitiers (Poatié), hlavní město francouzského kraje Vienneského; u starých slulo Limonum, hlavní město Piktonů, po kterých později též Pictavium se nazývalo. — ²⁾ Albiga, nyní Albi, hlavní město franc. kraje Tarnského.

9. Blahoslavený Antonín Uher, Františkán.

Ve Folignu (Foliňu), městě Italském, dne 13. května 1398 zemřel blahoslavený Antonín Uher, bratr třetího řádu Františkánského. Neví se nic bližšího o jeho rodu a vlasti. Připutoval do Říma roku 1350., aby získal plnomocných odpustků milostivého léta. V Římě žil po několik roků a konal pobožnost svou u posvátných hrobů apoštolských. Potom vstoupil do třetího řádu svatého Františka, přijal roucho řeholné a zachovával pravidla řádu toho. Vypravil se také na pouť do Assisi, aby uctil zakladatele řádu svého, svatého Františka, a nabyl odpustkův Porciunkulových. Zpáteční cestou roku 1371. ve Folignu rozstoupil se, a zažil v nemocnici u Svatého Ducha lásky zbožných ošetřovatelů. Nabyv zdraví umínil sobě, že lásku, jižto byl zakusil, z vděčnosti bude prokazovati i jiným nemocným a chudobným. Obětavě sloužil churavcům; vlídně poučoval neumělé; laskavě pečoval o sirotky opuštěné. Podivuhodné bylo jeho zapírání sebe. Oživen jsa pokorou ryzou stal se vzorem všech ctností křesťanských. Každý u něho hledal a nalézal potřebné rady, přímluvy, potěchy a pomoci. Záslužný život svůj ctihodný kmet Antonín dokonal ve Folignu po dokonalé přípravě.

Za velikého sběhu zástupův naříkajících pochováno bylo jeho tělo v kapličky u nemocnice. Když pak na jeho přímluvu dělo se mnoho zázraků, přenesli ho slavně na hlavní oltář do kostela, kde doposud odpočívá ve schránce nádherné.

Dne 14. května.

Dle kalendáře Římského dne 4. května.

1. Svatá Monika, vdova, matka svatého Augustina.

Svatá Monika narodila se roku 332. po Kristu Pánu. Dostalo se jí výborného vychování od křesťanských nábožných rodičů, ale ještě více od staré ctnostné děvečky služebné, kteréž Monika svěřena byla jako pěstounce. Výborné její vychování osvědčilo se světlem nejkrásnějším, když se provdala za pohanského muže Patricia, jenž byl bohatým a váženým členem městské rady v Sagaste v Numidii.

Manželství svaté Moniky s pohanem Patriciem bylo pravým obrazem poměrů, v nichžto tenkrát nacházela se Římská říše směrem náboženským. Manžel Patricius byl pohan, manželka Monika byla křesťanka. U každého z nich shledáváme vlastnosti, jimiž hlavně vyznačuje se pohanství a křesťanství. Patricius byl náhlý a zlostný; na cudnost a věrnost manželskou nekladl žádnou váhu; ve věcech náboženských byl nevšimavý a netečný, neboť pohanská modloslužba mu nepostačovala, a pravé náboženství křesťanské nechápal, neznal, a proto neuznával. Byl synem světa, a tudíž měl na zřeteli toliko zevnější čest, vážnost a bohatství, a jen tímto směrem byl starostliv o domácnost.

Monika byla vzorem ženy křesťanky. Na modlitbách byla horlivá, manžela svého upřímně milovala, o dítky své bedlivě pečovala, a ve všem obcování jevila velikou svědomitost. Nevěrnost svého pohanského manžela trpělivě snášela, a když se hněv jeho vzbouřil, zůstala tichá a mlčela. Teprve když se manžel utišil, mírně a lahodně ospravedlnila chování své, tak že manžel bezpráví své poznáv vždy více ctil a miloval výtečnou choť svou.

Začasté stěžovaly sobě ženy na své manžely, jenž nebyli tak prudcí a prchlívi jako Patricius; tu pak jim říkávala Monika: „Vy samy vinny jste nepokojem domácím a všemi křiky a sváry! Buďtež trpělivy, mírný a uctivý k manželům, a dobře bude!“ — Kterákoli z nich uposlechla moudré rady svaté Moniky, dobře pochodila.

Jak mile Monika po svadbě přistěhovala se do domu rodičův manželových, popudily děvečky klevetami testu, matku manželovu, proti ní: ale bezúhonná ctnota, přívětivá a uctivá chování mladé snachy Moniky brzy poučilo testu tou měrou, že nižádná služka už více neosmělila se mluvití proti Monice, a Monika s testou svou žila v nejlepším přátelství.

Monika, jsouc ke každému laskava a smířlivá, uměla velmi dobře smířovati strany sporné a nepřátelské. Zhusta podařilo se jí, že způsobila mír a přátelství mezi osobami, jež byly důvěrně u ní proti sobě brojily s trpkostí největší.

Denně dvakrát navštěvovala Monika chrám Boží; rozdávala hojně almužny; zbožně spravovala celou domácnost; ke každému byla přívětivá: služebným svým byla pravou matkou; skvěla se po-

korou a uctivostí, tak že každý, kdo s ní mluvil, musel poznati, že Monika nosí Boha v srdci.

Její chování, mírnost, lahoda, úslužnost, trpělivost a modlitba získala konečně i pohanského manžela Patricia Kristu Pánu. Roku 370., kdy bylo Augustinovi šestnáct let, dal se Patricius křesťanské víře vyučiti a pokřestiti, a s věrou křesťanskou přijal i ctnostný život křesťanský. Roku 371. šťastně v Pánu zesnul.

Augustin byl syn Moniky a Patricia. Syna toho v zármutku a v bolestech zrodila Monika duchovním způsobem pro život věčný. Měla dva syny: Augustina a Novicia, a jednu dceru, jež matka moudrá ihned zapsati dala mezi katechumeny, čekatele křestu svatého. Záhy vyučovala dítky své sama víře křesťanské, a činila všecko, cokoli činiti může pečlivá a nábožná matka pro dítky své. Avšak u syna Augustina zdálo se, že marna jest práce vynaložená. Brzy počal se spouštěti, a s věkem rostoucím rostla jeho hýřivost a náklonnost k hříchu. Matka Monika rmoutila se vidouc nebezpečí, v němžto nalezal se milý její syn. Ve dne v noci modlila se za něj k Bohu, a hořce plačíc napomínala jej, tak že větší byly bolesti její při tomto duchovním přerodu Augustina pro život věčný, nežli byly její bolesti při jeho tělesném narození. Sám Augustin později napsal o věci té ve svých knihách: „Matka má každé dítě své v bolestech znova zrodila, kdykoli se které z nich od Boha odvrátilo.“ A na jiném místě píše: „Nemohu ani vysloviti, jak mne milovala matka má, a kterak mne za větší bolesti porodila duchovně, nežli mne byla porodila podle těla.“

Avšak svatá Monika skládala důvěru svou v Boha, a proto „zármutek její obrátil se v radost“. Jan 16, 20. Bůh ji potěšil ve snách. Zdálo se jí, že stála na křížové cestě, a zjevil se jí mládenec jasný a veselý, který se jí tázal s úsměvem: „Proč pak se užíráš hořem a žalostí?“ — Monika mu odpověděla: „Oplakávám záhubu syna svého!“ — Mládenec jí řekl: „Budiž dobré mysli, a rozhlédni se kolem sebe; kde ty stojíš, tam stojí i syn tvůj.“ — I vypravovala svůj sen Augustinovi, kterýž ho tak vykládal, jakoby i matka přejíti měla k jeho učení, k Manichejským bludům. Ale Monika rychle odvětila jemu: „Nikoli; anjel nepravil, kde ty, tam já; nébrž kde já, tam ty.“ — Augustin

píše, že přítomnost ducha, s kterakouž mu to řekla, více pohnula jej nežli sen sám. Svatou Moniku toto zjevení noční naplnilo takovou důvěrou, že Augustina vzala do domu svého a ke stolu svému, an byl už déle bytoval mimo dům mateřský. Přece však nepřestávala vzdychati, plakati a na modlitbách prositi za spásu jeho.

Bůh ji v dobré naději posilnil také slovem nábožného biskupa, jež byla požádala, aby Augustinovi bludy vyvrátil a jej na cestu pravdy nazpět přivedl. Pravitel jí biskup, dobře znaje mladého Augustina: „Nech jej, a modli se za něj k Pánu; on sám čtením pozná, jak veliký jest jeho blud, a jak veliká jeho bezbožnost.“ Když pak Monika zase prosila, aby přece s Augustinem mluvil, řekl jí: „Nemožno jest, aby ztracen byl syn takových slz!“

Později cestoval Augustin do Milána v Italii, kdežto svatý Ambrož byl arcibiskupem. Kázání a svatý život biskupa Ambrože staly se prostředkem, jímžto prozřetelnost Božská učiniti ráčila ze Šavla druhého Pavla. Jak mile milost Boží osvécovati počala Augustina, cítila se matka Monika láskou mateřskou puzenu, aby se vypravila z Afriky do Milána, a tam vyhledala syna svého. Po nebezpečné plavbě po moři šťastně dostala se do Italie, a nalezla Augustina v zármutku spasitelném. Bylť ovšem teprvé začátek obrácení jeho, ale svatá Monika pevně důvěřovala se v Boha, že dokonati ráčí, což jí byl přislíbil anjelem Svým.

V Miláně okrála Monika na duchu jádrnými řečmi svatého Ambrože, a překrásnými službami Božími v jeho kostele. Svatý arcibiskup Ambrož poznal velikou cenu svaté Moniky, její pobožnosti a dobrých skutků, a častokráte nazýval mladého Augustina šťastným, že má takovou matku.

Konečně přiblížila se hodina duchovního přerodu, hodina obrácení a spasení Augustinova. Augustin přišel s přítelem svým Alipiem k svaté Monice, a vypravoval jí, jak zázračně proměnil Bůh jejich srdce, a kterak nezvratně odhodláni jsou, odřící se bludů svých, svého posavadního života nemravného, a státi se živými údy Církve katolické; vypravoval, kterak umínili sobě, že veškeren život svůj budou věnovati výhradně toliko službě Boží.

Svatá Monika poznala, že pomocí Božskou po mnohých

bolestech, modlitbách a slzách konečně porodila duchovně syna svého Augustina pro život věčný. Proto už nepamatovala na bolest pro radost, že se narodil člověk, její syn, pro Krista a království Jeho. I radovala se a jákala velebíc Boha, že vyslyšeti ráčil prosby její.

Od té chvíle nikdy více nevzdálila se Monika od syna svého podruhé uarozeného. Jeho horlivost v dobru byla jí bohatou náhradou za mnohé starosti, bolesti a slzy rokův minulých. Šťastná jsouc milostí Božskou propůjčenou milovanému synovi, obsluhovala jej a přátely jeho. „jakoby byla jejich dcerou,“ jak svatý Augustin sám napsal. „Nejspokojenější dny trávila nyní Monika se synem opravdově obráceným.“

Z Milána cestovala veškera ta nábožná společnost do Ostie, do města v Latii při ústí Tiberu, aby tam odtud přeplavili se do Afriky, do své vlasti.

Avšak svatá Monika byla už blízka věčné vlasti své. Rozmlouvajíc s milovaným synem Augustinem o blahoslavenství věčném, o Bohu, a o veliké ceně nesmrtelné duše, tak roztočila se Monika po království nebeském, že pravila: „Synu, mně už nezáleží naездеjším životě. Co bych zde činila, a proč bych zde byla, nevím; nezbyvat mi nižádná zemská naděje více. Jenom za jednu příčinou přála jsem sobě, abych byla déle živa. Nežli umru, chtěla jsem viděti tebe mezi křesťany katolickými. Nad všeliké očekávání dříve ráčil mi toho dáti Bůh. Nyní jsi služebníkem Božím, a opovrhuješ každým zemským štěstím. Což bych zde dělala ještě déle?“

Šest dní po této rozmluvě rozstonala se Monika. Jednoho dne omdlela. Oba synové přiběhli k ní. Když pak zase přišla k sobě, pravila: „Pochovejte tělo mé kde chcete! Jenom za jednu věc prosím vás; buďtež na mne pamětlivi před oltářem Páně, kdekoli budete.“ Devátého dne nemoci své blaženě skouala v 56. roce věku svého.

Náš věk všelijak podobá se věku svaté Moniky. Začasté potkáváme se s manželstvím, v němžto manžel z neznalosti a nevědomosti jako Patricius v příčině svatého náboženství jest vlažný a nevšimavý, staraje se výhradně toliko o věci časné. Kéžby každý takový manžel měl manželku rovnající se svaté Monice! Její nábožností, svědomitostí a modlitbou navrátil by

se mnohý manžel na cestu pravou! A což mám říci o dětech z manželstev takových? Vážené manželky a matky! Učiňte život svaté Moniky předmětem vážného rozjímání svého! Často připomínejte sobě, že není věcí velikou a dokonalou, tělesným porodem život dáti synům a dcerám; větší a důležitější věcí pro vás i pro vaše děti jest, abyste je také duchovně zrodily pro život věčný — dobrým křesťanským vychováním. I tento duchovní porod není bezbolestný pro matky křesťanské, zvláště za časův našich, kdy za všeobecného zmatku ve společnosti lidské nejedno nebezpečí se všech stran hrozí víře, zbožnosti, ctnosti a mravnosti mládeže. Matky křesťanské mají za doby naší úlohu velikou! Nuže, starejte se tedy, jako svatá Monika, o nábožné vychování dětí svých horlivou modlitbou, neunavným napomínáním, moudrým poučováním a vlastním příkladem, abyste, až vykonáte za pomoci Boží svou životní úlohu, šťastně vykročily do radostného života věčného.

2. Svatý Bonifác (Dobroděj), Říman, mučovník v Tarsu.

Na počátku čtvrtého století žila v Římě žena Aglaja, mladá, krásná a tak bohatá, že třikrát na své útraty zařídila veřejné hry lidu Římskému. Aglaja obcovala způsobem hříšným s vrchním správcem svých statků Bonifáciem, jenž liboval sobě v opilství a v jiných neřestech, při tom však byl hostinný, štědrý a útrpný. Za dne přijímal cizince a pocestné do domu svého, a za noci chodil po ulicích a veřejných náměstích, aby poskytoval pomoci nuzným a chudobným. Pro takovou dobročinnost zasloužili sobě Bonifác i Aglaja smilovnosti Boží, aby se na nich naplnilo slovo Spasitele našeho, Jesu Krista řkoucího: „Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.“ Mat. 5, 7.

Aglaja jednoho dne povolala Bonifáce k sobě a vážně mluvila k němu: „Ponořili jsme se v propast hříchův, zapomínáme, že budeme muset počet vydati před Bohem ze skutků svých. Slyšela jsem, že slávy mučovníkův Kristových účastným stane se ten, kdož je ctí a vzývá. Dozvěděla jsem se, že vyznavači Jesu Krista v zemích Východních statečně bojují se zlým duchem, a raději se podrobují nejstrašnějšímu mukám, nežli by se odřekli

náboženství svého. Odejdi tam a přines ostatky některých těch svatých bojovníkův, bychom památku jejich ctili a jich přímluvou zachránili sebe.“

Bonifác, poslušen jsa velitelky své, sebral množství peněz, aby těla svatých mučenišů koupil a chudým pomáhal. Odcházeje pravil k velitelce své: „Dopídím-li se ostatků svatých mučenišů, donesu ti je. Přinesou-li ale tobě tělo mé jako tělo mučeniše: přijmeš-li ho?“ — Aglaja považovala slova ta za žert, a pokárala Bonifáce. Avšak Bonifác skutečně zahořel touhou po mučnictví, aby pokání učinil za hříchy své. Vypravil se na cestu s dvanácti služebníky. Cestou ani masa nejedl, ani vína nepil, ale postil se, modlil se, a oplakával nepravosti své.

Přišel do Tarsu, do rodiště svatého Pavla, do hlavního města Cilicie v Asii, kde císařský náměstek a vladař Simplicius krutě prováděl Dioklecianské zákony proti křesťanům. Bonifác poslal služebníky a koně do hostince, sám pak odebral se k náměstku císařskému, jenž právě soudil křesťany. Tam spatřil dvacet mučenišů rozličným způsobem trýzněných a zmrzačených, tak že diváci hrozili se děsných muk, jež křesťané trpělivě snášeli.

Bonifác spatřiv je, neohroženě vešel k nim, objímal je, líbal jim rány a volal: „Veliký jest Bůh křesťanů! Veliký jest Bůh svatých mučenišů! Orodujte za mne, služebníci Kristovi, aby mne Bůh očistil a boje vašeho účastným učinil!“

Vladař Simplicius rozpálil se hněvem a tázal se ho: „Kdo jsi ty?“ — Bonifác odpověděl: „Jsem křesťan, a nižádnou mukou nedám se donutiti, abych zapřel Jesu Krista, Boha svého!“

Simplicius kázal, aby mu katané tělo železnými hřebeny rozdrápali, za nehty mu ostré třísky vráželi, a do úst mu lili rozpuštěné olovo. Bonifác zvolal: „Díky Tobě, Pane Jesu Kriste, Synu Boží!“ I prosil umírající spolumučenišky, aby mu vyprosili u Boha pomoc a sňu.

Pohané vidouce takové ukrutnosti, jevíli nevoli svou a provolávali: „Veliký jest Bůh křesťanů!“ — Vladař Simplicius ulekl se těch výkřiků a odešel.

Druhého dne však opět Bonifáce předvesti dal a jej vyzval, aby obětoval bohům. Ješto pak Bonifác setrval ve víře křesťanské, dal jej uvrhnouti do kotla s vroucí smolou. — Vida, že

mučensk bez uškození z lázně té vyšel, rozkázal, aby jej stali mečem.

Svatý Bonifác zaslechnuv odsouzení své modlil se za odpuštění svých hříchů a za obrácení svých mučitelů. Vykonav modlitbu ochotně nastavil hlavu pod meč.

Jeho služebníci dozvěděli se, že cizinec nějaký umučen byl pro víru křesťanskou. Spěchali na popraviště, poznali pána svého, zlatem vyplatili jeho tělo, pomazali ho drahou mastí a přivezli do Říma.

Aglaja dala jej slavně pochovati, postavila mu pomník, a po několika letech zbudovala kostelíček nad hrobem jeho. Po tuhém pokání patnáctiletém blaženě v Pánu zesnula a vedlé svatého Bonifáce pochována byla.

Umučení svatého Bonifáce klade se do roku 307. po narození Páně, kdy spolucísarové Dioklecian a Maximian ode dne 5. května 305. už dobrovolně trůnů svých se byli vzdali, ale zákony protikřesťanské od nich dané pořád ještě krutě se prováděly za nástupcův jejich.

Chrám kardinálský svatého Alexia (Aleksy) a Bonifáce na pahorku Aventinském, drubdy jedno z dvaceti privilegovaných opatství Římských, byl za papeže Honoria III. (1216—1227) obnoven a znova posvěcen. Ostatky svatého Bonifáce uloženy jsou v mramorovém hrobě pod hlavním oltářem, před kterýmž zdvihá se klenutá kapla desitisloupová, v nížto odpočívá tělo svatého Aleksy, jehož životopis viz dne 17. července.

3. Svatý Pachomius, opat, zakladatel klášternictva.

Svatý Pachomius, zakladatel života klášterského, jenž první napsal řeholu, pravidla pro klášterníky, narodil se kolem roku 292. v Horním Egyptě, zvaném za věku starého „Thebais“ dle hlavního města „Theby.“ ¹⁾ Rodiče, pohané, bedlivě pečovali o jeho vychování ve vědomostech Egyptanů vzdělanějších. Ve svém 20. roce odveden byl Pachomius k vojsku císaře Maxima Dajy, jenž chystal válku proti svému spolucísari Lici-

¹⁾ „Theby,“ u Římanů „Diospolis Magna,“ hlavní město v Horním Egyptě na obou březích řeky Nilu, z něhož nyní jsou jen zříceniny zajímavé.

niovi, švakrovi císaře Konstantina Velkého. Pachomius přenocoval s mnohými soudruhy v Thebách, kdežto je křesťané toho města laskavě obsluhovali a častovali jako syny a bratry své. Proto zahořel Pachomius úctou ku křesťanům, a uvěřil v Jesu Krista, Syna Božského.

Císař Licinius zvítězil nad Maximinem Dajou v bitvě svedené dne 30. dubna roku 313. u města Drinopole, ¹⁾ a vojska Maximinova rozešla se. Pachomius usadil se v jednom městečku Thebaiském, vyučil se víře křesťanské a přijal křest svatý.

Umniv sobě, že povinnosti křestem svatým převzaté bude svědomitě konati, odebral se Pachomius na poušť k řeckému poustevníku Palaemonovi, pověstnému toho času pro velikou svatost. Pod jeho správou strávil deset roků v kázni nejtěžší, a dostoupil znamenité dokonalosti, zaskvívaje se pokorou, lahodností, trpělivostí a neobyčejnou čistotou srdce. Kterak Pachomius pod správou staříckého Palaemona zapíráním sebe tužil se v lásce k Pánu Ježíši, o tom stůj zde příklad jediný. Jednoho roku na Boží hod Velikonoční poručil ctihodný kmet Palaemon Pachomiovi, aby uchystal oběd. Pachomius k vůli veliké slavnosti mimořádně olejem a solí upravil nasbírané byliny plané, jichžto měli s chlebem požívati. Palaemon pomodliv se zpozoroval olej, a hned udeřil se do čela a prolévaje slzy pravil: „Spasitel můj ukřižován byl, a já bych měl lahoditi smyslům svým požíváním oleje?“ I nejedl pokrmu toho!

Ku konci roku 325., tedy asi dvacet let po svatém Antonínu, založil Pachomius na Nílském ostrově Tabenně první klášter, ve kterémž měli mniši společně žíti dle předepsané řeholy pod jednou střechou. Tím lišili se klášterníci jeho od poustevníků po různu žijících, a od mnichů svatého Antonína v chyškách vedlé sebe odděleně bytujících. ²⁾

Společnost Pachomiova brzo čítala sto členů. Nával nových mnichů tak vzrůstal, že Pachomius nucen se viděl zbudovati sedm nových klášterů pro mužské, z nichžto nejslavnějším

¹⁾ Drinopol, Adrianopolis, druhé sídelní město sultána Tureckého v Rumelii, 28 mil severozápadně od Cařibradu. Město to u Thráckých Bessů nazývalo se „Uzkadama“; Římský císař Adrian zvětšil je a dal mu jméno „Adrianopolis.“ — ²⁾ Palaemon brzy po založení prvního kláštera blažený zemřel. V Římském soupisu svatých zaznamenán jest ke dni 11. ledna.

byl klášter v Pabě čili v Paue nedaleko Theb, ve kterémž i svatý Pachomius nejvíce zdržoval se. Na protějším břehu Nilu zařídil klášter panenský, do něhož jeho sestra první vstoupila.

Počet mnichů Tabenských množil se tou měrou, že jich při smrti Pachomiově, dne 14. května 348, bylo ve mnohých klášteřích dohromady 7000, a mezi nimi nejeden světec nalezal se.

Všechny kláštery měly stejnou řeholu a tvořily spolek, jehož čelným představeným byl svatý Pachomius. Po jeho smrti býval čelným vrchníkem celého řádu vždy opat kláštera hlavního. Opat časem prohlížel různé kláštery, a dvakrát do roka shromažďoval kolem sebe všechny jejich představené v klášteře hlavním, aby mu podávali zprávu o spravování úřadu svého.

Řehola svatého Pachomia, kterouž nám svatý Jeroným v překladu zachoval, byla obsahu následného. Mnichům rozděloval se čas na ruční práci, na modlení a na jiné nábožné výkony. Vědami, jako mniši svatého Benedikta v zemích Západních, mniši Pachomiovi neobírali se. Pletením košů, vyráběním rohožek, tkaním koberců a řemesly všeho druhu zjednávali sobě výživu a prostředky k dobročinnosti. Pracující zpívali žalmy; nečinně neztrávili ani okamžik. Mniši roztrženi byli ve sbory po čtyřia-dvaceti dle abecedy, nebyvše nikdy jmenováni jménem svým, nébrž dotyčným písmenem. Každý sbor měl svého náčelníka, jemuž každý mnich dobou večerní odevzdal zhotovenou práci svou. Náčelník sboru odvedl práce sebrané na konci každého téhodne hospodáři klášternímu. Hospodáři všech klášterů odváděli práce hotové vrchnímu hospodáři v klášteře hlavním, jenž je zpeněžil, nových látek nakoupil a rozdával zásoby do různých klášterů. Podivuhodna byla nezištnost svatého Pachomia. Utržil-li vrchní hospodář za některé dílo více nežli byl Pachomius ustanovil, musel navrátiti přebytek kupcům, a byl za přestupek svůj pokárán a potrestán.

Mniši po dvou nebo po třech v jedné komůrce ubytování scházeli se jenom ku společné modlitbě a k obědu velice skromnému. Při jídle jako po celý den zachovávalo se mlčení přísné. Aby pak mniši vespolek se ani neviděli, zahalovali sobě hlavy velikou kuklou z látky hrubé. Prvního a posledního dne v témdni pravidelně přijímali nejsvětější Svátost oltární. Umřel-li který

bratr mnich, konaly se modlitby a obětovala se mše svatá za spásu duše jeho.

Do řádu přijímání byli noví členové teprvé po tuhé zkoušce. Pak dostali roucho řeholné, a zavázali se slibem, že věrně zachovávají budou řeholu předepsanou. Na kněžství nedal svatý Pachomius žádného mnicha vysvětit, aby nevzbudil pýchu a závist. Sám také z pokory nepřijal důstojnosti té jemu nabízené od biskupa. Kněží, jenž do řádu vstoupili, vykonávali posvátnou bohoslužbu.

Svatý Pachomius hlavně vlastním příkladem vodil učeníky své k dokonalosti křesťanské. On sám byl vždy nejprvnějším a nejsvědomitějším plnitelem všech povinností, dobře věda, že horlivost nemá dlouhého trvání ve společnosti takové, kde představení vyhýbají se předpisům platným.

Mimo kláštery vystavěl svatý Pachomius k radě Serapiona, biskupa z Tentyry, v nedaleké vesnici kostel pro pastýře chudobné, jimžto s dobrým úspěchem čtával a vykládal částky Písem svatých.

Pověst o jeho svatosti, s kterou spojoval i dar zázraků a prorocství, roznesla se do zemí nejvzdálenějších, tak že roku 333. navštívil jej i veliký světec Athanasius¹⁾, ježž svatý Pachomius vydatně podporoval v potlačování Arianských a jakýchkoli bludů záhubných.

Aby všelijak zkušén byl, dopustil Bůh, že svatý Pachomius, byv křivě nařknut a obžalován, musel dostaviti se k soudu biskupskému v Letapoli, kdežto i skromnost a pokora, i důkladné ospravedlnění vzbudily obdiv všeobecný a postavily nevinnost i ctnotu jeho ve světlo tím jasnější.

Téhož roku 348. zachvátil mor asi sto mnichův. Svatý Pachomius sám také po čtyřicetidenní trapné nemoci stal se obětí jeho. V poslední hodině své ještě napomínal bratry řeholníky k bohabojnosti, a poznamenav se znamením svatého kříže, klidně a svatě zesnul v Pánu.

Pachomiův výtečný řád počítal do polovice pátého století již 50.000 mnichů, a potrval v zemích Východních až do století je-

¹⁾ Sv. Athanasius, patriarcha Alexandrijský, † roku 373. Viz dne 2. května.

denáctého. Kolem roku 1137. bylo ještě 600 mnichů řádu Pachomiova v Cařihradě.

Životopis svatého Pachomia hned po jeho smrti od jednoho mnicha sepsaný zachoval se až na časy naše.

4. Svatý Viktor (Vítěz), vojn, a svatá Korona, mučníci Egyptští.

Viktor, důstojník za císaře Antonina Filosofo (161 až 180) povolán byl k veliteli svému Sebastianovi, jenž pravil: „Císař rozkázal¹⁾, aby křesťané obětovali bohům.“ — Viktor: „Jsem vojínem císařovým, ale jsem také bojovníkem Krále Krista, Jehož panování jest věčné. Jsem poslušen císaře ve službě vojenské, ale nikdy neodřeknu se Boha svého. Tělo mé jest v moci tvé, ale duši mou nemůžeš zahubiti.“ — Sebastian: „Řeč tvá moudrá jest.“ — Viktor: „Moudrost ta není má, ale jest od Boha.“ — Sebastian: „Obětuj, a zbav se muk.“ — Viktor: „Pro Boha milerad podstoupím muky.“ — Sebastian: „Jsi-li čtenářem nebo jahnem, že tak výmluvný jsi?“ — Viktor: „Tě milosti nejsem hoden; ale Kristus daří moudrostí služebníky Svě tou měrou, jakouž zúrodňuje rosou dobře obdělané pole rolníkov.“ — Sebastian: „Volíš tedy raději zemřítí nežli žítí?“ — Viktor: „Tvá smrt dá mi život věčný.“ — Velitel kázal mu usekati všechny prsty. Svatý Viktor velebil Boha a byl do žaláře odveden.

Příštího dne odsouzen byl do pece hořící. Viktor poznamenav se svatým křížem zvolal: „Bože, pro Tebe trpím; zachraň mne, aby poznali, že Ty jsi pravý Bůh!“ — Třetího dne otevřeli pec, a slyšeli ho zpívati, a spatřili ho zdravého.

Velitel domníval se, že kouzlem uhasil oheň, poslal jej do žaláře, a dvakráte mu dal jedem otrávití pokrm, kterýž mu neuškodil. Rozmanitým způsobem jej dal mučiti, ale Bůh zachoval věrného ctitele Svěho.

Mezi diváky byla manželka vojenského důstojníka, Korona, panička šestnáctiletá, která vidouc ty muky a zázraky zvolala: „Blahoslavený jsi, Viktore! Bohu líbezna jest obět tvá! Anjelové

¹⁾ Velitelové o své ujmě pronásledovali vojíny křesťanské za panování císaře Antonina.

nesou dvě koruny; větší pro tebe, menší pro mne! Jsem slabá, ale hrozeb velitelových se nestrachuji! Jako silná děditi budu království Kristovo!" — Velitel poručil jí, aby obětovala, ona pak řekla: „Korona se jmenuji, a ty chceš, abych korunu ztratila?" — Svatá Korona zaházela šperky své a byla na dvě palmy sehnuté přivázána a roztržena.

Svatý Viktor chválil Boha a byl šťast. Stalo se v Thebaidě, krajině Egyptské u města Lykos zvaného.

5. Blahoslavená Juliana Norvichská, panna.

Léta Páně 1342. narodila se v Norvichu ¹⁾ blahoslavená Juliana, kteráž nám zůstavila svá zjevení psaná jazykem Anglickým. Tato prostinká a neučená panna od mladosti horlivě toužila po Bohu, a prosila zvláště za tři milosti: aby vždy více vnikala do utrpení Kristova, aby nemocí navštívená tím horlivěji hledala cti a slávy Boží, a její touha po Bohu aby vždy stávala se všelejší. Jsouc třicet roků stára, těžce onemocněla. Tělo ničeho necítilo, a nábožná panna byla jako v posledním tažení. Dne 4. května za poměrů takových počala msti nadpřirozená vidění a zjevení, kteráž později sama sepsala. Z těch zjevení stůj zde ukázka.

„Spatřila jsem Spasitele. Červená krev teplá a čerstvá a živá tekla Mu z pod koruny trnové. Nejsvětější Trojice naplnila srdce mé radostí velikou. Zvolala jsem: „Chvalte Hospodina!“ Viděla jsem obličej duchový plný lásky a lahody. Zřela jsem, že On jest všestranným dobrem. Jej míti jest všecko míti. On jest nám rouchem zahalujícím nás láskou. Náš dobrotivý Pán pravil mi: „Radostí, blažeností a zálibou nekonečnou jest mi utrpení podstoupené za člověčenstvo. Kdybych byl mohl více trpěti, byl bych více trpěl.“ Bůh Otec zvláštní zalíbení má ve skutečích, kteréž vykonal Ježíš pro naše vykoupení. Jemu Otec daroval nás; my jsme Jeho odměnou a korunou. Koruny té váží Sobě Ježíš tak, že volen jest každého dne znova za nás trpěti, kdyby bylo potřeba.“

¹⁾ Norwich (Naryč), hlavní město Anglického hrabství Norfolk u řeky Wensum, má slavný chrám biskupský založený r. 1094., jiných 40 kostelů a znamenité továrny.

6. Svatá Justa (Pravoslava), Justina (Pravomila) a Henedina, Sardinské mučenice.

Okresní město Oristano v provincii Kagliari na ostrově Sardinském ¹⁾ jest sídlem arcibiskupským. Velechrám zasvěcen jest Bohu jménem svaté Justy, kteráž spolu se svatou Justinou a Henedinou za prvních věků křesťanských umučena byla pro víru Krista Pána. Ješto Bůh svaté mučenice oslavil mnohými zázraky, byly jim ke cti vystavěny kostely, a také město jedno nazváno „městem svaté Justy,“ když k její přímluvě náhle přestal nakažlivý mor. Tyto svaté mučenice jsou patronkami na Sardinii. Těla jejich odpočívají v kostele svaté Justy; ale částky z nich i jiným městům dány byly.

7. Svatý Paschalis I., papež.

Svatý Paschal, Římský kněz, roku 817. po smrti Štěpána IV., papeže, jednomyslně zvolen byl za jeho nástupce. Za pronásledování katolíků obrazoborcem císařem Byzantským, Lvem V. Armenským (813—820), psal papež Paschal katolíkům listy útěšné. Roku 821. vypravil ke králi Ludvíkovi Pobožnému dvoje poselstvo. Poselstvo druhé přineslo veliké dary ku svadbě jeho nejstaršímu synu Lotharovi, kterýž na slavnost Velikonoční roku 823. do Říma zavítal a o Božím hodě od papeže korunován byl za císaře, převzav povinnost, že bude papeže hájiti naproti všem nepřátelům. Téhož roku 823. odešel Ebbo, arcibiskup Remešský, s přivolením papeže Paschala I. do Dánska jako věrověst. Paschalis I. zemřel dne 10. února 824. Jeho nástupce Eugen II. pochoval jej v kostele svaté Praxedy, ježž byl papež Paschalis znova vystavěl. Současní spisovatelé chválí jeho dobročinnost a zázračnou moc.

¹⁾ Sardinia, ostrov k Itálii náležející v moři Středozemním; oddělen jest od Korsiky úžinou svatého Bonifáce 1 $\frac{1}{4}$ míle širokou.

I. Svatý Petr Lampsakoský, mučovník.

Lampsakos, původně Pit^husa, město řecké v Mysii nad Hallespontem, zmizelo časem beze stopy. Na jeho místě jest nyní vesnice Lamsaki čili Lepsek. Za dob pohanských v městě tom ctěn byl Priapos, domnělý bůh úrodnosti polí, vinic a zahrad, mimo to pak také koz, ovcí a včel, jemuž obětovaly se prvotiny polí a zahrad, mléko, med, kozlové a osli. Jeho obraz zavěšoval se v zahradách, a byl zároveň hastrošem a prostředkem proti uhranutí.¹⁾ Krom Priapa ctili pohané způsobem necudným také horlivě Venuši, bohyni lásky.

Za císaře Římského Decia (249—251) byl Lampsakos sídlem biskupa křesťanského. Toho času mladý křesťan jmenem Petr, duševně bohatě nadaný a tělesně krásný, statečný horlitel pro víru svatou, byl jat, k náměstníku císařskému Optimovi přiveden, a od něho vyzván, aby obětoval Venuši bohyni. Petr neohroženě odpověděl: „To by bylo zrovna tak, jakobych obětoval necudné a špinavé ženě, která se dopouští špatností, jež vypočítati stydlivost ~~z~~apovídá, a jež i sami pohané trestají u necudů. Mně náleží oběť modlitby, kajicnosti, lítosti a chvály přinášeti jenom pravému Bohu živému, Králi věčnosti, Kristu Ježíši!“

Mučili jej na skřipci tak, že mu údové těla byli roztrháni. Maje oči k nebesům obráceny hlasitě děkoval Pánu, že mu popřál trpěti pro svatou víru, a prosil za dar statečnosti, aby zvítězil nad nepřitelem. Po modlitbě stáli mu hlavu mečem.

2. Svatí Pavel, Ondřej a Dionysia (Diviška), panna, mučovníci Lampsakoští.

K témuž náměstníkovi a soudci Optimovi, když na soudné stoličce v Lampsaku zasedal, přivedeni byli jiní tři křesťané. Pavel, Ondřej a Nikomach. Soudce otázal se: „Jakého jste náboženství?“ — Nikomach kvapně hlasem hřmotným zvolal: „Já jsem křesťan!“ — „A co vy jste?“ ptal se Optimus ostatních dvou, jenž klidně odvětili: „My jsme také křesťané!“ — Soudce kázal Nikomachovi: „Obětuj bohům, jak nařizeno

¹⁾ Riegrův „Slovník Naučný.“

jest!“ — Nikomach: „Křesťan, jak tobě dobře známo jest, nemáš dáblům obětovati!“

Náměstník císařský dal jej na skřipci strašně trýzniti. Jan již blížek smrti, vítězně zviklal se a hlasitě pravil: „Jsem byl křesťanem! Volám obětovati bohům!“ Ihned byl se skřipce propuštěn a obětoval. Ale v tom okamžiku sklesl na zem a byl mrtev.

V zástupu kolem soudní stolice shromážděném žalostně zvolala šestnáctiletá křesťanská panna Dionysia: „Nešťastný človče! Pro jedinou hodinu uvrhnul se's v muky nekonečné a nevýslovné!“

Místodržitel, zaslechnuv slova ta, dal ji k sobě přivesti a tázal se jí: „Ty-li také jsi křesťankou?“ — Dionysia: „Jsem! Proto záleželo na mém nad tímto nešťastníkem, že nesetřval ještě maličko, aby vešel v pokoj věčný.“ — Soudce: „Vždyť vešel do pokoje, obětováním vyhovév bohům a císaři nepřemožitelnému. Naše bohyně Diana¹⁾ a Venuše vzaly jej k sobě, aby jako přívrženec pošetilé bohoslužby nemusel snášeti potupy. Obětuj i ty; sice tě dám zmrhati a pak za živa upáliti!“ — Dionysia: „Můj Bůh jest mocnější než ty; Onť může mi dáti sílu, abych přetrpěla všechno, očkoli uvalíš na mne; proto nelekám se hrozeb tvých.“

Soudce odevzdal neohroženou pannu dvěma mužům pohanským, Ondřeje pak a Pavla kázal opět do žaláře odvésti.

Mužové odvlékli pannu Dionysii do bytu svého. Do noci namáhali se, aby ji přiveřli k hřichu, aťe nadarmo. Tu objevil se jim anjel skvoucí, a leskem jeho ozářila se celá jizba. Oba necudové strachem padli čisté panně k nohám odprošující je. Dionysia pak řekla jim: „Nebojte se! Tento jest strážcem mým, kterýž nedopustí na mne hanbu, ježto mi vámi měla spůsobena býti k rozkazu zlého soudce.“ — Mladí mužové prosili ji za přímluvu, aby neupadla v neštěstí.

Na zejtrí shromáždil se lid pohanský, poštvaný od modloslužebníků Dianiných, před domem náměstníka císařského, a hlučně žádali, aby jim vydal Ondřeje a Pavla. Náměstník dal je ze

¹⁾ Diana dle báiky řecké dcera Joviša a Latony, sestra Apollinova, bohyně lovu a honby.

žaláře přivesti, a přimlouval jim, aby obětovali veliké Dianě. Oni odvětili: „My neuznáváme žádnou bohyni Dianu ani jiných bohů, kteréž vy ctíte. My se klaníme jen jedinému Bohu pravému.“ — Lid, slyše tu řeč, žadonil, aby mu přenechání byli k usmrcení. Náměstník, vida se přemožena stálostí svatých vyznavačů, kázal je zbičovati, a vydal je pak v ruce sveřepé lůzy pohanské, aby je ukamenovali. Pohané svázali jim nohy a vyvlékli je z města.

Jakmile Dionysia uslyšela, co se stalo, utekla těm, jenž ji střežili, přiběhla k vyznavačům a pravila: „Volám s vámi umřít, abych s vámi žila v nebesích!“

Rychle zvěstovalo se náměstníkovi, že panna křesťanská, kteráž měla zmrhána býti, bez porušení zachována jest a chce s Pavlem a Ondřejem ukamenována býti. Soudce rozkázal, aby Dionysia byla od nich oddělena a státa. Za rozkazem tím svatá Dionysia mečem, svatí Ondřej a Pavel ale kamením usmrceni byli pro Krista Boha.

3. Svatý Rupert, vévoda Bingenský, a svatá Berta, jeho matka.

Za století devátého byl pánem krajiny Bingenské¹⁾ vévoda Rupert, jehož záslužný život vypsala svatá Hildegarda, abatyše, která později n hrobu svatého Ruperta a jeho matky, svaté Berty, zbudovala klášter pro sebe a pro osmnáct jeptišek.

Berta provdala se za velmože Robolda, ještě pohana. Věnem přinesla mu rozsáhlé statky Bingenské, a mnoho se naplakala. Jediného synáčka svého, Ruperta, pečlivě vychovávala. Tři léta po jeho narození otec Robold v bitvě zahynul. Vdova s chlapečkem Rupertem ihned odešla na jiný hrad nad řekou Nahou, kde nyní ostatky obou odpočívají v kostele od ní vystavěném. Chudobně šatila se, zůstala vdovou, Bohu věrně sloužila modlitbou, postem a dobrými skutky. Rupert od maličkosti skvěl se velikými ctnostmi a neobyčejnou moudrostí. Patnáctiletý Rupert umínil sobě, že bude výhradně toliko Bohu

¹⁾ Bingen, nyní město ve velkovévodství Hessenském při řekách Rýnu a Nahe. Na blízku je hora svatého Rocha, poutní místo. Bingen náleží pod arcibiskupa Mohučského.

sloužit, aby snad nezabloudil na cesty zemřelého otce svého. Matka, ač nerada, svolila, aby mladý vévoda Rupert putoval do Říma, kde po delší dobu denně navštěvoval hroby svatých apoštolů Petra a Pavla, a jiných svatých mučedníků. V Římě vážně přemýšlel o výroku Páně: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; a pojď, následuj mne.“ Mat. 19, 21.

Navrátil se k matce, stavěl kostely, kde jich potřebovali, vyhýbal se radovánkám světským, a s matkou liboval sobě ve věcech svatých. Ve svém dvacátém roce k největšímu zármutku dobré matky Berty vévoda Rupert blaženě zemřel. Byl v kostele Bingenském pochován. Vedlé něho později uložili i matku v témž kostele, jemuž před smrtí svou darovala vše, cokoli měla.

4. Blahoslavená Maria Toribia, sedlka.

Maria Toribia provdala se v Madridě za rolníka Isidora¹⁾. Brzy obohatila se všemi ctnostmi, jimiž ozdoben byl manžel její. Jediný synáček za nepřítomnosti rodičův do studně spadl, ale k modlitbě rodičův zázračně na živě zůstal. O synu tom nikdy více nečiní se zmínka. S manželem svým každodenně chodila na mši svatou, a pak co nejsvědomitěji konala práce a povinnosti své. Po smrti milovaného manžela svého Isidora roku 1170. ubytovala se ctnostná vdova Maria Toribia v poustevně u kostela zasvěceného Rodičce Boží, kdežto léta Páně 1175. šťastně dokonala slavnou pouť života vezdejšího. Ješto pak za živa i po smrti Bůh oslavoval věrnou sluzebnici Svon velikými zázraky od přemnohých svědků dokázanými, prohlásil ji papež Innocenc XII. po dlouhém vyšetřování za blahoslavenou v Církvi Páně. Hlavní slavnost blahoslavené Marie Toribie koná se ve Španělsku dne 8. září.

5. Svatý Hilar, mnich, Italán.

Roku 488. žil v Toskansk²⁾ pacholík Hilar. Čtával v epištolách svatého apoštola Pavla a roztoužil se po výhradě

¹⁾ Svatý Isidor dne 10. května III. 805. — ²⁾ Toskana, Toskansk, až do roku 1860. samostatné velkovévodství v Italii, od té doby pak část království Italského.

službě Boží. Jednoho dne slyšel v kostele slova Kristova: „Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti otce svého, i matere, i ženy, i synův, i bratří, i sester a ještě i života svého: nemůže býti mým učedníkem.“ Luk. 14, 26. I otázal se kmeta, coby slova ta znamenala? Kmet předstíral mu mladost, ale Hilar odvětil: „Vždyť Pán Ježíš řekl: „Nechte dítek a nebraňte jim jíti ke mně; neboť takových jest království nebeské.“ Mat. 19, 14. Stařeček pochvalil horlivost Hilarovu a vysvětlil mu význam onoho výroku Pána: „Chce-li kdo vjíti do království nebeského, musí Boha více milovati než rodiče, přibuzné a statky vezdejší.“

Hilar pomodliv se odešel do Ligurie¹⁾, usadil se na jedné hoře, a tam v tuhé kázni svatě živ byl. Ze všech končin přicházeli k němu lidé hledající dobré rady a pomoci v nemocech svých. Přišel i velmož pohan Olybrius z Ravenny,²⁾ zloduchem posedlý. Hilar po celou noc modlil se, ďábelství jej zbavil a na víru Kristovu obrátil spolu s manželkou jeho Eustasií, kteráž brzo po křtu svatém zemřela, a s oběma syny Jobiem a Eunomiem. Olybrius odevzdal Hilarovi všechno zboží své, a stal se učedníkem jeho i se syny svými. Také mnoho jiných žáků shromáždilo se pod moudrou a zbožnou správou svatého Hilara, jenž jim byl vzorem všech ctností křesťanských.

Dostoupiv svého osmdesátého roku poznal z vnuknutí nadpřirozeného, že blízka jest jeho smrt. I svolal bratry mnichy, mluvil k nim slova spasitelná, uchystal si nedaleko kostela hrob, dnem i nocí se modlil, až pak dne 15. května 568. svatá duše jeho odešla se do království nebeského.

6. Svatá Dympna, panna, mučienice, a svatý Geribert, kněz, mučeník Britanský.

Svatá Dympna narodila se z rodičů královských, ale pohanských, v Britanii, v nynější Anglii. Jak mile Dympna poznala učení Kristovo, sloužila Mu horlivě a dala se pokřestiti, rodičům však o tom nezmínila se. Její matka zemřela, a otec král umínil

¹⁾ Liguria země v Itálii severozápadní. Republika Janovská měla druhdy jméno republiky Ligurské. — ²⁾ Ravenna důležité město provincie Ravenské v Itálii.

sobě, že krásnou Dympnu učiní druhou manželkou svou. Dympna zděsila se úmyslu otcova a pravila: „Otče, pomni na strašné pohoršení, které by's dal poddaným svým; pomni na soud Boží, na svou smrt a na věčnost nešťastnou!“ Avšak zaslepený pohan nezpamatoval se, ale počal ji vyhrožovati. Dympna vyžádala sobě čtyřicetidenní lhůtu na přípravy. Král milerád svolil. Zatím dcera křesťanka vroucně modlila se k Bohu a radila se s Geribertem, staříčkým knězem, jenž jí zamýšlený útěk schválil, a za doby noční s ní a s věrným služebníkem na loď prchl. Loď přistála v Antverpách v nynější Belgii na pravém břehu Škaldy. U nedaleké vesnice Chelenu dala Dympna zbudovati jednu chyšku pro sebe a druhou pro kmeta Geriberta. Tam svatě žili jako poustevníci.

Král, zvěděv o útěku dcery své, vypravil posly do všech krajin. Když pak ji poslové nenalezli, sám vydal se na loď a dostal se do Antverp. Rozeslal služebníky, aby Dympnu hledali. Dva z nich platili svůj oběd v hospodě, z které Dympna kupovala chleb. Hospodský, spatřiv peníze, jakých i od Dympny dostával, vypravoval služebníkům královým, že cizí panička u Chelenu má poustevnu. Služebníci rychle vrátili se do Antverp a řekli to králi, jenž bez odkladu s komonstvem svým do Chelenu se odebral. Dympna zbledla vidouc otce svého. Král vytýkal jí útěk a vyzval ji, aby se s ním do Britanie vrátila. Dympna neohroženě odvětila: „Nikdy nechci hříchem neslýchaným rozhněvati Boha vševědoucího!“ — Král přivolal staříčkého kněze Geriberta, a přikázal mu, aby on dceru jeho přemluvil k návratu. — Geribert pravil: „Mám-liž já dceři tvé ctnostné přimlouvati, aby svolila v nepravost dábelskou? Tobě, ó králi, radím a ve jménu Božím přikazuji, aby's ustoupil od opovážlivého zámeru svého a tak se vyhnul hněvu Božímu!“ — Král se rozzlobil a dal ctihodného kmeta na kusy rozsekati. Dceři pak, když statečně zamítla jeho prosby a hrozby, kázal mečem sraziti hlavu a odešel se služebníky svými.

Obyvatelstvo Chelenské pochovalo těla jejich a Bůh oslavil hroby ty mnohými zázraky; proto hroby slavně otevřely se. Tělo svaté Dampny zůstalo v kostele Chelenském, a později uloženo bylo ve chrámě jí ke cti vystaveném. Tělo svatého Geriherta nejdříve přeneseno bylo do Xantenu. města v nynějším okresu

Düsseldorfském v Pruském Porýnsku, a pak do Sonabekku v též okresu.

Boží hod Svatodušní.

To jest ten děj světovládný, jímž Církev Nového Zákona zrozena byla! Naplnila se přípověď Kristova: „Já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, Ducha pravdy.“ Jan 14, 16. Tato přípověď Páně vyplnila se padesátého dne po vzkříšení, desátého dne po nanebevstoupení Jeho. „Když naplnilo se dnů padesáte (po z mrtvých vstání Páně), byli všickni spolu na jednom místě,“ Skutk. apošt. 2, 1., očekávající příchod Ducha Svatého. Všickni byli pospolu, netoliko apoštolové, nýbrž přede všemi Panna Maria a oněch sto dvacet věřících. Skutk. apošt. 1, 15. Dle ústního podání bylo to v horní jizbě, ve večeradle, v domě Marie, matere Marka, kde netoliko apoštolové, nýbrž všickni přítomní, přede všemi Maria Panna, přijali dary Ducha Svatého. „I stal se náhle hluk s nebe, jako přicházejícího větru prudkého, a naplnil dům, kdež byli sedíce.“ Nebyl to vítr přirozený, nýbrž vichor zázračný, jímžto Duch Svatý osvědčil se jako původce nového stvoření, Gal. 6, 15., jako druhdy „Duch Svatý vznášel se nad vodami,“ I. Mojž. 1, 2., aby oživil pustou a prázdnou zemi. Hluk ten přivábil k domu onomu veliké zástupy lidu, a naznačoval, že se naplňuje proroctví Davidovo: „Po vší zemi rozchází se zvuk jejich (apoštolů), až do končin oboru země slova jejich.“ Žalm. 18, 5. Hluk ten připomínal ono hřímání na hoře Sinajské, když základové Starého Zákona budovali se, II. Mojž. 9, 28., a naznačoval nový život v Církvi Kristově, v nížto všemohoucnosti Ducha Svatého ustoupiti musí všeliká moc protivná. „S nebe“ přišel hluk ten, aby ukázal původ moci té, kterou Duch Svatý hodlal na apoštoly vylíti, jakož i cíl a konec, kam apoštolové svým apoštolováním, a kam všickni lidé veškerým životem svým směřovati mají. „Všecken dům naplněn byl,“ aby se naznačilo, že celá Církev Duchem Svatým naplněna bude, a že Duch Svatý propůjčí se milostmi Svými všechněm lidem dobré vůle k vedení života bohumilého.

Ale Duch Svatý nejenom slyšitelnými, nýbrž i viditel-

nými znameními vyjevil přítomnost Svou. „Ukázaliť se jim rozdělení jazykové jako ohně, a posadil se na každém z nich.“ Byl to oheň zázračný a nadpřirozený, kterýž v podobě jazykův spočinul na hlavě každého z přítomných. Podobný oheň byl oheň ve kři, nad jehož hořením a neshořením divil se Mojžíš. II. Mojš. 3, 2. Oheň jest znak přítomnosti Boží, an Bůh v ohni ukazoval se¹⁾, aby vyjevil Svou moc očistivou, osvětivou a soudnou. Ohnivý výjev Ducha Svatého přijal způsobu jazykův, poněvadž Duch Svatý seslán byl od Slova věčného, Jesu Krista, Syna Božského, a poněvadž apoštolů obdariti měl darem jazyků.

Účinek toho zevnějšího působení byl vniterný: „Naplnění jsou všickni Duchem Svatým;“ ozbrojeni byli silou s hůry. Luk. 24, 49. Už dříve dostali učenci Páně nějakou měrou Ducha Svatého, Jan 20, 22, který za Starého Zákona i skrze proroky mluvil; to však stalo se jen částečně, někdy jen dočasně, poněvadž Duch Svatý v plnosti darů nemohl dán býti před oslavením Páně. Jan 16, 7.—7, 39. Napřed státi se muselo smíření s Bohem, a darové Ducha Svatého objednání býti museli smrtí Vykupitelovou. Ti, co tehdáž shromáždění jsouce Duchem Svatým naplnění byli, představovali veškeru Církev, duchovní tělo Páně, Efes. 5, 30; nové tvorstvo a nové lidstvo, Řím. 6, 6; nový chrám Duchem Svatým posvěcený. II. Kor. 6, 16. Duch Svatý bytelně spojil se s lidstvem. Tak dokázal Kristus lásku Svou k lidem; člověka pojal v nebe, Ducha Svatého poslal na zemi. Tak Duch Svatý zastoupil místo Kristovo. Duch Svatý dokončil, co Pán započal; posvětil, co Pán vykoupil, a řídil, co Kristus získal.

Apoštolové pak a ti, jenž s nimi Ducha Svatého přijali, ne-
toliko vniterně osvětleni a posvěceni byli, ale nabyli také zevnějších divodarů čili milostin (charisma), z nichžto především jmenuje se dar cizých jazyků, neboť „počali mluvití rozličnými jazyky, jakož Duch Svatý dával jim vymlouvati,“ a jak každému potřebno bylo, aby dovedl rozličným národům zvěstovati evangelium Kristovo; neboť veškeri národové měli se ke Kristu obrátiti, a ve všech řečích měla sláva Boží hlásána býti, jakož

¹⁾ II. Mojš. 3, 2. — Isai 4, 4., 66, 15. — Ezech. 2, 18. — Mal. 3, 2 — Žalm 49, 8. — Luk. 12, 49.

i zářakem tím veškery mluvy a jazyky lidské došly posvěcení. Naplnilo se předpovědění Kristovo: „Kteříž uvěří, novými jazyky mluvíti budou.“ Mar. 16, 17.

„Byli pak v Jerusalemě přebývajel židé, muži nábožní ze velikého národa, kterýž pod nebem jest.“ Židé tito v cizině daleké v rozličných národech byvše vychováni, k náklonku života přistěhovali se do svaté země a jmenovitě do Jerusalema, aby neustále modlitbám a obětím ve chrámě obcovali, a ve svatém městě kosti složili; neboť od zajetí Babylonského a Assyrského židé po veškerém obývaném světě rozšířili se v národech přemnohých. „A když se stal ten hlas, sešlo se množství, a na mysli zmámeno jest, neb je slyšel jedenkaždý, ani mluví jazykem jeho. Žásali pak všickni a divili se fkouce: Aj, nejsou-liž tito všickni, kteříž mluví, Galilejští? Kterak jsme my slyšeli jedenkaždý jazyk svůj, v němž jsme se zrodili?“ Napřed zmámeni, pomateni byli, nevědouce, co mají souditi o tom zvuku a hluku s nebe pochoďícím; a když poznali, co to jest, žásali a divili se. Podivení jejich bylo pak tím větš, když se přesvědčili, že Galileané, kteří prozrazovali se tvrdým pronášením nářečí svého, jak se dalo u svatého Petra při soudě Kristově, Mat. 26, 73., plynně a srozumitelně mluví jazyky cizými, jimžto se nebyli učili.

Vyčítají se pak národové ti, v jejichž jazycích apoštolové hlásali veliké skutky Boží: Parthové od moře Chvalinského, Medové k západu od Parthů, Elamité na západ s Babylonií mezující, obyvatelové Mesopotamie (Meziříčí) mezi řekama Tigrem a Eufратem, obyvatelové Judey nářečím svým od Galileanův se různící, přišli z Pontu a z Kapadocie ve východní Malasii, rodáci z Asie, totiž z celé k moři Egejskému přilehlé části Malé Asie, obsahující v sobě od jihu k severu Karii, Lydie a Mysii, lidé z Frygie, krajiny hned vedlé Karie a Lydie k východu, z Pamfylie od Frygie na moři ležící; vychovanci Egypta v Africe, a Libye od Egypta k západu, jejíž část severná sloula krajinou Cyrenskou od města Cyrény druhdy od Řeků založená, ale té doby již čtvrtinou od židů obývaná, z nichžto mnozí ubýtovali se v Jerusalemě, kdež měli i svou vlastní synagogu či sbornici; Mar. 15, 12; Římané přišli buď k svátkům Letnicím nebo za jiným účelem, židé to v Římě usedlí, a jiní nově na víru obrácení ze všech národů vyjmenovaných, jenž ani žádného

nářečí židovského neznali; obyvatelové ostrova Kréty a Arabové v Arabii jihovýchodně od svaté země usadili. Pohlédneme-li na národy jmenované: Semity, Chamity i Jafetity, na národy ze všech tří kmenů člověčenstva: spatřujeme celé člověčenstvo poněkud zastoupené. Ze Semitů kladou se tu Elamité, Mesopotamci, Arabové a Judeové či židé; z Chamitů jsou tu Egypťané, Libyové a Cyréňané; z Jafetovců, Parthové, Medové, Kapadokové, Pontové, Frygové, Pamfyli a Římané. Všickni ti slyšeli apoštoly a jich soudruhy mluviti v jazycích svých cizích o velikých skutečích Božích, to jest: o tajemstvích a dívech Božích, především o těch, kteréž Kristus vykonal, jmenovitě o Jeho vzkříšení a nanebevstoupení. Všickni dobře smýšlejší „žásli a divili se.“

„I povstal Petr s jedenácti spoluapoštoly, a pozdvihl hlasu svého jako hlava Církve. Mluvil řečí svou, a všickni rozuměli jemu. Dovolával se proroků Starozákonných, kteříž předpovídali působení Ducha Svatého. Neohroženě hlásal Ježíše ukřižovaného, káral bezbožníky, jenž Jej na smrt vydali, zvěstoval Jeho vzkříšení od proroků předpovídané; oznámil zástupům Kristovo nanebevstoupení a povýšení na pravici Otcovu dle proroctví Davidova. Žalm 109. Řeč Petrova tak mocně působila, že tři tisíce lidí uvěřili a pokřtěni byvše do Církve vstoupili.

Tím způsobem zrodila se Církev; den Letnic jest dnem narozenin její.

Pondělí Svatodušní.

V den seslání Ducha Svatého Církev zrozená ustavičně vzrůstala hlavně mezi židy, kteříž první povoláni byli do Církve Kristovy. Avšak Kristus založil Církev pro všechny národy; i národové pohanští byli vykoupeni a měli v Církvi Kristově nabyti spásy své. Za tou příčinou vhodně na druhý svátek Svatodušní klade se čtení ze Skutkův apoštolských 10, 42 až 48., kde se nám vypisuje důležité přijetí pohanův do Církve Páně.

Cesarea, domov apoštola Filipa, leží v Palestině nedaleko pramenů řeky Jordanu. Město to Herodes Velký na místě tvrze Stratonovy vystavěl a pojmenoval podle císaře Cae-

sara Augusta „Caesareou“, řecky „Sebastou“. V městě tom měl sídlo své náměstník císařský čili prokurator, k jehož službě bylo množství vojska Římského, pohanův, aby udrželi pořádek mezi broživými židy, jichžto v městě tom hlavně od pohanův obývaného bydlelo několik tisíc. Kornelius, setník vojákův těch, rovněž pohan, Říman, „byl nábožný a bohabojný s veškerým domem svým, čině mnohé almužny lidu a modle se Bohu vždycky.“ Skutk. apošt. 10, 2. Kornelius uvěřil v jediného Boha a zachovával přikázání Jeho, ač nepřestal počítati se k pohanům. Pro jeho ctnosti povolal jej Bůh k poznání pravdy a spásy Kristovy. Kornelius viděl u vidění zřetelně anjela Božského, kterýž mu řekl: „Korneli! Modlitby tvé a almužny vstoupily na pamět před tváří Boží. Pošli muže do Joppy, a povolej Šimona, kterýž má přijmí Petr. Ten ti poví, coby's měl činiti.“ Skutk. apošt. 10, 3—6. Kornelius vypravil posly své do Joppy, kdežto i Šimon Petr apoštol té doby zdržoval se a byl u vytržení mysle, a vidění měl po třikrát, o němž přemýšlel. V tom přišli poslové Korneliovi, a vyřídili mu poslání své.

Druhého dne přišel Petr do Cesarey a uvítán byl uctivě od setníka Kornelia, kterýž mu zjevení své vypravoval a osvědčil ochotu svou slyšeti všecko, cokoli Pán byl Petrovi přikázal. Petr zvěstoval jemu a všechném přítomným Krista ukřižovaného a vzkříšeného a doložil: „Nám přikázal Pán kázati lidu a svědčiti, že On jest ustanoven od Boha Soudcem živých i mrtvých. Jemu všickni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze jméno Jeho všickni, kteříž věří v Něho.“ A když Petr ještě mluvil slova tato, připadl Duch Svatý na všechny, kteříž poslouchali slova Jeho. I užásli se věřící z obrázky, totiž věřící ze židovstva ke Kristu obrácení, jenž byli přišli s Petrem, že i na pohany milost Ducha Svatého vylita jest, neboť slyšeli je, ani mluví jazyky (cizými) a velebí Boha.“ Před křestem svatým propůjčeny byly milostiny pohanům tímto mimořádně, aby věrcům ze židovstva obráceným odhata byla všeliká pochybnost o tom, že pohané do Církve Boží přijímání býti mohou bezprostředně, anižby dříve museli obřezáni býti. Petr zázračným dějem tím a dřívějším viděním svým jasně od Boha poučen jsa, že nyní v Korneliovi, prvotně pohanstva, skutečně zbořena jest mezizeď mezi židy a pohany, zvolal:

„Zdali může kdo zabrániti vody, aby nebyli pokřestěni tito, kteříž Ducha Svatého přijali jak my? I rozkázal je pokřtiti ve jménu Pána Jesu Krista.“ Skutk. apošt. 10, 47. 48.

Takou měrou rozřešena byla otázka předležitá, že nežidě bezprostředně do Církve Boží vstupovati mohou, a že tudíž Starý Zákon došel konce svého. Bůh sám skrze Ducha Svatého otázku tu rozhodl dvěma osobama: Korneliem Římanem, představitelem všeho pohanstva, v němžto pohanický Řím světovládný poprvé stýkal se s Církví křesťanskou, a samým Petrem, hlavou Církve. Nemělo žádný podřízeno otázku tu do života uvesti, nébrž sám Petr, hlava Církve. Dějem tím měla se Petrovi samému spolu také proraziti cesta do Říma, do hlavního města celé Římské říše.

Dne 16. května.

I. Svatý Jan Nepomucký, mučeník, čelný patron království Českého.

V bývalém kraji Klatovském, v nynějším Plzeňském, jest okresní a vikariátní město biskupství Budějovického Nepomuky, druhdy také Pomuky, kde se okolo roku 1348. narodil nábožným manželům Velflínovým náš milý svatý Jan Nepomucký. Od Nepomuku půl hodinky cesty jest zámek Zelená Hora, a pod ní leží vesnice Klášter v obvodu bývalého velkolepého kláštera Cisterciáckého, z něhož doposud zachovaly se znamenité zříceniny. Do kláštera toho, od pánů ze Šternberka okolo roku 1146. založeného, ¹⁾ uvedl roku 1143. Vladislav II. ²⁾ Cisterciáky, jenž utekli s pokladem kostelním a s listárnou klášterní roku 1420. za hranice před Husity, jichžto smutnou slávu hlásají i rozvaliny kláštera toho.

V Pomuckém klášterním kostele vyprosili sobě sestárlí rodiče Velflín a jeho manželka na Pánu Bohu pod obrazem Marie Panny svého jedináčka Jana. Na přímluvu Marie Panny později Jan onemocnělý nabyl zdraví. V kostele tom nábožný pacholíček Jan

¹⁾ Der hl. Johannes von Nepomuk, von Anton Frind 1879, pag. 14. —

²⁾ Vladislav II., kníže a později král Český od roku 1140—1173.

při mši svatě posluhoval kněžím klášterníkům, u kterých také nabyl základních vědomostí, jež dovršil na vysokých školách Pražských založených roku 1348. od „Otce vlasti,“ krále a císaře Karla IV.

Zbožného a učeného Jana Nepomuckého arcibiskup Pražský, Jan I., Očko z Vlašimi, *) asi roku 1370. na kněžství posvětil, jej, miláčka svého, při svém stole živil a veřejným císařským notářem v království Českém učinil, aby spisoval a podpisoval právní listiny v příčině kostelů, nemocnic, vdov a siroteků, smlouvy, závěti a všeliká zbožná nadání. Že kněz Jan úřad ten zastával už roku 1372. a ještě roku 1380., o tom zachovaly se nám důkazy písemné.

Arcibiskup Očko ustanovil Jana Nepomuckého za oltářníka kaply svatého Erharda a svaté Otilie v kostele Svato-Vítském, kterouž byl též arcibiskup zbudoval nákladem svým. Oltářníkem kaply té jmenuje se Jan Nepomucký dne 6. září roku 1380., tedy ještě po smrti arcibiskupa Očka.

Roku 1380. stal se Jan z Pomuku k návrhu probošta kapitoly Svato-Vítské, Petra z Janovic, farářem u svatého Havla na Starém městě Pražském.

Arcibiskup Jan II. z Jenštýna **) zvolil sobě Jana Nepomuckého za svého tajemníka a notáře arcibiskupského, aby zhotovoval takové listiny s veřejnou platností, které se týkaly přímo osoby arcibiskupovy. Svatý Jan mohl zastávati faru Svato-Havelskou a spolu býti tajemníkem a notářem arcibiskupským, ješto residence a dvůr arcibiskupský tenkrát byl na Malé Straně blíž kostela svatého Tomáše, a při chrámě svatého Havla mimo to byl kaplan, kazatel a devět oltářníků, kteříž jej zastupovali v čas potřeby. Po celých deset let hlásal svatý Jan v kostele Svato-Havelském slovo Boží, a pilně konal povinnosti duchovního správce. Hned roku 1381. dal všechny mešní fundace, které se nalézaly při kostele svatého Havla, do knih konsistorních vložiti a od arcibiskupa Jana II. znovu potvrditi. Osadníci Svato-Havelští vysoce vážili sobě svého výtečného faráře Jana Nepomuckého,

*) Jan I., Očko z Vlašimi, od 1364—1380. — **) Jan II. z Jenštýna, od roku 1380—1390. viz dne 17. června.

bedlivě spravovali se jeho radou a napomínáním, a vždy více proslavili etnostmi křesťanskými.

Téhož roku 1381., chtěje hlouběji vniknouti v posvátnou vědu, oddal se Jan Nepomucký učení práva církevního na vysokých školách Pražských, stal se licenciátem,¹⁾ a roku 1387. povýšen byl za mistra čili doktora práva církevního, a tudíž dosáhl nejvyšší důstojnosti akademické toho věku jakožto učenec právnícký. Byl pak Jan v takové vážnosti, že se mu promínil povinný při tom poplatek. Od té doby říkali mu „Doktor Johánek.“ Toho času nejen jinochové vědy chtiví, ale také dospělí mužové navštěvovali přednášky mistrův vysokého učení Karlova v Praze. Mezi rokem 1372—1408. studovali na fakultě právnícké v Praze 1 biskup, 1 opat, 23 proboštů, 4 děkanové kapitulní, 209 kanovníků, 187 farářův, 103 kněží světských a řeholníků. Se svatým Janem farářem i kněz oltářník Svato-Havelský, Jan z Milešova, studoval na fakultě právnícké. Byliť mnozí z nich Čechové, jiní z Moravy, z Polska, z Uher, z Německa, ba i ze Švédska a Norvéžska.²⁾

Toho času, roku 1387., stal se Jan Nepomucký kanovníkem při kolegiátním chrámě svatého Jiljí na Starém Městě Pražském, což svědčí o veliké k němu přízni arcibiskupa Jana z Jenštýna, poněvadž kanovníky Svato-Jilské jmenoval a volil arcibiskup Pražský.

Léta Páně 1388. zvolen byl Jan Nepomucký za kanovníka starobylé královské kolegiátní kapitoly při chrámu Páně svatých Petra, Pavla a Klémenta na Vyšehradě, v kteréžto důstojnosti zůstal až do mučnické smrti své, ještě od toho času nikdy více nenazýval se kanovníkem Svato-Jilským. Kapitola Vyšehradská už v jedenáctém století založena byla Vratislavem II., vévodou, a později králem Českým, jenž roku 1070. vystavěti dal na Vyšehradě chrám svatých apoštolů Petra a Pavla, ku kteréžto stavbě sám na svých plecích přinesl dvanáct košů kamení a hlíny, Kapitola Vyšehradská obdržela od papežův Římských znamenité

¹⁾ Licenciát práva církevního měl právo na vysokém učení vyučovati předmětu svému. — ²⁾ „Svatý Jan Nepomucký, mučník a hlavní patron království Českého.“ Ku stopadesátileté památce svatořečení život a úcta jeho vypisuje Dr. Klément Borový, professor theologie na universitě Pražské. Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze 1878.“

výsady a přednosti; na konci jedenáctého století vyjmuta byla z podřízenosti biskupa Pražského a postavena bezprostředně pod pravomocnost a zvláštní ochranu Stolicе papežské. Kapitola Vyšehradská v dvanáctém a třináctém století vykonávala při kostele Týnském na Starém Městě právo patronátní, a k vedení správy duchovní ustanovovala svého vikáře. Avšak ku konci čtrnáctého století dosazovali faráře ke kostelu Týnskému Velflovici, měšťanský rod Pražský, společně s děkanem kapitoly Vyšehradské. Velflovici navrhli totiž dva čekance, z kterých jednoho děkan Vyšehradský zvolil za faráře. Za zvláštní kazatele při kostele Týnském nejčastěji voleni bývali kanovníci kapitoly Vyšehradské. I svatý Jan z Pomuku jakožto kanovník Vyšehradský hlásal slovo Boží v kostele Týnském, a byl nástupcem slovutných kazatelů Konráda Valdhausera, řeholníka Augustiniána, a Jana Miliče, kanovníka Kroměřížského. Katolíci Pražských měst toužebně spěchávali na kázání svatého Jana Nepomuckého do chrámu Týnského, jenž jim milý byl z let předešlých. Byl Jan Nepomucký muž mravů bezúhonných, jazyka výmluvného a srdce anjelského. Slovy unášejícími povzbuzoval posluchače své k horoucímu milování Boha, a k plnění svaté vůle Jeho. Káral hříšníky slovy přísnými, ale ujímal se zároveň kajicníků, laskavostí otcovskou, na ruku jim dáváje prostředky spasitelné, jimižby mohli napravit se a vstoupiti na dráhu ctnosti. K jeho slovu mnozí lidé obojího pohlaví odříkali se nádhery a přepychu, věnovali bohatství své na podporu nuzných spolubratří, z hříšníků zatvrzelých stávali se lidé bohabojní, a z lidí vlažných horliví křesťané.

V měsíci září roku 1389. povýšil tuhý kajicník a velký dobrodinec chudiny, arcibiskup Jan z Jenštýna, kanovník Vyšehradského, Jana Nepomuckého, za generálního vikáře (ná-městka v záležitostech duchovních) arcibiskupství Pražského, a tudíž povznesl jej k nejvyšší hodnosti církevní v celé diecesi; roku následného pak jmenoval jej také arcijahnem Žateckým.

Generální vikářové byli toho času dva. S Janem Nepomuckým byl druhým generálním vikářem a oficiálem Mikuláš Puchník. Úřadem tím stvrzovali zbožné odkazy a fundace, jakož i duchovní osoby v úřadech jim svěřených a v náležitě živnosti; rozsuzovali spory mezi duchovními vzniklé a pořádali

záležitosti manželské všech věřících. O svědomitém, moudrém a spravedlivém konání úřadu toho vznešeného máme vzhledem k svatému Janu Nepomuckému staré písemné důkazy. Sporné strany i dobrovolně svěřovaly rozepře své generálnímu vikáři Janu z Pomuku.

Arcibiskupství Pražské bylo toho času rozděleno na deset okresů čili arcijahenství.¹⁾ Každé arcijahenství zahrnovalo v sobě několik děkanství čili vikariátů. Arcijahnové bydleli v Praze, svolávali venkovské kněžstvo k sobě na porady, vyjížděli do okresů svých, aby vyšetřovali stav jednotlivých farních osad, a oznamovali zákony a rozkazy papežské i arcibiskupské. Arcijahnem mohl býti jenom kanovník Svato-Vítský, kanovník některé kolegiální kapitoly, neb kněz (oltářník) ode dvoru biskupského. Dne 26. srpna 1390 jmenoval arcibiskup Pražský Jana Nepomuckého arcijahnem Žateckým, a tudíž svatý Jan, kanovník Vyšehradský, se počítal za přidruženec, a později (před samou smrtí) stal se skutečným²⁾ kanovníkem kapitoly Svato-Vítské na hradě Pražském. Téhož roku vzdal se Jan z Nepomuku fary Svato-Havelské, a po tři léta byl přední ozdobou a chloubou kapitoly arcibiskupské.

Té doby panoval v Čechách král Václav IV., syn císaře a krále Českého, Karla IV., „Otce vlasti,“ zemřelého dne 29. listopadu 1378. Vychování Václavovo bylo nedokonalé. Učitelové, aby se císaři otci jeho zachovali, zacházeli s Václavem více uctivě než moudře a přísně; ostýchali se kárati ho z dětských nespůsobů, tak že brzo uvykl vůli svou stavěti nade všecko a stal se neústupným a svéhlavým. Tak počínal sobě i jako panovník. Vrazil-li na překážky, dal se uchvacovati náhlým hněvem a konal věci, kterých, spamatovav se, litovával upřímně. Zvláštní zálibení měl v honbě; proto často meškával v lesích Křivoklátských a Zvíkovských, zvláště pak na milém hradě svém Žebrácku. K tomu konci choval množství velikých psů, které ze všech končin za drahý peníz skupovával, ač jinak byl šetrný a pečlivý o dobro lidu obecného. Dokud žili rádcové staří po slavném otci Karlu IV.,

¹⁾ Pražské, Kouřimské, Bechyňské, Žatecké, Litoměřické, Bilínské, Mladoboleslavské, Plzeňské, Horšovo-Týnské a Kralohradecké. — ²⁾ Kanov. Ant. Frinda „Der heil. Johannes von Nepomuk“ 1879. str. 82.

trvali zlatí časové v Čechách, a bezpečnost byla v zemi taková, že dle pořekadla tehdejšího dítě se zlatou korunou na hlavě bez ublížení projít mohlo celou zemí. Když pak staří rádcové vymíteli, obklopil se král Václav IV. důvěrníky takovými, jenž hotovi byli vykonávati vůli jeho v každé věci.

Dne 31. prosince roku 1386. za doby noční zardousil v komnatě králově na Karlštejně veliký pes králův královnu Johannu, dceru Alberta, vévody Bavorsko-Straubinského. Od té chvíle pomínule zalíbení královo v těch zvířatech, ale brzo povstala u něho nárazivost jiná — nestřídanost v pití se všemi neblahými následky.

V měsíci srpnu roku 1389. pojal král Václav IV. druhou manželku, Žofii, dceru Jana I., vévody Bavorsko-Mnichovského, paní sličnou a nábožnou. Žofia obrala sobě za zpovědníka i almužníka slovuťného generálního vikáře Jana Nepomuckého, skrze jehož ruce královna mnoho almužen rozdávala chudým vdovám, sirotkům, neduživcům a mrzákům. Ve stavu manželském královně štěstí nekvetlo, neboť král Václav IV. byl netoliko nestřídmý, ale také podezřelivý, prchlivý, zuřivý a ukrutný. Zanedbával dobrou obecnou správu, nadržoval zlým dvořanům a cizoložil s lazebnicí Susanou. Bohabojná Žofia usilovala jej laskavou domluvou a prosbou obrátiti na cestu spásy; obětovala na ten úmysl máše svaté i modlitby, a pro svou duši hořem sklíčenou hledala rady, útěchy a posily v častém přijímání svátosti pokání a nejvyšší Svátosti oltářní.

Neshoda mezi manžely královskými z toho vidna jest, že král Václav IV. dal Žofii teprvé dne 15. března 1400 ve chrámě Svato-Vítském od arcibiskupa Olbrama ze Škvorce korunovati, a že královna mimo dvůr královský přebývala v domě na rynku Staroměstském, ježž byl král po svém bratranci Joštovi, markrabě Moravském, zdědil, a Žofii roku 1413. daroval.

Prostopášný král Václav IV. bral upřímnou domluvu choti své za urážku, a sám ctnostný život její byl mu ustavičným, odporným karatelem. Proto bedlivě šetřil manželku, aby na ní vinu nějakou shledal a výčitky výčitkou odraziti mohl. Nemoha na ní žádné viny naléztí divil se tomu, proč přece tak často dochází ke správě Boží, ke svaté zpovědi a ku přijímání? I domýšlel se, že snad Žofia oplácí mu manželskou nevěrnost nevěrností, čehož by se nejspíše doptal u zpovědníka. Zaslepenec skutečně tu slibo-

váním, tu vyhrožováním svěsti chtěl Jana Nepomuckého ku vyjádření svatosvatého tajemství zpovědního, a jmenovitě k vyjádření onoho muže, jemuž prý snad Žofia jest hříšně nakloněna. Co se ovšem nepodařilo ponějprv a podruhé, toho doufal jindy vynutiti po dobrém nebo po zlém na zpovědníku svatém. I čekal na příležitost, aby u Jana Nepomuckého, zpovědníka královny, buď úmyslu zlého dosáhl, nebo nad ním se pomstil.

Špatní dvořané všelijak štváli a popuzovali krále proti svatému Janu. Podkomoří královský, Sigmund Huler, nepřítel a škůdce duchovenstva, roku 1392. dal dva duchovní žáky pod rozličnými záminkami — jednoho mečem stíti, a druhého upáliti, ač měli po právu postavení býti před soud arcibiskupský, aby se zodpovídali a souzeni byli. Za tou příčinou a pro veřejné rouhání z rozkazu arcibiskupa Jana z Jenštýna obeslali Sigmunda Hulera církevní soudcové Jan Nepomucký a Mikuláš Puchník k soudu duchovnímu; a když miláček králův, Huler, se nedostavil, vyobcován byl z Církve Páně v měsíci lednu r. 1393. Za to pohrozil náruživý a smělý král Václav IV. veřejně trestem utopení arcibiskupovi a oběma generálním vikářům Janu Nepomuckému a Mikuláši Puchníkovi.

Zatím k žádosti krále Václava IV. papež Bonifác IX. listem ze dne 15. ledna 1393 udělil plnomocné odpustky léta milostivého pro Čechy od 16. března do 14. září 1393. Pražané měli patnáctkrát, venkované sedmkrát v rozličné dny navštívit kostely svatého Víta na hradě Pražském, svatého Petra a Pavla na Vyšehradě, Božího Těla u prostřed náměstí Novoměstského, a klášterní kostel v Břevnově. Z almužen od kajicníkův davaných připadla polovice kostelu Vyšehradskému, a polovice chrámům Římským. Král Václav IV. právem považoval propuštění milostivého léta království Českému za vyznamenání, a tudíž byli by nastali lepší poměrové mezi církevní a světskou vládou v Čechách. Tu ale sběhly se věci, kteréž naději tu ztroskotaly a králi poskytly příležitost, aby vykonal strašnou pomstu na zpovědníkovi své choti Žofie — na svatém Janu Nepomuckém.

Jiného miláčka, Hynka Pluha z Rabštejna, svého dvorního kaplana a kancléře, chtěl míti král Václav IV. biskupem. Jemu k vůli svévolně chtěl nové biskupství v Kladrubech zří-

dití, a ze statku Benediktinského kláštera Kladrubského v Plzeňsku nadati, ažby stařícký opat Racek umřel. O svolení papeže, arcibiskupa a klášterníků Kladrubských při tom pranic nedbal. Avšak jak mile opat Racek na začátku r. 1393. zemřel, klášterníci Kladrubští řádně zvolili kněze Alberta Olena za opata, jež generální vikář Jan Nepomucký jménem arcibiskupa dne 10. března 1393 potvrdil vedlé nepopíratelného práva a vedlé povinnosti své. I kázal Václav IV. dne 20. března 1393 Jana Nepomuckého, bydlícího v domě pod Pražským mostem před Maltézským kostelem Marie Panny, Mikuláše Puchníka, probošta Míšenského Václava, kanovníka Svato-Vítského, a svého dvormistra, staříckého Něpra z Roupova, zatknouti, do kapitolního domu na hrad Pražský, a tam odtud na staroměstskou radnici vésti, kde nacházela se mučírna. Večer téhož dne přišel sám král do mučírny, dal Jana Nepomuckého nejprve kátem mučiti, potom ale vzav pochodeň hořící do ruky, i sám také mučil a nohama šlapal jej. Očekával, že Jan Nepomucký mukami dá se donutiti, aby vyjevil zpověď královny Žofie. Svatý Jan však nikterak neporušil přesvaté tajemství zpovědní. Král Václav IV. nyní žádal, aby všickni přísahou zavázali se, že nebudou mluvit o žalářování a mučení svém. Ostatní tři slíbili to králi, ale svatý Jan Nepomucký nesvolil k žádosti jeho. Proto k rozkazu královu kati zmučeného zpovědníka svázali, strčili mu dřevo do úst, aby nemohl k lidu mluvit, vynesli jej o deváté hodině večerní na most Pražský, a svrhli jej nohama ku hlavě do kotouče svázaného do Vltavy. Svatý Jan jest mučeníkem tajemství zpovědního.

Byloť nevyzrazení zpovědi královniny vlastní příčinou jeho smrti, k nížto vhodnou příležitostí dalo potvrzení nového opata Kladrubského.

Bůh oslavil tělo mučnickovo ve vlnách pohřbené světly jako hvězdami po hladině Vltavy plovoucími. Tělo svatého mučníka Jana bylo od rybářů nalezeno a od kanovníků Svato-Vítských po kvapném odjezdu zděšeného krále Václava IV. ve Svato-Vítském velechrámu blízko oltáře svatého Víta pochováno pod kamenem mramorovým, na němž vytesán byl nápis: „Jan z Pomuku.“

Arcibiskup Jan z Jenštýna v písemné stížnosti na krále Václava papeži dané nazývá Jana Nepomuckého „svatým mu-

čeníkem," a všechen národ Český ctil jej jako světce pro mnohé zázraky. Úcta ta nevyhynula ani za smutné doby od roku 1415. do roku 1620., kdy v Čechách bludné obyvatelstvo mělo vrch nad katolíky pravověrnými, jenž před vyhlášením za svatého jej vzývali, jemu obrazy a sochy, ba i oltáře ke cti věnovali. Za blahoslavence v Církvi Kristově prohlásil Jana Nepomuckého papež Innocenc III. dne 21. května 1721, a za světce papež Benedikt XIII. dne 19. března 1729.¹⁾ Oba ustanovili výroční svátek jeho na den 16. května, kdy kajicní poutníci mohou získati plnomocné odpustky ve chrámě hrobu svatého Jana Nepomuckého na hradě Pražském.

Mezi mnohými zázraky přísahou ztvrzenými jest největší ten, že při prvním vyšetřování těla svatého Jana Nepomuckého dne 15. dubna roku 1719. nalezen byl jeho jazyk po 326 létech neporušený a od Boha oslavený pro rekovnou mlčelivost zpovědní. Od roku 1736. odpočívá tělo svatého Jana Nepomuckého ve hrobě stříbrném.

Úcta ku svatému patronu království Českého a mučeníku Božímu brzo překročila hranice vlasti Československé, a rozšířila se do všech i vzdálených zemí katolických. S největší slávou pak ovšem koná se výroční památka jeho v královské Praze, v chrámu Svato-Vítském a na Karlově kamenném mostě Pražském, ku blahu všech zbožných poutníků a veškerého národa našeho.

Kterak dařilo se králi Václavovi? Za léta po utopení svatého Jana z Pomuku 1393 nastalo v Čechách takové sucho, že lidé v Podskalí Pražském pěšky přecházeli přes Vltavu, jejíž mělká voda byla všechna zelená jako tráva, což všeobecně vykládalo se za pokutu Boží na Čechy poslanou pro utopení svatého Jana Nepomuckého, pro kterýžto zlý čin obecný lid reptal na krále.

Dne 8. května 1394 byl král Václav IV. v Králové Dvoře od spiklého panstva Českého úkladně přepaden, a pro zanedbávání správy zemské, pro nátisky činěné Církvi, vdovám, sirotkům, a lidu obecnému jat a na hradě Pražském do Bílé věže vsazen i pilně

¹⁾ Léta Páně 1879. slavilo se třetí padesátileté jubileum prohlášení sv. Jana Nepomuckého za svatého v celých Čechách a na Moravě, avšak pak u jeho kolébky v Nepomuku, a u jeho hrobu ve Svato-Vítském kostele.

střežen. Co před rokem bezprávně učinil věrným služebníkům Církve, toho zakusil sám; byl žalařován.

Byv na svobodu puštěn, ale nesplniv sliby panstvu učiněné, r. 1395. musel předním pánům odbojným světití nejvyšší úřady zemské. Jindřich z Rožmberka stal se nejvyšším purkrabím.

Po válce dvouleté byl král Václav od knížat Německých zbaven hodnosti krále Římského za tou příčinou, „že vlastní rukou a pomocí jiných ctihodné preláty a kněží zabil, utopil, pochodněmi páčil, a brozným i nelidským způsobem proti právu usmrtil, což se na Římského krále nikterak nesluší činiti.“ Na jeho místo zvolen byl od kurfiřtů Ruprecht, falckrabě Rýnský, za Římského krále. Stalo se dne 20. srpna roku 1400.

V Čechách samých byl král Václav IV. vždy více obmezován u provozování vlády. Vlastní bratr Sigmund zajal, do Blé věže vsadil a ze země odvezl jej. Dne 11. listopada 1403 utekl Václav IV. z Vídně, vrátil se do Čech, a od roku 1408. ustavičně znepokojován byl různicemi způsobenými Janem Husem.

Husité dne 30. července 1419 pod vůdcem Žižkou z Novoměstské radnice v Praze vyhodili oknem sedm konšelů i s purkmistrem a zavraždili je. Král Václav IV., meškaje na svém hradě u Kundratic, uslyšel o šeredném skutku tom, rozhněval se náramně, Husitům hroznou pomstou vyhrožoval a onemocněl. V den Nanebevzetí Marie Panny dne 15. srpna vykonal svatou zpověď, ale velebnou Svátost pro dávení přijmouti nemohl. Příštího 16. srpna 1419 raněn byv mrtvicí celé tři hodiny strašně řičel a ducha vypustil.

2. Svatý Peregrin (Pelhřím), biskup Auxerreský ve Francii, mučeník.

Papež Sixtus II. (255—258) posvětil Římana Peregrina (Pelhříma) za biskupa, a vypravil jej s několika podřízenými duchovními do Galie, nynější Francie, aby tam zvěstovali učení Kristovo. Za mnohých strastí a útrap dostali se věrověstové do Lyonu (Lugdunum), a k radě křesťanův odebrali se do Auxerresu (Autissodurum v Burgundsku). Tam svatý biskup Peregrin hlásal Krista přijal mnoho křesťanů do Církve, a posvětil kostel nově zbudovaný.

Modláři udali jej u soudu. Soudce tázal se ho: „Odkud

jsi a jak se jmenuješ? — Peregrin: „Křesťan jsem a biskup, služebník Kristův.“ — Soudce: „Obětuj bohům, sic dám tě mučiti.“ — Peregrin dovedl mu lichost modloslužby a byl do žaláře odveden, kde několik žoldnéřů strážných obrátil na víru křesťanskou.

Těch dnů přijel císař Římský Klaudius II. († 270) do Auxerresu a biskup Peregrin k němu přivedený vážně vyznal Boha Krista. Císař sliboval mu důstojnost i slávu, stane-li se ctitelům bohů pohanských. Biskup Peregrin odvětil: „Sliby a dary tvé ničím nejsou. Já do smrti nepřestanu zvěstovati Jesu Krista. Vy, neuvěříte-li v Něj, s modlami svými zahynete v ohni věčném; my pak časnou smrtí vejdemo do království nebeského.“

Císař rozhněval se a kázal, aby staříčkový Peregrin biskup byl bičován, a mečem popraven. Křesťané tělo jeho tajně odnesli a pochovali.

Z Auxerresu přenešeno bylo za věku pozdějšího tělo svatého biskupa Peregrina do klášterního chrámu Benediktinského ve Svatém Diviši (Sén Dený), francouzském městě na řece Sekvaně nedaleko Paříže, spolu s tělem svatého Hilara biskupa a Innocence mučeníka.

Částku ostatků svatého Peregrina císař a král Karel IV. roku 1373. donesl z Francie do Prahy.

3. Svati Eman, kněz, Maurilius a Almar, mučénici Chartreští.

Svatý Eman, rodem z Kapadocie, nejvýchodnější krajiny Maloasijské, od maličkosti vědecky vzdělávaný, putoval do Říma, aby uctil hroby svatých apoštolů Petra a Pavla. Papež, poznav jeho učenost a nábožnost, dal jej do škol Římských, v nichžto během sedmi let ve vědách zdokonalil se ku podivu každému. Z Říma vydal se Eman na pouť do Milána a do Autunu¹⁾, aby pobožnost svou vykonal ke cti svatým mučeníkům Nazariovi a Symforianovi. V Autunu mimo jiné divy modlitbou uzdravil žebráka chromého u dveří kostelních. Konečně odebral se do krajiny Chartreské²⁾, kde výmluvností a svatým životem

¹⁾ Autun (Otén), Augustodunum, město v Burgundsku francouzském. —

²⁾ Chartres (Šatrr), lat. Autricum, Carnutum, hlavní město franc. depart. Eure-et-Loire.

mnoho pohanů na víru obrátil, ale od modlářů jat, a se společně svými: svatým Mauriliem a Almarem krutě pro Krista umrcen byl dne 16. května za století šestého.

4. Ctihodný Albrecht Chanovský z Dlouhé Vsi, Jesuita, a Martin Strakonický, kněz, Čechové.

V kraji druhdy Prachenském u města Sušice v Čechách leží Dlouhá Ves s kostelem svatého Filipa a Jakoba.¹⁾ Rytíř Jan Chanovský Dlouhoveský, pán na Dožicích a Hradišti, měl patnáct dětí, z nichžto Albrecht narodil se mu ve Sviraticích roku 1581. Albrechta a několik dětí chovala nábožná chůva Markéta. Povyrostlý Albrecht s bratrem Bohuslavem dán byl do škol Jesuitských v Praze, a později do Krumlova. Otec povolal je domů. Bohuslav přijel, Albrecht pak odešel do Brna, a písemně prosil rodiče, aby mu dovolili vstoupiti do řádu Jesuitského. Rodiče neradi svolili.

Stav se roku 1601. nováčkem řádu, poslán byl Albrecht do Kladska, a dne 25. září 1608 do Prahy, aby učil mládež jazyku latinskému. Roku 1608. na Dožicích připravil matku svou na smrt šťastnou. Dne 5. října 1609 odebral se Albrecht Chanovský do Hradce Štyrského, aby tam dokonil své učení bohoslovecké. Tam byl na kněžství posvěcen. Potom spravoval Jesuitský konvikt a učil jazyku hebrejskému v Praze, byl učitelem počtářství v Olomouci, a později správcem koleje v Českém Krumlově.

Největších zásluh zjednal sobě Albrecht jako misionář. Roku 1613. z Olomouce ku prosbě blahoslaveného faráře Jana Sarkandra²⁾ šel do Boskovic bojovat s bludy Českých bratří. Od roku 1615. do 1619. práci tu požehnaně konal v Holešově a jinde. Toho času řád Jesuitský v Čechách a na Moravě pronásledován byl od bludařů. Albrecht Chanovský odešel do Uher, pak do Pasovska v Bavorsku, kamž uteklo mnoho rodin šlechtických z Čech.

Dne 8. listopada 1620 zvítězil Ferdinand II. v bitvě Bělohorské u Prahy. Jesuité navrátili se do klášterů svých. Albrecht Chanovský přišel k faře svatého Mikuláše v Menším Městě Praž-

¹⁾ Drahé kameny z koruny Svatováclavské. — ²⁾ Blah. Jan Sarkander dne 18. března.

ském, aby učil mládež. Roku 1621. učinil slib řeholný a ustanoven byl za misionáře v Čechách. Úřad ten zastával až do smrti své, a mnoho tisíc bludných rodáků obrátil na víru katolickou, jmenovitě v Žatci, v Táboře, v Budějovicích a v Písbřami.

Vzorem byl mu Martin Strakonický, kněz světský, vůbec „prorok“ zvaný, jenž byl farářem ve vsi Strašíně v Prachensku, Farář Martin v jizbičce u kostela jako poustevník živ byl tuze. Později jako apoštol chodil po zemi, a utvrzoval lid ve víře a ve ctnostech, hlásaje slovo Boží a zpovídaje. Veliké množství pobloudilých přivedl nazpět do Církve katolické. Bůh obdařil jej duchem prorockým a mocí zázračnou. Kněz Martin Strakonický zemřel okolo roku 1600., a pochován byl v kostele svatého Martina ve vsi Blíživě u Týna Horšova.

Martina Strakonického následoval věrně Albrecht Chanovský. Tuze žil, byl milovníkem Marie Panny, růžence a poutí. Mládež českou vyučoval, a pomocí její získal rodiče. Kam přišel, zpíval nábožné písně české, a mládež brzo zpívala s ním. Pak vyučoval mladé i staré svaté víře pod košatou lipou, v kostele a na každém místě. V Dožicích u bratra svého Karla po delší dobu působil věrověst horlivý; všude i tam výborně užil zpěvnosti národa našeho. Arnošt Harrach, kardinal a arcibiskup Pražský, dal mu rozsáhlou moc v oboru misionářském. K štědrému večeru stavěl jesličky, k Velikému pátku Boží hrob, a zařizoval posvátné divadelní hry. I v hospodách zval lidi na služby Boží. Chodil na přástky a zaváděl zábavy ušlechtilé, poučné hádanky a písně zbožné. S řemeslníky na trh jdoucími modlíval se růženec; žence na poli při práci poučoval; žebrákům sloužil a k nábožnosti povzbuzoval je. U nemocných býval o hladě po celou noc nedbaje svých vlastních bolestí. Na zámcích a v rodinách chudobných svolával čeládku a domácí lid na cvičení křesťanské, a tak na pravou víru obrátil mnoho šlechticů Českých a na sta rodin jiných. Knihy špatné, které jsou morem pro každý národ, bedlivě hledal a ničil, sám pak dobré knihy skládal a v národě šířil. Kostely spustlé zdobil a opatroval potřebnými věcmi. V Klatovech jeho přičiněním povstal roku 1636. klášter Jesuitský, jehož správcem stal se kněz Ondřej Stredon. Albrecht Chanovský na ně

a na záky jejich v celém okolí žebřal, a tou měrou mnoho chudobných synků přivedl na vysoká místa v národě.

Rozstónav se v Sušici dal se převezti do Klatov, kde po přípravě důkladně šťastně z toho světa vykročil dne 16. května 1643. Tělo jeho odpočívá v bývalém Jesuitském chrámě Klatovském.

Dne 17. května.

I. Svatý Paschalls Baylon, Minorita bosák.

Paschalis Baylon narodil se roku 1540. ve městě Torre Formosa v Aragonii, druhdy samostatném království, nyní ve Španělsku. Jeho rodiče živili se polní prací a vyznamenávali se všemi ctnostmi křesťanskými, v nichžto i synáčka svého Paschala Baylona pečlivě vychovávali.

Rodina ta byla tak chudobna, že Paschalis Baylon nemohl býti ani do školy poslán. Ale chlapec nábožně vychovaný nabradil sobě školu zvláštním způsobem. Když pásal stádo rodičův svých, měl vždycky knížku s sebou a prosíval mimojdoucí, aby se nad ním smilovali a jej naučili písmena znáti. Při tom byla bedlivost a pozornost jeho tak velika, že se brzo naučil dokonale čísti i psáti. Vědomosti takto nabyté užil k tomu, aby se zdokonalil ve svatém náboženství. Knihy pouze zábavné neměly pro něj ceny žádné. Za to však horlivě čtával v životě Pána našeho Jesu Krista a v životech svatých a světic Božích, následovníkův Páně.

Když byl povyrosl, šel do služby za ovčáka. Tichý a nevinný život ovčácký působil mu radost velikou. Cokoli na pastvě spatřoval, sloužilo mu k tomu, aby se utvrdil ve víře a rozničil nábožnost svou. Pilným pozorováním přírody povznášel ducha svého k Bohu, Jehož všemohoucnost, svrchovanou mondrost a dobrotu v tvorstvu poznával a velebil. Mimo to z dobrých knih poučoval se o svých povinnostech k Bohu a k bližnímu.

Hospodář jeho, muž bohabojný, radoval se z takého obcování nábožného, a chtěl jej za syna svého přijmouti a za dědice ustanoviti. Avšak ovčák Paschal Baylon, jenž toužil toliko po statcích věčných, obával se, žeby mu statky zemské byly závadou na cestě k spasení, a za tou příčinou nepřijal laskavého nabídnutí pána svého, ale volil raději zůstatí ve stavu chudobném. Chtěl

se podobati svému Vykupiteli Kristu Pánu, jenž nepřišel na svět, aby se Mu sloužilo, nébrž aby jiným sloužil.

Na pastvě u stáda svého začasť pod stromem klečívál a se modlil. Tímto tichým obcováním s Bohem, cvičením se v pokoře a ve všech ctnostech křesťanských brzo nabyl takové dokonalosti, že se mu každý obdivoval. O Bohu a o ctnostech mluvil důrazně, moudře a s vroucností, kterouž Duch Svatý uštěďruje toliko lidem nade všecky věci pozemské povýšeným a plamennou láskou k Bohu hárajícím. Nábožný ovčák Paschalis Baylon častokrátě vypravoval lidem řka: „Útěcha a radost, kterouž Duch Svatý dává dušem nábožným, převyšuje všecky radosti světské.“

Této dokonalosti došel Paschalis Baylon věrným konáním rady svatého apoštola Petra řkoucího: „Buďte opatrní a bděte na modlitbách.“ I. Petr. 4, 7. Opatrně vyhýbal se všeliké příležitosti k hříchu; ustavičným zapíráním sebe krotil každou vášeň v sobě; na modlitbách horlivých vyžadoval sobě potřebné milosti Boží.

Ješto pak měl pravou a skutečnou lásku k Bohu, tudíž měl i „lásku k bližnímu, byl hostinným, a sděloval milost od Boha přijatou jako dobrý správce mnohonásobné milosti Boží s jinými lidmi“ vedlé napomenutí téhož svatého apoštola. I. Petr. 4, 10. Ptáte se, kterak chudíčký Paschalis Baylon mohl hostinným býti? Slyšel O pokrm, jež dostával od hospodáře svého, dělil se s nešťastnými, a z nepatrné mzdy své dával almužny potřebným. Nevzdělané a surové soudruhy své, když kleli a hašteřili se, laskavě napomínal a poučoval, aby nehněvali milého Pána Boha a neškodili sobě.

Dovršiv svůj dvacátý rok roztoužil se po zbožném životě klášterském. K tomu konci zdvojnásobil své modlitby, posty a dobré skutky. Po důkladné přípravě odebral se do Valencie, kraje ve východním Španělsku, kdež byl chudobný klášter bosáků Františkánů na poušti. V klášteře tom jej neznámého člověka nechtěli a ovšem ani nemohli do řádu přijmouti. Tudíž opět vstoupil do služby v krajině té a pásł stádo. Jeho nábožné a přísné obcování brzy rozhlásilo se po celé zemi, tak že jej všude jmenovali jen „svatým ovčákem.“ Proto už roku 1564. přijat byl do kláštera toho za vrátného.

V klášteře stal se Paschal vzorem dokonalé poslušnosti, pokory a úslužnosti. Když mu představený vytýkal, že příliš mnoho se postí a příliš tuhý život vede, ihned uposlechl a spravoval se jen předpisem klášterským. Nejnižší služby nejraději konal. Mezi službou kostelní a klášterní nikdy sobě nepopřál dovoleného odpočinku. I při práci své modlil se. Nejmilejší byl mu hábit starý a obnošený. Za každého počasí chodil bos, a při všem tom ustavičně byl spokojen, ke každému přívětiv, uctív a úslužen. Onť se vždycky řídil svým příslovím a heslem: „K Bohu máme míti srdce jako dítě, k bližním jako otec a matka, a sami k sobě jako soudce.“ Znamenita byla i v klášteře jeho „hostinnost bez reptání.“ Když pokrmý své chudým rozdal, a některým už neměl co dáti, odešel do zahrady, natrhal jim kvítí, a prosil je, aby byli trpěliví, jindy, až bude míti, že jim dá více. Jednou mu kdosi pravil, přijde-li mnoho žebráků, že nemusí všechněm dáti; on pak odpověděl: „Přijde-li dvanačť chudých, a dám-li jen desíti něco, pak by právě jeden z těch dvou neobdarovaných mohl býti Kristus Pán.“

Jednoho rokn, kdy nejvyšší představený řádu (general) byl v Paříži, poslán byl Paschalis Baylon k němu v záležitostech klášterních. Vypravil se na cestu, neleka se mnohých nebezpečí nastávajících jemu. Ač věděl, že Hugenoťé, přívrženci bludů kalvínských, v moci své měli téměř všechna města, kudy mu jíti bylo, přece putoval bos a v oděvu klášterním. Skutečně pak pronásledovali jej kamením a holemi, tak že si utržil na rameně ránu, jejíž následky cítil po celý život svůj. Dvakráte jej uvěznil, domnívající se, že jest vyzvědačem; avšak za pomoci Boží přece vždy šťastně vyváznu z každého nebezpečí. Vypraviv věc svou v Paříži navrátil se do Španěl, a ač cestou tak dlouho trávě unaven byl, bez odpočinku konal hned zase v klášteře obvyklé práce své.

Nejsvětější Svátost oltářní a utrpení Božského Spasitele byly hlavními předměty jeho pobožnosti, úcty a rozjímání. Mimo to pak vždycky důvěrně vzýval Rodičku Boží Marii Pannu, aby jej přímlovou svou zachránila od všeliké skvrny hříchu.

Ve svém 52. roce poznal vniterným zjevením Božím, že se mu

blíží konec života. Z toho se upřímně radoval, a s každým se loučil. Brzo pak těžce rozstonal se, a přijav s nejvroucnější pobožností svatě pomazání poslední, vyslovil nejsvětější jméno Ježíš právě v tu chvíli, kdy na hod Boží Svatodušní dne 17. května 1592. v kostele klášterním bylo pozdvihování, a svatě skonal.

Pro mnohé zázraky, které se u jeho mrtvoly a hrobu staly, prohlásil jej papež Pavel V. roku 1618. za blahoslaveného, a papež Alexander VIII. roku 1690. za svatého v Církvi Páně.

Mohl-li svatý Paschalis Baylon s pomocí Boží napomínky svatého apoštola Petra tak skvěle vykonávati: komu z nás byloby to věc nemožnou? Jako on může každý z nás „opatrným býti a na modlitbách bdíti;“ jako on můžeme i my všickni „společnou mezi sebou míti lásku ustavičnou.“ Žádný z nás, díky za to Bohu, není tak chudobný, jak byl svatý Paschalis Baylon; a on přece byl „hostinným bez reptání,“ a ze skromné mzdy své ochotně dával chudobnějším, nežli byl sám; ba v klášteře, aby almužny dávati mohl, jídal jenom drobty z chleba od dobrodincův darovaného, aby chleb jemu přidělený dáti mohl žebrákům. Žádný z nás, díky za to Bohu, nebyl za mládí svého docela od školy odloučen jako Paschal Baylon; on však přece vyprošeným milosrdenstvím od jiných naučil se dokonale čísti a psáti, a potom čtením tak se zdokonařil ve svatém náboženství, že „když mluvil, mluvil jako řeči Boží, a když posluhoval, posluhoval jako z moci, kteréž uděluje Bůh.“ Ovšem! byl i v této věci opatrný. Čtával jenom knihy dobré a svaté, a proto dobrým a svatým se stal. Následujte svědomitě příkladu jeho, a zajisté i vám dána bude milost Boží! Vyhledávejte a opatrujte sobě jako chudičky Paschalis Baylon knihy dobré a svaté, zvláště pak život Pána Ježíše a životy svatých a světic Božích. S největší opatrností odstraňujte z rodin a z domů svých všecky špatné knihy, spisy a noviny, jichžto se za našich dnů množí jako jedovatých hub po dešti. Čtením dobrým a horlivým nasloucháním slovu Božímu ve chrámu Páně budete se utvrzovati ve všech krásných a bohumilých ctnostech křesťanských, „jimiž ctěn bude Bůh skrze Ježíše Krista Pána našeho“, kterýž po životě šťastném i vám dá blaženou smrt a hojnou odplatu v nebesích.

2. Svatý Torpes, mučenk Písanský.

Svatý apoštol Pavel zakončil svůj list psaný z Říma Filipánům, obyvatelům města Filipy v Macedonii, těmi slovy: „Pozdravuji vás bratři, kteříž se mnou jsou. Pozdravuji vás všickni svatí (křesťané), zvláště pak ti, jenž jsou z domu císařova.“ Filip. 4, 22. Které osoby tu mínil svatý Pavel, bylo Filipánům dobře povědomo. Věděliť Filipané, kteří sluhové a úředníci v paláci císaře Nerona byli křesťany, a jak píše svatý Jan Zlatoústec, pohrdali pro Krále Krista všemi věcmi královskými. My toliko víme z Římských zápisův o svatých ke dni 10. a 17. května, že svatý Evilius a Torpes, dva mužové dvořané z čeledi Nerónovy, pro Krista podstoupili smrt mučnickou.

Svatému Torpétovi bylo pro víru Božskou mnoho trpěti. Nejprvé byl k rozkazu soudce Satelika poličkován a mrakán, konečně pak dravým šelmám předhozen. Dravá zvířata však neublížila svatému Torpétovi, a tudíž veleno bifícům, aby jej stali dne 27. dubna v městě Pise.¹⁾ Výroční svátek svatého Torpéta slaví se dne 27. května, kteréhož dne tělo jeho vyzdviženo a přenešeno bylo.

3. Svatí Andronik a Junius, společníci svatého Pavla, hlasatelové víry mezi Slovany.

Svatý apoštol Pavel píše ve svém listu k Římanům: „Pozdravte Andronika a Junia, přibuzné a spoluvězny mé, kteří jsou znameniti mezi apoštoly, a kteří přede mnou byli v Kristu.“ Řím. 16, 7. Svatí Andronik a Junius byli přibuzenci svatého apoštola Pavla podle národnosti, to jest: byli rodem židé z rodu Benjaminova jako on. Byli pro víru v Krista žalařováni jako on. Hlásáním svatého evangelia byli znameniti mezi apoštoly, to jest: mezi těmi, jenž jako vyslancové Církve po světě chodí hlásat

¹⁾ Pisa, staré Pisae, město Středoitalské v někdejším Toskánsku, rozložené po obou březích řeky Arna. Mimo jiné památnosti má Pisa křivou věž čili zvonici (il Campanile), a svaté pole (Campo santo), pravzor podobných hřbitovů v Itálii, počatý roku 1278., a dokončený roku 1283. od Jana Pisana. V posvátné zemi přivezené z hory Kalvarie pochováni bývali mužové o otčinu zvláště zasloužilí.

evangelium, a tudíž slovou apoštoly ve smyslu širším. Oba dříve nežli svatý Pavel přijali víru a křest.

Škoda, že mimo tuto chválu, kterouž jim dává svatý apoštol Pavel, nemáme určitějších zpráv o svatém Androniku a Juniovi. Andronik byl z počtu sedmdesáti učeníků Kristových. V řeckých zápisech církevních čteme o nich: „Dne 17. května památka svatého Andronika, apoštola, jednoho ze sedmdesáti, a Junia.“ — Andronik, apoštol Kristův, prochodil veškeren obvod země, všude hlásaje víru Kristovu, všude ze základu vyvracuje bludy pohanské, všudy rozsévaje zbožnost a pravé učení, maje za pomocníka v hlásání slova Božího Junia. Oba společně přivedli mnoho pohanů k poznání Boha, a učinili z nich křestem svatým syny světla a dne; boříce chrámy modlářské stavěli kostely křesťanské. O nich také veliké světlo světa, Pavel apoštol, zmínku činí ve svých listech řka: „Pozdravte Andronika a Junia. Oni pak, vypudivše z lidí mnohých duchy nečisté, a uzdravivše četné neduhy nezhojitelné, odešli ke Kristu.“

Nám Slovanům důležitá jest poznámka Ruského dějepisce Nestora,¹⁾ jenž svatého Methoděje, našeho biskupa Velehradského, jmenuje následníkem Andronikovým, a praví, že národu Slovanskému jest učitelem Andronik apoštol, který přišel až do Moravy. I svatý apoštol Pavel jest učitelem národu Slovanského, poněvadž učil národ Slovanský, a ustanovil biskupem a náměstníkem po sobě Andronika národu Slovanskému.²⁾

Ve stručném soupisu apoštolův a učeníkův Kristových, vydaném pod jménem Dorothea biskupa a mučeníka,³⁾ psáno jest: „Andronik, o kterém i apoštol ve svém listu k Římanům zmiňuje se, učiněn jest biskupem v Panonii.“ Vímeť pak, že Panonia za prvního věku křesťanského obsahovala i některé kraje od Slovanů obydlené a hraničila s nynější Moravou. — Týž soupis stručný tvrdí také o svatém Juniovi, že byl „biskupem v Apamii Syrské.“

¹⁾ Nestor, nejstarší známý dějepisec Ruský a Slovanský vůbec, jenž psal jazykem národním. Narodil se r. 1066., † 1146. — ²⁾ Překlad a výklad „Nového Zákona“ od Frant. Sušila. — ³⁾ Synopsis apostolorum et discipulorum Christi S. Dorothei episcopi et martyris.

I. Svatý Felix z Kantalicia, bratr kapucín.

Svatý Felix narodil se léta Páně 1513. v Kantaliciu, v městysi země papežské čili státu církevního z rodičů chudobných ale bohabojných. Jako chlapec buď pásal dobytek, buď pracoval na poli. Jiní chlapi bavili se hrou; Felix ale stranil se jich, odešel do blízkého lesa, a tam modlil se pod dubem, v němžto sobě byl vyřezal znamení kříže. Zprvu říkával jen Modlitbu Páně, Pozdravení anjelské, Apoštolské vyznání víry a „Sláva Bohu Otci, Bohu Synu, Bohu Duchu Svátému, jakož bylo na počátku, tak nyní i vždycky a na věky věkův;“ později pak dán mu byl dar modlitby, tak že slovy vřelými jevil chválu Boží, kdykoli popatřil na hvězdy nebeské, na květy polní, kdykoli zaslechl zpěv ptáků a pozoroval ostatní díla všemohoucnosti Boží. Nejmilejším předmětem jeho rozjímání v kostele i na poli bylo utrpení a umučení Spasitele Jesu Krista.

Ve svém dvanáctém roce dostal se do služby k jednomu šlechtici. Práce své konal vždy ochotně říkaje kratičké modlitby, nebo zpívaje písně nábožné. Zjitra sobě přivstal, aby mohl ranní modlitbu vykonati a na mši svatou jíti. Práci každodenní zakončoval vroucnou modlitbou.

Život poustevníků, o kterých mu lidé vypravovali, vzbudil v něm touhu po dokonalosti podobné. Avšak chápaje nebezpečí života poustevnického, umínil sobě, že vstoupí do nedalekého kláštera kapucínského, kterýžto řád toho času byl novou větví slovutného řádu svatého Františka, jehož členové vázani slibem chudoby, poslušnosti a čistoty, horlivě tužili se postem, bděním a modlitbou ve všech ctnostech. Felix přišel a upřímně prosil představeného kláštera, aby jej do řádu přijal. Představený mu vyložil těžké povinnosti řeholníků, ukázal mu kříž Páně a pravil: „Viz, Tomuto se musí připodobňovati řeholníci!“ — Felix padna na kolena odvětil s pláčem: „Bůh jest mi svědkem, že netoužím po ničem jiném, než po životě v kříži a chudobě!“ — Vrchní kláštera přijal jej za nováčka řeholného, a Felix osvědčil skutkem, že byl pravdu mluvil; neboť ku podivu všechněm svědomitě zachovával přísná pravidla řádu.

Roku 1545. zavázal se řeholními slibů, a byl poslán o Říma, aby tam sbíral almužny pro klášter. Službu tu z ryzé pokory zastával čtyřicet let, požívaje neobyčejné vážnosti u sprostých i vznešených lidí. Svatý Filip Neri obdivoval se mu a stal se jeho důvěrným přítelem ¹⁾. Kardinálové měli jej v uctivosti a lásce. Bos chodil denně městem a sbíral almužny. Vycházeje z kláštera říkával průvodčímu svému: „Milý bratře, růženec do ruky, oči k zemi dolů, a ducha k nebesům vzhůru!“ Nábožně a upřímně den co den mnohokrát říkal: „Díky Bohu!“ nejen když almužnu přijal, ale také když jej surovec nějaký potupil a urazil, nebo když jakoukoli bolest cítil. I dítky na potkání vlídně poučoval, aby za všechno děkovaly Pánu Bohu. Z hojných almužen, jichžto mu dobří lidé rádi dávali, on sám nejméně užil, neboť se postil bez přestání o pouhém chlebě a o vodě. Spával na holém prkně, za pokrývku měl rohožku rákosovou a pod hlavou otýpku reví. Spal vždy jenom dvě hodiny, třikrát za každé noci bičoval se, a bez pásu kajíčného nebyl nikdy.

Jeden kardinál otázal se ho, nemíní-li za svého stáří vzdáti se tak obtížné služby? — Felix mu odpověděl: „Vojín musí s mečem v ruce zemřít, a osel pod svým břemenem; nedejž Bůh, abych pokoje popřál tělu svému, kteréž má jen pracovati a trpěti.“

Ač pak na sebe byl přísný, k jiným byl laskavý a shovívavý, zvláště k nemocným, jimžto za noci milerad sloužil, ač byl velice umdlen celodenním sbíráním almužen. Vážnými rozmluvami mnoho lidí od hříchu odvrátil a k pokání naklonil; říkával: „Člověk, dopustí-li se hříchu, a nevyzpovídá-li se brzy z něho, snadno upadá do hříchů jiných, znesnadňuje každým dnem více napravení své, a zvětšuje sobě nebezpečí smrti nekajicné.“

Jednou přišel, sbíraje almužny, k soudci, jenž rád přijímal dary. Donesli mu právě živé tele, které se dalo do bečení. Felix s vážným úsměvem řekl: „Slyšte, pane, to zvíře prosí za příznivý rozsudek pro toho, jenž vám ho poslal!“ Od té doby nedal se soudce nikdy více uplatiti.

Advokát ukázal mu knihárnu svou, a ptal se ho, co o ní

¹⁾ Sv. Filip Neri dne 26. května.

soudí? — Felix odpověděl: „Nebudete-li se plně učiti u kříže Kristova, naleznete ve všech knihách svých více zlého než dobrého!“

Vzácná paní chtěla s ním promluvit o věcech svátých; když ale Felix sklopil oči a mlčel, ptala se, proč nemluví? Bratr Felix pravil jí: „Vy se neslušně šatíte, dáváte jiným pohoršení, a sama v nebezpečí uvádíte sebe!“ Paní zarděla se a nikdy více nenosila šatů neslušných.

Felix střezil svou čistotu panickou všemi prostředky. Zevnějšek jeho tou měrou prozrazoval vnitřnou nevinnost, že lidé o něm právem říkali: „Bratr Felix podobá se anjelovi!“

Jeho obětavá láska k chudým a trpícím, jimžto věnoval neděle a svátky, kdy po almužnách nechodil, prýštila se z nejvroucnější lásky ku Spasiteli Kristu, Jež tak vše miloval, že obličej radostí se mu zaskvěl a z očí mu slzy tekly, kdykoli nejsvětější jméno Ježíš buď vyslovil, buď slyšel. Za posledních patnáct roků živobytí svého přijímal každodenně nejsvětější Svátost oltářní za pohnutí hlubokého.

Podobnou vroucnou synovskou láskou nesl se také k Rodičce Boží, Marii Panně. Před každým Marianským svátkem se postil; každou sobotu modlil se celý žaltář, a denně růženec. Pro mnohé milosti od Boha na přímluvu Marie Panny přijaté nazývali jej vůbec „Miláčkem blahoslavené Panny.“ Jedné noci, když se jak obyčejně v kostele modlil, zahořel takovou láskou ke Kristu, že kleče před obrazem Rodičky Boží úpěnlivě prosil, aby Mu jako druhdy Simeonovi v chrámě Jerusalemském jen na chvílku Božské Dítě v náruč dala. Prosba jeho naplnila se! Byl pak od Boha obdařen také darem prorockým a darem zázraků, tak že rozličné nemoci a neduhy vyléčil pouhou křátkou modlitbou. Při všem tom byla pokora Felixova neméně podivuhodná jako trpělivost jeho v bolestech. V nemoci tázal se ho lékař, proč neprosí Pána Ježíše, aby mu uměnil bolesti, nebo jej sprostil všech bolestí? — Felix odpověděl: „I kdybych jistotně věděl, že hned vyzdravím, neučinil bych toho. Navštěvuje-li mne Bůh bolestmi, proč bych je milerád nesnášel z lásky k Němu?“ — Největší bolest jmenoval vzácným darem Božím, a každé protiventství považoval za trest zasloužený.

V 74. roce věku svého po osmnáctidenní trapné nemoci po-

volal jej Pán Bůh k odplatě věčné. Přijav nábožně svaté svátosti, upřel oči k nebesům, jakoby na něco radostně pátřil. K otázce, coby viděl? odpověděl: „Vidím, čehož vy nemůžete vidět!“ Brzy potom klidně odevzdal Bohu ducha svého dne 18. května 1587.

Veškeren Řím nctivě jmenoval jméno Felix. Bůh oslavil věrného služebníka Svého mnohými zázraky; proto již roku 1625. papež Urban VIII. prohlásil jej za blahoslaveného, Klément XII. potvrdil jeho prohlášení za svatého roku 1712., a Benedikt XIII. uveřejnil dotýcnou bulu roku 1724.

Špatným nebo obmezeným nepřátelům církevních řádů a svaté víry křesťansko-katolické za naší namnoze neblahé doby na uvážení dáváme život svatého Felixe kapucína, a následnou událost. Ve Virtembersku nebožtík král Vilém, jenž panoval od 30. října 1816 do 25. června 1864, důvěrně tázal se slovutného stavitele Hübsche, rozhodného katolíka, nev-li nějakou pomoc proti společenské (sociální) nouzi a proti rostoucímu nebezpečí? Stavitel Hübsch odpověděl králi: „Vaše Veličenství, tu pomůže jenom kapucín!“ — Král se usmál a žádal, aby mu to vysvětlil. Hübsch uposlechl a pravil: „Svět musí poznati, kterak pod drsnatým rouchem řeholníka skrývá se více spokojenosti a pravého blaha, nežli za vzácnými stoly boháčů a rozkošníků. Lidé musejí zapíratí se, střídme a šetrně žíti, ctnosti křesťanské přisvojovati sobě. Zdrojem a školou těchto ctností jest jediné Církev katolická, a zrcadlem ctností těch jsou řeholné řády, jenž statky vezdejší mají více pro bližního než pro sebe.“

2. Svatý Potamon, biskup Heraklejský, mučovník.

V Egyptě Hořejším tvoří řeka Nil ostrovy, z nichžto jeden sluje Heraklejským po hlavním městě Heraklea. V Heraklee byl biskupem svatý Potamon okolo roku 325., kdy v Nicee městě Bithynském slavil se první všeobecný sněm církevní, na kterémž bylo 218 biskupů z celé Římské říše svolaných. Mimo jiné vynikal mezi nimi svatý Potamon, biskup Heraklejský, jeden z těch, jimžto pro neohrožené hájení neporušené pravdy bylo pravé oko vyloupnuto a levé podkolení podříznuto, a kteráž pak císař Maximin odvesti dal do dolů, aby kutili rudu.

Za Konstantina císaře na svobodu propuštěn byv konal Potamon úřad svůj biskupský. Roku 335. s jinými 48 biskupy Egyptskými statečně zastával se v Tyru svatého Athanasia, od Ariánů křivě obžalovaného. Vyznavač ten jednooký horlil pro pravdu a pravou víru, neohroženě řečnil nehledě na osobu lidskou, zaplakal vida Eusebia Ariana sedět, a svatého Athanasia státi, a zvolal: „Ty, Eusebi, sedíš, a nevinný Athanasius má od tebe souzen býti? Kdožby to sneal? Nebyls-li za pronásledování se mnou žalačován? Já pro pravdu ztratil jsem oko, ty pak nebyl's zmrzačen a nepodstoupil's mučeníctví — zůstal's na živě a zdráv. Kterak jsi vyvázl ze žaláře? Slíbil's-li, že přivolíš ke zločinu našim pronásledovníkům?“ — Eusebius bludař ihned vstal, a rozpustil sněm.

Bludaři i později nelidsky pronásledovali výtečného biskupa Potamona. Bilil jej tak dlouho po hlavě, až měli za to, že jest mrtev; pak odešli. Svatý biskup po několika hodinách přišel k sobě ze mdlob, pozdravil se, ale brzo následkem ran svých zemřel, maje v Kristu slávu druhého mučeníctví léta Páně 341.

3. Svatá Sira, panna, mučenice Perská.

Za krále Perakého Khosrua či Khosreva I. s přjmím Nuširvana (531—579) pro víru v Boha Krista trápena a umučena byla slavná panna Sira, Peršanka, přibuzná statečné a za onoho pronásledování proslavené bohaté paničky, svaté mučenice Golinduchy, jižto ke cti v Cařihradě zbudován byl kostel nádherný. Podobně také nad hrobem svaté panny a mučenice Siry v Persii vystavěn byl kostel, v němžto křesťané slavili výroční památku její smrti mučnické, která se udála roku 558. Životopis její smrti od svědka očitého zachoval se až na dobu naši.

4. Svatý Venant, Anastas a Porfyr, mučeníci Kamerinští v Itálii.

Venant, rodem z Kamerina,¹⁾ jako patnáctiletý jinoch pro víru křesťanskou obžalován byl u Antiocha, městského starosty a soudce za císaře Decia. Dostavil se v bráně města Ka-

¹⁾ Camerino, hlavní město delegace Kamerinské v papežském státě, sídlo arcibiskupa a university.

merina před soudnou stolicí. Soudce nadarmo snažil se, aby jej svedl rozmanitými sliby a hrozbami, a tudíž dal jej zmraziti a řetězy spontánního do žaláře odvesti.

Anjel sprostil ho řetězd. Pehanský soudce kázal jej pochoďněmi páliť a hlavou dolů nad kouřem zavěsiti. Důstojník vojenský, Anastas, podivil se jeho stálosti a statečnosti v mukách, a vida jej opět od anjela rozvázaného v bílém rouše procházeti se nad kouřem, uvěřil v Krista, dal se od kněze Porfyria s celou rodinou pokřestiti, a brzy potom s Venanciem dosáhl koruny mučnické.

Venant zase k soudci přiveden a marně vyzván, aby se odřekl Krista, byl do žaláře uvržen, a vypraven k němu hlasatel soudní Attalus, kterýž mu řekl: „I já byl jsem křesťanem; ale vzdal jsem se víry té, poznáv že planá jest smyšlenka, pro kterouž křesťané k vůli naději budoucích radostí odřikají se radostí přítomných.“ — Výtečný bojovník Kristův mladistvý Venant, znamenaje osidlo nepřítelů lstivého, zapudil od sebe služebníka ďáblov.

Za tou příčinou opětně k soudci přivedenému Venanciovi byly zuby vytlučeny, skráně rozraženy, a mučovník strašně zohyděný uvržen na hnojiště. Avšak anjelem znova uzdraveného přivedli k soudci, kterýž, an Venant ještě mluvil, se soudní stolice spadl, a provolává: „Pravý jest Bůh Venantiův,“ zemřel.

Uslyšev to náměstník císařský, rozkázal, aby Venant bez odkladu předhozen byl lvům. Ale lvové, zapírajíce divokost svou, plazili se mu k nohám; on pak vyučoval vše křesťanské shromážděné diváky. Proto zase odvedli ho do žaláře.

Když pak nazejtří Porfyr kněz zvěstoval náměstníku císařskému, že za noci právě minulé viděl zástup lidí, jež Venant do vody ponořoval, zaskvívati se světlem přejasným, on pak, náměstek císařův, že byl tmou nejčernější zahalen: náměstek takovým hněvem rozpálil se, že mu ihned hlavu sraziti kázal. Potom dal Venancia až do večera vleci po místech trním a bodlácím zarostlých.

Venant, kteréhož polomrtvého ležeti nechali, zrána opět náměstníkovi se představil, a k jeho rozkazu svržen byl se skály do propasti. Všemohoucností Božskou i tam zachráněn a po kostrbatinách vlečen byl tisíc kroků daleko. Žoldnéřům žízni prahnoucím v údolí ze skály, nad kterouž svatý mučovník učinil zna-

menší kříže, vyprýčtila se voda. Kámen ten, na němž vytlačena jsou kolena jeho, doposud viděti lze v jeho kostele. Zázrakem tím někteří ze žoldnéřů byli pohnuti, uvěřili v Boha Krista a byli na témž místě spolu s Venanciem státi.

Blýskání a zemětřesení té chvíle tak hrozné nastalo, že náměstník císařský utekl. Ale nemoha uteci spravedlnosti Boží, po několika dnech sešel ohavnou smrtí.

Křesťané uctivě pochovali těla svatého Venancia a ostatních mučeníků, kteráž doposud v úctě jsou v kostele svatému Venanciovi zasvěceném v Kamerině.

Papež Klément X. přijal do breviáře následnou píseň o svatém Venanciovi:

Venancius mučeň Boží,
Kamerinských čest a zboží,
nejkrutější přemoh' katy
a má v nebi stánek zlatý.

Hoch byl mnohou mukou týrán,
žalařován, pouty svírán,
bit a lvům byl v žrádlo meten,
jichž hlad prvé rozehněten.

Rozsápaný hněv jich větrí
mladou krev, a přec jí šetří;
tlumí divost i hlad mnohý,
lízají mu krotce nohy.

Svěslou dolů k zemi hlavou
ssáti musí páru žhavou;
plamenové žlutí, rudí
pálili mu bok i hrudí.

Ale Kristův rek se modlí,
nenávidí slepé modly:
každé muce statně zdolá,
celou duší k Bohu volá.

V draslavý ho víří řemen,
vlehou jej, kde ostrý křemen,
kde mu bodlák ve tvář pere,
a kde trní tělo dere.

Kati, davše mu tu trýzeň,
pocítili hroznou žízeň;
mučen křížem žehná skálu,
vodou čerstvou hasí spálu.

Venanti, ó reku svatý,
napojiv své vlastní katy,
pros, ať milosti Svě vlahou
občerství nás Bůh tvou snahou.

Otče, Synu, Svatý Duchu,
chválcím Tě popřej sluchu,
na přímlovu Svého sluhy
promiň nám všech hříchův dluhy!

5. Svatý Theodot (Bohdan), hostinský, a panny: Tekusa, Alexandra, Faina, Klaudia, Eufrasia, Matrona a Julita, mučenice Angorské.

Angora, za starých časů Ancyra v Galacii, druhdy úrodné části Malé Asie, nyní hlavní město sandžaku Angorského — Angora byla rodištěm svatého Theodota (Bohdana), kterého svatá panna Tekusa od mladosti vychovávala v křesťanských ctnostech. Zdrželivý, střídmý a k chudině štědrý Theodot vstoupiv do stavu manželského stal se hospodským, aby mohl tím více pečovati o spásu bližních. Pobloudilé křesťany přivodil na cestu ctnostnou, mnoho pohanů obrátil na víru, pronásledovaných ujímal se, nemocné zhusta zázračně uzdravoval.

Toho času vydány byly protikřesťanské zákony Dioklecianovy. V Ancyře, hlavním městě Galacie, byl náměstkem císařským Theoteknus, zarputilý nepřítel křesťanův. Křesťané rozutíkali se do hor a do jeskyní, pohané pak veřejně loupili a drancovali příbytky jejich. Hospoda Theodotova byla ustrašeným křesťanům

kostelem; Theodot byl jim živitelem, lékařem, učitelem, rádcem, těžitелеm a po smrti jejich hrobařem. V Ancyře žilo sedm panen zletilých, kteréž Theoteknus vydal chaze nevázané. Nejstarší z nich, Tekusa, sedmdesátnice, roztrhla závoj svůj a zvolala: „Mějtež aspoň šediny naše v uctivosti!“ Mladíci pohanští zastyděli se a odešli. Theoteknus, dovědév se o tom, rozkázal učiniti je kněžkami pohanských bohyň Diany a Minervy, jejichž modly umývati měly v blízkém jezeře. Theodot s některými křesťany od rána až do poledne za ně se modlil. Panny statečně opovrhly bílým rouchem a věncem kněžík pohanských. Proto byly těžkými kameny obtíženy a v jezeře utopeny. Za tmavé noci žoldnéři na stráži jsoucí u jezera poděsili se a utekli. Theodot pak a jeho soudruhové vytáhli těla svatých panen, odvezli a v nedaleké kapličky pochovali je. Jména jejich jsou: Tekusa, Alexandra, Faina, Klaudia, Eufrasia, Matrona a Julita.

Druhého dne kde jaký křesťan byl schytán a mučen, aby vyrazil toho, kdo těla svatých mučenic odvezl. Polychronius dal se mučením donutiti, zradil Theodota, těla svatých panen byla spálena, a Theodot, rozloutiv se nábožně s křesťany neobroženě vkročil do síně soudní. Theoteknus vábnými sliby mnil jej svěsti k zapření Boha Krista. Theodot však vyložil ohavnosti, kteréž i sami pohanští básníci vypravují o domnělých bozích svých, a velebil Božské učení, zázraky a svatý život Pána Krista. Tou řečí popuzený soudce Theoteknus kázal Theodota na skřepci mučiti a sám také při tom pomáhal. Theodot od boku svého spáleného poodvrátil chrápek. Soudce potupně zvolal: „Kde je věhlas slov tvých?“ — Theodot: „Neznepokojuj se! Tvoji biřicové ať horlivěji konají rozkazy tvé! Kristus mi pomáhá a mne slší!“ Theodot v děsných mukách statečně vyznával Krista a proto mu byly zuby vytlučeny. Soudce rozkázal, aby Theodota do žaláře odvedli. Svatý mučeník cestou hlásal moc Kristovu, která se na něm objevila a zvolal: „Slušno, aby křesťané takové oběti dávali Kristu, jenž dříve za každého z nás trpěl!“

Šestého dne Theodot zase k soudu pohnán, všemožně mučen a konečně stat byl. Svatý bojovník Kristův děkoval Bohu, modlil se za Církev, těšil a povzbudil přítomné křesťany plačící, a přijal ránu smrtící léta Páně 303. Kněz Fronto, jda tou kra-

jinou za doby noční, od strážníkův dozvěděl se o mučnické smrti Theodotově. Když žoldnéři podnapilí usnuli, odvezl na oslici a pochoval tělo jeho, nad kterýmž později zbudován byl kostel.

6. Svatý Erich IX., král Švédský, mučník.

Svatý Erich IX., syn Edvardův, první král Švédský z rodu Erichova, počal panovati roku 1155. Král Erich připojil Čudsko k říši své, a získal sobě veliké zásluhy o země ty dílem uvedením, dílem rozšířením a podporováním křesťanství. On vedl lid svůj v prvním křižáckém tažení do Finska, pokořil lid Finský, jenž loupežnictvím na moři znepokojoval pomoří Švédské, a položil základ osvěty křesťanské v zemi té. Svatý Erich vytknul sobě trojí úlohu: budování kostelů, zvelebování bohoslužby, řízení lidu svého po zákonu a právu s pokořováním nepřátel víry a říše. Přede vším dokončil chrám v Upsale,¹⁾ kde svatý Jindřich (Heinrich) stal se prvním biskupem. Biskup Jindřich doprovázel krále Ericha na zmíněné válečné výpravě do Finska, kde byl prvním apoštolem, a podstoupil mučnickou smrt.

Roku 1160. přepadl krále Ericha Dánský princ Magnus v jeho paláci, a dal ho polapiti a stíti dne 18. května. Katolíci Švédští ctili jej za patrona říše své. Jeho prapor důvěrně nosíval se ve válkách s nepřátely. Výroční svátek svatého Ericha slavíval se po celé zemi. Hlavní město Stockholm má obraz jeho ve svém znaku, a biskupský velechrám v Upsale doposud chová ostatky jeho. Roku 1163. korunováno bylo veliké dílo svatého Ericha: biskupství Upsalské od papeže povýšeno bylo za Švédské arcibiskupství, jemuž podřízeni byli biskupové ve Skaře (v provincii Vestergöthlandské), v Linköpingu (na konci jezera Boxenského), v Strengnäs-u (v kraji Nyköpingském u jezera Mälarského), ve Vesteräs-u (v okrese Vestmanlandském při ústí Černé Řeky, Svarta, do Mälarského jezera), a později ve Vexjö (v kraji Kronobergském nedaleko jezera Helgaského) a v Abo (hlavním městě Čuchonska).

¹⁾ Upsala, hlavní město kraje Upsalského v krajině Uplandu, devět mil na sever od Stockholmu, a jednu mil nad ústím řeky Tyriša do jezera Mälarského. Jednu mil od Upsaly jest louka Mora, kde králové Švédští bývali voleni.

7. Svatá Elgiva, královna Anglická.

Shaftesbury (Šéftsbery), Anglické město v hrabství Dorsetakém, mělo druhdy znamenitý klášter panenský. Město ono založil roku 880. král Alfred. Klášter panenský tam vzdělala královna Elgiva, manželka krále Edmunda, Alfredova pravnučka. V kostele téhož kláštera pak tělo její pochováno bylo.

Za živobytí svého královna Elgiva skvěla se dobročinností, nábožností a lahodností. Sebe milejší a skvostnější roucho svrchní, neměla-li nic jiného, darovala žebrákům; ba i odsouzcencům na smrt vyprošovala milost. Bůh osvědčil svatost její mnohými zázraky.

Manželovi svému dala dva syny, z nichžto Edvin slavnou matku svou Elgivu mnoho sužoval, byv k tomu naváděn od osob špatných. Matka vyprosila mu u Boha, že kajicně zemřel. Po něm následoval mladší bratr Edgar, král výtečný, jemuž matka svatá z vnuknutí Božího předpověděla budoucí osudy jeho a Anglie, které se po její smrti dokonale naplnily.

Dne 19. května.

1. Svatý Petr Celestin V., papež.

Petr narodil se v Sergné v Abruzzách,¹⁾ v bývalém hrabství Molise, roku 1215. z rodičův chudobných ale ctnostných. Po smrti otcově dovolila mu nábožná matka, aby se odebral do škol Římských a nabyl vědeckého vzdělání. Dokončiv učení ve svém sedmnáctém roce sám jediný na poušti ubytoval a nejtuzší kázní oddával se po tři roky. Pověst o jeho svatosti přivábila k němu mnoho lidí pečlivých o spásu věčnou, jenž sobě tak libovali v ohnivých řečích jeho, že k jejich prosbě do Říma putoval, aby se dal za kněze vysvětit.

Sotva ale se knězem stal, navrátil se opět do Apulie, a zvolil sobě za přibytěk jeskyni na hoře Murrone, dle níž dáno mu jméno „Petr Murronský.“ Jako poustevník obohacoval

¹⁾ Abruzzo, provincie v bývalém Neapolsku, protažená lesnatými větvemi hor Apenninských. Molise, nyní Italská provincie mezi oběma Abruzzama, Terra di Lavoro, s hlavním městem Campo Basso.

ducha svého modlitbou a rozjímáním o věcech nebeských, tělo pak podmaňoval duchu postem a řetězem železným, jímžto pod rouchem vždycky byl opásán.

Po pěti letech zúrodnila se hora Murrone. Petr musel opustiti zamilovaný příbytek svůj a odejíti na horu Majelu. Tam roku 1254. přidalo se k němu několik soudruhů, pro kteréž zbudoval klášter a kaplu. Papež Urban IV., mnichům obětavě nakloněný, potvrdil nový ten řád upravený podle řeholy svatého Benedikta roku 1264. Roku 1273., kdy řád tento už měl šestnáct klášterů, papež Řehoř X. potvrzení ono obnovil na druhém sněmu Lyonském.

Petr byl hlavním přednostou klášterů těch až do roku 1286. Přebýval v klášteře Panny Marie Majelské, který později nazýval se „klášteřem u svatého Ducha.“ Toho roku pak ustanovil svého nástupce, a ustoupil zase do milé samoty.

Ze zátíší onoho jako za předešlých let zaskvívalo se jasné světlo svatosti Petrovy tou měrou, že po smrti Mikuláše V. za papeže zvolen byl dne 5. července 1294. Toho zhrozil se Petr Murronský v klidné jeskyni své. Chtěl nejvyšší této důstojnosti vyhnouti se útekem; ale konečně přece podrobil se naléhavým prosbám kardinálů a krále Karla II. v Apulii. Z pokory na oslu vjížděl do Říma. Z volby té nastala radost všeobecná.

Jako papež přijal Petr Murronský jméno Celestin V. Od té doby pak jeho řeholníci, doposud „poustevníky svatého Damiana,“ nebo „poustevníky Murronskými“ zvaní, přijali jméno „Celestiánů.“

Celestin V. byl velikým ochráncem klášterů svých, potvrdil stanovy navržené od Onufria, třetího generálního opata řádu Celestiánův, a nařídil, aby každoročně odbyvala se všeobecná porada čili kapitola všech dvaceti klášterů Italských, a každého třetího roku aby volen byl generální opat.

Avšak už dne 13. prosince téhož roku 1294. dobrovolně vzdal se Celestin V. trůnu a břemena papežského, aby se mohl navrátiti do milé samoty. Aby ale novou volbou papeže snad nevznikl rozkol škodlivý, podržel jej jeho nástupce, papež Bonifác VIII. až do jeho smrti v Římě, nepropustiv jej do poustevny. Celestin V. nikdy nenařkal sobě za tou příčinou, ale říkával: „Žádal jsem sobě, abych měl malou komůrku, a té se mi nyní dostalo.“

Dva mnichy měl za společníky. S nimi ustavičně prozpěvoval chválu Bohu, až dokonal svatý život svůj vezdejší dne 19. května 1296.

Všechn lid už za živa ctil jej jako světce Božího, a papež Klément V. r. 1313. prohlásil jej slavně za svatého v Církvi Páně.

2. Svatý Dunstan, arcibiskup Canterburyjský.

Za devátého a desátého století válečnými nájezdy pohanských Dánů zanikaly kláštery v Anglii, a s nimi zanikala také kázeň, zanikaly vědy, vzdělanost a dobré mravy. Velikou, ale bohužel netrvalou nápravu u věci té spůsobil Alfred Veliký, král Anglický (871—900)¹⁾. Jádrnějšího znovuzrození kázně a vzdělanosti v duchovenstvu Anglickém dočinil se svatý Dunstan.

Dunstan sprízněn jsa s královskou rodinou Západu-Saskou učil se v klášteře Glastonburyském jazyku latinskému, filosofii, Písmu svatému, hudbě a malbě, rytí a pracem kovovým. Stavěl varhany, lil zvony a zhotovoval kříže. Pro mimořádné vědomosti své představen byl králi Ethelstanovi (924—940), kterýž, zamilovav sobě jinocha nadějného, začasté bavit se jeho zpěvem a hrou, ale odejmul mu přízeň svou, když byli závistníci Dunstana nařkli z umění čarodějného a ze záliby v básních a báchkách pohanských. Příhoda ta a nemoc byla příčinou, že Dunstan stal se mnichem a knězem v klášteře Glastonburyském, rozdav bohaté dědictví svoje chudým a kostelům.

Ethelstanovi následníci, králové Edmund a Edred, přivedli důstojného mnicha opět ve vážnost zaslouženou. Edmund povolal Dunstana ke dvoru a učinil jej opatem Glastonburyským, z kteréhož kláštera od něho spravovaného vycházeli preláti učení. Edred zvolil si ho za zpovědníka a svěřil mu správu pokladny a říše.

Avšak Edredův syn a nástupce, mladý a rozpustilý král Edvin (955—969), ihned zneprátelel se s Dunstanem. V den svého korunování opustil náhle velmože království svého ještě shromážděné, aby se bavil v nedaleké komnatě s Ethelgivou a její dcerou Elgivou. Uražení náčelníci království, thanové, nařídili Dunstanovi a jednomu biskupovi, aby přivedli krále do

¹⁾ Alfred Veliký dne 28. října,

shromáždění. Dunstan vyhověl rozkazu tomu, ale brzo zastihla jej pomsta Ethelgivina. Jeho opatství Glastonbury a Abingdon byla zrušena, on sám pak, aby zachránil život, musel prchnouti do Flanderského města Gentu, kdežto setrval až do smrti krále Edvina roku 959., jenž mezitím pozbyl polovici své říše a Ethelgivu smrtí ukrutnou.

Po smrti Edvina povolal král Edgar svatého Dunstana nazpět do Anglie, a odevzdal mu napřed biskupství Vinchesterské ¹⁾ a Londýnské, později pak arcibiskupství Canterburyské. Dunstan, vykonav pouť do Říma, započal rázně pracovati o zvelebení kázně a vědy v duchovenstvu, a o napravení mravů v národě, podporován jsa králem a stejně smýšlejícími biskupy, hlavně biskupem Vorcesterským, Osvaldem, ²⁾ a o výchování mládeže velice zasloužilým biskupem Vinchersterským, Ethelvaldem. ³⁾ Založil klášter Vestminster, ⁴⁾ a povolal zapuzené mnichy do Glastonbury a Abingdonu zpět. Výtečným Benediktinům svěřoval stolce biskupské. Přiměl krále k tomu, aby obnovil zákon, dle něhož každý duchovní má provozovati nějaké řemeslo nebo umění, aby se v národě šířily potřebné vědomosti. Poněvadž toho času vědy téměř výhradně jen v klášterích dařiti se mohly, vymohl ustanovení synodální, aby členové rozličných řádů mohli sloučiti se v kláštere Fleuryském a Gentském řeholou svatého Benedikta.

Nemenší byly také Dunstanovy zásluhy o stát. Za jeho vlivu panoval Edgar šťastně, pokojně a slavně, vydal zákony blahoplné, šetřil obyčejův a zvláštností národův porobených, projížděl říši svou a očistil ji vypovídáním zločincův.

Po smrti Edgara roku 975. zhoršili se poměrové říše i státu zvláště za tou příčinou, že bratři Eduard svatý a Ethelred příliš mladí po sobě na trůn dosedli. Jenom ráznému působení svatého Dunstana podařilo se zameziti válku občanskou.

Svatý Dunstan, ač byl primasem říše Anglické a správcem úřadu státního, přece zůstal milovnskem modlitby, vědy a duchovní

¹⁾ Winchester (Uiněstr), latinsky: Venta Belgarum, hlavní město hrabství Hampu v Anglii. — ²⁾ Vorchester (Uuster), hlavní město v hrabství téhož jména v střední Anglii, má 22 kostelů se sídlem biskupa. — ³⁾ Svatý Ethelvald dne 1. srpna. — ⁴⁾ Vestminster (Uestminstr), jedna ze tří hlavních částí světového města Londýna na levém břehu Temže.

správy ve svém biskupství. I chodě odříkával žalmy. Při svatých obřadech začasť proléval slzy. Čtával bedlivě v Písmě svatém, opravoval chybné přepisy jeho, dával veliké dary kostelům a almužny chudým, a ještě v den smrti své třikráte hlásal slovo Boží. Zesnul v Pánu léta Páně 988.

3. Svatá Pudenciana, panna Římská.

Z rodin Římských přihavších za druhého století víru křesťanskou, byla nejslavnější rodina senatora, státního rady, Pudensa, jeho matky Priscily a dcer Pudenciany a Praxedy. Pudensa víře Kristově vyučil a pokřestil papež Pius I., kterýž spravoval Církev Boží od roku 142. do 11. července 157. ¹⁾

Po smrti manželky své přeměnil Pudens svůj dům v kostel, vyučoval jmenované dvě dcery své, Pudencianu a Praxedu, Božským pravdám, ctnostem a dobrým skutkům křesťanským. Obě dcery, utvrzeny byvše ve svaté víře, přivedly k poznání Boha Krista nejen všechen domácí lid, ale také mnoho jiných pohanů, v čemž je podporoval papež Pius I., jenž začasť sloužíval mši svatou v jejich domě za kostel upraveném.

O smrti otce Pudensa není zpráv určitých; ale vypravuje se, že osiřelá Pudenciana spolu se sestrou Praxedou ²⁾ statky po rodičích zděděné prodaly, a ztržené peníze hojně rozdávaly chudým a nemocným křesťanům, samy pak tuze postily se a horlivě trvaly na modlitbách. K domácnosti její náleželo devadesát šest osob, jež všechny působením svaté panny Pudenciany papež Pius I. pokřestil. Mši svatou sloužil a služby Boží konal papež v domě jako kostel zařízeném za tou příčinou, poněvadž císařem Antoninem Piem (138—161), ač křesťany nepronásledoval, přece zakázáno bylo veřejně konati křesťanské služby Boží. Pudenciana tudíž křesťany přívětivě do domu svého přijímala, a obětavě pečovala o výživu a jiné potřeby jejich. Takovými skutky lásky křesťanské ozdobena jsouc blaženě vykročila ze života zemského. Pochována byla ve hrobě otce svého na hřbitově svaté Priscily.

Pudenciana i sestra její Praxeda požívaly veliké váž-

¹⁾ Sv. Pius dne 11. července. — ²⁾ Sv. Praxeda dne 21. července.

nosti a důvěry v Římě, kdežto již za dob nejstarších každé z nich ke cti vystavěn byl kostel.

4. Blahoslavená Bartolomea, Servitka Sienská.

Blahoslavená Bartolomea, panna moudrá, v Sieně, v Italském městě Toskánském, vstoupila do třetího řádu Servitek, a přijala jméno Alžběta. Panenství Bohu obětované bez úhony zachovala. Rozkazy a rady svého zpovědníka svědomitě plnila. V postech tuhých a zapírání sebe libovala sobě. Horlivě trvala na modlitbách. Padesátkrát každého dne, a padesátkrát každé noci pozdravovala Krista a Jeho panenskou Matku aby dosáhla odpuštění hříchů a radosti duchovní. Skroušeně zpovíдалa se z marných řečí a slov, jež mluvívala jako dítě. Zlý duch rozmanitým způsobem pokoušel ji, ona však modlitbou, postem a důvěrou v Boha vždycky zvítězila nad ním. Svatě žila a svatě v Pánu zesnula dne 19. května 1348. Pochována byla v Mariánském kostele jeptišek Servitek v Sieně, kde Bůh stále oslavoval služebnici Svou zázraky mnohými. Lebka blahoslavené Bartolomey, v drahocenné schránce uložená, klade se nemocným na hlavu, aby sprostění byli bolestí a neduhů.

5. Svatý Ivo, patron právníků.

Svatý Ivo narodil se dne 17. října 1253. v Malé Bretonii¹⁾ v dědině Martin zvané nedaleko města Treguieru (Tregié) z rodičův šlechtických. Otec Heloria a matka Hada de Blessis nábožně vychovali jej. Matka říkávala mu: „Žij tak, aby se's svatým stal.“ Mladý Ivo v Paříži učil se filosofii a bohosloví, v Orleansu (Orleánu) pak právu církevnímu i světskému. Při tom horlivě se modlil a postil, málo spával maje knihu neb kámen pod hlavou. Nejsvětější Svátost často přijímal. Zlým společenstvem se vyhýbal, a tak neporušenu zachoval čistotu mravní. Pro mi-

¹⁾ Bretonia (La Bretagne), bývalá provincie království Francouzského rozdělena od roku 1790. na patero departementů, má starší své jméno „Malá Bretonia“ (La petite Bretagne) od Britů čili Bretonů, vystěhovalců Anglických, jenž se tam byli usadili. Bretonia měla své vévody až do konce XV. století. Roku 1491. byla spojena s korunou Francouzskou.

možádnou zbožnost, ctnotu a učenost brzo povyšen byl na kněžství a učiněn správcem soudu biskupského v Rennesu (v Renu), kterýžto úřad později svěřil mu biskup Treguierský, Alan, v jeho otčině. Jako soudce byl spravedlivým obhájcem a ochráncem sirotků, vdov a chudiny netoliko před svým soudem církevním, ale také před soudem světským. Každý chválil jeho nezištnost, nestrannost, dobrotivost a úslužnost. Šlechetní lidé milovali a ctili ho jako otce, lidé špatní báli se jeho spravedlnosti. Pomluvami biskupův nedal se mýlit ve svědomitosti své. Maje vždy Boha na mysli hájil toliko věc pravou a spravedlivou.

Pro veliké zaměstnání však nezanedbával spásu duše své, ale liboval sobě v modlitbě a statečně přemáhal každé pokušení strojené krásou těla, vznešeným rodem, bohatstvím, učeností a důstojenstvím, dobře věda, že tyto věci jsou darem Božím.

Dostoupiv většího stáří složil čestný úřad svůj, aby sloužil výhradně toliko Bohu. Avšak biskup Treguirský ustanovil jej za faráře v Losannecu, kde až do smrti své jako dobrý pastýř svědomitě konal těžké povinnosti. Sám na sebe byl přísný, postil se tuze, chudobně se odíval a pěšky chodíval. Za to ale pomáhal nuzným, jistou nešťastnou rodinu opatroval po devět roků stravou, oděvem a všemi potřebnými věcmi; vystavěl nemocnici a sloužil v ní starcům a churavcům. Občan jeden radil mu, aby hned neprodával obilí; později prý mnohem více vytěží. Farář Ivo ale jak obyčejně poodložil, co pro svůj dům potřeboval, a ostatní rozdal mezi chudé. Po několika měsících občan onen chlubil se, že čekáním získal pětinu na obilí svém. Farář Ivo pak odpověděl: „Příteli, já jsem získal stokrát více, že jsem nečekal.“ Jednoho dne rozkázal svatý Ivo, aby poslední bochník chleba rozdal se chudým. Kaplan tomu odporoval. I rozkrojil farář bochník, dal polovici kaplanovi, svou polovici pak rozdal žebrákům. A hle z nenadání poslala mu jistá hospodyně selka tři bochníky, které, když je krájel, rozmnožovaly se tou měrou, že na delší čas postatily pro jeho dům a pro chudinu.

V postě 1303 znamenal, že chřadne; a přece nepřestal tuze žít. Přijal svaté svátosti, a blaženě zemřel dne 19. května. Pochován byl ve velechrámu Treguierském. Papež Klement VI. prohlásil jej roku 1347. za světce v Církvi Páně.

6. Blahoslavená Emiliana (Aemiliana), vdova Florentinská.

Emilian a, dcera měšťanská ve Florencii Italské, provdala se už ve svém šestnáctém roce. Jsouc moudrá a zbožná odívala se rouchem krásnějším toliko z poslušnosti k manželovi svému. Kde a jak mohla uskrovněvala se, aby nuzným pomáhala. V noci pracovala pro chudinu. Byla-li nemocna, nebědovala, ale chválila Boha. Roznemohlo-li se jí dítě, říkala: „Je-li vůle Boží, nechať milé dítě mé umře nevinné a odejde do nebe, nežliby déle živo jsouc snad urazilo hříchem Boha.“ Když jí bylo dvaadvacet let, ovdověla. Příbuzným ji nutícím, aby zase do stavu manželského vstoupila, odpověděla: „Zasnoubila jsem se Choti, po Němž nikdy vdovou nestanu se. Raději vstoupila bych na hranici hořící, než do druhého manželství pozemského.“

Vlastní otec připravil ji o dědictví vdovské. Nemohouc z vlastního jmění dávat chudým, prosila za ně u lidí zámožných. Sloužila Bohu modlitbou, bděním, postem a mlčelivostí. Za postu čtyřicetidenního, čtyřicet dnů před Vánoční slavností a tři dny v každém témdni nepromluvila se žádným ani slova. Každou sobotu přistupovala ke stolu Páně, a toho dne nemluvila ani s průvodkyní svou do kostela a z kostela z uctivosti k Pánu Ježíši. Nemohouc po vůli své jako poustevnice žít, učinila příbytek svůj pravou poustevnou. Dobře porozuměla výroku Kristovu: „Pravím vám, z každého slova prázdného, které mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudný.“ Mat. 12, 36.

Blahoslavená Emiliana šťastně skonala ve svém dvacátém sedmém roce léta Páně 1246. v sobotu právě v tu hodinu ranní, kdy obyčejně přijímala nejsvětější Svátost.

Už za živa na její přimluvu Bůh zázračně uzdravoval nemocné, a podobným způsobem oslavil věrnou služebnici Svou i po smrti její.

7. Svatí Sisinius, Martyrius a Alexander, mučníci.

Viz dne 26. června v životopisu svatého Vigilia, biskupa Tridentského.

8. Svatý Ekbart (Egbert), arcibiskup Yorkský.

Ekbart nevadnoucích zásluh nashromáždil sobě jako učitel mládeže v biskupských školách Yorkských ¹⁾ dříve, než na stolec biskupský povýšen byl. Avšak i potom o školy ty pečoval, opatřil je vzácnou, vybranou a drahocennou knihárnou, a radoval se, vída, že z jeho školy vycházejí mužové výteční, jako Alkuin a Albert. Ekbart neučil pouze vědě Božské, nýbrž všem vědám tehdejšími jako mistr a přítel jeho Beda Ctihodný. ²⁾ Nazývali Ekbarta „knihárnou všeho umění.“ ³⁾ Ekbart rovnou měrou nasycoval ducha i srdce jiných studujících, vodě je k víře, k naději, k lásce, k postům, k poslušnosti a ke službě kostelní. Nejvíce ze svých žáků miloval Alkuina, ⁴⁾ který na vzájem mistru svému oddán byl svrchovanou uctou, poslušností, láskou a důvěrou. Alkuin, očitý svědek, vypravoval v kruhu svých přátel o Ekbartovi: „Zítřka vstával a vyučoval žáky po pořádku až dopoledne, nebyla-li slavnost nějaká. Potom odešel se modlit a mši svatou sloužit, kterouž obětoval za své žáky. Mezi obědem skromným a společným čtávalo se z knihy, aby i duch nasycoval se. Pak naslouchal rozmlouvám svých žáků o předmětech vědeckých. Dvakrát za den modlíval se kleče, maje ruce roztaženy ve způsobě kříže. Církevní hodinky říkal společně s ostatními. Před spaním povolával žáky své po různu k sobě, žehnal jim a propouštěl je na odpočinek noční.“

Ekbart byl nástupcem biskupa Yorkského, Vilfrida Mladšího, roku 732. Za něho York stal se arcibiskupstvím, k čemuž přispěl jeho přítel a bývalý učitel Beda Ctihodný radou písemnou, coby podniknouti měl v příčině té ku blahu obyvatelstva rozsáhlých krajín podřízených. Ekbart skvěl se netoliko vznešeným rodem, ale také vznešenými zásluhami. Za jeho panování duchovního a za současné světské vlády jeho bratra, krále Eadbarta, měl národ zlaté časy. Oba vládli pokojně a svorně, a vzájemně podporovali se. Ekbart laskavý a milo-

¹⁾ York (staré Eboracum), hlavní město hrabství Yorkského v Anglii, po Londýnu největší. — ²⁾ Beda Ctihodný dne 27. května. — ³⁾ „Armamentarium omnium liberalium artium“. (Vilém von Malmesbury). — ⁴⁾ Alkuin, nejucenější muž svého času, důvěrník, učitel a rádce císaře Karla Velikého, opat v Toursu.

srduý k chudině, učitel výtečný, v obcování bezúhonný, k dobrým lidem přívětivý, ale na zlochy přísný — požíval v lidu vážnosti veliké. Modlitbami za dne i za noci, a každodenní mši svatou vroucně sjednocoval se s Bohem, kostely Páně skvostně zdobil, jen hodným žadatelům svěcení uděloval a kostelní zpěv zveleboval. Školy, v nichžto i jako arcibiskup částečně vyučoval, svěřil nábožnému a učenému Albertovi, svému příbuznému, jenž jinochy miloval, živil a učil, a nástupcem Ekbertovým na stolci arcibiskupském učiněn jest.

Ekbert třicet a čtyry roky spravoval nejprvé biskupství, později pak arcibiskupství Yorkské. Pak šťastně v Pánu zesnul. Pisemnou poslední vůli svou ustanovil Alkuina knihárníkem své drahocenné knihárny a učitelem školy Yorkské, kteráž za jeho správy nabyla důležitosti pro celou Evropu.

Ekbert postavil si také svými spisy nehynoucí pomník vědomostí a záslužné činnosti v duchovní správě.

Dne 20. května.

I. Svatý Bernardin Sienský, Františkán.

Bernardin Sienský, z nejvýznačnějšího rodu Albigeschi v republice Sienské¹⁾, narodil se dne 8. září 1380 v Massa-Carrara²⁾, kde otec jeho zastával čelný úřad. Od rodičů svých výtečně vychováváný Bernardin vyhýbal se hrám dětským, a liboval sobě v modlitbách, zvláště pak ctil blahoslavenou Marii Pannu.

V sedmém roce odumřeli mu rodiče. Nábožná teta vedla sirotka nadaného touž moudrou cestou, roznécujíc v něm nábožnost a milosrdnost. Jako chlapec jedenáctiletý svěřen byl Bernardin nejslovutnějšímu učitelům Sienským k vůli vzdělání vě-

¹⁾ Siena, hlavní město Sienské provincie v Toskánsku, sedm mil jižně od Florencie, má ze všech měst Italských nejvíce vázuou tvárnost středověkou; čítá 24.000 obyvatelů, a jest sídlem arcibiskupa a university. Od jedenáctého století byla Siena republikou, prožila spor Guelfů s Ghibelliny demokraty. Roku 1270. musela přistoupiti k spolku Toskánsko-guelfskému. Roku 1557. přišla k vévodství Toskánskému a s ním k Itálii roku 1860. — ²⁾ Massa-Carrara dvojitě vévodství, Massa při moři Středozemním, a Carrara v horách Apenninských, nyní část království Italského s hlavním městem Massa Ducale.

deckému. Toho času už vyznamenával se takovou čistotou mravní, že dobří lidé s pochvalou se mu divili, zlí pak se ho až lekali. Dostoupiv svého sedmnáctého roku vstoupil do družstva Rodičky Boží, jehož hlavní úlohou byla služba nemocným v nemocnici. Od té chvíle cvičil se v úplném zapírání sebe. Roku 1400. vypukl a zle řádil mor. Bernardin měl sám nemocnici na starosti. Přílišným namáháním se rozstonal. Po čtyrech měsících, nabýv zase zdraví, počal o tom přemýšlet, do kterého duchovního řádu by vkročiti měl pro všechny život svůj. Na konci města ubytoval se v domku najatém, kdežto za postů tuhých vytrvale prosil Boha, aby mu ráčil vnuknouti, kamby se obrátiti měl. Zvolil sobě klášter Františkánský Kolombiere, několik mil od Sieny vzdálený, v němžto, vyznamenávaje se pokorou, trpělivostí a všemi ctnostmi řeholníka věrného, učinil sliby dne 8. září 1404, v den narození svého a ve svátek Narození blahoslavené Marie Panny.

Představený kláštera, přesvědčiv se o nábožnosti a učenosti Bernardina, učinil jej kazatelem. Bernardin pokorně se podrobil rozkazu tomu, a poněvadž měl hlas slabý a chraptavý, vyzýval Marii Pannu za přímlovu, a byl brzy od Boha sprostěn závady té. Dojemna a daleko široko známa byla výmluvnost jeho. Té doby panovala veliká rozervanost v Italii. Nepravosti beze studu páchaly se, a na zákony ani Božské, ani lidské nekladeno váhy žádné. Bernardin Františkán, chodě z města do města, z dědiny do dědiny, ve jménu Ježíše, Ježž ustavičně měl v ústech i v srdci, slovem i příkladem z veliké části napravil mravy všeho lidu. Činnost pozeňnaná nezůstává bez závistníků. I Bernardin podezříváný a obžalovaný u papeže Martina V. odsouzen byl k mlčení. Bernardin, ani slovem se neospravedlniv, pokorně podrobil se zákazu. Jak mile však papež celý spor náležitě vyšetřil a poznal nevinu Bernardinovu, s pochvalou dovolil mu opět kázati, a roku 1427. nabízel mu uprázdňené biskupství Sienské, jehož pokorný Františkán nepřijal. I jiná města, zejména: Ferrara a Urbino, prosila papeže Eugena IV., aby jim Bernardina dal za biskupa; ale Bernardin rozhodně zamítl i tato nabídnutí.

Bernardin byl povahy tak statečné a přímé, že ani lákavými sliby, ani hrozbami vévody Filipa Marie Viskonta mýliti a zviklati se nedal. Ve sporu Guelfů s Ghibelliny

snážil se u obou stran, aby nastalo smíření. S císařem Sigmundem, jenž ho měl u veliké vážnosti, cestoval roku 1433 do Říma, kdežto císař byl korunován.

Léta Páně 1438. zvolen byl Bernardin za generálního vikáře Františkánského řádu, ve kterémž znamenitou spůsobil nápravu. Pět set klášterů Italských dleem založil, dleem obnovil v duchu přísné řeholy. Z přemnohých důstojných žáků Bernardinových budiž jmenován svatý Jan Kapistran, vypravený roku 1451. k nám do Čech, aby léčil rány husitstvím národu zasazené.

Na svých kazatelských cestách v Apulii roznemohl se Bernardin v městě Akvile v Abruzzách. Dal se před smrtí svou, jako jeho mistr svatý František Assiský, položit na holou zem, a svatě v Pánu zesnul dne 20. května, 1444 v šedesátém čtvrtém roce věku svého.

Pro mnohé dokázané zázraky, jimiž za živa i po smrti oslavil Bůh služebníka Svého, byl Bernardin od papeže Mikuláše V. slavně vepsán do počtu světcův Církve katolické. Jeho tělo odpočívá ve Františkánském kostele v Akvile. V knihách svatého Bernardina zrcadlí se pevná víra a ryzá láska k Bohu, k Marii Panně a k bližnímu, jížto sám vždycky skvěl se jasně.

2. Svatá Plantila, paní Římská.

Svatá Plautila, matka svaté Flavie Domitily, panny a mučence, *) pokřtěna byla od svatého Petra apoštola spolu s dcerou Domitilou a se svatým Nereem a Achileem.

Svatý apoštol Pavel, když jej zástupové doprovázeli na pravu, u brány Římské spatřil vzácnou paničku Plautilu, která plačíc poručenu se činila jeho přimluvě. Svatý Pavel mluvil k ní: „Plautilo, dcero spásy věčné, zapůjč mi roucha s hlavy své. Závojem tvým zavážu sobě oči, a navrátím ti ho na tomto místě.“ Plautila ochotně podala mu závoj drahocenný. Parthenius a Feretas, průvodcové svatého Pavla, posmívali se

*) Svatá Flavia Domitila dne 12. května.

Já říkám: „S nejdražším závojem svým na tom světě nezhledáš se více.“

Usmrtivše svatého Pavla, vrátili se průvodcové do města a tázali se Plautily posměšně, proč nehalí hlavu svou závojem, jež byla půjčila Pavlovi? Ona odvětila jim: „Bídni pošetilci, jenž nevěříte: leč tomu, co očima vidíte a rukama hmatáte. Skutečně mám závoj krví svatého Pavla zbrocený, jež jsem půjčila jemu. Deručilť mi ho sám řka: Plautilo, prokázala's mi službu na zemi; já pak uvítám tě, jak mile půjdeš do nebe. Co nevidět přijdu pro tebe, a uvedu tě do slávy Krále nepřemožného.“ To řekla svatá Plautila a okázala jim závoj krvavě zbarvený. Zděšili se posměváčci a oznámili císaři, co byli viděli a slyšeli.

Nežli uplynulo deset měsíců po smrti svatých apoštolů Petra a Pavla, blaženě v Pánu zesnula i svatá Plautila roku 68. po Narození Božím. Tělo její v úctě chová se v kostele svatých Nerea i Achilea v Římě.

3. Svatý Ivo, biskup Chartreský.

Svatý Ivo narodil se okolo roku 1040. v kraji Beauvaiském, *) studoval v klášteře Beckém pod Lanfrankem²⁾, stal se kanovníkem v Nesle v Pikardii, později opatem řeholných kanovníků v městě Saint Quentin (Sén Kanten), kde zvelebil kázeň klášterskou. Tam po patnáct roků požehnaně působil a vyučoval. Papež Urban II. radil, aby Ivo zvolen byl za biskupa Chartreského (Šartreského), a když jej král Filip jmenoval, vysvětil jej papež roku 1091.

Nastal mu boj nebezpečný. Král Filip zapudil svou choť Berthu a pojal Bertradu. Biskup Ivo arcíř odporoval tomu a byl uvězněn. Obyvatelstvo Chartreské chtělo jej násilně vysvo-

*) Beauvais (Bóvá), staré Bellovacum, město v depart. Oise, za středověku sídlo hrabství v Staré Pikardii. Značné obchodní město Francouzské, kteréž od roku 1664. má královskou fabriku na koberce, kterouž Flamčan Béhagle roku 1684. tím zvelebil, že utkali dal kartony představující skutky apoštolské od Rafaela. — ²⁾ Le Bec, město v depart. Eurekém, kde druhdy bylo slavné opatství Benediktinské, založené 1077 Herluinem, prvním opatem, kteréž mělo za žáky Lanfranka a Anselma Kentrberského. Nyní jest z kláštera toho hřebčinec (!) svědčící o novověké osvětě.

boditi; ale biskup to zakázal, aby nebyl příčinou neštěstí lidu svého. Králi pak řekl, žeby raději s mlýnským kamenem na hrdle do moře vhoditi se dal, nežli by přivolí k pohoršení jím danému.

Ivo byl horlivým kazatelem, statečným trpítelem pro pravdu a učeným právníkem církevním. Zůstavil nám mimo jiné 287 listů, dějiny Francouzsko, a 24 kázání. Zemřel dne 23. prosince 1116. Pius V. roku 1570. ustanovil jeho svátek na den 20. května.

4. Svatý Theodor (Bohdar), biskup Pavijský.

Svatý Theodor (Bohdar), jmen svatého Petra, biskupa v Italském městě Pavii (staré Ticinum), tak byl od Boha na těle i na duchu nadán, tak učený a bezúbojný, že po smrti svatého Petra roku 738. stal se nástupcem jeho na biskupském prestolu. Ubíraje se do Říma, aby na biskupství posvěcen byl, cestou uzdravil posedlého a proslavil se i jinými nevidanými skutky. Papež svatý Zachariáš (741—752) vysvětil jej.

Navrátil se byl radostně uvítán. Po několik dnů v komůrce trval na modlitbách. Napotomní svatostí a činností svou zachránil obvod biskupský od bludů Arianských po Italii toho času roznášených, vypudil nepravosti, obnovil ctnosti a rozšířil ve svěřencích svých lásku k Bohu a k bližnímu.

Za války mezi Aistulfem, králem Longobardským, a francouzským králem Pipinem roku 754. a 755., kterého papež Štěpán II. na pomoc přivolal, svatý biskup Theodor sám jediný ochablému a ustrašenému obyvatelstvu Pavijskému dodával zmužilosti a zachránil město. K jeho prosbě dopustil Bůh, že řeka Ticin velikým deštěm tak se rozvodnila, že oblehající vojsko muselo od města odejti. I jiné zázraky činil Bůh na přímlovu svatého biskupa Theodora.

Posledního krále Longobardského Desideria (756—774), škůdce práv Stolice papežské, po právu pokáral; za to byl do vyhnanství poslán, a musel mnoho útrap snášeti. Konečně císař Karel Veliký, od papeže Adriana II. na pomoc přivolaný, krále Desideria v Pavii sevl, a roku 774. jeho i celé rodiny se zmocnil. Desiderius brzo ve Francii zemřel, svatý Theodor do Pavie navrátil se. Sedm a čtyřicet let požehnaně biskupoval a svatě skonal. Jemu ke cti zbudovalo vděčné měšťanstvo Pa-

vijské kostel nazývány kostelem „svatého Theodora a Blažeje.“

5. Blahoslavený Orland, bratr kláštera Valumbroského.

V klášteře „Vallumbrosa“, jež byl založil pro nový svůj řád svatý Jan Gualbert¹⁾ v Itálii, žil za století třináctého blahoslavený bratr Orland, který nejsa vázán všemi sliby a povinnostmi skutečných mnichův, toliko „obrázcem“ byl, kratší roucho nosil a potřeby mnichův mimo klášter obstarával.²⁾ Orland každou prázdnou chvíli obětoval Bohu na modlitbách, a vyznačoval se podivuhodnou poslušností, ochotou, pokorou a trpělivostí. Nejvíce liboval sobě v rozjímání o budoucí slávě nebeské, po kteréž toužil tou měrou, že přemýšleje o ní někdy dva i tři dny praničeho nejídal. Do kapličky pod zvonici začasté chodíval se modlit; proto kaplička ta doposud sluje „kaplou blahoslaveného Orlanda.“ Že svatě zemřel, osvědčilo se zázraky mnohými, kteréž i za věků napotomních zhusta udávaly se u jeho rakve v kostele Valumbroském. Zesnul v Pánu dne 20. května 1242.

6. Blahoslavená Kolumba Rietská, panna třetího řádu svatého Dominika.

V městě Rieti, v Italské provincii Perugia,³⁾ narodila se Kolumba Rietská dne 2. února 1467, a pokřtěna byla na jméno Anjela. Později dáno jí jméno Kolumba, ješto u křtítnice objevila se bílá holubice. Děvčátko každý pátek a několik jiných dnů v témdni postilo se o chlebě a o vodě, a nosilo již od pátého roku kajicné roucho žíněné. Od sedmého roku říkala církevní hodinky a bičovala se. Ve svém dvanáctém roce učinila slib ustavičného panenství, a tudíž nadarmo nutili ji rodiče a příbuzní, aby se vdala. Sebe i chudobné rodiče živila prací rukou svých. Rodiče proti vůli její zasnoubili Kolumbu muži bohatému,

¹⁾ Svatý Jan Gualbert dne 12. července. — ²⁾ Bratři takoví v řádu svatého Benedikta nazývali se „Conversi,“ t. j. obrázcenci. — ³⁾ Perugia (Perudzia), stará Perusia, město středoitalské vysoko nad Tiberou.

ona však ustříhla sobě vlasy a zrušila alib od rodičů daný. Svatě žila jsouc od Boha dařena duchem prorockým a mocí zázračnou, tak že rodiče konečně svolili, aby slavně oblečena byla v roucho sester třetího řádu Dominikánského, když jí bylo dvacet let. Čím dál tím hojněji propůjčoval jí Bůh milostin rozmanitých, jimiž proslaveno bylo Rieti, její rodné město.

Konečně odešla z domu otcovského, aby žila výhradně toliko Bohu v klášteře Perudžském. V klášteře tak tuze postila se, že nedůvěřivci šetřili ji, aby nabyli jistoty, že to věci možnou. Tam i útoky zlého ducha vítězně odbýjela, a stále se proslavovala novými zázraky a vznešenými ctnostmi. I den smrti své předpověděla, připravovala se na smrt od svatých tří králů až do Nanebevstoupení Páně; dala napomenutí vážná řeholným sestrám, a blaženě v Pánu zesnula dne 20. května 1501. Také u mrtvoly blahoslavené Kolumby stali se zázrakové.

7. Blahoslavený Krispin Viterbský, kapucín.

Krispin narodil se ve Viterbě¹⁾ dne 13. listopada 1668 chudobným ale velice ctnostným rodičům, jenž ho výborně vychovávali. Krispin už jako chlapeček v pobožnostech sobě liboval, mnoho se modlival a často se postil. Naplnilo se nejvřelejší přání jeho — byl přijat za bratra do kláštera kapucínského v rodišti svém. Brzo vynikal každou ctností. Sbíraje pro klášter milodary poučoval dítky chudobných rodičů a vedl je k Bohu. V záhadách sebe těžších osvědčoval veliký dar moudrosti, a tudíž i biskupové a kardinálové radívali se s ním, dobře vědouce, že má zvláštní milost od Boha. Dne 1. května 1750 předpověděl brzkou smrt svou, která se skutečně udála po osmnácti dnech. Dne 26. srpna 1806 prohlásil jej papež Pius VII. za blahoslavence. V nálezu svém papežském napsal o něm: „Krispin byl otcem chudých, těшитelem zarmoucených, čistého a prostinkého srdce, velikým ctiteltem přeblahoslavené Panny, ježž Bůh obdařil duchem prorockým a darem zázraků.“

¹⁾ Viterbo, město Italské, druhdy hlavní město papežské delegace na úpatí hory Cimino.

I. Svatý Ubald, biskup Eugubijský.

V Římském kalendáři dne 16 května.

Svatý Ubald narodil se v Eugubiu¹⁾ z rodičův vznešených, jenž jej nábožně a vědecky vychovávali. Když dospěl, vícekrát vyzývali ho, aby vstoupil do stavu manželského. Ubald zůstal věren svému slibu ustavičného panictví. Byv na kněžství vysvěcen rozdal otcovské dědictví chudým a kostelům. Vstoupiv pak do sboru řeholných kanovníků, přesadil tento řád svatého Augustina do vlasti své, a žil v něm svatě. Papež Honorius II. (od 21. prosince 1124 do 14. února 1130) jej pro veliké ctnosti proti jeho vůli vysvětil za biskupa Eugubijského.

Navrátil se do otčiny biskup Ubald nepřestal žíti jako řeholník, ale tím více zaskvíval se všemi ctnostmi. Slovem i příkladem pracoval o spáse svěřenců svých. Mnoho se postil, prostě se odíval, lůžko měl tvrdé a chudobné, tělo podroboval tuhé kázni, a denně horlivě se modlil, aby vždy více osvěžoval ducha svého. Tou měrou osvojil sobě podivuhodnou mírnost, tak že největší bezpráví a všeliké potupy nejen klidně snášel, ale také protivníky své získati hleděl úžasnou láskou a dobročinností. Za posledních dvou let svých postonával. V největších bolestech bez ustání vzdával Bohu díky. Když byl mnoho roků svědomitě konal úřad biskupský, o slavnosti Svatodušní v pokoji zemřel a byl mnohými zázraky od Boha oslaven. Papež Celestin III. (od 31. března 1191 do 8. ledna 1198) prohlásil jej za svatého v Církvi Páně.

Přímluva svatého Ubalda osvědčuje se zvláště v příčině zapuzování duchův nečistých. Jeho tělo doposud neporušené v úctě veliké se chová od krajanův a rodákův, jenž mnohdykrátě přímluvné moci jeho zakusili v rozličném nebezpečí.

2. Svatý Florentin (Květuš), opat Arelatský.

Svatý Florentin, mnich učený a zbožný, byl prvním opatem kláštera Arelatského v Galii (Francii), založeného Childe-

¹⁾ Eugubio čili Gubbio, staré Iguvium, znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apennin v střední Italii. Později byla Umbria delegací papežskou, od roku 1860. násilně připojena jest k Italskému království jako provincie s okresy Perugijským, Spoletským, Rietským, Folignským, Ternským a Orvietským.

bertem králem Franchým za papeže Vigilia. Zemřel roku 553. U jeho hrobu stalo se mnoho zázraků; proto přeneseno bylo jeho tělo do kostela svatého kříže na starém předměstí Arelatském, kde v úctě chová se v rakvi mramorové. Svatý Florentin dožil se roku sedmdesátého, byl opatem pět let a pět měsíců a klidně v Pánu zesnul dne 12. dubna. V Arelatě výroční památka přenesení slavně světí se dne 21. května.

3. Svatý Godrik, obchodník, poustevník Anglický.

Svatý Godrik narodil se na začátku dvanáctého století z rodičů chudobných. V Norfolku, pobřežním hrabství Anglickém, chodil z dědiny do dědiny, a prodával rozmanité nepatrné věci. Obchod ten se mu dařil; zboží čím dál více mu rostlo; navštěvoval i trhy v městech a několikráte plavil se na lodi do Skotska. Dlouho směřovala jeho snaha výhradně toliko ke statkům zemským. Stal se boháčem. Tu pak dotkla se ho milost Boží. Godrik uvážil na myslí vzácnější a trvalé statky nebeské, rozdal jmění své mezi chudé a umínil sobě, že bude výhradně toliko Bohu sloužiti. Odebral se na poušť, pod dubem zbudoval sobě chyšku dřevěnou, a tam živil se ovocem, bylinami a medem lesních včeliček. Nedal se mýliti ani hladem, ani žízní, ani zimou, ani horkem, ani dravou zvěří, ani hmyzem, ani hrozbami zbůjníků, ani pokušením zloduchů, ale věrně sloužil Bohu postem, bděním a modlitbou.

Časem roznesla se pověst o jeho svatosti. Přicházeli k němu lidé pro dobré rady a spasitelné naučení. Mnozí přinášeli mu pokrmu; on však je dal chudým, nebo položil je vedlé cesty pro pobeštění. V neděli, ve svátek a tři dny do téhodne nemluvil se žádným člověkem, aby se bez překážky mohl Bohu modliti. Bůh oslavil statečného služebníka Svého mnohými zázraky. Jeleni a zajíci od myslivců pronásledovaní hledali a nalezali ochrany v jeho chyšce, a způsobem divným prokazovali mu svou vděčnost.

Ve svém šedesátém třetím roce těžce se roz nemohl. Dva mniši z kláštera nedalekého sloužili mu. Slyše zpěvy nebešťanů sám také dal se do zpěvu, a blaženě skončil osmého dne po Nanebevstoupení Páně roku 1170.

4. Svatý Theobald (Děpolt), arcibiskup Vienneský v Galii.

Svatý Theobald, jazykem naším Děpolt, padesátý osmý biskup Vienneský, za papeže Lva IX. a Jindřicha I., krále Francského, biskupoval jakožto dobrý pastýř horlivě a záslužně. Okolo roku 954. vystavěl kostel Vienneský, v němžto tělo jeho odpočívá, proslaveno jsouc mnohými zázraky. Pro svatý život a zázraky byl v Církvi Páně do počtu světcův zapsán. Papež Řehoř XV. propůjčil plnomocné odpustky nábožným navštěvovatelům kaply jeho, jenž o jeho výročním svátku a o slavnosti všech svatých hodně přijímají svaté svátosti a obcují mši svaté.

5. Svatý Timotheus (Bohabor, Bohuslav, Bohuš), mučelník v Gáze.

Čím dál tím krutější zákony proti křesťanům dávány byly za spolucsátův Diokleciana a Maximiana. Vladařem nad Palestinou místo Flaviana učiněn jest Urban. V Palestinském městě Gáze žil křesťan dokonalý, muž bezúhonný a nábožný, jmenem Timotheus, u našich předků Bohuslav, krátce Bohuš. Timotheus musel mnoho potupy a ran snášeti od spoluobčanů modloslužebných. Dne 21. května 304 vydán byl Timotheus vladaři Urbanovi, kterýž vyzval jej, aby obětoval modlám; a když nevolil ohavnosti té dopustiti se, byl mrskán, železnými hřebeny drápán, a konečně zdlouhavě pečen, až vítězná duše opustila zhubenou schránku tělesnou.¹⁾

6. Svatý Petr Orvietský, měšťanosta, mučelník.

Biskupské a okresní město Orvieto v Umbrii Italské má mezi patrony svými svatého Petra, bývalého měšťanostu a mučelníka, jenž pro víru pravou usmrčen byl dne 21. května 1199 od bludařů Katharů. Katharové (také Bulharové, Patarénové, Publikani) bludaři, jenž řádili za století dvanáctého hlavně v Italii, „Noví Manicheovci“ zvaní, v Orvietě za papeže Inocence III. (1198—1216) byli pro bludy a sváry odsuzováni a trestáni. Přece

¹⁾ Pravé dějiny svatých mučelníků Východních.

však strojili pikle proti katolíkům, kteří žádali v Římě statečného obhájce a dostali za přednostu Petra, vzácného šlechtice, horlivého katolíka, jenž v Římě byl ve vážnosti veliké pro svou dobročinnost k chudině. V měsíci únoru 1199 slavně uvítán byl v Orvietě. Zapověděl masopustní hry, při kterých obyčejně udávaly se rvačky krvavé. Katharové přece zařídili hry zakázané a způsobili děsný boj. Petr na koni pustil se mezi bojovníky, neutrpěl žádné rány, a potrestal vinníky, čímž na sebe uvalil nenávist bludařův zarputilých. Papež povzbudil jej k vytrvalosti, on pak napsal poslední svou vůli, hotov jsa pro víru i život položit. Matka i manželka hořce plakaly. Jednoho večera spiklenci obstoupili jeho palác, vzkázali mu, žeby s ním rádi mluvili, a když vyšel k nim, lapili ho, zadrželi mu hrdlo, aby křičeti nemohl, a odvěkli jej za město do osamělé venkovské chalupy. Statečný měšťanosta ochotně ze svého chtěl jim dáti náhradu za škody utrpené, ale bludy jejich že nikdy nebude hájiti, jak byli žádali. Právili: „Raději přetrpím muky všeliké, nežlibych od pravdy katolické přešel k bludům vašim.“ Zuřivci jej zranili, mečem usmrtili, a tělo jeho do studně hodili, aby ho katolíci nenalezli. Pravověrci, jak mile zpráva o tom mučnictví roznesla se, rozplakali se, a tělo ze studně vynesené dopravili do kostela, kdežto v rakvi na hlavním oltáři umístěno jest. Vrahové ovšem byli popraveni.

Pro neohrožené hájení víry svaté a pro mnohé zázraky prohlášen byl za svatého patrona města Orvietského.

7. Ctihodný Jaroslav Svjatoslavič, kníže Muromský, a jeho synové Michael a Theodor (Bohdar).

Jaroslav Konstantin, z rodu svatého Vladimíra, syn Svjatoslava, knížete Černihovského, dostal při dělení Rusi v Ljubči roku 1079. knížectví Muromské, a po smrti bratří svých dosáhl Černihova a Rjazani.

V zemi Muromské obyvatelstvo řevnivě střežilo jak pověry pohanské tak i volnost neobmezenou. Nežli Jaroslav sám odebral se do Muromu,¹⁾ vypravil tam jednatele, syna Michaela,

¹⁾ Murom, nyní krajské město v Ruské gubernii Vladimírské na levém břehu Oky. Muromské knížectví roku 1362. dostalo se k velkému knížectví Moskevskému.

aby mu naklonil lid. Avšak Muremané syna Michaela usmrtili, a tělo jeho za městem pohodili. I druhý syn Theodor podobně sešel.

Kníže Jaroslav sebral vojsko a dobyl města Muromu. Od té chvíle prosbami, radou, sliby, dary, ba i s nebezpečím vlastního života pracoval o tom, aby Muromany získal Kristu.

Tou měrou podařilo se mu, že veliké množství pohanů bylo svaté víře vyučeno a křestem znovu zrozeno. Vystavěl jim kostely a zřídil jim biskupa. Záslužný život svůj dokončil roku 1129. Pochován jest v kostele Zvěstování Panny Marie.

Dne 22. května.

I. Svatá Julia, panna, mučenice na Korsice.

Genserich, král Vandálů, zuřivý přívrženec bludů Arianských, ukrutně pronásledoval křesťany katolíky. Obrátil celou Itálii v ponáš, a Řím zachráněn byl jenom proto, že Genserich nedovedl odolati papeži Lv u.

Roku 439. vešel Genserich s vojskem svým do města Karthaginy. Po několik dnů plenili Karthaginn, nešetřili ani posvátných chrámů, povraždili, uebo na veřejném trhu za otroky prodali zámožné a vzácné měšťany. Mezi prodanými byla také vzácná a velice krásná panna, jménem Julia, kterouž pro horlivou nábožnost všechno obyvatelstvo města mělo u veliké vážnosti. Syrský kupec Eusebius si ji koupil a do vlasti odvedl.

Ač byla od mladosti zvykla na obsluhu všemožnou, přece, jak mile stala se otrokyní, s radostivou poslušností sloužila pánu svému z lásky ke Kristu Pánu, Jemuž byla navždy obětovala své panenství, své tělo i svou duši. Právilať takto sama sobě: „Bůh to na mne dopustil; Jemu odevzdám se důvěrou nezvratnou; Onť mne bude vésti a chrániti; Jeho nejsvětější vůle všecko obrátí ve prospěch můj.“

Častokráte rozjímalá Julia o svém ukřižovaném Spasiteli, o Jeho nevyslovitelných útrapách a mukách, a vroucně žádala sobě, aby i ona mohla Jemu ke cti trpěti a umříti. Její mravnost, mírnost, pilnost ve službě a bystrý rozum získaly jí brzo náklonnost Eusebia tou měrou, že mnohdykrátě říkával: „Raději bych po-

zbyl všechno své jmění, nežli tuto svou otrokyni." Eusebius jí přimlouval, aby se tak přísně nepostila; neboť postila se donně mímě neděli; avšak Julia dobře nablížela, že jenom při největší přísnosti na sebe přemoci může všeliká pokušení a nebezpečnosti, kteráž jí ustavičně obklopovala. Avšak více než její úzkostlivá opatrnost, více než její mlčelivost, více než její pečlivé vyhýbání se všemu nebezpečnosti chránila ji její neobyčejná vážnost a vždy pevná odhodlanost, aby jí poražena nebyla panenská čest. Bylať pak její opravdovost a vážnost v příčině té tak skvělá, že i lidé sebe nemravnější, spustlejší a drzejší nedovolili sobě za její přitopenosti necudného chování a neslušného slova.

Všechn čas, kterýž jí zbýval ve službě namáhavé, trávila Julia čtením nábožných knih, kteréž byla tajně z Karthaginy s sebou přinesla, na modlitbách a v rozjímání o přebolestné smrti Kristově. Obraz ukřižovaného Spasitele chovala stále na prsou svých. Byla-li o samotě, vyndala si ho, poklekla před ním, smáčela ho slzami, a častokráte prosívala: „Vykupiteli můj, Synu Boží, dejž, abych i já krev svou prolila pro Tebe, jakož jsi Ty ji nevinně proliti ráčil za mne ubohou hříšnici.“ Julia vzývala Marii Pannu za přimluvu, aby jí vyžádala u Syna svého mučnictví. Avšak čím dál tím méně podobalo se, žeby pro víru svou měla podstoupiti mučnickou smrt. Každým dnem zrástala úcta pánova a úcta všech domácích k náboženství křesťanskému, kteréž Julii tolikerymi a tak velikými ctnostmi obohatilo a okrášlilo.

Tu pak stalo se, že Eusebius musel se vydati na dalekou cestu za obchodem svým. Julia a jiné služebnictvo doprovázeli jej na cestě té. U Kasta na Korsice¹⁾ dal Eusebius zakotviti. Uslyšev, že obyvatelstvo ponejvíce pohanské má velikou slavnost, chtěl ji také světiti. K tomu konci odebral se s pohanskými lodníky do velikého chrámu pohanského, kdežto se právě modlám obětoval vůl.

An pak po dokonané oběti pohané rozpustilým radostem se oddávali, při hudbě jedli a pili, a písně na počest modlám zpívali: přišli lidé vladařovi na břeh mořský, a spatřili na lodi Eusebiově ženskou, která klečíc měla ruce nábožně sepjaty a mo-

¹⁾ Korsika, ostrov v Středozezemním moři, nyní zvláštní departement k Francii sloučící.

dlila se. Žasnouce šli a vypravovali to vladaři, náměstků císařskému. Objevilo se, že to byla Julia, křesťanská otrokyně Eusebiova, kteráž, majíc modloslužbu v ošklivosti, o pohanské slavnosti na lodi zůstala a pravému Bohu se klaněla.

Felix, místodržitel ostrova, náruživý obhájce modloslužby, pravil Eusebiovi, ježž byl ke stolu svému pozval: „Proč pak to trpíš, aby někdo z otroků tvých pohrdal našimi bohy, a klaněl se Bohu křesťanův?“ — Eusebius odpověděl: „Osvícený Felixi, už po mnoho roků snažil jsem se, abych otrokyni svou odvrátil od víry křesťanské, ale nadarmo. Ješto však otrokyně ta při tom bezúhonně živa jest, mně velice věrně slouží, a domácnost mou rozumně spravuje, přestal jsem konečně ji donucovati, aby od víry své upustila.“ — Místodržitel Felix řekl: „Ale to není dobře, měl by's ji buď propustiti nebo donutiti, aby obětovala bohům.“ — Eusebius odpověděl: „Od víry své odvrátiti se nedá, a při tom jest mi tak mila, že bych ji nerad propustil.“ — Felix: „Prodej mi ji, Eusebi, a ustanov si cenu; anebo, nechceš-li za ni peníze přijmouti, vyber sobě za ni čtyry z otrokyň mých, které se ti nejvíce líbiti budou.“ — Eusebius ale řekl jemu: „Celé jmění tvé nestačilo by, aby's koupil otrokyni mou; já bych raději všechno pozbyl než ji.“

Místodržitel nahlížel, že touto cestou ničeho nepořídí; tudíž listivě chtěl provesti úmysl svůj. Při hostině naléval Eusebiovi mnoho vína, tak že se opil a o sobě nevěděl. Potom dal Julii k sobě přivesti, aby ji svedl k modloslužbě, nebo alespoň aby ji veřejně zahanbil a potupil. Mluvil k ní přívětivě: „Nedomnívej se, že bychom se ti chtěli posmívat. Slyšel jsem o tobě mnoho dobrého. Ty zasluhuješ lepšího štěstí, a nebudeš dále otrokyní. Já ti ke štěstí dopomohu; jenom musíš v našem chrámě bohům obětovati. Volíš-li pak na ostrově tomto zůstat, provdám tě dle šlechtického rodu tvého, a dle výborných duchovních i tělesných darů tvých. Nevolíš-li zde zůstat, na útraty své dopravím tě, kamkoli budeš chtít.“ — Křesťanská panna odpověděla slovy uctivými ale neohroženě: „Mně neschází pravá svoboda; jsem šťastna, že Kristu Pánu sloužím. Jen tam, kde duch Kristův vládne, jest pravá svoboda. Nežádám sobě jiného štěstí na tomto světě, neboť pravou a jedinou blaženost očekávám na věčnosti. Tvé modly mám v ošklivosti, a třesu se při pouhém pomyšlení na to, abych

jim měla čest prokázati. Věz, já jsem křesťanka; jsem hotova i umřítí pro víru svou." — Místodržitel Felix hněvem tak se zapomenul, vida bohy své před tolika lidmi potupeny, že poručil přistojícím, aby bili otrokyni v obličej. Julia krvácejíc pravila: „Bůh a Vykupitel můj také byl polítkován. Ó kterak se raduji, že účastnou učiněna jsem potupy Jeho!" — Ještě více rozezlen kázal místodržitel Julii na skřípec natáhnouti a provazy bítí. Za nejhroznějších bolestí hlasitě volala svatá panna: „Sláva Tobě, Bože a Spasiteli můj, pro veliké milosrdenství, kteréž mi prokazuješ! Ó kéž bych mohla trpětí, jako's Ty ráčil trpětí! Jako mně vlasy rvou, tak zbodali svatou hlavu Tobě trnovou korunou! Jako mne bijí, tak zbičovali svaté tělo Tvé! Jako mne slovy haní a tupí, tak bezprávím nasýtíli Tebe! Sláva Tobě, všemohoucí Bože, Jenž jsi mi propůjčil milost, abych trpěla Tobě ke cti!" — Při tom všem byla svatá Julia vesela a nebeským světlem ozářena. Místodržitel Felix zuřil, dal šibenici postavití a Julii na ni pověsiti. Svatá panna, spatřivši šibenici, radostně zvolala: Ó Jesu Kriste! Převeliká jest milost a smilovnost Boží! Domnívalať jsem se, že mne ubohou hříšnici nemáš za hodnu, abych jako Ty a Tobě ke cti na šibenici zemřela, jako's Ty za nás všechny na dřevě kříže umřítí ráčil. Bože můj, přijmiž milostivě obět života mého, kterouž přináším Tobě! Ale smiluj se také nad těmito zaslepenými lidmi, odpusť jim smrt mou, a osvětiž je Svým Duchem Svatým."

Sotva byla na šibenici pověšena, odevzdala Kristu Pánu nábožného ducha svého. Svědky smrti její náhle zachvátila nevysslovná úzkost, tak že se všickni rozutíkali. Eusebius, procitnuv z opilosti, přišel už pozdě, aby zachránil váženou otrokyni svou. Hořce plakal u mrtvoly její.

Mnichové z kláštera blízkého na ostrově Gorgoně, na ostrově svaté Markéty, přišli a pochovali Julii v klášteře svém do hrobu vzácného, majíce při průvodu pohřebním palmové ratolesti v rukou a zpívající žalmy. Tam odpočívala v kostele klášterském až do roku 763., kdy Desiderius, král Longobardů, ji přenesti dal do své země, do nového kostela kláštera panenského, kdežto jeho dcera Angelberga byla abatýší. Později kostel ten se přestavěl a nazván byl kostelem svaté Julie.

Na tom místě na Korsice, kde svatá Julia dne 22. května

podnikla mučnickou smrt, jest studánka a nad ní kapla. V rozmantých potřebách vzýváno svatou Julii za přímluvu u Boha, a Bůh oslavil ji mnohonásobným zázračným vyulyšením modliteb těch.

Svatá Julia oslavovala Boha spravedlivým životem, hrdinským vyznáním víry Kristovy a smrtí mučnickou: a Bůh oslavil ji na zemi všeobecnou a dobře zaslouženou úctou v Církvi své, a bohatou nekonečnou odplatou na nebesích.

2. Svatý Aurelian, měšťan, a jeho synáček Maxim, mučnickoří Římsí.

Za krvavého pronásledování Deciova Aurelian měšťan, jde se svým synáčkem Maximem, nábožně vychovaným, spatřil mnohý zástup pohanů, jenž klaněli se modlám. Aurelian zvolal: „Ó pošetilci a slepcové! Proč obětujete bohům kamenným, němým a hluchým, nad kteréž vy sami jste mnohem lepší?“ — Soudce Hilar, jak mile mu to oznámeno bylo, rozkázal, aby Aurelia chytili a k modlám přivedli. Aurelian pravil: „Modly vaše nectím; klaním se a sloužím toliko Kristu, Bohu nesmrtelnému.“ — Soudce: „Nebudeš-li s námi klaněti se bohům našim, uvalíš na sebe tresty brozné.“ — Aurelian hledě k nebesům velikým a plačtivým hlasem modlil se: „Všemohoucí Bože, Stvořiteli nebes i země, který's ráčil říci: „Budete-li msti víru jako zrna horticné, řeknete této hoře: Jdi odtud tam, a půjde, a nebude vám nic nemožného.“ Mat. 17, 19; okaž Svou moc nad těmito (pohany) a nad jejich bohy, aby poznali, Ty že jsi pravý a jediný Bůh nesmrtelný, Jehož se báti mají!“ Synáček Maxim zvolal: „Amen!“ — Ihned byly modly zvráceny. Hilar dal jej svázati a k císaři vésti. Cestou uzdravil Aurelian ženu mající neduh nezhojitelný, kteráž s celou rodinou přijala křest svatý. Když byl i před císařem hájil pravdu zjevenou, vyřízli mu jazyk a usmrtili jej i synáčka Maxima mečem.

Těla jejich křesťané uctivě pochovali na hřbitově svatého Kalista za městem Římem.

Později ctihodné kosti svatého Aureliana přenešeny byly do Pavie, kde v kostele u kláštera svatého Senatora v náležité úctě chovají se.

3. Svatá Humilita, abatyše Faenzská.

Svatá Humilita ¹⁾, dcera bohatých rodičů ve Faenze ²⁾, od mladosti toužila po klášteře. Roku 1241. obsadil císař Bedřich ³⁾ Faenzu. Příbuzný císařův chtěl překrásnou Humilitu mít za manželku. Humilita nesvolila. Později však uposlechla rozkazu rodičův a provdala se za vznešeného měšťana Faenzského. Humilita prosila chotě svého, aby žili jako bratr a sestra. Manžel pravil potupně: „K tomu nikdy nesvolím!“ — Co se stalo? Manžel těžce rozstonal se, a lékaři jednomyslně přikázali mu, aby zůstal zdrželivým v manželství, jinak žeby následovala jistá přebolestná smrt. Naplnila se prosba nábožné Humility. Devět roků žili spolu, pak ale každý z nich vstoupil do jiného kláštera.

Humilita ještě neměla třicet roků. Modlitbou, mlčelivostí, trpělivostí a úslužností byla vzorem všem sestrám jeptiškám. Nejraději rozjímala o utrpení Páně. Když ji zvolili za abatyši, takové úcty a vážnosti nabyla v zemi, že nejvážnější rodiny dávaly jí dcery své na vychování. Humilita přivedla mnoho nekajicníků k pokání a k napravení života. Svá podivná zjevení napovídala a dala napsati. Ve spise tom zvláště o anjelu strážném vděčně mluví. Svatě žila, a svatě v Pánu zesnula roku 1310.

4. Svati Kastus a Emilius (Aemilius), mučenicí Afričtí.

Okolo roku 250. za pronásledování křesťanů v Africe Kastus a Emilius vidouce muky spolukřesťanův a hranice připravené, zhrozili a odřekli se víry křesťanské. Ale brzo litovali velikého hříchu svého, vyznali Krista, napravili rekovnou smrtí v plamenech poklések svůj a nabyli koruny mučnické.

Svatý Cecilius Cyprianus ve svém znamenitém spisu o padlých píše o těchto mučenicích: „Hospodin odpustil Kastovi a Emiliovi. Padlé při prvním útoku, v bitvě druhé učinil

¹⁾ Humilitas, slovo latinské, česky: pokora. — ²⁾ Faenza, u starých Faventia, Italské město v delegaci Ravenské mezi Bolonií a Jakýnem, má přes dvacet kostelů a velké fabriky na majoliku, kterýž odtud slove fa-yence. — ³⁾ Bedřich, Friderich II., císař Římský, král Neapolský, Sicilský, Cyperský a Jerusalemský, nar. 1194, † 1250.

vítězi. Staliť se silnějšími nad oheň, jenž dříve před ohněm ucouvli. Odprosiliť Boha nikoli pláčem za smilování, ale ranami; nikoli hlasem plačtivým, ale rozsápaným tělem a bolestí. Místo slzí tekla jejich krev z vnitřností poloupálených.“

Svatý Cecilius Cyprianus, biskup Karthaginský od roku 248. do roku 258., sám také mučeníctví podstoupil.

5. Svátá Žofia (Žofka), lékařka, mučenice v Řecku.

Z zápisech řeckých na dnešní den poznamenána jest svátá Žofia (Sophia), jméno u Řeků druhdy oblíbené. Tato svátá Žofia byla lékařkou. Pro Krista byla mečem usmrcena, jak hlásá památný nápis v seznamech svatých a světic Božích: „Žofia, druhdy lékařka těla, s mečem je duší lékařka skvělá.“

6. Svátá Helena (Jelena), panna Auxerreská.

Dne 1. května roku 418. v kostele Auxerreském na stolici své svatě zemřel svatý biskup Amátor.¹⁾ V zástupu věřících byla při tom také Helena, panna svátá, kteráž toho času skvěla se všemi ctnostmi a velikými zázraky. Helena a mnozí jiní dosvědčili, že duše svatého biskupa v podobě bílé holubice odešla do nebe za radostných chvalozpěvů sboru svatých nebešťanů.

Svátá Helena několik roků po svatém Amátorovi blaženě zesnula dne 22. května v Pánu, po kterémž bez ustání toužila. Praotcové naši místo Helena říkali a psali Jelena.

7. Blahoslavená Rita, vdova, Augustiniánka.

Rokka-Poréna v biskupství Spoletském v Italii jest rodištěm blahoslavené Rity.²⁾ Nábožní rodiče jedinou dceru svou dobře vychovali a provdali. Po osmnáct roků konala Rita svědomitě všechny povinnosti manželky, matky a řádné hospodyně; při tom však mnoho se modlila a postila. Manžel i dva synáčkové jí zemřeli. Rita vdova odebrala se do Kasie, a vstoupila do kláštera Augustiniánek. V čas milostivého léta putovala do

¹⁾ Svatý Amátor dne 1. května. — ²⁾ Rita zkrátka z Margarita.

Říma k vůli plnomocným odpustkům. Když pak se do kláštera navrátila, dávala sestrám jeptiškám spasitelné naučení, třikráte za den v komůrce své bičovala se, rozjímala o bolestném umučení Páně a byla mnohými zázraky od Boha oslavena. Svatě žila a svatě zemřela dne 22. května 1407. Také u rakve a u hrobu svaté Rity událo se zázraků mnoho. Tělo její doposud viděti lze v klášterním kostele.

8. Svatý Vladimír, kníže Dioklejský a Zetský, král Dalmatsko-Chorvatský.

Vladimír Jan, syn Pretislava, knížete Zetského a Dioklejského (Podgorského), po smrti otcově byl knížetem ještě mladistvým, když Samuel, car Bulharský (967—1015), s velikým vojskem přitáhl do jeho zemí. Kníže Vladimír, muž svatý, nevolil v záhubu dáti lid svůj, a tudíž pokojně se svými ozbrojenci odešel do hor nepřístupných. Car Samuel vzkázal mu, aby sestoupil s lidem svým s hor. Vladimír neuposlechl hlasu carova. Když pak se vyskytl zrádce ctižádostivý, jenž jej a jeho lid vydati chtěl v ruce carovy, odhodlal se Vladimír, že se vydá raději i na smrt, aby lid jeho netrpěl mečem a hladem. Rozloučiv se dobrovolně přišel k Samuelovi, kterýž jej poslal do vyhnanství do Prespy, svého sídla, kdežto ve vězení dnem i nocí modlil se za tuhých postů.

Jednoho dne prosila dcera Kosara otce svého Samuela, aby jí dovolil vězny navštívit a jim nohy umyti. Otec svolil. Kosara šla vykonat skutek milosrdný. Spatřila Vladimíra krásného, moudrého, nábožného, pokorného, lahodného a mírného. Bylo jí ho líto. Když ale zvěděla, že Vladimír pochází z rodu královského, přistoupila k otci, padla mu k nohám a prosila, aby jí Vladimíra dal za manžela. Car Samuel velice miloval dceru svou Kosaru; proto knížete Vladimíra dal z vězení vyvesti, v lázni vykoupati, královským rouchem přioděti a k sobě doprovoditi. U přítomnosti dvořanů a velmožů políbil a dal jej dceři za chotě. Po svadbě slavné navrátil mu knížetství, učinil jej králem Dalmatským, a přidal mu ještě krajinu Dračskou.

Vladimír s Kosarou svatě a šťastně žil, a poddaným svým v bázni Boží vládl. Proti císaři Řeckému statečně válčil po

boku círu Samuelovi. Z té duše své jako věrný katolík nenáviděl bludy „Bogomilův,“ které se toho času zhoubně šířily v Bulharsku.

Car Samuel vešel ve spojení se Stolicí papežskou, a dosáhl od papeže titulu císařského. Bulharsko stalo se nezávislým od patriarchy Cařihradského, a mělo patriarchu Bulharského v Ochridě. U hory Bělasice, u řeky Strumy, roku 1014. porazil Řecký císař Basilij „Bulharobijce“ zvaný vojska Samuelova, který sám sotva smrti ušel. Samuel, spatřiv v Prespě několik tisíc Bulharů od Řekův oslepených, omdlel bolestí, a za dva dni zemřel dne 15. září 1014.

Po něm následoval jeho syn Radomír Gabriel, bratr Kosary, choti Vladimírovy, a brzo pak Samuelův bratrovec Jan Vladislav, když byl k radě císaře Řeckého zavraždil Radomíra Gabriela. Aby však panoval bezpečněji, hledal i bezživotí Vladimíra tím více Jan Vladislav, poněvadž i s manželkou svou byl přívržencem bludařů Bogomilův, jimžto se Vladimír protivil. Vladislav pozval k sobě Vladimíra. Kněžna Kosara však nedala mu jíti, a sama šla k carovi, jenž ji na oko přívětivě uvítal, ale hned jiné posly s křížem zlatým pro Vladimíra vypravil. Vladimír vzkázal carovi: „Kristus na kříži dřevěném zemřel; máš-li víru pravou, pošl kříž dřevěný po osobách duchovních, a já s důvěrou v Krista přijdu k tobě.“ — Vladislav tvářil se býti katolíkem před dvěma biskupy a před mnichem, a poslal je s křížem dřevěným pro Vladimíra, jenž kleče políbil kříž, a uschovav ho za řadry, odešel s nimi k carovi.

K rozkazu carovu měli zákeřníci cestou usmrtiti Vladimíra; ale Bůh ochránil jej, neboť zákeřníci spatřovali anjely s mečem taseným kolem něho. Vladimír přišel šťastně do Prespy, sídla cara Vladislava, a za svým obyčejem počal se modliti. Car spatřiv ho rozhněval se, že nebyl zavražděn cestou do Prespy, aby jej lidé neměli za věrolomného spoluvinníka smrti jeho. Ale dal rozkaz, aby byl za doby polední usmrčen. Vladimír, jak mile o věci zvěděl, vytýkal biskupům a mnichovi zradu. Tito nemohli studem a bázní ani do očí podívat se jemu. Vladimír zvolal: „Vy a tento kříž budete mi svědky v den Páně, že bez viny umřel jsem!“ Odešel do kostela, pomodlil se,

po zpovědi přijal Tělo Boží, rozloučil se s biskupy platčícími a vycházeje z kostela stát byl dne 22. května roku 1015.

Platčí biskupové pochovali tělo Vladimírovo v kostele tom. Zázraky, jež se udály, poděsily cara Vladislava tou měrou, že truchlé vdově Kosaře dovolil, aby odvezla a pochovala tělo svatého chotě v Krajíně v kostele Marie Panny. Kosara stala se jeptiškou. Dokonala život svatě a byla chotí svému po boku uložena.

Car Jan Vladislav zabral země Vladimírovy. Na počátku oblehání pevnosti Dráče roku 1018. zahynul Vladislav ranou smrtelnou.

Po stoletích shledáno tělo svatého Vladimíra neporušené a libovonné. Ani dřevěný kříž v rukou jeho nesetlel.

Neděle I. po Svatém Duchu.

Luk. 6, 36—42.

Za prvního roku Svého vykupitelského úřadování Kristus Mesiáš shromáždil kolem Sebe učeníky, a mnohými zázraky a Božským učením připravoval je pro úkol veliký. Ztrávil pak celou noc na modlitbách soukromí, vyvolil z učeníků Svých dvanácte apoštolů, Luk. 6, 13—16., sestoupil s nimi s hory k zástupům se scházejícím, uzdravil mnoho nemocných, a zase povystoupiv činil k apoštolům a zástupům přepamátanou „řeč hornou,“ z nížto vyňato jest dnešní čtení evangelické.

Řekl Pán učeníkům Svým: „Buďte milosrdní, jakož i Otec váš milosrdný jest.“ Luk. 6, 36. Bůh jest vzorem a zákonem všeho jednání a obcování našeho. Ješto pak Bůh, Otec náš nebeský, milosrdný jest, i my obraz milosrdenství Božského máme na sobě nositi, máme k bližnímu svému milosrdni býti.

Kterak se má jeviti naše milosrdenství k bližnímu, učí Pán Ježíš několika výroky. „Nesudte, a nebudete souzeni.“ Člověk rád bližního svého posuzuje. Marným posuzováním prozrazuje se jeho marnivost a pýcha, poněvadž sebe nad bližního povyšuje a jej tím snižuje.

Vina člověková bývá tím větší, odvažuje li se člověk na zřejmé potupování bližního svého, na nemilosrdné a tvrdé od-

suzování, an by viny a poklésky bližního měl ukrývatí a vymlouvatí, pokud se to státi může bez urážky pravdy a spravedlnosti. Proto pravil Kristus: „Nepotupujte, a nebudete potupeni.“ Kdo nemilosrdně bližního svého soudí a potupuje, ten sám souzen a potupen bude, neboť Bůh nejvyšší spravedlivý přísahá přikročí na něj.

Dálejší stupeň milosrdenství k bližnímu vyjádřil Pán těmi slovy: „Odpouštějte, a bude vám odpuštěno.“ Luk. 6, 37. Ve svých přech a sporech máme zachovati lásku k bližnímu a pomíjeti křivdy nám učiněné, poněvadž jenom pod tou výminkou i my dojdeme milosrdenství a odpuštění Božího. Jak my se chováme k bližnímu, tak zachová se Bůh k nám. Proto učil nás Pán modliti se: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“

Poslední stupeň milosrdenství k bližnímu vyslovil Pán Ježíš řka: „Dávejte, a bude vám dáno; míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají vlůno vaše. Tou zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno.“ Luk. 6, 38. Na soudu všeobecném slavně prohlásí Kristus Soudce živých i mrtvých, spravedlivých i hříšníků: „Zajisté pravím vám, pokud jste co učinili jednomu z bratří mých i nejmenších, mně jste učinili.“ Mat. 25, 40. Odplatí Bůh každému zlem za zlo, dobrem za dobro, milosrdenstvím za milosrdenství, láskou za lásku. Ale míra Boží jest nevyrovnaně větší nad míru lidskou, a tudíž odplata Boží bude mnohem hojnější, bude dobrá, natlačena, natřesena a osuta.

Kdo jiného soudí, ten se mu nabízí takořka za vůdce a učitele; kdo ale jiného vésti a učití chce, ten sám musí pravdu znáti, musí dříve pracovati o své vlastní nápravě, sic by do záhuby přišel každý, kdožby se od něho vésti dál. Za tou příčinou pověděl Pán Ježíš podobenství: „Může-li slepý slepého vésti? Zdali oba do jámy nepadají? Není učeník nad mistra, ale dokonalý bude každý, bude-li jako mistr jeho.“ Luk. 6, 39. 40. Nedá se od učeníků cosi lepšího očekávati, než co spatřují na učiteli a vůdci svém. Kdo sám jest slepý, nevědomý a špatný, nemůže k dobrému vésti bližního, ale spolu s ním upadne do jámy zahynutí věčného.

V tom ale objevuje se veliká slepota, když člověk bližního svého odsuzuje pro nepatrné poklésky, sám pak velikých vad svých nevidí a nezná. Takovým samozvaným karatelům jiných domlouvá Kristus: „Což pak vidíš mrvu v oku bratra svého, a břevna, kteréž jest v oku tvém, neznamenáš? Kterak můžeš říci bratru svému: Bratře, nechať vyvrhu mrvu z oka tvého, sám v oku svém břevna nevida? Pokrytče, vyvrz prvé břevno z oka svého, a tehdy prohlédneš, aby's vyňal mrvu z oka bratra svého.“ Luk. 6, 41. 42. — Kdo jiného káráti a napravovati chce, musí nejprvé přihlídnouti sám k sobě, musí dříve zbaviti se vad svých. Kdo sám napraviti se nevolí, a přece bližního svého napravovati chce, ten dokazuje, že v duši jeho vládne pýcha a nepravost, ten bližního svého nepřivede na cestu bohumilých ctností, ale sám jsa pokrytcem v pokrytectví zavede i jej, a tou měrou zahynou oba. Otec opilství oddaný nevyučí syna střídmosti; matka na modlitbách a ve službách Božích vlašná a liknavá, nevychová dceru nábožnou.

Slavnost nejsvětější Trojice Boží.

Mat. 28, 18—20.

V neděli I. po Svatém Duchu.

Za doby čtyřicetidenní, kdy vzkříšený Kristus Pán zjevoval se apoštolům Svým, s nimi obcoval a rozmlouval o zařazení Církve svaté na zemi: objednal je do Galiley na jistou horu. Jak mile dle úmluvy předchozí na hoře té shromáždění byli apoštolové a věřící, přišel Pán Ježíš mezi ně, a všickni, spatřivše Jej, klaněli se Jemu.

V Galilee, v krajině nad jiné požehnané, kde vykupitelské dílo Kristovo bylo započato, kde nejvíce divů a zázraků vykonal Pán Ježíš — v Galilee měla se také dokonati hlavní část toho díla vykupitelského; v Galilee mělo se vykonati potvrzení apoštolátu, kterým se měl na světě udržeti a zachovati ústav vykupitelský pro všechny časy, pro všechny národy. K tomu konci slavně pravil Pán Ježíš učeníkům Svým: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi!“ — Jako Bůh měl Pán Ježíš od věčnosti rovnou slávu a moc s Bohem Otcem a Duchem Svatým;

ale tenkrát nemluvil o Své věčné moci, nýbrž o moci získané a vykupitelskými zásluhami dobyté, o kteréž píše sv. apoštol Pavel: „Ponížil Sebe samého učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. Protož i Bůh povýšil Ho, a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo: nebeských, zemských i pekelných; a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce.“ Filip. 2, 8—11.

Touto mocí Svou opatřil Kristus Pán svaté apoštoly, a ustanovil je za učitele, správce a rozšiřovatele Církve ku spáse všech národů světa. K tomu konci řekl jim: „Protož jdouce učte všecky národy, křestíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Svatého, učíce je zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám.“ Mat. 28, 19. 20.

Títo věci tedy nezdatně potřebí jest každému, kdo chce býti skutečným, živým ondem Církve Kristovy, kdo nabyti chce spásy věčné. Musí především pokřtěn býti ve jménu Boha Otce, Boha Syna, a Boha Ducha Svatého, poněvadž moc ku křestu a jeho působení pochodí od nejsvětější Trojice Boží. Musí pak vyučen býti ve všech hlavních pravdách a tajemstvích samospasné víry Kristem Ježíšem zjevené. Musí konečně zachovávatí všeliká přikázání Boží. Nemůžeť člověka spasiti pouhá toliko víra; neboť Pán Ježíš výslovně řekl: „Ne každý, kdož mi říká: Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ Mat. 7, 21.

Poněvadž pak ani jednotlivec sám ve svatém životě prospívati, ani Církev shromáždití a rozšířiti se nemůže, lečby k tomu Kristus Své milosti uštědřil: proto ihned doložil Pán Ježíš: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“— Kterakž byli by učenci Páně podnikli a vykonali veliké dílo na ně vložené, kdyby je nebyl podporoval Kristus Božskou mocí Svou? Ano Kristus Pán sám ráčil apoštoly Své opatrovati, jim pomáhati, nedostatečnost jejich slliti, je vésti a říditi!

Kristus zůstává v Církvi jako Velekněz v nejsvětější Svátosti oltářní s Tělem Svým a s Krví Svou. Onť zůstává v Církvi jako Učitel s Duchem Svatým, uvádí ji ve všelikou pravdu, a chrání ji před každým bludem. Onť zůstává v Církvi jako Král s veškerou

mocí Svou, brání ji proti všelikým odpůrcům a vrahům, a provokuje v ní zázračnou vládu Svou. Jen z této skutečné přítomnosti Krista Pána a Ducha Svatého dá se vysvětliti, že Církev křesťansko-katolická po celých devatenáct set roků zjevené učení Božské zachovala čisté a ryzé beze všeho porušení, a že navzdor všelikým protivěnstvím a pronásledováním, jichžto Církev měla za každého věku, vždy více vzrůstala a ke všechněm světa národům se rozšiřovala, rozšiřuje a rozšiřovati se bude až do skonání světa.

Můžeť ovšem jednotlivý člověk, jako Šavel, v hrdosti rozumu svého zprotiviti se Kristu; ale brzy jako Šavel zakusí a uslyší hlas Jeho řkoucí: „Proč mne pronásleduješ? Tvrdo jest tobě proti ostnu zpěčovati se.“ Skut. apošt. 9, 4. 5. A člověk takový buď jako Šavel přijde k poznání pravdy, a stane se Pavlem, stane se šťastným zachovávatelem a hajitelem samospasného učení Kristova, anebo zahyne na těle i na duši; ale Církev Kristova zůstane až do skonání světa.

Můžeť i celá společnost nevěrců a rouhačů zprotiviti se Kristu, loupiti chrámy Jeho, vězniti a usmrcovati služebníky Jeho; avšak odvrátivše se od Krista, Jenž jest světlo a pravda, zahynou nevěrcové a rouhači v slepotě a ve lži své; stanou se vrahy tisícův spoluobčanů svých a zhoubcí blahobytu nesčetných rodin, poněvadž slepý slepého nemůže vésti, neboť oba padají do jámy;“ Luk. 6, 39; ale Církev Kristova zůstane až do skonání světa, poněvadž Kristus s ní jest a ji chrání Božskou mocí Svou.

Můžeť i celý národ sveden a zaslepen býti slepými vůdci a svůdci, tak že se protiví Kristu; avšak národ takový zhyne v nevěře a bezbožnosti své, ale Církev Kristova zůstane až do skonání světa.

Katolíci! Dnové jsou zlí! Bděte a modlete se, abyste nevěšli v pokušení! Kdo stojí, hleď, aby nepadl! My všickni jsme křestem svatým údové Církve Kristovy; buďmež údy skutečnými, údy živými! K tomu však zapotřebí jest, abychom dokonale znali hlavní pravdy a tajemství svaté víry křesťanské, a především základní tajemství nejsvětější Trojice Boží, jemuž zasvěcena jest neděle dnešní.

„Jeden toliko jest Bůh, jenž jest sám od Sebe nejdokonalejší bytost.“ O tom nad všelikou pochybnost pře-

svědčiti se můžeme vážným pohledem na svět, na vesmír, na nečetná tělesa nebeská a na všechno tvorstvo zemské. V celém tom vesmíru, jenž jest dílem všemohoucího slova Božího, panuje takový pořádek, takový souhlas — každá hvězda má svůj vyměřený běh, každý i sebe menší tvor má svůj předepsaný účel a úkol — že rozum lidský musí uznati a vyznati: „Jeden toliko může býti Původce a Zachovatel, jeden toliko jest Bůh!“ Proto hlásal zákonodárce Mojžíš zjevení Boží ika: „Slyš, Israeli, Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.“ V. Mojž. 6, 4. S Mojžíšem souhlasně učí veliký apoštol Nového Zákona svatý Pavel: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, kterýž jest nadě všecko a skrze všecko a ve všech nás.“ Efes. 4, 5. 6.

Pro neohrožené vyznání víry v jediného Boha pohané modloslužbě oddaní umučili tisíce tisícův věrných křesťanů. Za pronásledování Dioklecianského roku 312. vyzval náměstek císařův svatého Arkádia v Cesaree,¹⁾ aby obětoval bohům Římským. — Svatý Arkadius odpověděl: „Nepravým bohům nikdy obětovati nebudu!“ — Náměstek císařův rozkázal, aby kati Arkadiovi oud za oudem na těle uřezávali, počnouce s prsty u rukou, až by jenom pouhý trup zbyl. — Svatý Arkadius slyše hrozný rozsudek ten, s veselou myslí zvolal: „Bože můj, Tobě samému se klaním, a Tobě ke cti hotov jsem umřít. Podporuj křehkost mou, abych příjemnou obět přinesl Tobě každým oudem svým.“ — Když pak všickni údové již od těla odřezáni byli, zvolal svatý Arkadius: „Ó vy zaslepení lidé! Poznejte, že všeliká muka není žádnou mukou pro toho, kdož na zřeteli má korunu věčnou. Věřte člověku umírajícímu, že bohové vaši nejsou bohové, neboť jeden toliko jest Bůh, kterýž mne slíbí v tomto přebídném stavu. Pro Něj umřítí jest žítí, pro Něj trpětí jest radovati se. Odcházejím, abych věčně požíval radostí těch. Otče, v ruce Tvé poručím duši svou!“

Jeden toliko jest Bůh, ale tři jsou Božské osoby: Bůh Otec, Syn a Duch Svatý, kteréž jmenujeme „nejvyšší Trojicí Boží.“ Tato základní pravda zjeveného náboženství jest tajemstvím víry, kteréž nemůžeme za života zemského po-

¹⁾ Svatý Arkadius dne 12. ledna.

jmouti rozumem svým. Ale na věčnosti, kde Boha tváří v tvář viděti budeme, zřejmě a jasně spatříme a pochopíme, co nám nyní jest tajemno.

Bez tajemství není žádná věc na tomto světě. Jsouť mnohá tajemství v přírodě; jsouť mnoha tajemství v nás samých; jsouť mnohá tajemství v každé vědě. Pakli s tajemstvími potkáváme se v celé přírodě, v tvorstvu Božím: kterakžby nám bez tajemství mohl býti Bůh, Stvořitel světa? Hvězdáři pozorují na slunci tmavé skvrny; ale co skvrny ty jsou, jest jim tajemstvím. Je-li pak tajemstvím pro nás slunce, čím více musí nám býti tajemstvím Bůh, Stvořitel slunce a všeho světa?

Svatí otcové a učitelové církevní užívali rozličných podobností, aby rozumu, pokud možno, zobrazili a povysvětlili největší tajemství nejsvětější Trojice Boží.

Tertullian nazývá slunce obrazem nejsvětější Trojice Boží řka: „Jedno toliko jest slunce, ale ve slunci patrně rozeznáváme tři věci; předně slunečné těleso, kteréž paprsky plodí, za druhé paprsky, kteréž ze slunce zplozují se, a za třetí teplo, kteréž ze slunce a z paprsků vychází.“

Svatý Augustin podobně trojjedinou bytost Boží světlem zobrazuje. Světlo samo vyjadřuje bytost, lesk paprsků jest zjevem světla, a teplo jest účinkem světla i paprsků jeho; a přece světlo, lesk a teplo jedno toliko světlo jest. Podobně jest v nejsvětější Trojici Boží. Svátý apoštol Jan píše o Bohu Otcí: „Bůh jest světlo, a temnosti v Ném není žádné.“ I. Jan 1, 5. Svátý apoštol Pavel praví o Bohu Synu: „Syn Boží jest oblesk slávy Otcovy.“ Žid. 1, 3. Duch Svátý pak jest teplem duchovním; proto přišel na apoštoly a na první křesťany v podobě ohnivých jazyků. Skut. apošt. 2, 3.

Svatý Isidor spatřoval v drahém kamenu amethyst¹⁾ zvaném podobenství nejsvětější Trojice Boží, a proto pravil: „Amethyst leskne se trojí barvou; spatřujemeť v něm barvu šarlátovou, fialovou a růžovou. Šarlát jest barva moci,

¹⁾ Amethyst, odruda křemene barvy světlé nebo tmavě fialové až do barvy růžové. Amethyst v Čechách nalezá se v Krušných Horách. Drahokam ten za věku našeho slouží hlavně za šperk.

a značí Otce všemohoucího. Fialka vyznamenává pokoru, a v amethystu barva fialová zobrazuje nám pokoru vtěleného Syna Božího. Růže pak jest odznakem lásky, a vypodobňuje nám lásku Ducha Svatého.“

Konečně také připomeňme sobě pokorně a zbožně, že Bůh stvořiv na počátku slunce, měsíc a hvězdy na nebi, a na zemi všechny živé i neživé tvory: živočichy, rostliny a nerosty, řekl: „Učíňme člověka k obrazu a podobenství Našemu!“ I Mojš. 1, 26. Už slovo „učíňme“ naznačuje nikoli jednu, ale více osob v Bohu jednom; a duše člověka skutečně jest překrásným obrazem a podobenstvím Boha jednoho ve třech osobách. Hlavní mohutnosti naší duše jsou: rozum, jímžto rozeznáváme, co dobrého jest a co zlého; vůle, jížto voliti můžeme buď dobré, buď zlé; cit duchový, jímžto samojeдинí ze všech tvorů zemských můžeme vjímati věci nadzemské, nadpřirozené, a radovati se v Bohu, nejvyšším pouhém duchu věčném; a přece rozum, vůle a duchový cit jest jenom jedna duše člověková, jako Otec, Syn a Duch Svatý jsou jenom jeden Bůh. Svatý apoštol Jan skutečně napsal: „Tři jsou, jenž svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch Svatý, a ti tři jedno jsou.“ I Jan 5, 7.

Svatý Athanasius přetrpěl po celé půlstoletí největších protivenství a pronásledování od bludařů Arianských, proti kterýmž tajemství nejsvětější Trojice Boží hájil učeností a neohrožeností podivuhodnou. Tento veliký bojovník za víru křesťanskou zůstavil nám vyznání víry křesťansko-katolické, v němžto nauku o nejsvětější Trojici Boží jasně vyslovil řka: „Kdožkoli chce spasen býti, musí především katolickou víru míti... Tať pak jest víra katolická, abychom jednoho Boha ve třech osobách, a tři osoby v jednom Bohu ctili... Neboť jiná jest osoba Otce, jiná osoba Syna, a jiná osoba Ducha Svatého; a přece Božství Otce a Syna a Ducha Svatého jest jedno, rovné ve slávě, rovné ve věčné velebnosti... Věčný jest Otec, věčný jest Syn, věčný jest Duch Svatý; a přece nejsou tři věční, ale jeden toliko věčný... Týmž způsobem jest Otec všemohoucí, Syn všemohoucí, Duch Svatý všemohoucí; a přece nejsou tři všemohoucí, nýbrž jen jeden všemohoucí. Tak také jest Otec Bůh, Syn

Bůh, a Duch Svatý Bůh; a přece nejsou tři bohové, nýbrž jen jeden Bůh.*

Aby naše víra v největší tajemství nejsvětější Trojice Boží, spočívala na základě nepodvrtném, zjevily se všechny tři Božské osoby najednou a společně zástupům na břehu Jordanském, kdežto předchůdce Kristův, svatý Jan, národ Israelský na příchod Páně připravoval, k pokání vyzýval, a přípravný křest uděloval jim. Maje nastoupiti mesiášský úřad Svůj, přišel Pán Ježíš z Galiley k Jordanu k Janovi, aby pokřtěn byl od něho. Svatý Jan zbraňoval Mu řka: „Jáť mám od Tebe pokřtěn býti, a Ty jdeš ke mně?“ — Odpovídaje pak Ježíš řekl jemu: „Dopusť nyní, nebo tak sluší nám naplniti všelikou spravedlnost.“ Tehdy povolil Jemu Jan. Jsa pak Ježíš pokřtěn, vystoupil ihned z vody; a aj, otevírna jsou Mu nebesa, a viděl Ducha Božího sestupujícího jako holubici a přicházejícího na Něj. A aj, hlas s nebe řkoucí: „Tentoť jest Syn můj milý, v Němž jsem zalíbil Sobě.“ Mat. 3, 13—17. Bůh Otec mluvil s nebe otevřeného, dáváje slavné svědectví o věčném Synu Svém; Syn Boží stál na břehu Jordanském, přijav křest Janův; a Duch Svatý v podobě bílé holubice vznášel se nad Ním.

Víra v nejsvětější Trojici Boží jest základem, na kterém svatá naše Církev zbudována jest ku spáse všeho člověčenstva; proto vyznává křesťan pravověrný nejsvětější Trojici Boží, kdykoli se znamená svatým křížem řka: „Ve jménu Otce, i Syna i Ducha Svatého;“ proto chválíme a velebíme při růženci po každém desátku a po mnohých modlitbách církevních nejsvětější Trojici Boží řkouce: „Sláva Bohu Otci, Bohu Synu, Bohu Duchu Svatému, jakož bylo na počátku, tak budiž nyní a vždycky na věky věků!“ Tu chválu vzdávejmež Bohu trojjednomu po všechen život svůj, zvláště pak v čas pokušení ke hříchu: a pokušení odstoupí od nás. Tu chválu vzdávejmež Bohu trojjednomu v nemoci a v bolestech: a potřebná útěcha naplní zbožné srdce naše. Tu chválu vzdávejmež Bohu trojjednomu v rozhodnou hodinu smrti, abychom šťastně přijati byli do věčných stánkův nebeských, kdežto tváří v tvář na Boha patřiti, a Jej se všemi anjely a svatými věčně chváliti a oslavovati budeme.

Se svatým panicem a mučenskem Neofytem z doby Dioklecianské oslavujeme nejsvětější Trojici Boží nadšeně zpívající :

„Alleluja světa Pánu,
Bohu v nebes věčném stanu,
Otcí všech nás dcer i synů,
kterým odpouští rád vinu:
Alleluja Tobě zpívám,
za dar síly Tebe vzývám!

Alleluja, Synu Boží,
jenž máš slunce za podnoží,
jenž jsi s nebe na zem sestoupil,
krví Svou bys bratry koupil;
Alleluja Tobě zpívám,
za dar lásky Tebe vzývám!

Alleluja, Svatý Duchu,
který dáváš ve zlém suchu
rajskou rosu všem nám lidem,
a nás blažíš svatým klidem;
Alleluja Tobě zpívám,
za milost Tvou Tebe vzývám!“

Dne 23. května.

I. Blahoslavený Ondřej Bobola, mučeník, Jesuita, Polák.

Blahoslavený Ondřej Bobola narodil se v království Polském v okrese Sandoměřském roku 1592 ¹⁾. Vzácná staročeská rodina Bobolů vystěhovala se na konci XII. století z vlasti své do Polska. Členové rodu toho vyznamenali se udatností ve válkách, horlivou nábožností a jinými ctnostmi. Ondřej Bobola, podkomoří korunní, starosta Pilzenský, narozen 1536, účastnil se

¹⁾ Sandoměř, krajské město v království Polském, druhdy hlavní město knížectví, a později vojvodství Sandoměřského. Roku 1655. bránili se v něm Švédové, ale nemohouce Polákům odolati, vyhodili ho část do povětří.

vojenských výprav za krále Zikmunda III., byl dozorcem nad celým dvorem královským a horlivým přítelem výtečného řádu Ješuitského; † roku 1616.

Z jeho příbuzenstva byl i náš blahoslavenec téhož jména, Ondřej Bobola, kterýž nabýv výborného vychování domácího vypraven byl do škol Sandoměřských. Rozum i srdce vzdělávali mu učitelové moudří, jimžto Ondřej působil radost netoliko znamenitým pokrokem ve vědách, ale také zbožným a ctnostným životem.

Ve svém 19. roce měl sobě zvoliti stav životní. Umíniv sobě, že se oddá výhradně službě Boží, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova ve Vilně¹⁾ dosáhnuv k tomu svolení nábožných rodičů svých.

Jako nováček řádu Ješuitského cvičil se v zapírání sebe, v potlačování nezřízených náklonností a ve všelikých ctnostech křesťanských tak horlivě, že milým soudruhům svým byl netoliko upřímným bratrem, ale také vážným vzorem. V učení filosofickém a bohovědném nade všechny tak vynikal, že ve Vilně dlouho zůstal v paměti učitelům i spolužákům.

Ztrávil dva roky jako učitel ve školách Ješuitských v Královci a v Poltavě,²⁾ byl na kněžství vysvěcen a při chrámě svatého Kazimíra ve Vilně za kazatele ustanoven. V úřadě tom horlivě počínal sobě na kazatelně, ve zpovědnici a u nemocných. Mocným slovem a ctnostným příkladem působil tak vydatně, že byl všeobecně „svatým“ jmenován. K dobrým i zlým laskavě se choval. Zvláště mládež v bratrstvech Mariánských kolem sebe shromažďoval a výtečně vychovával.

¹⁾ Vilno, druhdy hlavní město velikého knížectví Litevského a vojvodství Vilenského, nyní hlavní město Ruské gubernie Vilenské na železné dráze z Petrohradu do Varšavy. Ješuité přišli do Vilna roku 1570., a založili tam gymnasium, ježto brzy povýšeno bylo na akademii, z které vzrůstla universita r. 1832 zrušená. R. 1599. ve Vilně spojili se protestanti s rozkolníky Ruskými, aby společně bojovali proti katolíkům. Za krále Jana Kazimíra roku 1654. bylo Vilno od Rusů dobyto, a 25.000 obyvatelů pobito. —

²⁾ Královec založený roku 1255. od krále Českého Přemysla Otakara II., nyní hlavní město provincie Východních Prus, druhé sídelní město Pruské a hlavní pevnost. — Poltava, gubernské město v Malé Rusi, druhdy sídlo pluku kozáckého.

Když se stal představeným kláštera v městě Bobrujsku ¹⁾, nedal sobě sloužiti od svých podřízených, ale raději sám pomáhal a posluhoval každému, kdož byl pomoci a služby jeho potřeboval. Proto, ač bedlivě bděl nad přísnou kázní, všickni podřízenci jako otce ho milovali, a každý za šťastna pokládal se, dostal-li se pod správu jeho. I z daleka přicházeli řeholníci od Turků vypuzení k němu, aby obcujíce s ním v útrapách svých pookřáli a v dobrou utužili se. Při nekonečných pracích měl ustavičně Boha na mysli modle se a rozjímaje o věcech svatých. Cožkoli velikého a užitečného provedl s milostí Božskou, to ještě více rozmnožovalo ryzou a podivuhodnou pokoru jeho.

Blahoslavený Ondřej Bobola však osvědčoval svou lásku k bližnímu i mimo klášter spůsobem hrdinským. Toho času třikráte po sobě, roku 1628., 1630. a 1633. pustošila Evropu morová rána. Blahoslavený Ondřej pokaždé beze strachu se svými bratřími klášterníky vyhledával lidi morem postižené, jichžto se i domácí a příbuzní štítili, a poskytoval jim pomoc tělesnou i duchovní, staraje se o jich těla smrtelná i o duše nesmrtelné. Osm bratří řeholníků jemu po boku zachváčeno bylo ranou morovou, a stali se obětí lásky křesťanské v povolání svém; ale blahoslavený Ondřej, ač sobě podobné záslužné smrti přál, na živě a zdrav zachován byl od Boha, kterýž mu přisouditi ráčil korunu mučnickou pro svatou víru Kristovu.

Později přesazen byl blahoslavenec náš do kláštera v městě Pinsku ²⁾, odkud téměř neustále vycházel do okolí na misie, na kteréž modlitbou a tuhými posty svolával požehnání Boží.

Za té doby požehnané činnosti blahoslaveného Ondřeje Boboly byl králem Polským Jan Kazimír (1648—1668), narozen roku 1609., syn krále Sigmunda III. a Konstancie Rakouské. Doba ta byla bouřlivá velmi a Polsce nebezpečná, tak že král Jan Kazimír, člověk slabý, lehkovážný a vlasti nehrubě milovný nedovedl úloze své vyhověti. Vzbouření kozákův a lidu jižnoruského pod Chmelnickým rostlo tou měrou, že

¹⁾ Bobrujsk, újezdné město, nyní jedna z nejsilnějších pevností Ruských v gubernii Minské na pravém břehu Bereziny. — ²⁾ Pinsk, krajské město v jižní části Ruské gubernie Minské nad řekou Pinou; v městě tom Jesuité usídlili se roku 1635.

Chmelnický už hrozil vyvrácením říše Polské. Tupy rozkolnických, od pravé Římskokatolické Církve odpadlých kozáků zmážděly do království Polského. Tito nepřátelé katolíkův nejvíce nenáviděli kněze Ondřeje Bobolu, kterýž rozkolnicky o pravdě katolické vítězně přesvědčoval, a veliké množství zbloudilých na pravou cestu a do lůna Církve katolické nazpět přivodil. Rozkolníci zarytí na setkání spřáli mu, což on trpělivě a tiše snášel. Tu pak kozáci při svých nájezdech válečných dorazili až k Ješuitské koleji v Pinsku, a polapili horlivého misionáře Ondřeje, kterýž pokleknuv zvolal: „Staniž se, ó Pane, vůle Tvá,“ a dal se svázati rozzuřeným kozákům, jenž jej ku blízkému stromu přivázali a strašně zbičovali. Zbičovaného pak vedli mezi dvěma koni přivázaného dvě hodiny cesty až do Janova, aby kořist svou, horlivého kněze katolického, odevzdali hejtmanu.

Hejtman rozkolník vyzval jej, aby odstoupil od Církve katolické a přistoupil k rozkolníkům. Blahoslavený Ondřej neohroženě prohlásil, že jest katolíkem a knězem, a že nejen hotov jest, ale touží pro víru pravou umřít. Když po druhém vyzvání, aby víru svou zapřel, s apoštolskou statečností napomenul setníka rozkolníka, aby raději on odřekl se rozkolu a stal se katolíkem: rozpálil se hejtman hněvem, vytasil meč, a tak dlouho sekal do služebníka Božího, až zrauen byv na zem se svalil. Ondřej v krvi leže, obrátil oči k nebesům. Jeden z kozákův vypíchl mu oko. To stalo se na veřejné silnici, odkud jej do jámy zavekli, obnaženého pochodněmi pálili, a pruty stromovými ukrutně hlavu mu stahovali. Nadarmo znova přikazovali mu, aby se víry své odřekl. Mučeník Páně opět napomínal je, aby raději oni do pravé Církve navrátili se. Tu pak už kozáci vztekle stáhli mu kůži s hlavy a s prstů posvěcených, tloukli jej do tváře, až mu zuby vyrazili, a tak zohaveného vyvlekli opět na silnici. Svatý mučeník neustále jen volal: „Otče, do rukou Tvých poroučím ducha svého,“ a hejtman přikročiv učinil mečem konec mukám a životu jeho dne 16. května 1657.

Tuto svou mučnickou smrt už před rokem blahoslavený Ondřej předpověděl v listu jednomu bratru řeholníku. Lid jej hned po smrti jeho počal ctít jako svatého mučeníka. Po šedesáti letech tělo jeho nalezeno bylo neporušené, což papež Řehoř XIII. po důkladném vyšetření za zázrak prohlásil, a papež

Pius IX. přijal jej dne 24. června 1853. do seznamu blahoslavenců. Výroční svátek jeho světí se v Církvi Páně dne 23. května.

2. Svatý Zenobius, biskup ve Florencii.

Na konci čtvrtého a na začátku pátého století byl ve Florencii Italské biskupem svatý Zenobius, jehož horlivost pastýřská, lahodnost a statečnost v příčině hájení práv církevních i proti velmožům pojistila mu zaslouženou úctu a chválu. Svatý Paulin v životopise svatého Ambrože nazval Zenobia „biskupem svatým.“ Dějiny církevní počítají jej mezi nejctihodnější biskupy města Florencie.

3. Svatý Desider (Ždan), biskup Vienneský, mučeník.

Svatý Desiderius¹⁾ narodil se z rodičů vznešených v Autunu (v Oténu), městě Burgundském, jemuž Římané Augustodunum říkali. Byv v domě otcovském nábožně vychován, ve Vienně na vyšších školách ctnostným životem vynikal nade všechny spolužáky, a dokončiv učení, byl na kněžství posvěcen. Roku 596. povýšen jest na stolicí biskupskou v téměř městě.

Sigbert, král Burgundský, měl Brunhildu, dceru Athanagilda krále Visigotského, sídlícího v Toledě, za manželku. Ve válce se svým bratrem Chilperichem byl roku 585. úkladně zavražděn. Vdova Brunhilda životem svým dávala pohoršení. Biskup Desider ji proto káral, ale za to působením zlé královny Brunhildy byl vypovězen na ostrov roku 603. Ve vyhnanství tom svatý biskup v neděli rozžehnul lampu v kaple, kteráž po celý týden hořela, aniž by oleje a knotu ubývalo. Lid se odevšad sbíhal, aby spatřil zázrak ten, a mnoho nemocných, jež svatý Desider olejem tím pomazal, nabylo okamžitě zdraví. Brunhilda dovéděla se o veliké úctě, v nížto choval jej všechen lid, a po čtyrech létech dovolila mu, aby se navrátil do Vienny. Obyvatelstvo Vienneské uvítalo jej přeslavně. Tím se ještě více

¹⁾ Desiderius, jméno latinské, dobře odpovídá staročeskému jménu Ždan,“ ješto desiderare znamená ždáti, žádati.

rozpálila mstivost královnina. Dala jej všemožně sužovati; ale svatý Desider nedal se ničím popuditi. Panující král Theodorich ctíl biskupa Desideria, a tázal se ho, má-li se oženiti nebo svobodným zůstatí? Biskup za poměrů panujících radil mu, aby vstoupil do stavu manželského, a mimo jiné pravil, že obcování nemravné jest trestuhodné před Bohem vševědoucím. Brunhilda se o tom dověděla, obávala se, že pozbude moci své, jakmile Theodorich se ožení, a obracela výrok Desideriův na sebe.

Proto zahořela hněvem a nařídila třem dvořanům, aby zavraždili nenáviděného biskupa. Svatý Desider byl právě u vesnice v okolí Lyonském. Lid se bouřil, ale svatý biskup předvádaje mučnictví své poklekl, pomodlil se a očekával ránu smrtící. Jeden z těch vražedůků udeřil jej kamenem do hlavy, druhý pak dorazil ho polenem roku 608. Místo, kde tělo svatého mučenika pochováno bylo, podnes jemu ke cti nazývá se Saint Dizier (Sén Dizié).

Chlotar, král Frankův, uslyšev, čeho se dopustila ovdo-
vělá královna Brunhilda, rozhněval se, dal ji svými žoldnéři zajmouti a usmrtni. Tělo její pak bylo spáleno.

4. Svatý Vibert (Guibert), šlechtic, zakladatel kláštera.

Svatý Vibert, syn velmože Ljetolda a matky Osburgy, narodil se okolo roku 892. v bývalém Lotrinském vévodství v nynější Francii. Už jako pacholik zaskvíval se ctnostmi kromobyčejnými. Statky zemské pokládal za prostředky k dosažení statků věčných. Zůstal svobodným. Vstoupil do vojska, zachoval i jako voják čistotu mravní bez porušení, a byl ochráncem, pomocníkem a těшитelem každému, kdož potřeбен byl ochrany, pomoci a útěchy.

Vystoupiv ze služby vojenské založil na zděděném statku klášter, jemuž celé jmění své odkázal a v němž i sám věrně Bohu sloužil. Moudří a ctnostní lidé velebili Viberta, vidouce, kterak klášter od něho založený požehnaně působí v zemi. Závistníci však obžalovali jej u císaře Oty I., že odkázal zboží své Církvi, a tím prý ztenčil důchod královský. Vibert s opatem Erluinem povoláni byli k císaři v příčině té. Vibert vyložil císaři prospěšnou činnost kláštera, jež byl založil z vlastního

jmění, a prosil, aby císař právo proti utrhačům hájil a dílo Bohu milé a národu užitečné potvrdil. Císař Ota I. Veliký (936—973), jenž v boji s Ludvíkem IV. Francouzským nabyt Lotrinska, netoliko žádosti Vibertově vyhověl, ale i sám rozmnožil důchody klášterské roku 946.

Když loupeživí Maďaři zaplavili krajiny ty, svatý Vibert nejednoho z nich vyléčil slovem apoštolským z pohanické modloslužby.¹⁾

Vida, že se ku konci schyluje život jeho, připravil se na smrt, dal spasitelná napomenutí všem spolumníchům a svatě zemřel dne 23. května 962.

5. Svatá Eufrosina (Prědislava), abatyše Polocká.

Slavný Všeslav, kníže Polocký a Kyjevský, zemřev roku 1101., zůstavil sedm synů, z nichžto Jiří Svjatoslav, kníže Polocký, měl dceru Prědislavu, kteráž dvanáctiletá odešla do kláštera v rodném městě, aby Choti nebeskému zavázala se ustavičným panenstvím. S rouchem řeholným dostala jméno Eufrosina. S povolením biskupa Polockého²⁾, Eliáše, uzavřela se v komůrce u biskupského kostela svaté Žofie, kde dlouho na modlitbách a postech Bohu sloužila a ruční prací, zvláště pak přepisováním knih opatrovala potřeby chudým. Později od téhož biskupa dostala darem místo, na němž vystavěla kostel „Proměny Páně“ a klášter z cihel pálených, v němž byla abatyší. Za jeptišky vstoupily k ní vlastní sestra Eudoxia (Gordislava), soukojenka Eufrasia (Zvenislava), dvě neterě Eufemia i Agata a mnoho jiných, z nichžto svatostí proslula zvláště Paraskeva panna. Kostel „Proměny Páně“ doposud stojící bohatě zdobila, a darovala jemu drahocenný „obraz Korsunský“ a zlatý kříž s ostatky vzácnými.

Po mnoho roků spravovala klášter svůj slavný, a putovala do Jerusalema s bratrem svým Davidem a s Eufrasí soukojenkou. V Jerusalemě rozstonala se, přijala svátosti a odebrala

¹⁾ Nejcitelnější porážku utrpěli Maďaři toho času od císaře Oty I. u Augšpurka roku 955. — ²⁾ Polock, nyní krajské město v Ruské gubernii Vitebské u vstupu řeky Poloty do Dviny.

se do Jerusáléma nebeského dne 23. května 1173. Její tělo odpočívá v Kyjevských pečetích či jeskyních svatého Theodosia. Za svatou ctí se netoliko u Rusínů s Římem sjednocených, ale také u jiných. Litvané vzývají svatou Eufrosinu za čelnou patronku svou.

6. Blahoslavený Jan Baptista de Rubeis, kanovník, Italian.

Veiturium v Ligurii¹⁾ jest rodištěm Jana Baptisty, jež moudří rodiče nábožně vychovali a třináctiletého vypravili do Říma. Své spolužáky, jinochy ve školách Tovaryšstva Ježíšova, vlohami i ctnostmi převyšoval a vybízel, aby vstupovali do bratrstva Mariánského, sloužili v nemocnici nemocným a odvraceli se nevinnými zábavami od špatných věcí. Rozmlouvaje často o věcech nebeských povzbuzoval váhavější soudruhy a tudíž od nich apoštolem jmenován byl. Přílišným krocením těla spůsobil sobě nemoc těžkou a musel po delší dobu chrániti se namáhavého učení. Jak mile pak nabyl zdraví, vřáden byl mezi čekatele stavu duchovního, učil se bohovědě v koleji Svato-Tomské a dočkal se největší radosti své — svěcení kněžského. Tenkrátě umínil sobě, že nepřijme, leč z poslušnosti, žádné hodnosti církevní, ani hodnosti nabízené.

Jako kněz slovem Božím k milování ctnosti horlivě rozněcoval měšťany, panny klášterní, vězny a všecken lid. Několik hodin denně zpovídal, a neduživým, zvláště souchotinářům, sloužil v domích soukromých i v nemocnicích. Jmenovitě ve špitále svatě Havly obětavě pomáhal chudým. Tou měrou veškero nevelké dědictví své vynaložil. Neunaveně vyhledával, vyučoval a k velkonoční zpovědi připravoval dohazovače, náhončí, tuláky a tulačky, aby je získal Kristu.

Z poslušnosti musel státi se kanovníkem při kostele Marie Panny, kde za zpěvu nezřídka býval u vytržení, slušby Boží ochotně konal a příjmy své na ozdoby chrámu věnoval. Svou úctu k Marii Panně vštěpoval i jiným pobožností každodenní. Konečně v klášteře nejsvětější Trojice, kde za posledních let s několika kněžími společně žil, onemocněl, svátostmi zaopatřiti

¹⁾ Liguria v užším smyslu bývala země v severozápadní Itálii.

se dal, skutky křesťanské lásky a péči o chudinu všechněm snažně odporoučel a blaženě v Pánu zesnul dne 23. května 1764 ve svém 66. roce. Jana Baptistu, vzor ctností kněžských, oslavil Bůh velikými zázraky, pro něž papež Pius IX. roku 1860. vřadil jej do počtu blahoslavenců v Církvi Boží.

Dne 24. května.

I. Svátek blahoslavené Marie Panny „Pomocnice křesťanův.“

Národové křesťanští začasťe způsobem zázračným zakusili pomoci blahoslavené Rodičky Boží, Marie Panny, naproti nepřítelům svým a nepřítelům svého svatého náboženství.

U Lepanta ¹⁾ dne 7. října 1571 dobylo spojené loďstvo Italské a Španělské pod vrchním velitelem Donem Juanem d' Austria velikého vítězství nad sverepými Turky — onoho dne, kdy bratrstva růžencová v Římě konala slavné průvody na ten úmysl, aby Bůh na přímlovu Marie Panny křesťanům zvítěziti dal nad Turky nevěřícími. Na věčnou památku a z vděčnosti za vítězství propůjčené založil papež Pius V. zvláštní slavnost svatého růžence, kterouž papež Řehoř XIII. ustanovil na první neděli v měsíci říjnu. Mimo to Pius V. v litaních Loretanských Marii Pannu nařídil vzývati jako „Pomocnici křesťanů“.

Papež Pius VII., zvolený dne 14. března 1800, učinil roku 1801. církevní smlouvu s Napoleonem I. (tenkrátě prvním konsulem), kterouž tento nedodržel, ustanoviv některé biskupy ve Francii bez svolení Stolicе Římské, a přidav opačné články ke konkordátu tomu. Dne 8. května 1804. prohlášen byl Napoleon za císaře, a chtěl od papeže pomazán a za panovníka zákonnitého uznán býti. Papež Pius VII. pomazal jej v arcibiskupském chrámě Pařížském dne 2. prosince téhož roku; korunu však posadil si Napoleon při slavnosti té sám na hlavu. Papeže Pia VII., který se chtěl do Říma vrátiti, císař Napoleon zdržoval a ko-

¹⁾ Lepanto, novořecky: Epakto, turecky: Ainabekti, Ainabachtı, město řecké v provincii Aitolsko-Akarnanské, na severním pobřeží zálivu Lepantského, nyní Korintského, severovýchodně od Antichionu, na místě starého Naupaktu.

nečně mu projevil své přání, aby budoucně sídló své měl v Avignonu; avšak nucena se viděl propustiti jej. Dne 6. května 1805 uvítán byl Pius VII. od svých poddaných v Římě, a brzy došla od Napoleona darem tiara, trojnásobná papežská koruna. Později žádal císař Napoleon, aby platné manželství jeho bratra Jeronýma bylo za neplatné prohlášeno. Papež arcib nesvolil, a Napoleon svévolně manželství to zrušil, a bratrovi dal za manželku princeznu Kateřinu Virtemberskou, z čehož povstal spor. Napoleon obsadil papežskou pevnost Ankonu, prohlásil se za císaře Římského, obsadil i Řím, kterýž prohlásil za město svobodné. Papež Pius VII. vyobcoval Napoleona I. z Církve dne 11. června 1809., a Napoleon kázal papeže nvězniti (v noci dne 4. července) a s kardinálem Pakkou do zajetí v Savoně u Janova v Itálii odvezti, kdežto mu odejmut byl i zpovědník a breviář. Pius VII. přece nepotvrdil biskupy od Napoleona zvolené, až jej Napoleon dne 14. ledna 1811 prohlásil za zbavena důstojnosti papežské. Roku 1812. dal Napoleon neohroženého Pia VII. do Fontainebleau ve Francii převezti, kdežto sedmdesátník oklamán byv dne 25. ledna 1813 podepsal nový konkordát odporný právům Církve. Poznáv klam, odvolal podpis svůj, a prohlásil, že volí raději umříti nežli v hříchu žíti. Ztrativ bitvu u Lipska propustil Napoleon dne 23. ledna 1814 papeže Pia VII., kterýž po pěti létech navrátil se do Říma, an Napoleon v témž zámku Fontainebleau, kde byl papeže věznil, v dubnu 1814 trůnu svého sfici se musel. Když pak Napoleon s ostrova Elby prchl dne 26. dubna 1815 a znova císařoval, vpadl jeho švagr Murat, král Neapolský, do státu církevního, a Pius VII. musel odejti do Janova. Jak mile pak Napoleon podruhé sesazen a na ostrov Helenu odvezen byl, papež Pius VII. dosedl na stoliči apoštolskou, a dostal nazpět země a umělecké poklady, kteréž mu odňal Napoleon. Na poděkování Marii Panně, jejíž přímluvou byl dvakráte z moci Napoleona způsobem podivuhodným vyproštěn, Pius VII. vlastníma rukama ozdobil dle slibu učiněného obraz Rodičky Boží v Savoně korunou zlatou, a ustanovil zvláštní slavnost „blahoslavené Marie Panny, Pomocnice křesťanův“ pro celou Církev na den 24. května, kteréhož dne šťastně k radosti všemu obyvatelstvu do Říma se byl navrátil dne 24. května 1814.

I v dějinách Českého národa svého máme událost přepamatnou, kteráž hlásá nám, že Maria Panna jest „Pomocnicí křesťanův.“

Mongolové, národ až do počátku třináctého století v Evropě neznámý, v Asii vedli život kočovnický. U nich povstal vůdce Temudžan, řečený Džingis-chan, to jest: chán (král) násilný a neohrožený, jenž chtěl státi se pánem všeho světa. Rychle podrobiv sobě ostatní národy Asijské, prodral se roku 1224. okolo moře Chvalinského do Evropy a vrazil nejprvé na Rusy, které porazil dne 16. června 1224, a nazpět do Asie se vrátil. Džingis-chan umřel roku 1227. Jeho syn a nástupce Ujgetaj vypravil roku 1237. svého bratrovce Batu-chana s velikým vojakem do Evropy. Třikrát sto tisíc Mongolů přihnalo se do Ruska. Do konce roku 1240. mnoho měst rozbořili a křesťany vraždili.

Batu-chan se svými Mongoly, nebo jménem známějším „Tatary“ na půl milionu vzrostlými hnul se na západ. Rozděliv vojsko své na dva velké proudy, s větším sám táhl ke hranicem Uherským, s menším pak poslal Pajdara čili Petu, bratrance, a Odru, bratra svého, do Polska. Papež Římský ohlásil v některých zemích křížácké tažení proti barbarům; avšak Uherský král Bela II. nezaopatřil zemi svou v čas. Batu-chan dne 12. března 1241 porazil vojsko Uherské ponejprv a brzo pak podruhé. Král Bela II. zachránil se jenom rychlým koněm svým.

Král Český, Václav I., poznav z daleka veliké nebezpečí, činil přípravy jak v Čechách tak na Moravě. Sám první, uposlechnuv papeže, křížem ozdobil se a vojsko sbíral. Pajdar, vůdce Tatarův, zatím zhubil Polsko a obrátil se do Slezska. Nežli král Český, Václav I., na pomoc přispěl, poražen byl i kníže Vratislavský Jindřich, švagr králov, syn svaté Hedviky. Tataři, nemohouce do Čech pro záseky, lesy a strážné vojsko, valili se na Moravu, kde Český král Václav I. byl dal města opevniti a vojskem osaditi. Poslalť Jaroslava Šternberka, pána Českého, s 8000 bojovníkův Českých, jenž opatřiv Brno přibral k sobě 4000 Moravanův a obsadil Olomouc, přední hrad a město v zemi.

Tataři, pleníce a vraždíce cestou, přivalili se k Olomouci. Jaroslav vyčkával, až by nepřítel rozptýlil síly své. Pajdar,

vůdce Tatarův, považoval to za báseň, a dovolil větším, menším oddílům vojska svého, aby se rozjížděli po loupeži. Jeden takový oddíl dorazil k hoře Hostýnu, na nějž už dříve obyvatelstvo okolních měst a dědin se bylo nteklo a zásekami i příkopem se na něm ohradilo — k Hostýnu, „kde Máteř Boží divy tvoří.“¹⁾

„Válčeno den první i druhý. Vítězství se nikam neklonilo. Rozmnožilo se vojsko Tatarův, jak se množí večerní tma na podzim; a v povodni těch Tatarův litých kolísá se vojsko křesťanův středem. Usilně se derou křesťané k chlumu, na němž Máti Boží divy tvoří. Vněslav volá: „Vzhůru, bratří, vzhůru!“ Udeřil svým mečem na štít stříbrný, a korouhev výš nad hlavou točil. Všickni zmužili se a v Tatary vrazili; sestoupili se v jednu sílu silnou, a vyrazili jako oheň ze země ke chlumu z přemnožství Tatarův. Zpátečným krokem jdou na chlum vzhůru, na podchlumí v šff se rozstoupili, ke spodu súzili se v ostrou hranu, v pravo, v levo pokryli se štíty, na ramena složili bystrá kopí, prvním druží, druhým třetí. Mraky střel tu s hory na Tatary. V tom temná noc posypala celou zemi, rozvalila se k zemi i k oblakům, a ukryla zraky křesťanů i Tatarů proti sobě zapálené. Za husté tmy křesťané náspy vyhazují, náspy zakopané kolkol vrchu.“

„Když na východě jitro počínalo, pozdvihl se všecken tábor vrahův. Tábor ten byl strašný kolkol chlumu až do nedohledné dálky. Na rychlých tu koních Tataři se hemžili, nosíce na kopích napíchané hlavy křesťanův vzhůru k chánovu stánu. Shluklo se tu množství v jednu sílu, zaměřili všickni v jednu stranu; i hnali se prudce na chlum vzhůru, úpějíce křikem strašným, že se horami i doly rozléhal. Křesťané na náspech vědu stáli. Matka Boží dodala jim chabrosti. Napínali rychle tuhé luky a máchali silnoostrým mečem. I bylo Tatarům ustoupati. I rozjitřil se národ Tatarův litých, rozlílil se chán jejich krutým hněvem. Ve tři proudy rozstoupil se všecken tábor, a hnali třemi proudy vztekla na chlum. Křesťané skáceli drev dvacet, všech dvacet, co jich tam stálo, a přivalili klády po kraj náspů. Již již Tataři se v náspy hnali, skřekem řvouce až do oblak strašno;

¹⁾ Rakopis Kralodvorský, Jaroslav.

již se jali náspý rozkotati. I svalili křesťané s náspů klády mocné, a ty mačkaly Tatary jak červy, drtíce je ještě dále na rovině. Bylo bojováno dlouho krutě, až noc temná učinila konec boji.“

„Pro Bůh! Aj, nastojte! Slavný Vněslav sražen s náspů šípem! Krutý žel tu teskné srdce rval křesťanům, trapná žízeň útrobu krutě smahla; sprahlým hrdlem lízali rosnou travu. Tu večer tichý přešel na noc chladnou. Noc se proměnila v jitro šeré, a v táboře Tatarů klidno bylo.“

„Den se rozhoříval na poledne. Křesťané padali trapnou žízni, otvírali vypražená ústa. Pěli chrapavě k Mateři Boží, k ní své umdlé zraky obraceli, žalostivě rukama lomili, od země do oblak teskné pozírali.“

„Nemožno nám déle žížeň nésti; nemožno pro žížeň bojovati! Komu zdraví, komu drah životek, tomu nezbyvá, než u Tatarů milost žádati.“ — Tak řekli jedni, a tak druzí: „Trapněji zhynouti žízni nežli mečem. V porobě nám bude vody dosti. Za mnou, kdo tak smýšlí,“ vece Veston, „za mnou, za mnou, koho žížeň trápí!“

„Tu Vratislav jak tur jarý skočil, Vestoně za silné páže uchwátí fka: „Zrádce, skvrno křesťanů věčná! V záhubu chceš uvrhnouti dobré lidi? Od Boha nám milosti prositi chvalno, ne v porobě od sveřepých Tatarů! Nevolte, bratři, v záhubu pospíchat! Přetrpěli jsme nejlítější vedro, Bůh nás sílil v rozháralé půdne; Bůh nám sešle pomoc doufajícím. Zastyďte se, muži, takých řečí, ač se hrdinami zváti chcete! Zahynem-li žízni na tom chlumci: smrt ta bude Bohem vyměřena; vzdáme-li se mečům našich vrahův: sami vraždu nad sebou spácháme. Mrzkost jest poroba Hospodinu; hřích v porobu samochtíc dáti šíji. Za mnou pojďte, muži, kdo tak smýšlí, za mnou před stolec Matere Boží!“ — I jde za ním množství ke kaple svaté. „Ustaň, ó Hospodine, v hněvě Svojím, i povyš nás v krajinách nad vrahy, vyslyš hlasy k Tobě volající! Obklíčení jsme lítými vrahy; vyprosť nás z osidel krutých Tatarů, a dej svažení útrobám našim; hlasonosnou obět Tobě vzdáme! Potři v zemích našich nepřátely, shlad je u věk a na věky věkův!“

„Aj hle, na rozpáleném nebi mráček! Vzduní větry, zahučel hrom strašný, rozestřejo se mračno po všem nebi, blecky rázráz bijí v stány Tatarů, hojný příval pramen chlumaký oživil.“

Mezitím Český král Václav sebrav vojsko k Olomouci chvátal, jakož dále čteme v rukopise Kralodvorském.

„Minula bouře. Vojska v řady hrnula se; ze všech vlastí; ze všech krajin země k Olomouci korouhve jich vějí. Těžké meče po bocích jim visí, plné touly na plecech jim řechčí, jasné přílby na bujných jim hlavách se třpytí, a pod nimi rychlí koňové skáčí. Zazvučely hlasy rohův lesních, udeřily zvuky bubnův břeskných; a již srážely se strany obě. Pozdvihla se mhlá od prachu, a byla půtka krutá poslední. Vzešel chřest i drnkot ostrých mečů; vzešel sykot kalených střel strašný; lom oštěpův, rachot kopí bystrých; bylo klání, bylo porubání; bylo lkání, bylo radování; krev se valí jak bystriny dešťové, mrch tu leží jako v lese dříví. Tomu hlava na dvě rozštěpena, tomu srubeny jsou ruce obě; ten se kácí s oře přes druhého, a ten zuřivě své vrahy mlátí jako po skalách litá bouře drva; tomu v srdce po jilce meč vtasil, a tomu Tatar ucho utal. Oh, byl ryk, bylo sténání žalostivé! Křesťané počali utíkat, Tataři je lýtým davem hnátí!“

Té chvíle zjitra otevřely se brány Olomoucké, a vojsko s velitelem Jaroslavem vyřítlo se.

„Ajta, Jaroslav jak orel letí! Tvrdou ocel na mohutných prsech; pod ocelí chrabrost, udatenství; pod přílbicí velebystrou moudrost; jarota mu ze žhavých zraků plála. Rozkacen hnál se jako lev rozdrážděný, když mu teplou krev se udá zřítí, neb když nastřelen za lovcem se žene. Takto rozlští se na Tatary vrazil. Čechové za ním jako krupobití. Jaroslav vrazil krutě na samého Kublajeviče chána, a byla půtka ovšem velmi litá. Srazili se oba oštěpoma, zlomili je oba velkým praskem. Jaroslav, všecek s ořem v krvi zbrocen, mečem Kublajeviče zachvátil, a od ramena šúram kyčli mu profal, tak že spadl bezduch mezi mrchy, a toulec nad ním zarachotil s lukem. Ulekl se všecken lid Tatarův lýtých, odhodili dřevce sáhodlouhé, paloval tu, kdo utíkat mohl, tam, odkud slunce jasně vstává. I byla prosta Hana Tatarův vrahův.“

Tak stalo se dne 25. června 1241. Pod Hostýnem na přímku „Pomocnice křesťanů“ sám Bůh bleskem bil ve stany neznabožců, u Olomouce statečný Jaroslav skolil Pajdara, vnuka Temudžina Velkého. Tataři, co jich zbylo, odevšad utíkali do Uher, a z Uher dále ku vlasti své, a Morava, a Čechy, a celá Evropa navždy zachráněna byla na přímku Marie Panny a chrabrosti lidu Českého i Moravského.

Nezahyne ten náš národ Český v Čechách, na Moravě, v Slezsku a na Slovensku, pokud vzývati bude Marii „Pomocnici křesťanů;“ pokud Vratislavové hřímali budou v duše zvrhlých Vestonů: „Zrádce, skvrno křesťanů věčná! V záhubu chceš uvrhnouti dobré lidi? U Boha nám milosti prositi chvalno! Za mnou pojďte, muži, před stolec, před obraz Matěře Boží!“

Píseň o blahoslavené Marii Panně Hostýnské.

Noste, Češi, Moravané,
k východu své zraky;
tam, kde půdy požehnané
radostné jsou znaky!
Tam je Hostýn, hora krásná,
zelenhounkým lesem řásná;
aj, tam vládne v chrámě
Matky Boží rámě.

Zapějte jí vroucnou píseň,
nábožně ji slavte!
Žalujte jí každou tíseň,
k nohoum se jí stavte!
Pro Synáčka Jesu Krista
chválena buď Panna čistá;
ona chrání Hanu,
i vlast Moravanů.

Do Evropy před sty lety
Tataři se hnali,

aby svaté víry květy
hnusně pošliapali.
Blaho, jež se věrou vzneslo,
pod jich zhoubným mečem kleslo;
klesly vsi a města,
kudy šla jich cesta.

V Rusku, v Polsku, v Uhrách, v Slezsku
kde co na zmar dali;
zůstavili bolných stesků,
na Čechy se hnali.
Aj král statný, Václav kníže,¹⁾
přirazit jim nedal blíže;
včasnou mocí brannou
odehnal je stranou.

Rokem Mongolové diví
přešli u Úpavy,
aby náhle hněv svůj mstivý
nesli do Moravy.²⁾
Moravané v hrozné bázni
utíkali do hor prázní,
aby zachránili
sobě život milý.

Tisíce jich v kvapném spěchu
na Hostýn se brali,
by tam ochranu a těchu
přepotřebnou vzali.
Tatarů zlých strašné sbory
tábořily kolem hory,
a hned náspy, valy
bourati se jaly.

¹⁾ Václav Jednooký, syn krále Přemysla Otakara I., narodil se roku 1205, panování po svém otci nastoupil roku 1230., zemřel dne 22. září 1253. — ²⁾ V měsíci květnu léta Páně 1241.

Křesťané tam shromáždění
bránili se mužně;
Tataři tím podráždění
dotírali pružně.
Šípy, kopy, meče, žízeň
obležencům strojí trýzeň.
Oh, už jen se vláčí,
bědují a pláčí!

Utrýznění Moravané
počali se báti;
v zoufalosti rozervané
mínili se vzdáti.
Aj tu Vratislav je stavil,
rázně k lidu svému pravil:
„Zastyďte se, reci,
za ty babské věci!“ ¹⁾

„Doposud nás Pán Bůh sllí
v této děsné nouzi;
do poroby hnusné plíl,
kdo se v boji zpouzí.
Za mnou před Rodičku Boží!
Tam svůj nárek každý složí!
Onať lid svůj slyší,
jeho boly ztiší!“

Sotva že se pomodlili
vroucně před obrazem,
hned se mraky objevily
na obloze razem.
Vyschlý proud se oživoval,
mroucí lid se občerstvoval;
v Tatarské pak stány
bily blesků rány.

¹⁾ Vratislav byl neochrozeným a nábožným vůdcem Moravanů na Hostýně shromážděných.

Křesťané se v nové boje
s nepřítelem dali.
S Jaroslavem České voje
v záda jim se hnaly.
Na přímlovu Matky Panny
u Hostýna došli hany
zlostní divochové,
krutí Mongolové.

Národ zahnal od svých prahů
nepřítele zlého;
Evropu tím sprostil vrahů
blaha křesťanského!
Aj, jak praotcové hlučně
pějme Boží Matce zvučně:
„Zdráva budiž, zdráva!
Tobě věčná sláva!“

2. Svatá Afra, vdova, mučenice v Brescii Italské.

Za císaře Hadriana (117—138) velmož Italský, krutý pohan, kterýž měl převzácnou choť Afru, dostal rozkaz císařský, aby křesťany buď k modloslužbě přivedl, nebo mučil a hubil. Přišla do Brescie dal bratry Faustina a Jovitu¹⁾ uvězniti. Když pak císař Hadrian do téhož města přijel, byli mu předvedeni. Ješto ale statečně vyjádřili se, že volí toliko Bohu Kristu obětovati, dal je císař v divadle lvům, pak levhardům a medvědům předvesti. Avšak dravá zvířata neublížila jim. Afra, manželka Italského velmože a císařského náměstka, dozvěděvši se, že choť její přiblíživ se, byl od dravců roztrhán a sežrán, přiběhla zoufalá do divadla a zvolala: „Hadriane, kteraké to máte bohy, že já sirá vdova zůstavena jsem?“ Pak poklekla před svatými bratřími Faustinem a Jovitou uprostřed dravců, a prosila, aby jí oznámili, kterakby věřiti měla v Boha pravého. Císař napomínal ji, aby zůstala pohankou. Afra odpověděla: „Nech sobě bohatství

¹⁾ Svatí Faustin a Jovita dne 15. února.

slibované; neželím toliko časné smrti chotě svého, ale truchlím proto, že věčně zahynul.*

Pohané žásli, že Afře neublížili dravci, jenž byli roztrhali její muže a několik modlů. Svatí bratři Faustin a Jovita hlasitě modlili se za Afru. Puštěné divoké býky svatí mučenici skrotili znamením svatého kříže. Afra vlebila Boha. Císař Hadrian ukončil divadlo, lid žasna rozešel se.

Afra propuštěna, svatí bratři pak do Milána a do Říma vedeni byli, kamž za nimi přišla i svatá Afra, a hlasitě zvěstovala pravého Boha. Lid počal se bouřiti a Boha křesťanského oslavovati. Svatí Faustin a Jovita se svatou Afrou odebrali se do katakomb, do podzemních hřbitovů, k papeži Telesforovi (127—139), kterýž je ve výře potvrdil, jim požehnal a svatou Afru pokřestil.

Svatí bratři s Afrou vrátili se do Brescie, kdežto je křesťané radostně uvítali.

Svatí Faustin a Jovita byli zase polapeni a mečem popraveni.

Svatou Afrou dlouho žalařovali a trápili, a konečně také mečem usmrtili ještě za panování císaře Hadriana.¹⁾

Ke cti svatým bratrům mučenkům později vystavěn byl v Brescii kostel, v němžto odpočívají také kosti svaté Afry v rakvi kamenné.

3. Svatý Vincenc (Čeněk) Lerinský, kněz, splsovatel.

Svatý Vincenc, rodem z Galie (Francie), byl knězem v klášteře Lerinském na ostrově Lerinském, kterýž nyní nazývá se ostrovem svatého Honoráta,²⁾ jenž klášter onen roku 410. založil a později byl biskupem Arelatským.

Do samoty klášterní odebral se svatý Vincenc, jak sám vyznal, z bouří života světského, aby se tam vyprostil z marnosti a pýchy, aby usmířil Boha pokorou křesťanskou, a takovým

¹⁾ Adrian (Hadrian), císař Římský od roku 117—138. — ²⁾ Lerinské ostrovy leží v moři Středozením vedle pobřeží Provenckého naproti městu Cannes. Hlavní z ostrovů těch jest ostrov svaté Markéty (St. Marguerite). — Svatý Honorát biskup dne 16. ledna.

spůsobem se vyhnul netoliko nebezpečím života vezdejšho, ale také trestům života věčného.

Pod jménem Peregrinus (cizinec) sepsal roku 434. „Výstrahu proti bludům,“ aby sebe a jiné zachránil před poblouděním. Umřel za panování císaře Theodosia a Valentiniana okolo roku 450. V klášteře Lerinském slavila se výroční památka horlivého, nábožného a učeného řeholníka dne 24. května, kterýžto den památce jeho v celé Církvi ponechal se, když byl za svatého vyhlášen.

4. Svatá Joanna (Johana), učeníce Páně.

Svatý evangelista Lukáš vypravuje: „Pán Ježíš chodil po městech a po městčkách, kázaje a zvěstuje království Boží, a dvanácte apoštolů s Ním. I některé ženy: Maria Magdalena, Joanna, manželka Chusova, úředníka Herodova, Susanna a mnohé jiné chodily s Ním a posluhovaly Mu ze statků svých.“ Luk. 8, 1—3. Svatá Joanna zejména v Písmě svatém uvádí se mezi ženami svatými, jež doprovázely Pána Ježíše chodícího po celé vlasti, aby slyšely slova Jeho a vděčně sloužily Jemu. Tato učeníce Páně byla toho času již vdovou po Chusovi, úředníku Heroda krále, proto mohla následovati Pána. Následovala Ho a věrně setrvala u Něho s ostatními ženami svatými pod křížem, když se byli i svatí apoštolové až na svatého Jana, miláčka Páně, rozutkali z bázně před židy.

Dle ústního podání Chusa byl onen královský úředník, který z Kafarnaa přišel do Kány Galilejské a prosil Pána Ježíše, aby uzdravil jeho syna již umírajícího. Když mu Pán Ježíš řekl: „Jdi, syn tvůj živ jest,“ a když mu služebníci zvěstovali, že zimnicí ostala syna umírajícího v tu hodinu, kdy Pán Ježíš pravil: „Jdi, syn tvůj živ jest,“ uvěřil v Krista Boha on i dům jeho veškeren: jeho choť Joanna, synové a dcery i služebnictvo. Jan 4, 46—54.

5. Svatí Donacian a Rogacian, bratři, mučeníci Nantesští.

Za vlády Římských spolucísařů Diokleciana a Maximiana Herkulia (285—306) v městě Nantesu (Nantu) v Galii

(Francii) na pravém břehu Loiry, žili dva bratři z rodu vznešeného. Mladší Donacian stal se křesťanem, hlásal pohanům Krista Syna Božského, a s mnohými jinými i starší bratr Rogacian uvěřil v Krista a žádal sobě křestu svatého, místo něhož dostalo se mu křestu vlastní krví.

Do Nantesu přišel vladař a soudce s protikřesťanskými zákony císaře Maximiana. Jistý měšťan pohan hned mu udal Novaciana, horlivého hlasatele víry křesťanské, jenž prý i bratra Rogaciana odvrátil od pohanického náboženství.

Soudce oba bratry povolal k sobě a tázal se Donaciana v pravdě-li neklaní se Jovišovi a Apolovi, a šffí-li víru křesťanskou? — Donacian: „Pravda povědlna byla tobě!“ — Soudce: „Buď odstup od víry té, nebo rychle učiním konec životu tvému!“ — Donacian: „Hrozby tvé na tobě uskuteční se, ješto zaslepen jsa bludem nevidíš spravedlnosti!“ — Soudce dal jej spoutati a do vězení odvesti.

Rogacianovi pak sliboval soudce velikou odplatu, odřekne-li se Krista. Rogacian: „Bohové vaši jsou hluši, poněvadž jsou z kovu; a vy také jste hluši pro svatou pravdu.“ — I on byl spoután a s bratrem uvězněn, aby příštího dne oba mečem popraveni byli.

Svatí bratři vyznavači ztrávili celou noc na modlitbách. Nazejtří přivedeni byli před soudce, kterýž pravil: „Vlídne s vámi nenaložím, poněvadž nezachováváte víry v bohy.“ — Donacian: „Věda tvá jest nevědomost hnusná; my ale hotovi jsme muky snášeti pro Krista, jenž nám dá hojnou odplatu v životě věčném.“ Za tu řeč oba mučení a mečem stati byli léta Páně 287.

6. Svatý Simeon Mladší, Sloupovník Antiochijský.

Sloupovník Jan u Antiochie přiměl pětiletého chlapce Simeona roku 526. k tomu, aby život svůj trávil na sloupu. Simeon za dozoru učitele svého Jana nejprve šest roků stál na sloupu nízkém, pak ale žil osm roků na sloupu čtyřicet stop vysokém. Ve svém dvacátém roce odešel na horu u Antiochie, kteráž pro mnohé zázraky od Simeona konané nazvána byla „horou zázračnou.“ Tam stál deset let na skále pod širým

nehem, potom čtyřicet pět roků na sloupu, a blaženě dokonil rekovný život svůj léta Páně 596., maje 75 roků věku svého.

Už za své mladosti tak horlivě bažil po ctnostech křesťanských, že ho mistr Jan musel napomínati, aby také o tělo pečoval, a jemu trochu spánku a pokrmu přál. Ctnosti veliké a zázraky mnohé získaly mu všeobecné úcty ¹⁾).

7. Svatý Niketas, Sloupovník Perejaslavský.

Rodištěm světce tohoto bylo město Perejaslav Záleská.²⁾ Za let dospělých takovým oddával se nepravostem, že ho každý nenáviděl. Tu pak jednoho dne zaslechl slova proroka Isaiáše: „Obmyjte se a buďte čistí!“ Poděsil se a dal se na život nový. Opustil manželku, dítky a statky vezdejší, vstoupil do kláštera nedaleko Perejaslavi, a tam kajicně ztrávil na způsob sloupovníků ostatek života svého, maje na sobě železný pás, jenž ošoustán jsa leskl se jako stříbro, a tudíž lupičové přivábení usmrtili jej roku 1180. Obdařen byl za živa i po smrti darem uzdravování, odkud mu dáno jméno „Divotvorce.“ Tělo jeho odpočívá v klášteře zmíněném, kterýž od té doby sluje klášterem a kostelem „svatého Nikety.“

Dne 25. května.

1. Svatý Řehoř VII., papež.

Hildebrand narodil se v Toskánském městečku Saoně. Otec jeho, Bonizo, byl tesařem. Hildebrand chlapec na vychování dán byl do kláštera na hoře Aventinské v Římě. Dospěl v léta jinošská a odebral se do Benediktinského opatství Clugny-ského ve Francii, aby se zdokonalil v životě mnišském. S papežem Řehořem VI. sdílel Hildebrand jako kaplan vězení v Německu, kamž je odvezl král Jindřich III. Po smrti Řehoře VI. vrátil se Hildebrand do samoty Clugny-ské roku 1048.

¹⁾ Svatý Simeon Starší, dne 5. ledna, a svatý Daniel Sloupovník, dne 11. prosince. — ²⁾ Perejaslav Záleská, krajské město v Ruské gubernii Vladimírské při řece Trubeži tekoucí v jezero Pleščejevo.

Papež Lev IX. dal Hildebrandovi svěcení podjáhenského, učinil jej správcem schudlých statků papežských, a roku 1051. opatem u svatého Pavla v Římě. Po dvou letech vypravil jej Lev IX. jako papežského vyslance do Galie, aby narovnal spor s bludařem Berengarem. Ale tam brzo uslyšel, že Lev IX. zemřel, a tudíž navrátil se do Říma. Duchovenstvo i lid chtěli jej mít papežem, on však při dvoře císařském postaral se o to, aby nejvyšším správcem Církve stal se Viktor II., jenž jej poslal do Francie, aby na synodě Lyonské působil proti simonii tam provozované, což výborně podařilo se mu.

Po smrti Viktora II. zvolen byl v Římě Štěpán IX., a Hildebrand za jahna vysvěcený a za arcijahna zvolený měl jeho uznání vyjednati u císařovny Anežky a neplnoletého Jindřicha IV. Nežli ale Hildebrand z Němec se navrátil, zemřel Štěpán IX. ve Florencii n svého bratra.

Za výtečného papeže Mikuláše II. rozprostranila se činnost Hildebrandova. Jeho působením církevní sněm Lateranský v dubnu 1059 volbu papeže položil výhradně do rukou kardinálů Římských, a s Normanským knížetem Robertem Guiskardem učiněn jest mír.

Po Mikulášovi II. († v červenci 1061) zvolen Hildebrandův přítel Alexander II., kterýž jej povýšil za kancléře.

Po smrti Alexandra II. byl Hildebrand sám lidem a duchovenstvem, pak i sborem kardinálův za papeže zvolen, a dne 29. června 1073 za přítomnosti císařovny Anežky vysvěcen, ač velmi nerad volbě té se podrobil, znaje sám nejlíp hrozné břemeno, kteréž na papeže toho věku uvalovali rozervaní poměrové. Hildebrand prosil císaře Jindřicha IV., aby volbu tu nepotvrdil. Když pak císař nevyslyšel prosbu tu, Hildebrand podrobil se a přijal jméno Řehoř VII.

Řehoř VII. počal důrazně prováděti zásady ryze církevní a národy v pravdě oblažující: „Církev Boží musí býti svobodna. Nesmí záviseti na žádné moci zemské a lidské. Stolic Petrova jest od Boha a jen pod Bohem. Meč panovnický jest pod nástupcem Petrovým sedícím na místě Božím. Bez papeže neobstojí žádná říše. Moc duchovní a moc světská mají svorně pečovati o pokoj světa. Církve poslušen býti musí každý člen její, mezi těmi jsou i císařové, králové, knížata, biskupové, opatové.“

Zásady ty arcíť byly pravým opakem záměrův, jež uskutečňoval císař Jindřich III. a jiní, jenž stavěli ve všech věcech moc císařskou nad papeže.

Císař Jindřich IV., od sousedův ohrožovaný, ihned poslal papeži list pokorný, litoval svého posavadního neslušného jednání a sliboval poslušnost Stoliči apoštolské. Řehoř VII. působil na všech stranách slovem, příkladem, dopisováním a svolanými sněmy. Roku 1075. na druhém velikém sněmu církevním v Římě stala se úchvala předležitá: „Kdo budoucně biskupství, opatství nebo jinou hodnost církevní přijme z rukou nekneze, tomu zabrání se vstoupení do chrámu; a císař, král, vévoda, markrabě, hrabě a kterákoli světská osoba, opováží-li se někomu propůjčiti biskupství neb jinou církevní hodnost, upadniž v ten samý trest.“

Císař Jindřich IV., dokončiv válku Saskou, počal proti papeži brojiti. V Římě způsobeno povstání proti Řehoři VII. Krescenc, syn bývalého prefekta městského, z mnohých zločinů obviňovaný, vrazil s ozbrojenci ve svatvečer před Božím hedem Vánočním do chrámu, jal papeže u velkého oltáře a odvěkl jej do věže. Římský lid povstal a ujal se nejvyššího pastýře svého. Krescenc, vida se v nebezpečí, padl papeži k nohám, a prosil za milost a odpuštění. Řehoř VII. velkodušně odpustil nepříteli svému, ale za pokání uložil mu pouť do Jerusáléma. Krescenc však s přívrženci svými, byv z Říma od lidu vyhnán, prchl do Německa.

Papež nelibostně pohlízel na to, že císař Jindřich IV. zpuštěně zadával v Německu a v Italii důležité úřady způsobem proticírkevním. Císař pak mimo to žádal, aby papež sesadil Saaské biskupy, jenž byli za války proti němu. Řehoř VII. v prosinci 1075 vypravil vyslance své s listem k císaři. Císař list ten pohrdavě přijal a nechtěl uvězněné biskupy propustiti. Poslanci papežští vyzvali jej, aby se dne 22. února 1076 ospravedlnil před církevním sněmem v Římě, jinak žeby téhož dne byl z Církve vyobcován. Jindřich dne 24. ledna 1076 svolal všecky biskupy a opaty říše své do Vormsu, a ti, byvše oklamáni, spolu s císařem podepsali sesazení papeže. Když úchvalu tu posel císařský papeži donesl a v sněmu opovězeném dne 22. února 1076 odevzdal za přítomnosti císařovny Anežky, která se od syna svého odvrátila, byl císař Jindřich IV. sesazen a z Církve vy-

loučen. Následkem toho v Itálii a v Německu všude povstaly dvě strany proti sobě. Dne 16. října shromáždila se knížata německá, a stalo se usnešení, aby papež přišel do Augšpurku, a tam před knížaty rozhodl o sporu obou stran. Král Jindřich IV. pak, nevyvétí-li se během roku z klatby církevní, pozbuď navždy říši. Do té doby pak má jako soukromník žít v městě Špýru. Císař Jindřich, vida, že je zle, vypravil posly k papeži s prosbou, aby jej z klatby propustil a podrobení jeho místo v Augšpurku přijal v Itálii. Papež na Modenském hradě Kanose přijal císaře s manželkou a s malým synem, uložil mu třídenní půst v rouše kajicníkův, sňal klatbu s něho, a přikázal mu, aby se dostavil do shromáždění knížat v Augšpurku, zatím vlády se zdržel, a nabude-li jí opět, aby všemožně podporoval papeže a jeho vyslance. Jindřich IV. ale nestál v žádném slibu svém. Ješto shromáždění Augšpurské se neuskutečnilo, svolal Rudolf Švábský všeobecnou schůzi knížat v březnu téhož roku 1077. do městečka Forchheimu v Bavořích, a byl sněmem proti Jindřichovi IV. za císaře zvolen. Papež Řehoř VII. nepřidal se k Rudolfovi. Zatím rozpoutala se v Německu válka občanská.

Roku 1080. dostavili se vyslancové obou císařů do Říma na sněm, kde Jindřich IV. znova z Církve vyloučen a Rudolf za krále prohlášen byl. Jindřich sebral všechnu moc říšskou, aby oba protivnicky potlačil, a dal v Mohuči arcibiskupa Viberta Ravenského zvoliti za protipapeže pod jménem Klémenta III. Jindřich u vsi Elsteru v Sasích nad řekou Halštrovem Černým svedl bitvu s proticísařem Rudolfem, kterýž tam padl, táhl do Itálie a uznal v Pavii protipapeže. Řehoř VII. neohroženě obnovil v Římě klatbu církevní sněmem církevním na Jindřicha i přívržence jeho. Před svátky Svatodušními přitáhl Jindřich IV. s vojskem k Římu, ale Římané dvě léta statečně odpírali jemu. V měsíci červnu 1083 přibyv potřeť k Římu prohlásil se Jindřich IV., že volí korunu císařskou přijmouti z rukou papeže. Řehoř žádost tu zamítnul a chtěl, aby Jindřich hodnost svou složil a Církvi veřejně zadost učinil. Římané pak žádali svolání sněmu, jehož úchvalám podrobiti se mají i král i oni. Řehoř VII. však opět získal sobě Římany. Když pak z jara 1084 Jindřich celou krajinu hubil a Řím oblehal, a již do Německa vrátiti se chtěl, otevřeli mu brány městské Římané, jimžto papež už nemohl

peníze dávat. Řehoř VII. ustoupil a věrnými svými do hradu anjelského, a Vibert Ravenský opět za protipapeže zvolen byv, korunoval Jindřicha a jeho choť Berthu. Před knížetem Normanským Robertem Guiskardem ustoupil císař do Sieny. Guiskard po tři dny strašně v Římě řádív odešel s Řehořem VII. z města zpustošeného. Papež odebral se do Montekasina, pak do Salerna, kde na konci roku 1084. na sněmu obnovil klatbu proti Jindřichovi. Počátkem roku 1085. počal churavěti, a v květnu ulehl na lůžko, s něhož více nepovstal. Jeho poslední slova byla: „Miloval jsem spravedlnost a nenáviděl jsem bezbožnost, proto umírám ve vyhnanství.“ Zemřel dne 25. května 1085, byv papežem dvanáct roků, jeden měsíc a tři dny. Jeho tělo odpočívá v nádherném biskupském kostele Salernském. Roku 1578. opatřil arcibiskup Salernský, Marsilius, hrob jeho tímto nápisem: „Řehoři VII., nejprísnejšímu obhájci, nejstálejšímu ochránci svobody církevní, jenž pravomoc Římského papeže proti Jindřichově věrolomnosti usilovně střeže v Salerně svatě skonál.“

Vedlé boje s císařem Jindřichem IV. pečoval Řehoř VII. o všechny ostatní říše a země křesťanské. Církev Řeckou snažil se opět sjednotiti s Církví Latinskou. Podporoval křesťany Východní proti Turkům. V Španělsku s Maury válčícím působil zvláštními vyslanci svými. V Sardinii dosáhl uznání vrchního panství papežova. V Africe proti Arabům ujímal se Karthaginského arcibiskupa obžalovaného u Emira Vévodovi Chorvatskému a Dalmatskému dal titul krále, když byl přísahal věrnost Stoliči apoštolské. Dánští králové Harald IV. a Kanut II. projevíli svou oddanost Stoliči apoštolské, kteráž i jinde nabyla znamenité moci.

Dějepisové dle stanoviska svého o velikém papeži Řehoři VII. pronášeli a posud pronášejí úsudky naprosto opačné. Kdo ví, čím jest Církev katolická, právem nazývá jej vysvoboditelem Církve z okovů moci světské. Již za živobytí jeho vypravovaly se zázraky, jimiž Bůh osvědčil svatost jeho i po smrti. Roku 1577. bylo tělo Řehoře VII. vyzdvíženo a bez porušení shledáno. Řehoř XIII. roku 1584. dal jméno jeho vepsati do soupisu svatých. Pavel V. 1606. dal náležitě vyšetřiti život i zázraky Řehoře VII., prohlásil jej za svatého

a povolil v Salerně ročně dvě slavnosti jemu ke cti. Alexander VII. a Klément XI. dali povolení to i jiným městům, a Benedikt XIII. roku 1728. rozšířil úctu jeho po celé Církvi.

Dochovalo se nám 359 listů Řehoře VII., jenž jsou nejspolehlivějším pramenem životopisu a dějin doby jeho.

2. Svatý Urban I., papež, Anolius, žalářník, Lucian, jahen, Jan a Mamilian, kněží, mučenci.

Svatý Urban I., rodem Říman, stal se po Kalistovi II. nejvyšší viditelnou hlavou Církve Kristovy v měsíci říjnu roku 223. po narození Páně za panování Alexandra Severa, kterýž osobně přízniv byl křesťanům. Urban I. spravoval Církev Páně sedm a půl roku až do 25. května 230. Za jeho papežování Církev křesťanská valně rozšířila a zvelebila se, a tudíž výroční památka jeho dne 25. května v Římě slavena bývá velikou vděčností.

Ač pak císař Alexander Sever byl křesťanům nakloněn, přece toho nedovedl, aby jmenovitě v Římě vyznavači Kristovi nebyli pronásledováni a trýznění násilníkem vrchním soudcem Almachiem. Přivlastnil soudcové městští soudu svému všeliké občanské a útrpné právo, a soudce Almachius přísně rozkázal vyzvědačům, aby křesťany skrývající se bedlivě vyhledávali a soudu dodávali. Takovým způsobem byl soudci Almachiovi vyrazen a k soudu pohnán i papež Urban s dvěma kněžími a třemi jahny, jenž se tajně zdržovali v jeskyni u hřbitova mučeničkův.

Vášnivý Almachius již pouhým pohledem na svatého Urbana rozzuřil se a zvolal: „Tento-li jest Urban, zlý svůdník, který už vícekrát na soudě byl, a kteréhož křesťané svým papežem učinili?“ — Svatý Urban odpověděl: „Ano, já svádím lidi, aby s cest bezbožných přestoupili na cestu pravdy.“ — Soudce: „Krásná to cesta pravdy, na kteréž se ani bohové nectí, ani vrchnosti se neposlušná.“ — Papež: „Domnělých bohů tvých nectím, a nestrachuji se násilnických vrchností, kteréž mne k tomu chtějí donutiti. Nalež se mnou, jak libo tobě.“ — Řeč ta vykládala se papeži za rouhání, pro kteréž odveden byl do žaláře čtiry míle od Říma vzdáleného.

Z předhůzky soudcovy vidno jest, že Urban již za mladosti své a později vícekrát slavné vydával svědectví o Kristu,

a že pro Něho mnoho vytrpěl, jakž o něm také vypravují zápisny mučnické.

Křesťané, dozvěděvše se k zármutku svému o uvěznění biskupa milovaného, přišli dobou noční, a uprosili žalářníka Anolia, aby je k němu zavedl. V žaláři s neohroženými vyznavači Páně po celou noc modlili se chválice Boha, a teprvé ráno odešli vyžádavše sobě požehnání papežova, a poručivše se do modliteb jeho.

Brzo byl svatý Urban se společnsky svými zase přiveden k soudci Almachiovi, jenž mu přimlouval, aby obětoval bohům, a jej káral, že už mnoho lidí učením svým svedl, a takto stal se příčinou smrti, k nížto odsouzeni byli pro víru v Krista; zvláště pak že Cecilii, jejího manžela Valeriana a jeho bratra v takovou záhubu uvedl a jich pozůstalé jmění sobě přisvojil. *) Svatý Urban odvětil vážně: „Ti, o nichžto mluvíš, nezahynuli, ale přešli do království nebeského. Poznej Stvořitele věčného, Jemuž k vůli Cecilia jmění své rozdala chudým, a radostně kráčela na smrt. Jen ti lidé smrti hynou, jenž pro lichou víru svou a pro zlé skutky znelibili se Stvořiteli.“

Almachius obrátil se k oběma kněžím, k Janovi a Mamiliánovi, a otázal se jich: „Také-li tak smýšlíte?“ — A když vyznali, že také tak smýšlejí, rozhněval se a dal je ukrutně zbičovati. Svati mužové děkovali Bohu, že je uznal za hodny utrpení toho.

Potom zase pravil soudce k papeži Urbanovi: „Tyť jsi stár, a proto toužíš po smrti, aby's nabyl pokoje. Těmto mladším mužům závidíš života, a proto svodíš je, aby ho pozbyli, ješto ty sám ho nž dlouho zachovati nemůžeš pro stáří své.“ Avšak horlivý kněz Jan hájil svatého biskupa řka: „Nepravdu mluvíš! Už za mládí svého našel náš otec Urban pravý život v Kristu Ježíši. Už tenkrát pokládal sobě za největší zisk, aby pro Něho umřítí mohl; sice by nebyl už tolikrát trpěl pro vyznání Krista, a život svůj nebylby vydával za ovečky v nebezpečí.“ — Opět byli odvedeni do žaláře, kdežto radostně zvolali: „Hospodine, Ty jsi útočiště naše od pokolení do pokolení!“

Když nastala noc, přišli zase křesťané, a mezi nimi setníci: Favian, Kalist a Ammonius, jež žalářník pustil k vězňům.

*) Sv. Cecilia 22. listopada.

Všickni vrhli se svatému Urbanovi k nohám s pláčem tkouce: „Modli se za nás, otče svatý, neboť přijde na nás pronásledování!“ — Svatý Urban řekl jim: „Proto nemáte plakat, ale radovati se máte; neboť jen utrpením vjíti můžeme do království nebeského.“ Celou noc ztrávili v chvalozpěvech a na modlitbách, aby sobě vyprosili milosrdenství Božího. Žalářník Anolius tou nábožností a důvěrou v Boha tak byl pohnut, že padna na kolena vyznal víru v Jesu Krista, a přijal svatý křest i svátost biřmování. Svatý Urban sloužil v žaláři mši svatou, a posilnil všecky chlebem života věčného, nejsvětější Svátostí.

Soudce uslyšev, že Anolius žalářník stal se křesťanem, hned jej povolal k soudu. On pak odhodlaně pravil: „Ó já nešťastník, že jsem za celého živobytí minulého nepoznal Stvořitele svého! Vzdávám díky Jemu, že mi aspoň za posledních dnů milosrdenství prokázal a k poznání mne přivedl.“ Byv přiveden ku chrámu Diany (Děvany) a nevoliv obětovati, byl mečem stat.

Svatý Urban s rekovnými soudruhy zase k soudu byl pohnán, a když všechno přemlouvání jich marné bylo, vedli je do chrámu Jovišova, kam i soudce Almachius přišel. Cestou a u modly, jížto obětovati měli, zpívali a modlili se. Konečně svatý Urban pohleděv na modlu hlasitě zvolal: „Moc Boha našeho znič ťe be!“ Socha hned spadla, a několik přítomných modlářů skácelo se a byli mrtvi. Soudce Almachius poděšen vrátil se domů, ale v zaslepenosti své přece nepoznal všemohoucnost Boha pravého a bláznovství pověry pohanské. Zpamatovav se z leknutí svého, dal svaté vyznavače opět k sobě přivesti, a shledav je stálými ve víře, rozkázal, aby na zem povaleni a holemi bití byli. Jeden z jahňů, svatý Lucian, ukrutným bitím usmrčen byl; ostatní pak napomínal svatý Urban, aby nepozbyli zmužilosti v bolestech pomíjitelných. Dobrý otec, nedbaje bolestí vlastních, pečliv byl o věčnou spásu soudruhů svých. Ještě jednou byli zbičováni a do žaláře odvečeni. Po třech dnech do chrámu Diany přivedeni byvše měli modle obětovati. Cestou mluvil svatý Urban k společníkům svým: „Nyní volá nás Bůh k Sobě slovy: Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Mat. 11, 28. Doposud viděli jsme Boha jen jako v zrcadle, nyní ale blízko jest okamžení, kdy Ho spatříme tvář v tvář.“

Přišli k chrámu pohanskému. Urban řekl bříčům: „Vykonajte na nás, co vám přikázáno jest; my ani tentokráte neučiníme, co jsme doposud neučinili.“ I byli nedaleko chrámu toho státi.

Setníci Favian, Kalist a Ammonius přišli, žalostně oplakávali ztrátu milovaného vrchního pastýře, a uctivě pochovali těla svatých mučovníků, velebsce Boha, že jim propůjčiti ráčil síly k slavnému dokonání boje tak těžkého.

„I vy svědectví vydávati budete; přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, žeby tím službu prokazoval Bohu.“ Jan 16, 2. Toto předpovědění Páně vyplnilo se na svatých apoštolech, vyplnilo se na všech vyznavačích a mučovnících svatých, vyplnilo se jmenovitě na svatém papeži Urbanu a jeho společnících, a vyplňuje se podnes na každém horlivém katolíku, ještě potupován a všelijak pronásledován bývá od těch, „kteříž neznají ani Otce, ani Krista Syna Božího.“ Jan 16, 3. V případě takovém rozpomeňte se na slova, kteráž svatý papež Urban pravil třem setníkům lekajícím se pronásledování: „Proto nemáte plakati, ale radovati se máte; neboť jenom utrpením vjíti můžeme do království nebeského.“

3. Svatý Diviš (Dionysius), biskup Milánský.

Po svatém Protasiovi (331—352) povýšen byl na biskupský prestol v Miláně svatý Diviš roku 352. Toho času svolal císař Konstancius do Milána roku 355. velikou synodu, církevní sněm, na kterémž bylo tři sta biskupů. Císař chtěl násilím a podvodem přinutiti shromážděné biskupy, aby svatého Athanasia, patriarchu Alexandrijského, odsoudili, a jeho protivníky, bludaře Ariany, do společnosti církevní přijali. Neobrožení obhájcové svatého Athanasia a pravé věrouky křesťanské byli potupeni, ba i trýzněni a ze země vypovězeni. Mezi těmito byl i svatý Diviš, biskup Milánský, který téhož roku zemřel ve vyhnanství.

4. Svatá Eutropia, mučnice Alexandrijská.

Svatá Eutropia za císařského náměstka Apelianu v Alexandrii polapena a k soudu přivedena byla. Apelian: „Obětuj bohům našim!“ — Eutropia: „Nikdy nepřivedeš mne k tomu,

abych zapřela Krista.“ — Soudce káral ji zavěsiti, dal jí železnými nástroji boky rozškrabati a pochodněmi připalovati. Svátá Eutropia pravila: „Tuzé chladný jest ten oheň tvůj!“

Odvedli ji do žaláře, a příštího dne zase k soudu. Ješto pak opět modlám posmívala se a Krista Boha vyznala, byla státa, a tak ozdobena korunou mučnickou.

Dne 26. května.

I. Svatý Filip Neri, zakladatel Oratorianů.

Filip Neri narodil se ve Florencii dne 21. července roku 1515. Otec František a matka Lukrecia byli vzácní rodem, ale vzácnější nábožností. Už jako chlapeček pětiletý byl Filip k obdivu všechněm, jenž ho poznali v kruhu výtečné rodiny. Schopnostmi i ctnostmi převyšoval všechny spolužáky a byl jim vzorem. Antonín Altovito, slavný arcibiskup Florentinský, a César Jakomello, znamenitý filosof, Filipův učitel, nazývali ho „dobrým Filipem“. Otec, pozbyv požárem největší část jmění svého, poslal Filipa k svému strýci, bohatému obchodníku v Neapolském městečku San Germano pod slovutnou horou Kasinskou (Monte Cassino). Bezdětný strýc chtěl Filipa vznešeně pro svět vychovati a sliboval mu veškero jmění své, vyhoví-li tužbám jeho. Osmnáctiletý jinoch ale směřoval výhradně k nebesům. Za tou příčinou začasť chodíval na krásnou horu nedaleko Gaety, tam v kostele nejsvětější Trojice před obrazem ukřižovaného Spasitele modlíval se někdy i několik dnů po sobě, a přemýšlel o hořkém umučení Páně. Tam umínil sobě, že se odřekne světa a oddá se výhradně službě Boží.

Ve svém dvacátém roce odešel do Říma, aby dokonál učení filosofické a bohovědné. Bohatý Florentinský šlechtic, Galeotto Caccia (Kača), vzal Filipa do domu svého a světil mu vychování dvou synů, které Filip vzdělal v pravé anjely.

Avšak nikoli vědami, nýbrž ctnostmi měl Filip oslaviti Církev Páně. Celé noci trávil rozjímáním o věcech Božských. Nejmilejšími předměty rozjímání toho bylo utrpení Kristovo, nevděk lidský k Bohu, smrt a věčnost. Už té doby rozněcovala mu v duši modlitba plamen lásky Boží tou měrou, že volával:

„Zastav, ó Pane, poněkud proud útěch Svých; jsem člověk smrtelný, a nesnesu takovou plnost slasti nebeské! Bože můj, an jsi tak milování hoden, proč jsi mi nedal srdce, ježby Tě důstojně milovati dovedlo? Proč jest to srdce mé pro tu lásku tak malé a ouzké?“ Při tom světa se vzdaloval a tuze krotil tělo své. Jenom kostely svatých mučedníků a sedmero chrámů hlavních bedlivě navštěvoval. Začasté trávil celou noc v předstínicích kostelů a v podzemním hřbitově svatého Sebastiana modle se a rozjímaje.

Chování jeho bylo tak jemné, uhlazené a lahodné, že každého člověka brzo naklonil sobě. Jako Boha, vroucně miloval i bližního v nouzi postaveného, jemuž potřebných věcí všemožně opatroval, ač sám jídal jenom chleba, trochu zelenin a několik zelených olívek. Nevadnoucí památkou jeho lásky k bližnímu jest od něho roku 1548. založené bratrstvo nejsvětější Trojice na zaopatřování poutníků do Říma příchozích. Bratrstvu tomu doposud obdivuje se křesťanstvo. Tam Filip s přátely svými umýval nuzným poutníkům nohy, skýtal jim pokrm a nápoj, vyučoval je pravdám křesťanským a ukládal je na lůžka. Chudým poutnicem v budově sousední sloužily panny a paní z téhož sesterstva. Kardinálové, biskupi, preláti, králové, knížata a princezny pokládali sobě za čest, že byli členy bratrstva neb sesterstva toho. I papežové v chudobném lněném rouše červeném a s hrubou bílou plátnou zástěrou po boku chudým jinochům a váženým mužům pod správou svatého Filipa myli poutníkům nohy, líbali je a rány jim obvazovali. Také Angličtí vysocí důstojníci státní a námořní vstupovali do bratrstva toho, a nejeden z nich, pohnut jsa tak velebným divadlem činné lásky k bližnímu, odřekl se bludných náuk víry své a navrátil se do lůna Církve katolické. Ústav ten byl tak štědře podporován, že n. p. v čas jubilea 1650 po tři dny i déle pohostil 334,453 poutníků, a ještě každému dal peněžitý dárek na zpáteční cestu. Roku 1720. bylo tam 382,140 chudých poutníků.

Uposlechnuv rady svého zpovědníka Persiana Rosy, přijal Filip dne 29. května 1551 svěcení kněžské, a chtěl v Indii pracovati o obrácení pohanů na víru křesťanskou. Kdyby pak v tom byla vůle Boží, odhodlán byl i svou krev pro Krista prolíti. Avšak dovodili mu osvěcení mužové, že Řím jest jeho Indií, a tudíž zůstal v Římě.

Za výhradný úkol obral sobě konání skutků lásky křesťanské. K tomu konci spolčil se s několika schopnými a nábožnými jinochy, jenž mínili voliti sobě stav duchovní. Z toho povstal roku 1556. řád Oratorianů, zakládající se hlavně na na modlitbě (oratio). Společníci jeho stali se výtečnými muži v Církvi.

Obýváje v chudobné komůrce ústavu svatého Jeronýma della carità (lásky), činil kněz Filip obyčejně za doby večerní nábožná rozjímání. Každý obdivoval se bohorodé moudrosti jeho. Brzo nestál jizbička návalu lidstva, a tudíž musel kázati v kostele. Veškeren Řím shromažďoval se kolem něho. Šlechtici, lidé nejprostší, kardinálové, biskupi, preláti, světští kněží a řeholníci jmenovali jej „otcem svým“. I zavedl pobožnosti pravidelné, jimiž probouzeti se mělo vědomí křesťanské. Pobožnosti ty záležely v kázáních prostých, bez lesku a učenosti, aby jej chápal učený i neučený. Před kázáním dal půl hodiny čisti životy svatých. Pak následovala přednáška mravoučná, věroučná, z Písma svatého Starého nebo Nového Zákona, a z dějin církevních, kteréž činil Baronius, „otec dějin církevních“. Přednášky své Baronius po třechlétěch sepsal. Dějepisce Césara Baronia a jeho spisovatelskou činnost Filip Neri měl v takové vážnosti, že sobě zjednal klíč k jeho jizbě, kterouž čistil, když Baronius v listárně pracoval. Baronius dlouho netušil, kdo mu takovou prokazuje službu. Jednoho dne však dříve vrátil se a spatřil, kterak laskavý otec, představený Filip Neri, jizbu jeho zametá, aby mu ušetřil práci.

Florenčané, hrdí jsouce na krajana svého, nabídli mu svůj krásný kostel nedaleko mostu anjelského v Římě. Svatý Filip přeložil pobožnosti své do kostela toho, ubytoval při něm své žáky, sám však ještě ostal u svatého Jeronýma della carità.

Papež Řehoř daroval družstvu se množícím kostelík Panny Marie v údolíčku,¹⁾ kdežto od té chvíle hlavní činnost svou rozvíjel svatý Filip. Kostelík nemohl pojmouti veliké množství navštěvovatelů. Svatý Filip nařídil, aby na jeho místě zbudován byl nový prostranný chrám. Baronius divil se odvážnosti Filipově, ještě měl jenom několik krejcarů, a družstvo sotva

¹⁾ S. Maria in Vallicella.

živo bylo. Svatý Filip vytýkal mu malou důvěru v prozřetelnost Boží. A hle, nežli slunce toho dne zapadlo, měl Filip více než dvacet tisíc tolarů na začátek stavby od svatého Karla Borromejského, jehož zpovědníkem byl, a od jiných dobrodinců. Jenom zlacení klenby stálo 60.000 tolarů. Kostel ten náleží k nejkrásnějším chrámům Římským.

Nyní vzrůstalo družstvo každým dnem. Skromná jizba a modlitebnice (oratorium) u kostela stala se shromáždštěm nejučenějších a nejvýtečnějších mužů z celého Říma a z nejbližšího okolí. Svatý Filip kázal i na veřejných místech, aby ho slyšel všechen lid. Když se v povečer domů navracoval, čekali na něj kardinálové, biskupové, preláti a knížata, aby jej za požehnání žádali a roucho mu polsbili. Z pokory nedal sobě od nikoho ruku lbatí.

Tam odtud vodíval Filip a Baronius se žáky svými dva i třikrát v témdni věřící sestoupivší se v bratrstvo do největších nemocnic Římských, aby stlali a čistili postele, stříhali nemocným vlasy, a je těšili, an ostatní nábožně se modlili. Na konec podávala se nezámóžným potřebná občerstvení zjednávaná z almužen bratrstva.

Několikráte do roka, zvláště pak na tučný čtvrtek v masopustě, vedl světec průvod počítající deset až dvanáct tisíc lidí modlících se a zpívajících do hlavních chrámů Římských, aby je obrátil od hlucných masopustních radovánek k Bohu. Od slavnosti všech svatých až do neděle Květné, každou neděli a každý svátek shromažďoval Filip Neri ve své modlitebnici (oratorium) lid k posvátné hudbě „oratoria“ zvané, jež měla za předmět nejvznešenější předměty Starého i Nového Zákona: Stvoření světa, smrt Mojžíšovu, odchod židů z Egypta, Arona, Davida, Estheru, Daniela v jámě lvů, smrt Machabejských, vraždu Nevinátek, útěk Marie Panny do Egypta, Krista v chrámě Jerusalemském, zradu Jidáše Iskariotského, Krista na hoře Olivetské a jiné. Mezi oddíly hudby té církevní konány dojemné modlitby a dvě krátkých kázání k slavnosti se hodících. Jedno kázání činil nadaný chlapec osmi- až desíletý, druhé pak kněz řádu Oratoriánův.¹⁾

Za pěkných dnů jarních a letních vodíval svatý Filip mladíky žáky své po odpoledních službách Božích na osamělá krásná

¹⁾ Doposud i v našich chrámech za doby postní provozují se „oratoria.“

místa, obyčejně na rozkošnou horu kláštera svatého Onofria pod památnou lípu Tassovu,¹⁾ a bavil je střídavě zpěvem, modlitbou, malou katechetickou přednáškou a nevinnými hrami, v nichžto on sám býval vždy první osobou. Jak mile se připozdívalo, vedl je naspět do modlitebny k večerní pobožnosti, kde se konala nejprvé půlhodinná tichá modlitba, a za druhé půlhodiny společně modlili se buď litanii Loretánskou, nebo o všech svatých, nebo růženec a jiné modlitby. — Po celý svatý týden před Velikonocí trávil světec s otcí Oratoriány a se spoluoudy bratrstva večery v poutnickém domě nejsvětější Trojice.

Takým způsobem posvěcoval Filip Neri sebe a veškeren Řím, jenž jej vděčně a svorně nazýval „novým apoštolem svým,“ kterýžto zasloužený název napotom schválila i Církev. Mále který světec tolikými milostinami od Boha obdařen byl, jako Filip Neri, jenž náleží k největším divotvorcům v Církvi. Klaněl-li se Kristu v nejsvětější Svátosti, nebo obětoval-li nejsvětější obět mše svaté, po dvě i tři hodiny býval u vytržení mysle a zaskvíval se září nadpřirozenou. Pro svatost jeho ctíli a milovali jej papežové: Pius V., Řehoř XIII., Sixtus V., Řehoř XIV. a Klément VIII., berouce s ním radu v nejdůležitějších otázkách církevních. Svatý Filip mluvil s nimi bez obalu a neohroženě. Jindřich IV., král Navarrský, přívrženec Hugonotů, byl od papeže Řehoře XIV. z církve vyobcován. Klément VIII. pak nedal se pohnouti ani jeho, ani prosbami biskupů francouzských, aby s něho klatbu sňal. Svatý Filip Neri předvídaje neštěstí, ježby povstalo Církvi ve Francii z neustupnosti papežovy, vydal se na modlitby a posty několikadenní s drahým svým vychovancem Césarem Baroniem, jenž byl zpovědníkem papežovým, a pak pravil k Baroniovi: „Dnes tě papež k sobě povolá, aby se zpovídal. Nežli mu dáš rozhřešení, řci k němu: Otec Filip mi nařídil, abych Vaší Svátosti ani rozhřešení nedal, aniž déle Vaším zpovědníkem byl, nedáte-li rozhřešení králi francouzskému.“ Papež Klément VIII. zachvěl se

¹⁾ Torquato Tasso, nejslavnější básník Italský, tvůrce znamenité básně „Osvobozený Jerusálém,“ požíval veliké vážnosti u papeže Klémenta VIII., zemřel dne 25. dubna 1595 v klášteře San Onofrio na vrchu Janíkulu u Říma, a v témž klášteře pochován jest.

dyže rozkaz Filipův, přijal Jindřich IV. do Maa Církve, a tím zachoval Francii v Církvi katolické.

Filip Neri, jak byl dlouho před tím předpověděl, svatě Pánu zesnul dne 26. května 1595. ve svém 80. roce. Už roku 1600. vyhlásil jej Pavel V. za blahoslavence, a Řehoř XV. roku 1622. za světce v Církvi katolické.

Svatý zakladatel nese-psal pravidla pro řád Oratoriánů z pokory. Baronius, jeho nástupce vrchník (Superior), společně s ostatními otci sestavil pravidla, kteráž jim svatý Filip za živa ústně dával, a předložil je papeži Pavlu V. k potvrzení roku 1612. Řád Oratoriánův založen byl výhradně toliko na lásce křesťanské; proto svatý František Saleský právem nazval obcování jejich „životem anjelským“. Do družstva toho přijímali se jen kněží a bohoslovci nemající dlouho do vysvěcení. Členové řádu toho žili společně, ale každý na své vlastní útraty. Za společný stůl musel každý měsíčně zaplatit. I oděv a léky musel sobě každý zapravovati, jenom lékaře a byt měl bezplatně na účet řádu. Slibem nikdo nebyl vázán, a mohl po vůli zase vystoupiti. To však málo kdy, a jenom za příčinou důležitou stávalo se. Vrchník stal na rovni se všemi ostatními členy, a musel dle pořádku konati služby kostelní, sloužiti při stole, za nímž zasedali otcové dle času, kdy do řádu vstoupili, a nikoli dle úřadů zastávaných, mimo vrchníka předsedajícího. Při jídle zachovávalo se úplné mlčení. Půl hodiny mezi jídlem četávalo se ze spisův otcův církevních, z Písma svatého a z dějin církevních. Večer bylo čtvrt hodiny čtení ze životů svatých a světic Božích. Po čtení poledním i večerním předložil jeden z otců dvě otázky, k nimžto po pořádku ostatní odpovídali, dovodíce výroky své ze spisův Církvi potvrzených. Vrchník měl po boku čtyry rádce; všickni voleni byli na tři léta většinou hlasů. Zvolení museli nahraditi každou škodu za jich správy vzešlou a bezplatně zastávati úřad svůj. Při tom i oni všickni zpovídali, kázali, zaopatřovali a jizbu i celý klášter v čistotě chovali, nemajíce žádných bratří nekněžů, jenž v jiných klášterech konávají tyto nižší služby. Neradi přijímali otcové Oratoriáni hodnosti církevní, pro kteréž by museli odejti z kláštera svého milého; spravovali se příkladem svého zakladatele, svatého Filipa, jenž třikráte kardinálem státi se měl, ale pokaždé nabízenou důstojnost nejvyšší

bez obalu a jakoby žertem zamítl. Řád Oratorianův rychle rozšířil se netoliko po celé Itálii, ale také ve Francii a v Anglicku. Jenom v chladném Německu neujala se tato něžná květina lásky křesťanské.

2. Svatý Eleuther, papež, mučeník.

Svatý Eleuther, narodiv se v Nikopoli v Řecku, ¹⁾ byl jahněm papeže Aniceta. Za panování císaře Římského Kommoda (180—192) spravoval jako papež Církev Páně. Eusebius ²⁾ ve svém církevním dějepis vypravuje, že mučeníci Lyonští vypravili svatého Irenea, tenkrát ještě kněze, do Říma k papeži Eleutherovi, aby mu odevzdal vypsání jejich a spolu-mučeníků útrap, a list, jímžto jej (Irenea) papeži poručena činili.

V zápisech o papežích praví se, že za papežování Eleuthera zvláštní poselstvo přineslo psanou žádost Lucia, krále Britského, aby jej a jeho národ přijal do počtu křesťanův. Papež Eleuther vypravil hned Fugacia a Damiána, muže učené a nábožné, do Britanie. aby křestem svatým do Církvě uvedli krále Lucia a ostatní. Se správou tou souhlasí ústné podání a spisovatelové Britští, ³⁾ dovoďíce, že Britský kníže Lever Maur, t. j. „Veliké Světlo“, odtud latinsky: „Lucius“, ⁴⁾ poslal jednatele své k papeži Eleutherovi, a Eleuther k Luciovi, kterýž, přijav křest svatý, vystavěl první kostel křesťanský v Britanii.

Za času Eleuthera pod ničemným císařem Kommodem křesťané nebyli veřejně pronásledováni; avšak na základě protikřesťanských zákonů vydaných od jeho otce Marka Aurelia přece někteří museli podstoupiti smrt mučnickou, n. p. senator Apolonius v Římě, ježž byl jeho otrok udal pro víru křesťanskou u pohanského soudu ⁵⁾. O částečném pronásledování křesťanův té doby píše také Tertulian ⁶⁾ a Irenej ⁷⁾.

¹⁾ Nikopolis, město ve starém Řecku v Epiru nad zálivem Ambra-
kijským, vystavené od Augusta roku 31. před Kristem a nadané výsadami
kolonie Římské. Za jeho nástupců stala se Nikopolis hlavním městem
Epiru. — ²⁾ Euseb. hist. eccl. Lib. 5. cap. 4. — ³⁾ Nennius a Galfrid Mon-
mouthský. — ⁴⁾ Sv. Lucius, král, biskup, věrovest, dne 3. prosince. —
⁵⁾ Euseb. hist. eccles. V. 21. — ⁶⁾ Tertul. ad Scapul. c. 5. — ⁷⁾ Irenaeus adv.
haer. IV. 33, 9.

Eleuther, za jehož nejvyšší správy utěšeně šířila se víra křesťanská v Římě a po veškerém oboru zemském, byl papežem patnáct roků a 23 dnů.

O jeho smrti nezachovaly se určité správy. Počítá se do počtu mučovníkův, a pochován jest ve chrámě Vatikanském ne-daleko hrobu svatého Petra apoštola.

3. Svatý Augustín, první arcibiskup Kentrberský.

Papež Řehoř Veliký, pokud ještě Bohu slonžil ve svém Benediktinském klášteře svatého Ondřeje apoštola v Římě, spatřil na trhu krásné jinochy, jenž měli býti prodáni za otroky. I ptal se jich: „Z které země jste?“ — Pacholíci pravili: „Jsme Anglové!“ — Řehoř pak pravil: „Slušno tedy, abyste byli spolu-dědici anjelův!“

Byv později zvolen za papeže, kupoval zajaté mladé Angly, a dal je v klášterích vyučiti víře křesťanské. Roku 596. vypravil z kláštera svého Římského opata Augustina a čtyřicet mnichů do Anglie, aby tam hlásali evangelium Kristovo. Roku 597. přistáli věrověstové ti na ostrově Thanet (Dzénét) při ústí Stauru do moře Severního, a odebrali se ke králi Kentskému, Ethelbertovi, jenž měl za manželku Berthu, princesnu Frankon, křesťanku. ¹⁾ Bertha vyprosila věrověstům dovolení, aby směli učení Kristovo lidu zvěstovati, a pečovala o potřeby jejich. Z hlavního města Kentrbery započali apoštolské dílo své tak požehnaně, že o svátcích Svatodušních r. 597. i král Ethelbert přijal křest svatý, a s ním deset tisíc velmožů Anglických.

K rozkazu papeže Řehoře téhož roku vysvětil arcibiskup Arelatský ²⁾ a papežský jednatel opata Augustina za biskupa Kentrberského. Král Ethelbert vystavěl mu biskupský chrám ke cti svatým apoštolům Petru a Pavlu, v němžto zařídil kryptu pro krále Kentské. Biskup Augustin během několika roků obrátil na víru křesťanskou většinu obyvatelstva království Kentského. Papež Řehoř pro veliké zásluhy povýšil jej za arcibiskupa pro celou Britanii, a nařídil mu, aby znenáhla pro jižní

¹⁾ Ctih. Bertha, královna Kentská, dne 24. března. — ²⁾ Arelate (Arles) prastaré město v jižní Francii.

krajiny ostrova toho vysvětil dvanáct biskupů. Do Yorku (Eborakum) měl arcibiskup Augustin poslati biskupa, kterýž později v severních krajinách spravovati měl dvanáct podřízených biskupů, ažby se lid na víru svatou obracet počal. V příčině národních obyčejů pohanských a model dal papež arcibiskupovi nařízení velice moudrá a vládná, an mu psal: „Staré chrámy pohanské neboť, něbrž odstraniv modly pokrop je svěcenou vodou a ozdob je oltáři a svatými ostatky. Tito dobře stavění chrámové přetvoření buďte v kostely Boha pravého, a lid, odřeknuv se bludů svých, tím ochotněji navštěvovati bude známá místa ta. Ješto pak o slavnostech pohanských mnoho volů zabýjelo se, zařizuj i křesťanům v den posvěcení chrámů a svatých mučenisků, jichžto ostatky tam jsou, ve stáncích kolem chrámů hostiny ke cti Boží. Nenfť lze skokem dostoupiti vysokého vrcholu.“ — I králi Ethelbertovi psal papež Řehoř list moudrý a laskavý, kterýž mu doručili noví dělníci na vinici Páně, Benediktini, mezi nimi: Melitus, Justus, Paulin a Rufinian. Justa vysvětil arcibiskup Augustin za biskupa Rochesterského roku 604. ¹⁾ Když pak i král Essexký, Sabereth, příbuzný Ethelbertův, přijal křest svatý, vysvětil Melita za biskupa v Essexu. Také o Britý válkami znemravnělé pečoval Augustin horlivě a utvrzoval je ve víře. Bůh oslavil Augustina mocí zázračnou a proročnou; onť právem nazývá se „apoštolem Anglosasů.“ Tuše blízkou smrt svou posvětil spolupracovníka svého Vavřince (Laurencia) za biskupa a nástupce na prestolu Kentrberském. Dne 26. května 610 zemřel. Hrob jeho vyznačen jest nápisem památným.

4. Svatý Kvadrát, biskup Athénský.

Svatý Kvadrát, žák apoštolský, stal se biskupem v Athénách, ²⁾ kde obec křesťanská byla krvavým pronásledováním za císaře Trajána zastrášena a rozptýlena. Svatý Kvadrát, obdařený od Boha darem proročným, jak mile za biskupa zvolen a posvěcen byl, křesťany ve víře utvrdil a sjednotil svou ohnivou věrou

¹⁾ Rochester (Ročestr) v Anglickém hrabství Kentském. — ²⁾ Athény, za starého věku hlavní město svobodné obce Attiky, veleslavná kolébka vzdělanosti starořecké, nyní sídelní město království Řeckého.

a výmluvností. Léta Páně 126. Římský císař Hadrian navštívil Řecko. Biskup Kvadrát doručil mu písemnou obranu náboženství křesťanského, aby zamezil a udusil pronásledování ještě tu a tam vyšlehující. Tato obrana, první toho druhu v dějinách křesťanských, jest skvělým pomníkem ryzé víry a hluboké učenosti Kvadrátovy. Spis ten za čtvrtého století, kdy Eusebius Cesarejský psal své církevní dějiny, byl valně rozšířen mezi křesťany.¹⁾ Zlomky z něho doposud zachované svědčí o důležitosti díla toho. Svatý Kvadrát, dovolávaje se divů a zázraků Kristových jako důkazův pro křesťanství, napsal: „Skutkové Páně zjeví jsou, a divy Jeho potvrzují svědkové živí, totiž ti sami lidé, kteří od Něho uzdraveni nebo vzkříšeni byli z mrtvých, jenž byli na živě netoliko za Pána, nýbrž ještě dlouho po Ném; ano ještě podnes žijí někteří z nich mezi námi.“

Následkem toho spisu obhajovacího císař Hadrian vydal rozkaz, aby zastaveno bylo pronásledování křesťanů.

O smrti svatého Kvadráta bohužel nemáme zpráv dějepisných. V Římském soupisu svatých shledáváme se s ním dne 26. května. Jinde připomíná se jeho památka dne 7. května.

5. Svatý Alfeus, prvokřesťan.

O svatém Alfeovi činí se zmínka Mat. 10, 3. při rozeslání apoštolův, mezi nimiž jmenuje se „Jakob Alfeovec,“ Jakob Menší, pro rozeznání Jakoba Většího. Jakob Menší byl syn Alfea čili Kleofáše, manžela Marie, kteráž s Mateří Kristovou a s Marií Magdalenou stála podle kříže na Kalvarii. Jan 19, 25. (Tento Alfeus, otec Jakobův, jiný jest od toho, jenž se praví býti otcem Matoušovým. Mar. 2, 14.)

Dne 27. května.

I. Svatý Jan I., papež, mučeník.

Svatý Jan I., přijmím Katelina, rodem z Toskánska, zvolen byl po smrti Hormisdy za papeže dne 13. srpna roku

¹⁾ Euseb. Hist. Eccl. lib. 8. 4.

523., za doby, kdy v Západní bývalé Římské říši panovali Gotové, ve Východní čili Byzantské pak císař Justin II.

Král Ostrogotův Theodorich Veliký, Arianec, všemožně utiskoval katolíky. Justin II., rodem Slovan ze vsi Vederiany v okolí nynějšího města Kjustendilu¹⁾, panovnick přísaných mravů, pravý otec poddaných svých, nepřímý obhájce katolické víry, usiloval zvelebiti pravou církev Kristovu.

Císař Justin Cařihradský čili Byzantský roku 523., kdy Jan I. stal se papežem, vydal nařízení, aby Manichejské bludařství v jeho říši bylo důkladně vykořeněno. Roku následného rozkázal, aby Ariané v říši Východní katolickým biskupům vydali všechny kostely, jež arcibí byli dříve odejmuli katolíkům. Bludaři Arianští, jenž do té chvíle směli volně vykonávati vyznání své, nadarmo ohražovali se proti rozkazu císařskému, a hledali pomoci u svého souvrerce, mocného krále Ostrogotův Theodoricha, sídlícího v Ravenně v Itálii, aby byl prostředníkem mezi nimi a katolickým císařem Justinem II. v Cařihradě. Theodorich ihned poslal důrazný list císaři Cařihradskému. Když pak list ten nepotkal se s výsledkem žádaným, vypravil papeže Jana I., pět biskupů a čtyry senatory Římské do Cařihradu s prosbou, aby císař Justin II. dal svolení, by k náukám Arianským bez překážky mohli opět přestoupiti všickni ti, kdož se jich jakkoli nuceně byli odděkli, a za druhé, aby odvolal své nařízení v příčině navrácení Arianských kostelův katolíkům. Papež, aby nezhoršil nepříznivé postavení katolíkům pod králem Arianským, Theodorichem, svolil, že druhou žádost císaři Justinovi doporučí, první však načisto zamítl.

Papež Jan I. byl v Cařihradě od císaře a všeho obyvatelstva nadšeně přijat. Nadšenost ta dostoupila stupně nejvyššího, když byl slepému člověku způsobem zázračným navrátil zrak. K žádosti patriarchy Cařihradského měl v hlavním kostele slavnou mši svatou, když byl patriarcha přiznal papežovu přednost přede všemi knížaty církevními.

Císař Justin II. z důvodův předložených od papeže a ostatních vyslanců dal Arianům v říši své opět volnost náboženskou;

¹⁾ Kjustendil čili Kostendil, turecké město v sandžaku téhož jména na Strumě.

a přece dal král Theodorich papeže a jeho spoluvyslance odvesti do žaláře, jak mile z Cařihradu vrátili se k němu do Ravenny. Za příčinu jednání toho udávají někteří dějepiscové zprávu z Cařihradu došlou, že senatoři Římské velezrádně proti němu spolčili se s Cařihradským dvorem a Justinem císařem, jenž zamýšlel celou Itálii z vlády Gotův vyprostiti a sobě podrobiti.

Papež Jan I. skonal v žaláři hladem po několika dnech, a tak podstoupil pro víru Kristovu mučenickou smrt dne 8. května léta Páně 526. Tělo svatého mučeníka bylo z Ravenny do Říma přenešeno, a ve chrámě svatého Petra pochováno.

Nedlouho po Janu I. skončil život svůj i Arianský král Theodorich v Ravenně dne 26. srpna téhož roku 526.

2. Svatá Maria Magdalena de Pazzi, panna, Karmelitánka.

Ve Florencii, dřívějším sídle velkovévody Toskanského, nyní královského náměstníka Italského, narodila se Magdalena de Pazzi roku 1566. Otec byl členem slavného rodu de Pazzi, matka pak pocházela z rodu Buondelmonti. Na křtu svatém dáno dcerušce jméno svaté Kateřiny Sienské¹⁾, jejíž příkladem od let dítčích se spravovala a ozdobou panen učiněna jest.

Sedmiletá Kateřina byla blažena, mohouc na skrytých místech se modliti, mohouc nuzným dávat, co byla sobě od úst utrhlá, mohouc děti svatému náboženství vyučovati. Nevšimajíc sobě obyčejných dětských her toužilo útlé děvčátko po tom, aby s Pánem Ježíšem trpělo, a v moudrosti kříže důkladně utvrdilo se. Nepochopitelná byla její úcta k nejsvětější Svátosti oltářní, a ku podivu každému nejraději přidružovala se k lidem, jenž byli nedávno u svatého přijímání. Jsouc teprvé deset let stára, směla už přistoupiti ke stolu Páně. Při tomto prvním svatém přijímání zavázala se slibem ustavičného panenství Ježíši Kristu. Od toho okamžiku mohutněla její láska k Bohu a ošklivost ku zlému tou měrou, že celou noc proplakala, zaslechla-li z úst někoho jen slovo nekřesťanské.

¹⁾ Sv. Kateřina Sienská dne 30. dubna.

Pohrdnuvši všemi zamskými ženichy, vstoupila ve svém šestnáctém roce do Karmelitánského kláštera svatého Frigidiana ve Florencii hlavně za tou přičinou, poněvadž v klášteře tom téměř každého dne přistupovalo se k svatému přijímání. Dne 30. ledna 1583 přioděna byla rouchem řeholným a přijala jméno klášterní „Maria Magdalena.“ Když jí při tom kněz dal kříž svatý do rukou řka: „Ode mne odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Jesu Krista, skrze Něhož mně svět ukřižováu jest a já světu;“ Gal. 6, 14., zahorely Marii Magdaleně tváře ohněm lásky ke kříži, jehož žár uspůsobil srdce její v ustavičnou obět zápalnou, tak že začasť vyslovila přání, aby déle žíti a více trpěti mohla.

Za doby zkušebné (v noviciátě) nebezpečně rozstonala se. Ješto se pochybovalo, žeby zase vyzdravěla, dovoleno jí, aby před časem ustanoveným učinila sliby řeholné. Když to s radostí mnohou vykonala, dostavilo se jí první vytržení mysle, jež dvě hodiny trvalo. Za vytržení toho „bledá a hubená Magdalena“, jak jí říkali, odpočívajíc v Bohu zarděla se v obličej, majíc zraky upřeny na kříž svatý. Od té chvíle během čtyřiceti dnů každého jitra po svatém přijímání podobným způsobem očistala se u vytržení, kteréž i napotom až do smrti zhusta se opakovalo, a ňa něhož ponořovala se v moře světla a lásky. Jsouc u vytržení hlasitě rozmlouvala s Otcem věčným, se Slovem tělem učiněným, s Duchem Svatým, s blahoslavenou Rodičkou Boží nebo s jiným světcem a jinou světicí, a vždy mluvila hlasem přiměřeným a zjištěným. Jednoho dne u vytržení mysle vyznala všeliké nepatrné poklésky, jichžto se během celého dne byla dopustila.

Jeptiška Maria Magdalena tak byla cudna, že ani nevěděla, čím by se čistota panenská mohla poskvřiti. Po celých pět roků jenom o chlebě a o vodě žila krom neděle, kdy požívala postní pokrmy. Tělo své mrtvila všecem (rouchem žíněným), bičováním, zimou, hladem a bděním.

Rok po učiněném slibu dne 27. května 1584 zmizel Marii Magdaleně vniterný mír a klid v Bohu, a nastoupilo trapné pokušení, kteréž s malými přestávkami potrvalo celých pět let. Nepřítel v ní vzbuzoval rouhání, zoufalost, nečistotu, neposlušnost a požívacost. Za toho boje děsného nepocítovala žádné útěchy nebeské a sužována byla strašným trápením, kteréž překonala toliko

zbožným a důvěrným pohlázením na kříž a svou nepřemožnou pokorou. Na Boží hod Svatodušní roku 1590. konečně pominula doba zkoušky té. Po svatém přijímání zářil její obličej radostí a slastí kromobyčejnou. Představeným svým ruky tisknouc pravila: „Bouře přešla! Děkujte se mnou Stvořiteli milostnému a zvelebujte Ho!“

Od té chvíle nepotkalo ji nikdy více něco podobného. Duše její, venkonce vyčištěná a vyčištěná, učiněna jest nedobytným hradem Božím. Ozdobena jsouc milostinami, t. j. mimořádnými nadpřirozenými dary Božími, zasvěcena byla takoruka ve chrám, na jehož oltáři plápolala také láska k Bohu, že veškeren svět vyzývala, aby s ní miloval Lásku věčnou. Přávalať sobě býti ptákem, aby rychlým letem veslujíc do všech končin světa všude a každému zpívala píseň lásky.

Z této lásky k Bohu rodila se její nevyslovitelná bolest nad každou urážkou Boha. Aby za ně dala náhradu, konala vroucné modlitby, tuze kajíc se a neustále prosíc za obrácení hříšníků, bludařů a pohanů. Z této lásky k Bohu proudila se její něžná a neunavná činnost, kterouž osvědčovala nejprve jako učitelka klášterských chovaneč, později jako učitelka a dozorkyně novic, a konečně jako podpřevorka, v kterýchžto úřadech jevila nadpřirozenou moudrost a opatrnost při vedení duší svěřených, začasté tvrdíc, že skutkové lásky mají přednost před vytržením, viděním, zjevením a podobnými milostinami; neboť tyto jsou výhradným darem Božím, kdežto skutkem lásky člověk s Bohem spolupůsobí.

Za posledních let živobyť svého nemocna jsouc mnoho trpěla. Avšak snášela bolesti všeliké s trpělivostí vzornou, a ač toužila po Bohu, prosila Boha za prodloužení života, aby déle trpěti a kalich utrpení Kristova píti mohla. „Trpěti, nikoli umřítí“ — bylo jí heslem.

Dne 25. května roku 1607. čistá duše Marie Magdaleny vyproštěna byla z vazeb tělesných. Po roce tělo její vyzdvíženo a neporušené shledáno bylo. Po dvanáct dnů prýštil se z něho zvláštní olej. Papež Urban VIII. vyhlásil ji roku 1607. za blahoslavenou, a Alexander VII. roku 1669. přijal ji slavně do počtu světic Božích v Církvi katolické.

3. Ctihodný Beda, řeholník, učenec Angličan.

Ctihodný Beda, z rodu Anglosaského, narodil se roku 671. v městysi Jarovu na statku kláštera svatého Petra a Pavla ve Virmuthu Northumberlandském (Nárzémbrlenském). Jako chlapec sedmiletý odevzdán byl od příbuzných na vychování opatu onoho kláštera Benediktovi, a později Célfridovi. V tichu klášterním ztrávil veškeren život svůj. K rozkazu opata Célfrida přijal ve svém devatenáctém roce svěcení podjahenské, a v roce třicátém svěcení kněžské od biskupa Jana Hagulstadeshamského. Roku 735. dne 26. května zemřel jako převor Dunholmský.

Tichý a jednotvárný byl zevnější život tohoto mnicha a kněze, a přece neunavný, činný a plodný. On sám o sobě skromně píše: „Všechnu psli vynakládal jsem na badání v Písmě svatém. Mimo konání předpisův klášterních a denní zpívání hodin ek církevních v kostele bylo mi nejsladším požitkem, mohl-li jsem se učit, vyučovati nebo psáti.“ Bohatě nadán jsa od Boha byl vždy a ustavičně pilen. Byl mistrem v mluvnici, v řečnictví a v básnění. Hluboky byly jeho vědomosti ve vědách přírodních, zvláště pak v počtářství, v přírodopytu a ve hvězdářství. Papež Sergius zamýšlel učenosti Bedovy užiti ku blahu Církve, a věrověst u Němců, svatý Bonifác, prosil opata Kudberta i arcibiskupa Egberta Yorkského, aby mu něco ze spisův Bedových poslali na útěchu a k npotřebení při hlásání svatého evangelia. Ctihodný Beda sepsal výklady téměř všech knih Starého i Nového Zákona, a církevní dějiny národa Anglického, jimiž sobě získal jména „učitele Anglicka“, kterýž každému vzdělanci a učenci jest a zůstane v pravdě „ctihodným.“

Dne 28. května.

1. Svatý German, biskup Pařížský.

Svatý German narodil se okolo roku 496. v okrese Autunském.¹⁾ Jako chlapec patrnou ochranou Boží vyvázl z nebezpečí

¹⁾ Autun (Otén, Římské Augustodunum) staré město francouzské, v Burgundsku, depart. Saône et Loire, má znamenité Římské zříceniny.

smrti, a pak už pokojně připravoval se pro stav duchovenský pod dozorem zbožného strýce Skopilia. Agripin, biskup Autunský, vysvětil jej roku 527. za jahna, a roku 530. na kněžství. Asi deset roků později ustanovil jej Nektarius, biskup Autunský, za opata kláštera svatého Symforiana. Úřad ten zastával German vzorně. Jednoho dne chudým rozdal vše, co bylo v klášteře, tak že jeho mnichům nezbylo ani chleba. Mniši reptali. Opat v komůrce své plakal a modlil se; a hle, za jeho modlitby přišlo dvě soumarů s těžkým nákladem ke klášteru; nábožná paní poslala klášteru hojných potravin. Příštího dne dodána byla zásoba ještě větší. Jindy utekl se k němu sužovaný nevolník, Aesarius, úpěnlivě prose, aby jej vykoupil. German vyhověl prosbě jeho, ač pán žádal cenu velikou.

Po smrti biskupa Eusebia zvolil jej král Childebert I. za biskupa Pařížského roku 554. V nové té důstojnosti nepřestal žíti jako chudobný a pokorný mnich, a brzo rozprostranil výtečnou činnost až za hranice biskupství svého. U krále Childeberta I. byl ve vážnosti veliké; jeho přízně užil k tomu, aby dokonat obrácení Franků na víru křesťanskou, aby zakládal kostely a kláštery, aby podporoval nuzné a potřebné. Na synodě Pařížské (556—557) horlivě hájil práva církevní, církevní zákony manželské a církevní kázeň. U krále vyprosil netoliko hojně almužny, ale také drahocenné náčiní stolní, aby pomohl chudým. Childebert odevzdal mu též nově vystavěný kostel svatého Vincencia, aby při něm zařídil klášter. A za jakou příčinou vystavěl král Childebert kostel ten? Oblehal s bratrem svým Chlotarem Saragosu¹⁾. Měšťané nábožně vzývali svatého Vincencia, jeuz byl v Saragose umřel smrtí mučnickou, a nosili vůči Frankům po městské zdi jeho ostatky v průvodu. Childeberta krále zbožnost ta a pobožnost tak pohnula, že slíbil biskupovi Saragoskému obležení přerušiti, dá-li mu částku z ostatkův svatého Vincencia. Biskup dal mu štolu svatého Vincencia. S pokladem tím, se zlatým křížem, s drahocennými kalichy, a s jinými nádobami kostelními vrátil se Childebert ze Španěl

¹⁾ Saragosa, hlavní město Španělské provincie v bývalém království Arrágonském na obou březích Ebra. Římanům slula „Colonia caesarea Augusta Salduba.“

do Paříže, a dal ke cti svatému Vincenciovi zbudovati kostel skvostný, jež biskupovi Germanovi odevzdal, aby při něm zavedl mnichy. Prvním opatem v klášteře tom byl Droktoveus, žák Germanův v klášteře Autunském. Před smrtí svou daroval král Childebert klášteru tomu svůj letní hrad. Těžce onemocněv, a nevida pomoci u lékařův, povolal k sobě král toho, jenž byl už mnoho lidí uzdravil, biskupa Germana. Biskup přišel, celou noc u krále na modlitbách ztrávil, a konečně mu položil ruce na hlavu. A aj, král okamžitě nabyl úplného zdraví. Proto později, blízek jsa smrti, onen hrad klášteru daroval, jak sám v základní listině napsal. Kostel svatého Vincencia byl vysvěcen, a hned také v něm konaly se zádušní služby Boží za krále Childeberta I. † 558, za přítomnosti mnohých biskupů.

U krále Chlotara I. na počátku nebyl biskup German v lásce; neboť když k němu přišel, nevšimnul si ho. Ale brzo král Chlotar onemocněl, dal biskupa k sobě přivolati, políbil mu plášť, dotkl se jeho roucha biskupského, a hned zdrav učiněn jest. Od té doby ho svrchovaně ctil.

Roku 561. po smrti Chlotarově stal se králem vilný Charibert, jenž nemravným životem svým dával pohoršení veliké. Biskup jej marně napomínal a konečně z Církve vyobcoval. Král pak brzo nekajicně zemřel.

Biskup German, jenž neohroženě léčil a trestal nemravnost i na trůně sedící, všemožně také o to pečoval, aby uklidil hnusné spory mezi syny Chlotara I. Marně vyzýval Brunehildu zvláštním listem, který se dochoval až na naše časy, aby chotě svého Sigeberta odvrátila od válčení s bratrem Chilperichem; marně mluvil i králi samému do duše: „Daruješ-li bratru svému život, vrátíš se jako vítěz; míníš-li mu ale život vzíti, uchvátí tebe spravedlnost Boží, a Bůh smrtí zmaří provedení úmyslu tvého.“ Co biskup German předpověděl, stalo se. V tom okamžení, když žoldnéři Chilperichovi prohlásili Sigeberta za krále, přistoupili k němu dva od Fredegundy, manželky Chilperichovy, najatí zákeřníci, a vrazili mu v boky nože jedem napuštěné roku 575.

German požíval v lidu největší vážnosti. Takoví biskupové a kněží té doby byli jediní, jenž přemáhali svévoli násilníkův, udržovali společenský pořádek a chránili lid. Co biskup German činil pro blaho lidu, vyslovil souvěký spisovatel

Venancius Fortunatus říká: „Kdyby se hlasové celého národa spojili v jeden hlas, nedovedli by dostatečně velebiti nesmírné almužny, jichžto German dával chudým. Kde nestačily důchody vlastní, tam prosil za chudinu boháče.“ — Týž svědek také nebyl s to udati ohromný počet zajatcův a nevolníků, kteréž byl German vykoupil. Za svědky volá národy sousední: Brity, Basky, Burgundy a Sasy, jenž hojně zažili dobrodiní toho, a praví: „Světce, neměl-li už peněz, zarmoutil se a prosil hosty a sluhy své, aby alespoň tolik složili, čeho potřebí bylo na vykoupení jedné osoby.“ — Jako lékař divotvorný v lidu i u velmožů uzdravil svatý German množství nemocných křesťanů vodou, skládáním rukou, svěceným chlebem a olejem, znamením svatého kříže a svými lékařskými vědomostmi, tak že u něho spojovaly se léčivé prostředky přirozené s nadpřirozenými.

Biskup German velikou část noci trávil na modlitbách. I cestou jeda koňmo mluvil o Bohu nebo zpíval žalmy. Církevní hodinky modlil se maje hlavu nepokrytou i za deště a chumelice. Při jídle vždycky čtávalo se. Hlásaje slovo Boží mluvil nadšeně jako anjel poslaný s nebe.

Biskup German dokončil činný život svůj dne 28. května 576. Pochován byl v kaple svatého Symforiána zřízené u kostela svatého Vincencia, kde král Chilperich oslavil ho hrobním nápisem. Slovitný umělec zlatník a biskup Noyonský, svatý Eligius,¹⁾ zhotovil mu nádherný náhrobek. Za krále Pipina roku 754. přeneseno bylo tělo svatého Germana z kaply jmenované do kostela svatého Vincencia za přítomnosti krále Pipina a jeho devítiletého syna Karla. Předměstí Pařížské St. Germain (Sén Žermén) doposud hlásá jeho slávu.

2. Svatý Senator, biskup Milánský.

V Miláně od roku 477. biskupem byl svatý Senator, výtečník ve vědách svatých, muž výmluvný a ctnostný. Důmyslně vykládal Písma proročká Starého Zákona. Byl bdělým a činným pastýřem duší, o kteréž neunaveně pečoval slovem i příkladem svým. Nashromáždil sobě velikých zásluh pro království nebeské,

¹⁾ Sv. Eligius dne 1. prosince.

zemnul blaženě v Pánu dne 28. května 480. Tělo jeho pochováno bylo v kostele svaté Eufemie, mučnice.

3. Svatý Just (Pravoslav), měšťan Vichský ve Španělsku.

V kostele Vichském ve Španělsku¹⁾ ctí a vzývá se svatý Just, jehož tělo tam odpočívá. Svatý Just, Kataloňan, narodil se ve Vichu. Jako měšťan řádně konal všeliké povinnosti své, ale nechvalným zábavám pilně se vyhýbal. Za to však liboval sobě v pobožnostech a ctnostech. Spoluměšťané měli jej ve vážnosti kromobyčejné. Když pak naplnili se dnové jeho, šťastně vykročil z tohoto života, a pro mnohé zázraky byl za svatého v Církvi Boží prohlášen.

4. Svatý Vilém, vévoda, mnich Galunský.

V Languedocu (Lángdoku), krajině jižní Francie, klášter Galunský později klášterem svatého Viléma nazýval se. Vévoda a královský dvořan Vilém, horlivý ctitel svatého Benedikta, opata Anianského,²⁾ vyžádal sobě dovolení u krále, svlekl šaty zlatem protkané, a na slavnost svatého Petra a Pavla stal se dvořanem, bojovníkem a služebníkem Kristovým. Bedlivě všímal sobě příkladu zbožných mnichů, a brzo ctnostmi nad ně vynikal. Už dříve v údolí čtyry míle od kláštera svatého Benedikta vzdáleném, dal vystavěti sobě chyšku, v nížto nyní sloužil Bohu s několika mnichy, jež tam byl poslal opat Benedikt. Za pomoci svých synů, kterým rozdělil statky své, a jiných velmožů rychle vystavěl tam klášter pojmenovaný dle údolí toho klášterem Gellonským či Galunským. Kolem kláštera dal vysázeti vinice, zahrady a sady ovocné. Král obdaroval klášter nový bohatými statky, drahocennými rouchy a nádobami kostelními.

Podivuhodna byla pokora bývalého dvořana a statečného vojevůdce. Sám donášel spolumnichům potřebných pokrmů a nápojů. Ve stoupě čili krupnku pracoval pro klášter, kdykoli měl

¹⁾ Vich, také Vique, město v provincii Barcelonské v Katalonii Španělské na řece Gueře, sídlo biskupské. U Římanů Ausa, později Ansonia.
— ²⁾ Svatý Benedikt Anianský, dne 13. února.

chvilí prázdnou. Kuchynské služby ochotně konal. Mneho se postil a modlil, málo spával na lůžku tvrdém, minulý život kajicně oplakával. Hojné slzy řinuly mu z očí, kdykoli přijímal Tělo Páně. Předvídaje nedalekou smrt svou, náležitě se připravil a prosil, aby odchod jeho na věčnost oznámil se všem klášterům v říši, by se modlitby za něj konaly. Dokončil rekovný život vezdejší dne 28. května 812., když byl v klášteře svatě ztrávil sedm roků.

5. Blahoslavený Lanfrank, arcibiskup Canterburyský.

Narodil se v Pavii¹⁾ z rodu vzácného. Nabyt vědeckého vzdělání. Po smrti svého otce, radního v Pavii, vzdal se povolání právnického, a odešel do ciziny hledaje slávu a dobrodružství. Procestovav Francii odebral se do Normandie, kde vládl mocný vévoda Vilém, napotomní král Anglický. V Avranchesu²⁾ zařídil a po několik roků slavně řídil školu. Ubíraje se do Rouenu³⁾ k vůli činnosti rozsáhlejší roku 1041., musel v lese přenocovati, byl od lupičů okraden a ke stromu přivázán. Bůh vyslyšel modlitbu jeho. Z jitra lidé pocestní odvázáli jej, a k jeho prosbě okazali mu nedaleký klášter Le Bec.⁴⁾ Umínil sobě, že dá světu výhost.

Opat Herluin a bratři stavěli klášter. Lanfrank stal se mnichem řádu svatého Benedikta. Ač vynikal učeností nad všecky spolumnichy, byl nejskromnějším, nejpilnějším, nejpokornějším a nejposlušnějším ze všech. Odevšad hrnuli se k němu žáci — z Francie, z Německa, z Italie. Ze školy jeho vyšlo mnoho mužů slavných, n. př. Anselm, jeho nástupce na prestolu Canterburyském, papež Alexander II. a jiní. Po létech mýnil býti poustevníkem. Opat Herluin mu to vymluvil. Lanfrank zvolen byv za převora napravil kázeň klášterakou. Vévoda Vilém radíval se s učeným mnichem. Později však dal sluchu pomluvám, vypověděl ho ze země, a k tomu konci poslal mu koně chromého. Když odjížděl, potkal se s vévodou a řekl: „Chceš-li, abych opustil tvou zem, dej mi lepšího koně; tento mne nedonese za hra-

¹⁾ Pavia, staré Ticinum, hlavní město Italské provincie Pavíjské. —

²⁾ Avranches město ve franc. depart. Mancheckém. — ³⁾ Rouen (Ruán) město v depart. Dolnosekvanakém. — ⁴⁾ Le Bec, město v depart. Eureckém.

nica.“ Od té chvíle byl Lanfrank nejmilejším rádcem Viléma „Podmanitele,“ jenž v Caënu (Kánu) klášter svatého Štěpána vystavěl a Lanfranka učinil opatem. Tam Lanfrank zařídil školu výtečnou, sepsal důležitou knihu o nejsvětější Svátosti proti bludům Berengarovým, a pravidla pro mnichy Benediktiny. Toho času měl se Lanfrank státi biskupem Rouenským, ale z lásky k mnichům nepřijal důstojenství toho.

Vévoda Vilém podmanil sobě roku 1066. Anglii a zvolil opata Lanfranka za arcibiskupa Kentrberského. Teprve roku 1070. dal se Lanfrank pohnouti, aby důležitou berlu tu přijal z poslušnosti ku staříckému opatu Herluinu. Kleslou kázeň církevní zvelebil v celé říši Anglické; školy nižší i vysoké přivedl k rozkvětu; kostely a kláštery obnovil; chudobince a nemocnice stavěl; mravy v celém národě napravil. Ze všeho zaskvívala se jeho moudrost, bystrost ducha, dobrota srdce, spravedlnost skutků a čistota duše. Papež Alexander II. dal mu v Římě arcibiskupské palium, jehož sám užíval při slavné mši svaté. Devatenáct let vzorně zastával vznešený svůj úřad církevní, a maje asi devadesát roků věku svého, zemřel dne 28. května 1089.

Když za druhého nástupce arcibiskupský chrám zvětšen a svěcen byl, otevřen byl hrob Lanfrankův. Kostí vydávaly vůni přelíbeznou, svědčíce o blaženství jeho. Mimo jiné spisy zůstavil blahoslavený Lanfrank 44 listů psaných papežům, biskupům, opatům, králům a jiným osobám.

6. Čtyřicet svatých mučeníků Perských: Abdas, Ebedjesu, Abdalah, Barchadbesab, Samuel a spolumučeníci.

Ebedjesu, biskup v krajině Kaskáfe nedaleko Babylona, měl příbuzného jinocha, kterého vychoval a vysvětil za jáhna. Ten ale byl šibal, zapletl se do tenat jakés ženy, a zůstal v hříchu vězeti. Biskup Ebedjesu zbavil ho úřadu. On pak odešel do krajiny Huzitů, a před králem Saporem křivě obžaloval biskupa svatého a kněze Abdalaha, že spolčení jsou s Římany a zapírají božství slunce, měsíce, ohně a vody. Král rozkázal Artasširovi, vladaři Adiabeňskému, aby pro ně poslal a je soudil. Byli spoutáni a přivedeni. Ebedjesu pravil: „S Římany srozumění nejsme, ale slunci a měsíci klaněti se nebudeme.“

I byli svázáni, a dřevem jako otýpka suchého dříví stahováni sedmkrát, tak že kosti chrastily v nich. Málo živí uvrženi byli do žaláře, kde nejedli podávaného chleba modlám obětovaného, ale občerstvovali se chlebem a vodou, kterou sponštlá jim okénkem vdova milosrdná.

Onoho zrádce odpadlíka vypravil soudce do krajiny Kaskárské, aby přivedl i jiné křesťany k soudu. Abdas, biskup, na visitaci zajat byl rotou vyslanou, a s ním osm a dvacet mužů a sedm žen křesťanských. Všickni dovlečeni byli v poutech do města Ledana v krajině Huzitů. Vladař a magové vyslyšali je. Když ve víře své neohroženě stáli, přikázal, aby každému dáno bylo sto ran. Svatého Abdu však dal mnohem více zbičovati. Vladař odešel, aby podal zprávu králi, kteréhož biskup Abdas nazval „člověkem smrtelným.“ Král hlasitě zasmál se a pravil: „Vždyť jsem člověk a nikoli nejsem bohem, jak ty, blázne, pravíš.“ I poslal Tusdiga, velitele nade všemi slony dvorními, aby pokračoval vyslyšati a souditi je. Biskup Abdas a osmadvacet mužů přivedeni byli do jižní části města. Nevolíce obětovati a klaněti se slunci byli stati.

Dva bratři, Barchadbesab a Samuel, jenž byli odešli pro potravu křesťanům uvězněným, jak mile při návratu svém slyšeli, že všickni usmrceni jsou, přiběhli na popraviště a volali: „I my jsme křesťané jako oni, které jste usmrtili! I my věříme v pravého Boha a zapíráme bohy liché!“ Za tou příčinou odpraveni byli na témž místě, a krev jejich smísila se s krví spolu-mučeníkův.

Druhého dne zpomněl sobě král na biskupa Ebedjesua a kněze Abdalaha. Přikázal, jsou-li živí, aby znova byli vyslyšáni a usmrceni, nebudou-li se klaněti slunci. Ebedjesu biskup řekl soudci: „Podle těla jsme už mrtvi. Chceš-li, abychom modloslužbou zabili i duši svou? Odešli nás na onen svět, bychom přišli k bratřím, které jste včera nespravedlivě zabili!“ — I byli mečem stati. Zajatí Římané¹⁾ těla všechněch mučeníků pochovali na místech skrytých.

¹⁾ Roku 362. Perský král Sapor dobyl Římské pevnosti Betzabdy, a odvedl devět tisíc zajatých do země své, z nichžto přemnozí s biskupem Heliodorem zemřeli cestou.

Těch sedmero statečných žen přivedeno bylo do města Bet-Lapetu, aby tam byly na postrach celé krajině odpraveny. V městě povstal nepokoj pro nevinnou krev, kteráž tam měla prolita býti. Svaté ženy zmužile vyznaly Krista, a usmrceny byly dne 5. června 375. Zbožní lidé pochovali těla jejich. (Pravé dějiny svatých mučovníků Východních.)

7. Svatá Ubaldeska, panna řádu Joanitek čili Hospitálek.

V Pise, městě někdejšího Toskánska Italského, dne 28. května 1206 blaženě zemřela svatá Ubaldeska. Narodila se z rodičův chudobných, ale nábožných, roku 1136. Ubaldeska od mladosti vyznačovala se pokorou, poslušností, malomluvností a moudrostí. Jak mile vykonala práci od rodičův uloženou, hned modlila se na růženci, a prosívala Boha, aby ji uvesti ráčil na cestu do nebe vedoucí. Z lásky k Bohu mnoho se postila, a čeho sobě odepřela, dávala žebrákům. Jak mile dostoupila svého patnáctého roku, s přivolením rodičův rolnických odebrala se do kláštera Joanitek v Pise, kdežto ji bez výbavy otcovské přijaly. Ihned v kostele oblekly jí roucho řeholné, a rodiče smutní i veselí rozloučili se s ní.

Abatyše a čtyřicet jeptišek radovaly se z příchodu Ubaldesky pokorné, laskavé a úslužné ke všem, ale na sebe přísné. Nosila pod rouchem pás kající; postila se ještě více, než v domě otcovském činila, požívajíc jen každého druhého, někdy i třetího dne kousek suchého chleba a trochu vody. Následkem toho arcíť byla kost a kůže, ale vždycky vesela a spokojena. Později zpozorovala Ubaldeska veliký nedostatek v klášteře, a tudíž prosila abatyši, aby směla v městě almužny sbírat. Po mnoho roků sloužila tímto způsobem klášteru a obyvatelstvu, které vzdělávalo a ve ctnostech utvrzovalo se její příkladem a slovem. O takové pochůzce spadl jí kámen s domu nově budovaného na hlavu. Ubaldeska ránu tu trpělivě snášela pro Krista umučeného po veškeren ostatní život svůj. Veliké ctnosti služebnice věrné odplatil Bůh mocí zázračnou, tak že po smrti klidně byla všeobecně za svatou pokládána a do počtu svatých slavně vepsána. Výroční den smrti svaté Ubaldesky světí se v celém okolí klášterním.

Dne 29. května.

I. Svatý Bonifác (Dobroděj) IV., papež.

Svatý Bonifác IV. narodil se ve Valerii v Abruzzách, v provincii Neapolské. Otec jeho Jan byl tam lékařem. Jsa mnichem řádu svatého Sebastiana za městem Římem, a knězem kardinalem, na apoštolskou Stolicí Římskou povznešen byl dne 25. srpna 608 za panování císaře Byzantského Foky (602—610) oddávajícího se hanebným prostopášnostem, páchajícího neslýchaná ukrutenství, a zanedbávajícího záležitostí zemských. Týž císař Fokas k žádosti projevené dal papeži Bonifácii IV. Pantheon, od Agripy, zetě císaře Augusta, roku 26. před Narozením Páně vystavěný pohanský chrám ke cti všem bohům. Papež Bonifác dokonale zachovaný chrám ten proměnil v křesťanský kostel Blahoslavené Marie Panny a svatých mučovníků, uložil v něm veliké množství ostatků svatých a světců Božích, a slavně posvětil jej dne 13. května. Dle okrouhlé podoby své kostel ten nazývá se také „Sancta Maria rotunda“; stojí na náměstí uprostřed starožitného „Pole Martova“ (Campus Martius). Plinius počítal budovu tu k divům starověku.

Posvěcení chrámu toho ke cti Marii Panně a všem svatým mučovníkům bylo původem slavnosti všech svatých dne 1. listopada, ješto papež Řehoř III. (731—741) svátek všech mučovníků pro veškeru Církev rozšířil ve svátek všech svatých.

Z Anglie zavítal Londýnský biskup Melitus k papeži Bonifácii IV. v důležitých záležitostech církevních, o nichžto jednalo se na zvláštním sněmě v Římě roku 610. Bonifác poslal zvláštní list Ethelbertovi, králi Kentskému, jímžto mimo jiné věci dalo se dovolení, aby mniši schopní za kněze vysvěcování býti směli, a potvrzen byl klášter Kentberský, jemuž byl král Ethelbert zvláště přízniv.

Za papežování Bonifácia IV. udály se také nejedny věci přemutné. Několik zemí navštíveno bylo hladem, morem a povodní. Senát vyzval Heraklia v Africe, aby do Cařihradu přišel a ukrutníka císaře Foku vypudil. Heraklius přišel s vojskem, tyрана dal odpravit, a dosedl sám na trůn císařský roku 610.

Roku 614. dobyl Chosroes (Khosru II.), král Perský, Jerusaléma, utiskoval a sužoval křesťany Palestinské, a odnesl kříž Kristův, od svaté Heleny císařovny nalezený, jako kořist válečnou s sebou.

Papež Bonifácius IV. dokonil činný a záslužný život svůj v zátíši klášterním dne 7. května roku 615., a pochován byl v kostele Vatikanském.

2. Svatá Bona, panna, jeptiška Pisánská.

Italské město Pisa má mezi patrony a patronkami svými rodačku Bonu proslavenou svatým životem a mnohými zázraky. Narodila se roku 1156. Jako desítileté děvčátko přijata byla za sestru řádu řeholných kanovníků Augustiniánských. Putovala do svaté země a do Říma ke hrobům svatých apoštolů Petra a Pavla. Zesnula v Pánu dne 29. května 1207. Za živa i po smrti oslavil ji Bůh zázraky mnohými.

3. Svatý Maxim, nádenník, mučeník.

Za pronásledování křesťanův pod Římským císařem Deciem (249—251) Maxim jat a před soudnou stolicí vladaře Optima postaven byl. Optim: „Kterak se jmenuješ?“ — Maxim: „Jméno mé jest Maxim.“ — Optim: „Jakému stavu přináležíš?“ — Maxim: „Jsem svobodný!“ — Optim: „Čím se živíš?“ — Maxim: „Prací nádennickou!“ — Optim: „Jsi-li křesťan?“ — Maxim: „Ano!“ — Optim: „Nevíš-li, že každý občan má císaře uznávati za svrchovaného pána svého a klaněti se jeho bohům?“ — Maxim: „Slyšel jsem o tom, a proto stojím před soudem tvým!“ — Optim: „Tedy obětuj bohům!“ — Maxim: „Jenom Bohu pravému obětuji a žádám sobě, abych vyměnil vezdejší trudný život za život věčný.“

Soudce Optim dal jej bíti a při tom přimlouval mu, aby bohům obětoval. Maxim odvětil: „Co se mi děje pro Jesu Krista, není utrpením, nýbrž milostí.“ Soudce kázal jej na skřipci mučiti. Maxim pravil: „Zachráním duši svou, nebudu-li modlám obětovati; kdybych jim obětoval, ztratil bych duši svou.“

Vladař vida se přemožena odsoudil jej na smrt u kamenů-

váním. Biřici ihned vyvedli ho za město. Svatý mučeník v dešti kamenů díky vzdával Bohu Kristu a šťastně skonal.

4. Blahoslavený Jáchim z Flory, opat.

Blahoslavenec tento narodil se okolo roku 1130. u Kosenzy v Kalabrii, ¹⁾ učil se jazykům do svého čtrnáctého roku, pak byl ve službě při dvoře Kosenzkém. Ješto pak snaba jeho nesla se k věcem vznešenějším, opustil dvůr, putoval do Palestiny, navštívil svatá místa, mnichy a poustevníky, a na hoře Táboře s nimi trávil a světil čtyřicetidenní půst. Navrátil se do vlasti vstoupil do kláštera Cisterciackého v Korazzu nedaleko Kosenzy, a tam zvolili ho za opata. Ješto úřad ten a řehola v činnosti spisovatelské byly mu závadou, on pak cítil se povolána, aby vyložil Písma svatá, vyžádal sobě od papeže Lucia III. roku 1183. povolení, aby směl pracovati o výkladu tom. Papež Urban III. a Klément III. jej k tomu povzbuzovali, a Klément III. dovolil mu, aby se vzdal úřadu opatského. Ve Floře o samotě spisoval Jáchim knihy. Když pak znenáhla více žáků shromažďovalo se kolem něho, povstal ve Floře klášter roku 1189., jehož prvním opatem on sám byl. Roku 1196. vyvinuly se z Flóry dva nové kláštery. Opat Jáchim složil pro ně zvláštní řeholu, kterou papež Celestin III. potvrdil. Tou měrou opat Jáchim stal se zakladatelem řádu Florenského. Blahoslavený Jáchim zemřel dne 30. března 1202. O svatosti jeho života není pochybnosti žádné. Zvláště pro svou učenost a pro dar prorocký byl u veliké vážnosti všemu lidu, papežům a knížatům, jmenovitě císaři Jindřichu VI.

Jeho spisové osvědčují ducha mohutného, mysl nábožnou a hlubokou bolest nad koukolí v Církvi se rozprostraňující. Bolest ta se jeví neohroženým horlením na zkázu deroucí se i do stavu duchovního, a na utiskování Církve od knížat světských.

Spisové jeho, které vždy podroboval soudu Stolicе apoštolské, uznáni byli za pravověrné; avšak vyskytli se také spisové jemu podvržení, jenž obsahovali bludy, a tudíž neprávne kalili

¹⁾ Cosenza, hlavní město Neapolské krajiny Kalabrie nad řekou Busento, slula dříve Consentia.

pověst jeho neúhonnou. Jeden takový jemu připisovaný spis o nejsvětější Trojici Boží sněm Lateranský roku 1215. odsoudil, ale dosvědčil osobní pravověrnost blahoslaveného Jáchima. Také rozličná lichá proroctví vydala se pod jeho jménem.

Pravé spisy jeho jsou: Výklad Zjevení svatého Jana. Souhlas Starého a Nového Zákona. Žaltář desitistrunný. Výklad proroků Isaiáše a Jeremiáše. Listy čili dopisy.

Dne 30. května.

I. Svatý Felix (Šťastný) I., papež, mučeník.

Felix, rodem Říman, byl nástupcem Dionysia na Stolicí apoštolské od roku 269. do 274. za císařův Klaudia¹⁾ a Aureliana.²⁾ Získal sobě veliké zásluhy o zachování čistého a neporušeného učení katolického, zejména o tajemství vtělení Páně proti bludaři Pavlu Samosatskému.³⁾ Osmdesát v Antiochii shromážděných otců poslalo papeži Dionysiovi zprávu o sesazení bludaře toho, a o zvolení Domna na jeho místo. Ješto pak Dionys té doby už byl na věčnosti, odevzdány byly dopisy ty Felixovi, jenž kroky biskupův schválil. Pavel Samosatský protivil se svému sesazení, a chtěl násilně vedrati se do domu biskupského. Spor ten předložen byl císaři Aurelianovi (v zimě 272 na 273), jenž vracel se z Palmyry⁴⁾ do Antiochie. Císař Aurelian rozhodl, aby dům biskupský v Antiochii tomu odevzdal se, jemuž přiřknut bude od biskupů Italských a od papeže Římského. Z toho vidna jest vážnost a přednost Stolicе Petrovy už za toho času. Papež Felix I. ovšem vyslovil se proti Pavlu Samosatskému.

¹⁾ Claudius II., zvaný Gothicus, v Syrii morem zachvácen zemřel r. 270. — ²⁾ L. Domitius Aurelianus panoval od r. 270—275., a chystaje se proti Peršanům, v Thrácku návodem tajemníka svého zavražděn byl tento krutý pronásledovník křesťanů r. 275. — ³⁾ Samosata, starověké město Syrské na západním břehu řeky Eufratu. Zbytky města toho spatřují se u nynějšího Tureckého místa Samsatu. Pavel Samosatský (rodem ze Samosaty) stal se 260 biskupem v Antiochii, a byl pro život pohoršlivý a pro bludné učení sesazen. — ⁴⁾ Palmyra, starodávné město v úrodné oase na poušti Syrské, leží nyní ve zříceninách. Aurelian císař dobyl a zbořil ho.

Prastarý obyčej v Církvi, aby mše svatá obětovala se nad hroby mučovníkův Božích, papež Felix I. potvrdil a všeobecně doporučil.

Za císaře Domicia Aureliana (270—275) propuklo pronásledování křesťanů, jehož obětí stal se i papež Felix I. roku 274.

2. Svatí Basilius a Emmelia, rodiče svatého Basilia Velikého.

Rodiče svatého Basilia Velikého,¹⁾ Basilius a Emmelia, za pronásledování Maximinova vyhnuli se mučnické smrti jen proto, aby byli vzorem ctností křesťanských pozůstalým křesťanům. Odebrali se do hor Pontských s několika společníky a služebníky, kde po sedm roků ve vyhnanství dobrovolně žili za nedostatků a útrap velikých.

Svatý Basilius zemřel okolo roku 330., matka Emmelia pak dosáhla věku vysokého a zesnula v Pánu roku 372.

Emmelia od let dítčích ve všech věcech spravovala se výhradně toliko vůlí Božskou. Rodiče jí umřeli, ona pak, panna krásná, aby snad neupadla násilníkům v ruce, nucena se viděla provdati se za výtečného Basilia o třicet let staršího. Manželé šťastní byli dobrodinci chudiny, horlivě sloužili Bohu, a svatě vychovávali dítky své. Největší odplata a sláva jejich v tom záleží, že měli tři syny biskupy: Basilia Cesarejského, Řehoře Nysského, Petra v Sebastě, a dceru Makrinu, jenž jim na živě zůstali a svatými jsou.

3. Svatý Ferdinand III., král Leonský a Kastilský.

Země Španělská, kteráž za našich dnů hubí se žalostnou válkou občanskou,²⁾ hned za časův apoštolských poznala a přijala víru Kristovu, kteráž šířila se nebo klesala tou měrou, jakouž národové přichozí, kteří zmocnili se vlády, byli buď ctiteli, buď nepřátely víry svaté. Na konci V. století podmanili sobě Španěl-

¹⁾ Svatý Basilij Veliký, dne 14. června. — ²⁾ Roku 1875. Alfons XII., syn vypuzené královny Isabely, povýšen byl na trůn královský, a válčil se strýčkem svým Don Karlosem, jenž se byl už dříve prohlásil za krále.

sko Gotové Arianští, kteří však roku 586. se svým králem Rekkaredeem přijali pravou víru katolickou. Posledním králem Gotským ve Španělsku byl Vitiza (701—710), kteréhož o trůn i o život připravil Rodrigo, proti němuž přátelé synův Vitizových povolali Araby či Maury z Afriky. Maurové brzo vybojovali a opanovali téměř celé Španěly, tak že půlměsíc nad křížem, mahomedan nad křesťanem měl vrch. Křesťané jen poznenáhla zase nabývali moci. Králové Asturští rozšiřovali malé území své neustálými boji, přeložili sídlo své do pevného Leonu, a počali se nazývati králi Leonskými. Mimo království Leonské utvořily se během času ve Španělsku ještě jiné státy křesťanské, jmenovitě marka Španělská čili Barcelonská za krále Franckého Ludvíka Pobožného, Katalonia, Navarra, jejíž samostatným králem učinil se Sancho I., a království Kastilia, jejíž dědičným králem stal se roku 1037. Ferdinand, syn Sancha Velikého, krále Navarského. Od té doby nastaly neustálé války knížat křesťanských s mahomedanskými Maury ve Španělech, až tito konečně podmaněni a vypuzeni byli svatým Ferdinandem III., králem Leonským a Kastilským.

Ferdinand III. byl syn Alfonsa IX., krále Leonského, a jeho choti Berengarie, královny Kastilské. Narodil se roku 1198. Ještě za živobytí otce svého Alfonsa IX. přijal Ferdinand od matky své Berengarie korunu Kastilskou roku 1217. Roku 1219. pojal za manželku Blaženu (Beatrix), dceru císaře Německého Filipa Hohenstaufa, se kterouž živ byl v manželství přešťastným. Roku 1230. po smrti otcově stal se Ferdinand také králem Leonským, když se bylo moudré matce jeho Berengarii podařilo, spojení obého království, Kastilie a Leonu, šťastně uskutečniti přes veliké překážky a odpory.

Berengaria, důstojná sestra zbožné Blanky, matky svatého Ludvíka, krále Francouzského, výtečně vychovala syna svého Ferdinanda. Její vlivem stal se Ferdinand hrdinským panovníkem křesťanským, kterýž matky své poslušen byl jako svého anjela strážného s úctou a láskou synovskou až do její smrti roku 1247.

Nejslavnější úlohou svatého Ferdinanda, a největším dobrodiním pro Španělsko byly jeho šťastné války, jimiž podvrátil panství mahomedánských Maurů ve vlasti své, a opět zvelebil

křesťanskou víru, křesťanský život. Už roku 1222. před zemským sněmem Burgoským ¹⁾ vyslovil úmysl svůj, že vypoví Maurům vojnu, a dal sobě od biskupa Burgoského posvětití meč a prapor. Avšak prvá jeho výprava válečná uskutečnila se teprve roku 1224. Že měl král Ferdinand při svém válčení úmysl dobrý a spasitelný, o tom vydávají svědectví jeho modlitby, kteréž k nebesům vysílal před každou bitvou a po každém vítězství; o tom vydává svědectví chvalitebné nařízení jeho, aby biskupové a kněží vojáka jeho doprovázeli, služby Boží konali, a vojínům svátostmi přísluhovali; o tom vydává svědectví obnovení stolců biskupských, kostelů a klášterů v zemích od Maurů dobytých, aby všude opět zavládlo učení křesťanské, mrav křesťanský a pravá vzdělanost křesťanská. Během 26 roků (od 1224—1250) ponějvíce za jeho osobního vůdcovství byli Maurové častokráte poraženi. Maurské krále Valencie, Baezy, Murcie a Granady přemohl a podmanil sobě. Království Kordovské, Jaenské a Sevilské pak úplně vyvrátil. Dvou nejslavnějších vítězství dosáhl král Ferdinand dobytím města Kordovy roku 1236., a města Sevily roku 1248. Sevily dobyté teprve po dlouhém obléhání, kteréž bylo nejpamátnějším za celého středověku pro neobyčejnou pevnost a veliké množství obyvatelstva, pro vzornou kázeň křesťanů oblehajících, a pro loďstvo poprvé při obléhání působící. Když byl svatý Ferdinand vybojoval tato nejdůležitější dvě města Maurského panství ve Španělsku, odebral se za slavného průvodu do hlavní mešity ²⁾ obou těch měst, dal je na křesťanské chrámy upravit a posvětit, a účastnil se první křesťanské bohoslužby v nich, vzdávaje díky za vítězství propůjčené. Ješto pak Maurský vládce Mahomed Almansor († 1002), dobyv Leonu a Barcelony, a pobořiv poutnické místo Kompostelu, ³⁾ byl dal na ramenou křesťanů do Kordovy odnesti zvony, kdežto se jich užívalo v mahomedanské mešitě za lampy, museli potom k rozkazu vítěze svatého Ferdinanda mahomedáni zvony ty

¹⁾ Burgos, toho času hlavní město království Kastilského u řeky Arlanzonu. — ²⁾ Mešita jest chrám mahomedánský. — ³⁾ San Jago di Compostella, hlavní město krajiny Galicie ve Španělsku, má krásnou kathedrálu sv. Jakoba Většího, s podzemním kostelem sv. Jakoba Menšího, jehož hrob se tam nachází. Arcibiskupství tamní založeno bylo r. 826., kdy tam přeneseno bylo tělo sv. Jakoba, patrona Španěl.

zase na ramenou svých nazpět donesti do Kompostely. Ostatně král Ferdinand dovolil, aby 300.000 mahomedánů bez překážky ze Seville odešlo pod ochranou jeho vojáků. Aby pak město to zalidnil, povolal z celých Španěl křesťanské řemeslníky, umělce a učence, jenž se tam usadili.

Aby však ustálil v zemích od Maurů dobytých řád a mrav křesťanský, k tomu konci časem válku zastavil nebo svým vojevodcům přepustil. Kdykoli však sám osobně válku vedl, spravovala jeho matka Berengaria v jeho duchu říši, udržujíc v právu a v pokoji boháče i chudáky, vznešené i prosté občany.

Avšak netoliko ve věcech válečných, nýbrž i každým jiným směrem byl svatý Ferdinand mužem velikým. Slovo dané nikdy nezrušil ani nepříteli svému. Sám na sebe byl přísný velice konaje skutky tuhé kajicnosti. Byl cudným panicem, věrným manželem, výborným otcem, a řídil poddané své dle zákonů svatého evangelia Kristova. K vojevodcům a žoldnéřům, soudruhům svých bojů a vítězství, byl štědrý; ke svým poddaným dobrotivý; nuzným ochotně dával podpory peněžné i obilí ze sýpek svých. Všeми potřebami opatroval biskupství, kostely, kláštery a dobročinné ústavy. Po všechen život svůj ze všech sil množil duchovní i hmotný blahobyt národů svěřených, tak že o něm psáti mohl současný biskup a spisovatel Lukáš de Tuy: „Jaké to šťastné jsou časy! Španělští králové bojují pro víru a všude vítězí; biskupové, opatové a kněží staví kostely a kláštery, a venkované v pokoji provozují orbu . . . Všickni jsou od Ferdinanda a Berengarie hojně podporováni!“

Nejskvostnější chrám Páně, kterýž zbudoval král Ferdinand na poděkování Bohu za dosažená vítězství, jest katedrální kostel v Toledě, ¹⁾ mistrovská stavba gotická. K rychlejšímu zdokonalení života křesťanského uvedl svatý Ferdinand do země svých dva nové a horlivé řády Františkánů a Dominikánů, a byl s papežskou stolicí v Římě v důvěrném poměru, jakož vidno jest ze vzájemných dopisů a ze svolení papeže Řehoře IX., aby směl z církevního jmění ve Španělsku na války s Maury příspěvky bráti.

¹⁾ Toledo, hlavní město provincie Toledské ve Španělsku v Nové Kastilii, leží malebně na několika pahorcích na pravém břehu Taja.

K židům a mahomedánům v říši usedlým byl svatý Ferdinand vždy shovívav a snášeliv; nikterak nenutil je, aby přijali víru křesťanskou. Ale zaryté bludaře, zjevné škůdce svaté víry, nepřestal přísně stíhati.

Právo a spravedlnost pokládal za základy říše své. Aby se každému dělo po právu a spravedlnosti, cestoval osobně v zemích svých obklopen jsa muži učenými a bohabojnými. Zřídil zvláštní královskou radu čili soud, k němuž se mohl každý odvolati, kdožkoli domníval se, že se mu křivdí. Gotský zákonník, do té doby platné právo zemské, dal přeložiti na jazyk Kastilský, a navrhl nový zákonník, ježž dokončil jeho učený syn a nástupce Alfons X.

Války s Maury, zakládání klášterů, budování kostelů, nemocnic a jiných ústavů blahodárných ovšem začasť vyčerpaly pokladnu svatého Ferdinanda; a přece nikdy nevolil poddaným svým ukládati daní nových, ale říkával: „Prozřetelnost Boží pomůže mi jiným způsobem; bojím se více kletby jediné chudé ženy, nežli všeho vojska nevěřících.“

Ferdinandova horlivost v příčině rozšfřování náboženství Kristova přivedla jej konečně na myšlénku, aby válčil s Maury i v samé Africe. Avšak, když chtěl tento úmysl svůj uskutečniti, rozstonal se vodnatelností. Pokorně a kajicně připravoval se na smrt. Před svatým přijímáním modlil se s tváří až na zem skloněnou. Maje provaz na krku, učinil veřejné vyznání víry, dal všecky odznaky královské důstojnosti s postele své odstraniti, a napomínal u přítomnosti celé královské rodiny syna a nástupce svého Alfonsa X., aby byl všechněm bratřím svým otcem; aby zachoval královnu Johanu (druhou choť Ferdinandovu) v povinné uctivosti; aby práva šlechticů hájil, břemena poddaných menšil, daně mimo nezdatnou potřebu nezvyšoval, každému bez ohledu na osobu právo a spravedlnost zjednával; aby sobě bedlivě pojišťoval všeobecnou lásku, a při řízení říše aby ustavičně na paměti měl Boha, nejvyššího Soudce.

Když se mu blížila poslední hodina, žádal za udělení poslední pomazání. Vzal hromničku do ruky a přikázal všem přítomným, aby se modlili litanii, a zpívali chvalo zpěv „Tebe Bože chválíme.“ Takto blaženě v Pánu zesnul v Seville dne 30. května roku 1252. Tělo jeho za pláče všeho lidu pochováno bylo v krá-

lovské kaple chrámu arcibiskupského, při čemž vzdávala se mu všeobecná chvála, že byl největším a svatým králem. Papež Klément X. prohlásil jej roku 1671. za svatého v Církvi katolické.

4. Svatý Cyrill, pacholík, mučeník Cesarejský.

V městě Cesaree mnoho trpěl křesťanský pacholík Cyrill pro víru v Boha Krista od vlastního otce. Konečně pak byl vyděděn a z domu vyhnán. Císařský náměstek Cesarejský dal jej k sobě přivesti a mluvil k němu: „Chlapče, prominu ti vinu tvou, otec zase přijme tebe do domu a budeš dědicem jeho, napravíš-li se!“ — Cyrill: „Otec mne vyhnal z domu svého, ale Bůh mne vezme do domu lepšího na nebesích! Nelekám se smrti, neboť lepší život očekává mne.“ — Soudce kázal jej svázati a na popraviště vésti, aby ouzkostí smrtelnou zviklal jeho statečnost. Cyrill zůstal nezviklán. Soudce jej opět povolal k sobě a mluvil: „Chlapče, viděl's ten oheň a ten meč? Usmysli sobě, aby's přišel do domu otcovského a k svému dědictví!“ — Cyrill odpověděl: „Nadarmo strašís mne ohněm a mečem. Dostanu krásnější přibýtek a lepší statky od Pána, k Němuž spěším! Čím dříve mne usmrtíš, tím dříve nabudu statkův těch!“ Mnozí z diváků, slyšíce slova ta, slzeli. Cyrill řekl jim: „Mělibyste se radovati a vesele mne doprovoditi k mukám. Vy nevíte, jak důvěrně očekávám přibýtek věčný.“

Soudce nyní odsoudil jej k smrti, kterou statečný pacholík podstoupil k velikému podivení a povzbuzení křesťanův Cesarejských.

Dne 31. května.

1. Svatá Anjela Meriči, zakladatelka Voršilinek.

Kristus Pán, předpovídaje rozšíření Církve Svě, připodobnil ji stromu, na jehož ratolestech jako ptáci nebeští bydleti budou národové světa. Mat. 13, 32. Ovšem, jako strom zdravý ze sebe vyhání vždy nové ratolesti, a novým listím odívá se, kdykoli starší větve se odřezávají a suché listí opadá: tak obnovuje se

a omládá Církev Kristova svým vniterným Duchem Božím sama ze sebe, kdykoli pronásledována a utiskována bývá, kdykoli usýchají a hynou někteří údové její. O tom svědčí veškerý dějiny všech věků křesťanských. Když Německo, Anglie a jiné země většinou násilně byly od Církve katolické, když tak zvaná reformace vypověděla Církvi poslušnost, podryla všelikou pravomoc ve věcech náboženských, a svévolnosti osobní přisoudila výhradné právo: tu z nenadání naproti tomu záhubnému směru povstala veliká řada nových náboženských družstev, společností, bratrstev a sesterstev, jichžto členové, sloučení slibem poslušnosti, chudoby a panické čistoty, zasvětili všechn svůj život Bohu a Církvi, z lásky křesťanské vyučující mládež, hlásající slovo Boží, napravující hříšníky a obracující pohany na víru Kristovu. Co nevěra bořila, víra opět stavěla. V jednom národě vinice Páně zlovolně pustošila se, v jiném pak současně zelenala se a zkvétala. Téhož času, kdy značný počet věrolomných mnichů a jeptišek za hnusným příkladem Lutherovým opouštěli své kláštery a svatou Církev, sypající se jako červem rozhlodané padavky se stromu Církve; kdy Jindřich VIII., král Anglický, 376 klášterů najednou zrušil; kdy Kristian III., král Dánský, téhož roku 1536. všechny biskupy ve své zemi uvěznil a mnichy i jeptišky z klášterů vyhnal; kdy Gustav Vasa škrtnutím péra 30 klášterů zničil a Švédsko od Církve odtrhnul: nabídl svatý Ignác se šesti přátely na Montmartreu u Paříže služby svoje papeži a Církvi, povzbudil Duch Svatý svatého Jana Božího, svatého Kajetána, svatého Filipa Neri a jiné, aby založili řád milosrdných bratří, Barnabitů, Oratoriánů, kapucínů, křesťanských bratří školních a jiné výtečné řády, vedlé kterých objevily se v Brescii *) i Voršilinky, jichžto zakladatelkou byla svatá Anjela Merici.

Anjela narodila se v Desanzanu, městě biskupství Veronského v Benátsku okolo roku 1470. ²⁾ Od mladosti úzkostlivě střežila čistotu panenskou, kterouž navždy zachovati zavázala se Kristu Pánu. Ženských šperků nikdy nebrala na sebe, a sličnou

*) Brescia, starořímská Brixia, krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella i Garza. — ²⁾ Verona, pevnost a hlavní město provincie Veronské v Itálii na řece Adizi, má 820,000 obyvatelů, 60 kostelů.

tvář i krásné vlasy starostlivě zahalovala, aby se líbila výhradně toliko Choti nebeskému.

Brzy osiřela a spolu se starší sestrou dostala se k ujcovi v Salu¹⁾, kdež pro svou prostomyslnost nazývána byla „holubičkou Salskou.“ Zatouživše po samotě obě sestry tajně opustily ujcův dům. Dobrý ujec po dlouhém hledání je našel a přiměl k návratu. Od té doby oddávaly se pobožností mimořádným. Starší sestra nedlouho po návratu tom zemřela, Anjela pak vstoupila do třetího řádu svatého Františka Assiského. V tiché odloučenosti tuze podrobovala tělo duchu postem, horlivou modlitbou, kratičkým spánkem na holé zemi, a odřeknutím se všech statků po otci zděděných. Že její přísnost na sebe byla ryza a pravdiva, o tom svědčila láska prokazovaná každému, zvláště pak chudým a nuzným. Láska ta každému slovu pronešenému dodávala takové váhy a moci, že Anjela dovedla smiřovati i zaprutilé nepřátely.

Slavná pověst o ní v celé zemi rozšířená pohnula vévodu Milánského, aby cestoval do Brescie, a Anjelu k sobě pozval do kláštera Barnabitského. Pokorná panna přišla k vévodovi, ale nedadouc zaslepití se vznešeností zemskou, neohroženě napomenula vévodu, aby byl ke všem poddaným spravedliv a laskav; aby se choval více jako otec nežli jako panovník.

V prostinké panně rozvíjela se podivuhodná moudrost a výmluvnost přesvědčivá. I věci tajné a budoucí byly jí zjevovány; tak n. p. dolíčila věrně vniterný stav duševní svému přibuznému z řádu svatého Nazaria v Brescii, že neprodleně počal se opravdově káti.

Navštívila svoje rodiště Desanzano. Při modlitbě pozdvihla oči svých k nebesům, spatřila řebřík až do nebe sahající, po kterémž panny s korunami vítězně vystupovaly až ke trůnu Božímu, a cítila se povzbuzenu, aby založila nový řád panenský.

Zatím putovala do Palestiny — do země svaté. Na pouti té oslepla na obě oči. Neštěstí to statečně snášejíc, dala se na posvátná místa vésti, aby tam vykonala pobožnost svou. Cestou

¹⁾ Salò, město v provincii Brescii u jezera Gardského, má 40 kostelů, dva kláštery a jiné ústavy.

zpáteční loď její zahnána byla na Kandii,¹⁾ kdežto nedaleko přístavu byl zázračný kříž, k němuž Anjela přivesti se dala, a u něhož, vykonavši modlitbu svou, zraku opět nabyla. V Římě chtěl ji papež Klément VII. podržeti. Anjela však tak důkladně odůvodnila pilnost návratu svého do vlasti, že papež, poznávaje vyšší povolání její, laskavě propustil ji.

Od té chvíle pak usilovně pracovala o velikém úkolu svém. Společila se s dvanácti pannami, jimžto ve Varalle, poutním místě v Milánsku, projevila úmysl, aby sestoupily se v nové družstvo náboženské. Dne 25. listopada 1535, na den svaté Kateřiny, přijaly nejsvětější Svátost oltářní v kostele svaté Afry v Brescii, a odebraly se do kaply, nedaleko biskupského chrámu, kdežto Anjela s družkami svými už po delší čas byla se cvičila v pobožnosti. Téhož dne přidalo se k nim ještě jiných 15 panen. Všechny zavázaly se slibem, že se dají na výhradnou službu Boží. Tenž byl počátek její společnosti zbožné. Nevolíc jmenována býti zakladatelkou řádu toho, nazvala jej řádem svaté Voršily,²⁾ kterouž obrala za patronku jemu.

Svatá Anjela nezamýšlela založiti řád klášterský, nébrž společnost, družstvo čili sesterstvo k vykonávání lásky křesťanské pečováním o nemocné, vychováváním mládeže, a vzděláváním i posvěcováním členův svých. Pro sesterstvo to bylo jí přede vším sepsati náležitá pravidla, jimiž by se spravovaly. Pomodlivši se vroucně za dar osvětlení Ducha Svatého, napovídala stanovy ty Gabrielovi Kazzanovi, knězi slovutnému, kterýž je psal.

Družky Voršilinky neměly původně roucha řeholného, ani společného bytu v jednom domě. Roucho černé barvy mělo býti prosté jako průhledný závoj a obuv. Panny družstva toho zůstávaly u svých rodičů nebo příbuzných, pilny jsouce dobrých mravů. Mimo obyčejné posty církevní zachovávaly také zvláštní posty řádu svého. Denně modlily se hodinky Marianské, sedmero kajících žalmů a modlitbu od svaté Anjely složenou. Každá sestra musela každého dne obcovati mši svaté. Na velké slavnosti musela

¹⁾ Kandia, druhdy Kreta, ostrov v moři Středozezemním, jenž po sobě nálezel Římanům, Východnímu císařství, Saracenům a Benátčanům od roku 1204., kdy nejlépe dařilo se jemu. Roku 1669. dobyta byla Kandia od Turků, iichžto se doposud nezavila. — ²⁾ Sv. Voršila, viz dne 21. října.

každá sestra v kostele svém svatou spověď vykonati a nejsvětější Svátost přijmouti. Každý první pátek v měsíci chodily všechny společně ku svatému přijímání, a každou poslední neděli v měsíci shromažďovaly se v kaple své, kde se jim čtávala a vysvětlovala pravidla řádu. Poslušnost, panenská cudnost a chudoba odporoučely se jim jako rady evangelické. Biskup v Brescii byl jim ochráncem, jenž ustanovil náměstka svého, otce a správce družstva svaté Voršily. Matka, vrchní přednostka doživotně volená, měla po boku náměstkyni a čtvero pomocnic. Později zvolilo se osm podřízených přednostek, osm učitelek a osm dozorkyň pod vrchní správou matky. Společné jmění vynakládalo se ve prospěch družstva, nemocných a mládeže. Záležitosti světské obstarávali tři muži, starostové řádu.

Stanovy původní doplnila svatá Anjela ve své poslední vůli, kteráž svědčí o veliké moudrosti a lásce její. Dozorkyně napomíná, aby za příkladem Kristovým byly služebnicemi, a nikoli přednostkami řeholných dcer svých; aby z lásky k Bohu poslušny byly představené matky, svědomitě pečující o tělesné i duchovní potřeby podřízených svých, aby je často navštěvovaly, pilně příkladem a slovem svým poučovaly, před každým bludem je vystříhaly, a všechny stejnou měrou bez rozdílu mřlovaly. Byla-li některá dcera tří- čtyřikrát nadarmo napomenuta, vyčkávej se, zdalibý opuštěnost nepřivedla ji ku polepšení. Nechce-li některá módy nebo jiné maličkosti odřící se, nebudiž proto z družstva propuštěna; neboť překonání maličkosti bývá někdy těžší nežli přemožení věci skutečně veliké; a taková, překonavši maličkost, nezná pak už překážky žádné. Potřebné změny stanov děje se prozřetelně po předchozí modlitbě u nohou Ježíše Krista. — Stanovy i závět končí tímto napomenutím: „Budtež mírumilovny a jednoho srdce, jedné mysle. Budete-li srdce jednoho a jedné mysle, stanete se hradem pevným a věží nedobytnou.“

Jak mile pravidla řádu došla potvrzení biskupského dne 8. srpna 1536, shromáždila svatá Anjela ve svém domě u svatě Afry všechny své řeholné dcery dne 18. března 1537. Přítomných panen bylo 49, nepřítomných 17. Za vrchní přednostku jednohlasně zvolili svatou Anjelu, kteráž po tři roky vzorně a svatě spravovala družstvo Voršilinek. Tušíc pak brzký svůj konec, vyhotovila nadziníněnou poslední vůli, přijala svatě

svátosti, rozloučila se způsobem dojemným se svými sestrami, a chválíc Boha šťastně a klidně zesnula v Pánu dne 27. ledna 1540, jsouc 70 roků stára. Po 30 dnů tělesná schránka svaté Anjely zůstala nepochována a bez porušení, vydávajíc ze sebe vůni libou. Pak uložena byla v kostele svaté Afry, kdežto Bůh světu patrně osvědčil svatost její mnohými zázraky. Doposud v úctě se chová v kostele tom.

Papež Pavel III. roku 1544. potvrdil řeholu Voršilinek, přidav plnomocné odpustky a zvláštní výsady, kteréž k žádosti svatého Karla Borromejského, apoštolského vikáře řádu toho, papež Řehoř XIII. roku 1572. značně rozmnožil. Voršilinky za dob pozdějších přijaly společný život klášterní, a rozprostranily se po všech zemích, tak že doposud i u nás v Praze, v Kutné Hoře, v Brně a jinde záslužně působí výtečným vyučováním a vychováváním mládeže ženské.

Anjela Meriči proslavená mnohými zázraky byla dne 30. dubna 1768 za blahoslavenou, a roku 1807. za svatou v Církvi Páně slavně prohlášena.

2. Svatý Silvíus, biskup Toulouse-ský v Galii.

Svatý Silvíus, biskup Tulúský,¹⁾ nástupce svatého Hilaria, horlil s veškerým lidem svým pro čest biskupa Tulúského, mučenska Saturnina.²⁾ Založil nákladný chrám, který však nedohotovil, poněvadž nastalá smrt (za čtvrtého století) překazila velkolepé dílo to. Jeho následník na prestolu biskupském, svatý Exsuperius, dokonil velechrám, přenesl slavně tělo svatého Saturnina do něho, a později také tělo svatého Silvia v něm uloženo bylo ve zvláštní kamenné rakvi.

3. Svatá Mochtílda (Mathilda), abatyše Dijssenská.

Svatá Mochtílda čili Mathilda, dcera Bertholda hraběte z Andechsů,³⁾ příbuzná císaře Bedřicha I. Barbarosy (Rudo-

¹⁾ Toulouse (Tulús) hlavní město franc. depart. Hornogaronnského, druhdy v Languedoku, u Římanů Tolosa. — ²⁾ Svatý Saturnin dne 29. listopada. — ³⁾ Andechs (též Svatá Hora), hrad, a bývalý, roku 1458. založený klášter Benediktinů na hoře 2000 stop vysoké v Bavorsku u Ammerského jezera v kraji Isarském. Hrad Andechs, původní sídlo hrabat z Andechsů, vojvod Meranských, vystavěn byl roku 889. Rod ten měl rozsáhlé statky v Ti-

vouse), ¹⁾ narodila se okolo r. 1125. na otcovském hradě Andechs u. Už ve svém pátém roce byla Mechtilda Bohu zasvěcena v klášteře Diessenském u jezera Amerského. Klášter ten založil její otec a Otto z Volfrathausenu roku 1130. ²⁾

Mladistvá Mechtilda s nechuťí odvracovala se ode všech marnivostí světských. V její poslušnosti libovaly sobě představené kláštera, a divily se tuhé kázni, jížto podrobovala slabé tělo své, nepoživajíc nikdy ani vína, ani masa. Z pravé pokory pečlivě tajila ctnosti své, jak jiní lidé obyčejně tajívali nepravosti svoje před zrakem lidským.

Umníla sobě, že se nikdy více nevrátí do světa z klášterní samoty, a proto zavázala se Bohu sliby řeholními, jak mile dospoupila věku k tomu potřebného.

Pro veliké ctnosti zvolily ji za abatyši. Mechtilda i sama svědomitě plnila pravidla klášterní, i podřízenky své k tomu přidržovala, říkávajíc, že bez svědomitého plnění předpisův řeholných není možno dosáhnouti dokonalosti klášterní. Napomínala sestry řeholnice, aby ochotně a rychle podrobovaly se stanovám, a každou nařízenou práci aby raději dříve započaly, nežliby se nedbalostí dost málo v tom opozdily. Takovou měrou za její správy klášter Diesenský zkvétal a proslavil se velice. Konrád, biskup Augšpurkský, ³⁾ znaje požehnanou činnost Mechtildinu, uložil jí, aby oživila a obnovila skleslou kázeň v Švábském klášteře Edelstetenském mezi Augšpurkem a Ulmem. Abatyše Mechtilda dlouho zdráhala se a prosila, aby neuvalovalo se břemeno takové na slabá její bedra. Když pak sám papež Anastasius IV. jí rozkázal, aby se uvázala v záslužnou práci tu, uposlechla a odebrala se do Edelstetenu. Roku 1153. biskup Konrad slavně uvedl ji jako abatyši v klášteře tom.

Jeptišky Edelstetenské Mechtildu rády přijaly; neboť její vážnost, pokora, skromnost nelíčená a lahoda řeči mocně uchva-

rolaku, v Istrii a v Dalmacii. Berthold IV. první vojvoda Meranský, dostal od císaře Bedřicha I. Tirolu. — ¹⁾ Bedřich, Friedrich I., císař Římsko-Německý, s přímým Barbarosa — Rudovou, nejmocnější panovník z rodu Hohenštaufů od r. 1152—1190. — ²⁾ Wolfrathausen, městy v Bavořích, v kraji Hornobavorském, v okrese Mnichovském při vtoku Loisachu do Isaru. — ³⁾ Augsburg, druhdy svobodné říšské město v Švábsku v rovině řeky Lechu, od roku 582. sídlo biskupské, nyní krajské město v Bavořích.

covala jejich srdce. Když ale nařídila přísné zavření kláštera (klausuru), tak že jeptišky dle řeholy své nikdy nesměly vycházeti a s lidmi světskými scházeti se, ozvalo se reptání a brojení proti abatyši. Tu pak biskup Konrad zakročil mocí svou, propustil jeptišky vzdorovité a odbojné z kláštera, a ostatní ochotně plnily stanovy domácí, tak že klášter Edelstetenský brzo nabyl tvářnosti nové a chvalitebné.

Ovšemž pak jako pravá obnovitelka kázně klášterní ničeho nežádala od svých podřízenek, co nebylo řeholou předepsáno, a coby ona sama upřímně, ochotně a vzorně nepodnikala; ba ona mnohem více konala z dobré vůle, než jí řehola kázala. Postelí byla jí trocha slámy; pokrm její byl prostinký a skromný; všechn svůj čas věnovala modlitbě, čtení a práci ruční; zachovávala nej-přísnější mlčení, a mluvila jen tehdy, kdy toho žádala čest Boží, spása bližního a její povinnost. Skroušeností prostoupena byla v nitru svém tou měrou, že oči její byly zdrojem ustavičných slzí. Nikdy neuchýlila se od řeholy své, ani při dvoře císařském, meškajíc tam v záležitostech kláštera svého. Největší jí byla bolest z toho, když nemocna jsouc nemohla s ostatními sestrami konati noční modlitby společné a obcovati službám Božím.

Znamenajíc, že se jí blíží konec života, chvátala nazpět do svého milého kláštera Diesenského. Tam šťastně dokonala běh životaездеjšího dne 31. května roku 1160. V klášteře tom slaví se památka její v den po slavnosti nejsvětější Trojice Boží.

Život svaté Mechtildy sepsal současný opat Engelhardt, jenž ji osobně znal.

4. Blahoslavený Bertram, kněz Augustinian.

Blahoslavený kněz Bertram, rodem Španěl, připutoval za patnáctého století do Italie. Od roku 1452. konal obětavé služby v nemocnici Fermské.¹⁾ Aby však způsobem tužším Bohu sloužil, vstoupil do řádu svatého Augustina ve Fermě. V klášteře Fermském žil po několik roků v tuhé kajicnosti, a navrátil přemnohým nemocným zázračně zdraví. Léta 1490. z pouště ve-

¹⁾ Fermo. hlavní město delegace Fermské v Římsku, sídlo arcibiskupa, stojí u zřícenin starého a slavného města Firmum.

zdejší blaženou smrtí odešel do ráje nebeského. V úterý po Božím hodě Svatodušním každoročně tělo jeho slavně okazuje se nábožným ctitelům zpívajícím chvalozpěvy jemu ke cti.

5. Svatá Petronila, panna, prvokřesťanka.

Nežli svatý Petr za apoštola povolán byl od Pána Ježíše byl už ženat. Manželka jeho, Perpetua, dle svědectví svatého Klémenta Alexandrijského ¹⁾ sešla jako mučenice.

Z dítek svatého Petra vyznamenávala se dcera Petronila jak nábožností a čistotou srdce, tak i krásou a sličností tělesnou. Bůh dopustil na ni nemoc několik roků trvajících. Svatý Petr, jenž zázračným způsobem uzdravil mnoho nemocných, neuzdravil dceru svou Petronilu. I divili se křesťané a tázali se svatého apoštola po příčině? Svatý Petr odpověděl zvědavým: „Nemoc ta jest dceři mé užitečna a spasitelná; jestiž lékem pro duši. Či snad pochybujete, žeby jméno Páně mohlo i ji vyléčiti?“ To praviv obrátil se k dceři a řekl: „Vstaň, Petronilo, a přisluhuj nám při jídle.“ Petronila okamžitě byla silna, a ochotně posluhovala hostům. Po jídle však zase byla nemocna a mnohem silnější zimnicí zachvácená.

Svatá panna statečně snášela všeliké bolesti, a děkovala Bohu za utrpení seslané. Brzy potom ale milostí Božskou dokonale vyzdravěla, nabyla své bývalé kvetoucí krásy, a sloužila Bohu horlivěji než dříve, majíc takovou víru, že trpícím pomáhala a modlitbou svou nemocné uzdravovala.

Její krása obrátila k sobě pozornost mnohých mládenců, jenž ji míti chtěli za manželku. Mezi těmi byl také šlechtic Flakus, bohatý a vzácný velmi. Ten domníval se, že má přednost před ostatními, a tudíž přišel jednoho dne s ozbrojenci, aby ji násilně odvedl do paláce svého, kdyby nechtěla po dobrém jíti. Svatá panna mu to vytýkala řkouc: „Proč pak přicházíš se zbraní na děvku bezbrannou? Panen nedobývá se mečem, nébrž dary; nedobývá se jich hrozbami, nébrž láskou! Žádáš-li mne míti za choť, dejž mi lhůtu tří dnů, abych se připravila na svadbu. Po třech

¹⁾ Euseb. církev. děj. 3, 30.

dnech pošli ke mně vzácné panny a paní, aby mne slavně uvedly do paláce tvého, jakož sluší se na vznešený rod tvůj.“

Odpověď ta lsbila se Flakovi; proto radostivě odešel do domu svého.

Zatím ale modlila se Petronila k nebeskému Choti, Jemuž se byla panenstvím ustavičným zasnoubila. Po všechny ty tři dny bděla, modlila a postila se, prosíc Jesu Krista, aby ji neporušenu povolal do života věčného.

Lhůta vyžádaná a povolená vypršela. Svatá panna důvěřujíc v Boha a odevzdávajíc se do Jeho nejsvětější vůle, obcovala mši svatě, kterouž obětoval kněz Nikomed, a přijala nejsvětější Tělo Páně. Po svatém přijímání položila se na lůžko, a odevzdala klidně a blaženě duši v ruce Boha Stvořitele. Zůstavila po sobě soukojenku a společnici svou Felikulu.¹⁾

Sotva byla svatě skonala, přišly panny věnci okrášlené, aby přivedly nevěstu choti šťastnému. Spatřivše pak, že jest mrtva, spěšně donesly smutnou zprávu Flakovi, kterýž zarmoutiv se v duši místo svadby slavný pohřeb vystrojiti dal. Stalo se za císaře Domiciana (od 13. září 81 do 18. září 97).

6. Blahoslavená Kamila Baptista, Klariska, abatyše Kamerinská.

Kamila, z bohatého a vzácného rodu Italského „Varano“, jako děvčátko osmileté na Veliký pátek byla na kázání o umučení Páně. Kazatel důrazně vyzýval, aby každý křesťan aspoň v pátek věnoval slzu Kristu Pánu za nás umučenému. Kamila uposlechla rady té.

Později před křížem každý pátek modlila se křížovou cestu, a při tom prolévala hojných slzí. Pobožnost tu pak konala každodenně. Začasté dostalo se jí za to posměchu, ale toho nevšímala sobě. Té doby počala v pátek žítí pouze toliko o chlebě a o vodě; každého pátku bičovala se, a každé noci vstávala z lože svého, aby se modlila růženec. Avšak přece ještě libovala sobě v krásných šatech, ve čtení světských knih, ba i v tanci. Tu pak postní kázání tak hnulo její srdcem, že každodenně

¹⁾ Svatá Felikula dne 13. června.

dvakráte rozjímal o utrpení Páně, v pátek jen kousek chleba požila a celou noc se modlila.

Konečně rozhodla se pro výhradnou službu Boží, vstoupila do kláštera Klarisek v Urbinu,¹⁾ a přijala jméno Baptista. V klášteře prosila Krista, aby jí dal zakusiti trpkosti utrpení Svěho, a přála sobě, aby jí každý den byl Velikým pátkem. K tomu konci po celý rok rozjímal o přehořkém umučení Páně. Svá rozjímání napsala způsobem dojemným. Křížová cesta byla blahoslavené Kamile cestou k veliké dokonalosti; vyznamenávala se ryzou neobyčejnou pokorou, laskavostí a dobročinností k jiným, a velikou přísností na sebe. O bližním svém nikdy nevyřkla ani slova zlého, a nepřijímala nižádné pomluvy. Nepřátely své milovala, za ně se vroucně modlila, a nejvíce libovala sobě v bezvýminečné chudobě a poslušnosti.

V klášteře Kamerinském²⁾ zemřela svatě jako abatyše.

Roku 1593., šedesát šest roků po smrti její, vykopáno bylo tělo. Lsbezná vůně vystupovala z hrobu. Tělo celé zpráchnivělo, jenom jazyk byl červený a hebký, úplně neporušený.

¹⁾ Urbino, druhdy hlavní město papežské delegace, od roku 1861. krajské město v Italské provincii Pesarské v příhoří Apennin. — ²⁾ Kamerino, hlavní město Kamerinské delegace v papežském státě bývalém, má arcibiskupa a vysoké školy.

OBSAH

Měsíc duben.

	Strana
Boží hod Velikonoční	8
Pondělí Velikonoční	6
Dne 1. 1. Svatý Hugo, biskup Grenobelský	10
2. Svatá Theodora (Bohdarka) mučenice Římská	13
Dne 2. 1. Svatý František z Paoly, zakladatel řádu	14
2. Svatý Niketius, biskup Lyonský	18
3. Svatý Apian, mučnick Cesarcjský	18
4. Svatá Eba, abatyše Koldinghamská, panna, a spolumučenice	19
Dne 3. 1. Svatá Maria Egyptská, kajicnice	20
2. Svatá Agapa, Chionia, Irena, sestry; Kasia, Filipa, Eutychia, Agathon (Dobroslov), mučnick Soluňští	21
3. Svatý Richard, biskup Chichesterský (Čičestrský)	24
Dne 4. 1. Svatý Isidor, arcibiskup Sevilský, učitel církevní	26
2. Svatý Zosim, poustevník Egyptský	28
3. Svatý Agathop, jahen, a Theodul, čtenář, mučnick Soluňští	28
Dne 5. 1. Svatý Vincenc (Čeněk) Ferrer, Dominikán, Španěl	29
2. Svatá Theodora (Bohdarka) vdova, jeptiška Soluňská	32
3. Svatý Albert (Aleš), biskup Monte-Korvinský	33
Dne 6. 1. Den úmrtí svatého Methoděje, apoštola Slovanského	34
2. Svatý Sixtus I., papež, mučnick	38
3. Blahoslavená Juliana Kornelionská, panna	38
4. Svatý Celestin I., papež	40
5. Svatý Vilém, opat Dánský	40
6. Svatý Marcelin, tribun, notář, mučnick Karthaginský	42
7. Svatý Amand (Milota), hrabě, měšťanosta v Gisalbě	42
8. Svatý Prudenc, biskup Troyeský	43
Dne 7. 1. Blahoslavený Heřman (Hereš) Josef, Premonstrát	48
2. Svatá Theodosia, panna, mučenice Cesarejská	46
3. Svatý Hegesip, první církevní dějepisec	47
4. Blahoslavená Voršilina (Ursulina), panna	47
5. Blahoslavený Kristian (Křišťan), patron šestinedělek	49

	Strana
Neděle I. po Velikonoci, „Bílá, Provodní“	49
Dne 8. 1. Svatý Albert (Aleš), patriarcha Jerusalemský	54
2. Svatý Hedesius, mučovník Alexandrijský	55
3. Svatý Perpet, biskup Tourský	56
4. Svatý Valerik, poustevník, opat Amienský	58
5. Svatý Filaret, mnich, mučovník Palermský	59
6. Svatý Martin, krejčí, poustevník Janovský	60
Dne 9. 1. Svatá Maria, manželka Kleofášova	60
2. Svatý Akacius, biskup Amidský	62
3. Svatý Diviš (Dionys) Korintan, biskup	63
4. Ctihodná Krescencia (Rostislava) Kaufbeurenská	64
5. Svatá Kasilda, panna Burgoská, Španělka	65
6. Svatý Prochor, jahan apoštolský, biskup	66
Dne 10. 1. Ezechiel, prorok Starozákonný	66
2. Holda, prorokyně Jerusalemská	67
3. Svatá Mechtilda, abatyše Benediktinka	68
4. Svatí Terenc, Afrikan, Maxim, Pompej, Zeno, Alexander, Theodor (Bohdar), a spolumučovníci Karthaginští	69
5. Svatý Beda Mladší, mnich Gavelský	70
6. Svatý Makarius (Bláha), arcibiskup Antiochijský v Gentu	71
Dne 11. 1. Svatý Lev I. Veliký, papež, učitel církevní	72
2. Svatý Isak, opat Spoletský	75
3. Svatý Antipas, biskup a mučovník Pergamský	76
4. Blahoslavený Rainer, samotář Osnabrüský	76
Dne 12. 1. Svatý Julius I., papež	77
2. Svatý Zeno, biskup Veronský, mučovník	78
3. Svatý Lazar, jahan Terstský, mučovník	80
4. Svatý Sabas, mučovník v Dácii	81
5. Svatá Visia, panna, mučovice Ferská	84
6. Svatý Konstantin, biskup Gapský ve Francii	85
7. Svatý Tetrik, biskup, mučovník Auxerreský	85
Dne 13. 1. Svatý Hermenegild, král Visigotů, mučovník	86
2. Svatý Ursus, biskup Ravenský v Italii	90
3. Svatý Justin (Pravomil), filosof (mudrc), učitel církevní	90
4. Blahoslavená Ida, hraběnka Bouillonská	91
5. Svatý Badem, opat Perský, mučovník	93
Dne 14. 1. Svatá Tomáška, mučovice Alexandrijská	93
2. Svatí Jan, Antonín a Eustach (Ostach), mučovníci Vilenští	94
3. Svatí Tiburcius (Ctibor), Valerian, Maximus, mučovníci Římsí	96
4. Svatá Lidvina, panna, vzor trpělivosti	97
Dne 15. 1. Blahoslavený Petr Gonzalez, patron lodníků, Dominikán	101
2. Svatý César de Bus, zakladatel řádu	103
3. Svatý Eutyches, Viktorin a Maro, sluhové, mučovníci Římsí	105
4. Svatá Basilisa a Anastasia, paničky Římské, mučovice	106
5. Svatý Beníšek Avignonský	106

	Strana
Dne 15. 6. Ctihodný Mstislav, veliký kníže Kyjevský	108
Neděle II. po Velikonoci	109
Dne 16. 1. Blahoslavený Benedikt Josef Labre, žebrák, Francouz	113
2. Svatý Joachim Slenský, Servita	115
3. Svatí Kalist, Charisij, Leonides, Kristiana, Gala, Theodora, Lota, Tercia, Chariesa, Nika, Galena, Nunechia, Basilisa a Kala, mučeníci v Korintě Achajském	116
4. Svatý Fruktnos, arcibiskup Bražský	117
Dne 17. 1. Blahoslavený Petr Kanisius, Jesuita	118
2. Svatá Isidora a Neofyta, sestry, mučenice Lentinské	120
3. Svatý Anicet, papež, mučeník	121
4. Svatý Rudolf, pacholček, mučeník Bernský	122
5. Svatý Simeon Barzabon, arcibiskup a mučeník v Seleucii, a spolumučeníci: Gubštazah, komorník, Abdaikla a Hananiáš, kněží, a Fusik, vrchní dozorce královský	122
6. Svatá Anthusa, panna Cařihradská	128
Dne 18. 1. Svatý Apolonius, radní Římský, mučeník	129
2. Svatý Galdin, arcibiskup Milánský	130
3. Svatý Krescent (Rostislav), podjahan, Florentan	131
4. Blahoslavená Herluka, panna Epašská	132
Dne 19. 1. Svatý Lev IX., papež	133
2. Svatý pacholík Verner, nádenník, mučeník Veselský	136
3. Svatý Timon, jahan apoštolský, mučeník	137
4. Blahoslavený Konrád Migliani, Minorita	138
Dne 20. 1. Svatá Anežka z Monte Pulciano (Pulčáno), panna, Dominikánka	138
2. Svatý Azades, dvořan Peraký, mučeník	141
3. Svatí Sulpicius a Servilian, šlechtici Římsí, mučeníci	142
4. Svatá Heliena, panna Laurianská	143
5. Svatý Šimon Tuderský, Augustinian	144
Dne 21. 1. Svatý Anselm, arcibiskup Canterburyský (Kentrberyský), učitel církevní	144
2. Svatý Anastasius (Nestáz) Sinaita, patriarcha Antiochijský	148
3. Svatá Alexandra, císařovna, a dvořané: Apolo, Isacius a Kodrát, mučeníci	148
4. Sto a dvacet svatých mučovníků Perských	149
Neděle III. po Velikonoci	150
Slavnost Ochrany svatého Josefa, chotě blahoslavené Marie Panny	152
Dne 22. 1. Svatý Soter, papež	154
2. Svatý Kájus, papež	155
3. Svatý Lev, biskup Senský v Galii	155
4. Svatí Leonides, Arator, Kviriak a Basilis mučeníci Alexandrijští	156
5. Svatí Epipodius a Alexander, panici a mučeníci Lyonští	156
Dne 23. 1. Svatý Vojtěch, biskup, mučeník, patron království Českého	157
2. Blahoslavený Jiljí (Aegidius), Frantiskán Římský	166
3. Svatá Pusina, panna Herfordská	167

	Strana
Dne 23. 4. Svatý Marol, biskup Milánský	168
5. Svatý Gerard (Jaromír), biskup Túlský	169
6. Blahoslavená Helena Videmská, vdova	170
Dne 24. 1. Svatý Jiří, mučovník, patron vojákův	171
2. Svatý Egbert (Ekbert), kněz, mnich Angličan	173
3. Svatý Honorius (Ctirad), biskup v Brescii	175
4. Svatý Vilfrid, biskup Yorkský v Anglii	175
5. Blah. Alexander Sauli, biskup Pavijský	177
6. Svatý Melit, první biskup Londýnský	179
7. Svatá Bova, abatyše, a Doda, panny Remešské	179
Dne 25. 1. Svatý Marek, evangelista Páně	180
2. Svatý Anian, švec, biskup Alexandrijský	183
3. Svatí Filo a Agathop, jahnové	184
4. Svatí Evodius a Hermogenes, i jejich sestra Kalista, mučovníci Syrakuští	185
5. Svatý Publius, voják, mučovník Nikomedijský	185
6. Svatý Štěpán, biskup Antiochijský, mučovník	186
7. Svatý Ermin (Hermin), opat-biskup v Ljubnu	186
8. Svatá Franka, panna, abatyše řádu Cisterciáckého v Piačenze	186
Dne 26. 1. Svatý Klétus, papež, mučovník	187
2. Svatý Marcelin, papež, mučovník	187
3. Svatý Basilius, biskup Amasijský, mučovník, a svatá Glafyra, komorná, panna	188
4. Svatý Trudpert, poustevník Breisgavský	190
5. Blah. Alda, Humiliátka, vdova Sienská	191
6. Svatý Štěpán Chrap, věrověst a biskup Permjákův	192
7. Slavnost Marie Panny „od dobré rady“	193
Dne 27. 1. Svatý Fidel Sigmaringenský, advokát, kapucín, kněz, mučovník	193
2. Svatá Zita, služka, panna Lucká	197
3. Svatý Sáva I., arcibiskup, patron Srbský	199
4. Svatý Anastas (Nestáz) I., papež	201
5. Svatý Anthim, biskup Nikomedijský, mučovník	202
6. Svatý Janiček (Joannicius) I., arcibiskup Srbský	203
Neděle IV. po Velikonoci	203
Dne 28. 1. Svatý Pavel „od kříže“, zakladatel Pasionistů	206
2. Svatý Vitalis, Valeria, jeho choť, a Ursicin, lékař, mučovníci Ravenští	209
3. Svatý Didym a svatá Theodora (Bohdarka), mučovníci Alexan- drijské	209
4. Ctihodný Cyrill, biskup Turovský	211
Dne 29. 1. Svatý Petr Veronský, Dominikán, mučovník	211
2. Svatý Hugo, opat Clugnyský	214
3. Svatý Robert, opat, zakladatel řádu Cisterciáků	215
4. Svatý Tychik, učeník svatého Pavla	216
5. Svatá Cercyra, panna, mučennice Korcyrská	216

Dne 29. 6.	Svatá Ava, panna, jeptiáka Donengaká	217
Dne 30. 1.	Svatá Kateřina Sienaká, panna, Dominikánka	217
2.	Svatý Peregrin (Pelhřím), Servita Forlijaký	220
3.	Svatý Desiderát (Ždan), kněz, mnich Kabilonský	221
4.	Svatá Žofia (Žofka), panna, mučenice Fermaká	221
5.	Svatá Maxencia, vdova Tridentská	221
6.	Svatá Otilda (Hoylda), panna Troyeská	222
7.	Blah. Hildegarda, královna Francká	223
	Svatý Tomáš Akvinský, učitel církevní, patron universit, akademii, gymnasií a vůbec škol katolických	223

Měsíc květen.

Májová pobožnost	226
Dne 1. 1. Svatý Filip, apoštol Páně, mučeník	228
2. Svatý Jakob Menší, apoštol Páně, mučeník	230
3. Jeremiáš, prorok Starozákonný	233
4. Svatá Florina (Květoňka), panna, mučenice Overňská	234
5. Ctíhodný Vít, děkan kapitoly Svato-Vítské v Praze	235
6. Svatý Amátor, biskup Auxerreský	235
7. Svatá Isidora, jeptiška Tabenská	236
8. Svatý Makarius (Bláha), metropolita Kyjevský	237
Dne 2. 1. Svatý Sigmund, král Burgundský, mučeník a spolupatron Český	238
2. Svatá Viborada, panna, a Rachilda, spolupoustevnice	240
3. Svatí Hesper a Zoa, manželé, Cyriak a Theodul, synové, otroci, mučeníci v Pamfylíi	241
4. Svatá Elenara a Sponsaria, panny, mučenice v Galii	242
5. Svatá Flamina, panna, mučenice Overňská	242
Dne 3. 1. Nalezení svatého kříže Kristova	243
2. Svatí Alexander I., papež, Evencius a Theodul, spolamučeníci	246
3. Svatý Juvenal, biskup Narnský	247
4. Svatá Viola, panna, mučenice Veronská	247
5. Blah. Ventura, křížovník Hispelský	248
6. Svatý Theodosius, opat Kyjevský	248
Neděle V. po Velikonoci, Křížová	250
Křížová čili prosební dnové	253
Dne 4. 1. Svatý Hotard (Gothard), biskup Hildesheimský	253
2. Svatá Pelagia, panna, mučenice v Tarsu	256
3. Svatá Antonia, mučenice Nikomedijská	256
4. Svatí Heraklius, Justus (Pravoslav) a Maurus, vojínové muče- níci Foliňští	257
5. Svatý Florian, vojn vyalonžilec, mučeník Horno-Rakonský	257
6. Svatý Silvan, biskup v Gáze, mučeník	258
7. Blah. Ladislav Dzielnovský, Minorita Varšavský	259

	Strana
Dne 4. 8. Svatý Korkodem, jahen Auxerreský	269
Dne 5. 1. Svatý Pius V., papež	260
2. Svatá Jitka (Juta, Juditha), vdova, poustevnice v Chelmži	262
3. Svatý Hilarius, biskup Arelatský, patron provazníků	263
4. Svatá Irena, mučienice Cařihradská	264
5. Svatý Eulog (Ložek), biskup Edeský, a Protegen, biskup v Mesopotamii	264
6. Svatý Jovinian, mučieník Auxerreský	266
7. Svatá Teuteria a Tuska, panny Veronské	266
8. Svatý Mauront, královský kancléř, opat Bruelský	267
Dne 6. 1. Svatý Jan apoštol před branou Latinskou	268
2. Svatý Jan Damascenský, mnich a kněz Jerusalemský, učitel církve	270
3. Svatý Evodius, biskup Antiochijský, mučieník	271
4. Svatý Lucius Cyreňan, učitel a prorok	272
5. Blah. Bonizela, vdova Trekvandská	272
6. Blah. Alžběta (Eliška) Uherská, Dominikánka	273
7. Blah. Prudencia, Augustiniánka Novokomská	273
Slavnost Nanebevstoupení Páně	274
Dne 7. 1. Svatý Stanislav, biskup Krakovský, mučieník	276
2. Svatý Benedikt (Beneš) II., papež	278
3. Ctihodný Jarloch, opat Premonstrát v Milevsku	279
4. Svatý Albert (Aleš), rolník, Italian	280
5. Blah. Vilan, biskup Eugubijský	281
Dne 8. 1. Zjevení svatého Michaela archanjela	282
2. Svatý Aurelian, biskup Lemovický v Galii	283
3. Svatá Tharba, panna, mučienice Perská	284
4. Svatý Desiderát (Ždan), biskup Bourgeský (Buržský) v Galii	285
5. Svatý Agathius, setník, mučieník Cařihradský	286
6. Blah. Anjel, mnich Kamaldulenský, mučieník	288
Dne 9. 1. Svatá Benigna (Dobrotivá, Dobravka) panna a mučienice	289
2. Svatý Řehoř Nazianský, biskup Cařihradský, učitel církevní, přijímá Theologus, Bohoslovec	292
3. Svatý Hermas, učeník svatého Pavla	297
4. Svatá Luminosa, panna Pavijská	297
5. Svatý Blažej (Beatus), biskup Švýcarský, a jeho jahen Achat	297
6. Blah. Mikuláš Albercati, kardinál, arcibiskup v Bologně	299
Neděle VI. po Velikonoci	299
Dne 10. 1. Svatý Antonín, arcibiskup ve Florencii	302
2. Svatý Primus, kněz, Marek, jahen, Jason a Celian, mučieníci Terstští	304
3. Svatý Isidor, rolník, Španěl	305
4. Svatý Gordian a Epimach, mučieníci	308
5. Svatí Alfius, Filadelfus, Cyrin, Onesim a Erasmus, mučieníci	308

Dne 10.	6. Svatý Kalepod, kněz, Palmác, Simplicius, Felix a Blanda, mučenci Římsí	809
	7. Svatá Solongia, panna, mučnice Francouzská	809
	8. Blah. Blažena (Beatrix), panna Benediktinka Padovská	810
	9. Job, prorok, vzor nábožnosti a trpělivosti	810
Dne 11.	1. Svatý Mamert, arcibiskup Vienneský, původce křížových dnů	812
	2. Svatí Athim, kněz, Sisinius jahen, Dioklecus, Florencius, Maxim, Bassus, Fabius a manželé Pinian a Lucina	815
	3. Svatý Majol, opat Clugnyský	816
	4. Blah. Mikuláš, poustevník Neapolský	817
	5. Blah. Aloisius Rabata, Karmelitán v Randazzu na Sicilii	818
	6. Svatý František Jeroným, Jesuita Neapolský	819
Dne 12.	1. Svatí Nereus, Achilleus, Domitila, Theodora (Bohdarka) a Eufrosina, panny mučnice	820
	2. Sv. Pankrác, (Vševláda) mučen. a jeho strýc sv. Diviš (Dionysius)	821
	3. Svatá Richtruda, vdova, abatyše Francká	822
	4. Blah. Gemma (Perla), panna Sulmonska	824
	5. Blah. Imelda Lambertina, panna Bolognská	825
	6. Svatý Modoald, biskup Trevířský	825
	7. Svatá infantka Joanna, Dominikánka	826
Dne 13.	1. Svatý Athanasius Veliký, patriarcha Alexandrijský	827
	2. Svatý Servác, biskup Tongernský	831
	3. Svatý Jan Mlčelivý, biskup, poustevník	832
	4. Svatá Glyceria, panna, a Laodicius, žalárník, mučenci Heraklejší	835
	5. Svatá Rolenda, kněžna Belgická, panna	835
	6. Svatý Alexander, vojn Římský, mučník	836
	7. Svatá Anežka (Agnes), abatyše, a Disciola, jeptiška, panny Poitierské	837
	8. Svatá Dominika, panna Komská	837
	9. Blahoslavený Antonín Uher, Františkán	838
Dne 14.	1. Svatá Monika, vdova, matka svatého Augustina	838
	2. Svatý Bonifác (Dobroděj), Říman, mučník v Tarsu	843
	3. Svatý Pachomius, opat, zakladatel klášternictva	845
	4. Svatý Viktor (Vítěz), vojn, a svatá Korona, mučenci Egyptští	849
	5. Blahoslavená Juliana Norvichská, panna	850
	6. Svatá Justa (Pravoslava), Justina (Pravomila) a Henedina, Sardinské mučnice	851
	7. Svatý Paschalis I., papež	851
Dne 15.	1. Svatý Petr Lampsakoský, mučník	852
	2. Svatí Pavel, Ondřej a Dionysia, panna, mučenci Lampsakoští	852
	3. Svatý Rupert, vévoda Bingenický a svatá Berta, jeho matka	854
	4. Blahoslavená Maria Toribia, sedlka	855
	5. Svatý Hilar, mnich, Italán	855
	6. Svatá Dymrna, panna, mučnice, a svatý Geribert, kněz, mučník Britanský	856

	Strana
Boží hod Svatodušní	353
Pondělí Svatodušní	361
Dne 16. 1. Svatý Jan Nepomucký, mučovník, čelný patron království Českého	363
2. Svatý Peregrin (Pelhřím), biskup Auxerreský ve Francii, mučovník	372
3. Svatí Eman, kněz, Maurilius a Almar, mučovníci Chartreští	373
4. Ctihodný Albrecht Chanovský z Dlouhé Vsi, Jesuita, a Martin Strakonický, kněz, Čechové	374
Dne 17. 1. Svatý Paschalis Baylon, Minorita bosák	376
2. Svatý Torpes, mučovník Písanský	380
3. Svatí Androník a Junius, společníci svatého Pavla, hlasatelové víry mezi Slovy	380
Dne 18. 1. Svatý Felix z Kantalicia, bratr kapucín	382
2. Svatý Potamon, biskup Heraklejský, mučovník	385
3. Svatá Sira, panna, mučovice Perská	386
4. Svatý Venant, mučovník Kamerinský v Itálii	386
5. Svatý Theodot (Bohdan), hostinský, a panny: Tekusa, Alexandra, Faina, Klaudia, Eufrasia, Matrona a Julita, mučovníci Angorští	389
6. Svatý Erich IX., král Švédský, mučovník	391
7. Svatá Elgiva, královna Anglická	392
Dne 19. 1. Svatý Petr Celestin V., papež	392
2. Svatý Dunstan, arcibiskup Canterburský	394
3. Svatá Pudenciana, panna Římská	396
4. Blahoslavená Bartolomea, Servitka Sienská	397
5. Svatý Ivo, patron právníků	397
6. Blahoslavená Emiliana (Aemiliana), vdova Florentinská	399
7. Svatí Sisinius, Martyrius a Alexander, mučovníci	399
8. Svatý Ekbert (Egbert), arcibiskup Yorkský	400
Dne 20. 1. Svatý Bernardin Sienský, Františkán	401
2. Svatá Plantila, paní Římská	403
3. Svatý Ivo, biskup Chartreský	404
4. Svatý Theodor (Bohdar), biskup Pavijský	405
5. Blahoslavený Orland, bratr kláštera Valumbroského	406
6. Blahoslavená Kolumba Rietská, panna třetího řádu svatého Dominika	406
7. Blahoslavený Krispin Viterbský, kapucín	407
Dne 21. 1. Svatý Ubald, biskup Eugubijský	408
2. Svatý Florentin (Květuš), opat Arelatský	408
3. Svatý Godrik, obchodník, poustevník Anglický	409
4. Svatý Theobald (Dépolt), arcibiskup Viennský v Galii	410
5. Svatý Timotheus (Bohajo, Bohuslav, Bohuš), mučovník v Gáze	410
6. Svatý Petr Orvietský, měšťanosta, mučovník	410
7. Ctihodný Jaroslav Svjatoslavič, kníže Muromský, a jeho synové Michael a Theodor (Bohdar)	411
Dne 22. 1. Svatá Julia, panna, mučovice na Korsice	412

Dne 22.	2. Svatý Aurelian, měšťan, a jeho synáček Maxim, mučenicí Římsí	416
	3. Svatá Humilita, abatyše Faenzská	417
	4. Svati Kastus a Emilius (Aemilius), mučenicí Afričtí	417
	5. Svatá Žofia (Žofka), lékařka, mučenice v Řecku	418
	6. Svatá Helena (Jelena), panna Auxerreská	418
	7. Blahoslavená Rita, vdova, Augustinianka	418
	8. Svatý Vladimír, kníže Dioklejský a Zetský, král Dalmatsko-Chorvatský	419
Neděle I. po Svatém Duchu		421
Slavnost nejsvětější Trojice Boží		423
Dne 23.	1. Blahoslavený Ondřej Bobola, mučelník, Jesuita, Polák	430
	2. Svatý Zenobius, biskup ve Florencii	434
	3. Svatý Desider (Ždan), biskup Vienneský, mučelník	434
	4. Svatý Vibert (Guibert), šlechtic, zakladatel kláštera	435
	5. Svatá Eufrosina (Prědislava), abatyše Polocká	436
	6. Blahoslavený Jan Baptista de Rubeis, kanovník, Italian	437
Dne 24.	1. Svátek blahoslavené Marie Panny „Pomocnice křesťanův“	438
	2. Svatá Afra, vdova, mučenice v Brescii Italské	447
	3. Svatý Vincenc (Čeněk) Lerinský, kněz, spisovatel	448
	4. Svatá Joanna (Johana), uče nice Páně	449
	5. Svati Donacian a Kogacian, bratři, mučenicí Nantesští	449
	6. Svatý Simeon Mladší, Sloupovník Antiochijský	450
	7. Svatý Niketas, Sloupovník Perejaslavský	451
Dne 25.	1. Svatý Řehoř VII., papež	451
	2. Svatý Urban I., papež, Anolius, žalárník, Lucian, jahen, Jan a Mamilian, kněží, mučenicí	456
	3. Svatý Diviř (Dionysius), biskup Milánský	459
	4. Svatá Eutropia, mučenice Alexandrijská	459
Dne 26.	1. Svatý Filip Neri, zakladatel Oratorianů	460
	2. Svatý Eleuther, papež, mučelník	466
	3. Svatý Augustin, první arcibiskup Kentrberský	467
	4. Svatý Kvadrát, biskup Athénský	468
	5. Svatý Alfeus, prvokřesťan	469
Dne 27.	1. Svatý Jan I., papež, mučelník	469
	2. Svatá Maria Magdalena de Pazzi, panna, Karmelitánka	471
	3. Ctihodný Beda, řeholník, učenec Angličan	474
Dne 28.	1. Svatý German, biskup Pařížský	474
	2. Svatý Senator, biskup Milánský	477
	3. Svatý Just (Pravoslav), měšťan Vichský ve Španělich	478
	4. Svatý Vilém, vévoda, mnich Galunský	478
	5. Blahoslavený Lanfrank, arcibiskup Canterburyský	479
	6. Čtyřicet svatých mučelníků Perských: Abdas, Ebedjesu, Abdalah, Barchadbesab, Samuel a spolumučenicí	480
	7. Svatá Ubaldeska, panna řádu Joanitek čili Hospitálek	482

	Strana
Dne 29. 1. Svatý Bonifác (Dobroděj) IV., papež	483
2. Svatá Bona, panna, jeptiška Pisánská	484
3. Svatý Maxim, nádenník, mučeník	484
4. Blahoslavený Jáchim z Flory, opat	485
Dne 30. 1. Svatý Felix (Šťastný) I., papež, mučeník	486
2. Svatí Basilina a Emmelia, rodiče svatého Basilia Velikého	487
3. Svatý Ferdinand III., král Leonský a Kastilský	487
4. Svatý Cyrill, pacholík, mučeník Cesarejský	492
Dne 31. 1. Svatá Anjela Meriči, zakladatelka Voršilinek	492
2. Svatý Silvius, biskup Toulouse-ský v Galii	497
3. Svatá Mechtilda (Mathilda), abatyše Diessenská	497
4. Blahoslavený Bertram, kněz Augustinian	499
5. Svatá Petronila, panna, prvokřesťanka	500
6. Blahoslavená Kamila Baptista, Klariska, abatyše Kamerinská	501

Abecední ukazatel

III. dílu „Církevního Roku“,

pro měsíc duben a květen.

	Strana
Abdaikla, kněz, mučovník, dne 17. dubna	122
Abdalah, kněz, mučovník Perský, dne 28. května	480
Abdas, biskup, mučovník Perský, dne 28. května	480
Adalbert (Vojtěch), biskup Pražský, patron Český, dne 23. dubna	157
Aegidius (Egid, Jiljí), Františkán, dne 23. dubna	166
Aemiliana (Emiliana), vdova Floretanka, dne 19. května	399
Aemilius (Emilius), mučovník Africký, dne 22. května	417
Afra, vdova, mučnice Bresčijaká, dne 24. května	447
Afrikan, mučovník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Agapa, mučnice Solunská, dne 3. dubna	21
Agathius, setník, mučovník Carihradský, dne 8. května	286
Agathon (Dobroslav), mučovník Solunský, dne 3. dubna	21
Agathop, jahen, mučovník Solunský, dne 4. dubna	28
Agathop, jahen Antiochijský, dne 25. dubna	184
Agnes (Anežka) de Monte Pulčano, dne 20. dubna	188
Agnes (Anežka), abatyše Poitierská, dne 13. května	387
Achat, jahen Švýcarský, dne 9. května	297
Achilej, kleštěnec, mučovník Teračinský, dne 12. května	320
Akacius, biskup Amidský, dne 9. dubna	62
Albert (Aleš), biskup Mont-Korvinský, dne 5. dubna	33
Albert (Aleš), patriarcha Jerusalemský, dne 8. dubna	54
Albert (Aleš), rolník, Italian, dne 7. května	280
Albrecht Chanovský, Jesuita, dne 16. května	374
Alda, vdova Sienská, Humiliatka, dne 26. dubna	191
Alexander, mučovník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Alexander, paník, mučovník Lyonský, dne 22. dubna	156
Alexander Sauli, biskup, dne 24. dubna	177
Alexander I., papež, mučovník, dne 3. května	246
Alexander, voják Římský, mučovník, dne 13. května	336

	Strana
Alexander, ostiár (klíčník), mučeník Tríd., dne 19. května	899
Alexandra, císařovna, mučenice, dne 21. dubna	148
Alexandra, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Alfej (Alfeus), prvokřesťan, dne 26. května	469
Alfj (Alfius), mučeník Sicilský, dne 10. května	308
Almar, mučeník Chartreský, dne 16. května	373
Alois Rabata, Karmelitán Sicilian, dne 11. května	318
Alžběta (Eliška) Uherská, dne 6. května	273
Amand (Milota), hrabě Gisalbský, dne 6. dubna	42
Amator, biskup Auxerreský, dne 1. května	235
Anastasia (Nestázka) a Balisa, Římanky, dne 15. dubna	106
Anastasius (Nestáz) Sinaita, dne 21. dubna	148
Anastasius (Nestáz) I., papež, dne 27. dubna	201
Anastasius (Nestáz), důstojník vojenský, dne 18. května	386
Andronik, věrověst Slovanský, dne 17. května	380
Anežka de Monte Pulčano, dne 20. dubna	138
Anežka, abatyše Poitierská, dne 13. května	337
Anjel, mnich Kamaldulský, mučeník, dne 8. května	288
Anjela Meriči, zakladatelka Voršilinek, dne 31. května	492
Anian, švec, prvý biskup Alexandrijský, dne 25. dubna	183
Anicet, papež, mučeník, dne 17. dubna	121
Anolius, žaláčník, mučeník, dne 25. května	456
Anselm, arcibiskup Kentrberyský, dne 21. dubna	144
Anthim, biskup Nikomedijský, dne 27. dubna	202
Anthusa, princezna Catihradská, dne 17. dubna	128
Antipas, biskup, mučeník Pergamský, dne 11. dubna	76
Antonia, mučenice Nikomedijská, dne 4. května	256
Antonín Míhlej, dvořan, mučeník, dne 14. dubna	94
Antonín Uher, Františkán, dne 13. května	398
Apian, mučeník Cesarejský, dne 2. dubna	18
Apolo, dvořan císařský, mučeník, dne 21. dubna	148
Apolonius, senator Římský, mučeník, dne 18. dubna	129
Arator, mučeník Alexandrijský, dne 22. dubna	156
Athanasius Veliký, patriarcha Alexandrijský, dne 13. května	327
Athim, kněz, mučeník Římský, dne 11. května	315
Augustin, arcibiskup Kentrberyský, dne 26. května	467
Aurelian, biskup Lemovický, dne 8. května	283
Aurelian, měšťan Římský, mučeník, dne 22. května	416
Ava, panna, jeptiška Donengská, dne 29. dubna	217
Azades, dvořan Perský, mučeník, dne 20. dubna	141
Badem, opat Perský, mučeník, dne 13. dubna	98
Baptista Kamila, Klariska, dne 31. května	501
Barchadbesab, mučeník Perský, dne 28. května	480
Bartolomea, Servitka Sienská, dne 19. května	397

	Strana
Barzabon Simeon, arcibiskup, mučeník, dne 17. dubna	122
Basilis, mučeničice Alexandrijská, dne 22. dubna	156
Basilij Amasijský, biskup, mučeník, dne 26. dubna	188
Basilij, otec čtyř svatých, dne 30. května	497
Basilisa i Anastasia, mučeničice Římské, dne 15. dubna	106
Basilisa, mučeničice Korintská, dne 16. dubna	116
Bassus, mučeník Římský, dne 11. května	315
Baylon Paschal, Minorita bosák, dne 17. května	376
Beatrix (Blažena), panna Padovská, dne 10. května	310
Beatus (Blažej), biskup Švýcarský, dne 9. května	297
Beda Mladší, mnich Gavelský, dne 10. dubna	70
Beda Ctihodný, řeholník, učenec Angličan, dne 27. května	474
Benedikt (Beneš) Josef Labre, žebrák, dne 16. dubna	113
Benedikt (Beneš) II. papež, dne 7. května	275
Benigna (Dobrotivá, Dobravka), dne 9. května	289
Benššek (Benezeto) Avignonský, dne 15. dubna	106
Bernardin Sienský, Františkán, dne 20. května	401
Bertha, vévodka Bingenová, dne 15. května	354
Bertram, kněz Augustinián, dne 31. května	499
Bílá neděle, I. po Velikonoci	49
Bláha (Makarius), arcibiskup Antiochijský, dne 10. dubna	71
Bláha (Makarius), metropolita Kyjevský, dne 1. května	237
Blanda a Felix, manželé, mučeničci, dne 10. května	309
Blažej (Beatus), biskup Švýcarský, dne 9. května	297
Blažena (Beatrix), panna Padovská, dne 10. května	310
Bobola Ondřej, Polák, mučeník, dne 23. května	430
Bohdan (Theodot), hostinský, dne 18. května	389
Bohdar (Theodor), mučeník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Bohdar (Theodor), biskup Pavijský, dne 20. května	405
Bohdar (Theodor), princ Muromský, dne 21. května	411
Bohdarka (Theodora), mučeničice Římská, dne 1. dubna	13
Bohdarka (Theodora) Solunská, vdova, dne 5. dubna	32
Bohdarka (Theodora), mučeničice Korintská, dne 16. dubna	116
Bohdarka (Theodora), panna, mučeničice, dne 28. dubna	209
Bohdarka (Theodora), panna, mučeničice, dne 12. května	320
Bona, panna, jeptiška Pisanská, dne 29. května	484
Bonifác (Dobroděj), mučeník Římský, dne 14. května	343
Bonifác (Dobroděj) IV., papež, dne 29. května	483
Bonizela, vdova, dne 6. května	272
Bova, abatýše Remešská, dne 24. dubna	179
Boží Trojice nejsvětější	423

Celestin (Coelestin) I. papež, dne 6. dubna	40
Celestin Petr V., papež, dne 19. května	392
Celian, mučeník Terstský, dne 10. května	304

	Strana
Cercyra, panna, mučenice Korcýráká, dne 29. dubna	216
Cesar de Bus, zakladatel řádu, dne 15. dubna	103
Otibor (Tiburcius), mučeník Římský, dne 14. dubna	96
Ctirad (Honorius), biskup Brestijský, dne 24. dubna	175
Cyriak, otrok, mučeník Pamfylský, dne 2. května	241
Cyrill, biskup Turovský, dne 28. května	211
Cyrill, pacholík, mučeník Cesarejský, dne 30. května	492
Oyrin, mučeník Sicilský, dne 10. května	308

Čeněk (Vincenc) Ferrer, Dominikan, dne 5. dubna	29
Čeněk (Vincenc) Lerinský, kněz, spisovatel, dne 24. května	448

Děpolt (Theobald), arcibiskup Vienneský, dne 31. května	410
Desiderius (Ždan), biskup Vienneský, dne 23. května	434
Desiderát (Ždan), kněz, mnich, dne 30. dubna	221
Desiderát (Ždan), biskup Buršský, dne 8. května	285
Didym, voják, mučeník Alexandrijský, dne 28. května	209
Dioklecius, mučeník Římský, dne 11. května	315
Dionys (Diviš), Korintán, biskup, dne 9. dubna	63
Dionys (Diviš), strýc svatého Pankráce, dne 12. května	321
Dionys (Diviš), biskup Milánský, dne 25. května	459
Dionysia (Diviška) Lampsakovská, dne 15. května	352
Disciola (Disčola), jeptiška Poitierská, dne 13. května	337
Dobravka (Benigna), dne 9. května	289
Dobroslav (Agathon), mučeník Solupský, dne 3. dubna	21
Dobrotivá (Benigna), dne 9. května	289
Doda, jeptiška Remešská, dne 24. dubna	179
Dominika, panna Kómská, dne 18. května	337
Domitila Flavia, panna, mučenice Terračinská, dne 12. května	320
Donacian, mučeník Nanteský, dne 24. května	449
Dunstan, arcibiskup Kentrberský, dne 19. května	394
Dympna, panna, mučenice Britská, dne 15. května	356
Dzielnovský Ladislav, dne 4. května	259

Eba (Ebba), abatyše Koldinghamská, dne 2. dubna	19
Ebedjesu, biskup, mučeník Perský, dne 28. května	480
Egbert (Ekbert), kněz, mnich, dne 24. dubna	173
Egbert (Ekbert), arcibiskup Yorkský, dne 19. května	400
Egidius (Jiljí), Františkán, dne 23. dubna	166
Elenara, panna, mučenice francouzská, dne 2. května	242
Eleuther (Eleuter), papež, mučeník, dne 26. května	466
Elgiva, královna Anglická, dne 18. května	392
Eman, kněz, mučeník Chartreský, dne 16. května	373
Emiliana, vdova Florentská, dne 19. května	399
Emilius, mučeník Africký, dne 22. května	417

	Strana
Emmelia, matka čtyř svatých, dne 30. května	487
Epimach, mučeník Alexandrijský, dne 10. května	308
Epipod, panic, mučeník Lyonský, dne 22. dubna	156
Erasim (Erasmus), mučeník Římský, dne 10. května	308
Erich, král Švédský, dne 18. května	391
Ermin (Hermin), opat, biskup Ljub., dne 25. dubna	186
Eufrasia, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Eufrosina, panna, mučenice Terračinská, dne 12. května	320
Eufrosina (Prědislava), abatyše, dne 23. května	436
Eulogius (Ložek), biskup Edeský, dne 5. května	264
Eutropia, mučenice Alexandrijská, dne 25. května	459
Eutyches, sluha, mučeník Římský, dne 15. dubna	105
Eutychia, žena, mučenice Solunská, dne 3. dubna	21
Evencius, mučeník Římský, dne 3. května	246
Evodius, mučeník Syrakuský, dne 25. dubna	185
Evodius, biskup Antiochijský, dne 6. května	271
Ezechiel, prorok Starozákonný, dne 10. dubna	66
Fabius, mučeník Římský, dne 11. května	315
Faina, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Felix a Blanda, manželé, mučeníci Římsí, dne 10. května	309
Felix z Kantalicie, bratr Kapucín, dne 18. května	382
Felix I., papež, mučeník, dne 30. května	486
Ferdinand III., král Leonský, dne 30. května	487
Fidel Sigmaringenský, advokát, dne 27. dubna	193
Filadelf, mučeník Sicilský, dne 10. května	308
Filaret, mnich, mučeník Palermský, dne 8. dubna	59
Filip, apoštol Páně, mučeník, dne 1. května	228
Filip Neri, zakladatel Oratorianů, dne 26. května	460
Filipa, žena, mučenice Solunská, dne 3. dubna	21
Filo, jahen v Tarsu, dne 25. dubna	184
Flamina, panna, mučenice, dne 2. května	242
Florencius, mučeník Římský, dne 11. května	315
Florentin (Květ, Květná), opat Arelatský, dne 21. května	408
Florian (Floryš, Florek, Květoň), voják, mučeník, dne 4. května	257
Florina (Květoňka), panna, mučenice Overňská, dne 1. května	234
Franka, abatyše Cisterciacka, dne 25. dubna	186
František z Paoly, zakladatel řádu, dne 2. dubna	14
František Jeroným, Jesuita Neapolský, dne 11. května	319
Fruktuos, arcibiskup Bražský, dne 16. dubna	117
Fusík, královský dozorce, mučeník, dne 17. dubna	122
Gala (Havla), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Galena (Havlens), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Galdin, arcibiskup Milánský, dne 18. dubna	130

Gemma (Perla), panna Solunská, dne 12. května	324
Gerard (Jaromír), biskup Tulúský, dne 23. dubna	169
Geribert, kněz, mučenská Britský, dne 15. května	356
Gerlach (Jarloch), opat Milevský, dne 7. května	279
German, biskup Pařížský, dne 28. května	474
Glyceria, panna, mučenice Heraklejská, dne 13. května	335
Godrik, obchodník, pomstevník, dne 21. května	409
Gonzalez Petr, Dominikán, dne 15. dubna	101
Gordian, mučenská Římská, dne 10. května	308
Gothard (Hotart), biskup Hildesheimský, dne 4. května	253
Guhštazah, komorník, mučenská, dne 17. dubna	122
Guibert (Vibert), zakladatel kláštera, dne 23. května	435

Hananiáš, kněz, mučenská, dne 17. dubna	122
Havla (Galla), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Havlena (Gallena), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Hedezius, mučenská Alexandrijská, dne 8. dubna	55
Heglsip, první církevní dějepisec, dne 7. dubna	47
Helená (Jelena) Videmská, vdova, dne 23. dubna	170
Helena (Jelena), panna Auxerréská, dne 22. května	418
Heliena, panna Laureanská, dne 20. dubna	143
Henedina, mučenice Sardinská, dne 14. května	351
Heraklius, voják, mučenská Foliňská, dne 4. května	257
Hereš (Heřman) Josef, Premonstrát, dne 7. dubna	43
Herluka, panna Epaňská, dne 18. dubna	132
Hermas, žák svatého Pavla, dne 9. května	297
Hermenegild, král Visigotů, dne 13. dubna	86
Hermin (Ermin), opat, biskup, dne 25. dubna	186
Hermogenes, mučenská Syrakuský, dne 25. dubna	185
Hesper, otrok, mučenská Pamfylský, dne 2. května	241
Hilarius, biskup Arelatský, dne 5. května	263
Hilarius, mnich Italian, dne 15. května	355
Hildegarda, královna Francká, dne 30. dubna	223
Hod Boží Velikonoční	3
Hod Boží Svatodušní	358
Holda, prorokyně Jeruzalémská, dne 10. dubna	67
Honorius (Ctirad), biskup Brešijský, dne 24. dubna	175
Hotart (Gothard), biskup Hildesheimský, dne 4. května	253
Hoylda (Otilda), panna, dne 30. dubna	222
Hugo, biskup Grenobelský, dne 1. dubna	10
Hugo, biskup Clugnyský, dne 29. dubna	214
Humilita, abatyše Faenzaká, dne 22. května	417

Chanovský Albrecht, Jesuita, dne 16. května	374
Charissa, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116

	Strana
Charisij, mučeník Korintský, dne 16. dubna	116
Chlonia, mučenice Solunská, dne 8. dubna	21
Chrap Štěpán, věrovest, dne 26. dubna	192
Christian (Křišťan), patron šestinedělek, dne 7. dubna	49

Ida, hraběnka Bouillonská, dne 13. dubna	91
Imelda Lambertina, panna, dne 12. května	325
Irena, mučenice Solunská, dne 3. dubna	21
Irena, mučenice Calihradská, dne 5. května	264
Isacius, dvořan, mučeník, dne 21. dubna	148
Isak, opat Spoletský, dne 11. dubna	75
Isidor, arcibiskup Sevilský, dne 4. dubna	26
Isidor, rolník Španěl, dne 10. května	305
Isidora a Neofyta, sestry, dne 17. dubna	120
Isidora, jeptiška Tabenská, dne 1. května	236
Ivo, patron právníků, dne 19. května	397
Ivo, biskup Chartreský, dne 20. května	404

Jáchim (Joachim) z Flóry, dne 29. dubna	485
Jáchin Sienský, Servita, dne 16. dubna	115
Jakob Menší, apoštol Páně, mučeník, dne 1. května	230
Jan Kuklejš, dvořan, mučeník, dne 14. dubna	94
Jan apoštol před branou Latinskou, dne 6. května	208
Jan Damascenský, mnich, učitel církevní, dne 6. května	270
Jan Milčelivý, biskup, poustevník, dne 13. května	382
Jan Nepomucký, mučeník, patron Český, dne 16. května	363
Jan Baptista, kanovník Římský, dne 23. května	437
Jan, kněz, mučeník, dne 25. května	456
Jan I., papež, mučeník, dne 27. května	469
Janíček, arcibiskup Srbský, dne 27. dubna	203
Jarloch (Gerlach), opat Milevský, dne 7. května	279
Jaromír (Gerard), biskup Tulúský, dne 23. dubna	169
Jaroslav (Jarek, Jareš, Jaroš) Svjatoslavič, dne 21. května	411
Jason, mučeník Terstský, dne 10. května	304
Jeremiáš, prorok Starozákonný, dne 1. května	233
Jiljí (Jilek, Egid). Františkán, dne 23. dubna	166
Jiří (Georgius), mučeník, patron vojínů, dne 24. dubna	171
Jitka (Juta, Juditha), vdova, dne 5. května	262
Joachin Sienský, Servita, dne 16. dubna	115
Joanna, infantka Portugalská, dne 12. května	326
Joanna, učence Páně, dne 24. května	449
Joannicius viz Janíček, arcibiskup Srbský, dne 27. dubna	203
Job, prorok Starozákonný, dne 10. května	810
Josefa, Pěstouna Páně, svátek „Ochrany“	152
Joinian, kostelní čtenář, mučeník, dne 5. května	266

	Strana
Juditha (Jitka), vdova, dne 5. května	262
Julia, panna, mučenice Korsikánka, dne 22. května	412
Juliana Kornelionská, panna, dne 6. dubna	38
Juliana Norvichská, panna, dne 14. května	350
Julita, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Julius I., papež, dne 12. dubna	77
Junius, společník svatého Pavla, dne 17. května	380
Justa (Pravoslava), mučenice Sardinská, dne 14. května	351
Justin (Pravomil), filosof, dne 13. dubna	90
Justina (Pravomila), mučenice Sardinská, dne 14. května	351
Justus (Pravoslav), voják, mučenská, dne 4. května	257
Justus (Pravoslav), měšťan, dne 28. května	478
Juvenal, biskup Narnský, dne 3. května	247
Kajus, papež, mučenská, dne 22. dubna	155
Kala, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Kalepod, kněz, mučenská Římský, dne 10. května	309
Kalist (Kalixtus), mučenská Korintský, dne 16. dubna	116
Kalista, mučenice Syrakuská, dne 25. dubna	185
Kamila Baptista, Klariška, dne 31. května	501
Kanjsius Petr, Jesuita, dne 17. dubna	418
Kasia, žena, mučenice Solunská, dne 3. dubna	21
Kasilda, panna Burgoská, dne 9. dubna	65
Kastus, mučenská Africký, dne 22. května	417
Kateřina (Katrúše) Sienská, dne 20. dubna	217
Klandia, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Kleofášová Maria, manželka, dne 9. dubna	60
Klétus, papež, mučenská, dne 26. dubna	187
Kodrát, dvorán císařský, mučenská, dne 21. dubna	118
Kolumba Rietská, Dominikánka, dne 20. května	406
Konrád (Kundrát) Migliani, Minorita, dne 19. dubna	138
Konstantin, biskup Gapský, dne 12. dubna	85
Korkodem, jahen Auxerreský, dne 4. května	260
Korona, žena, mučenice Egyptská, dne 14. května	349
Krescencia (Rostislava) Kauff., dne 9. dubna	64
Krescent (Rostislav), podjahen, dne 18. dubna	181
Krispin Viterbský, Kapucín, dne 20. května	407
Kristian (Křišťan), patron šestinedělek, dne 7. dubna	49
Kristiana (Křišťanka), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Kříže Kristova Nalezení, dne 3. května	248
Křížová dnové (u sv. Mamerta), dne 11. května	253
Kundrát (Konrád) Migliani, Minorita, dne 19. dubna	138
Kvadrát, biskup Athénský, dne 26. května	468
Květ, Květuš (Florentin), opat Arelatský, dne 21. května	408
Květoň (Florian, Floryš, Florek), voják, mučenská, dne 4. května	257

Květoňka (Florina), panna, mučenice Overňská, dne 1. května	284
Kviriak, mučeník Alexandrijský, dne 22. dubna	156

Ladislav (Lacek) Dzielnovský, dne 4. května	259
Lanfrank, arcibiskup Kentberyaký, dne 28. května	479
Laodicij, žalářík, mučeník, dne 18. května	385
Lazar, jahen Terstský, mučeník, dne 12. dubna	80
Leonides, mučeník Korintaký, dne 16. dubna	116
Leonides, mučeník Alexandrijský, dne 22. dubna	156
Lev I. Veliký, papež, učitel církevní, dne 11. dubna	72
Lev IX., papež, dne 19. dubna	133
Lev, biskup Senský, dne 22. dubna	155
Lídina, panna, vzor trpělivosti, dne 14. dubna	97
Lota, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Ložek (Eulogius), biskup Edeský, dne 5. května	264
Lucian, jahen, mučeník, dne 25. května	456
Lucina, vdova vladařova, dne 11. května	315
Lucius Cyreňan, učitel a prorok, dne 6. května	272
Luminosa, panna Pavijská, dne 9. května	297

Majol, opat Clugnyský, dne 11. května	316
Majová pobožnost	226
Makarins (Bláha), arcibiskup Antiochijaký, dne 10. dubna	71
Makarins (Bláha), metropolita Kyjevský, dne 1. května	287
Mamert, arcibiskup Vienneský, dne 11. května	312
Mamilian, kněz, mučeník, dne 25. května	456
Marcelin, tribun, notář, mučeník, dne 6. dubna	42
Marcelin, papež, mučeník, dne 26. dubna	187
Marek, evangelista Páně, dne 25. dubna	180
Marek (Mareš, Mařík), jahen, mučeník Terstský, dne 10. května	304
Marie Panny „Pomocnice křesťanův“, dne 24. května	438
Marie Panny od „Dobré rady“ dne 26. dubna	193
Maria Egyptská, kajčnice, dne 3. dubna	20
Maria Kleofášová, manželka, dne 9. dubna	60
Maria Toribia, sedlka, Španělka, dne 15. května	355
Maria Magdalena de Pazzi, panna, dne 27. května	471
Maro, sluha, mučeník Římský, dne 15. dubna	105
Marol, biskup Milánský, dne 28. dubna	219
Martin (Mach, Mašek), krejčí, poustevník, dne 8. dubna	60
Martin Strakonický, kněz, dne 16. května	374
Martyrius, kostelní čtenář, mučeník, dne 19. května	899
Mathilda (Mechtilda), dne 31. května	497
Matrona, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	889
Maurilius, mučeník Chartreský, dne 16. května	373
Mauront, opat, kanclér, dne 5. května	267

	Strana
Maurus, voják, mučenská Folinský, dne 4. května	257
Maxencia, vdova Tridentská, dne 30. dubna	221
Maxim, mučenská Karthagináký, dne 10. dubna	69
Maxim, mučenská Římský, dne 14. dubna	96
Maxim, mučenská Římský, dne 11. května	315
Maxim, pacholák Římský, mučenská, dne 22. května	416
Maxim, nádenník, mučenská, dne 29. května	484
Mechtilda (Mathilda), abatyše Benediktinka, dne 10. dubna	68
Mechtilda (Mathilda), abatyše Augustiniánka, dne 31. května	497
Melit, první biskup Londýnský, dne 24. dubna	179
Methoděje, apoštola Slovanského, úmrtí, dne 6. dubna	34
Michaela archanjela zjevení, dne 8. května	282
Michael princ Muromský, dne 21. května	411
Mikuláš Albergati, kardinál, dne 9. května	299
Mikuláš, poustevník Neapoláký, dne 11. května	317
Milota (Amand), hrabě, dne 6. dubna	42
Modoald, biskup Trevírský, dne 12. května	325
Monika, vdova, matka sv. Augustina, dne 14. května	388
Mstislav, velkokníže Kyjevské, dne 15. dubna	108

Nalezení svatého kříže Kristova, dne 3. května	243
Nanebevstoupení Páně	274
Neděle Velikonoční	3
Neděle I. po Velikonoci, „Bílá“	49
Neděle II. po Velikonoci	109
Neděle III. po Velikonoci	150
Neděle IV. po Velikonoci	203
Neděle V. po Velikonoci, „Křížová“	250
Neděle VI. po Velikonoci	299
Neděle Svatodušní	358
Neděle I. po Svatém Duchu	421
Neofyta a Isidora, sestry, mučenice, dne 17. dubna	120
Nerej, otrok, mučenská Teračinský, dne 12. května	320
Nika, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Niketas, Sloupovník Perejaslavský, dne 24. května	451
Niketius, biskup Lyonský, dne 2. dubna	18
Nunechia, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116

„Ochrana“ svatého Josefa, Pěstouna Páně	152
Ondřej Lampsakoský, mučenská, dne 15. května	352
Ondřej Bobola, Jesuita, Polák, dne 23. května	430
Onesim, mučenská Římský, dne 10. května	308
Orland, bratr Valumbroský, dne 20. května	406
Otilda (Hoylda), panna, dne 30. dubna	222

Pachomius, opat, zakladatel klášterů, dne 14. května	345
Palmacius, konsul, mučovník Římský, dne 10. května	309
Pankrác (Věvlada), mučovník Římský, dne 12. května	321
Paschal I., papež, dne 14. května	351
Paschal Baylon, Minorita, dne 17. května	376
Pavel „od kříže“, Pasionista, dne 28. dubna	206
Pavel Lampsakoský, mučovník, dne 15. května	352
Pelagia, panna, mučnice v Tarsu, dne 4. května	256
Pelhřím (Peregrin), Servita, dne 30. dubna	220
Pelhřím (Peregrin), biskup, dne 16. května	372
Perla (Gemma), panna, dne 12. května	324
Perpet, biskup Turský, dne 8. dubna	56
Petr Gonzalez, Dominikán, dne 15. dubna	101
Petr Kanisius, Jesuita, Nizozeman, dne 17. dubna	118
Petr Veronský, Dominikán, dne 29. dubna	211
Petr Lampsakoský, mučovník, dne 15. května	352
Petr Celestin V., papež, dne 19. května	392
Petr Orvietský, měšťanosta, dne 21. května	410
Petronila, panna, prvokřesťanka, dne 31. května	500
Pinian, císařský náměstek, dne 11. května	315
Pius V., papež, dne 5. května	260
Plautila, paní Římská, dne 20. května	403
„Pomocnice křesťanů“ Maria Panna, dne 24. května	438
Pompej, mučovník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Pondělí Velikonoční	6
Pondělí Svatodušní	361
Porfyr, kněz, mučovník Kamerinský, dne 18. května	386
Potamon, biskup Heraklejský, dne 18. května	385
Pravomil (Justin), filosof, dne 13. dubna	19
Pravomila (Justina), mučnice Sard., dne 14. května	351
Pravoslav (Justus), vojín, mučovník, dne 4. května	257
Pravoslav (Justus), měšťan, dne 28. května	478
Pravoslava (Justa), mučnice, dne 14. května	351
Prědislava (Eufrosina), abatyše, dne 23. května	436
Primus, kněz, mučovník Terstský, dne 10. května	304
Prochor, jahan apoštolský, biskup, mučovník, dne 9. dubna	66
Prosební, Křížoví dnové	253
Protegen, biskup v Mesopotamii, dne 5. května	264
Provodní, Břlá neděle I. po Velikonoci	49
Prudenc, biskup Troyeský, dne 6. dubna	43
Prudencia, Augustiniana Novokómská, dne 6. května	273
Publius, vojín, mučovník Nikomedijský, dne 25. dubna	185
Pudenciana, panna Římská, dne 19. května	396
Pusina, panna Herfordská, dne 23. dubna	167

	Strana
Babata Alois, Karmelitan Sicilský, dne 11. května	318
Bainer, poustevník Osnabrúcký, dne 11. dubna	76
Bichard, biskup Chichersteraký, dne 8. dubna	24
Bichtruda, vdova abatye, dne 12. května	322
Bita, vdova, Augustiniana, dne 22. května	318
Robert, opat, zakladatel Cisterciáků, dne 29. dubna	215
Rogacian, mučeník Nanteský, dne 24. května	449
Rolenda, panna, kněžna, dne 18. května	335
Rudolf, pacholík, mučeník Bernský, dne 17. dubna	122
Rupert, vévoda Bingenaký, dne 15. května	354
Rehoř Nazianský, biskup Cařihradský, dne 9. května	292
Rehoř VII., papež, dne 25. května	451
Sabas, mučeník v Dacii, ve Valašsku, dne 2. dubna	61
Samuel, mučeník Peraký, dne 28. května	480
Sáva I., arcibiskup Srbaký, dne 27. dubna	199
Senátor, biskup Milánský, dne 28. května	477
Servác, biskup Tongernský, dne 13. května	331
Servilian, šlechtic Římský, mučeník, dne 20. dubna	142
Sigmund (Žiha), král Burgundský, patron Český, dne 2. května	238
Silvan, biskup v Gáze, mučeník, dne 4. května	258
Silvius, biskup Tulúský, dne 31. května	497
Simeon Barzabon, arcibiskup, mučeník, dne 17. dubna	122
Simeon Mladší, Sloupovník, dne 24. května	450
Simplicius, senátor, mučeník Římský, dne 10. května	309
Sira, panna, mučenice Peraká, dne 18. května	386
Sisinius, jahen, mučeník, dne 11. května	315
Sisinius, jahen, mučeník Římský, dne 19. května	399
Sixtus I., papež, mučeník, dne 6. dubna	38
Solongia, panna, mučenice francouzská, dne 10. května	309
Soter, papež, dne 22. dubna	154
Sponsaria, panna, mučenice francouzská, dne 2. května	242
Stanislav (Stach, Staněk, Staníček), biskup Krak., dne 7. května	276
Sto a dvacet mučeniků Perských, dne 21. dubna	149
Strakonický Martin, kněz, Čech, dne 16. května	374
Sulpicius, šlechtic Římský, mučeník, dne 20. dubna	142
Svatodušní hod Boží	356
Svatodušní pondělí	361
Šimon Tuderský, Augustinian, dne 20. dubna	144
Štěpán, biskup Antiochijský, mučeník, dne 25. dubna	186
Štěpán Chrap, věrověst Permjakův, dne 26. dubna	192

	Strana
Tekusa, panna, mučenice Angorská, dne 18. května	389
Tercia, mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Terenc, mučeník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Tetrik, biskup, mučeník Auxerreský, dne 12. dubna	85
Teuteria, panna Veronská, dne 5. května	266
Tharba, panna, mučenice Perská, dne 8. května	284
Theobald (Dépolt), arcibiskup Vienneský, dne 21. května	410
Theodor (Bohdar), mučeník Karthaginský, dne 10. dubna	69
Theodor (Bohdar), biskup Pavijský, dne 20. května	405
Theodor (Bohdar), princ Muromský, dne 21. května	411
Theodora (Bohdarka), mučenice Římská, dne 1. dubna	13
Theodora (Bohdarka) Solunská, dne 5. dubna	82
Theodora (Bohdarka), mučenice Korintská, dne 16. dubna	116
Theodora (Bohdarka), mučenice Alexandrijská, dne 28. dubna	209
Theodora (Bohdarka), panna, mučenice Teračinská, dne 12. května	320
Theodosia, panna, mučenice Cesařejská, dne 7. dubna	46
Theodosius, opat Kyjevský, dne 8. května	248
Theodot (Bohdan), hostinský, mučeník, dne 18. května	389
Theodul, lektor Solunský, mučeník, dne 4. dubna	28
Theodul, otrok, mučeník Pamfylský, dne 2. května	241
Theodul, mučeník Římský, dne 3. května	246
Tiburcius (Ctibor), mučeník Římský, dne 14. dubna	96
Timon, jahen apoštolský, dne 19. dubna	187
Timotheus (Bohabor, Bohuslav, Bohus), mučeník, dne 21. května	410
Tomáš Akvinský, učitel církevní, patron učenců	223
Tomáška, mučenice Alexandrijská, dne 14. dubna	93
Toribia Maria, sedlka, dne 15. května	358
Torpes, mučeník Pisánský, dne 17. května	380
Trojice Boží nejsvětější	429
Trudpert, poustevník Breisgavský, dne 28. dubna	190
Tuska, panna Veronská, dne 5. května	266
Tychik, žák svatého Pavla, dne 29. dubna	216
Ubal, biskup Eugubijský, dne 21. května	408
Ubaldeska, panna Joanitka, dne 28. května	482
Úmrtní den svatého Metoděje Slovanského, dne 6. dubna	34
Urban I., papež, mučeník, dne 25. května	456
Ursicin, lékař, mučeník Ravenský, dne 28. dubna	209
Ursulina (Voršilina), panna, dne 7. dubna	47
Ursus, biskup Ravenský, dne 18. dubna	90
Valeria, manželka, mučenice Ravenská, dne 28. dubna	209
Valerian, mučeník Římský, dne 14. dubna	96
Valerik, poustevník, opat Amienský, dne 8. dubna	58
Velkonoční hod Boží, Vzkříšení Páně	3

	Strana
Velkonoční pondělí	6
Venant, mučeniík Kamerinský, dne 18. května	386
Ventura, Křížovník Hispelský, dne 3. května	248
Verner, pacholsk, mučeniík Veselský, dne 19. dubna	136
Vibert (Guibert), zakladatel kláštera, dne 23. května	435
Viborada, panna, poustevnice, mučenice, dne 2. května	240
Viktor (Vítěz), vojn, mučeniík Egyptský, dne 14. května	349
Viktorin, sluha, mučeniík Římský, dne 15. dubna	105
Vilán, biskup Engubijaký, dne 7. května	281
Vilém, opat Dánský, dne 6. dubna	40
Vilém, vévoda, mnich, dne 28. května	478
Vilfrid, arcibiskup Yorkský, dne 24. dubna	175
Vincenc (Čeněk) Ferer, Dominikán, dne 5. dubna	29
Vincenc (Čeněk) Lerinský, kněz, dne 24. května	448
Viola, panna, mučenice Veronská, dne 3. května	247
Visia, panna, mučenice Fermská, dne 12. dubna	84
Vít, děkan kapitoly Svato-Vítaké, dne 1. května	235
Vitalis, mučeniík Ravenský, dne 28. dubna	209
Vladimír, kníže Dioklejský a Zetský, dne 22. května	419
Vojtěch, biskup Pražský, patron Český, muč., dne 23. dubna	157
Voršilina, panna Parmská, dne 7. dubna	47
Vševlada (Pankrác), mučeniík Římský, dne 12. května	321
Vzkříšení Páně. Velikonoční hod Boží	3
Zeno, mučeniík Karthaginský, dne 10. dubna	69
Zeno, biskup, mučeniík Veronský, dne 12. dubna	78
Zenobius, biskup Florentský, dne 28. května	434
Zjevení sv. Michaela archanjela, dne 8. května	282
Zita, panna, slozka Lucká, dne 27. dubna	197
Zoa, otrokyně, mučenice Pamfylská, dne 2. května	241
Zosim, poustevník Egyptský, dne 4. dubna	28
Ždan (Desiderius), biskup Vienneský, dne 23. května	434
Ždan (Desiderat), kněz, mnich, dne 30. dubna	221
Ždan (Desiderat), biskup Buržský, dne 8. května	285
Žofia (Žofka), panna mučenice Fermská, dne 30. dubna	221
Žofia (Žofka), tečalka mučenice, dne 22. května	418